Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD EDITIONEM SUAM VIII. CRITICAM MAIOREM

CONFORMAVIT,

LECTIONIBUSQUE SINAITICIS ET VATICANIS

ITEM ELZEVIRIANIS

INSTRUXIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

LIPSIAE:
F. A. BROCKHAUS.
1878.

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD EDITIONEM SUAM VIII. CRITICAM MAIOREM

CONFORMAVIT,

LECTIONIBUSQUE SINAITICIS ET VATICANIS

ITEM ELZEVIRIANIS

INSTRUXIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

LIPSIAE:
F. A. BROCKHAUS.
1873.

I.

Leges in constituendis verbis sacris has fere mihi scripsi.

Discrepantibus antiquis testibus, a quibus scilicet omnis conformatio critica proficisci debet, missa facta vel posthabita editione Elzeviriana, primo loco habenda sunt quae tuentur codices Graeci antiquissimi a quarto inde usque ad nonum fere saeculum scripti. In his rursus qui antiquitate antecellunt iidem auctoritate praevalent. Quae auctoritas ut magnopere augetur si aliqua interpretationum veterrimarum atque patrum testimonia accedunt, ita non superatur plurimorum vel etiam omnium recentiorum testium dissensione, quippe qui ut tantopere concordarent publico ecclesiae Byzantinae usu factum est. Neque tamen quae pro documentorum aetate recentior nobis lectio est non potest nisi ab arbitrio aut usu posterioris aevi derivari: multae enim lectiones recentiorum codicum iam apud Chrysostomum aliosque saeculorum quarti exeuntis et quinti ineuntis testes, atque item in celeberrimis Gothicae versionis membranis rescriptis inveniuntur; quemadmodum fit ut lectionem vetustissimorum auctoritate codicum destitutam ipsius secundi tertiique saeculi testis unus vel alter (ut Syrus interpres nomine Peschittho clarus) confirmet. Unde sequitur, codicum nostrorum antiquissimorum lectionibus non unis et solis, sed tantum praeter ceteras laudem antiquitatis inesse. Quae quidem laus permagni faciunda est, quamvis nullum documentorum nostrorum eam superet aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio iam invaluerat, cuius rei testes luculentissimi sunt Origenes et Tertullianus. Nec vero obliviscendum illud est, antiquissimos codices Graecos nostros, quorum principes omnino sunt Sinaiticus et Vaticanus, pro ea quae calligraphis Alexandrinis erat sermonis Graeci ignoratione, non

tam suae sequi aetatis consuetudinem quam longe antiquiora exempla plerumque fideliter quamvis passim vitiose repetere. Quod ne ex opinionis arbitrio dictum videatur, vetat insignis consensio quae multis locis inter Sinaiticam vel Vaticanam lectionem Graecam et vetustissimam Latinam invitis plerisque reliquis testibus esse deprehenditur, accedente passim antiquissimo evangeliorum interprete Syro, quem ab editore Curetonianum diximus, vel etiam alio secundi saeculi teste. Atque ita fit ut sequentes praeter ceteros omnes codicum Sinaitici et Vaticani similiumque auctoritatem, si non ipsorum apostolorum scripturam, certe plerumque eam quae secundo saeculo apud homines Christianos pro apostolica habebatur, restituisse nobis videamur. Certum vero est probatissimam secundi saeculi rationem multo propius ad ipsam veritatem accedere quam quae posterioribus saeculis in ecclesia circumferebantur. Quod dum statuimus, non excludimus de singulis lectionibus iudicium quibus locis ipsi antiquissimi testes nostri inter se discordant, probabilitatem ita definientes ut plerumque pro suspectis habeamus quum quae uni vel alteri horum testium prorsus peculiaria sunt vel certam indolem ab homine docto profectam redolent; ut arceamus quae quamvis pluribus bonis probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est; ut eam lectionem inquiramus quae reliquarum ansam dedisse vel earum elementa in se continere videtur; ut studiose ea teneamus quae a ratione sermonis Graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscuiusque horum scriptorum commendantur. Quibus regulis accedit ut locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum hominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent praeferendos eos ducamus qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat. Sed ista omnia non eam vim habent ut non in maximo errore eos versari dicamus qui arbitrium suum, quamvis docti et subtiles sibi videantur, auctoritati testium, non numero sed antiquitate et gravitate aestimandae illi quidem, antepouant.

His adscribamus pauca de universa Novi Testamenti dialecto, quam et ipsam vel maxime ex antiquissimis codicibus hauriendam ducimus. Errasse enim eos existimamus qui ab his sacris libris quaecumque Alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt vel certe non tolerarunt nisi pauca

quae dudum non alienissima videbantur a vulgari sermone Graeco. Nimirum quae eiusmodi multa in vetustis codicibus scripta compererant, ea non deberi nisi librariis Alexandrinis opinabantur. Qua in re mirum hoc erat quod qui Novo Testamento Alexandrinas formas abiudicarunt, eas libenter addixerunt Alexandrinis Veteris Testamenti interpretibus, nixi illi quidem vulgatis utrinsque Testamenti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit Alexandrinum dicendi scribendique genus Alexandrinis hominibus proximum fuisse, una concedendum est quum omnes Iudaeos illo tempore Graece loquentes tum scriptores sacros vel maxime pependisse a septuaginta virorum quae dici solet interpretatione. Quid quod ex hac tot Novi Testamenti locis allata legimus invitis vel certe neglectis Hebraeis verbis. Accedit quod dialectus Alexandrina non Iudaeis modo, sed omnibus qui per Aegyptum, Palaestinam, Syriam, Asiam minorem et quae circumiacent Graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur, communis fuisse videtur: id quod multis eiusdem fere cum Novo Testamento antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumpserunt, id in magno errore positum est. Cur enim Vetus Testamentum tot Alexandrina, non item Novum Testamentum habebat? Propterea quod illud ex Vaticano potissimum codice, etsi Romani editores multa aspernati sunt indolis Alexandrinae constanter in eo posita, hoc vero e recentissimis Erasmi codicibus primum prodierat. Adhibito enim diligenter Veteris Testamenti apparatu critico ex antiquissimis fontibus locupletato satis edoctus sum, plerasque formas de quibus agitur in Sinaitico Vaticano similibusque tantae antiquitatis codicibus servatas similiter in Vetere atque in Novo Testamento ex recentioribus codicibus expulsas esse, licet plus studii hominum doctorum ad Novum quam ad Vetus Testamentum usui Graecorum accommodandum pertinuisse facile intellegatur. Quos autem testes in Vetere, eosdem in Novo Testamento sequi tutum videtur. Ceterum si grammatici Alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent, ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformarent, profecto mirum esset quod non Platonem vel Aristotelem vel tot alios aeque ac sacros scriptores reddiderunt Aegyptios. Si vero quaeritur quomodo Alexandrina illa, ab ipsis sacris scriptoribus profecta, in recentioribus codicibus fere penitus interierint, nihil facilius dictu est. Hos enim,

in quos sensim tot novae lectiones maioris momenti transierunt, an summa fide ea quae grammaticam spectant conservasse credibile est? Circumferebantur atque adhibebantur hi codices in ecclesia Graeca: ibi ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti qui in describendis codicibus suas partes habebant barbara id genus amoverent. Ad orthographicam quidem partem quod attinet, inprimis vexatam illam a doctis recepti textus defensoribus, grave est quod recentiorum codicum ipsi ii qui universam textus recensionem cum codicibus ℵABCD similibusque communem habent, orthographiam tamen plerumque mutatam habent.

Quibus expositis non offendent lectores formis λήμψεται, ἀναλημφθῆναι: συνζητεῖν, συνζήσομεν, σύνζυγος, συνσταυροῦν, συνκληρονόμοι: ἐκχυννόμενον, ἀποκτέννειν: τέσσερα, τεσσεράκοντα: ἐξολεθρευθήσεται, κράβαττον, ἔσθων, γυμνιτεύομεν, εἰδέα: ἠλείας, ἰσραηλείτης, πειλᾶτος, ῥαββεί: μαθθαῖον, μαθθάν: κατασκηνοῖν, παρεδίδετο, πῖν: μαχαίρῃ, ὄρθρου βαθέως, ἐρύσθην, εἱλκωμένος, ἐπροφήτευσαν: Καφαρναούμ, item οὕτως et ν ἐφελκυστικόν ante consonam plerumque positis, et si qua alia huius generis sunt: haec enim omnia ex usu antiquissimorum codicum constanti fere recipienda erant. Nec tamen id egimus ut formas quales ἦλθαν ἠρώτουν, ὁμοιώθημεν, ἔλαβαν, ἐφ' ἐλπίδι, ὀλεθρευτοῦ, vel quaecumque a prisca sermonis Graeci integritate abhorrent, modo ex uno vel altero codice prodierint, arriperemus.

Ordinem singulorum librorum eum secuti sumus quem antiquissimi codices Graeci habent. Inde igitur est quod epistulas catholicas cum actis apostolorum coniunximus, non, ut antiquissima Latina fert consuetudo, post Paulinas collocavimus. Eam coniunctionem codices testantur Sinaiticus, Vaticanus, Alexandrinus, Ephraemi, Porfirianus, accedentibus minusculis codicibus plurimis. Discedit tamen Sinaiticus a sociis eo quod actus cum catholicis epistulis non post quattuor evangelia sed post epistulas Pauli collocatos habet. Praeterea eadem ex auctoritate, id est ex usu codicum Graecorum veterrimorum ℵABCHP, epistulam ad Hebraeos inter alteram ad Thessalonicenses et priorem ad Timotheum inserendam curavimus.

II.

Primus Graecum Novum Testamentum edendum curavit Franciscus Ximenes de Cisneros archiepiscopus Toletanus, inseruitque addita interpretatione Latina vulgata editioni Bibliorum

polyglottae Complutensi, cuius volumen quintum efficit.[1] Prelo illud quidem exiit ineunte anno 1514, sequentibus intra triennium quinque voluminibus reliquis; sed anno demum 1520 Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522 revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Gracca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem sibi vindicat, repetita annis 1519, 1522, 1527[2], 1535. Complutensis editio quibus e codicibus fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, nt ipso textu probatur, ad codices recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille qui a Leone X. ad edendum oblatus dicitur, nomine „eximiae vetustatis spectataeque fidei" laudatus, nisi quod ipse potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est[3]. Accessit autem ad fundamenti iniquitatem quod editores, Latinum textum maximi facientes[4], in edendis Graecis non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt[5]. Hac vero diligentia nec magnus

[1] Dudum ante prodierant Biblia Latine, Germanice, Hebraice. Latine enim primum edita sunt circa annnm 1452; earum editionum quae annnm notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Eodem anno Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica primum integra prodierunt Bononiae anno 1488.

[2] In hac editione quarta ad versionem Latinam ipsius Erasmi, quae sola in reliquis qnattnor editionibus exhibetur, accessit, ut tum edi solebat, vulgata Hieronymi.

[3] Ex actis ipsius bibliothecae Vaticanae a Carolo Vercellone nuper demonstratum est codices ad Card. Ximeninm Roma missos Veteris Testamenti, non item Novi fuisse. Cf. Ni Ti editionem meam oct. crit. mai.

[4] Cf. verba in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velnt inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium antem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes."

[5] Lnculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. nbi post verba μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ διηνεκέσ hanc Euthaliani capituli partem: ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη, (ex margine) in textum inrepere passi sunt. Ipsa Graeca ad Latinum illi textum exegisse immerito olim taxati snnt, etsi quae Graeca verba 1 Ioh. 5, 7 sq. ediderunt ex nullo codice snmpsisse videntnr (cf. ed. meam VIII. crit. mai.) et duo

ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane exstincta sunt in reliquis, maximeque, ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit, apocalypsin deformant, quamvis quarta editio passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa quidem celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq., postquam recte abfuerunt ab edd. 1 et 2., Erasmus in tertiam ac seqq. propter „adversariorum clamores" recepit, licet, si verum quaeris, non hauserit ex codice Montfortiano post Dubliuensi saeculi XVI., cuius se sequi auctoritatem professus est.

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Huuc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis quibus Complutensem sequi malebat. Rursus hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, atque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis bis: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui, paucis ex arbitrio potius quam via et ratione mutatis, per haec ultima duo saecula ex Elzeviriis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus post de-

nomina ad Latinum usum quam Graecum scribere maluerunt, edentes Βεελζεβούβ et Βελίαλ. Quod posterius (ab hominibus Latinis ad vocem Hebraicam conformatum) 2 Cor. 6, 15. ex incredibili errore denuo C. Lachmannus recepit.

cimum saeculum scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus pependerit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac particulas testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquorum interpretum vel orientis vel occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum in libris suis exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica circa verba sacra excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707 et emendatore Ludolfo Kustero 1710). Omnia autem illa superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et seq. voluminibus duobus prodiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio professore Moscuensi auctas, exeunte saeculo decimo octavo Ioh. Iac. Griesbach Ienensis ad rem criticam revera promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione convertere studuit. Vestigiis ille insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensiones, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exculta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quendam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnius, crisi Griesbachiana ita usi sunt ut

Elzevirianam formam insertis probatissimis Griesbachii lectionibus ederent.

Brevi post editio prodiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatum criticum allata plurimorum codicum recentiorum notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia[1]; praeterea quum codices recentiores Asiaticos antiquioribus Alexandrinis praestare contenderet[2], ipsum textum imprudenter ad Griesbachii rationes multo magis quam ad suas conformavit.

Mutata res est editionibus Lachmanni et meis. Uterque enim Elzeviriana editione missa facta ad ipsos reversi sumus antiquos testes, a quibus solis textum peteremus in locum Elzeviriani substituendum[3]. Sed satis diversa ratione usi sumus. Ac Lachmannus quidem[4] daturum se professus (cf. Theologische Studien und Kritiken 1830 p. 817—845., ibidem 1835 p. 570 sqq., item prolegg. ed. mai.) textum Novi Testamenti saeculo quarto in oriente vulgatissimum, ex codicibus Graecis nomine „orientalium" insignitos adhibuit ABC, cum evangeliorum fragmentis PQTZ et epistularum H; item de patribus Origenem. Quibus discrepantibus quum adeundos censeret „occidentales" testes ex eorumque auctoritate dirimendam illorum dissensionem, eo nomine admisit Graecos Latinos D evangeliorum atque actuum, E actuum,

[1] Ea de re uberius expositum est in prolegg. ed. 8. crit. mai. (atque iam N. T. anni 1859. pag. XCIX sqq.)

[2] Cf. prolegg. N. T. anni 1841, ubi dissertatio est quam scripsi de recensionibus quas dicunt textus Novi Test. ratione potissimum habita Scholzii.

[3] Simile quid iam 1776. Londini Ed. Harwood instituerat, adhibitis inprimis codice Cantabrigiensi in evangeliis et actis, Claromontano in epistulis Paulinis, Alexandrino ubi duo illi deficiebant et in reliquis libris. His ex fontibus facile apparet eum lectiones multas editionum Lachmanni et mearum iam tum in textum recepisse; saepe vero etiam suo ille potius arbitrio quam codicum auctoritate stetit.

[4] Prodiit editio eius stereotypa a. 1831; secuta est editionis maioris pars prior 1842, posterior 1850. Huius editionis maioris Graecae et Latinae in titulo est: Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. f. Graecae lectionis auctoritates apposuit.

DG epistularum; item Latinos evangeliorum abc, in epistulis passim etiam Sangermanensem, in apocalypsi Primasium; praeterea Irenaeum, Cyprianum, Hilarium, Luciferum, insuperque vulgatam Hieronymi editionem.

Hac in re Lachmannus classes testium orientalem et occidentalem cum Griesbachio adscivit, sed nullo modo quo id iure faceret probavit; nihilominus tota Lachmanni ratio ab his classibus recte constitutis vel maxime pendet. Quid quod occidentales codices ad tollendam orientalium discrepantiam adhibentur, quum iidem occidentales qui creduntur nullo sint numero ubi orientalium duo aut tres consentiunt. Quod vero laboris sui principium ponere debebat, fieri posse ut textus apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimus mathematica quam dicunt via constituatur, id testium suorum paucitate mirum in modum impediri ipse luculenter probavit. Ait enim: „In maxima Novi Testamenti parte codices A et B conferre possumus, sed non ubique. Per magnam partem Matthaei et aliquam Iohannis, item 2 Cor. 4, 13 usque 12, 6. orientalium codicum non habemus nisi B, rursusque inde ab epist. ad Hebr. 9, 14. unum A, accedente modo passim incerta codicis C auctoritate." (Cf. l. l. p. 832.) Hoc quale sit in promtu est, atque ipse addit: „Certum est igitur in his partibus" (i. e. quarta fere totius Novi Testamenti parte) „saepe lectionem parum vulgatam pro unica venditari." Sed etiam eis locis ubi non eandem testium paucitatem habet mathematica Lachmannus ratione abuti videtur. Quo enim tandem iure pro certo ponitur, tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, consentientes textum saeculi quarti probatissimum tradere? Textus vero qui an id ipsum sit quod esse se profitetur, i. e. orientalis textus quarti saeculi, etiam atque etiam dubium est, quale si solus per se sumitur inveniendi textus primi saeculi fundamentum esse poterit? Testes Lachmanno unice probati omnino maximi faciundi sunt non modo quarti sed etiam primi saeculi lectionem quaerentibus, sed textum ex Lachmanni testium computationibus quamvis negotii diligentiae subtilitatis plenis petitum, nisi apponatur commentarius, non idoneum puto qui in communem usum edatur, quemadmodum dudum multis plus fuci quam lucis fecit.

Atque haec quidem de Lachmanni principiis. Iam his quo ille modo satisfecerit quaerendum est. Qua de re uberius exponens in prolegg. N. T. mei 1859 p. cvii sqq. (rursus in prolegg.

ed. octavae crit. maior.) probavi, eum leges suas non raro deseruisse et quum arbitrium excludi vellet arbitrio usum esse, appositis insuper exemplis pluribus vitiorum commentarii, quae ex eis quibus utebantur subsidiis editores corrigere debebant. Illud vero maxime planum feci, Lachmannum circa testes ipsius eius textus novi quem quaerebat principales, codices B et C, quibus addendi sunt codex D Claromontanus Graecus Latinus et Amiatinus vulgatae codex, mira socordia fuisse cum maximo sui operis detrimento. Nihilominus libenter agnoscimus, Lachmanni opus utut imperfectum rem criticam iuvisse nobisque ipsis aliisque ut perfectiora quaereremus incitamento fuisse. Ac quum per ultima haec tempora mirabili modo gravissima critices sacrae subsidia tantopere aucta sint ut ipsi Lachmanno, si adhuc in vivis esset, commentarius totus de integro instaurandus esset, accidit ut quam ille viam, insistens Richardi Bentleii vestigiis, in re critica ineundam censuit, ea nunc demum ad bonum certioremque eventum sit perducta.

Equidem ex anno 1840 rei Novi Testamenti criticae assiduum studium impendi. Eodem anno exeunte prodiit prima mea Novi Testamenti editio, in qua, ut in titulo inest, „textum ad fidem antiquorum testium recensui, brevem apparatum criticum una cum variis lectionibus Elzeviriorum, Knappii, Scholzii, Lachmanni subiunxi, argumenta et locos parallelos indicavi, commentationem isagogicam notatis propriis lectionibus editionum Stephanicae tertiae atque Millianae, Matthaeianae, Griesbachianae praemisi.“ Prolegomenis inserta est dissertatio uberior de recensionibus quas dicunt textus Novi Test. ratione potissimum habita Scholzii [1]. Quam editionem dum parabam, intellexi quot quan-

[1] Huius editionis Lipsiensis textum, evangeliorum potissimum recognitione facta, repetii anno 1842 in ed. Parisiensi. Eodem anno Parisiis prodiit altera editio hoc titulo: Nov. Test. Graece et Latine. In antiquis testibus textum versionis vulgatae Latinae indagavit, lectionesque variantes Stephani et Griesbachii notavit, viro S. V. Jager in consilium adhibito, C. T. Destinata illa quidem erat theologis catholicis Franciae et Italiae, neque ita comparata ut eum daret textum quem ipse maxime probarem, ut in prolegomenis ipsius editionis accurate expositum est. Praeterea cf. prolegg. editionis VIII. criticae maioris (etiam prolegg. editionis VII. p. CXXIV sqq.). Postea per fraudem factum est quod in ipso titulo minori editioni eiusdem laboris mei pro meo nomine proposuerunt Jageri nomen meque ipsum „in consilium adhibitum“ dixerunt.

tosque labores critica sacra postularet ut litteris, ecclesiae, sibi ipsi satisfaceret. Hos quantum possem in me ipsum suscipere apud animum meum constituebam[1]. Ante omnia vero illud faciendum existimavi ut nova studia conferrentur ad testes omnes eos quorum summa in re critica auctoritas esset, vel, ut definitius dicam, ut Graeci codices antiquissimi omnes, uncialibus illi litteris scripti, denuo diligentissime excuterentur ipsique, quod iam in nonnullis factum erat, summa cum accuratione ederentur, nec vero minus in antiquissimis interpretationibus et gravissimis patrum operibus recte ad rem criticam convertendis novae curae ponerentur. In haec igitur intendens inde ab auctumno anni 1840, absoluta m. Oct. prima Ni Ti editione, plura per Germaniam, Franciam, Angliam, Hollandiam, Helvetiam, Italiam, Russiam terrasque orientales itinera feci ac repetii, ita ut intra triginta annos plus octo in perquirendis bibliothecarum libris scriptis antiquissimis consumerem. Unde ad augendum corrigendumque apparatum criticum plurimum conferre contigit, codicibus Graecis gravissimis omnibus una cum Latinis aliquot, exceptis dudum editis, vel mea manu transcriptis vel accuratissime conlatis, additis insuper multis summae antiquitatis monumentis quae eo usque tenebris sepulta iacuerant[2]. Ad istos vero itinerum labores accesserunt domestici

[1] Primum ea de re exposui in Theol. Stud. et Crit. 1842 p. 499 sqq.

[2] Cf. infra subsidiorum criticorum indicem. Mea opera *detecti* sunt $\aleph$ G^{act} I N^{paul} O^{act} O^{paul} T^b T^d Γ Θ^a Θ^b Θ^c Θ^d ΛΠ. Item evangelistarium palimps. saeculi octavi vel noni (cod. Tisch. V. in biblioth. Paulin. univ. Lips.) cum variis lectionariorum fragmentis. Minusculis codicibus addidi quattuor evangeliorum codicem Tischendorfianum IV. bibl. Paulin. Lips. saec. decimi, insignem actorum codicem anni 1044. (Musei Brit.), alia Petropolitana. *Primum* a me in criticum usum conversi: F^a (pleraque fragmenta) I^b N (pleraque fragmenta) N^{paul} O^{abcdef} P^{act} P^{paul} et ^{cath} P^{apoc} Q^{paul} R T^a (pars) T^c W^b W^c W^d W^e Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h. *Editi* a me B B^{apoc} C D^{paul} E^{act} L^{evv} M^{paul} N (pars pridem nota) P^{evv} Q^{evv} W^a Y, item, qui iam primo vel secundo loco notati sunt, $\aleph$ F^a I I^b O^a P^{paul} et ^{cath} P^{act} P^{apoc} R W^c Θ^a. *Proximae editioni* destinati ac praeparati G^{act} N^{evv} (recens inventa) N^{paul} O^{paul} Q^{paul} T^a T^b T^c T^d Θ^b Θ^c Θ^d Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h. *Descripti* toti vel accuratissime *conlati* E^{evv} (F^{paul}) G^{evv} H^{evv} H^{act} K^{evv} $L^{act\ paul\ cath}$ M^{evv} O^{evv} SUXΓΛΠ. *Italae* et *Vulgatae* codices quos edidi vel primum adhibui vel ad edendum praeparavi vide infra, ubi de versionibus antiquis explicatur. *Syriaca* et *Arabica* quae in Europam perferre mihi contigit maiorem partem nondum in rem criticam conversa sunt, nec magis fragmenta *Sahidica* cum similibus.

circa interpretationes antiquas, patrum opera, criticos aliorum labores, recensiones quas vocant textus antiquas, scriptorum Novi Testamenti dialectum, inprimis circa leges apostolorum verba ad auctoritatem testium recensendi et ad pristinam integritatem revocandi. Quae pleraque uberius exposita sunt in prolegomenis editionis octavae criticae maioris, quae tertio volumine continentur. In eadem editione uberrimum apparatum criticum quem dicunt dedi, omnibus quae dei gratia orbi Christiano impertiit subsidiis maxima cum cura adhibitis.

III.

BREVIS SUBSIDIORUM CRITICORUM NOTITIA[1].

I. CODICES GRAECI IIQUE UNCIALIBUS LITTERIS SCRIPTI A SAECULO IV. USQUE AD X.[2]

ℵ: hoc siglo notavimus codicem Sinaiticum, quem annis 1844 (fragmenta Vet. Test. foras data libro quem codicem Friderico-Augustanum inscripsimus) et 1859 (reliqua Vet. Test. fragmenta et totum N. T.) in monasterio S. Catharinae Sinaitico deteximus. Praeter multos Vet. Test. libros Novum Testamentum continet totum, nulla lacuna deformatum, auctum vero etiam epistula Barnabae (cuius pars prior hucusque Graece deperdita erat) ac priore Pastoris parte. Medio saeculo quarto scriptum eum esse argumentis idoneis probatur, quibus contradici nequit quin omnis ratio palaeographica, qua de aetate codicum ABCD similiumque statuitur, evertatur. Eadem fere aetate Vaticanum esse postquam dudum cum Hugio statui, nuperum examen ipsius codicis confirmavit; tamen ea res in Sinaitico paullo manifestior quam in Vaticano est. Ad quam antiquitatis laudem accedit talis textus, quem ipsis primis p. Chr. saeculis vulgatum fuisse demonstrari queat. Miro saepe modo cum Vaticano consentit; saepe vero

[1] Plura quaerenti satisfaciet editio Ni Ti mea VIII. critica maior, in qua uberrimus horum subsidiorum index exhibetur. Eundem paullo succinctiorem eadem editio critica minor praebet.

[2] Insignitos † signo ediderunt alii: †† ipse edidi: ‡† transcripsi vel contuli: ° ad edendum praeparavi.

etiam illo invito, accedentibus plerumque nobilissimis aliis testibus, rectum tenere videtur, vel certe consentientes habet antiquissimos patres atque interpretes. Antiquissima saeculi quarti scriptura plurimis locis a pluribus mutata est, post diorthotam quem dicunt saeculis fere sexto, septimo et postea. Meis curis prodierunt: 1. anno 1862. Bibliorum codex Sinaiticus Petropolitanus. Auspiciis augustissimis imperatoris Alexandri II. etc. 2. anno 1863. Novum Testamentum Sinaiticum etc. 3. anno 1865. Nov. Test. Graece ex Sinaitico codice omnium antiquissimo, Vaticana itemque Elzeviriana lectione notata. Prodiit etiam 1869. Conlatio critica codicis Sinaitici cum textu Elz. Item Frid. H. Scrivener a. 1864. Cantabrigiae edidit A full collation of the Cod. Sinait. with the received text of the New Testament.

† A codex Alexandrinus ex donatione patriarchae Cyrilli Lucaris a. 1628 Musei Britannici factus. Incipit Matth. 25, 6. Rursus hiat Ioh. 6, 50—8, 52. 2 Cor. 4, 13—12, 6. Novum Testamentum, quod una cum Vetere (ed. Baber Lond. 1816—28) complectitur, ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii Londini 1786. Inde excerptas lectiones quae ab ed. Steph. III. differunt edidit Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. Anno vero 1860 prodiit N. T. Gr. ex antiquissimo codice Alexandrino a C. G. Woide olim descriptum: ad fidem ipsius codicis denuo accuratius edidit B. M. Cowper. Quo labore nonnihil correctum est quod Woidius minus curate ediderat. Scriptus videtur circa med. saec. V.

† et †† B codex Vaticanus signatus numero 1209. Utrumque Testamentum continet; in Vetere desunt tota fere Genesis, psalmi triginta tres et omnes Maccabaeorum libri; Novum vero deficit inde ab Hebr. 9, 14., ita ut desiderentur quattuor epistulae: ad Timotheum utraque, ad Titum, ad Philemonem, et apocalypsis. Conlationes imprimis tres institutae sunt: prima studio Bartoloccii anno 1669, servata in bibl. Imp. Parisiensi; altera a Birchio, edita in Variis lectionibus Havniae 1798, 1800, 1801; tertia a Micone Italo sumptibus Richardi Bentleii. Eam transcripsit Woidius transcriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum Rich. Bentleius ita fieri iussit, ut non perscriberentur nisi loci secundis curis tractati. Quod postquam diu deperditum visum est, 1855 contigit ut in lucem protraherem. Edidit a. 1862. Arthur Ayres Ellis e schedis Rulottae in Bentleji criticis sacris. Alia praeterea

supplementa meis aliorumque curis accesserunt[1]. Denique a. 1858 codicis editio dudum ab Aug. Maio suscepta prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile apparebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni Ti manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini eodem anno (ex officina Lips. Teubneriana) anonymus, Lugduni Batavorum 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, Ratisbonae a. 1862 Val. Loch, Berolini 1862 Phil. Buttmann. Anno denique 1866 equidem adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Ni Ti partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeros quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo „post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum" dixi. Accessit a. 1869. Appendix cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius censura editionis quae a. 1868 Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant, quae 1870. edidi, Responsa ad calumnias Romanas.

† et †† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066, olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Anno 1843 variantes lectiones omnes editioni meae Lips. I. inter paucas horas adscribere conatus sum indeque in Monum. sacr. ineditis p. 407—432. a. 1846 edidi. Inseruit tamen etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae bibliorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Ni Ti Vaticani a. 1869. Ad quam editionem animadversiones eodem anno Romae edidit Ios. Cozza. Scriptus videtur circa initium octavi saeculi.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9.

[1] Ex Bartoloccii et Birchii conlationibus, additis meis lectionibus et ut vult aliquot suis, fluxit editio quam „ad fidem codicis principis Vaticani" a se institutam dixit Ed. de Muralto. Cf. N. T. meum Lips. 1849 prolegg. p. XLVII sqq. (1859 p. CXII sq.). Quem idem postea addidit „Recensum locorum" etc., de eo exposui in Novi Test. Sinaitici mei (a. 1863) prolegg. p. XXVII sq.

Fragmenta quac continct plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptus videtur ante med. saec. V. (c*), uno fere saeculo post primum correctus (c**), secundum correctus et ad usum ecclesiasticum instructus saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Totum codicem per annos 1840—1842 Parisiis a me diligenter excussum edidi Lipsiae 1843 (fragmenta Novi Test.) et 1845 (fragmenta Veteris Test.).

† D codex Bezae Cantabrigiensis. Textum evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus a. 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in ampliss. bibl. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, inprimis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Utrumque textum per versus scriptum una cum lectionibus variorum correctorum plus mille edidi anno 1852.

††† E ad evangelia, codex Basileensis K IV. 35. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Saec. VIII. med.

† et †† E ad actus apostolorum, codex Laudianus Bodleianus, scriptus stichometrice. Graeco textui adiunctus est Latinus vetus. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Edidit 1715 Oxonii Thomas Hearne editione perquam vitiosa, quam nuper etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit. Ipse edidi in Monum. sacrorum volumine 9. a. 1870. Saec. fere VI. exeunt.

††† E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transcripta sunt, simul alius codex

adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. xxv sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum cod. evv. Δ similibusque aetatis ac patriae habendus est.

† F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Matth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843 H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, adscriptis omnibus codicis lectionibus. Saec. IX.

†† F^a codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846 p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

† F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Accurate post imperfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Saec. IX. exeunt.

†† G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice evv. H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684 Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Saec. fere X.

r.° G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

† G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Saec. IX. exeunt.

†† H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium accuratissime

contulit 1850 S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinavi et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

†† H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et ° H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continet fragmenta epistularum ad Cor. prioris, ad Gal., prioris ad Tim., ad Tit., ad Hebr. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monum. meis sacr. ined. prodibunt. Ad eundem vero codicem etiam fragmenta ep. ad Hebr. (10, 1—7. 32—38) Mosquensia pertinent, de quibus olim a Matthaeio explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas relatum est. Anno 1868. ipse Mosquae transcripsi indeque foras dabo. Saeculi VI.

†† I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum sacror. nova collectione vol. I. anno 1855.

†† I^b: fragmenta pauca palimpsesta evangelii Iohannis saeculo fere quinto scripta. Continet codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem.

†† K ad evangelia, codex Imp. Parisiensis nr. 63. ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Saec. IX. med. vel exeunt.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaei, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos etc. Rigae 1782. p. 265 sqq. Ipse percurri a. 1868. Saec. fere IX.

††L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Saec. fere VIII.

††† L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10. et deficit Hebr. 13, 10. Saec. IX. exeunt.

††† M codex Imp. Paris., signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Saec. IX. fere exeunt.

††M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.), altera Londinensia (ex epp. ad Cor.). Edidi in Anecdotis sacr. et prof. 1855 pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correxi quattuor locis vitiose typis exscripta.) Saec. IX.

†† et °N: sunt evangeliorum codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta. Primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servantur. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in Monumentis sacr. ined. p. 10—36. Nuper vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prodibunt proxime in Monumentorum meorum volumine 8.

°N ad epp. Pauli: duo folia Petropolitana, alterum ep. ad Gal. (5, 12—6, 4), alterum ad Hebr. epistulae. Saeculi videntur IX.

† et ††† O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Folia octo ex Atho monte advecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Nuper ipse ex codice descripsi. Noni fere saeculi.

† †† ††† O^a O^b O^c O^d O^e: his siglis insignire placuit quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano, Bodleiano, Veronensi, Turicensi, Sangallensi. O^a edidi in Anecd. sacr. et prof. p. 206 sqq. O^d locum habet in Monumentorum meorum vol. quarto. O^e Blanchinus edidit in psalterio duplici, quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Ac-

:edunt nota O^f iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff Petropoli a me hausti.

° O ad epp. Pauli: duplex est folium saeculi fere VI., quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12 ex oriente a. 1859. mea opera Petropolin perlatum. Prodibit Monum. sacr. ined. vol. VIII.

° O^b ad epp. Pauli: folium saec. VI. quod 1868. Mosquae vidi. Continet cum lacunis Eph. 4, 1—18.

†† P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc. Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura ipse erui, eaque continet Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

†† P ad actus et epp. cath., item ad epp. Pauli et ad apocalypsin: codex est palimpsestus, quem quum in libris Porfirii episcopi Petropoli vidissem et quas pretiosas sacrorum librorum reliquias contineret primus perspexissem, Porfirius exeunte anno 1862 benevole ac liberaliter mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Quod postquam mihi contigit, alteras partes in Monumentor. vol. V. edidi, alteras volumine VI. Videtur IX. saeculi.

†† Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem codice Isidori, de quo ad P diximus, reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

° Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Cor., quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porfirio in oriente repertis a. 1862. Petropoli eruere mihi contigit.

†† R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI. scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem vol. 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

†† S codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter" se contulisse Birchius affirmavit, sed permulta anno demum 1866. ex ipso codice a me correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et ° T^a cod. Borgianus 1. in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis

fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Ioh. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Saec. fere V. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca (Lc. 12, 15—13, 32. Ioh. 8, 33—42.) in Woidii conlationibus excerpta. Praeterea accedunt Lc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postquam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici contulit, 1866. ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in ed. Georgiana corrigenda inveni.

°T^b diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa, quae VI. fere saeculo scripta magnam cum Borgianis similitudinem habent. In lucem proditura spero in Monumentorum meorum vol. VIII. Continent Ioh. 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50.

°T^c: plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis T^a et ^{b} cognata. In oriente invenit Porfirius episc.

°T^d: nonnulla evgg. Matthaei, Marci, Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae T^a diximus paullo recentiora.

†† U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi IX. vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei „bis diligentissime“ contulit, ipse tantum percurri.

†† W^a codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

†† W^b codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum anno 1843. unum legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866. legi. Eiusdem cum W^a et aetatis et indolis sunt.

†† W^c: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt.

Quae inde eruere contigit edidi in Monum. meorum volumine III. Saec. IX.

† W^d: fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evglii Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862. in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit quibus liber Gregorii Naz. compactus erat. Edidit Bradshaw tabulis photographicis.

†† W^e: fragmenta pauca capitis quarti evangelii sec. Ioh., quae anno 1865. ex libris collegii Oxon. ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Simillima fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus quae siglo O apud nos utuntur.

†† X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii. Saec. IX. vel X.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. octavi fere saeculi. Fragmenta continet evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. a. 1846. p. 37—50.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Edidit Io. Barrett Dublinii 1801. Postea emendavit S. P. Tregelles.

†† Γ codex quattuor evangeliorum nuper ex oriente a me illatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 3 Iohannis capitibus. Atque haec quidem ex anno 1855 Bodleiana sunt. Ex itinere vero meo anni 1859 pervenerunt Petropolin: Mt. 1, 1—5, 31, 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Quibus in foliis Petropolitanis subscriptio ad finem ev. Ioh. inventa est, qua annus Christi 844 notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni fere saeculi. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† $Θ^a$ codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere periit, Mat-

thaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1—10. Saeculi VII. fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25. decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nova collectione vol. II. p. 321.

*Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepimus varias textus antiquissimi reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nuperrimo itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet. Θ^b significat folia sex VII. fere saeculi, quibus Matthaei et Marci fragmenta supersunt; Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 21, 19—24. Eodem nomine comprehendimus fragmenta ev. Ioh. (18, 29—35) a Porfirio reperta saeculi eiusdem. Θ^d folium dimidium est cum fragmentis cap. 11. ev. Lucae, saeculi fere 8. De quibus omnibus volumini VIII. Monumentorum meorum reservatis vide praeter Prolegg. ed. octav. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 50. His accedunt Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h ex Porfirii collectionibus. Θ^e fragmentum est ev. Mt. (26, 2 sqq.), Θ^f fragmenta continet evv. sec. Matthaeum (capp. 26 et 27) et sec. Marcum (capp. 1 et 2), Θ^g fragmentum ev. Iohannis (6, 13 sqq.). Omnia haec tria eiusdem saeculi VI. videntur esse. Quarto vero loco (Θ^h) recensenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX. vel X., quae ad Matthaei capp. 14 et 25 pertinent. Foras dabimus Monumentor. volumine 8.

††Λ codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis, item prolegg. ed. VIII. crit. mai.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta a se eruta. Pervenit codex iste recentiore scriptura evangelistarium continens quadraginta ante annis ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society). Antiquior scriptura octavi saeculi videtur esse; quae supersunt Lucae fragmenta, ad capp. priora undecim pertinent. Textus plerumque cum ℵBCDL consentit, praetereaque eadem cum cod. Vaticano capitulorum notatione insignis est. Anno 1861. Tregelles edidit Londini libro splendido, cui titulus est: Codex Zacynthius.

Π: hoc denique siglo insignivimus codicem quattuor evv. noni saeculi, quem quum anno 1859. apud Smyrnenses invenissem,

possessoris nomine imperatori Alexandro II. obtuli. Descripsi in Notitia ed. cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq., item in prolegg. ed. octav. crit. mai.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia supersunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt.

II. VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armeniaca, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpres ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide Graecum reddiderit; tertium an interpretationem antiqua certaque monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor inprimis, duas alteras orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius

exeuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabicae non modo magna varietas est, sed etiam de aetate origine et fatis satis ambigitur. Edita est ab Erpenio 1616 et in bibliis polyglottis Par. et Lond.[1]. Armenicae versionis quinto saeculo factae tres inprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666; Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743 et 1816. Persicae evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu: alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alter (a Wheloc et Pierson 1657 editus) potius e Graeco videtur fluxisse. Porro occidentales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. imprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX. nuperque (a. 1827) curis Andreae Schmeller edita.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum plena auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque ad apparatum editionis nostrae octavae criticae maioris accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt. Multo vero magis ea quae sequuntur.

Restat enim ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris reperta sunt. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti complectuntur, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716) suscepit Schwartzius. Evangeliis diligen-

[1] Codicem epistularum Paulinarum, qui annum 892 subscriptum habet, nuper ex oriente Petropolin attuli, insigne litterarum Arabicarum monumentum itemque grave rei criticae subsidium. Sed nondum inventus est qui in usum criticum converteret.

tissime ab eo editis (Lips. 1846, 1847) actus et epistulas addidit P. Boetticher (Halae Saxon. 1851, 1852). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem secundo iam saeculo eoque fere exeunte institutam esse cum aliis multis credimus. Antiquissimam eius rationem, sive eam quae Peschittho i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a. 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leusden et Schaaf Lugd. Bat. 1709 (et 1717), item Londini 1816 Sam. Lee et 1828 Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet., 2 et 3 Ioh., Iud. et apoc. primam Syrorum versionem non habuisse tantum non certum est. Ediderunt primi Pococke et de Dieu. Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778, 1799, 1803. Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853. Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum et ab Adlero (Havniae 1789) inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, inprimis ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter ed. 8. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil. Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus ante hos viginti annos protractus est codex evv. saeculi quinti (teste subscriptione), qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic interpres dubium non est quin ipsam eam quae Peschittho audit interpretationem praecesserit.

Gothica versio ex ipsis Graecis accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula, inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea post omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

Latina denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. Vulgata est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, a Lachmanno excussus curisque Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 publicatus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo eoque fere medio in Africa prodisse perquam probabile est. Postea multis modis variisque temporibus immutata est; inprimis vero duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dicebat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, comparati ita sunt ut quos Africanos habeamus ab Italicis non prorsus adhorreant, rursusque Italici locis multis ad Africanos accedant. Inde sequitur, in restituenda ipsa Graeca veritate quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices, evangeliorum potissimum, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis,

Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749), Palatinus (a me editus 1847), Cantabrigiensis (a Kiplingio editus 1793, a Scrivenero 1864), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter 1795), Colbertinus (edidit Sabatier 1751), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Maius 1828), Sangallensis (editionis caussa a me descriptus). Porro actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, quem modo nominavimus, in Laudiano Oxoniensi (ipse nuper edidi post Hearne) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis prorsus ut videtur perierunt epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (a me edito), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (a Matthaeio publicato); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. Pauli ex cod. Monac. V. fere saec. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa eis ex patribus Latinis, qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt, peti possunt et iam sunt petita.

III. SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat, etsi ad editiones corrigendas ex antiquis monumentis multa afferri possunt. Sed iam ii qui media aetate codices describebant locos sacros a patribus laudatos minore fide transcripsisse videntur. Accedit difficultatis illud, quod ipsi scrip-

tores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea deniquc quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Imprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratione qua id faciunt, scriptores hi: ex Graecis secundi, tertii, quarti saeculi Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Eusebius, Athanasius, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus, Didymus, Epiphanius, Chrysostomus, Macarius; item qui quinti saeculi et posteriores sunt: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Andreas Cappadox, Iohannes Damascenus, Arethas. Parum auctoritatis habent scriptores saeculi X. eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus. Inter Latinos secundi, tertii, quarti saeculi eminent Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, Victorinus, Tichonius. Item quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Primasius, Cassiodorus, Beda.

DE ADNOTATIONE CRITICA.

Lectio sub textu absque signo exhibita lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt (locis plus 150: vide N. T. ed. VIII. crit. mai.) ς significat Stephani editionem, ς^{e} Elzevirianam. Praeter ς conlati sunt codices Sinaiticus (ℵ) et Vaticanus (B). Quae in Sinaitico habentur correctiones tertiae manus ($\aleph^{c}$ saeculi sexti exeuntis vel septimi), quae a prima manu ($\aleph^{*}$) plurimis locis discedit, item manus alterius ($\aleph^{a}$ ipsius quarti vel quinti saeculi), raro ad commentarium adhibitae sunt, nec magis codicis B correctiones. Paucis locis etiam aliorum testium mentio fit, de quibus subsidiorum notitia conferenda est. Praeterea add significat addit, om omittit, pon ponit, praem praemittit, ap apud.

Opera data est ut quae differunt codicum Sinaitici et Vaticani lectiones tantum non omnes, certe longe pleraeque referrentur, exceptis apertis vitiis. Non relatum est de ν ἐφελκ. nec de ουτω et ουτως.

Lipsiae m. Ian. a. 1873.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 1,3 Βίβλοσ γενέσεωσ *Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ, 3 Ἰούδασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Φαρὲσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆσ Θάμαρ, Φαρὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Βοὲσ ἐκ τῆσ Ῥαχάβ, Βοὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆσ
Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ
τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆσ τοῦ Οὐρίου, 7 Σολο-
μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείασ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἑζεκίαν, 10 Ἑζεκίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆσ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἀμώσ, Ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ. 12 μετὰ
δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνοσ Ἰεχονίασ ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ. 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν

---

* ς το κατα ματθαιον αγιον (ς^e om) ευαγγελιον

I. 1. δαβιδ 2. ℵ* ισακ, ισακ | δε pr: ℵ* om 3. B ζαρε 4. B αμειναδαβ bis, ℵ αμιναδαβ, αμιναδαμ 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ τον | δαβιδ δε ο βασιλευσ | τον σολομωντα, ℵ* τ. σαλομων, ℵ^b τ. σαλωμωνα | B ουρειου 7. ℵ^b σαλωμων | ℵ* αβιασ δε | τον ασα 8. ασα | οζιαν 9. ς ℵ οζιασ | ℵ^b vel^a τον αχασ | ℵ αχασ δε 10. ℵ^b B μανασση δε | τον αμων· αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιασ 12. B* bis γεννα | B σελαθιηλ 13. B γεννα τ. αβι. | ℵ* τον αβιουτ 14. ℵ* σαδωχ bis | ℵ* ελιουτ 15. ℵ* ελιουτ | ς ℵ ματθαν bis

---

I. 1 ss. Lc 3, 23—38. 2—6 1 Chr 2, 1—15. 3—6 Ruth 4, 18 ss. 3 Gen 38, 16 ss. 5 Ios 2, 1. Ruth 4, 13. 6 2 Sam 12, 24. 7—12 1 Chr 3, 10 ss. 12 Esr 3, 2.

Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ.
17 [3,10] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕωσ Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ,
καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ
ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. [3,5] μνηστευθείσησ τῆσ
μητρὸσ αὐτοῦ Μαρίασ τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ εὑρέθη ἐν γαστρὶ
ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. **19** [4,10] Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. **20** ταῦτα
δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸσ Δαυείδ, μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ
γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου. **21** τέξεται δὲ υἱόν, καὶ
καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. **22** τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· **23** ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ
τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερ-
μηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεόσ. **24** ἐγερθεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν
ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·
25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἐν ἡμέραισ
Ἡρῴδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰσ Ἱεροσόλυμα
2 λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ
τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. **3** ἀκούσασ δὲ ὁ
βασιλεὺσ Ἡρῴδησ ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συν-
αγαγὼν πάντασ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ γραμματεῖσ τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸσ γεννᾶται. **5** [5,8] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆσ
Ἰουδαίασ· οὕτωσ γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· **6** καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ
Ἰούδα, οὐδαμῶσ ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖσ ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται
ἡγούμενοσ, ὅστισ ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. **7** [6,10] τότε Ἡρῴδησ
λάθρα καλέσασ τοὺσ μάγουσ ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέροσ, **8** καὶ πέμψασ αὐτοὺσ εἰσ Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντεσ ἐξετάσατε
ἀκριβῶσ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπωσ κἀγὼ
ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. **9** οἱ δὲ ἀκούσαντεσ τοῦ βασιλέωσ ἐπορεύθησαν·
καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺσ ἕωσ ἐλθὼν

---

17. δαβιδ bis 18. B χριστου ιησου | η γεννησισ | μνηστευθ. γαρ 19. ς $\aleph^{*}$ et^{c} (non^{b}) παραδειγματισαι 20. δαβιδ | B μαριαν 22. υπο του κυριου 24. διεγερθεισ | ς B ο ιωσηφ 25. B* om ου | ετεκε τον υιον αυτησ τον πρωτοτοκον

II. 1. του βασιλ.: $\aleph^{b}$ om του, $\aleph^{c}$ restit 3. ηρωδ. ο βασιλ. 5. ειπον 6. εκ σου: ℵ εξ ου, B* εξ σου | $\aleph^{*}$ om γαρ 8. ακριβ. εξετα.

---

21 Lc 2, 21. **23** Es 7, 14. **25** Lc 2, 7. 21.
II. **2** (Num 24, 17.) **6** Mich 5, 1. Io 7, 42.

ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. **10** ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν
μεγάλην σφόδρα. **11** καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ
Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαν-
τες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον
καὶ σμύρναν. **12** καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην,
δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ
τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης
ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. **14** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,
15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου
διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν,
καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν
παρὰ τῶν μάγων. **17** τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου
λέγοντος· **18** φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽
ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ **20** λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες
τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. **22** ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος
βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ
ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.
23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1 [7,3] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς
κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, **2** λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **3** [8,1] οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προ-
φήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. **4** [9,6] αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·

---

9. εστη 10. ℵ* αστεραν 11. ειδον: ευρον 12. ℵ* εις τ. εαυτων χωρ. 13. αυτων: B add εις την χωραν αυτων | B κατ οναρ εφανη 15. υπο του κυρ. 17. δια: υπο 18. κλαυθμος: θρηνος καὶ κλαυθμ. 19. κατ οναρ φαινετ. 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι της | ηρωδ. του πατρ. αυτ. 23. ναζαρετ (h. l. etiam ℵB) | δια: ℵ^{b} υπο

III. 1. B* ιωανης 2. και λεγων 3. δια: υπο 4. B ιωανης

---

11 (Es 60, 6.) **15** Hos 11, 1. **18** Ier 31, 15. **20** (Ex 4, 19.) **23** (Es 11, 1.)
III. **1—12** Lc 3, 1—18. Mc 1, 1—8. Io 1, 6 ss. **2** 4, 17. **3** Es 40, 3.

ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸσ
αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωροσ τοῦ Ἰορδάνου,
6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰσ
ἁμαρτίασ αὐτῶν. 7 [10,5] ἰδὼν δὲ πολλοὺσ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων
ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον
τῆσ μετανοίασ, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται·
πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται.
11 [11,1] ἐγὼ μὲν ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα βαστάσαι·
αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 [12,5] οὗ τὸ πτύον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον
αὐτοῦ εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 [13,10] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην
πρὸσ τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν
λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρόσ μέ;
15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτωσ γὰρ
πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.
16 [14,1] βαπτισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ
ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν,
ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

1 [15,2] Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἀνήχθη εἰσ τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ,
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 [16,5] καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ τεσσεράκοντα
καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρω-
ποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. 5 τότε παρα-
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ

---

4. ην αυτου: αυτ. ην 6. om ποταμω | ℵ* om υπ αυτ. 7. επι τ. βαπτ. αυτου 8. καρπουσ αξιουσ 10. ηδη δε και 11. ℵ εγω μεν γαρ | βαπτιζ. υμ. | ℵ^b εν υδατ. βαπτιζ. 12. αποθηκην: B add αυτου 13. B ιωανην 14. ο δε: add ιωαννησ 15. πρ. αυτον: B αυτω | ημιν: ℵ* ημασ 16. και βαπτισθ. ο | ανεβη ευθυσ | ανεωχθησαν (B ηνεωχθ.): add αυτω | το πνευμ. του θεου | και ερχομενον 17. ς B ευδοκησα

IV. 1. B τοτε ιησουσ/ℵ υπο του πνευ. εισ τ. ερη. 2. τεσσαρακ. bis | ς B και νυκτ. τεσσ. 3. προσελθ. αυτω ο πειρ. ειπεν· | ℵ^b ειπον ινα 4. ο ανθρ.: om ο 5. ιστησιν

---

9 Io 8, 39. 10 7, 19. 13 Mc 1, 9—11. Lc 3, 21 s. 17 (Ps. 2, 7. Es 42, 1.)
IV. 1—11 Lc 4, 1—13. Mc 1, 12 s. 4 Deut 8, 3.

πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, **6** καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ
χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψησ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. **7** ἔφη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου.
8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν
αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, **9** καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσησ μοι. **10** τότε λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου
προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. **11** [17,6] τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ
διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 [18,4] Ἀκούσασ δὲ ὅτι Ἰωάννησ παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.
13 [19,7] καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ Καφαρναοὺμ τὴν
παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοισ Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, **14** ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· **15** γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ
Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσησ, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
16 ὁ λαὸσ ὁ καθήμενοσ ἐν σκότει φῶσ εἶδεν μέγα, καὶ τοῖσ καθημένοισ ἐν
χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶσ ἀνέτειλεν αὐτοῖσ. **17** [20,6] Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ
Ἰησοῦσ κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν δύο ἀδελ-
φούσ, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλ-
λοντασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. **19** [21,3] καὶ
λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. **20** οἱ
δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. **21** [22,6] Καὶ προβὰσ
ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλουσ δύο ἀδελφούσ, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν καταρ-
τίζοντασ τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. **22** οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ
τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 [23,1] Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν
νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. **24** καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ
ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ
ποικίλαισ νόσοισ καὶ βασάνοισ συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ
σεληνιαζομένουσ καὶ παραλυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. **25** καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Δεκαπόλεωσ καὶ
Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

---

6. λεγει: $ℵ^b$ (nec* nec^c) ειπεν 8. ℵ δικνυει 9. ειπεν: λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10. ℵ προσκυνησησ 12. ακουσ. δε: add ο ιησουσ | B ιωανησ 13. ϛ ναζαρετ, ℵ* ναζαρεθ | καπερναουμ | ℵ* παρα θαλασσαν 16. $ℵ^b$ B εν σκοτια | ειδε φωσ μεγ. 18. περιπατ. δε ο ιησουσ | λεγομενον: $ℵ^b$ καλουμ. | αλιεισ 19. υμασ: $ℵ^b$ add γενεσθαι | αλιεισ 22. το πλοιον: ℵ* add αυτων 23. εν ολη (ℵ* om) τ. γαλ.: ολην την γαλιλαιαν | ℵ add ο ιησουσ post περιηγεν, ϛ post γαλιλαιαν | διδασκων: ℵ* add αυτουσ 24. ℵ εξηλθεν | ολην: ℵ πασαν | B om και ante δαιμ.

---

6 Ps 91, 11. **7** Deut 6, 16. **10** Deut 6, 13. **12** ss. Mc 1, 14 s. Lc 4, 14 s. **13** Lc 4, 31. **15** Es 9, 1 s. **17** 3, 2. **18—22** Mc 1, 16—20. Lc 5, 1—11. Io 1, 35—43. **23** Mc 1, 39. Lc 4, 44. **24** Mc 1, 28. **25** Mc 3, 7 s. Lc 6, 17.

V.

1 [24,10] Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαντοσ αὐτοῦ
προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [25,5] καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐτοῦ
ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 [26,10] μακάριοι οἱ πραεῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονο-
μήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27,5] μακάριοι οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
6 [28,5] μακάριοι οἱ πεινῶντεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ
χορτασθήσονται. 7 [29,10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι
οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν
δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 [30,5] μακάριοί
ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ᾽
ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ
ὑμῶν πολὺσ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ· οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ
ὑμῶν. 13 [31,2] Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ ἅλα τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν
τίνι ἁλισθήσεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων. 14 [32,2] Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλισ
κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν
ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 οὕτωσ λαμψάτω τὸ φῶσ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν
ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
17 [33,10] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προφήτασ·
οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 [33,5] ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕωσ ἂν
παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται. 19 [34,10] ὃσ ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν
ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτοσ μέγασ κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 Ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ
κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ὀργιζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει· ὃσ δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχοσ ἔσται
τῷ συνεδρίῳ· ὃσ δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ.
23 ἐὰν οὖν προσφέρῃσ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇσ
ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφεσ ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν

V. 1. προσηλθον 4 et 5 ς א B hos vv. transponunt, ut μακ. οι πενθ. etc v. 4, μακ. οι πρα. etc v. 5 efficiant 9. οτι: ς B add αυτοι 11. ς B διωξωσι | πονηρον: add ρημα 13. ς B αλασ pri | ς B* αλασ sec | βληθηναι εξω και καταπ. 18. B* om αν sec 20. η δικαιοσ. υμων | א* πλεον 21. B ερρηθη 22. οργιζομ. τω αδ. αυτ. εικη | ρακα

V. **1** ss. Lc 6, 17 ss. **3—6** Lc 6, 20 s. **11—12** Lc 6, 22 s. **13** Lc 14, 34 s. Mc 9, 50. **15** Lc 11, 33. 8, 16. Mc 4, 21. **18** Lc 16, 17. **21** Ex 20, 13.

τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε
ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. **25** [36,5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ
ἕωσ ὅτου εἶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ
κριτῇ καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰσ φυλακὴν βληθήσῃ. **26** ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ ἂν ἀποδῷσ τὸν ἔσχατον κοδράντην.
27 [36,10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεισ. **28** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶσ ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸσ τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ. **29** εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. **30** καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ
σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα
ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰσ γέεναν ἀπέλθῃ.
31 Ἐρρέθη δέ· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.
32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ λόγου
πορνείασ, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ,
μοιχᾶται. **33** Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐκ ἐπιορκήσεισ,
ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου. **34** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι
ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνοσ ἐστὶν τοῦ θεοῦ· **35** μήτε ἐν τῇ γῇ,
ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰσ Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν
τοῦ μεγάλου βασιλέωσ· **36** μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι
μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **37** ἔστω δὲ ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί,
οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. **38** Ἠκούσατε ὅτι
ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ. **39** ἐγὼ δὲ λέγω
ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· [38,5] ἀλλ᾽ ὅστισ σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν
σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· **40** καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ
τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφεσ αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· **41** [39,10] καὶ ὅστισ σε
ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. **42** τῷ αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇσ. **43** [40,5] Ἠκούσατε ὅτι
ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν σου. **44** ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διω-
κόντων ὑμᾶσ· **45** ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, ὅτι
τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίουσ
καὶ ἀδίκουσ. **46** [41,5] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, τίνα μισθὸν

---

25. ει εν τ. οδω μετ αυτ. | και ο κριτ.: add σε παραδω 27. ερρεθη: add τοισ αρχαιοισ 28. επιθυμησαι: ς ℵ[b] add αυτησ, B αυτην 30. και μη: ℵ* η | εισ γε. απελθῃ: βληθη ε. γε. 31. ερρεθ. δε (ℵ* om) οτι οσ 32. πασ ο απολ.: οσ αν απολυση | μοιχασθαι | οσ εαν (ℵ* αν) απολ. γαμηση: B ο απολ. γαμησασ 36. ℵ* τριχαν | μιαν τρι. λευκ. η μελ. ποι. 37. B εσται δε 39. ℵ αντιστα-θηναι | ραπισει επι την δεξ. | ς σου σιαγον., B σιαγ. σου 40. ℵ* αφεσ τουτω | ιματιον: ℵ add σου 41. ℵ ενγαρευση 42. σε: ℵ* σοι] δοσ: διδου | δανεισασθαι 44. τ. εχθρ. υμων: add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ κ. προσευχ. υπ. των επηρεαζοντων υμασ και διωκ. υμ. 45. ℵ* om και βρεχ. επι δικ. κ. αδικ.

---

25 s. Lc 12, 58 s. **27** Ex 20, 14. **29** 18, 9. Mc 9, 47. **30** 18, 8. Mc 9, 43. **31** Deut 24, 1. **32** 19, 9. Mc 10, 11 s. Lc 16, 18. **33** Lev 19, 12. Deut 23, 21. **37** Iac 5, 12. **38** Ex 21, 24. **39** Lc 6, 29. **42** Lc 6, 30. **43** Lev 19, 18. **44** Lc 6, 27 s. **45** ss. Lc 6, 32 ss.

ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺσ
ἀδελφοὺσ ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖσ τέλειοι ὡσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

VI.

1 [42,10] Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ
πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖσ. 2 ὅταν οὖν ποιῇσ ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃσ
ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν
ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέ-
χουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ
ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπωσ ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ
κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ
ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συνα-
γωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ γωνίαισ τῶν πλατειῶν ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι, ὅπωσ
φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσασ τὴν θύραν
σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 [43,6] Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσον-
ται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε
πρὸ τοῦ ὑμᾶσ αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ· πάτερ ἡμῶν
ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν
τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ
εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 14 [44,6] Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε
τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιοσ· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει
τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 [45,10] Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσ οἱ
ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπωσ φανῶσιν
τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

---

46. ουχι: ℵ* om 47. εθνικοι: τελωναι | το αυτο: ουτω 48. ωσ: ωσπερ | ουρανιοσ: εν τοισ ουρανοισ

VI. 1. δε pri: ς B om | δικαιοσυνην: ελεημοσυνην | ς B εν τοισ ουρανοισ 2. ℵ* αμην αμην 4. ς B ᾖ σου ἡ ἐλεημ. | αυτοσ αποδ. σοι εν τω φανερω 5. προσευχῃ, ουκ εσῃ ωσπερ | οπωσ: add αν | οτι απεχουσι 6. ταμιειον | αποδ. σοι εν τω φανερω 7. βαττολογησητε | εθνικοι: B υποκριται 8. οιδ. γαρ: ℵ* B add ο θεοσ 10. ς B ελθετω | επι τησ γησ 12. αφιεμεν 13. πονηρου: add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην 15. τ. ανθρωποισ: ς B add τα παραπτωματα αυτων | ο πατ. υμων: ℵ ο πατ. υμιν 16. ℵ* και οταν δε | ωσ: ωσπερ | οι: ℵ* om | ℵ* το προσωπον | B εαυτων | ℵ* αμην γαρ | οτι απεχουσι

---

48 Deut 18, 13.
VI. 9 ss. Lc 11, 2—4. 14 18, 35. Mc 11, 26.

17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18 ὅπωσ μὴ φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν
τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.
19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ βρῶσισ
ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· **20** [46,5] θησαυρίζετε
δὲ ὑμῖν θησαυροὺσ ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. **21** ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρόσ
σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. **22** [47,5] Ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν
ὁ ὀφθαλμόσ. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρὸσ ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν, τὸ σκότοσ πόσον.
24 [48,5] Οὐδεὶσ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ
τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ
δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. **25** [49,5] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ;
26 ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν
οὐδὲ συνάγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει αὐτά·
οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται
προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; **28** καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί
μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
οὐδὲ νήθουσιν. **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα
καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι; **31** μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντεσ· τί φάγωμεν
ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν·
οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. **33** ζητεῖτε
δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα
προστεθήσεται ὑμῖν. **34** μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
μεριμνήσει ἑαυτῆσ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

1 [50,2] Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. **2** ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε,
καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. **3** [51,5] τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρ-
φοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν

---

18. B νηστευ. τοισ ανθρωπ. | κρυφαιω bis: κρυπτω | σου sec: א* om | σοι: add εν τω φανερω 20. ουδε: א και 21. σου bis: υμων 22. ο οφθαλμ. pri: B add σου | εαν: ϛ B add ουν | ῃ: post απλουσ 23. ῃ: א* post δε 24. μαμμωνα 25. φαγητε: add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια (B κοπιουσιν) ουδ. νηθει 32. επιζητει | א* ο θεοσ ο πατηρ υμ. | ο ουρανιοσ: א om 33. την βασιλειαν (B δικαιοσυνην): add του θεου | δικαιοσυνην: B βασιλειαν 34. εαυτησ (B* αυτησ): τα εαυτ.

VII. 2. αντιμετρηθησεται 3. א* την δε δοκ. την εν τ. σ. οφθ.

---

20 s. Lc 12, 35 s. **22** s. Lc 11, 34—36. **24** Lc 16, 13. **25—33** Lc 12, 22—31. **26** 10, 31.
VII. **1** s. Lc 6, 37 s. **3—5** Lc 6, 41 s.

οὐ κατανοεῖσ; **4** ἢ πῶσ ἐρεῖσ τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ
τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. **5** ὑποκριτά,
ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ
ἐκβαλεῖν τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. **6** [52,10] Μὴ δῶτε
τὸ ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλη ε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αυτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντεσ
ῥήξωσιν ὑμᾶσ. **7** [53,5] Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε·
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. **8** πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. **9** ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ,
ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; **10** ἢ καὶ ἰχθὺν
αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; **11** εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν. **12** [54,5] πάντα οὖν ὅσα
ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ·
οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται. **13** [55,5] εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ
πύλησ· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν
ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆσ· **14** ὅτι στενὴ [ἡ πύλη]
καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ
εὑρίσκοντεσ αὐτήν. **15** [56,10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ
ἔρχονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγεσ.
16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. [57,6] μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ
ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; **17** [58,5] οὕτωσ πᾶν δένδρον ἀγαθὸν
καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. **18** οὐ
δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
καρποὺσ καλοὺσ ἐνεγκεῖν. **19** πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. **20** ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ.
21 [59,3] Οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
22 [60,5] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ
ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ
σῷ ὀνόματι δυνάμεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν; **23** καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ
ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 [61,6] Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ αὐτοὺσ
ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν

---

4. ερεισ: ℵ* λεγισ | τω αδ. σου: ℵ add αδελφε | εκ: απο 5. την δοκ. εκ τ. οφθ. σου | ℵ εκβαλλειν 6. ς ℵ καταπατησωσιν 8. B ανοιγεται 9. εστιν: B* om | ον εαν αιτηση 10. η και: και εαν | αιτηση 12. ουν: ℵ* om | εαν: ς B αν 13. εισελθετε | η πυλη: ℵ* it^{mu} Naass$^{hippol\,116}$ Clem^{bis} Or^{quater} Eus etc om | εισιν: ℵ* om 14. οτι: ℵ^{c} B^{c} τι. Item B add δε | η πυλη: it^{mu} Naass^{hippol} Clem Or^{quinquies} (sed^{semel} η πυλ.) Eus^{ter} etc om 15. προσεχ. δε 16. σταφυλην 17. B καρπ. ποι. καλουσ 18. ενεγκ. pr: ς ℵ^{corr*} ποιειν | ενεγκ. sec: ς B ποιειν 21. ℵ* τα θεληματα | τοισ: om 22. προεφητευσαμεν | δαιμονια: ℵ* add πολλα | ℵ* εξεβαλλομεν 24. B* om τουτουσ | ομοιωθησεται: ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου

7—11 Lc 11, 9—13. **12** Lc 6, 31. **13** Lc 13, 24. **16—21** Lc 6, 43—46. **17** 12, 33. **19** 3, 10. **22** s. Lc 13 25—27. **24—27** Lc 6, 47 ss.

πέτραν. **25** καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. **26** καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ
μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν
οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. **27** καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν
ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 [62,2] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξε-
πλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· **29** ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς
ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

1 [63,2] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
πολλοί. **2** καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. **3** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων·
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. **4** καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 [64,3] Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατον-
τάρχης παρακαλῶν αὐτὸν **6** καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ
οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. **7** λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θερα-
πεύσω αὐτόν. **8** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται
ὁ παῖς μου. **9** καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. **10** ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. **11** [65,5] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· **12** οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας
ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ

---

25. B ηλθαν | προσεπεσον 26. την οικ. αυτου 27. ℵ ηλθαν | ℵ* om κ. επν. οι ανεμ. 28. συνετελεσεν | ℵ εξεπληττοντ. 29. αυτων: om

VIII. 1. ℵ^b B καταβαντος δε αυτου 2. ελθων 3. τ. χειρα: ℵ* add αυτου | ηψατ. αυτου: add ο ιησους | ευθεως: ℵ* om | ς ℵ εκαθαρισθη 4. λεγει: ℵ* ειπεν | ς (non ς^e) αλλ | ς ℵ προσενεγκε | μωσης 5. εισελθοντι δε τω ιησου | καπερναουμ | ς B εκατονταρχος (item v. 8.) 6. ℵ* om κυριε 7. ς ℵ και λεγει | αυτω: add ο ιησους | εγω: ℵ* praem ακολουθει μοι 8. και αποκριθεις | εφη: ℵ* ειπεν | λογον 9. υπ. εξουσιαν: ℵ B add τασσομενος 10. ουδε etc: B παρ ουδενι τοσαυτ. πι. εν τω ισρ. ευρον 11. ℵ ισαχ 12. εξελευσοντ.: ς B εκβληθησονται

---

28 Mc 1, 22. Lc 4, 32.
VIII. **1–4** Mc 1, 40–44. Lc 5, 12–14. **4** Lev 14 2. **5–13** Lc 7, 1–10. **11** s. Lc 13, 28 s.

βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. **13** [66,5] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε,
ὡσ ἐπίστευσασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 [67,2] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν
αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. **15** καὶ ἥψατο τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ
ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. **16** ὀψίασ δὲ
γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένουσ πολλούσ· καὶ ἐξέβαλεν τὰ
πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν, **17** ὅπωσ
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ
ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πολλοὺσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰσ
τὸ πέραν. **19** [68,5] καὶ προσελθὼν εἷσ γραμματεὺσ εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. **20** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ
φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. **21** ἕτεροσ δὲ τῶν μαθητῶν
εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα
μου. **22** ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι
τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ.

23 [69,2] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰσ τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. **24** καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ μέγασ ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον
καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸσ δὲ ἐκάθευδεν. **25** καὶ προσελθόντεσ
ἤγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. **26** καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί
δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶσ ἐπετίμησεν τοῖσ ἀνέμοισ καὶ τῇ
θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **27** οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντεσ·
ποταπόσ ἐστιν οὗτοσ, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28 Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν,
ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ
λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆσ ὁδοῦ ἐκείνησ. **29** καὶ ἰδοὺ
ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε πρὸ καιροῦ
βασανίσαι ἡμᾶσ; **30** ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκο-
μένη. **31** οἱ δὲ δαίμονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ,
ἀπόστειλον ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. **32** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑπάγετε.
οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖσ ὕδασιν. **33** οἱ

---

13. εκατονταρχω | υπαγ. και ωσ | ο παισ: add αυτου | εκεινη: ℵ add και υποστρεψασ ο εκατονταρχοσ εισ τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευρεν τον παιδα υγιαινοντα 15. αυτω: αυτοισ 18. πολλουσ οχλουσ: B οχλον, ℵ* οχλουσ 21. μαθητων: add αυτου 22. ο δε: ϛ B add ιησουσ | λεγει: ειπεν 23. ℵ[b] B om το 25. προσελθ.: add οι μαθηται αυτου | σωσον: add ημασ 26. ℵ* τω ανεμω 27. υπακου. αυτω 28. ελθοντι αυτω, ℵ* ελθοντων αυτων | γαδαρηνων: ℵ γαζαρηνων, ϛ γεργεσηνων 29. υιε: praem ιησου | ℵ* ημασ απολεσαι (ℵ[b] βασανι.) προ καιρ. 31. αποστ. ημασ: επιτρεψον ημιν απελθειν 32. B απηλθαν | απηλθ. εισ την αγελην των χοιρων | πα. η αγελ.: add των χοιρων

14—17 Mc 1, 29—34. Lc 4, 38—41. **17** Es 53, 4. **18** Mc 4, 35. Lc 8, 22. **19—22** Lc 9, 57—60. **23—27** Mc 4, 35—41. Lc 8, 22—25. **28—34** Mc 5, 1—17. Lc 8, 26—37.

δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ
τὰ τῶν δαιμονιζομένων. **34** καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντησιν
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν.

IX.

1 [70,1] Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν ἰδίαν πόλιν.
2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ βεβλημένον, καὶ ἰδὼν
ὁ Ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. **3** καὶ ἰδοὺ τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ
βλασφημεῖ. **4** καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; **5** τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; **6** ἵνα δὲ
εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρ-
τίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶσ ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε
εἰσ τὸν οἶκόν σου. **7** καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. **8** ἰδόντεσ
δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην
τοῖσ ἀνθρώποισ.

9 [71,2] Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ
ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. **10** [72,2] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ,
ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντεσ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. **11** καὶ ἰδόντεσ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν;
12 [73,2] ὁ δὲ ἀκούσασ εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶσ ἔχοντεσ. **13** πορευθέντεσ δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ
θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντεσ· διατί ἡμεῖσ
καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; **15** καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν ἐφ'
ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν. **16** οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπί-
βλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. **17** οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον

---

34. συναντησιν | ς B τω ιησου | οπωσ: B ινα
IX. 1. το πλοιον 2. αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 3. B ειπαν 4. ιδων: B ειδωσ | ινατι: add υμεισ 5. ℵ* αφιονται, ς αφεωνται | σοι αι αμαρτ. | ς B εγειραι | και: ℵ* om 6. εγερθεισ: B εγειρε | υπαγε: ℵ* πορευου 8. εφοβ.: εθαυμασαν 9. ℵ* om εκειθ. | ματθαιον | και sec: ℵ* om | ς B ηκολουθησεν 10. κ. εγεν. αυ. ανακ.: ℵ* και ανακειμενων | ς B και ιδου | ℵ* om ελθοντ. 11. ελεγ.: ειπον 12. ο δε: add ιησουσ | ειπεν αυτοισ | ℵ ιατρων 13. ελεον | αλλ αμαρτ. εισ μετανοιαν 14. B ιωανου | νηστευομεν πολλα 16. ℵ* om αυτου

IX. **1—8** Mc 2, 3—12. Lc 5, 18—26. **9—13** Mc 2, 14—17. Lc 5, 27—32. **13** Hos 6, 6. **14—17** Mc 2, 18—22. Lc 5, 33—38.

εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνοσ ἐκχεῖται
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινούσ,
καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 [74,2] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει
αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν
χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἠκολούθει
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη
προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν
γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ
στραφεὶσ καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον
ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλοσ, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆσ
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰσ
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 [76,10] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ
κράζοντεσ καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὸσ Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰσ τὴν
οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πιστεύετε ὅτι
δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ
ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων·
ὁρᾶτε, μηδεὶσ γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν
δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτωσ ἐν τῷ Ἰσραήλ.
34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 [76,2] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ κώμασ,
διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 36 [77,6] ἰδὼν
δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι

---

17. μηγε: B μη | απολουνται | αλλα βαλλουσιν etc: ℵ αλλ οινον νεον εισ ασκ. καιν. βλητεον | αμφοτερα 18. εισελθων: ς ελθων, ℵ προσελθων, ℵ[b] B εισ προσελθ. | λεγων: ς B add οτι 19. ς B ηκολουθησεν 20. ℵ* αιμαρουσα, ℵ[c] αιμοροουσα 21. ℵ* om μονον 22. ο δε: ς ℵ[b] B add ιησουσ | επιστραφεισ 23. ελεγεν: λεγει αυτοισ 24. αυτου: ℵ* add ειδοτεσ οτι απεθανεν 26. αυτη: ℵ αυτησ 27. αυτω: B om | ℵ κραυγαζοντεσ | ς ℵ υιε | δαβιδ 28. ℵ* εισελθοντι | B προσηλθαν | ℵ* οι δυο τυφλοι | ℵ* om ὁ | B τουτο δυναμαι, ℵ* δυναμαι υμιν τουτο 30. B ηνεωχθησαν | ενεβριμησατο 31. ℵ* om ολη 32. ℵ B om ανθρωπον 33. λεγοντεσ: add οτι 35. ℵ* om και ante κηρ. | μαλακιαν: ς ℵ* add εν τω λαω, insuperque ℵ* add και ηκολουθησαν αυτω 36. εκλελυμενοι και ερριμμενοι

18–26 Mc 5, 22–43. Lc 8, 41–56. **26** Lc 7, 17. **32–34** 12, 22 ss. Lc 11, 14 s. **35** Mc 6, 6. **36** Mc 6, 34. 1 Pe 2, 25. Num 27, 17. **38** Lc 10, 2.

ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 [78,8] τότε λέγει τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ
κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπωσ ἐκβάλῃ ἐργάτασ εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

1 [78,2] Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ δώδεκα μαθητὰσ αὐτοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖσ ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 [80,2] Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτοσ
Σίμων ὁ λεγόμενοσ Πέτροσ καὶ Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβοσ ὁ
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννησ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, 3 Φίλιπποσ καὶ Βαρθολο-
μαῖοσ, Θωμᾶσ καὶ Μαθθαῖοσ ὁ τελώνησ, Ἰάκωβοσ ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ
Λεββαῖοσ, 4 Σίμων ὁ Καναναῖοσ καὶ Ἰούδασ ὁ Ἰσκαριώτησ ὁ καὶ παραδοὺσ
αὐτόν.

5 [81,10] Τούτουσ τοὺσ δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦσ παραγγείλασ αὐτοῖσ
λέγων· εἰσ ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε·
6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸσ τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
7 [82,2] πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντεσ ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8 ἀσθενοῦντασ θεραπεύετε, νεκροὺσ ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια
ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ
ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰσ ὁδὸν μηδὲ
δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργάτησ τῆσ
τροφῆσ αὐτοῦ. 11 [83,2] εἰσ ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε
τίσ ἐν αὐτῇ ἄξιόσ ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕωσ ἂν ἐξέλθητε. 12 [84,8] εἰσερχό-
μενοι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία,
ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸσ
ὑμᾶσ ἐπιστραφήτω. 14 [85,2] καὶ ὃσ ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ
τοὺσ λόγουσ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ οἰκίασ ἢ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. 16 [86,6] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ οἱ ὄφεισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ αἱ περιστεραί.
17 [87,1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶσ εἰσ
συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ

X. 2. om και ante ιακωβοσ 3. ματθαιοσ | και λεββ. (sic D Or[int] codd ap Aug): ℵ B και θαδδαιοσ, ϛ κ. λεββ. ο επικληθεισ θαδδαιοσ 4. ο καναν ιτησ | ο ισκαρ.: ϛ (non ϛ[e]) om ο 5. ϛ B σαμαρειτων 7. οτι: B om 8. νεκρ. εγειρ.: ϛ ante δαιμ. εκβ. pon, ℵ[b] plane om 10. αυτου: add εστιν 12. ασπ. αυτην: ℵ* add λεγοντεσ ειρηνη τω οικω τουτω 13. ϛ B ελθετω | προσ: ℵ B εφ 14. εαν | om εξω | η τησ πολ.: ℵ η πολ. η κωμησ | om εκ 15. και: ℵ add γη 16. B εισ μεσον | ℵ ωσ ο (ℵ[b] οι) οφισ

X. 1 Mc 3, 14 s. 6, 7 et Lc 9, 1. 2—4 Mc 3, 16—19. Lc 6, 14—16. Act 1, 13. 6 15, 24. 7 s. Lc 9, 2. 10, 9. 8 11, 5. 9—15 Mc 6, 8—11. Lc 10, 4—12. Mt 9, 3 ss. 15 11, 24. 16 Lc 10, 3. 17—22 Mc 13, 9—13. Lc 21, 12—17.

ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς
καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 [88,2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς
ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε·
20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ
λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ
τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας
εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 [89,10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς
πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 [90,3] Οὐκ ἔστιν
μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος
ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. [91,10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν,
πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· [92,1] οὐδὲν
γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθή-
σεται. 27 [93,5] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς
τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ
τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι·
φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες
τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ
ἐν οὐρανοῖς· 33 [94,2] ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
34 [95,6] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν
εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς
αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 [96,5] Ὁ φιλῶν
πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ
θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 [97,3] ὁ
εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 [98,1] Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ
ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 [99,10] ὁ δεχόμενος προ-

19. παραδιδωσιν | λαλησετε sec loco 21. B επαναστησεται 23. ετεραν: αλλην | του ισρα.: B om του | εως: add αν 24. διδασκαλον: ℵ add αυτου 25. B* τω οικοδεσποτη et τοις οικιακοις | ℵ B βεεζεβουλ | ς εκαλεσαν, ℵ* επεκαλεσαντο 28. και μη φοβηθητε | ς B αποκτεινοντων | φοβηθητε δε | ℵ ψυχ. (ℵc την ψ.) και το σωμ. 31. φοβηθητε 32 sq. B εν τοις ουρ. 33. αυτον καγω. 34. ℵ ειρη. βαλ. 37. B* om και ο φιλ. usque αξιος

19 Lc 12, 11 s. **22** 24, 9. 13. **24** Lc 6, 40. Io 13, 16. **26—33** Lc 12, 2—9. **26** Mc 4, 22. Lc 8, 17. **31** 6, 26. **34—36** Lc 12, 51—53. **35** Mich 7, 6. **37** Lc 14, 26 s. **38** s. 16, 24 s. **39** Lc 17, 33. Io 12, 25. **40** Lc 10, 16. Io 13, 20.

φήτην εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενοσ
δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. **42** [100,6] καὶ ὃσ ἐὰν
ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰσ ὄνομα μαθητοῦ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 [101,10] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ δώδεκα
μαθηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖσ
πόλεσιν αὐτῶν.
2 [102,6] Ὁ δὲ Ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ,
πέμψασ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **3** εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ
ἕτερον προσδοκῶμεν; **4** καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αυτοῖσ· πορευθέντεσ
ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· **5** τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ
χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ
ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· **6** καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ
σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. **7** Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ λέγειν
τοῖσ ὄχλοισ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; **8** ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖσ
ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντεσ ἐν τοῖσ οἴκοισ τῶν βασιλέων.
9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
φήτου. **10** [103,2] οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν
σου. **11** [104,6] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν μείζων
Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
αὐτοῦ ἐστίν. **12** [105,5] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕωσ ἄρτι
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. **13** [106,10] πάν-
τεσ γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμοσ ἕωσ Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, **14** καὶ εἰ
θέλετε δέξασθαι, αὐτόσ ἐστιν Ἠλείασ ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. **15** ὁ ἔχων ὦτα
ἀκουέτω. **16** [107,5] Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παι-
δίοισ καθημένοισ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖσ ἑτέροισ **17** λέγουσιν·
ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννησ μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον
ἔχει. **19** ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ
ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, τελωνῶν φίλοσ καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδι-
καιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆσ.

---

41. ληψεται 42. B οσ αν

XI. 2. δια: δυο 4. B ιωανει (B^3-νη), ℵ* τω ιωαννη 5. om και ante νεκρ. 6. B οσ αν 7. B ιωανου (item 11. 12. 13.) | εξηλθετε 8. εξηλθετε | ς B ιδειν; ανθρωπ. | μαλακοισ: add ιματιοισ | βασιλεων: add εισιν 9. εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10. ουτοσ γαρ 13. προεφητευσαν 14. ς ℵ ηλιασ 15. ωτα: ς ℵ add ακουειν 16. παιδαριοισ εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι τοισ εταιροισ αυτων 17. και λεγουσιν | εθρηνη. υμιν 18. B ιωανησ 19. ℵ φιλ. τελων. | εργων: τεκνων

---

42 Mc 9, 41.
XI **2—6** Lc 7, 18—23. **3** Deut 18, 15. **7—11** Lc 7, 24—28. **10** Mal 3, 1. Mc 1, 2.
12 s. Lc 16, 16. **14** Mal 3, 23. **16—19** Lc 7, 31—35. **18** Io 10, 20.

20 [108,5] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· **21** οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν,
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. **22** πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ
Cιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. **23** καὶ σὺ Καφαρναούμ,
μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, [109,10] ὅτι εἰ ἐν
Cοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι
τῆσ σήμερον. **24** πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Cοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

25 [110,6] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομολογοῦ-
μαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· **26** ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι
οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. **27** [111,3] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρόσ μου, [112,2] καὶ οὐδεὶσ ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ
τὸν πατέρα τισ ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀπο-
καλύψαι. **28** [113,10] Δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι,
κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶσ. **29** ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶσ καὶ μάθετε ἀπ
ἐμοῦ, ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. **30** ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ τὸ φορτίον μου
ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

1 [114,2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν διὰ
τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυασ
καὶ ἐσθίειν. **2** οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου
ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. **3** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ
ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **4** πῶσ
εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον,
ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν
μόνοισ; **5** [115,10] ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; **6** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. **7** εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ ἀναιτίουσ. **8** κύριοσ γάρ ἐστιν τοῦ
σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.

---

21. χοραζιν | σποδω: ℵ add καθημενοι 23. καπερναουμ | η εωσ του ουρ. υψωθεισα | ℵ καταβηση | εγενοντο | B αι εν σοι γεν. | εμειναν 24. ℵ* ει^c om οτι | ℵ ανεκτ. εστ. γη σοδ. 25. απεκρυψασ 26. εγεν. ευδοκ. 27. μου: ℵ* om 29. απ εμου: ℵ* om | πραοσ

XII. 1. B σαββατοισ 2. ειπον 3. δαβιδ | επεινασεν: add αυτοσ 4. εφαγεν | ο ουκ: ϛ ℵ ουσ ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του

21–23 Lc 10, 13–15. **24** 10, 15. Lc 10, 12. **25–27** Lc 10, 21 s.
XII. **1–8** Mc 2, 23–28. Lc 6, 1–5. **2** Deut 23, 25. Ex 20, 10. **3** s. 1 Sam 21, 6. **4** Ex 29, 33. **5** Num 28, 9 s. **7** 9, 13. Hos 6, 6.

9 [116,2] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ
ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ ὃσ ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ
τοῦτο τοῖσ σάββασιν εἰσ βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ
οὖν διαφέρει ἄνθρωποσ προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ
ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν,
καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. 14 [117,4] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ Φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 [118,10] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν
αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα
μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· 18 ἰδοὺ ὁ παῖσ μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητόσ μου
ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν
τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν
ταῖσ πλατείαισ τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν.
21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 [119,5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ κωφόσ·
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 [120,7] καὶ
ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ Δαυείδ;
24 [121,2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 [122,2] εἰδὼσ δὲ
τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ
ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλισ ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται.
26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ οὖν
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται
ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶσ δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ
τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ
κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 [123,2] Διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖσ ἀνθρώποισ,

---

10. ανθρ. ην την χειρα | ς B θεραπευειν 11. ℵ* πεση | ℵ ουχι κρατησασ εγερει αυτο 12. B σαββατοισ 13. την χειρ. σου | αποκατεσταθη 14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15. οχλοι πολλοι 17. ινα: οπωσ 18. ον: εισ ον | ς B ευδοκησεν 21. εν τω ονομ. 22. B προσηνεγκαν αυτ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον | αυτον: ℵ* αυτουσ | ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23. δαβιδ 24. ℵ B βεεζεβουλ (item v. 27.) 25. ειδωσ (ℵ[b] ιδων) δε: add ο ιησουσ 27. υμων εσοντ. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θεου 29. ς ℵ διαρπασαι | ς B διαρπασει 30. σκορπιζει: ℵ add με 31. B αφεθ. υμιν τοισ

9—14 Mc 3, 1—6. Lc 6, 6—11. 11 Lc 14, 5. 18—21 Es 42, 1—4. 22 ss. Lc 11, 14—23. 24 ss. Mc 3, 22—30. 24 9, 34.

ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. **32** καὶ ὃσ ἐὰν εἴπῃ λόγον
κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ
πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε
ἐν τῷ μέλλοντι. **33** [124,10] Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. **34** γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ
δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ τῆσ καρ-
δίασ τὸ στόμα λαλεῖ. **35** [125,5] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά. **36** [126,10] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν
οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ. **37** ἐκ γὰρ
τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 [127,5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων
λέγοντεσ· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. **39** [128,5] ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ
σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτουσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ
νύκτασ, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ
ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ. **41** ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ
κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. **42** βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
μῶνοσ ὧδε. **43** [129,5] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 τότε λέγει· εἰσ τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει
σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. **45** τότε πορεύεται καὶ
παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 [130,2] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντεσ αὐτῷ λαλῆσαι. [**47** εἶπεν δέ τισ αὐτῷ·
ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντέσ σοι λαλῆσαι.]
48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ
τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; **49** καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· **50** ὅστισ γὰρ ἂν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου ἀδελφὸσ καὶ
ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

31. ουκ αφεθ. τοισ ανθρωποισ 32. οσ αν | ℵ* ου μη αφεθησεται, B ού μη αφεθη 35. αγαθ. θησαυρ.: add τησ καρδιασ | τα: B om 36. ο εαν λαλησωσιν | ℵ^b δωσουσιν 37. ℵ om σου sec 38. αυτω: om | B om και φαρισαιων 41. νινευιται 42. σολομωντοσ 44. επιστρ. εισ τ. οικ. μου | ℵ* om ελθον | om και ante σεσαρ. 46. ετι δε αυτου | ℵ^b om αυτου sec | ℵ* om ζητ. αυ. λαλ. 47. ℵ* B om versum 48. λεγοντι: ειποντι | B* om μου sec 49. τ. χειρ. αυτου

---

32 Lc 12, 10. **33—35** Mc 7, 16—18. Lc 6, 43—45. **38—42** Lc 11, 16. 29—32. **39** 16, 4. **40** Ion 2, 1. **41** Ion 3, 5. **42** 1 Reg 10, 1. **43—45** Lc 11, 24—26. **46—50** Mc 3, 31—35. Lc 8, 19—21.

XIII.

1 [131,2] Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο
παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε
αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν
ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν
ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ
μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν
αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ
ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς
λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. 12 [132,6] ὅστις
γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 [133,1] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν.
14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκού-
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ
τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι
αὐτούς. 16 [134,5] ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα
ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
ἤκουσαν. 18 [135,2] ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος.
19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται
ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ
παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ

XIII. 1. Ἐν δε τη | εκ: απο, B om 2. το πλοιον | ℵ B* ιστηκει 3. ℵ σπειραι 4. ηλθεν: B ελθοντα | B om και ante κατεφ. 5. B εξανετειλαν | B της γης 6. B εκαυματωθη 7. ς B απεπνιξαν 8. επι (ita B*corr): B* εις 9. ωτα: add ακουειν 10. ειπον | ℵ* αυτοις λαλεις 11. ς B ειπεν αυτοις 14. αναπλ. επ αυτοις | B* ακουσατε | ℵ βλεψητε 15. τ. ωσιν pr: ℵ add αυτων, item sec: ℵ^b add αυτων | ς^e 1656 sqq συνιωσι | ιασωμαι 16. υμων sec: B om | ακουει 17. ς B αμην γαρ | B* om και δικαιοι | B ειδαν, ς ειδον 18. του σπειροντος

XIII. **1–9** Mc 4, 1–9. Lc 8, 4–8. **10–17** Mc 4, 10–12. Lc 8, 9 s. **12** 25, 29. Lc 8, 18. **14** s. Es 6, 9 s. Io 12, 40. Act 28, 26 s. **16** s. Lc 10, 23 s. **18–23** Mc 4, 13–20. Lc 8, 11–15.

ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρόσ ἐστιν, γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ,
οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν
καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείσ, ὃσ δὴ
καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

24 [136,10] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπει-
ρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ
χόρτοσ καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντεσ
δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρασ
ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· ἐχθρὸσ
ἄνθρωποσ τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεισ οὖν ἀπελθόν-
τεσ συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντεσ τὰ ζιζάνια
ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖσ τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι
τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖσ θερισταῖσ· συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατακαῦσαι
αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰσ τὴν ἀποθήκην μου. 31 [137,2] Ἄλλην
παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν
λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
κατασκηνοῖν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. 33 [138,5] Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν
αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν
εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 [138,6] Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ ὄχλοισ,
καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, 35 ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆσ.

36 [140,13] Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ ἦλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν
οἱ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸσ
ὁ σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ συντέλεια αἰῶνόσ ἐστιν, οἱ δὲ

22. του αιων. τουτου | συμπνιγ. 23. την γην την καλην | συνιων
24. παρεθηκεν (B²): B* vid ελαλησεν | σπειροντι 25. ℵ* επεσπαρκεν, ς εσπειρε
27. ς ℵ* τα ζιζα. 28. B om δουλοι | B αυτω λεγουσιν, ς ειπον αυτω
29. ο δε εφη 30. ℵ* αχρι, B εωσ | ς ℵ* εν τω καιρω | B* κατακ. αυτασ | B
συναγετε 32. ℵ^b αυξηση | ς ℵ κατασκηνουν 33. αυτοισ: ℵ add λεγων
34. ουδεν: ουκ 35. ς ℵ^b B om ησαιου | καταβολησ: add κοσμου 36. ℵ
εισηλθεν | οικιαν: add ο ιησουσ | B προσηλθαν | φρασον: ℵ* B διασαφησον
37. ειπεν αυτοισ 39. εστιν: B post εχθρ. | του αιωνοσ

31 s. Mc 4, 31 s. Lc 13, 19. 33 Lc 13, 21. 34 s. Mc 4, 33 s. 35 Ps 78, 2.

θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται,
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα τὰ
σκάνδαλα καὶ τοὺσ ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸσ
αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ
χαρᾶσ αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι
καλοὺσ μαργαρίτασ· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέ-
πρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸσ
γένουσ συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντεσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
καὶ καθίσαντεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49 οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ
ἀφοριοῦσιν τοὺσ πονηροὺσ ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺσ
εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖσ· διὰ τοῦτο πᾶσ γραμματεὺσ μαθητευθεὶσ τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ παραβολὰσ ταύτασ, μετῆρεν
ἐκεῖθεν. 54 [141,1] καὶ ἐλθὼν εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν
τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺσ καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ
ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεισ; 55 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονοσ υἱόσ;
οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβοσ καὶ
Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδασ; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι
πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο
ἐν αὐτῷ. [142,1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ
μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ
δυνάμεισ πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1 [143,2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ τὴν
ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν Ἰωάννησ ὁ

40. του αιωνοσ τουτου 41. αυτου pr: ℵ om 42. ℵ* βαλλουσιν 43. ωτα: add ακουειν 44. παλιν ομοια | ℵ* om εν τω αγρω | παντ. οσ. εχει πωλ. 45. ανθρωπω: ℵ* B om 46. οσ ευρων ενα 48. ℵ^b και επι τ. αιγ. καθ. | αγγεια | ℵ* εβαλλον 50. ℵ* βαλλουσιν 51. συνηκατε: praem λεγει αυτοισ ο ιησουσ | ναι, κυριε 52. ειπεν: B^mg λεγει | μαθητ. εισ την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η μητ. | ιωσηφ: ς ιωσησ, ℵ* ιωαννησ 57. ℵ om ιησουσ | B εν τη πατριδ., ς εν τη πατριδ. αυτου

XIV. 1. ς B τετραρχησ 2. B ιωανησ

43 Dan 12, 3. **54—58** Mc 6, 1—6. **57** Lc 4, 24. Io 4, 44.
XIV. **1** s. Mc 6, 14 ss. Lc 9, 7 ss.

βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις
ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. **3** [144,2] ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν
καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ. **4** ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. **5** καὶ
θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
6 [145,6] γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς
Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, **7** ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμο-
λόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. **8** ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ. **9** καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανα-
κειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, **10** καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ. **11** καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ
κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. **12** καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
13 [146,3] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ
τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς
καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. **15** [147,1] ὀψίας δὲ γενομένης
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα
παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. **16** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν
ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. **17** οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν
ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. **18** ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε
αὐτούς. **19** καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγη-
σεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς
ὄχλοις. **20** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον
τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. **21** οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 [148,6] Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. **23** [149,2] καὶ
ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.

---

2. B* om δια τουτο 3. B ιωανην | εδησεν αυτον και εθετο εν φυλακ. 4. ς B ο ιωαννης (B -ανης) | αυτω: ℵ* om, ς post γαρ 5. οτι (B^{mg}): B^{txt} επει 6. γενεσιων δε αγομενων 8. B ιωανου 9. ς ℵ ελυπηθη ει δια δε 10. ιωαννην (B -ανην): praem τον 12. πτωμα (ℵ* add αυτου): σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσας | ς B πεζη 14. εξελθων: add ο ιησους | επ αυτους 15. B προσηλθαν | οι μαθητ. αυτου | ς B ηδη παρηλθ. | ουν: ς ℵ om | κωμας: ℵ* χωρας 16. ς B ο δε ιησους 17. ℵ* αρτους ει μη πεντ. 18. αυτους ωδε 19. ℵ εκελευσεν | επι τους χορτους | ς ℵ και λαβων 22. Και ευθεως ηναγκ. ο ιησους τ. μαθ. αυτου | B εις πλοι. 23. ℵ* om απολυσας τ. οχλ.

3–5 Mc 6, 17 ss. Lc 3, 19 s. **5** 21, 26. **6–12** Mc 6, 21–29. **13** Mc 6, 32 s. Lc 9, 10 s. **14–21** Mc 6, 34–44. Lc 9, 12–17. Io 6, 1–13. **22–33** Mc 6, 45–52 Io 6, 15–21.

[150,4] ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ
θαλάσσησ ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ.
25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν
θάλασσαν. 26 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺσ
δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 [151,10] ἀπο-
κριθεὶσ δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρόσ
σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου
Πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων
δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων·
κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέωσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπελάβετο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰσ τί ἐδίστασασ; 32 [152,6] καὶ ἀναβάν-
των αὐτῶν εἰσ τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ
προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ εἶ.

34 [153,2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ Γεννησαρέτ.
35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰσ ὅλην
τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχον-
τασ, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 [154,6] Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ
γραμματεῖσ λέγοντεσ· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παρά-
δοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰσ χεῖρασ ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· διατί καὶ ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν
τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
τελευτάτω. 5 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

---

24. ηδη μεσον etc: B ηδη σταδιουσ πολλουσ απο τησ γησ απειχε βασανιζ. 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησουσ | επι τησ θαλασσησ 26. και ιδοντεσ αυτον οι μαθηται, ℵ[a] B οι δε μαθηται ιδοντ. αυτον | επι την θαλασσαν 27. ευθεωσ | ελαλ. αυτ. ο ιησουσ, ℵ[a] B ελαλ. ο ιησ. αυτοισ 28. B δε ο πετρ. ειπ. αυτω | κυριε: ℵ post συ ει | προσ σε ελθειν 29. ο πετροσ | και ηλθεν: ς ελθειν, ℵ* ελθειν· ηλθεν ουν 30. ανεμον: add ισχυρον 31. ℵ ευθυσ 32. εμβαντων 33. πλοιω: add ελθοντεσ 34. εισ την γην γεννη. 35. ℵ om εκεινου 36. B* om αυτον | ℵ εσωθησαν

XV. 1. οι απο ιερ. γραμμ. κ. φαρι. 2. τασ χειρ. αυτων 3. και: ℵ* om 4. ενετ. λεγ.: ℵ[ca] B ειπεν | πατερα: add σου 5. ωφεληθησ: ℵ* add ουδεν εστιν | και ου μη | ς ℵ τιμηση | ℵ B om η την μητερ. αυτ. 6. τον νομ.: ς την εντολην, ℵ[ca] B τον λογον

34–36 Mc 6, 53–56.
XV. 1–20 Mc 7, 1–23. 4 Ex 20, 12. 21, 17.

7 ὑποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαίασ λέγων· 8 ὁ λαὸσ
οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε·
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰσ τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκ-
πορευόμενον ἐκ τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 [155,10] τότε
προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ἐκριζωθήσεται. 14 [156,6] ἄφετε
αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸσ δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφό-
τεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται. 15 [157,6] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ·
φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί
ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν κοιλίαν
χωρεῖ καὶ εἰσ ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόμα-
τοσ ἐκ τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ
τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη Τύρου
καὶ Σιδῶνοσ. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα
ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸσ Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶσ
δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντεσ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντεσ· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
ἡμῶν. 24 [158,6] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰσ τὰ πρό-
βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 [159,6] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖσ κυναρίοισ. 27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί,
κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ
τραπέζησ τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῇ·
ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστισ· γενηθήτω σοι ὡσ θέλεισ. καὶ ἰάθη ἡ
θυγάτηρ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

29 [160,6] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦσ ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἀναβὰσ εἰσ τὸ ὄροσ ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον
αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντεσ μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺσ τυφλοὺσ κωφοὺσ κυλλοὺσ
καὶ ἑτέρουσ πολλούσ, καὶ ἔριψαν αὐτοὺσ παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· καὶ

---

7. προεφητευσε 8. εγγιζει μοι ο λαοσ ουτοσ τω στοματι αυτων και τοισ χειλ. με 11. εισερχ.: B ερχομενον | κοινοι: ℵ* τουτο κοι. 12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν: ϛ ειπον, ℵ ειπαν 14. ℵ^c B τυφλοι εισιν οδηγοι | τυφλων: ℵ* B om 15. B ο πε. αυτω ειπ. | την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησουσ 17. ου: ϛ ℵ ουπω | B εισερχομενον | ℵ εισ τον αφεδρ. 22. ℵ^c B εκραξεν, ϛ εκραυγασεν | λεγουσα: praem αυτω | ϛ ℵ υιε | δαβιδ 23. ηρωτων 25. ℵ^c προσεκυνησεν 26. εξεστιν: ϛ ℵ B εστι καλον 27. B om γαρ 30. κυλλουσ: ℵ ante κωφ., B ante τυφλ. | ερριψαν | αυτου: του ιησου

---

8 Es 29, 13. 14 Lc 6, 39. 21—28 Mc 7, 24—30. 24 10, 6. 29—31 Mc 7, 31—37.

ἐθεράπευσεν αὐτούσ, **31** ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντασ κωφοὺσ
λαλοῦντασ, κυλλοὺσ ὑγιεῖσ καὶ χωλοὺσ περιπατοῦντασ καὶ τυφλοὺσ βλέπον-
τασ· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένουσίν μοι καὶ
οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺσ νήστισ οὐ θέλω, μήποτε
ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. **33** καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; **34** καὶ λέγει αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ· πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35 καὶ παραγγείλασ τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, **36** ἔλαβεν τοὺσ
ἑπτὰ ἄρτουσ καὶ τοὺσ ἰχθύασ καὶ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ
μαθηταῖσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. **37** καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορ-
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν, ἑπτὰ σπυρίδασ πλήρεισ.
38 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ παιδίων καὶ γυναικῶν.
39 καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια
Μαγαδάν.

XVI.

1 [161,4] Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντεσ
ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ. **2** [162,5] ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· [ὀψίασ γενομένησ λέγετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ
οὐρανόσ· **3** καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ.
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν
καιρῶν οὐ δύνασθε;] **4** [163,6] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ,
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ λαβεῖν.
6 [164,2] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. **7** [165,6] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖσ
λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. **8** γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβετε; **9** οὔπω νοεῖτε,
οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε ἄρτουσ τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσουσ

---

31. ς B τουσ οχλουσ | B βλεποντασ θαυμασαι | λαλουντασ: B ακουοντασ | κυλλ. υγιεισ: ℵ om | και χωλουσ: om και | ς B εδοξασαν 32. ς ℵ ημερασ τρ. | ς B* νηστεισ 33. οι μαθηται: add αυτου 34. ℵ ειπαν 35. εκελευσε et και λαβων 35. τοισ οχλοισ 36 ℵ* και τ. δυο ιχθυ. | και ευχαριστ.: om και | εδιδου: εδωκε | τοισ μαθητ.: add αυτου | τω οχλω 37. ς ℵ ηραν το περ. των κλασμ. 38. ησαν: B add ωσ | ς B γυναικ. κ. παιδ. 39. μαγαδαν (ℵ^c μαγεδαν): μαγδαλα

XVI. 1. ς B επηρωτησαν 2. οψιασ usque ου δυνασθε (v. 3): ℵ B om 3. το μεν: praem υποκριται 4. επιζητει: B* αιτει | ιωνα: add του προφητου 5. οι μαθητ. αυτου | B λαβειν αρτ. 8. ειπεν: add αυτοισ | ελαβετε: ℵ B εχετε 9. ℵ* om ουδε μνημον.

32—39 Mc 8, 1—10.
XVI. **1—4** Mc 8, 11—13. Lc 12, 54—56. **4** 12, 39. **5—12** Mc 8, 14—21. **6** Lc 12, 1.

κοφίνουσ ἐλάβετε; **10** οὐδὲ τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ
σπυρίδασ ἐλάβετε; **11** πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν;
προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Cαδδουκαίων. **12** τότε
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Cαδ-
δουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδαχῆσ τῶν Φαρισαίων καὶ Cαδδουκαίων.

13 [166,1] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη Καισαρίασ τῆσ Φιλίππου
ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; **14** οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ
Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. **15** λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; **16** ἀποκριθεὶσ δὲ Cίμων Πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ὁ
Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ. **17** [167,10] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ εἶ, Cίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν
σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. **18** κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ
Πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ. **19** δώσω σοι τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ
τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
20 [168,2] τότε διεστείλατο τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ
ἐστιν ὁ Χριστόσ.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι δεῖ
αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
22 [169,6] καὶ προσλαβόμενοσ αὐτὸν ὁ Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων·
ἵλεώσ σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. **23** ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ
Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ
τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 [170,2] Τότε ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω
μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκο-
λουθείτω μοι. **25** ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωποσ ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ
ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ,
27 [171,10] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ

---

10. B σφυριδασ 11. περι αρτου ειπ. υμ. προσεχειν απο 12. απο τησ ζυμησ του αρτου ($ℵ^c$ B των αρτων) αλλ απο | διδαχησ: ℵ* διδασκαλιασ | B διδαχ. τ. σαδδ. και φαρι. 13. καισαρειασ | τινα: add με | ℵ* οι ανθρ. ειν. λεγου. 14. ς ℵ ειπον | ℵ B ιωανην | αλλοι δε: B οι δε | ηλιαν 17. και αποκριθ. ο ιησ. | βὰρ ἰωνᾶ | B* om οτι | ℵ αλλα | B εν ουρανοισ 19. ς B και δωσω σοι | τασ κλεισ | B ο αν λυσησ | ℵ* λυσησ επι την γην 20. διεστειλ. (B^{mg}): B^{txt} επετιμησεν | τ. μαθητ. αυτου | ιησουσ ο χριστ. 21. ο ιησουσ: ℵ* B* ιησουσ χριστοσ | απελθ. εισ ιεροσολ. 22. ηρξατ. etc: B λεγει αυτω επιτιμων 23. ει εμου: μου ει 24. B* om ο 25. γαρ αν 26. ωφελειται | B* ανταλαγμα

13—20 Mc 8, 27—30. Lc 9, 18—21. **16** Io 6, 69. **19** 18, 18. **21—28** Mc 8, 31—33. Lc 9, 22. **24—28** Mc 8, 34—9, 1. Lc 9, 23—27. **25** 10, 39. Lc 17, 33. Io 12, 25.

τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. **28** [172,2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ τῶν ὧδε ἑστώτων
οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον καὶ
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. **2** καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ
φῶσ. **3** καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖσ Μωϋσῆσ καὶ Ἡλείασ συνλαλοῦντεσ μετ'
αὐτοῦ. **4** ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶσ ὧδε εἶναι· εἰ θέλεισ, ποιήσω ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ
μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. **5** ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκία-
σεν αὐτούσ, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. **6** καὶ ἀκούσαντεσ οἱ
μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. **7** καὶ
προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.
8 ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
9 καὶ καταβαινόντων ἐκ τοῦ ὄρουσ ἐνετείλατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων·
μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕωσ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ.
10 [173,6] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμματεῖσ
λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; **11** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· Ἡλείασ
μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. **12** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείασ ἤδη
ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν.
οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. **13** τότε συνῆκαν
οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖσ.

14 [174,2] Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωποσ γονυ-
πετῶν αὐτὸν **15** καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται
καὶ κακῶσ πάσχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει εἰσ τὸ πῦρ καὶ πολλάκισ εἰσ τὸ
ὕδωρ. **16** καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖσ μαθηταῖσ σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
αὐτὸν θεραπεῦσαι. **17** ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ
καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. **18** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν

---

27. την πραξ.: ℵ* τα εργα 28. οτι: om | εστηκοτων | βασιλεια: ℵ^c δοξη
XVII. 1. ℵ και τον ιακω. | ℵ B ιωανην 3. ωφθησαν | μωσησ | ηλιασ | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν | B σκην. τρεισ | μωση | ς B μιαν ηλια (B ηλεια) 5. αυτ. ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιησ. ηψατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιησ.: ℵ ιησουν αυτον, B* αυτον ιησουν 9. εκ: απο | εγερθη: αναστη 10. ς B οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησουσ | ειπεν: ς ℵ add αυτοισ | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12. ηλιασ | εν αυτω: ℵ om εν 13. ℵ B ιωανου 14. ελθοντων αυτων | γονυπ. αυτω 15. κυριε: ℵ om | ℵ B κακωσ εχει 16. B ηδυνασθησαν 17. ℵ* ο δε αποκριθ. ειπ., ℵ^c τοτε αποκρ. ο ιησ. | ειπεν: ℵ add αυτοισ | εσομ. μεθ υμων

XVII. **1—9** Mc 9, 2—10. Lc 9, 28—36. **5** 3, 17. 2 Pe 1, 17. **10—13** Mc 9, 11—13. **14—21** Mc 9, 14—29. Lc 9, 37—42.

ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.
19 [175,8] Τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί
ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· διὰ τὴν
ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡσ κόκκον
σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται,
καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

22 [176,2] Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
μέλλει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, 23 καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν
σφόδρα.

24 [177,10] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα
λαμβάνοντεσ τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα;
25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰσ τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ
λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν
τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντοσ
δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούσ, πορευθεὶσ εἰσ θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον
καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεισ
στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸσ αὐτοῖσ ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 [178,2] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντεσ·
τίσ ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσά-
μενοσ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡσ τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστισ οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον
τοῦτο, οὗτόσ ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃσ ἐὰν
δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 [179,2] ὃσ
δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ, συμ-
φέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατα-
ποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆσ θαλάσσησ. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκαν-
δάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ

---

18. ℵ om ο παισ 19. Β* καθ ιδιαν | Β εδυνηθημεν 20. ο δε ιησουσ
ειπεν αυτ. | δια τ. απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν 21. ϛ ℵ[b] τουτο δε το γενοσ
ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 22. αναστρεφομενων
23. εγερθ.: Β αναστησεται 24. καπερναουμ | ϛ ℵ* ειπον | ϛ ℵ[c] Β ου τελει
τα διδρ. 25. εισελθοντα: οτε εισηλθεν | Β απο τινοσ 26. ειποντοσ δε
(bis ℵ praem ο δε εφη· απο των αλλοτριων): λεγει αυτω ο πετροσ 27. ϛ Β
σκανδαλισωμεν | εισ την θαλ.

XVIII. 1. εν εκεινη: Β add δε 2. προσκαλεσ.: add ο ιησουσ 4. τα-
πεινωση 5. ϛ παιδ. τοιουτον εν, ℵ παιδ. εν τοιουτο 6. περι: επι 7. εστιν:
Β om | ανθρωπω: ϛ Β add εκεινω

---

22 s. Mc 9, 30—32. Lc 9, 43—45. 24 Mc 9, 33.
XVIII. 1—5 Mc 9, 33—37. Lc 9, 46—48. 6 Mc 9, 42. Lc 17, 2. 7 Lc 17, 1.

δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. **8** [180,8] εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκαν-
δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰσ
τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ
τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. **9** καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ. **10** [181,10] Ὁρᾶτε
μὴ καταφρονήσητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου τοῦ
ἐν οὐρανοῖσ. **12** [182,5] Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν
πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ
τὰ ὄρη πορευθεὶσ ζητεῖ τὸ πλανώμενον; **13** καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα
τοῖσ μὴ πεπλανημένοισ. **14** οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸσ
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. **15** [183,5] Ἐὰν
δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ
μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν ἀδελφόν σου. **16** [184,10] ἐὰν δὲ μὴ
ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο μαρ-
τύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. **17** ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ
ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆσ ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ
καὶ ὁ τελώνησ. **18** [185,7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυ-
μένα ἐν οὐρανῷ. **19** [186,10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν
ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται
αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. **20** οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖσ
συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 [187,5] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκισ ἁμαρ-
τήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτάκισ; **22** λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλὰ ἕωσ ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά.
23 [188,10] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. **24** ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ
συναίρειν, προσηνέχθη εἰσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. **25** μὴ ἔχον-
τοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα

---

8. εκκοψον: ℵ* εξελε | αυτον: αυτα | χωλον η κυλλον 9. B σκανδαλει
10. B εν τω ουρανω 11. ηλθε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ.
12. B ουχι αφησει et και πορευθεισ | εννενηκοντα (item v. 13.) | εννεα:
B add προβατα | ℵ* om επι τα ορη 14. ℵ om εμπροσθ. | υμων: B μου | εν
των: εισ των 15. αμαρτηση: add εισ σε | υπαγε και 16. ς B μετα σου,
et B post δυο pon | μαρτυρων: ℵ post τριων pon 17. ειπον: ς B ειπε
18. εαν pr: B αν | εαν sec: ℵ* αν | ς δεδεμ. εν τω ουρανω, ℵ δεδεμ. εν
τοισ ουρανοισ | λελυμ. εν τω ουρανω 19. παλιν: B add αμην | ς B συμ-
φωνησωσιν | δυο υμων συμφ. επι | ℵ αυτοισ γενησετ. 21. προσελθ. αυτω
ο πετρ. ειπ. | εισ εμε: B post ο αδ. μου pon 22. ς ℵ αλλ 24. B προσηχθη |
αυτω εισ | μυριων: ℵ* πολλων 25. ο κυριοσ: add αυτου | γυναικα: add αυτου

---

8 5, 29. Mc 9, 43. 45. **9** 5, 29. Mc 9, 47. **12—14** Lc 15, 4—7. **16** Deut 19, 15.
2 Co 13, 1. **18** 16, 19. **21** s. Lc 17, 3 s.

καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. **26** πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ
ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω
σοι. **27** σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ
τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. **28** ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν
συνδούλων αὐτοῦ, ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν
ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. **29** πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ
παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. **30** ὁ
δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ
ὀφειλόμενον. **31** ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν
σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.
32 τότε προσκαλεσάμενοσ αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ,
πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· **33** οὐκ ἔδει
καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα; **34** καὶ ὀργισθεὶσ
ὁ κύριοσ αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ. **35** οὕτωσ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει ὑμῖν,
ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

1 [199,6] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, μετῆρεν
ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ λέγοντεσ·
εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; **4** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν
αὐτούσ; **5** καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ
σάρκα μίαν. **6** ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ
συνέζευξεν, ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. **7** λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; **8** λέγει αὐτοῖσ· ὅτι
Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰσ γυναῖκασ

---

25. τεκνα: ℵ παιδια | B οσα εχει 26. εκεινοσ: ς ℵ* B om | λεγων: ς ℵ add κυριε | σοι αποδωσω 27. εκεινου: B om 28. εκεινοσ: B om | αποδοσ: add μοι | ει τι: ο,τι 29. ο συνδ. αυτου: add εισ τουσ ποδασ αυτου | κ. παντα αποδ. σοι 30. ς[e] (non ς) αλλ, ℵ* και | εωσ ου 31. ουν: δε | B αυτου οι συνδουλ. | ς ℵ* B τα γενομενα | εαυτων: αὐτων 33. και εγω 34. B om ου | αυτω: ℵ[ca] B om 35. επουρανιοσ | καρδιων υμων: add τα παραπτωματα αυτων

XIX. 1. τησ pr: ς[e] om male 3. οι φαρισ.: B om οι | λεγοντεσ αυτω | εξεστιν: add ανθρωπω 4. ειπεν: add αυτω | ποιησασ: B κτισασ 5. ενεκεν ς ℵ προσκολληθησεται 6. ℵ μια σαρξ 7. μωσησ (v. 7 etiam ℵ*). Item v. sq. | απολυσαι: ς B add αυτην

XIX 1 Mc 10, 1. 3—9 Mc 10, 2—12. 4 Gen 1, 27. 5 s. Gen 2, 24. 7 5, 31. Deut 24, 1.

ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. **9** [190,9] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται.
10 [191,10] λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου
μετὰ τῆσ γυναικόσ, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. **11** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάν-
τεσ χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. **12** εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι
οἵτινεσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ εὐνούχισαν
ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενοσ χωρεῖν χωρείτω.

13 [192,2] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ ἐπιθῇ αὐτοῖσ
καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ. **14** ὁ δὲ Ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **15** καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ
χεῖρασ αὐτοῖσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 [193,2] Καὶ ἰδοὺ εἷσ προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν
ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; **17** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷσ περὶ
τοῦ ἀγαθοῦ; εἷσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ. εἰ δὲ θέλεισ εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
τήρησον τὰσ ἐντολάσ. **18** ποίασ; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ,
οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ ψευδομαρτυρήσεισ, **19** τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. **20** λέγει αὐτῷ ὁ
νεανίσκοσ· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; **21** [194,2] ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ
δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22 [195,9] ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
πλούσιοσ δυσκόλωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **24** πάλιν
δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματοσ ῥαφίδοσ
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **25** ἀκούσαντεσ δὲ οἱ
μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντεσ· τίσ ἄρα δύναται σωθῆναι;

---

9. οτι: B om | ς ει μη επι πορνεια, B παρεκτοσ λογου πορνειασ | B om και γαμηση αλλην | μοιχαται: B ποιει αυτην μοιχευθηναι | ς B add ad finem και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10. αυτω: ℵ* om | οι μαθητ. αυτου 11. τουτον: B om 12. γαρ: ℵ* om 13. προσηνεχθη 14. αυτοισ: ς B om | ς B προσ με 15. ς αυτοισ τασ χειρ., ℵ τασ χειρ. επ αυτουσ 16. προσελθ. ειπ. αυτ. | διδασκ.: add αγαθε | ποιησω ινα: ℵ ποιησασ | σχω: ς εχω, ℵ κληρονομησω idque post ζω. αιω. pon 17. τι με ερωτ. etc: τι με λεγεισ αγαθον | εισ εστ. etc: ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ | εισελθειν εισ την ζωην | B τηρει 18. ποιασ; φησιν: B εφη αυτω ποιασ, ς λεγει αυτω· ποιασ | ειπεν: B εφη | ℵ* om ου μοιχ. ου κλεψ. 19. πατερα: add σου 20. B ταυτα παντ. | εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21. εφη: B λεγει | ειναι: ℵ* γενεσθαι | B τοισ πτωχοισ | B εν ουρανοισ 22. ς B ο νεανισκ. τον λογον (B add τουτον) | B χρηματα 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι: ς B om | ℵ* B τρηματοσ | εισελθειν: ς B διελθειν | των ουρανων (cum Z it vg syr[cu] Clem Eus etc): ς ℵ B του θεου. Praeterea ς add εισελθειν, item B ante εισ 25. δε: ℵ* om | οι μαθητ. αυτου

---

9 5, 32. **13—15** Mc 10, 13—16. Lc 18, 15—17. **16—22** Mc 10, 17—22. Lc 18, 18—23. **23—26** Mc 10, 23—27. Lc 18, 24—27.

26 ἐμβλέψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· παρὰ ἀνθρώποισ τοῦτο ἀδύνατόν
ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.
27 Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; **28** [196,10] ὁ δὲ Ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθήσαντέσ μοι, ἐν τῇ
παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ,
[197,6] καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνουσ κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ
τοῦ Ἰσραήλ. **29** [198,9] καὶ πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πα
τέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, πολλα-
πλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. **30** [199,2] πολλοὶ δὲ
ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 [200,10] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν
αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. **3** καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν
ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούσ, **4** καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ
ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. **5** οἱ δὲ ἀπῆλθον.
πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτωσ. **6** περὶ
δὲ τὴν ἐνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; **7** λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἡμᾶσ
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα. **8** ὀψίασ
δὲ γενομένησ λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον
τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕωσ
τῶν πρώτων. **9** καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ
δηνάριον. **10** ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ
ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. **11** λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ
οἰκοδεσπότου **12** λέγοντεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ
αὐτοὺσ ἡμῖν ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα.
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου
συνεφώνησάσ μοι; **14** ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ

---

26. ℵ* om παρ ανθρωπ. | B παντα δυνατα, ς παντ. δυν. εστι 28. παλιγγενεσια | ℵ B καθησεσθε | και αυτοι: ς B και υμεισ 29. οστισ: οσ | μητερα: ς ℵ add η γυναικα | η οικιασ: ℵ* om, ς B οικιασ η post αφηκ. | ενεκεν | του ονομ. μου | ς ℵ εκατονταπλασιονα | ληψεται

XX. 3. περι την τριτ. 4. κακεινοισ | αμπελωνα: ℵ add μου 5. παλ. δε: ς B om δε | εννατην 6. ενδεκατην: add ωραν | εστωτασ: add αργουσ 7. ℵ* om ημασ | αμπελωνα: add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8. αποδοσ: ς B add αυτοισ 9. ℵ ελθοντεσ δε 10. B και ελθοντ. | B πλειον | ληψονται | το ανα: ς B om το | και αυτοι: post ελαβον pon 12. λεγοντεσ: add οτι | ημιν αυτουσ 13. B αυτων ενι ειπ., ς ειπ. ενι αυτ. | ουκ: ℵ ουχ

27—30 Mc 10, 28—31. Lc 18, 28—30. **28** Lc 22, 30.

δοῦναι ὡσ καὶ σοί· **15** ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ;
ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθόσ εἰμι; **16** οὕτωσ ἔσονται
οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 [201,3] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺσ
δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· **18** ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰσ
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ
γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰσ θάνατον. **19** καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20 [202,6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ
τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. **21** ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῇ· τί θελεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου
εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **22** ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. **23** λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν
ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ
ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου.
24 [203,2] ἀκούσαντεσ δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25 ὁ δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντεσ
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγασ γενέσθαι,
ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, **27** καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν
δοῦλοσ· **28** [204,4] ὥσπερ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 [205,2] Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ
ὄχλοσ πολύσ. **30** καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαν-
τεσ ὅτι Ἰησοῦσ παράγει, ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ.
31 ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν
λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ. **32** καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ ἐφώνη-

---

15. η ουκ: B om η | ποιησαι ο θελω | ς (non item ς^e) ει ο οφθ.
16. οι πρω. εσχατοι. add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι
17. B Μελλων δε αναβαινειν ιησουσ | τ. δωδεκα: ς B add μαθητασ | B*
καθ ιδ. | και εν τ. οδω: εν τ. οδ. και 18. εισ θανατον: ς θανατω, B om
19. εγερθησετ.: ς B αναστησεται 20. παρ: B απ 21. λεγ. αυτω:
B η δε ειπεν | δεξιων: add σου | ευων. σου: om σου 22. πινειν (B πιειν):
add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23. και λεγει | πιεσθε:
add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | και εξ: B η εξ |
ευωνυμων: add μου | τουτο (cum C D etc): ς ℵ B om 24. ακ. δε (cum
ℵ^c L Z etc): ς ℵ* B και ακουσαντ. | ηγανακτησαν: ℵ ηρξαντο αγανακτειν
25. B κατακυριευσουσιν 26. ουχ ουτω δε | εσται: B εστιν | εαν: B αν | εν
υμιν: B post μεγασ | εσται sec: εστω 27. οσ εαν | εν υμ. ειναι: B ειναι
υμων | εσται: ς B εστω 29. ς ℵ ιεριχω | αυτω: ℵ* om 30. ελεησ. ημασ:
ς (B) add (B praem) κυριε | υιε (ℵ praem ιησου): ς B υιοσ 31. μειζον:
ℵ πολλω μαλλον | εκραζον | κυριε: post ημασ | ς B υιοσ

XX. **17—19** Mc 10, 32—34. Lc 18, 31—33. **20—28** Mc 10, 35—45. **24** ss. Lc 22,
25—27. **27** 23, 11. Mc 9, 35. **29—34** Mc 10, 46—52. Lc 18, 35—43.

σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; **33** λέγουσιν αὐτῷ· κύριε,
ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. **34** σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο
τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 [206,2] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς **2** λέγων αὐτοῖς·
πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον
δεδεμένην καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. **3** καὶ ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ
αὐτούς. **4** [207,7] τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντος· **5** εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι
πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. **6** [208,2] πο-
ρευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ
ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. **8** ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ
ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. **9** [209,1] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ
ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. **10** [210,10] Καὶ
εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς
ἐστιν οὗτος; **11** οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ
ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

12 [211,1] Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάν-
τας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν
κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστε-
ράς, **13** καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. **14** [212,10] Καὶ
προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15 [213,6] ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ
τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, **16** καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-
σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος

---

32. ποιησω: ℵ[c] praem ινα 33. ανοιχθωσιν | ημων οι οφθαλμ. 34. ομματ.: ς ℵ οφθαλμων | αυτων: B ante των ομμ. | ανεβλεψαν: add αυτων οι οφθαλμοι

XXI. 1. ℵ[*] ηλθεν | εις το: ς ℵ προς το | ς ℵ ο ιησους 2. πορευθητε | απεναντι | ς B ευθεως | B αγετε 3. αυτων: ℵ αυτου | ευθεως 4. τουτο δε: ς B add ολον 5. om επι sec | ℵ[a] υποζυγιου absque υιον 6. B συνεταξεν 7. επ αυτων: επανω αυτων | τα ιματ. αυτων | ς[e] επεκαθισαν, ℵ[*] εκαθισαν pergens επανω επ αυτων 8. ς ℵ[c] B εστρωννυον 9. αυτον: om | ὡσαννὰ (item v. 15.) | δαβιδ 10. ℵ[*] ελθοντος 11. ιησους ο προφητης | ς (non ς[e]) ναζαρετ 12. ο ιησους | του θεου: ℵ B om 13. εποιησατε 15. om τους sec 16. ειπον | οτι: ℵ om

---

XXI. **1—9** Mc 11, 1—10. Lc 19, 29—38. Io 12, 12—15. **5** Zach 9, 9. **9** Ps 118, 26. **12—13** Mc 11, 15—17. Lc 19, 45 s. Io 2, 13—17. **13** Es 56, 7. Ier 7, 11. **16** Ps 8, 3.

νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 [214,6] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ
ἐξῆλθεν ἔξω τῆσ πόλεωσ εἰσ Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ ἰδὼν
συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ
φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸσ γένηται εἰσ τὸν
αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 καὶ ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ
ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 [215,6] ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ
διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆσ συκῆσ ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ
εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 [216,6] καὶ
πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

23 [217,2] Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι
οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ
ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν
ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ λέγοντεσ·
26 ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ
ὡσ προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ εἶπαν·
οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ καὶ αὐτόσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. 28 [218,10] Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ εἶχεν τέκνα δύο·
προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.
29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν.
30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ
κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίσ ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ
πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ ἰδόντεσ οὐ
μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 [219,2] Ἄλλην παραβολὴν
ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν
πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν

---

17. ℵ* om εξω τησ πολ. | B* εισ βηθανια 18. πρωϊασ | επαναγων
19. ℵ* om ευρεν | ς ℵ om ου | ℵ γενοιτο 22. ληψεσθε 23. ελθοντι αυτω
24. ℵ bis και εγω 25. το sec: om | παρ: B 26. ωσ προφητ.: post τ.
ιωανν. | B ιωανην 27. ς B ειπον | και αυτοσ: ℵ ο ιησουσ 28. B δυο τεκνα |
ς B και προσελθων | αμπελωνι: ς B add μου 29. ου θελω, υστερ. (ς add δε)
μετ. απηλθ.: B εγω κυριε, και ουκ απηλθεν 30. και προσελθων | ς B τω
δευτερω | εγω κυριε, κ. ο. απ.: B ου θελω, υστερον μεταμεληθεισ απηλθεν
31. λεγουσιν αυτω | ο πρωτ.: B ο υστεροσ | οτι οι: ℵ* om οτι 32. B ιωανησ |
πρ. υμασ: ante ιωανν. pon | B ουδε μετεμελ. 33. ανθρωπ. τισ | εν αυτω:
ℵ* om | εξεδοτο

18—22 Mc 11, 12—14. 19—24. **23—27** Mc 11, 27—33. Lc 20, 1—8. **33—46** Mc 12,
1—12. Lc 20, 9—19. **33** Es 5, 1.

ὁ καιρὸσ τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ
λαβεῖν τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν
ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ πλείονασ τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖσ
ὡσαύτωσ. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων·
ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντεσ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν
ἑαυτοῖσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν
τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ
καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ, τί ποιήσει
τοῖσ γεωργοῖσ ἐκείνοισ; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺσ κακῶσ ἀπολέσει αὐτούσ,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοισ γεωργοῖσ, οἵτινεσ ἀποδώσουσιν αὐτῷ
τοὺσ καρποὺσ ἐν τοῖσ καιροῖσ αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐδέποτε
ἀνέγνωτε ἐν ταῖσ γραφαῖσ· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ
ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ
ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτῆσ.
45 [220,1] ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰσ παραβολὰσ
αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντεσ αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺσ ὄχλουσ, ἐπεὶ εἰσ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 [221,6] Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ,
λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν
γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ
κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν
ἄλλουσ δούλουσ λέγων· εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου
ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·
δεῦτε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον, ὃσ μὲν εἰσ τὸν
ἴδιον ἀγρόν, ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη,
καὶ πέμψασ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ καὶ τὴν
πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμοσ
ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰσ
διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰσ τοὺσ γάμουσ.
10 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ οὓσ

---

36. ℵ* και παλιν 38. κατασχωμεν 39. ℵ εβαλον 41. εκδοσεται 42. ℵ* παρα κυριω 43. οτι: B* om | αυτησ: ℵ* αυτου 44. ς ℵ B και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση, λικμησει αυτον: om cum D it cdd6 Or Eus etc 45. ς B και ακουσαντ. οι 46. ℵ* τον οχλον | επειδη | εισ: ωσ

XXII. 1. αυτοισ εν παραβολαισ 4. ητοιμασα 5. ο μεν (etiam ℵ) et ο δε | επι την: εισ την 7. ακουσασ δε ο βασιλ. 9. οσουσ αν 10. παντασ οσουσ

---

42 Ps 118, 22 s.
XXII. 2—14 Lc 14, 16—24.

εὗρον, πονηρούσ τε καὶ ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων.
11 [222,10] εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ
εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺσ
εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ χεῖρασ ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ
τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 [222,2] Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ αὐτὸν
παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺσ μαθητὰσ αὐτῶν
μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν
ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ, οὐ
γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ;
ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν
αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαροσ. τότε λέγει
αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαροσ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ
ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντεσ μὴ εἶναι
ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδάσκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν·
ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν
ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα
ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ
καὶ ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ γὰρ ἔσχον
αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ
τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε
γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν.
31 περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ
τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ
θεὸσ Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντεσ
οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 [224,6] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσεν τοὺσ Σαδδουκαίουσ,
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷσ ἐξ αὐτῶν νομικὸσ πειράζων

---

10. νυμφων: ϛ B[mg] γαμοσ 11. εκει: ℵ* om 13. ειπεν ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον: αρατε αυτον και εκβαλ. 15. ℵ* om εν λογω 16. λεγοντεσ 17. ειπον (cum L Z): ϛ ℵ B ειπε 20. ο ιησουσ (cum D L Z): ϛ ℵ B om 21. λεγουσιν αυτω 22. ϛ ℵ απηλθον 23. εν: ℵ* praem και | αυτω: ℵ* om | οι λεγοντεσ 24. ϛ ℵ μωσησ 25. γαμησασ 27. απ. και η γυν. 28. εν τ. ουν αναστ. 29. ℵ και αποκριθ. ο 30. εκγαμιζοντεσ | θεου: ϛ του θεου, B om | εν ουρανω 32. ℵ* ισαχ | ℵ om ο sec et tert | εστιν θεοσ (B ο θε.) νεκρ.: εστιν ο θεοσ θεοσ νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων

---

14 [20 16.] 15—22 Mc 12, 13—17. Lc 20, 20—26. 23—33 Mc 12, 18—27. Lc 20, 27—39. 24 Deut 25, 5. 32 Ex 3, 6. 34—40 Mc 12, 28—31. Lc 10, 25—27.

αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ·
ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.
39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 40 ἐν
ταύταισ ταῖσ δυσὶν ἐντολαῖσ ὅλοσ ὁ νόμοσ κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

41 [225,6] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ
42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνοσ υἱόσ ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ·
τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖσ· πῶσ οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον
αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ
ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ
αὐτὸν κύριον, πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226,2] καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἀποκριθῆναι
αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τισ ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρασ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν
οὐκέτι.

XXIII.

1 [227,10] Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν τοῖσ ὄχλοισ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ
2 λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ
Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 [228,5] δεσμεύουσιν
δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ
τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 [229,2] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσιν πρὸσ τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια
αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν
τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ 7 καὶ τοὺσ
ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί.
8 [230,10] ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλοσ,
πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ
γῆσ· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί,
ὅτι καθηγητὴσ ὑμῶν ἐστὶν εἷσ ὁ Χριστόσ. 11 [231,5] ὁ δὲ μείζων ὑμῶν
ἔσται ὑμῶν διάκονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστισ
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

---

37. ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | τη prim: ℵ* B om | τη sec: B om
38. εστι πρωτη και μεγαλη 39. δευτερα δε | B ομοιωσ omisso αυτη
40. ℵ* om ολοσ | ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42. sqq δαβιδ 42. του
sec: ℵ om 43. ϛ κυριον αυτον καλει, B καλ. αυτ. κυρ. 44. ο κυριοσ | υπο-
ποδιον 46. αυτω αποκριθηναι

XXIII. 1. B om ο 2. μωσεωσ 3. οσα αν | ειπ. υμιν: add τηρειν |
ποιησ. κ. τηρειτε (ℵ* om κ. τηρ.): τηρειτε και ποιειτε 4. δε: γαρ | βαρεα
(ℵ μεγαλα βαρεα): ϛ B add και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω: τω δε 5. πλατυ.
δε | κρασπεδα: add των ιματιων αυτων 6. φιλ. τε την 7. ραββι ραββι
8. ραββι | ο διδασκ.: ϛ ℵ* ο καθηγητησ, item ϛ add ο χριστοσ 9. ο πατηρ
υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10. οτι καθηγ. etc: ϛ ℵ εισ γαρ υμων (ℵ post εστ.)
εστιν ο καθηγητ.

---

37 Deut 6, 5. **39** Lev 19, 18. **41—46** Mc 12, 35—37. Lc 20, 41—44. **44** Ps 110, 1.
XXIII. **1** Mc 12, 38. Lc 20, 45. **4** Lc 11, 46. **6** s. Mc 12, 38 s. Lc 11, 43. 20, 46.
11 20, 26.

13 [232,2] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 [232,10] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι
ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοί,
τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ ἁγιάσασ τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃσ
ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον
τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ
καὶ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν
αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει
ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 [224,2] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ
τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν
καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι.
24 [235,10] ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον κατα-
πίνοντεσ. 25 [236,6] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸσ
τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτοῦ καθαρόν. 27 [237,6] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοισ κεκο-
νιαμένοισ, οἵτινεσ ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων
νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ. 28 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε
τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ.
29 [238,5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε
τοὺσ τάφουσ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοι-
νωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖσ
ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ προφήτασ. 32 [239,10] καὶ ὑμεῖσ πλη-
ρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεισ, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ
φύγητε ἀπὸ τῆσ κρίσεωσ τῆσ γεέννησ; 34 [240,6] διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ
ἀποστέλλω πρὸσ ὑμᾶσ προφήτασ καὶ σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν
ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ

---

13. δε: ℵ* om 14. ς[e] ουαι υμιν, γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα. Eadem ς ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) ponunt adsumpto δε ex hoc. 16. ℵ* οδηγ. οι τυφλ. 17. αγιαζων 18. οσ εαν 19. τυφλοι: ς B praem μωροι και 23. B* αφηκετε | τον ελεον | ταυτα: B add δε | αφιεναι 24. ℵ[corr] B om οι 26. ποτηριου (cum D it[2] Clem Ir[int]): ς ℵ B add και τησ παροψιδοσ | αυτου: ς ℵ αυτων 27. B ομοιαζετε | οιτινεσ: ℵ* om 28. μεστοι εστε 30. ημεν bis | B αυτ. κοινωνοι 32. B πληρωσετε 34. εξ pri: praem και | και εξ αυτων: ℵ* εξ αυτ. και

---

13 Lc 11, 52. [14 Mc 12, 40. Lc 20, 47.] 23 Lc 11, 42. 25 Lc 11, 39. 27 (Lc 11, 44.) 29 ss. Lc 11, 47 s. 34—36 Lc 11, 49—51.

ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν· 35 ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν
αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ Ἄβελ τοῦ δικαίου
ἕωσ τοῦ αἵματοσ Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ
καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν
ταύτην. 37 [241,5] Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺσ προφήτασ
καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπι-
συναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ
τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν
ἔρημοσ. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπάρτι ἕωσ ἂν εἴπητε·
εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1 [242,2] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ καταλυθήσεται. 3 [243,2] καθημένου δὲ
αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν
λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρου-
σίασ καὶ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε
δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλοσ. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ.
8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [244,1] τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλῖψιν
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ
τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλουσ παρα-
δώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερ-
θήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνο-
μίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ
σωθήσεται. 14 [246,6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ
ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰσ μαρτύριον πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ
τέλος. 15 [247,6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε

35. παν: ℵ* om | εκχυνομενον | υιου βαραχιου (et Or Ir): ℵ* Eus om 36. οτι ηξει | B παντα ταυτ. 37. ἡ: ℵ* om | ℵ* τ. προφητ. αποκτ. | ℵ αποκτενουσα | ℵ* επισυναγειν | επισυναγει ορνισ | αυτησ: B* om, ς εαυτησ 38. ερημοσ: B om
XXIV. 1. απο: B εκ | επορευ. απο τ. ιερου 2. ο δε ιησουσ ειπ. αυτ. | παντ. ταυτ. | οσ ου: add μη 3. ℵ B* καθ ιδ. | και τησ συντελ. 6. δει γαρ: add παντα 7. επ: ς B επι | λιμοι (ℵ σεισμ. και λιμ.): add και λοιμοι 9. ℵ* om παντων | των εθνων: ς° (non ς) om των 10. και μισησου. αλληλ.: ℵ εισ θλιψιν 11. ℵ πολλουσ πλανησου. 15. εστοσ (etiam ς): ς° εστωσ

37—39 Lc 13, 34 s. **39** 21, 9. Ps 118, 26.
XXIV. **1—9** Mc 13, 1—9. Lc 21, 5—12. **9** 10, 22. Mc 13, 13. Lc 21, 17. **13** 10, 22. Mc 13, 13. (Lc 21, 19.) **15—25** Mc 13, 14—23. Lc 21, 20 ss. **15** Dan 9, 27.

οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248,2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπι-
στρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249,2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ
ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 20 [250,6] προσ-
εύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ σαββάτῳ.
21 [251,2] ἔσται γὰρ τότε θλίψισ μεγάλη, οἷα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆσ κόσμου
ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 [252,5] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβω-
θήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 [253,2] τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ
Χριστόσ, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254,5] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι,
εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 [255,5] ἐὰν οὖν
εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμείοισ,
μὴ πιστεύσητε. 27 [256,5] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ
φαίνεται ἕωσ δυσμῶν, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
28 [257,6] ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258,2] Εὐθέωσ
δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, [259,2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ
γῆσ καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ
αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ ἐκ
τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ
τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδοσ αὐτῆσ γένηται
ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ· 33 οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ.
34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα
γένηται. 35 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
παρέλθωσιν. 36 [260,5] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν,
οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [261,5] ὥσπερ
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ
καὶ πίνοντεσ, γαμοῦντεσ καὶ γαμίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε

---

16. επι: B εισ 17. καταβαινετω | τα (ℵ* το) εκ: τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω 21. ϛ B οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται: ℵ* εκολοβωθησαν 23. B μη πιστευετε 24. ℵ om μεγαλα | πλανησαι 27. εσται και 28. οπου: add γαρ | πτωμα: ℵ* σωμα 29. εκ: ϛ B απο 30. εν τω ουρανω | ϛ B τοτε κοψονται 31. ϛ B σαλπ. φωνησ μεγαλησ | ℵ* επισυναξει | εωσ: B add των 32. ℵ* om τα ante φυλλ. 34. B οτι ου μη 35. ℵ* om versum | παρελευσονται 36. και τησ ωρασ | ουδε ο υιοσ: om | ο πατηρ: add μου 37. δε: B γαρ | εσται και 38. ωσ: ωσπερ | ταισ προ του: B εκειναισ τ. πρ. του | εκγαμιζοντεσ

---

17 Lc 17, 31. **26** s. Lc 17, 23 s. **28** Lc 17, 37. **29—35** Mc 13, 24–31. Lc 21, 25—33. **30** Apoc 1, 7. **36** Mc 13, 32. **37** ss. Lc 17, 26 s.

εἰσ τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν
ἅπαντασ, οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 [262,6] τότε
ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ ἀφίεται· 41 δύο ἀλή-
θουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 [263,8] γρηγορεῖτε
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριοσ ὑμῶν ἔρχεται. 43 [264,2] Ἐκεῖνο
δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότησ ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται,
ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ
τοῦτο καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται. 45 [265,5] Τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν κατ-
έστησεν ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκετείασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ τὴν τροφὴν ἐν
καιρῷ; 46 [266,6] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει
οὕτωσ ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
καταστήσει αὐτόν. 48 [267,6] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριοσ, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ
αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 [268,10] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοισ,
αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.
2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. 3 αἱ γὰρ μωραὶ
λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι
ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖσ ἀγγείοισ μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντοσ
δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσησ δὲ νυκτὸσ κραυγὴ
γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι
αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰσ λαμπάδασ ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ
ταῖσ φρονίμοισ εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ
ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ
ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράσατε

---

39. εσται και: B om και 40. δυο εσοντ. | ο εισ bis 41. μυλωνι 42. ημερα: ωρα 43. ϛ B διορυγηναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. ℵ καταστησει | ο κυριοσ: add αυτου | οικετειασ: ℵ οικιασ, ϛ θεραπειασ | του διδοναι 46. ποιουντα ουτωσ 48. ο κακ. δουλ.: ϛ B add εκεινοσ | ℵ καρδ. εαυτου | χρο. ο κυρ. μου ελθειν 49. αυτου: ℵ εαυτ., ϛ om | εσθιειν δε κ. πινειν

XXV. 1. αυτων: B εαυτων | απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι (ϛ^e om) πεντ. μωραι 3. αι γαρ: αιτινεσ | λαμπαδασ: ϛ add εαυτων, B αυτων 4. αγγειοισ: add αυτων | εαυτων: αυτων 6. B εγενετο | ο νυμφιοσ: add ερχεται | απαντησιν: add αυτου 7. αυτων 8. ϛ ℵ ειπον 9. ουκ: B ου μη | ℵ υμιν και ημιν | πορευεσθ. δε

---

40 s. Lc 17, 35 s. **42** 25, 13. Mc 13, 33. 35. **43** s. Lc 12, 39 s. **45—51** Lc 12, 42—46.

ἑαυταῖσ. **10** ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίοσ, καὶ αἱ ἕτοιμοι
εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. **11** ὕστερον δὲ
ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. **13** γρηγορεῖτε
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. **14** [269,2] Ὥσπερ γὰρ
ἄνθρωποσ ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺσ ἰδίουσ δούλουσ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖσ
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, **15** [270,5] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο,
ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέωσ **16**
πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐποίησεν ἄλλα
πέντε τάλαντα. **17** ὡσαύτωσ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. **18** ὁ δὲ τὸ
ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριοσ τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει
λόγον μετ' αὐτῶν. **20** καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα
πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. **21** ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ
καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. **22** προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε,
δύο τάλαντά μοι παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. **23** ἔφη αὐτῷ
ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. **24** προσελθὼν δὲ
καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼσ εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸσ εἶ ἄνθρωποσ,
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρασ, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισασ· **25** καὶ
φοβηθεὶσ ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεισ τὸ σόν.
26 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ,
ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ
ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. **28** ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. **29** [271,2] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
30 [272,5] καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

31 [273,10] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ·
32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐ-
τοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,

---

13. ωραν: add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθεωσ. πορευθεισ δε 16. ειργασατο | εποιησεν: ℵ[c] B εκερδησεν | B om ταλαντα sec 17. ωσαυτωσ: ς B add και | εκερδησεν: ς add και αυτοσ 18. γην: ς εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν | μετ αυτων λογον 20. ταλαντα pr: ℵ om | εκερδησα: add επ αυτοισ 21. εφη δε 22. προσελθ. δε και | δυο ταλ.: ς ℵ add λαβων | ℵ om κυριε | εκερδησα: add επ αυτοισ 23. B πιστοσ ησ 24. ℵ οτι ανθρωπ. αυστηρ. ει 27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταισ 29. του δε μη: απο δε του μη 30. εκβαλλετε 31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται | ς B αφοριει | B εριφιων

XXV. **12** Lc 13, 27. **13** 24, 42. **14—30** Lc 19, 11—27. **29** 13, 12.

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.
34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺσ τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ
πατρόσ μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆσ
κόσμου. **35** ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ
με, ξένοσ ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, **36** γυμνὸσ καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα
καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρόσ με. **37** τότε ἀπο-
κριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ
ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; **38** πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ
συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; **39** πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα
ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρόσ σε; **40** καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ
αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου
τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. **41** τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύμων· πο-
ρεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ. **42** ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι
φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, **43** ξένοσ ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με,
γυμνὸσ καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
με. **44** τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν
πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
διηκονήσαμέν σοι; **45** τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν
αἰώνιον.

XXVI.

1 [274,1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· **2** οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται,
καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ τὸ σταυρωθῆναι.

3 [275,6] Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰσ
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου Καϊάφα, **4** καὶ συνεβουλεύσαντο
ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. **5** ἔλεγον δέ· μὴ ἐν
τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 [276,1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ,
7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου καὶ κατέχεεν
ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου. **8** ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν
λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; **9** ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ

---

33. αυτου: ℵ post ευωνυ. pon 36. ηλθετε 37. B* ειδαμεν (non item vv. sqq.) 39. ς ℵ ασθενη 41. πορευ.: ℵ υπαγετε | οι κατηραμενοι 42. B και εδιψησα 43. ℵ* om γυμν. κ. ου περιεβ. με 44. αποκριθησοντ. αυτω | ℵ* om και ante αυτοι | ℵ ουκ ηδιηκονησαμεν

XXVI. 3. οι αρχιερ.: add και οι γραμματεισ | B* om του λαου 4. κρατησ. δολω | B* om και αποκτειν. 7. αλαβαστρ. μυρ. εχ. | ς B βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8. οι μαθηται: add αυτου 9. ηδυνατο | τουτο: add το μυρον

XXVI. 2 Mc 14, 1. Lc 22, 1. 3 ss. Mc 14, 1 s. Lc 22, 2 Io 11 47. 6—13 Mc 14, 3—9. Io 12, 1—8. (Lc 7, 36 ss.)

καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ. **10** γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. **11** πάντοτε γὰρ
τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. **12** [277,4] βαλοῦσα
γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι με
ἐποίησεν. **13** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.

14 [278,2] Τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ Ἰσ-
καριώτησ, πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ **15** εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ
ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. **16** καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντεσ·
ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; **18** ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ
τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ
μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. **19** καὶ
ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.

20 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. **21** [279,4] καὶ
ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
22 [280,1] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ
εἰμι, κύριε; **23** [281,2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ ἐμβάψασ μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα
ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παραδώσει. **24** ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει,
καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282,6] οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωποσ
ἐκεῖνοσ. **25** [283,10] ἀποκριθεὶσ δὲ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι
ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπασ. **26** [284,1] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν
λαβὼν ὁ Ἰησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογήσασ ἔκλασεν καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ
εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **27** [285,2] καὶ λαβὼν ποτήριον
καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· **28** τοῦτο
γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. **29** λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματοσ
τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου.

30 [286,6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. **31** [287,4] τότε
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
ταύτῃ. [288,5] γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται
τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ. **32** μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ

---

10. ειργασατο 14. B* αρχιἷερεισ 15. ς B καγω 17. λεγοντεσ: add αυτω 20. ς B om μαθητων 21. ειπεν: א λεγει 22. εισ εκαστ.: εκαστοσ αυτων 23. μετ εμ. εν τ. τρυβλ. τ. χειρα 25. ραββι | λεγ. αυτω: א add ο ιησουσ 26. τον αρτον | εδιδου τοισ μαθηταισ και ειπ. 27. το ποτηριον 28. μου το τησ καινησ διαθηκ. | εκχυνομενον 29. ς B οτι ου μη | τουτου του: א om του | γεννηματοσ 31. διασκορπισθησεται

14—16 Mc 14, 10 s. Lc 22, 3—6. **15** (Zach 11, 12.) **17—19** Mc 14, 12—16. Lc 22, 7—13. **20—29** Mc 14, 17—25. Lc 22, 14—23. **26** ss. 1 Co 11, 23—25. **30** ss. Mc 14, 26—31. Lc 22, 39. **31** Zach 13, 7.

τὴν Γαλιλαίαν. **33** [289,1] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντεσ
σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. **34** ἔφη αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
τρὶσ ἀπαρνήσῃ με. **35** [290,6] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ
ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίωσ καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 [291,1] Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ χωρίον λεγόμενον Γεθ-
σημανεί, [292,6] καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· καθίσατε αὐτοῦ ἕωσ οὗ ἀπελθὼν
ἐκεῖ προσεύξωμαι. **37** καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ δύο υἱοὺσ
Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. **38** [293,4] τότε λέγει αὐτοῖσ·
περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽
ἐμοῦ. **39** [294,1] καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευ-
χόμενοσ καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον
τοῦτο· [295,1] πλὴν οὐχ ὡσ ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡσ σύ. **40** [296,2] καὶ ἔρχεται πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτωσ
οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽ ἐμοῦ; **41** γρηγορεῖτε καὶ προσ-
εύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν. [297,4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον,
ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. **42** [298,6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων·
πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ
θέλημά σου. **43** καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. **44** καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο
ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. **45** [299,4] τότε ἔρχεται πρὸσ τοὺσ
μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν
ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν.
46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούσ με.

47 [300,1] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ Ἰούδασ εἶσ τῶν δώδεκα ἦλθεν,
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων
καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. **48** [301,2] ὁ δὲ παραδιδοὺσ αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖσ
σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. **49** καὶ
εὐθέωσ προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
50 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντεσ ἐπέ-
βαλον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **51** [302,1] καὶ ἰδοὺ
εἶσ τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
καὶ πατάξασ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. **52** [302,10] τότε
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ·
πάντεσ γὰρ οἱ λαβόντεσ μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. **53** ἢ δοκεῖσ ὅτι

---

33. ει (ℵ* om): add και 34. B απαρνησει | με: ℵ* ante απαρν. 36. γεθσημανη | ℵ τοισ μαθητ. αυτου | αυτου: ℵ om | εωσ ου: ℵ om ου | προσευξ. εκει 39. ς B προελθων | πατερ (LΔ a Iust Valenti ap Ir Or[saep] Eus[sex] etc): ς ℵ B add μου | ς B παρελθετω 42. λεγων: B om | τουτο: add το ποτηριον | παρελθειν: add απ εμου 43. παλιν: ante καθευδ. | ευρισκει 44. om παλιν post ειπων 45. μαθητασ: add αυτου | B om το | B ιδου γαρ 46. ℵ* παραδιδων 48. ον αν 49. ραββι 50. ℵ om ιησουσ | εφ ω 51. μετα ιησ.: B μετ αυτου 52. σου τ. μαχαιρ. | εν μαχαιρα

---

34 Io 13, 38. Lc 22, 34. **36—41** Mc 14, 32—38. Lc 22, 40—46. Io 18, 1. **42—46** Mc 14, 39—42. **47—56** Mc 14, 43—50. Lc 22, 47—53. Io 18, 2. **51** s. Io 18, 10 s.

οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω
δώδεκα λεγιώνων ἀγγέλων; **54** πῶσ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ
δεῖ γενέσθαι; **55** [304,1] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ· ὡσ
ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. **56** [305,6] τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον.

57 [306,1] Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. **58** [307,4] ὁ δὲ
Πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕωσ τῆσ αὐλῆσ τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ εἰσελθὼν
ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλοσ.

59 [308,2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσουσιν, **60** καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν
προσελθόντων ψευδομαρτύρων. [309,6] ὕστερον δὲ προσελθόντεσ δύο **61** εἶπον·
οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. **62** καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **63** ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ
ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ, ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ
εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. **64** [310,1] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ·
πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **65** [311,8] τότε ὁ
ἀρχιερεὺσ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· [312,2] τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. **66** τί ὑμῖν
δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπον· ἔνοχοσ θανάτου ἐστίν. **67** [313,1] Τότε
ἐνέπτυσαν εἰσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν
68 λέγοντεσ· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε;

69 [314,1] Ὁ δὲ Πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ
μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. **70** ὁ δὲ
ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεισ. **71** [315,1] ἐξελθόντα
δὲ αὐτὸν εἰσ τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν
μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. **72** καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον. **73** μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ
Πέτρῳ· ἀληθῶσ καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.

---

53. B* δυνομαι | αρτι: ante παρακαλεσαι | πλειουσ η δωδεκα | ς λεγεωνασ, B λεγιωνασ 55. εξηλθετε | καθ ημεραν: add προσ υμασ | εκαθεζομ. διδασκ. εν τω ιερω 56. οι μαθηται: B add αυτου 58. ς B απο μακροθεν 59. αρχιερεισ: add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσουσιν (cum ACDLN etc): ς ℵ B -σωσι 60. και ουχ ευρον· και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο: add ψευδομαρτυρεσ 61. ℵ ειπαν | αυτον: ς post οικοδομησαι, B om 62. αποκρινῃ; τι 63. αποκριθεισ: ℵ^c B om 65. λεγων (ς add οτι): ℵ* και λεγει ιδε | ℵ μαρτυριων | την βλασφημ. αυτου | ℵ ειπαν 67. ερραπισαν 69. εξω εκαθητο 71. ℵ B om αυτον pri | ουτοσ: praem και 72. μεθ ορκου | ℵ om οτι

---

57 s. Mc 14, 53 s. Lc 22, 54 s. **59—66** Mc 14, 55—64. Lc 22, 66—71. **61** 27, 40. Io 2, 19. **67** s. Mc 14, 65. Lc 22, 63 ss. **69—75** Mc 14, 66—72. Lc 22, 55—60. Io 18, 16 ss.

74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον·
καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316,2] καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος
Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν
ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

1 [317,2] Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.
2 [318,1] καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 [319,10] Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μετα-
μεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις
4 λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς;
σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν
ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν
αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 διὸ
ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 τότε ἐπληρώθη
τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα
ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ,
10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι
κύριος.
11 [320,1] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη·
σὺ λέγεις. 12 [321,4] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα,
ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 [322,5] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν
ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 [323,4] εἶχον δὲ τότε δέσμιον
ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 [324,10] καθημένου
δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα·
μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽
αὐτόν. 20 [325,1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους
ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς

---

74. καταναθεματιζ. | B ευθυς 75. του ιησου ειρ. αυτω
XXVII. 2. παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω 3. B ο παραδους | ℵ* μετεμεληθη και εστρεψ. | απεστρεψε | και τοις πρεσβυτ. 4. αθωον: Bmg δικαιον | οψει 5. τα: ℵ add λ̄ | εν τω ναω 6. ς ℵ ειπον | B* κορβαν 9. τοτε: ℵ* και 10. ℵ εδωκα 11. εστη | εφη: ς B add αυτω 12. και των πρεσβυτερ. 13. B* οσα | πιλατος | ηθελον: ℵ* παρητουντο 17. B τον βαραββαν

XXVII. 1 Mc 15, 1. 2 Lc 23, 1. Io 18, 28. 5 Act 1, 18. 8 Act 1, 19. 9 Zach 11, 13. (Ier 18, 1.) 11—14 Mc 15, 2—5. Lc 23, 3. Io 18, 33. 15—26 Mc 15, 6—15. Lc 23, 17—25. Io 18, 39 s.

δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ
εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. **22** [326,1] λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω
Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντεσ· σταυρωθήτω. **23** ὁ δὲ ἔφη·
τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγοντεσ· σταυρωθήτω.
24 [327,10] ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβοσ γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷόσ εἰμι
ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τούτου· ὑμεῖσ ὄψεσθε. **25** καὶ ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ
εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, **26** [328,1] τότε
ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσασ παρέδωκεν ἵνα
σταυρωθῇ.

27 [329,4] Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνοσ παραλαβόντεσ τὸν Ἰησοῦν εἰσ
τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. **28** καὶ ἐκδύσαντεσ
αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, **29** καὶ πλέξαντεσ στέφανον ἐξ
ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
καὶ γονυπετήσαντεσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, **30** [330,6] καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον τὸν
κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **31** καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ,
ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον
αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.

32 [331,1] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Cίμωνα·
τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. **33** [332,1] καὶ ἐλθόντεσ εἰσ
τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ λεγόμενοσ, **34** [332,4] ἔδωκαν
αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· καὶ γευσάμενοσ οὐκ ἠθέλησεν πεῖν.
35 [334,1] σταυρώσαντεσ δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ
κλῆρον, **36** καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. **37** [335,1] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω
τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.

38 [336,1] Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ
εἷσ ἐξ εὐωνύμων. **39** [337,3] οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν **40** καὶ λέγοντεσ· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κα-
τάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. **41** [338,2] ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ
τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον· **42** ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ

---

21. ς ℵ B ειπον (DL ειπαν) | τον: om 22. λεγουσιν: add αυτω 23. ο δε ηγεμων εφη 24. B κατεναντι | τουτου: ς ℵ add του δικαιου | ℵ* υμεισ δε 28. εκδυσαντεσ: ℵ^c B ενδ. | περιεθηκ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. B περιεθηκαν | επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον | B βασιλευ 31. ς B εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυ. 33. B εισ τον τοπον τον | λεγομενον: ℵ* om | οσ εστι λεγομενοσ κραν. τοπ. 34. ς B πιειν bis | οινον: οξοσ | ουκ ηθελε 35. B* διεμερισαν | ς B βαλλοντεσ | κληρον: add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. B ει υιοσ θεου ει | ς B om και ante καταβ. 41. ομοιωσ: B add και, ς δε και

27—31 Mc 15, 16—20. Io 19, 2 ss. **32—37** Mc 15, 21—26. Lc 23, 26 ss. Io 19, 17 ss. **34** (Ps 68, 22) **35** Io 19, 24. **38—44** Mc 15, 27—32. Lc 23, 32 ss. Io 19, 18 ss.

δύναται σῶσαι· βασιλεὺσ Ἰσραὴλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· **43** πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ. **44** [339,2] τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 [340,2] Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. **46** [341,6] περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' ἔστιν· θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ; **47** τινὲσ δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντεσ ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτοσ. **48** [342,2] καὶ εὐθέωσ δραμὼν εἷσ ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε ὄξουσ καὶ περιθεὶσ καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. **49** οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείασ σώσων αὐτόν.

50 [343,1] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν κράξασ φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. **51** [344,3] καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕωσ κάτω εἰσ δύο, [345,10] καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, **52** καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· **53** καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. **54** [346,3] ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν Ἰησοῦν ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ ἦν οὗτοσ. **55** [347,6] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκεσ πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ· **56** ἐν αἷσ ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 [348,1] Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ Ἀριμαθαίασ, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· **58** οὗτοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. **59** [349,1] καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, **60** καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.

---

42. βασιλευσ: praem ει | ς B πιστευσομεν | επ αυτον: αυτω 43. B επι τω θεω | ρυσασθ. νυν: add αυτον 44. συσταυρωθ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω 45. επι πασαν (ℵa εφ ολην) τ. γην: ℵ* om | ενvατησ 46. B εβοησεν | ς ηλι bis, ℵ ελωι bis, B ελωει bis | λαμα | B σαβακτανει, ς σαβαχθανι 47. εστωτων | οτι: ℵ om | ς ℵ ηλιαν 48. εξ αυτ.: ℵ om 49. ελεγον: B ειπαν | ς ℵ ηλιασ | σωσων: ℵ* σωσαι | αυτον: ℵ B add αλλοσ δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και εξηλθεν υδωρ και αιμα 51. εισ δυο: ς ℵ post εσχισθη | ς απο ανωθεν, B απ ανωθ. 52. ℵ* om και τα μνημ. ανεωχθ. | ηγερθη 53. ℵ om εισηλθον et και sq 54. ς B εκατονταρχοσ | ς ℵ τα γενομενα | B υιοσ θεου ην, ℵ* υι. ην του θεου 55. εκει: ℵ κακει 56. μαρ. η μαγδαλ. και: ℵ* om | ιωσηφ: ς B ιωση | και ιωσηφ μητ. etc: ℵ* και η μαρια η ιωσηφ και η μαρια η των υι. ζε. 57. ς B εμαθητευσεν 58. ς ℵ πιλατω et πιλατοσ | αποδοθηναι: add το σωμα 59. B εν σινδονι

---

43 Ps 22, 8. **45–49** Mc 15, 33–36. **45** Lc 23, 44. **46** Ps. 22, 2. **48** Lc 23, 36. Io 19, 29. (Ps. 68, 22.) **50–54** Mc 15, 37–39. Lc 23, 45–47. **55** s. Mc 15, 40 s. Lc 23, 49. Io 19, 25. **57–61** Mc 15, 42–47. Lc 23, 50–55. Io 19, 38–42.

61 [350,6] ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 [351,10] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν
οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον 63 λέγοντεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν
ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ
μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. 65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ·
ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντεσ
ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

XXVIII.

1 [352,1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων, ἦλθεν
Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ
σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσ-
ελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα
αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ
φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. 5 [353,2] ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ ὅτι
Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼσ
εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354,2] καὶ ἀπελ-
θοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον
ἀπαγγεῖλαι τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. 9 [355,10] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ
λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ
προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε
ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ
με ὄψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινεσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόντεσ εἰσ
τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχ-
θέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν

---

61. μαριαμ: μαρια 62. ϛ א πιλατον 64. οι μαθητ. αυτου | κλεψωσιν (א -σουσιν) αυτον: praem νυκτοσ | א χειρον 65. εφη: ϛ א add δε | א ασφαλισασθαι

XXVIII. 1. μαριαμ: ϛ B μαρια 2. και sec: om | λιθον: add απο τησ θυρασ 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν: א* om (non item א^a) | א φοβηθητε 6. εκειτο: add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδου: ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησουσ | απηντησεν 10. μου: א* om | א* ινα ελθωσιν | ϛ B κακει 11. ϛ B απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντεσ: א* συμβουλ. τε εποιησαν (א* add και λαβοντεσ)

---

64 28, 13.
XXVIII. 1—10 Mc 16, 1—8. Lc 24, 1—9.

τοῖσ στρατιώταισ, **13** λέγοντεσ· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ
ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. **14** καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ
ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσομεν. **15** οἱ δὲ λα-
βόντεσ ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ
Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, εἰσ τὸ ὄροσ
οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, **17** καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ
ἐδίστασαν. **18** καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων· ἐδόθη μοι
πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ. **19** πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ
τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, **20** διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην
ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ.

---

13. ειπ. οτι: ℵ οτι ειπ. 14. επι: B υπο | πεισομεν αυτον | ℵ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ: ℵ^c καθωσ | ϛ B διεφημισθη | μεχρι: ℵ* εωσ | σημερον: B add ημερασ 17. προσεκυνησαν: add αυτω 18. αυτοισ: ℵ* om | B επι τησ γησ 19. πορευθεντεσ: ϛ B add ουν | B βαπτισαντεσ 20. ℵ ειμ. μεθ υμ. | αιωνοσ: add αμην.

---

13 27, 64. **19** [Mc 16, 15.]

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 [1,2] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼσ γέγραπται ἐν τῷ
Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 [2,1] φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ·
ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [3,8] ἐγένετο
Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα
καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖται πάντεσ, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννησ ἐν-
δεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον. 7 [4,1] καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται
ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ λῦσαι τὸν ἱμάντα
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶσ ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει
ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 [5,1] Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν
Ἰησοῦσ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἐβαπτίσθη εἰσ τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ
Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺσ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν σχιζομένουσ τοὺσ
οὐρανοὺσ καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον εἰσ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ
ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 [6,2] Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν
ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, [7,8] καὶ ἦν
μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

---

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ς[e]) ευαγγελιον

I. 1. χριστου: ς add υιου του θεου, item ℵ[a] Β υιου θεου | θεου. [3]ωσ
-- αυτου. [4]εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοισ προφηταισ | εγω: Β om | ℵ απο-
στελω | τ. οδον σου: add εμπροσθεν σου 4. ℵ* και εγενετ. | ιωαννησ (Β -ανησ)
βαπτιζων | Β om και ante κηρυσσ. 5. ιεροσολυμιται | παντεσ: pon post
εβαπτιζ. | ℵ* om και ante εβαπτ. | υπ. αυτου: pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην
δε | ο ιωαννησ (Β -ανησ): om ο | εσθιων 7. οπισω μου: Β om μου 8. εγω:
add μεν | εν υδατι | ℵ* om υμασ post βαπτισει | Β om εν ante πνευμ. 9. Β
om και ante εγενετ. | ς[e] ναζαρεθ | Β ιωανου | υπο ιωανν. εισ τ. ιορδαν.
10. ευθεωσ | εκ: απο | ωσ: ωσει | καταβαινον: ℵ add και μενον | επ αυτον
11. φωνη: ς Β add εγενετο | εν σοι: εν ω 13. εν τ. ερημω: praem εκει ⌉
ημερασ τεσσαρακοντ.

I. 2 Mal 3. 1. Mt 11. 10. Lc 7. 27. 3 Es 40. 3. Mt 3. 3. Lc 3. 4. Io 1. 23.
4–8 Mt 3. 1 ss. Lc 3. 2 ss. Io 1. 6 ss. 9—11 Mt 3. 13—17. Lc 3. 21 s. Io 1. 29 ss. 11 2 Pe
1. 17. 12 s. Mt 4. 1 ss. Lc 4. 1 ss. 14 s. Mt 4. 12. 17. Lc 4. 14 s.

14 [8,4] Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, [9,6] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, **15** ὅτι πεπλήρωται ὁ
καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν Cίμωνα καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Cίμωνοσ ἀμφιβάλλοντασ ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ
ἁλεεῖσ. **17** [10,3] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. **18** καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολού-
θησαν αὐτῷ. **19** [11,6] καὶ προβὰσ ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ
δίκτυα. **20** καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 [12,6] Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ σάββασιν
ἐδίδασκεν εἰσ τὴν συναγωγήν. **22** [13,2] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμ-
ματεῖσ.

23 [14,6] Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;
ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἴδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. **25** καὶ ἐπετί-
μησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ σπαράξαν
αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν
τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι τοῖσ ἀκαθάρτοισ
ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. **28** καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺσ παν-
ταχοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ Γαλιλαίασ.

29 [15,2] Καὶ εὐθὺσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ ἐξελθόντεσ ἦλθον εἰσ τὴν οἰκίαν
Cίμωνοσ καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἡ δὲ πενθερὰ Cίμωνοσ
κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺσ λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆσ. **31** καὶ προσ-
ελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσασ τῆσ χειρόσ· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ,
καὶ διηκόνει αὐτοῖσ. **32** Ὀψίασ δὲ γενομένησ, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιοσ, ἔφερον
πρὸσ αὐτὸν πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ καὶ τοὺσ δαιμονιζομένουσ· **33** καὶ

---

14. B και μετα το | του θεου: praem τησ βασιλειασ 15. οτι: ℵ[a] praem λεγων, ς B praem και λεγων 16. και παραγ.: περιπατων δε | σιμωνοσ: αυτου | βαλλοντασ αμφιβληστρον εν | ς ℵ αλιεισ 17. αλιεισ (non item ℵ) 18. ς B ευθεωσ | τα δικτ. αυτων | B ηκολουθουν 19. ς ℵ* προβασ εκειθεν ολιγον (ℵ* om ολ., ℵ[c] suppl ante εκειθ.) 20. ευθεωσ 21. καπερναουμ | ς B ευθεωσ | εδιδασκεν (ℵ* -αξεν): ς B post συναγωγ. pon | εισ την (ς[c] om) συναγωγην: ς B praem εισελθων 23. om ευθυσ 24. λεγων: add εα | ς B οιδα 25. ο ιησουσ: ς ℵ[a] B add λεγων 26. B om το πνευμα | φωνησαν: κραξαν 27. παντεσ | συζητ. | αυτουσ: προσ αὐτουσ | τουτο; τισ η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και 28. εξηλθ. δε | ℵ* om ευθυσ | πανταχου (ℵ[c] -αχη): ς ℵ* om | γαλιλαιασ: ℵ* (ex errore manifesto) ιουδαιασ 29. ευθεωσ | B εξελθων ηλθεν | B ιωανου 30. ευθεωσ 31. τησ χειροσ: add αυτησ | ο πυρετοσ: add ευθεωσ 32. B εδυσεν

16—20 Mt 4, 18—22. **21** s. Lc 4, 31 s. Mt 7, 28 s. **23—28** Lc 4, 33—37. **28** Mt 4, 24. **29—34** Lc 4, 38—41. Mt 8, 14—16.

ἦν ὅλη ἡ πόλισ ἐπισυνηγμένη πρὸσ τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ
κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, [16,9] καὶ οὐκ
ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
35 [17,8] Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ ἔρημον
τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Cίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντεσ ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει
αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω·
εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν
εἰσ ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 [18,2] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν
λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλησ δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ
ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺσ
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ
εὐθὺσ ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ
ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ
προσέταξεν Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 45 [19,10] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰσ
πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ
αὐτὸν πάντοθεν.

II

1 [20,6] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι
ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ
τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ
αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ
χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
6 ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν

33. και η πολ. ολη επισ. ην 34. ποικ. νοσοισ: ℵ* (a κακωσ εχοντ. v. 32. ad κακ. εχοντ. v. 34 transiliens) om | ℵ εξεβαλλεν | B τα δαιμ. λαλειν | ℵc B ηδεισ. αυτον χριστον (ℵc τον χρ.) ειναι 35. εννυχον | B om και απηλθ. 36. κατεδιωξαν | ο σιμων B* om οι 37. και ευροντεσ αυτον λεγουσιν αυτ. 38. ℵ αγομεν | om αλλαχου | B και εκει | εξεληλυθα. 39. ηλθεν: ην | ℵ* κηρυσσιν | εν ταισ συναγωγαισ 40. και γονυπετων (ς add αυτον): B om | και λεγων | οτι: B κυριε οτι | B δυνη 41. ο δε ιησουσ σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει: ς B add αυτω 42. και ειποντοσ αυτου ευθεωσ | ς ℵ εκαθαρισθη 43. ευθεωσ 44. μηδεν: ℵ om | αλλ | μωσησ 45. ℵ δυνασθ. αυτον | ς B φανερ. εισ πολ. εισελθ. | επ: εν | ην: B om | πανταχοθεν

II. 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εισ οικον 2. και ευθεωσ συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγκαι: προσεγγισαι | ς κραββατον, ℵ κραβακτον | οπου: εφ ω 5. ιδων δε | ℵ* τεκνον μου | ς ℵ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου

35—39 Lc 4, 42—44. 40—45 Lc 5, 12—16. Mt 8, 1—4. 44 Lev 14, 2.
II. 1—12 Mt 9, 1—8. Lc 5, 17—26.

ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· 7 τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; 8 καὶ εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντασ ὅτι οὕτωσ οὐδέποτε εἴδαμεν.

13 [21,2] Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ—ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 [22,2] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖσ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 [23,2] καὶ ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶσ ἐπίβλημα

7. τι: B οτι | λαλει βλασφημιασ· τισ 8. ευθεωσ | B om ουτωσ | λεγει: ειπεν | B om αυτοισ 9. αφεωνται | σοι αι αμαρτιαι | ς εγειραι, B εγειρου | ς κραββατον, ℵ κραβακτον | σου τ. κρα. | υπαγε: ς B περιπατει 10. ς αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ., B αφιεν. αμαρτ. επι τ. γ. 11. εγειραι | και αρον | ς κραββατον, ℵ κραβακτον 12. κ. ηγερθη ευθεωσ και αρ. | ς κραββατον, ℵ κραβακτον | εμπροσθ.: εναντιον | λεγοντασ: B om | ουδεπ. ουτωσ | ς B ειδομεν, ℵ* εφανη εν τω ισραηλ 13. ℵ* εξηλθον | εισ: ς B παρα | αυτον: ℵ* αυτουσ 14. ς λευϊν, ℵ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον | ηκολουθησαν 16. και (B add οι) γραμμ. etc: και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ | οτι ησθιεν: B οτι εσθιει, ς αυτον εσθιοντα | B αμαρτωλ. και τελωνων | οτι: ς τι οτι, ℵ διατι | τελων. και: B add των | εσθιει και πινει: ℵB om και πιν., sed ℵ add ο διδασκαλοσ υμων 17. ου: B οτι ου | B αλλα οι | αμαρτωλουσ: add εισ μετανοιαν 18. B ιωανου | οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων | om μαθηται ante των φαρ. | ℵ οι δε μαθηται σου, B οι δε σοι sine μαθητ. 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ

13—17 Mt 9, 9—13. Lc 5, 27—32. 18—22 Mt 9, 14—17. Lc 5, 33—39.

ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα
ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶσ
βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ,
καὶ ὁ οἶνοσ ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
23 [24,2] Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντεσ τοὺσ στάχυασ.
24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ
ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε
χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ
τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ σὺν
αὐτῷ οὖσιν; 27 [25,3] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ ἐξηραμ-
μένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖσ σάββασιν θερα-
πεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν
ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ
σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ
ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ' ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ
πωρώσει τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 [26,4] καὶ ἐξελθόντεσ οἱ Φαρι-
σαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ
αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν θάλασσαν,
[27,1] καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν,
8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ Ἰδουμαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου
καὶ περὶ Τύρον καὶ Cιδῶνα, πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ

21. επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το (ℵ om) πληρωμ. απ αυτου (ʙ αφ εαυτ.): το πληρ. αυτου 22 ρησσει ο οιν. ο νεοσ | απολλυται και οι ασκ.: ς ℵ εκχειται και οι ασκοι απολουνται. Praeterea ℵ*ʙ add αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ, item ς ℵ[a] sed post καινουσ insuper add βλητεον. 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | ʙ διαπορευεσθαι | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. | ʙ οδοποιειν 24. εν τοισ σαββ. 25. και αυτοσ ελεγεν αυτοισ | δαβιδ 26. πωσ: ʙ om | επι αβια. του | ει μη τοισ ιερευσι 27. και ουχ: om και
III. 1. εισ την συναγω. 2. ʙ om εν | ς ʙ θεραπευσει 3. ʙ τω την χειραν (ʙ[3] -ρα) εχοντ. ξηραν, ς τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα: ς ℵ add σου | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθεωσ | ς εποιουν, ʙ εδιδουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτ. | εισ: ς ℵ ʙ προσ | ηκολουθησαν (ʙ -θησεν): add αυτω | ηκολουθ.: ς ʙ post γαλιλαιασ 8. ℵ* om και απ. τ. ιδουμαιασ | ℵ* om και ante περι, ς habet και οι περι | ακουσαντεσ | ʙ ποιει

23—28 Lc 6, 1—5. Mt 12, 1—8. 24 Ex 20, 10. 25 1 Sam 21, 6. 26 Lev 24, 9
III. 1—6 Mt 12, 9—14. Lc 6, 6—11 7 ss. Mt 12, 15. Lc 6, 17—19.

αὐτόν. **9** καὶ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· **10** πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε
ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ. **11** καὶ τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ [28,2] καὶ ἔκραζον
λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. **12** καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ
αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.

13 [29,2] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν αὐτόσ,
καὶ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. **14** καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν **15** καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ
δαιμόνια. **16** [30,2] καὶ ἐποίησεν τοὺσ δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Cίμωνι
Πέτρον· **17** καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ·
18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν
καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Cίμωνα τὸν Καναναῖον
19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

[31,10] Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· **20** καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε μὴ
δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. **21** καὶ ἀκούσαντεσ οἱ παρ' αὐτοῦ
ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. **22** [32,2] καὶ οἱ γραμματεῖσ
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **23** [33,2] καὶ προσκαλεσάμενοσ
αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία
ἐκείνη. **25** καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη
σταθῆναι. **26** καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται
στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. **27** ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ
ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν
δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. **28** [34,2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
πάντα ἀφεθήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφη-
μίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· **29** ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται αἰωνίου ἁμαρτή-
ματοσ. **30** ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 [35,2] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω

---

9. B πλοιαρια 11. εθεωρει | B προσεπιπταν, ς προσεπιπτεν | εκραζε | ς B λεγοντα 12. ς ℵ B* ποιησωσι 13. και απηλθ.: ℵ οι δε απ. 14. δωδεκα: ℵB add ουσ και αποστολουσ ωνομασεν | B om ινα sec 15. εξουσιαν: add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16. om και εποιησ. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. B ιωανην | B ονομα | βοανεργεσ 18. ς ℵ ματθαιον | κανανιτην 19. ισκαριωτην | ερχονται 20. B ο οχλοσ | B μηδε 22. B (non item ℵ h. l.) βεεζεβουλ 25. δυναται | B η οικ. εκειν. στηναι, ς σταθην. η οικ. εκειν. 26. εμερισθη και ου: ς και μεμερισται ου, B και εμερισθη ου | σταθηναι 27. αλλ: om | εισ τ. οικ. τ. ισχ. εισελθων (ℵ εισελθ. ante εισ pon) etc: τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. | και αι: om αι | οσασ | αν: B εαν 29. αλλ | εσται: ς B εστιν | αμαρτηματοσ: κρισεωσ 31. ερχονται (sic etiam B) ουν οι αδελφοι και η μητηρ αυτου

---

11 Lc 4, 41. **12** Mt 12, 16. **13—19** Lc 6, 12—16. Mt 10, 1—4. **22—30** Mt 12, 24—32. Lc 11, 15 ss. **31—35** Mt 12, 46—50. Lc 8, 19—21.

στήκοντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. **32** καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν
ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ
ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. **33** καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν
ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; **34** καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν
κύκλῳ καθημένουσ λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. **35** ὃσ ἂν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
ἐστίν.

IV.

1 [36,3] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται
πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν
τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν.
2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· **3** ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. **4** καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ
κατέφαγεν αὐτό. **5** καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν
πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· **6** καὶ ὅτε
ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. **7** καὶ
ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό,
καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. **8** καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ
ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰσ τριάκοντα καὶ
εἰσ ἑξήκοντα καὶ εἰσ ἑκατόν. **9** καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖσ
δώδεκα τὰσ παραβολάσ. **11** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται
τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· [37,2] ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω ἐν παραβολαῖσ πάντα
γίνεται, **12** ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν
καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖσ. **13** καὶ λέγει
αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβολὰσ
γνώσεσθε; **14** [38,3] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. **15** οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ
τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺσ ἔρχεται ὁ

---

31. ς εστωτεσ, א σταντεσ | φωνουντεσ αυτον 32. περι (א* προσ) αυτ. οχλ.: οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ.: ειπον δε | και αι αδελφαι: ςאB om 33. και απεκριθη αυτοισ λεγων | και οι: η οι | B om μου post αδελφ. 34. και pri: B om | κυκλω: post περιβλεψαμ. 35. ςא οσ γαρ αν | B τα θεληματα | αδελφη: add μου

IV. 1. συνηχθη | πλειστ.: πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν: ην 3. του σπειραι 4. τα πετειν. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | א* επι τα πετρωδη | B και οπου | ευθεωσ | B βαθοσ τησ γησ 6. και οτε etc: ηλιου δε ανατειλαντοσ | B εκαυματισθησαν 8. και αλλο | אB αυξανομενα, ς αυξανοντα | א εφερον | εισ ter: B εισ et bis εν, ς ἓν ter 9. ελεγεν: add αυτοισ | οσ εχει: ο εχων 10. οτε δε | ηρωτουν (B -των): ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | B τοισ εξωθεν | ς B τα παντα 12. αφ. αυτοισ: add τα αμαρτηματα 14. א σπερει 15. και οταν: B οι οταν | ευθεωσ

IV. **1—9** Mt 13, 1—9. Lc 8, 4—8. **10—20** Mt 13, 10—23. Lc 8, 9—15. **12** Es 6, 9 s.

σατανᾶσ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖσ. 16 καὶ οὗτοι
ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον
εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ
ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον
εὐθὺσ σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ σπειρόμενοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντεσ, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ
ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνί-
γουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται,
καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 [39,2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον
τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 [40,2] οὐ γὰρ
ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα
ἔλθῃ εἰσ φανερόν. 23 εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 [41,2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε
μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 [42,2] ὃσ γὰρ ἔχει, δοθήσεται
αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

26 [43,10] Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρωποσ
βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ
ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡσ οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτο-
μάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ
ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον,
ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμόσ.

30 [44,2] Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι
αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆσ
γῆσ, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ, 32 καὶ ὅταν
σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ
μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνοῦν.

---

15. αιρει: ℵ αρπαζει | εν αυτοισ: B εισ αυτουσ, ς εν ταισ καρδιαισ αυτων 16. ς B ουτ. εισιν ομοιωσ | οι οταν: B* om οι | ευθεωσ 17. ευθεωσ 18. αλλοι εισιν: ουτοι εισιν | επι: ς B εισ | ουτοι εισιν: ς^e 1633. om | ακουοντεσ 19. τ. αιωνοσ τουτου | περι: ℵ* παρα | συμπνιγ. | ℵ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (ℵ^a add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus per incuriam ut vdtr non deletis) 20. εκεινοι: ουτοι | ἐν ter: ἓν ter 21. οτι: ς ℵ om | ο λυχν. ερχετ. | ινα etc: ℵ* υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο | επι: ℵ B* υπο | τεθη sec: επιτεθη 22. τι: B om | εαν μη ινα: ο εαν μη | ς εισ φανερ. ελθη, B φανερωθη 24. προστ. υμιν: add τοισ ακουουσιν 25. εχει pri: αν εχη 26. ωσ εαν ανθρ. 27. ℵ εγειρεται | ς ℵ βλαστανη 28. αυτοματ. γαρ | ειτεν bis: ειτα | ς ℵ πληρη σιτον 29. παραδω | ευθεωσ 30. ελεγεν: ℵ^a add αυτοισ | πωσ: τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31. οσ οταν: ℵ* om οσ, posteaque habet ο μικροτερον ον | μικροτεροσ | ον παντων etc: παντ. των σπερματ. εστι 32. γιν. παντ. τ. λαχ. μειζων | B* κατασκηνοιν

---

21 Lc 8, 16. 11, 33. Mt 5, 15. 22 Lc 8, 17. 12, 2. Mt 10, 26. 24 Lc 6, 38. Mt 7, 2. 25 Lc 8, 18. 19, 26. Mt 13, 12. 25, 29. 30—32 Lc 13, 18 s. Mt 13, 31—33.

33 [45,6] Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον,
καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, [46,10] κατ᾽
ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 [47,2] Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διέλ-
θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς
ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ
μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι
τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων·
καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολ-
λύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ·
σιώπα, πεφίμωσο· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν
φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ
ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν.
2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνη-
μείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς
μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν
πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύ-
σεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων
καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί,
Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.
8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί
ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκά-

34. B και χωρις | B* καθ ιδιαν | τοις μαθηταις αυτου 36. και αλλ. δε: ℵB om δε | πλοιαρια | ησαν: ϛ B ην 37. ℵ* μεγας | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | ℵ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλοι. (sic ℵ[a] B): ϛ ωστε αυτο ηδη γεμιζ., ℵ* om 38. ℵB και αυτ. ην | εν τη: επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν: ℵ[c] λεγει | ℵB om ουτως | πως ουκ: ℵB ουπω 41. αυτω υπακουει (ℵ[c] B υπ. αυτ.): υπακουουσιν αυτω

V. 1. ϛ γαδαρηνων, ℵ[c] γεργεσηνων 2. εξελθοντι αυτω | ϛ ευθεως, B om | απηντησεν 3. εν τ. μνημειοις | και ουτε | ϛ ℵ αλυσεσιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | ℵ* om δαμασαι 5. εν τοις ορεσι και εν τοις μνημασιν 6. ιδων δε | B προσεκ. αυτον 7. λεγει: ειπε 8. ℵ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω: απεκριθη λεγων | λεγεων | ονομ. μοι: B add εστιν 10. αυτα: ϛ αυτους, ℵ αυτον 11. προς τα ορη | ℵ[c] βοσκομενων

33 Mt 13, 34. 35—41 Lc 8, 22—25. Mt 8, 23—27.
V. 1—20 Mt 8, 28—34. Lc 8, 26—30.

λεσαν αὐτὸν λέγοντεσ· πέμψον ἡμᾶσ εἰσ τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ
εἰσέλθωμεν. **13** καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-
θαρτα εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. **14** καὶ οἱ
βόσκοντεσ αὐτοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ·
καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. **15** καὶ ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν,
καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα,
τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. **16** καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ
ἰδόντεσ πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. **17** καὶ ἤρξαντο
παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. **18** [48,8] καὶ ἐμβαίνοντοσ
αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ.
19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ
τοὺσ σούσ, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖσ ὅσα ὁ κύριόσ σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν
σε. **20** καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.

21 [49,2] Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ πέραν πάλιν
συνήχθη ὄχλοσ πολὺσ ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. **22** καὶ ἔρχεται
εἷσ τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειροσ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ, **23** καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου
ἐσχάτωσ ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ.
24 καὶ ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. **25** καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα ἔτη, **26** καὶ πολλὰ πα-
θοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ᾽ ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν
ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰσ τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, **27** ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· **28** ἔλεγεν γὰρ
ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. **29** καὶ εὐθὺσ ἐξηράνθη
ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ.
30 καὶ εὐθὺσ ὁ Ἰησοῦσ ἐπιγνοὺσ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν,
ἐπιστραφεὶσ ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων; **31** καὶ ἔλεγον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεισ· τίσ
μου ἥψατο; **32** καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. **33** ἡ δὲ γυνὴ
φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. **34** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ μάστιγόσ σου.

---

12. λεγοντεσ: praem παντεσ οι δαιμονεσ 13. κ. επετρ. αυτ. ευθεωσ ο ιησουσ | B εισηλθεν | ησαν δε ωσ δισχ. 14. οι δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | ανηγγειλαν | ς ℵ* κ. εξηλθον 15. ℵ* ηρχοντο | και ιματισμ. | ς B λεγεωνα 18. εμβαντοσ | ινα η μετ αυτου 19. ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | ο κυρ. σοι (ℵ σοι post πεποι.): σοι ο κυρ. | εποιησε 21. B εν πλοιω | παλιν: ς B ante εισ το περ. 22. και ιδου ερχετ. 23. ς B παρεκαλει | αυτη τασ χειρασ | οπωσ σωθη και ζησεται 25. γυνη τισ | ετη δωδεκ. 26. B τα παρ αυτησ 27. om τα | ℵ* οπιθεν 28. εαν αψωμ. καν (B supra lineam) των ιματιων (ℵ του ιματιου) αυτ.: καν των ιματιων αυτου αψωμαι 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ 33. και ειδυια | γεγ. επ αυτη 34. B θυγατηρ

---

21 Mt 9, 1. Lc 8, 40. **22—43** Lc 8, 41—56. Mt 9, 18—26.

35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντεσ ὅτι ἡ θυ-
γάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεισ τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦσ
παρακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον
πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν
Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται
εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντασ καὶ
ἀλαλάζοντασ πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε;
τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ
δὲ ἐκβαλὼν πάντασ παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα
καὶ τοὺσ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον·
τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺσ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιε-
πάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ
διεστείλατο αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα μηδεὶσ γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ
φαγεῖν.

VI.

1 [60,1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο
διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντεσ ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ·
πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίσ ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεισ
τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τέκτων,
ὁ υἱὸσ τῆσ Μαρίασ καὶ ἀδελφὸσ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτοσ καὶ Ἰούδα καὶ
Σίμωνοσ; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸσ ἡμᾶσ; καὶ ἐσκανδα-
λίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 [51,1] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ
ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖσ συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ
ὀλίγοισ ἀρρώστοισ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

[52,2] Καὶ περιῆγεν τὰσ κώμασ κύκλῳ διδάσκων. 7 [53,2] καὶ προσκαλεῖται
τοὺσ δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ
ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα
μηδὲν αἴρωσιν εἰσ ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ

36. ο δε ιησ. ευθεωσ ακουσασ | τον λογον: B add τον 37. ουδενα αυτω συνακολουθησαι | ει μη πετρον | B ιωανην 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αυτ. δε: ο δε | απαντασ | το παιδιον: add ανακειμενον 41. B ταλειθα | κουμι | εγειραι 42. ευθεωσ | ετων: ℵ add ωσει | ευθυσ sec: om 43. γνω

VI. 1. ερχεται: ηλθεν 2. εν τη συναγ. διδασχ. | οι πολλοι: ς ℵ om οι | ταυτα: ℵ add παντα | η δοθεισα αυτω | ς οτι και δυναμ. τοιαυτ. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται, ℵ B και αι δυναμ. (ℵ^c add αι) τοιαυτ. (ℵ^c add αι) δια τ. χειρ. αυτ. γινομεναι 3. om τησ ante μαριασ | και (ℵ add ο) αδελφ.: αδελφ. δε | ιωσητοσ: ℵ ιωσηφ, ς ιωση 4. ελεγε δε αυτ. | εαυτου: ς B αυτου (ℵ^c ιδια πατρι. αυτ.) | ℵ* om και εν τ. συγγ. αυτ. | ς ℵ^a συγγενεσιν | ς ℵ^a om αυτου post συγγ. 5. ς ℵ ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εθαυμαζε 8. ℵ αρωσιν

VI. 1—6 Mt 13, 53—58. 4 Lc 4, 24. Io 4, 44. 7—13 Lc 9, 1—6. Mt 10, 1—15.

τὴν ζώνην χαλκόν, **9** ἀλλὰ ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο
χιτῶνασ. **10** [54,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ οἰκίαν, ἐκεῖ
μένετε ἕωσ ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. **11** [55,2] καὶ ὃσ ἂν τόποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ
μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑπο-
κάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. **12** [56,8] καὶ ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν
ἵνα μετανοῶσιν, **13** καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολ-
λοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.

14 [57,2] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ
τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεισ ἐν αὐτῷ. **15** ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείασ ἐστίν·
ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτησ ὡσ εἰσ τῶν προφητῶν. **16** [58,2] ἀκούσασ δὲ ὁ
Ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτοσ ἠγέρθη.

17 [59,2] Αὐτὸσ γὰρ ὁ Ἡρώδησ ἀποστείλασ ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ
ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· **18** ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννησ τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ
ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. **19** ἡ δὲ Ἡρωδιὰσ ἐνεῖχεν
αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· **20** ὁ γὰρ Ἡρώδησ
ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσασ αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν. **21** [60,6] καὶ
γενομένησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδησ τοῖσ γενεσίοισ αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίησεν τοῖσ μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλιάρχοισ καὶ τοῖσ πρώτοισ τῆσ
Γαλιλαίασ, **22** καὶ εἰσελθούσησ τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ τῆσ Ἡρωδιάδοσ καὶ
ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ
εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι· **23** καὶ ὤμοσεν
αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσῃσ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. **24** καὶ
ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. **25** καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ μετὰ σπουδῆσ πρὸσ
τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. **26** καὶ περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ
διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ τοὺσ ἀνακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν.

---

8. μη πηρ. μη αρτ. 9. αλλ | B* ενδυσασθε, ς[e] B[3] ενδυσασθαι 11. οσ αν τοπ. etc: οσοι αν μη δεξωνται | εισ μαρτ. αυτοισ: add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12. εκηρυξ. (ℵ* add αυτοισ): εκηρυσσον | μετανοησωσι 14. B και ελεγον | B ιωανησ | εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim: om | ς ℵ ηλιασ | ελεγον sec: ℵ om | προφητησ: add εστιν | η ωσ εισ 16. ελεγεν: ειπεν οτι | ιωαννην (B -ανην) etc: ℵ* ουτοσ ιωαννησ ηγερθη, (ℵ[a] ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγ.), ς ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθ. εκ νεκρων 17. εν τη φυλακη | την γυναικα: haec B add in mg 18. B ιωανησ 20. B ιωανην | και sec: B om | ηπορει: εποιει 21. εποιει 22. ℵ* ελθουσησ | αυτησ τησ: ℵ B αυτου | ηρεσεν: και αρεσασησ | ο δε βασ. ειπεν: ειπ. ο βασ. | ℵ αιτησαι 23. οτι ο εαν: ο τι εαν | αιτησησ: ς B praem με 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | B ιωανου | του βαπτιστου 25. ℵ* ελθουσα | ευθεωσ | μοι δωσ εξαυτησ | B ιωανου 26. ς ℵ συνανακειμενουσ | αυτην αθετησαι

14—16 Lc 9, 7—9. Mt 14, 1 s. **17—29** Mt 14, 3—12. Lc 3, 19 s.

27 καὶ εὐθὺσ ἀποστείλασ ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον
ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 29 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν
καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30 [61,8] Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν
αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 [62,10] καὶ λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε
ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν
γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
32 [63,6] καὶ ἀπῆλθον εἰσ ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον
αὐτοὺσ ὑπάγοντασ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν
πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτούσ, ὅτι
ἦσαν ὡσ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά.
35 [64,1] καὶ ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομένησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούσ,
ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ τί
φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ, καὶ
δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; ὑπάγετε
ἴδετε. καὶ γνόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύασ. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ
ἀνακλῖναι πάντασ συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν
πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺσ
πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν,
καὶ κατέκλασεν τοὺσ ἄρτουσ καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶσιν
αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ
ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ
ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ τοὺσ ἄρτουσ πεντακισχίλιοι
ἄνδρεσ.

45 [65,6] Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον
καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον.

---

27. ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεγκαι: ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ς א
ηλθον | αυτον: ς B αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | ς B και οσα
εδιδ. 31. λεγει: ειπεν | εισ: א^c επ | αναπαυεσθε | ηυκαιρουν 32. א B εν (B add
τω) πλοιω εισ ερ. τοπ. 33. υπαγοντασ: add οι οχλοι | B* εγνωσαν | αυτουσ
sec: B om | κ. προηλθ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34. ειδεν:
add ο ιησουσ | επ αυτοισ | א* om ωσ προβ. 35. ς B γενομενησ | ς B προσελθ.
αυτω | λεγουσιν 36. τι (א βρωματα τι) φαγωσιν: αρτουσ· τι γαρ φαγωσιν
ουκ εχουσιν 37. διακο. δηναρ. | B δωσομεν, ς δωμεν 38. B εχετε αρτουσ |
και ιδετε | γνοντεσ: א* ελθοντεσ 39. א B* ανακλιθηναι | επι: B* εν 40. ανε-
πεσον | κατα bis: ανα 41. א* και κλασασ τ. αρτ. εδιδου | τοισ μαθ. αυτου |
παραθωσιν 43. κλασματων (B -ματα) δωδ. etc: κλασματων δωδ. κοφινουσ
πληρεισ 44. τ. αρτουσ: א om | ς ωσει πενταχ., א ωσ πενταχ. 45. ευθεωσ |
א εισ πλοι. | απολυση

30—33 Lc 9, 10 s. Mt 14, 13. Io 6, 1 s **34—44** Mt 14, 14—21. (9, 36.) Lc 9, 11—17.
Io 6, 5—13. **35** ss. 8, 1 ss. **45—52** Mt 14, 22—33. Io 6 15—21.

46 [66,2] καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. **47** [67,4]
καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσω τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ
ἐπὶ τῆσ γῆσ. **48** καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ
ὁ ἄνεμοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται πρὸσ
αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούσ· **49** οἱ
δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν,
καὶ ἀνέκραξαν· **50** πάντεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ
ἐλάλησεν μετ᾽ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
51 [68,6] καὶ ἀνέβη πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ
λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. **52** οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ ἄρτοισ,
ἀλλ᾽ ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 [69,2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ Γεννησαρὲτ καὶ
προσωρμίσθησαν. **54** καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ
αὐτὸν **55** περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖσ κραβάττοισ
τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. **56** καὶ ὅπου ἐὰν
εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν
τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70,10] Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν γραμ-
ματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. **2** καὶ ἰδόντεσ τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν τοὺσ ἄρτουσ, — **3** οἱ
γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ
οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, **4** καὶ ἀπὸ ἀγο-
ρᾶσ ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — **5** [71,6] καὶ ἐπε-
ρωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ
μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν
ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; **6** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐασ περὶ

---

48. και ειδεν | ℵ εναντ. ο ανεμ. | και περι 49. περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ.: φαντασμα ειναι 50. ειδον | ο δε etc: και ευθεωσ 51. ℵ B om εκ περισσ. | εξισταντο: add και εθαυμαζον 52. αλλ ην: ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον επι την γην γενησαρετ | B γεννησαρεθ | ℵ* προσωρμηθησαν 54. B* om αυτων | ευθεωσ 55. περιδραμοντεσ omisso και sq | περιχωρον | επι: ℵ εν | ℵ κραβακτοισ, ϛ κραββατοισ | ℵ οπου ηκουσθη | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εισ sec et tert | ℵ η εν ταισ | ετιθουν | αν: ℵ om | ηπτοντο

VII. 2. οτι κοιναισ — εσθιουσιν: κοιναισ — εσθιοντασ | τουσ αρτουσ (ℵ αρτον): add εμεμψαντο 3. πυκνα: πυγμη 4. απ αγορασ | βαπτισωνται: ℵ B ραντισωνται | α παρελ.: B απερ ελαβον | χαλκιων: add και κλινων 5. και pri: επειτα | οι μαθητ. σου ου περιπατ. | κοιναισ: ανιπτοισ 6. ο δε· add αποκριθεισ | οτι καλωσ | προεφητευσεν

53—56 Mt 14, 34—36. VII. **1—16** Mt 15, 1—11.

ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡσ γέγραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδά-
σκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντεσ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἀθετεῖτε
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆσ
γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν
πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωποσ
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ,
12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντεσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα
πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ·
ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου
εἰσπορευόμενον εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 [72,6] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παρα-
βολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,
19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ
εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ
ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια,
ὀφθαλμὸσ πονηρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰσ
οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺσ
ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆσ πνεῦμα ἀκάθαρτον,
εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίσ,
Συροφοινίκισσα τῷ γένει· [73,6] καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ
τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖσ κυναρίοισ

---

6. om οτι ante ουτοσ | B ο λαοσ ουτοσ 8. αφεντ. γαρ | ανθρωπων: add βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 9. B τηρητε 10. μωσησ 12. και ουκετι | τ. πατρι αυτου η τ. μητρ. αυτου 13. τοιαυτα: ℵ post πολλα 14. παλιν: παντα | B λεγει | ς ℵ ακουετε | μου: ℵ om | παντεσ: ℵ om | ς ℵ συνιετε 15. εισ: ℵ* επ | ο δυν. κοινω. αυτον (ς αυτον κοιν.): B το κοινουν αυτον | τα εκπορ. απ αυτου | εστ. τα: praem εκεινα | τον: B om 16. ει τισ εχει ωτα ακουειν ακουετω 17. ℵ εισηλθον | ς B om τον | περι τησ παραβολησ 18. ℵ ουπω νοειτε | ℵ om εισ τ. ανθρωπ. | ℵ ου κοινοι τον ανθρωπ. 19. καθαριζον 21. μοιχειαι πορν. φονοι [22] κλοπαι 24. και εκειθ. αναστ. | μεθορια | τυρου: ς ℵ B add και σιδωνοσ | εισ την οικιαν | ς B ηθελεν | ηδυνηθη 25. αλλα (B αλλ) etc: ακουσασα γαρ γυνη | ℵ om αυτησ | ς B ελθουσα 26. ην δε η γυνη | ς συροφοινισσα, B συραφοινικισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν: ο δε ιησουσ ειπεν | καλον εστι

---

6 s. Es 29, 13. **10** Ex 20, 12. 21, 16. **17—23** Mt 15, 12—20. **24—30** Mt 15, 21—28.

βαλεῖν. **28** ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια
ὑποκάτω τῆσ τραπέζησ ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. **29** καὶ εἶπεν
αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου τὸ
δαιμόνιον. **30** καὶ ἀπελθοῦσα εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ εὗρεν τὸ παιδίον βεβλη-
μένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθόσ.

31 [74,10] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Cιδῶνοσ
εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεωσ. **32** καὶ
φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ
τὴν χεῖρα. **33** καὶ ἀπολαβόμενοσ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν
τοὺσ δακτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ,
34 καὶ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν
διανοίχθητι. **35** καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ δεσμὸσ
τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶσ. **36** καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ
λέγωσιν· [75,6] ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσ-
σον. **37** καὶ ὑπερπερισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ· [76,6] καλῶσ πάντα πεποίηκεν,
καὶ τοὺσ κωφοὺσ ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πόλλου ὄχλου ὄντοσ καὶ μὴ ἐχόντων
τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει αὐτοῖσ· **2** σπλαγχνίζομαι
ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί
φάγωσιν. **3** καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺσ νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται
ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινεσ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. **4** καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε χορτάσαι ἄρτων
ἐπ' ἐρημίασ; **5** καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ ἔχετε ἄρτουσ; οἱ δὲ εἶπαν·
ἑπτά. **6** καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ· καὶ λαβὼν τοὺσ
ἑπτὰ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα
παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. **7** καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
εὐλογήσασ αὐτὰ παρέθηκεν. **8** καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν

27. βαλειν τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυν. | ℵ* αποκατω | εσθιει 29. το δαιμ. εκ τησ θυγ. σου 30. ℵ εαυτησ | ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31. τυρου και σιδωνοσ ηλθε | εισ: προσ 32. κωφον μογιλαλ. | ℵ* τασ χειρασ 33. ℵ κατ ιδι. απο τ. οχλ. | ς B τουσ δακτ. αυτου 34. ℵ^c εφφεθα 35. και ευθεωσ διηνοιχθησαν | ευθυσ: ς B om 36. λεγωσιν: ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ | αυτοι: om 37. B ωσ και τουσ κωφ. | και τουσ αλαλ.

VIII. 1. παλιν πολλ.: παμπολλου | προσκαλ. ο ιησουσ τ. μαθ. αυτου 2. ς ημερασ τρεισ, B ημεραισ τρισι | μοι: B om 3. ς B νηστεισ | και τιν.: τιν. γαρ | απο: om | ς° ηκουσιν, B εισιν 4. αυτω: ℵ om | οτι ποθεν: ς ποθεν, ℵ και ειπαν ποθεν 5. επηρωτα | ℵ αρτ. εχετε | ειπον 6. παρηγγειλε | παραθωσι 7. ειχον | αυτα: om | παρεθηκεν: ς ειπε παραθειναι και αυτα (ℵ^a B και ταυτα παρατιθεναι) 8. και εφαγ. (ℵ add παντεσ): εφαγ. δε

31 Mt 15, 29. **37** Mt 15, 30 s.
VIII 1—9 Mt 15, 32—39.

περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδασ. **9** ἦσαν δὲ ὡσ τετρακισχίλιοι· καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούσ.

10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν
εἰσ τὰ μέρη Δαλμανουθά. **11** [77,4] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο
συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ
αὐτόν. **12** [78,6] καὶ ἀναστενάξασ τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη
ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. **13** καὶ
ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ'
ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. **15** [79,2] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε
ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ τῆσ ζύμησ Ἡρῴδου. **16** [80,6] καὶ διε-
λογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἔχομεν. **17** καὶ γνοὺσ λέγει αὐτοῖσ·
τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρω-
μένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; **18** ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα
ἔχοντεσ οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, **19** ὅτε τοὺσ πέντε ἄρτουσ ἔκλασα
εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ κοφίνουσ κλασμάτων πλήρεισ ἤρατε;
λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. **20** ὅτε καὶ τοὺσ ἑπτὰ εἰσ τοὺσ τετρακισχιλίουσ,
πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. **21** καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε;

22 [81,10] Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ
παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. **23** καὶ ἐπιλαβόμενοσ τῆσ χειρὸσ
τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ, καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα
αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. **24** καὶ ἀνα-
βλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τοὺσ ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ.
25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶσ ἅπαντα. **26** καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν
εἰσ οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθῃσ.

27 [82,1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώμασ
Καισαρίασ τῆσ Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; **28** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ

---

8. ℵ τα περισσ. | ℵ σφυριδασ 9. ησαν δε: add οι φαγοντεσ | ωσ: ℵ om 10. ευθεωσ | εμβασ: B add αυτοσ | ηλθεν: ℵ* add ο ιησουσ 11. συζητειν | σημειον: ℵ add ιδειν 12. σημει. επιζητει | υμιν: B om 13. εμβασ παλιν εισ το πλοιον 14. B* επελαθεντο 16. πρ. αλληλουσ: add λεγοντεσ | εχομεν: B εχουσιν 17. κ. γνουσ: ς ℵ* add ο ιησουσ | B ουδε συνειτε | ετι πεπωρωμ. 18. βλεπετε; — ακουετε, (sed Wetst -ετε;) και — μνημονευετε; οτε | ℵ* om και ante ωτα 19. om και ante ποσουσ | κοφιν. πληρεισ κλασμ. 20. οτε και: ς οτε δε, B οτε | τουσ επτα: ℵ add αρτουσ | κ. λεγουσιν: οι δε ειπον. Praeterea B add αυτω 21. ουπω: ς B πωσ ου | συνιετε: B νοειτε 22. ς ℵ* ερχεται 23. εξηγαγεν | B βλεπεισ 24. ελεγεν: ℵ* ειπεν | οτι ωσ etc: ς* ωσ δενδρα περιπατουντασ 25. B εθηκεν | κ. διεβλεψεν: και εποιησεν αυτον αναβλεψαι | B αποκατεστη | ς και ενεβλεψεν, ℵ* και εβλεψεν | ς ℵ^c B τηλαυγωσ | απαντασ 26. αυτον: ℵ* post οικον | τον οικον | μη (ℵ^c B μηδε) εισ τ. κω. εισ.: μηδε εισ την κωμ. εισελθησ μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη 27. καισαρειασ 28. ειπαν: απεκριθησαν | αυτω λεγοντεσ: om

---

10 Mt 15, 39. **11—13** Mt 16, 1—4. **14—21** Mt 16 5—12. Lc 12, 1.

λέγοντεσ ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν
προφητῶν. **29** καὶ αὐτὸσ ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστόσ. **30** [83,2] καὶ ἐπετίμησεν
αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. **31** Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ ὅτι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσ-
βυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ
ἀναστῆναι. **32** καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. [84,6] καὶ προσλαβόμενοσ
ὁ Πέτροσ αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. **33** ὁ δὲ ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι
οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 [85,2] Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ εἶπεν
αὐτοῖσ· ὅστισ θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. **35** ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. **36** τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι
τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; **37** τί γὰρ δοῖ ἄνθρωποσ
ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ; **38** [86,2] ὃσ γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ
ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. **IX. 1** [87,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον καὶ τὸν
Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν
μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, **3** καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι.
4 καὶ ὤφθη αὐτοῖσ Ἡλείασ σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντεσ τῷ Ἰησοῦ.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε
εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλείᾳ

---

28. οι pri: om | B ιωανην | ηλιαν | οτι εισ: ενα 29. επηρ. αυτουσ: λεγει αυτοισ | αποκριθ. δε | ο χριστοσ: ℵ add ο υιοσ του θεου 31. υπο: απο | om των ante αρχιερ. et ante γραμματ. 32. αυτον: ς ℵ ante ο πετρ. 33. τω πετρω | και λεγει: λεγων 34. οστισ: ℵ B ει τισ | ακολουθειν: ς ℵ B ελθειν | ℵ τ. σταυρ. εαυτου 35. οσ γαρ αν | B τ. εαυτου ψυχην σωσαι | απολεση | ουτοσ σωσ. αυτ. 36. ωφελησει | ℵ* ανθρωποσ | εαν κερδηση, item και ζημιωθη 37. η τι δωσει ανθρ. | B τ. ψυχ. εαυτου 38. γαρ αν

IX. 1. ς ℵ τιν. των ωδε εστηκοτ. (ℵ εστωτων) 2. μεθ ημερ. | B om τον ante ιω. | B ιωανην | ℵ υψηλ. λιαν 3. εγενοντο | λιαν: add ωσ χιων | ουτωσ: om 4. ς ℵ ηλιασ | ς μωσει, ℵ B* μωυση | ς συλλαλουντ., ℵ λαλουντεσ 5. ραββι | σκηνασ τρεισ | μωσει

27—30 Mt 16, 13—20. Lc 9, 18—21. **31—33** Mt 16, 21—23. Lc 9, 22. **34—38** Mt 16, 24—27. Lc 9, 23—26. **35** Mt 10, 39. Lc 17, 33. **38** Mt 10, 33. Lc 12, 9.
IX. **1** Mt 16, 28. Lc 9, 27. **2—8** Mt 17, 1—8. Lc 9, 28—36.

μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο
νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ· οὗτόσ ἐστιν
ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι
οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται,
εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 [88,10] καὶ τὸν λόγον
ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτοὺσ συνζητοῦντεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
11 [89,6] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖσ ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· Ἡλείασ
ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ
Ἡλείασ ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼσ γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.
14 [90,10] Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺσ
καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ αὐτούσ. 15 καὶ εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ
αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντεσ ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτούσ· τί συνζητεῖτε πρὸσ αὐτούσ; 17 [91,2] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ
ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ
ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ ὀδόντασ
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ
ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ
ὑμᾶσ ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρόσ με. 20 καὶ ἤνεγκαν
αὐτὸν πρὸσ αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπάραξεν αὐτόν,
καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν·
22 καὶ πολλάκισ καὶ εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ
αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶσ ἐφ᾽ ἡμᾶσ. 23 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺσ
κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω

6. αποκριθη (ℵ απεκριθη): λαλησῃ | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε φωνη | νεφελησ: add λεγουσα | αυτου ακουετε 8. αλλα: ℵ B ει μη | μεθ εαυτων: B μετα εαυτ. post ειδον 9. καταβαινοντ. δε | απο: B εκ | διηγησωντ. α ειδον | ει μη: (sic ℵa): ℵ* om 10. συζητ. 11. om οι φαρισ. και | ς ℵ ηλιαν 12. εφη: αποκριθεισ ειπεν | ς ℵ ηλιασ. Praeterea ς ℵ B add μεν | ℵc πρωτοσ | ℵ* αποκαταστανει, B* αποκατιστανει, ς αποκαθιστα | ανθρωπου, ινα — εξουδενωθη. | B εξουδενηθη 13. οτι: ℵ* om | ηθελησαν 14. ελθοντ. et ειδον (B-δαν): ελθων et ειδεν | συζητ. | προσ αυτουσ (ℵ* εαυτ.): αυτοισ 15. ευθεωσ | ιδων et εξεθαμβηθη 16. αυτουσ: τουσ γραμματεισ | ℵ* προσ εαυτουσ 17. και αποκριθεισ εισ εκ τ. οχλ. ειπεν 18. οπου αν | ς B ρησσει αυτον | τουσ οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοισ: αυτω | ℵ προσ εμε 20. ευθεωσ idque ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. ωσ: B εωσ, ℵc εξ ου | om εκ 22. αυτον: post πολλακισ | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. ευθυσ: ℵ* και, ς και ευθεωσ | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. ο οχλοσ: ς B om ο | το πνευμα το αλαλον και κωφον | εγω: ℵ* om | σοι επιτασσω

7 2 Pet 1, 17. 9—13 Mt 17, 9—12. 9 Lc 9, 36 s. 11 Mal 4, 4. (3, 22.) 14—29 Mt 17, 14—21. Lc 9, 37—42.

σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθησ εἰσ αὐτόν. **26** καὶ κράξασ καὶ
πολλὰ σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ
λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. **27** ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγειρεν
αὐτόν, καὶ ἀνέστη. **28** [92,10] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **29** καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 [93,2] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ οὐκ
ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ· **31** ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶσ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. **32** οἱ
δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 [94,10] Καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενοσ ἐπηρώτα
αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; **34** [95,9] οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸσ ἀλλήλουσ
γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων. **35** καὶ καθίσασ ἐφώνησεν τοὺσ δώδεκα,
καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατοσ καὶ
πάντων διάκονοσ. **36** καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
ἐναγκαλισάμενοσ αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ· **37** ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [96,1] καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ
δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. **38** [97,8] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννησ· διδάσκαλε,
εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃσ οὐκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. **39** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν·
μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ γάρ ἐστιν ὃσ ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· **40** ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ
ἡμῶν ἐστίν. **41** [98,6] ὃσ γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί
μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ. **42** [99,9] Καὶ ὃσ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πι-
στευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχη-
λον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰσ τὴν θάλασσαν. **43** [100,6] καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ
σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
ζωήν, ἢ τὰσ δύο χεῖρασ ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰσ τὴν γέενναν, εἰσ τὸ πῦρ
τὸ ἄσβεστον. **45** καὶ ἐὰν ὁ πούσ σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν·

---

26. κραξαν et σπαραξαν | ς א* σπαραξ. αυτον | om τουσ 27. τησ χειρ. αυτου: αυτον τησ χειρ. 28. και εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29. εν προσευχη: add και νηστεια 30. και εκειθεν | B επορευοντο | γνω 31. B om αυτοισ | μετα τρ. ημ.: τη τριτη ημερα 33. ηλθεν | καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογιζεσθε 34. א τισ μειζ. εστιν 37. οσ εαν εν των τοιουτ. παιδι. | και οσ αν (א om αν): κ. οσ εαν | א δεχεται, ς δεξηται 38. εφη: απεκριθη δε | ο ιωαννησ (B -ανησ): add λεγων | εν τω: ς (non ς^e) om εν | οσ ουκ ακολ. ημιν: א B om | εκωλυσαμεν | οτι ουκ ακολουθει 40. ς (non ς^e) υμων υπ. υμων 41. αν: א εαν | εν τω ονομ. | μου: א^c B om | χριστου: א* εμον (sic) | οτι sec: om 42. om τουτων | πιστευοντ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43. σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι | εισ τ. ζω. εισελθ. | απελθ.: א* εισελθ. | א^c om εισ το πυρ το ασβ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45. א σκανδαλιζει

30—32 Mt 17, 22 s Lc 9, 43—45. **33—37** Mt 18, 1—5. Lc 9, 46—48. **35** 10, 43. **37** Mt 10, 40. Io 13, 20. **38—40** Lc 9, 49 s. **41** Mt 10, 42. **42—47** Mt 18, 6—9. **42** Lc 17, 2. **43** Mt 5, 30.

καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺσ δύο πόδασ ἔχοντα
βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε
αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶσ γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. 50 [102,2]
καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε
ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοισ.

X.

1 [103,6] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ καὶ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ αὐτόν, καὶ ὡσ
εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ. 2 καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων
αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆσ; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν
Μωϋσῆσ βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ· 7 ἕνεκεν τούτου
καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ
θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 10 [104,10] καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν
οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 [105,2] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ
ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13 [106,2] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθη-
ταὶ ἐπετίμων τοῖσ προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἠγανάκτησεν καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν
γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν.
16 καὶ ἐναγκαλισάμενοσ αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτά.

---

45. καλ. εστ. σοι | εισελθειν: א post ζωην | χωλον: א κυλλον η χωλ. | βληθηναι: א post ε. τ. γεενν. | εισ τ. γεενναν: add εισ το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | ε. τ. γεενναν: add του πυροσ 49. א εν πυρι | αλισθησεται: add και πασα θυσια αλι αλισθησεται 50. το αλασ bis, item εν εαυτ. αλασ

X. 1. κακειθεν | και περαν: δια του περ. | συμπορ. 2. B om οι | επηρωτησαν 3 et 4. μωσησ 4. ειπον | μωσησ επετρεψεν 5. και αποκριθεισ ο ιησουσ 6. επ. αυτουσ ο θεοσ 7. μητερ. αυτου: ϛ B om αυτου. Praeterea ϛ add και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου 8. א σαρξ μια 10. εισ etc: εν τη οικια | οι μαθητ. αυτου | περι τουτου (א τουτων): περι του αυτου | επηρωτησαν 11. οσ εαν 12. και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτ. και γαμηθη αλλω 13. א B αυτων αψηται | א B επετιμησαν | τοισ προσφερουσιν: א B αυτοισ 14. ϛ א και μη 15. οσ εαν 16. κ. εναγκ. αυτ. τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα

---

47 Mt 5, 29. 48 Es 66, 24. 49 Lev 2, 13. 50 Mt 5, 13. Lc 14, 34.
X. 1—12 Mt 19, 1—9. 4 Deut 24, 1. Mt 5, 31. 6 ss. Gen 1, 27. 2, 24. 11 Mt 5, 32. Lc 16, 18. 13—16 Mt 19, 13—15. Lc 18, 15—17.

17 [107,1] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἷσ καὶ γονυ-
πετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσω; **18** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ
ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ. **19** τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φο-
νεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου. **20** ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητόσ μου. **21** [108,2] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ,
καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22** [109,2] ὁ δὲ στυ-
γνάσασ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 καὶ περιβλεψάμενοσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ δυσκόλωσ
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. **24** οἱ
δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν ἀποκρι-
θεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν· **25** εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ ῥαφίδοσ
διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** οἱ δὲ περισ-
σῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ πρὸσ ἑαυτούσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; **27** ἐμ-
βλέψασ αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει· παρὰ ἀνθρώποισ ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ
θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.
28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτροσ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ
ἠκολουθήκαμέν σοι. **29** [110,2] ἔφη ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ ἐστιν
ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ
ἀγροὺσ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, **30** ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατοντα-
πλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίασ καὶ ἀδελφοὺσ καὶ ἀδελφὰσ καὶ
μητέρασ καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺσ μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον. **31** [111,2] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι.
32 [112,2] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντεσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντεσ ἐφοβοῦντο.
καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺσ δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖσ λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν, **33** ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-

---

19. ℵ* om μη μοιχ., ℵ[a] B post μη φονευσ. pon | B* om μη αποστερ. | σου sec: ς B om 20. εφη: αποκριθεισ ειπεν 21. εν σοι υστ. | B om τοισ | ακολ. μοι: add αρασ τον σταυρον 23. ℵ* ελεγεν 24. δυσκ. εστιν: add τουσ πεποιθοτασ επι τοισ χρημασιν 25. ℵ om τησ pri et sec | τρυμαλιασ: ℵ* τρηματοσ | διελθ.: ℵ εισελθειν 26. πρ. εαυτουσ: ℵ B πρ. αυτον 27. εμβλεψ. δε | λεγει: ℵ ειπεν | αλλ ου παρ. τω θεω | δυνατα εστι | B om τω 28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ς ℵ ηκολουθησαμεν | σοι: ℵ add τι αρα εσται ημιν 29. εφη (ℵ add αυτω) ο ιησ.: αποκριθεισ ο ιησ. ειπεν | ς ℵ η πατερ. η μητερ. | η τεκνα: praem η γυναικα | ℵ* om ενεκ. εμου και | ενεκεν sec: ς B* om 30. ℵ απολαβη | ℵ* om οικιασ usque μετα διωγμων (supplet ℵ[a] usque τεκνα, reliqua domum ℵ[c] addidit) | ℵ[a] και μητερα, ℵ[c] και πατερα και μητερα | B αιωνιαν 31. ℵ om οι 32. οι δε ακ. εφ.: και ακολουθουντ. εφοβουντο

17—27 Mt 19, 16—26. Lc 18, 18—27. **19** Ex 20, 12—16. **28—31** Mt 19, 27—30 Lc 18, 28—30. **32—34** Mt 20, 17—19. Lc 18, 31—33.

θρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ γραμματεῦσιν, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν, **34** καὶ
ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ
ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται.

35 [113,6] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ οἱ υἱοὶ Ζεβε-
δαίου, λέγοντεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃσ
ἡμῖν. **36** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τί θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; **37** οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν
ἐν τῇ δόξῃ σου. **38** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
βαπτισθῆναι; **39** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτι-
σθήσεσθε· **40** τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν
δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται.

41 [114,3] Καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου. **42** καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ·
οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ
μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **43** οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν·
ἀλλ' ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, **44** καὶ ὃσ
ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. **45** [115,4] καὶ γὰρ ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 [116,2] Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸσ Τιμαίου Βαρτι-
μαῖοσ, τυφλὸσ προσαίτησ, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. **47** καὶ ἀκούσασ ὅτι
Ἰησοῦσ ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ,
ἐλέησόν με. **48** καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον
ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. **49** καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε
αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσασ ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν.

---

33. ℵ* om και τοισ γραμμ. 34. και εμπτυσουσιν (ℵ* -ουσιν): post κ. μαστιγ. αυτ. pon | κ. αποκτεν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. ℵ* παραπορευοντ. | B ιωανησ | B οι δυο υιοι | om αυτω post λεγοντ. | ℵ^c αιτησομεν | σε: om 36. με ποιησω: ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | σου sec: B om | αριστερ.: ς ℵ ευωνυμων 38. η το: και το 39. ειπον | B δυνομεθα | το μεν ποτηρ. 40. η εξ: και εξ | ευωνυμων: add μου | ητοιμασται: ℵ* add υπο του πατροσ μου 41. ℵ και περι | B ιωανου 42. και προσκ. αυ. ο (ℵ* om.) ιησ.: ο δε ιησ. προσκαλ. αυτουσ | οι μεγαλ. αυτ.: ℵ οι βασιλεισ 43. εστιν: εσται | οσ εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | εσται: ℵ εστω | διακο. υμων 44. υμ. γεν. πρωτ.: ℵ B εν υμιν ειναι πρωτ. 46. ς ℵ εισ ιεριχω | απο ιεριχω | om ο ante υιοσ | ο τυφλοσ | προσαιτησ (ℵ και πρ.): προσαιτων post οδον 47. ς ℵ ναζωραιοσ | εστιν: B post ιησ. | ο υιοσ δαβιδ 48. B επετιμ. αυτοι (sic*, corr αυτον) | δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθηναι | εγειραι 50. αναπηδ.: αναστασ

35—40 Mt 20, 20—23. **41—45** Mt 20, 24—28. Lc 22, 25—27. **46—52** Mt 20, 29—34. Lc 18, 35—43.

51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί σοι θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ
εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε,
ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺσ ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 [117,2] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσ Βηθανίαν πρὸσ τὸ
ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ
αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν.
λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε·
ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 [118,2]
καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖσ·
τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖσ καθὼσ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ·
καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπι-
βάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ
τῶν ἀγρῶν. 9 [119,1] καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά,
εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασι-
λεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ.

11 [120,6] Καὶ εἰσῆλθεν εἰσ Ἱεροσόλυμα εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά-
μενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ Βηθανίαν μετὰ τῶν
δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίασ ἐπείνασεν. 13 καὶ
ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ,
καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων.
14 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρπὸν
φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

---

51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | B ραββουνει, ϛ ραββονι 52. ℵc B και ο ιησουσ | ευθεωσ | αυτω: τω ιησου

XI. 1. εισ ιερουσαλημ | ϛ ℵ εισ βηθφαγη και (ℵ add εισ) βηθανιαν | των ελαιων: B το ελαιων 2. ℵ* om την κατεν. υμων | ευθεωσ | B ουδεισ ουπω ανθρωπων, ϛ ουδεισ ανθρωπων | ℵ B εκαθισεν | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3. ϛ ℵ ειπατε οτι | ευθεωσ | αποστελει | παλιν: om 4. απηλθον δε | B om τον ante πωλον | B om την 6. ϛ ℵ B ειπον | ειπεν: ενετειλατο 7. φερουσιν: ℵ* αγουσιν, ϛ ηγαγον | επεβαλον | τα ιματ. αυτων (B εαυτ.): ℵ* αυτων τα ιματ. eaque ante αυτω | ℵ εκαθισαν | επ αυτω 8. πολλοι δε | B τα ιμ. εαυτων | στοιβαδασ | κοψ. εκ τ. αγρ.: εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον 9. εκραζον: add λεγοντεσ | ὡσαννα 10. βασιλεια: add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εισ ιεροσολ.: add ο ιησουσ | και εισ το ιερ. | ϛ B οψιασ | B om τησ ωρασ 12. ℵ* om επεινασεν 13. συκην: ℵ add μιαν | om απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκων | αποκριθεισ: add ο ιησουσ | εκ σου εισ τον αιωνα | ϛe ουδεισ

XI. 1—10 Mt 21, 1—11. Lc 19, 29—38. Io 12, 12—15. 11 (Mt 21, 17.) 12—14 Mt 21, 18 ss.

15 Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱεροσόλυμα. [121,1] καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο
ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τρα-
πέζασ τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πωλούντων τὰσ περιστερὰσ
κατέστρεψεν, **16** καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τισ διενέγκῃ σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ,
17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ
προσευχῆσ κληθήσεται πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπή-
λαιον λῃστῶν. **18** [122,1] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ
ἐζήτουν πῶσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 [123,10] Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.
21 καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω
ἐξήρανται. **22** [124,6] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· ἔχετε πίστιν
θεοῦ. **23** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλή-
θητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ
ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. **24** [125,4] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. **25** [126,6]
καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 [127,2] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπα-
τοῦντοσ αὐτοῦ ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ
πρεσβύτεροι, **28** καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι
τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇσ; **29** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ. **30** τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
ἀποκρίθητέ μοι. **31** καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ· ἐὰν εἴπωμεν·
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **32** ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ
ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντεσ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντωσ ὅτι
προφήτησ ἦν. **33** καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ
ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

---

15. και εισελθων: add ο ιησουσ | om τουσ ante αγοραζοντ. | א* om κατεστρεψ., א^c post περιστ. supplet 17. και ελεγεν: λεγων | αυτοισ: B om | ς א εποιησατε 18. οι γραμμ. και οι αρχιερ. | απολεσουσιν | πασ γαρ: οτι πασ | εξεπλησσετο 19. οταν: οτε | B εξεπορευοντο 20. א* παρεπορευετο posteaque και ιδον | πρωι παραπορ. 21. ραββι 22. om ο ante ιησουσ | א ει εχετε 23. αμην γαρ | οτι: א om | πιστευση | ο λαλει: α λεγει | εστ. αυτω: add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ. πιστ. οτι λαμβανετε 25. ς B στηκητε, א στητε 26. ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28. λεγουσιν | η τισ: και τισ | א B εδωκ. την εξουσ. ταυτ. 29. ο δε ιησ.: add αποκριθεισ | ς א υμασ καγω 30. το ιωαννου (B -ανου): om το | א ποθεν ην; εξ ουρ. η εξ 31. ς ελογιζοντο, א* προσελογιζοντο 32. αλλ εαν ειπ. | λαον: א B οχλον | א* παντεσ | B ιωανην | οτι οντωσ προφ. ην, א* om οντωσ 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεισ

15—18 Mt 21, 12—16. Lc 19, 45—48. Io 2, 14—17. **17** Es 56, 7. Ier 7, 11. **19** (Mt 21, 17.) **20—24** Mt 21, 20—22. **23** (Lc 17, 6.) **25** Mt 6, 14. [**26** Mt 6, 15.] **27—33** Mt 21, 23—27. Lc 20, 1—8.

XII.

1 [128,2] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωποσ
ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν
πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ
τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρ-
πῶν τοῦ ἀμπελῶνοσ· 3 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.
4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ
ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺσ ἄλλουσ,
οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν·
ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτοὺσ λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρο-
νόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ
λαβόντεσ ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 τί
ποιήσει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ,
καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ·
11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 [129,1]
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι
πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 [130,2] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτόν τινασ τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντεσ λέγουσιν αὐτῷ·
διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ
βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ δι-
δάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ
δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη
καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαροσ. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύ-
μαζον ἐπ᾽ αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν ἀνάστασιν
μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· 19 διδάσκαλε, Μωϋσῆσ ἔγραψεν
ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ
τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ

XII. 1. λαλειν: λεγειν | αμπ. εφυτ. ανθρωπ. | εξεδοτο 2. ℵ* λαβοι | απο του καρπου 3. οι δε λαβοντ. 4. ℵ* om δουλον | λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον 5. και παλιν αλλον | τουσ μεν et τουσ δε | ϛ αποκτεινοντεσ, B αποκτεννυντεσ 6. ετι ουν ενα υιον εχων αγαπ. αυτου· απεστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον 7. ειπον προσ εαυτ. 8. αυτ. απεκτ. | B εξεβαλαν | om αυτον post εξεβαλ. 9. ϛ ℵ τι ουν ποιησει 14. οι δε ελθοντ. | ℵ B δουν. κηνσ. καισαρι 15. ιδων: ϛ B ειδωσ 16. ειπον 17. και αποκριθεισ ο ιησους | B om αυτοισ | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθαυμασαν 18. επηρωτησαν 19. μωσησ | ℵ καταλειψη | τεκνα (et ℵ*) μη αφη | τ. γυν. αυτου

XII. **1–12** Mt 21, 33–46. Lc 20, 9–19. **10** ss. Ps 118, 22 ss. **13–17** Mt 22, 16–22. Lc 20, 20–26. **18–27** Mt 22, 23–33. Lc 20, 27–38. **19** Deut 25, 5.

ἀδελφῷ αὐτοῦ. **20** ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτοσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ
ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. **21** καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ
ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ· **22** καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. **23** ἐν τῇ ἀνα-
στάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα. **24** ἔφη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ
γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; **25** ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε
γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. **26** περὶ δὲ
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέωσ ἐπὶ τοῦ βάτου
πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ
ὁ θεὸσ Ἰακώβ; **27** οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 [131,6] Καὶ προσελθὼν εἷσ τῶν γραμματέων, ἀκούσασ αὐτῶν συνζη-
τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν
ἐντολὴ πρώτη πάντων; **29** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσ-
ραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἷσ ἐστίν, **30** καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ σου καὶ ἐξ
ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου. **31** δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ
σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. **32** [132,10] καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ
οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ. **33** καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ
καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν
πλησίον ὡσ ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν
θυσιῶν. **34** καὶ ὁ Ἰησοῦσ, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. [133,2] καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35 [134,2] Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ
λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυείδ ἐστιν; **36** αὐτὸσ Δαυεὶδ
εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ

---

20. ς[e] επτα ουν αδελφ. ησαν | ησαν: ℵ[a] add παρ ημιν | πρωτοσ (ℵ[a]): ℵ* εισ 21. μη κατ. σπ.: και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμα 22. και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμ. | εσχατη απεθανε και η γυνη 23. εν τη ουν αναστ. | ℵ B om οταν αναστωσιν 24. και αποκριθεισ ο ιησουσ ειπεν αυτοισ 25. γαμισκονται | B ωσ οι αγγ. | οι εν τοισ 26. μωσεωσ | τησ βατου | πωσ: ωσ | B και θεοσ ισ. και θεοσ ιακ. | ℵ* ισακ 27. B om ο | αλλα θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολυ πλαν. 28. συζητουντ. | ιδων: ς B ειδωσ | αυτοισ απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29. ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων των εντολων· ακουε 30. B om τησ ante καρδ., ante ψυχησ et ante διανοιασ | ισχυοσ σου: add αὕτη πρωτη εντολη 31. και δευτερα ομοια αὕτη | ℵ μειζων δε 32. B om και pri | ς B ειπασ | εισ εστι θεοσ 33. B om τησ pri | καρδιασ: ℵ add σου | συνεσεωσ: add και εξ ολησ τησ ψυχησ | ℵ* om τησ ante ισχυοσ | τ. πλησιον: ℵ* add σου | ℵ ωσ σεαυτον | περισσοτ.: πλειον | B om των ante θυσιων 34. ℵ om αυτον | ει: ℵ* om, ℵ[c] post βασιλ. pon | ℵ* επερωτ. αυτ. 35. εστι δαβιδ 36. αυτοσ γαρ δαβιδ | εν: B om | ο κυριοσ: B om ο | B καθισον

---

26 Ex 3, 6. **28—34** Mt 22, 35—40. **28** (Lc 20, 39.) **29** s. Deut 6, 4 s. **30** Lc 10, 27. **31** Lev 19, 18. **34** Mt 22, 46. Lc 20, 40. **35—37** Mt 22, 41—45. Lc 20, 41—44. **36** Ps 110, 1. Act 2, 34.

δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. **37** αὐ-
τὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστιν υἱός; καὶ ὁ πολὺς
ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 [136,2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς **39** καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
40 [136,6] οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
ευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος
βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά,
42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον· **44** πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη
δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII.

1 [137,3] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. **2** καὶ
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ
λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. **3** [138,3] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ
ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος
καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· **4** εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται;
καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; **5** ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. **6** πολλοὶ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **7** ὅταν
δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ'
οὔπω τὸ τέλος. **8** ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
λείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. **9** ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.
[139,1] Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς
συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν

---

36. υποποδιον: B υποκατω 37. αυτος ουν δαβιδ | ποθεν: ℵ* πως | ς ℵ υιος αυτου εστι | ℵ om ο ante πολυς 38. και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχ. αυτου 40. B κατεσθοντες | ληψονται 41. καθισας: add ο ιησους | B απεναντι | ℵ* θεωρει | ℵ* εξεβαλλον 42. ℵ μια γυνη χηρα 43. ειπεν: λεγει | ℵ πλεον | ℵ* εβαλλεν, ℵ^c B εβαλεν | των βαλοντων

XIII. 2. και ο ιησ. αποκριθεις ειπεν αυτοις | αφεθη: ℵ B add ωδε | επι λιθω | ℵ* ος ου καταλυθησεται 3. επηρωτων | B* καθ ιδιαν | om ο ante πετρ. | ℵ^a B ιωανης 4. ειπε | μελλει παντ. ταυτ. συντελ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεις αυτ. ηρξατ. λεγ. 6. πολλοι γαρ 7. B ακουητε | ℵ* ορατε μη θρο. | δει γαρ 8. επι εθν. | και εσοντ. σεισμ. κα. το. και εσοντ. λιμοι και ταραχαι 9. αρχαι | ς ℵ παραδ. γαρ υμας | ς^e συναγωγας· | B ενεκα

38—40 Lc 20, 46 s. Mt 23, 6 s. Lc 11, 43. **40** Mt 23, 14. **41—44** Lc 21, 1—4.
XIII. **1—9** Mt 24, 1—8. Lc 21, 5—11. **9—13** Lc 21, 12—19. Mt 10, 17—22. **9** Mt 24, 9.

ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. **10** [140,6] καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ
κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. **11** [141,2] καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ,
μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. **12** καὶ
παραδώσει ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. **13** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται.
14 [142,6] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ,
ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [143,2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη,
15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆσ
οἰκίασ αὐτοῦ, **16** καὶ ὁ εἰσ τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω ἆραι
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. **17** [144,2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θη-
λαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. **18** [145,6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
χειμῶνοσ. **19** [146,2] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ γέγονεν
τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένη-
ται. **20** [147,6] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ.
21 [148,2] καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ
πιστεύετε. **22** [149,6] ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ
ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ.
23 ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. **24** [150,2] Ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ
ἡμέραισ μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, **25** καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντεσ,
καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. **26** [151,2] καὶ τότε ὄψον-
ται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ
δόξησ. **27** καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ. **28** Ἀπὸ δὲ
τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη ὁ κλάδοσ ἁπαλὸσ γέ-
νηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· **29** οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ.
30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρισ οὗ ταῦτα
πάντα γένηται. **31** ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου

---

10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε: add μηδε μελετατε 12. παραδωσει δε | B επαναστησεται 14. ερημωσεωσ: add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | ϛ εστοσ, ϛ[e] εστωσ 15. B om δε | καταβατω: add εισ την οικιαν | ϛ B εισελθετω | B τι αραι 16. αγρον: add ων | ℵ om εισ τα 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην: ησ 20. κυριοσ εκολοβωσε 21. ιδου ωδ. ο χρ. η ιδου εκ. | B και ιδε εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν: ϛ ℵ B δωσουσι | και τουσ εκλεκτουσ 23. ϛ ℵ ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντεσ 27. τουσ αγγ.: ϛ ℵ add αυτου | τουσ εκλ.: ϛ ℵ B add αυτου 28. ℵ B οταν ηδη ο κλαδ. αυτησ | ϛ (non ϛ[e]) ἐκφυῇ 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινομενα 30. B μεχρισ οτου, ℵ μεχρι (sine ου) | παντα ταυτ.

---

11 Lc 12, 11 s. **13** Mt 24, 9. 13. **14–23** Mt 24, 15–25. Lc 21, 20–24. **14** Dan 9, 27. **15** Lc 17, 31. **21** Lc 17, 23. **24–27** Mt 24, 29–31. Lc 21, 25–28. **28–31** Mt 24, 32–35. Lc 21, 29–33.

οὐ μὴ παρελεύσονται. **32** [152,6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ οὐδεὶσ
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ. **33** [153,6]
βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. **34** [154,2] ὡσ ἄν-
θρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν
ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 [155,2] γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ ἔρχεται,
ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ· **36** μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ
ὑμᾶσ καθεύδοντασ. **37** ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 [156,1] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, [157,5] καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντεσ
ἀποκτείνωσιν· **2** ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβοσ τοῦ
λαοῦ.

3 [158,1] Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ,
κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆσ
πολυτελοῦσ· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. **4** ἦσαν
δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ ἑαυτούσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου
γέγονεν; **5** ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακο-
σίων καὶ δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. **6** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί.
7 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ
ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. **8** [159,4] ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν
μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν. **9** ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λα-
ληθήσεται εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.

10 [160,2] Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. **11** οἱ δὲ ἀκούσαντεσ ἐχάρησαν καὶ
ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδοῖ.

---

31. B om μη | ου μη παρελθωσιν 32. ς ℵ εκεινησ και τησ | ς ουδε οι αγγ. οι εν, B ουδε αγγελοσ εν 33. αγρυπνειτε: ς ℵ add και προσευχεσθε 34. B οικ. εαυτου et δουλ. εαυτου | και εκαστω 35. om η prim | B* μεσανυκτ., ς μεσονυκτιου 37. α δε

XIV. 2. γαρ: δε | θορυβ. εσται 3. εν τη: ℵ* om τη | και συντριψασα | ς το αλαβαστρ., B την αλαβ. | αυτου κατα τησ κεφαλ. 4. προσ εαυτουσ (ℵ* αυτ.): add και λεγοντεσ 5. ς om το μυρον, ℵ om τουτο | ς B τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. καλον: ℵ add γαρ | ειργασατο εισ εμε 7. δυνασθε: B add αυτοισ παντοτε, ς add αυτουσ 8. ειχεν | εποιησεν: praem αὕτη | ℵ B το σωμα μου 9. om δε | οπου αν | το ευαγγελ. τουτο 10. ο ιουδασ ο ισκαριωτησ εισ των | παραδω (sic etiam ℵ) αυτον 11. ℵ* απηγγειλαντ. | ευκαιρ. αυτον παραδω

---

32 Mt 24, 36. **33** Mt 25, 13. **34** (Mt 25, 14 ss. Lc 19, 12 ss.) **35** Mt 24, 42. (Lc 21, 34 ss.)

XIV. **1—2** Mt 26, 3—5. Io 11, 47 ss. **3—9** Mt 26, 6—13. Io 12, 1—8. (Lc 7, 36 ss.) **10 s.** Mt 26, 14—16. Lc 22, 3—6.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγησ τὸ
πάσχα; **13** καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπά-
γετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων·
ἀκολουθήσατε αὐτῷ, **14** καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι
ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω; **15** καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον
ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. **16** καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰσ
τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 [161,4] Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. **18** καὶ ἀνα-
κειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ
ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. **19** [162,1] ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ
λέγειν αὐτῷ εἷσ κατὰ εἷσ· μήτι ἐγώ; **20** [163,2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· εἷσ τῶν
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ᾽ ἐμοῦ εἰσ τὸ τρύβλιον. **21** ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· [164,6] καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. **22** [165,1] Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσασ
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
23 [166,2] καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ
πάντεσ. **24** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ
ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. **25** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ
τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 [167,6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. **27** [168,4] καὶ
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω
τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. **28** [169,6] ἀλλὰ μετὰ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. **29** [170,1] ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη
αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ. **30** καὶ λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶσ ἀλέ-
κτορα φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ. **31** [171,6] ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με
δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτωσ δὲ καὶ πάντεσ
ἔλεγον.

---

14. Β οπου αν | om μου pri 15. ανωγεον | ετ. εκει 16. οι μαθητ. αυτου | ℵ* om και ηλθον 18. ειπεν ο ιησουσ | ο εσθιων: Β των εσθιοντων 19. οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | μητι εγω: add και αλλοσ· μητι εγω 20. ο δε: add αποκριθεισ | εισ εκ των δωδ. | Β εισ το εν τρυβλ. 21. οτι: om | καλον: ς ℵ add ην 22. λαβων: ς ℵ* add ο ιησουσ | λαβετε: add φαγετε 23. το ποτηριον 24. Β om αυτοισ | το αιμ. μου το τησ καινησ διαθηκ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25. ουκετι: ℵ om | γεννηματοσ 27. σκανδαλισθ.: add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | διασκορπισθησεται τα προβ. 29. ει και: και ει 30. συ: ς ℵ om | εν τη νυκτι ταυτη | πριν η: ℵ om η | δισ. ℵ om | απαρνηση με 31. εκ περισσου ελεγε μαλλον | ℵ[c] Β δεη με | ς Β απαρνησομαι | ωσαυτωσ: ℵ* ομοιωσ | Β om δε

12—16 Lc 22, 7—13. Mt 26, 17—19. **17—21** Mt 26, 20—25. Lc 22, 14. 21—23. **22—25** Mt 26, 26—29. Lc 22, 18—20. 1 Cor 11, 23 ss. **26—31** Mt 26, 30—35. **26** Lc 22, 39. **27** Io 16, 32. Zach 13, 7. **29** ss. Lc 22, 33 s. Io. 13, 36 ss. **30** 14, 72.

32 [172,1] Καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, [173,6] καὶ
λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσεύξωμαι. 33 καὶ παρα-
λαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο
ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 [174,4] καὶ λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν
ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 [175,1] καὶ προελ-
θὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρ-
έλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι·
παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· [176,1] ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί
σύ. 37 [177,2] καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Cίμων, καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγο-
ρεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰσ πειρασμόν. [178,4] τὸ μὲν πνεῦμα
πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. 39 [179,6] καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψασ εὗρεν αὐτοὺσ πάλιν καθεύδοντασ·
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶ-
σιν αὐτῷ. 41 [180,4] ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν
καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παρα-
διδούσ με ἤγγισεν.

43 [181,1] Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται Ἰούδασ ὁ Ἰσκαρι-
ώτησ εἶσ τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ
τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. 44 [182,2] δεδώκει δὲ
ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν·
κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ προσελθὼν
αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ
αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 [183,1] εἶσ δέ τισ τῶν παρεστηκότων σπασά-
μενοσ τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτάριον. 48 [184,1] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην
πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
θῶσιν αἱ γραφαί. 50 [185,8] καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ.

51 [186,10] Καὶ εἶσ τισ νεανίσκοσ συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένοσ σιν-
δόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα
γυμνὸσ ἔφυγεν.

---

32. B* γετσημανει, ς γεθσημανη | B* om ωδε 33. τον πετρον: ℵ* om τον | ς B τον ιακω. | B τον ιωαννην | μεθ εαυτου 35. επεσεν | ℵ* ινα ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα 36. ℵ παρενεγκαι | το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. ℵ B και παλιν ελθων ευρεν αυτουσ | οι οφθαλμ. αυτων | ς βεβαρημενοι, ℵ* καταβεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42. ς B ηγγικεν 43. ευθεωσ | B ο ιουδασ | ς ℵ B om ο ισκαριωτ. | εισ ων των | οχλοσ πολυσ | παρα: B απο | ς ℵ[a] B και των πρεσβ. 44. συσσημον | απαγαγετε 45. ευθεωσ | ℵ* και προσελθων | ραββι ραββι 46. επεβαλον | ℵ* τασ χειρασ αυτων και, ς επ αυτον τασ χειρ. αυτων 47. ℵ om τισ | επαισεν: ℵ* praem και | ωτιον 48. εξηλθετε 49. B ουκ εκρατειτε (sed syllaba τε omissa) 50. παντεσ εφυγον 51. ℵ B και νεανισκ. τισ | ηκολουθει | κρατ. αυτον: add οι νεανισκοι 52. γυμν. εφυγεν: add απ αυτων

32—42 Mt 26, 36—46. Lc 22, 40—46. **32** Io 18, 1. **43—50** Mt 26, 47—50. Lc 22, 47—53. Io 18, 1—12.

53 [187,1] Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 [188,4] καὶ ὁ
Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 [189,2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευ-
δομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 [190,8] καί τινες
ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν
αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση
ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν
τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ
δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν
καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 [191,1] ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον
τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 [192,6] ὁ δὲ
ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· [193,2] τί ἔτι χρείαν ἔχομεν
μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες
κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

65 [194,1] Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ
πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπη-
ρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 [195,1] Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παι-
δισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα
αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο
λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. [196,1] καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς
τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν
ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀλη-
θῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ
ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. [197,2] καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

53. συνερχονται: ς B add αυτω 54. συγκαθημ. | ς[e] προς φως 55. ουχ: B* ουκ | B ηυρισκον 58. οτι ημ. ηκουσ. αυτου λεγοντος: א οτι ειπεν 60. εις το μεσον 61. ο δε: א add ιησους | και ουδεν απεκρινατο | του ευλογητου: א* του θεου 62. καθημ. εκ δεξι 64. א ιδε νυν ηκουσ. | ειναι ενοχον 65. το προσωπ. αυτου | ελαβον: εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω 67. א μετ. του ιησ. ησθα του ναζαρ., ς μετ. του ναζαρ. ιησου ησθα 68. ουκ οιδα ουδε επισταμ. | τι συ | και αλεκτ. εφωνησεν: א B om 69. παλιν: ς post ιδουσα αυτον pon, B om | ηρξ. λεγειν: B ειπεν | παρεστηκοσιν 70. και μετα: א* om και | γαλιλ. ει: add και η λαλια σου ομοιαζει 71. ς א ομνυειν 72. om ευθυς | א om εκ δευτερ. | του ρηματος ου | B δις φωνησαι, א om δις | απαρν. με τρις | א* εκλαυσεν

53 s. Mt 26, 57 s. Lc 22, 54 s. Io 18, 13 ss. 55—64 Mt 26, 59—66. 58 Io 2, 19. 61 ss. Lc 22, 67 ss. 65 Mt 26, 67 s. Lc 22, 63 s. 66—72 Mt 26, 69—75. Lc 22, 54—62. Io 18, 15—18. 25—27. 72 14, 30.

XV.

1 [198,3] Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, [199,1] δήσαντες τὸν
Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. 2 [200,1] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει·
σὺ λέγεις. 3 [201,4] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶ-
τος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν.
5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6 [202,2] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο.
7 [203,4] ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτι-
νες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι
καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε
ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον
παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 [204,1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν
ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 [205,1] ὁ δὲ Πειλᾶτος
πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα
τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πει-
λᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν·
σταύρωσον αὐτόν. 15 [206,1] ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ
ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώ-
σας ἵνα σταυρωθῇ.

16 [207,4] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν
πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν
πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ
ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον
αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα
προσεκύνουν αὐτῷ. 20 [208,6] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 [209,1] καὶ ἀγγαρεύουσιν
παράγοντά τινα Cίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλε-

---

XV. 1. ευθεως | επι το πρωι | ετοιμασ.: ς B ποιησαντες | ς B om των ante γραμμ. | τω πιλατω 2. πιλατος | αυτω λεγει: ειπεν αυτω 4. πιλατος | ς ℵ επηρωτησεν | επ. αυτον: ς B add λεγων | B* om ουδεν | κατηγορ.: καταμαρτυρουσιν 5. πιλατον 6. ονπερ ητουντο 7. συστασιαστων 8. αναβας: αναβοησας | καθως αει 9. πιλατος 10. ℵ* εγνωκει | B om οι αρχιερεις 12. παλιν: post αποκριθ. | ειπεν αυτοις | ℵ B om θελετε | ον λεγετε: B om ον | om τον ante βασιλ. 14. πιλατος | αυτοις: ℵ* om | ς ℵ κακον εποιησεν | περισσοτερως | εκραξαν: ℵ add λεγοντες 15. ς B βουλομ. τω οχλ. το ικαν. ποιησαι (B ποιειν) | B παρεδωκ. δε 16. συγκαλ. 17. ενδυουσιν 18. ασπαζεσθ. αυτον: ℵ add και λεγειν 20. B om ιδια | τα ιματ. τα ιδια | σταυρωσουσιν (ς ℵ B -σωσιν): ς B add αυτον 21. ℵ* B* εγγαρευουσιν

XV. **1—5** Mt 27, 1 s. 11—14. Lc 23, 1 ss. Io 18, 28 ss. **6—15** Mt 27, 15—26. Lc 23, 17—25. Io 18, 39 ss. **16—20** Mt 27, 27—31. Io 19, 2 s. **21—26** Mt 27, 31—37. Lc 23, 26—31. Io 19, 17 ss.

ξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. **22** [210,1] καὶ φέρουσιν
αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.
23 [211,4] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. **24** [212,1]
καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. **25** [213,10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. **26** [214,1] καὶ
ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27 [215,1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ
ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. **29** [217,6] καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, **30** σῶσον σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
31 [216,2] ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· **32** ὁ Χριστὸς
ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. [213,2] καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 [220,2] Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἐνάτης. **34** [221,6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ
θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; **35** καί τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ. **36** [222,2] δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλείας καθελεῖν αὐτόν. **37** [223,1] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. **38** [224,2] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν
ἕως κάτω. **39** [225,2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ
ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

40 [222,6] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ
καὶ Σαλώμη, **41** αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν
αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 [227,1] Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, **43** ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς
καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν

---

22. επι τον: om τον | γολγοθα | ℵ* om τοπον | B μεθερμηνευομενος 23. εδιδ. αυτω: add πιειν | ο δε ουκ 24. ς ℵ και σταυρωσαντες αυτον διεμεριζον (ℵ διαμεριζοντ.) 27. B εσταυρωσαν 28. και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 29. ουα: ℵ^ca om | ς ℵ και εν (εν habet et. B) τρισιν ημερ. οικοδομ. 30. και καταβα 31. ομοιως δε και 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενομενης δε | εννατης 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη: add λεγων | ἐλωι | B λαμα, ς λαμμα | σαβαχθανι, ℵ* σαβακτανει, B ζαβαφθανει | B om ο θεος μου alterum | με εγκατελ. 35. ς παρεστηκοτων, B εστηκοτων | ιδου | ηλιαν 36. τις: εις | B om και ante γεμισας | περιθ. τε | ℵ αφες | ηλιας 38. B απ ανωθεν 39. οτι ουτω κραξας εξεπν. | ο ανθρωπ. ουτος | ℵ B υιος θεου ην 40. εν αις: add ην | B μαριαμ η μαγδ. | μαρια η του ιακ. | B και η ιωσ. | ς ℵ* ιωση 41. αι: add και 43. ελθων: ηλθεν | ℵ* om ος

---

26 Io 19, 19. **27—32** Mt 27, 38—44. Lc 23, 32—43. **27** Io 19, 18. **33—39** Mt 27, 45—54. Lc 23, 44—47. **36** s. Io 19, 29 s. **40** s. Mt 27, 55 s. Lc 23, 49. **42—47** Mt 27, 57—61. Lc 23, 50—55. Io 19, 38—42.

πρὸσ τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **44** ὁ δὲ Πειλᾶτοσ
ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· **45** καὶ γνοὺσ ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο
τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. **46** [228,1] καὶ ἀγοράσασ σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν
ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον
ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. **47** [229,6]
ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 [230,8] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία
ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
2 [231,1] καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνα-
τείλαντοσ τοῦ ἡλίου. **3** καὶ ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν
λίθον ἐκ τῆσ θύρασ τοῦ μνημείου; **4** καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνα-
κεκύλισται ὁ λίθοσ· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. **5** καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ τὸ μνη-
μεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ περιβεβλημένον στολὴν
λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. **6** [232,2] ὁ δὲ λέγει αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμβεῖσθε·
Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε·
ἴδε ὁ τόποσ ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. **7** ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
καθὼσ εἶπεν ὑμῖν. **8** [233,2] καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν
γὰρ αὐτὰσ τρόμοσ καὶ ἔκστασισ, καὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

---

43. προσ πιλατον 44. πιλατ. | ς B εθαυμασεν | παλαι: B ηδη 45. το σωμα | B τω ιωση 46. και καθελ. | א B εθηκεν | εν μνημειω 47. και μαρια ιωση | τιθεται
XVI. 1. B* η μαρια | ς B η του ιακω. 2. τη (B om) μια: τησ μιασ | om των | ς B μνημειον 4. αποκεκυλισται 5. B ελθουσαι 6. τον ναζαρηνον (et. א[a]): א* om 7. αλλ 8. κ. εξελθ. ταχυ | ειχε δε 9—20. (om et א et B etc) ς sic:

9 Ἀναστὰσ δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγ-
δαληνῇ, ἀφ' ἧσ ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. (Io 20, 1 ss.) **10** ἐκείνη πο-
ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖσ μετ' αὐτοῦ γενομένοισ, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
11 κἀκεῖνοι, ἀκούσαντεσ ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆσ, ἠπίστησαν. (Lc 24, 10 s.)
12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ,
πορευομένοισ εἰσ ἀγρόν. (Lc 24, 13 ss.) **13** κἀκεῖνοι ἀπελθόντεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ
λοιποῖσ· οὐδὲ ἐκείνοισ ἐπίστευσαν. **14** Ὕστερον ἀνακειμένοισ αὐτοῖσ τοῖσ
ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι
τοῖσ θεασαμένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
πορευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
16 ὁ πιστεύσασ καὶ βαπτισθεὶσ σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσασ κατακριθήσεται.
17 σημεῖα δὲ τοῖσ πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου
δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαισ λαλήσουσι καιναῖσ, **18** ὄφεισ ἀροῦσι, κἂν θα-
νάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺσ βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστουσ χεῖρασ ἐπιθήσουσι
καὶ καλῶσ ἕξουσιν. **19** ὁ μὲν οὖν κύριοσ μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖσ ἀνελήφθη
εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· **20** ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντεσ
ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντοσ καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντοσ διὰ
τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ς, non ς[e] add ἀμήν.)

XVI. 1—8 Mt 28, 1—10. Lc 24, 1—10. 7 14, 28.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 [1,10] Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν
πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼσ παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ'
ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκο-
λουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
4 ἵνα ἐπιγνῷσ περὶ ὧν κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέωσ τῆσ Ἰουδαίασ ἱερεύσ τισ
ὀνόματι Ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναν-
τίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαισ ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ
κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖ-
ρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερατείασ ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ
κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθοσ ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ
θυμιάματοσ. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσι-
αστηρίου τοῦ θυμιάματοσ. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίασ ἰδών, καὶ φόβοσ
ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ· μὴ φοβοῦ, Ζαχα-
ρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίσ σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ
ἀγαλλίασισ, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ
μέγασ ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματοσ
ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺσ τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸσ προελεύσεται
ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ πατέρων

---

* το κατα λουκαν (ς, non ς[e], add αγιον) ευαγγελιον

I. 4. ℵ επιγνοισ 5. του βασιλεωσ | και η γυνη αυτου | B ελεισαβετ, item B ubique, passim etiam ℵ 6. ενωπιον τ. θε. 7. καθ. η (B om) ελισ. ην 8. ℵ εναντιον 10. του λαου ην 13. ℵ B[3] ιωανην (non B*) 14. γεννησει 15. ς B του κυριου 17. B* προσελευσεται | ηλιου

I. 3 Act 1, 1. 5 1 Chr 24, 10.

ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατε-
σκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι
τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελί-
σασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι
ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν
Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ
οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ
ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύ-
ριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ
θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνη-
στευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρ-
θένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαρι-
τωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο
ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ,
Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ
καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας
καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον
Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς
αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ
πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύνα-
μις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς
θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν
γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι
οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ
δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ
ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν
ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζα-
χαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπα-

---

21. B εν τω ναω αυτον 22. ηδυνατο | B* εορακεν 25. ς B ο κυριος | το ονειδος 26. απο: υπο | γαλιλαιας: ℵ* ιουδαιας | ς (non ςᵉ) ℵ B ναζαρετ 27. μεμνηστευμενην | εξ οικου: ℵ add και πατριας | δαβιδ 28. ο αγγελος: post εισελθων, B plane om | μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταραχθ. επ. τω λογ. αυτου 31. συλληψη 32. δαβιδ 36. συγγενης | ℵ B συνειληφεν | γηρα 37. παρα τω θεω 39. ℵ επορευετο

---

17 Mal 4, 5 s. 27 Mt 1, 18 ss. 31 Es 7, 14. Mt 1, 21 ss. 32 Mich 4, 7.

σμὸν τῆσ Μαρίασ ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ.
καὶ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, **42** καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ
μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ
τῆσ κοιλίασ σου. **43** καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου
μου πρὸσ ἐμέ; **44** ἰδοὺ γὰρ ὡσ ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. **45** καὶ
μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημένοισ αὐτῇ παρὰ
κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, **47** καὶ
ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, **48** ὅτι ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν
με πᾶσαι αἱ γενεαί, **49** ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, **50** καὶ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ εἰσ γενεὰσ καὶ γενεὰσ τοῖσ φοβουμένοισ
αὐτόν. **51** ἐποίησεν κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ
διανοίᾳ καρδίασ αὐτῶν· **52** καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούσ, **53** πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντασ ἐξαπέστειλεν
κενούσ. **54** ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸσ αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέουσ, **55** καθὼσ
ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ
τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν εἰσ
τὸν οἶκον αὐτῆσ.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν
υἱόν. **58** καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ αὐτῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν
κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. **59** καὶ ἐγένετο ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ Ζαχαρίαν. **60** καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννησ. **61** καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐ-
δείσ ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. **62** ἐνέ-
νευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. **63** καὶ αἰτήσασ
πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν
πάντεσ. **64** ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,
καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. **65** καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντασ φόβοσ τοὺσ περι-
οικοῦντασ αὐτούσ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελαλεῖτο πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα, **66** καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου καὶ ἐπρο-
φήτευσεν λέγων· **68** εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο

---

41. η ελισαβ.: post ηκουσεν | ℵ* εσκιρτ. εν αγαλλιασει 42. ℵ ανεβοησεν | κραυγη: ϛ ℵ φωνη 43. προσ με 49. μεγαλεια | ο δυνατοσ, και αγιον το ον. αυτου· (hac interpunctione) 50. ℵ εισ γενεαν και γενεαν, ϛ εισ γενεασ γενεων 51. ℵ[c] διανοιασ 56. ωσει 59. τη ογδοη ημερα 61. ειπον | εν τη συγγενεια 62. αυτο: αυτον 63. B* om το 65. ℵ εγενετ. δε | διελαλ. παντ. τα (sic et. ℵ[a]): ℵ* nil nisi δια τα 66. B καρδ. εαυτων | om γαρ 67. προεφητευσε

---

46 ss. 1 Sam 2, 1 ss.

καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν
ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ, 70 καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων
ἀπ' αἰῶνοσ προφητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸσ Ἀβραὰμ
τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ ἐχθρῶν ῥυσθέντασ
λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ
ἡμέρασ ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπο-
ρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι
γνῶσιν σωτηρίασ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα
ἐλέουσ θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷσ ἐπεσκέψατο ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ ὕψουσ 79 ἐπιφᾶναι
τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ, τοῦ κατευθῦναι τοὺσ πόδασ
ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖσ
ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαροσ
Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο
πρώτη ἡγεμονεύοντοσ τῆσ Συρίασ Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντεσ ἀπο-
γράφεσθαι, ἕκαστοσ εἰσ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆσ
Γαλιλαίασ ἐκ πόλεωσ Ναζαρὲθ εἰσ τὴν Ἰουδαίαν εἰσ πόλιν Δαυεὶδ ἥτισ
καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶσ Δαυείδ, 5 ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. 6 [2,6] Ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ
ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλι-
νεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖσ τόποσ ἐν τῷ καταλύματι.

8 [3,10] Καὶ ποιμένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ καὶ φυ-
λάσσοντεσ φυλακὰσ τῆσ νυκτὸσ ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελοσ κυρίου
ἐπέστη αὐτοῖσ καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούσ, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἄγγελοσ· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελί-
ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτισ ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν

---

69. εν τω οικω | δαβιδ | του παιδοσ 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. B πασαισ ταισ ημεραισ | τ. ημ. τησ ζωησ ημ. 76. και συ sine δε | προ προσωπου: ℵ B ενωπιον 78. ℵ* B επισκεψεται

II. 1. ℵ* αγουστου 2. αυτη η απογρ. | ς B πρωτη εγεν. | B κυρεινου (B[3] κυρινου) 3. ℵ* κ. επορ. εκαστοσ απογρ. εισ την εαυτων πολ. | εαυτου: ιδιαν 4. ς (non ς[e]) B ναζαρετ | ℵ* εισ την πολιν | δαβιδ 5. ℵ* απογραφεσθαι | μεμνηστευμενη αυτω γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. | κυριου sec: ℵ[c] θεου | ℵ* επελαμψεν αυτοισ | φοβ. μεγαν: B σφοδρα 10. εσται: ℵ* εστιν

---

70 Act 3, 21. 78 Gen 22, 16 80 2, 40.
II. 2 Act 5, 37. 6 s. Mt 1, 25 et 2, 1.

σήμερον σωτήρ, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο
ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφ-
νησ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρατιᾶσ οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν
καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοισ θεῷ καὶ ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ
εὐδοκίασ. 15 Καὶ ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγε-
λοι, οἱ ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ· διέλθωμεν δὴ ἕωσ Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν
τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸσ ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύ-
σαντεσ, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον
ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντεσ δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ τοῦ λαληθέντοσ
αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν
περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ Μαρία
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 20 καὶ
ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένεσ, δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ
ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦσ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν
νόμον Μωϋσέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
23 καθὼσ γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον
τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ
νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺσ περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν Ἰερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ
ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐλαβήσ, προσδεχόμενοσ παράκλησιν τοῦ Ἰσ-
ραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον
ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν
κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν
τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ
νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸσ ἐδέξατο αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ καὶ εὐλό-
γησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ
τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
31 ὃ ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶσ εἰσ ἀποκάλυ-
ψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ τοῖσ λαλουμένοισ περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγη-
σεν αὐτοὺσ Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸσ Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ

---

11. δαβιδ 12. B om το | εσπαργ. (B add και) κειμενον εν τη φατνη 13. B* ουρανου 14. ευδοκια 15. οι (ita ℵ^{a}, om ℵ*) ποιμενεσ: praem και οι ανθρωποι | ελαλ.: ειπον 16. ς ℵ ηλθον | ς ℵ* ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ | ς B συμβαλλ. 20. επεστρεψαν | ς B ειδον 21. αυτον: το παιδιον | κληθεν: ℵ* λεχθεν | συλληφθ. 22. B* om του | αυτων: ς^{e} αυτησ | μωσεωσ 23. ℵ* διανοιγων 24. εν νομω | νεοσσουσ 25. ην ανθρωποσ | ℵ* ω ονομα αυτου | ℵ* ευσεβησ | αγιον ην 26. πριν η αν: B om η, ς om αν, ℵ εωσ αν 28. ℵ* και αυτοσ δε | εισ τασ αγκ. αυτου 33. και ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου 34. ℵ ηυλογ.

---

21 Lev 12, 3. 22 Lev 12, 4. 23 Ex 13, 2. 24 Lev 12, 8.

κεῖται εἰσ πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ σημεῖον
ἀντιλεγόμενον. **35** καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. **36** Καὶ ἦν Ἄννα προ-
φῆτισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆσ Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ
πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ, **37** καὶ
αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νη-
στείαισ καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. **38** καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖσ προσδε-
χομένοισ λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡσ ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. **40** τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκρα-
ταιοῦτο πληρούμενον σοφίασ, καὶ χάρισ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ' ἔτοσ εἰσ Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ
τοῦ πάσχα. **42** καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν μετὰ τὸ
ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, **43** καὶ τελειωσάντων τὰσ ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑποστρέφειν
αὐτοὺσ ὑπέμεινεν Ἰησοῦσ ὁ παῖσ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ
αὐτοῦ. **44** νομίσαντεσ δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ
ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν καὶ τοῖσ γνωστοῖσ, **45** καὶ μὴ εὑρόντεσ
ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντεσ αὐτόν. **46** καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέ-
ρασ τρεῖσ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων
καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ· **47** [4,2] ἐξίσταντο δὲ πάντεσ
οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖσ ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. **48** καὶ ἰδόν-
τεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, [6,10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον,
τί ἐποίησασ ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ τοῦ
πατρόσ μου δεῖ εἶναί με; **50** καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖσ.
51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενοσ
αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ.
52 καὶ Ἰησοῦσ προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ
ἀνθρώποισ.

---

35. B om δε | διαλογισμοι: ℵ* add πονηροι 36. ετη μετ. ανδρ. επτα 37. καὶ αὕτη | εωσ: ωσ | ογδοηκ.: ℵ* εβδομηκοντ. | ℵ* εκ του ιερου | 38. καὶ αὕτη αὐτῇ τη ωρα | θεω: κυριω | εν ιερουσαλημ 39. ℵ* ετελεσεν | απαντα | ς B τα κατα | ℵ* επεστρεψεν, ς υπεστρεψαν | ℵ* om την | εισ την πολιν αὑτων | ς (non ς^e) ℵ ναζαρετ 40. εκραταιουτο: add πνευματι | ℵ^c B σοφια 41. ετοσ: ℵ εθοσ 42. ℵ* και αναβαιν. | αναβαντων αυτων εισ ιεροσολυμα 43. ℵ* om ιησουσ | ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνοδια ειναι | ℵ* συγγενευσιν | και (ς add εν) τοισ γνωστ.: ℵ* om 45. ευροντεσ: add αυτον | ς ℵ* ζητουντεσ 46. μεθ ημ. 47. B om οι ακου. αυτου 48. και προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν | ℵ* B ζητουμεν 49. ℵ* ζητειτε 51. ς (non ς^e) ℵ ναζαρετ | ρηματα: add ταυτα 52. ℵ* ο ιησουσ | εν τη: B om εν, ς utrumque om | παρα θεω: ℵ θεου (sed pergit και ανθρωποισ)

---

39 Mt 2, 22 s. **40** 1, 80.

III.

1 [6,2] Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος,
ἡγεμονεύοντοσ Ποντίου Πειλάτου τῆσ Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχοῦντοσ τῆσ
Γαλιλαίασ Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχοῦντοσ τῆσ
Ἰτουραίασ καὶ Τραχωνίτιδοσ χώρασ, καὶ Λυσανίου τῆσ Ἀβιληνῆσ τετρααρ-
χοῦντοσ, 2 ἐπὶ ἀρχιερέωσ Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 [7,1] καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περίχωρον
τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡσ
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ
ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ·
5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ βουνὸσ ταπεινωθήσεται,
καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰσ εὐθείασ καὶ αἱ τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ λείας, 6 καὶ
ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 [8,2] Ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκπορευομέ-
νοισ ὄχλοισ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ
μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται.
10 [9,10] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὁ ἔχων δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ
ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίωσ ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι
καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐ-
τούσ· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων
δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖσ; καὶ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖσ
ὀψωνίοισ ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντοσ δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων
ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ Χριστόσ,
16 [10,1] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ·
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερόσ μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί·
17 [11,2] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ
συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει
πυρὶ ἀσβέστῳ.

III. 1. ηγεμονιασ: B mg* βασιλειασ | ς ℵ πιλατου | ℵ* om τ. ιουδ. | ς B τετραρχουντοσ | ιτουραιασ: B mg* ορεινησ | ℵ[a] ιτουρ. usque λυσαν. rescripsit | ℵ[a] τετραχωνιτιδοσ 2. επ αρχιερεων | B ιωανην | τον του ζαχαριου 3. B om την 4. B βιβλιω | προφητου: add λεγοντοσ 5. ς ℵ εισ ευθειαν 8. B αξιουσ καρπ. 10. ποιησομεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησομεν 13. ℵ* om ειπ. πρ. αυτουσ 14. και ημεισ τι ποιησομεν | πρ. αυτουσ: B αυτοισ | ς B μηδε συκοφ. 15. ℵ[a] καρδ. εαυτων | B ιωανου 16. απεκριν. ο ιωαννησ (B ιωανησ) απασι λεγων | αυτοσ: ℵ* om 17. και διακαθαριει | συναξει | ℵ* κατασβεσι

III 2 ss. Mt 3, 1 ss. Mc 1, 1 ss. Io 1, 6 ss. 4—6 Es 40, 3—5. 7—9 Mt 3, 7—10. 15 ss. Io 1, 15 ss. 16 s. Mt 3, 11 s. Mc 1, 7 s.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 19 [12,2] ὁ
δὲ Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδοσ τῆσ
γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώ-
δησ, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν
φυλακῇ.

21 [13,1] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ
βαπτισθέντοσ καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 [14,3] Καὶ αὐτὸσ ἦν Ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱόσ,
ὡσ ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ
τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼσ τοῦ Ναοὺμ τοῦ
Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ
τοῦ Ἰωδὰ 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ
Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ 29 τοῦ
Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ
Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ
Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸσ τοῦ
Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ
Φάρεσ τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ
Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἕβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ
Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ
Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼσ τοῦ Σὴθ τοῦ
Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1 [16,2] Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορ-
δάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρασ τεσσεράκοντα πει-

---

19. τετραρχησ | τ. αδελφ. αυτου: praem φιλιππου | א* παντ. των πονηρων ων εποι. ο ηρωδ. 20. και κατεκλεισε | B ιωανην | εν τη φυλακη 21. א παντα 22. ωσει περιστ. | γενεσθαι: add λεγουσαν | ηυδοκησα 23. ο ιησουσ | ωσει ετων τριακ. αρχομενοσ, ων ωσ ενομιζ. υιοσ | ἡλι 24. ς B ματθατ | λευϊ | μελχι | ιαννα 25 B* μαθθαθιου | εσλι 26. σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα 27. א* ιωναν, ς ιωαννα | νηρι 28. μελχι | αδδι | א* κωσα | ελμωδαμ 29. ιωση | א* ελιαζερ | א ιωριμ | א* μαθθααθ, B μαθθατ, ς ματθατ | λευϊ 30. ιωναν 31. μεννα: μαϊναν | B μετταθα | ναθαν | δαβιδ 32. א* B ιωβηλ, ς ωβηδ | βοοσ: א* βαλλσ, ς βοοζ | σαλα: σαλμων 33. τ. αμιναδαβ (א* αδαμ): B om | τ. αδμειν (א -μειν) τ. αρνει: του αραμ | ς[e] B εσρων 34. א* ισαχ 35. σαρουχ 36. καϊναν 37. ιαρεδ | μαλελεηλ | ς B καϊναν

VI. 1. πνευματ. αγιου πληρ. | εισ την ερημον 2. τεσσαρακοντα

---

19 s. Mt 14, 3 ss. Mc 6. 17 ss. **20** Mt 4, 12. Mc 1, 14. **21** s. Mt 3, 13 ss. Mc 1, 9 ss. Io 1. 29 ss. **22** 9, 35. **23** ss. Mt 1, 1—17. **27** 1 Chr 3, 17. Esr 3, 2. **31** 2 Sam 5, 14. **32** s. Ruth 4, 18—22. **33** 1 Chr 2, 1 ss. **34** s. 1 Chr 17, 24 ss. **36—38** 1 Chr 1—4.

VI. **1—13** Mt 4, 1—11. Mc 1, 12 s.

ραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [16,5] καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. **3** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ·
εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. **4** καὶ ἀπεκρίθη
πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ.
5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰκουμένησ
ἐν στιγμῇ χρόνου. **6** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω
δίδωμι αὐτήν· **7** σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃσ ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα.
8 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεισ κύριον
τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. **9** ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰσ Ἱερουσαλὴμ
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ
θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· **10** γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐ-
τοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, **11** καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν
σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. **12** καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. **13** καὶ
συντελέσασ πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 [17,1] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματοσ εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ᾽ ὅλησ τῆσ περιχώρου περὶ αὐτοῦ. **15** καὶ
αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, δοξαζόμενοσ ὑπὸ πάντων.

16 [18,10] Καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ, καὶ εἰσῆλθεν
κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰσ τὴν συναγωγήν, καὶ
ἀνέστη ἀναγνῶναι. **17** καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ
ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· **18** πνεῦμα κυρίου
ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με
19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσ-
μένουσ ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. **20** καὶ πτύξασ τὸ βιβλίον
ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ
ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. **21** ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πε-
πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὠσὶν ὑμῶν. **22** [19,1] καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν
αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ τῆσ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτοσ; **23** [20,10] καὶ

---

2. συντελ. αυτων: add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησουσ προσ αυτ. λεγων | ο ανθρωποσ: add αλλ επι παντι ρηματι θεου 5. αναγαγ. αυτον: add ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον 6. ℵ πασαν | B ω αν | ℵ* δωσω 7. ℵ* μοι ενωπ. εμου, ς ενωπ. μου | πασα: παντα 8. κ. αποκρ. αυτω ειπεν ο (B om) ιησουσ· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ | ℵ B κυρ. τ. θε. σου προσκ. 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν: add αυτον | ο υιοσ 10. ℵ* om γαρ 12. ℵ[a] om οτι 14. περιχωρου: ℵ χωρασ 16. εισ την ναζαρετ (ς[e] -ρεθ) | ς B τεθραμμενοσ 17. βιβλ. ησαϊ. του προφητ. | B ανοιξασ | ς B τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με: add ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ. ησαν 22. ουχ ουτοσ εστιν ο υιοσ ιωσηφ

---

4 Deut 8, 3 **8** Deut 6, 13. **10** s. Ps 91, 11 s. **12** Deut 6, 16. **14** s. Mt 4, 12. 24. Mc 1, 14. **16** ss. (Mt 13, 54 ss. Mc 6, 1 ss.) **18** Es 61, 1 s. **24** Io 4, 44. **25** 1 Reg 17, 1. Iac 5, 17.

εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πάντωσ ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θε-
ράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰσ τὴν Καφαρναούμ, ποίησον
καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. **24** [21,1] εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ
προφήτησ δεκτόσ ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. **25** [22,10] ἐπ' ἀληθείασ δὲ
λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ,
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνασ ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμὸσ
μέγασ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, **26** καὶ πρὸσ οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείασ
εἰ μὴ εἰσ Cάρεπτα τῆσ Cιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν. **27** καὶ πολλοὶ λεπροὶ
ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθα-
ρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύροσ. **28** καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἀκούοντεσ ταῦτα, **29** καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆσ
πόλεωσ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ' οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο
αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· **30** αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν
ἐπορεύετο.

31 [23,8] Καὶ κατῆλθεν εἰσ Καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἦν
διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· **32** [24,2] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρ-
του, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· **34** ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;
ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ; οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. **35** καὶ ἐπετίμη-
σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν
τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. **36** καὶ
ἐγένετο θάμβοσ ἐπὶ πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· τίσ ὁ
λόγοσ οὗτοσ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν
καὶ ἐξέρχονται; **37** καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ περὶ αὐτοῦ εἰσ πάντα τόπον τῆσ
περιχώρου.

38 [26,2] Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν Cίμωνοσ.
πενθερὰ δὲ τοῦ Cίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
περὶ αὐτῆσ. **39** καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆ-
κεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ.

40 Δύνοντοσ δὲ τοῦ ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ νόσοισ ποικί-
λαισ ἤγαγον αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰσ χεῖρασ ἐπι-
τιθεὶσ ἐθεράπευεν αὐτούσ. **41** [27,8] ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,
κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα
αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

---

23. εν τη καπερναουμ 24. πατρ. αυτου 25. ς B om οτι | ἡλιου | B om επι
26. ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27. εν τω ισρα. post προφητ. pon | ἐλισσαιου |
νεεμαν 29. εωσ τησ οφρυοσ | αυτων ωκοδομητο | ωστε: εισ το 31. κα-
περναουμ 33. μεγαλη: add λεγων 35. εξελθε εξ 38. απο: εκ | η πενθερα
δε 39. αφηκ. αυτην: ℵ add ο πυρετοσ 40. B απαντεσ | ς τασ χειρ. επιθεισ,
ℵ επιθεισ τ. χειρ. | ς ℵ εθεραπευσεν 41. εξηρχετο | ς ℵ B κραζοντα | ει ο
χριστοσ ο υι. τ. θε.

---

26 1 Reg 17, 9. **27** 2 Reg 5, 14. **31** s. Mt 7, 28 s. Mc 1, 21 s. **33—37** Mc 1, 23—28.
38 s. Mt 8, 14 s. Mc 1, 29—31. **40** s. Mt 8, 16. Mc 1, 32—34.

42 [33,8] Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον τόπον, καὶ
οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ
πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι καὶ ταῖσ ἑτέραισ
πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπε-
στάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ τῆσ Γαλιλαίασ.

V.

1 [39,10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν
δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλεεῖσ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντεσ
ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰσ δὲ εἰσ ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Cίμωνοσ, ἠρώ-
τησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδί-
δασκεν τοὺσ ὄχλουσ. 4 [30,9] ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν Cί-
μωνα· ἐπανάγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ Cίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ κοπιάσαντεσ
οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποι-
ήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων πολύ· διερήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν.
7 καὶ κατένευσαν τοῖσ μετόχοισ ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συλλαβέ-
σθαι αὐτοῖσ· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι
αὐτά. 8 [31,10] ἰδὼν δὲ Cίμων Πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν Ἰησοῦ λέγων·
ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι, κύριε. 9 θάμβοσ γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον,
10 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺσ Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ
τῷ Cίμωνι. [32,2] καὶ εἶπεν πρὸσ τὸν Cίμωνα ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ
τοῦ νῦν ἀνθρώπουσ ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντεσ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, ἀφέντεσ πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12 [33,3] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ πλήρησ λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη
αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα

---

42. ℵ* om τοπον | εζητουν 43. B δει με | τ. βασιλειαν (ℵ^a): ℵ* το ευαγγελιον | εισ τουτο απεσταλμαι 44. εν ταισ συναγωγαισ | ℵ B ιουδαιασ pro γαλιλ.

V. 1. τ. οχλ. επικεισθ. αυτω: ℵ* συναχθηναι τον οχλ. | και ακου.: του ακου. | ℵ* om λιμνην 2. ς ℵ B ειδε (-εν) | ς ℵ B πλοια | δυο: B post πλοι., ℵ* om | ς B αλιεισ | απ. (ℵ* om) αυτων: post αποβαντεσ | B επλυνον, ς απεπλυναν 3. του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων (ℵ* σιμ. post ειπ.) | ειπεν αυτω | ολησ τησ | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | ℵ διερρησσετο, ς διερρηγνυτο | το δικτυον 7. τοισ μετοχ. τοισ | ℵ* συνλαμβανεσθαι | ς B ηλθον | ℵ* αμφοτεροι 8. του ιησου | ℵ* om κυριε 9. αυτον: ℵ* αυτουσ | ᾗ: B ων 10. B ιωανην | ℵ ιακωβοσ κ. ιωαννησ οι υιοι | B om ο ante ιησ. 11. απαντα 12. και ιδων 13. ειπων: ℵ B λεγων

42—44 Mc 1, 35—39.
V. 1—11 (Mt 4, 18—22. Mc 1, 16—20.) 6 (Io 21, 6.) 12—16 Mt 8, 2—4. Mc 1, 40—45.

ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. **14** καὶ αὐτὸσ παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ
ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
καθὼσ προσέταξεν Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. **15** [34,1] διήρχετο δὲ
μᾶλλον ὁ λόγοσ περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θερα-
πεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· **16** [35,3] αὐτὸσ δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ
ἐρήμοισ καὶ προσευχόμενοσ.

17 [36,2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἦν διδάσκων, καὶ
ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότεσ ἐκ πάσησ
κώμησ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Ἰουδαίασ καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμισ κυρίου
ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. **18** [37,1] καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ φέροντεσ ἐπὶ κλίνησ ἄν-
θρωπον ὃσ ἦν παραλελυμένοσ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι
ἐνώπιον αὐτοῦ. **19** καὶ μὴ εὑρόντεσ ποίασ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,
ἀναβάντεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. **20** καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν·
ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. **21** καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντεσ· τίσ ἐστιν οὗτοσ ὃσ λαλεῖ βλασφη-
μίασ; τίσ δύναται ἁμαρτίασ ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; **22** ἐπιγνοὺσ δὲ
ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; **23** τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; **24** ἵνα δὲ
εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρ-
τίασ, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ κλινίδιόν σου
πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου. **25** καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτῶν,
ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν.
26 καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν
φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 [38,2] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. **28** καὶ κατα-
λιπὼν πάντα ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. **29** [39,2] καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην
Λευεὶσ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν καὶ ἄλλων
οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. **30** καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖσ αὐτῶν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; **31** [40,2] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰη-
σοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ

---

14. ℵ* om δειξον σεαυτ. τ. ιερει και | μωσησ 15. περι αυτου (ℵ^a): ℵ* om περι | θεραπ. υπ αυτου 17. B οι φαρισ. κ. οι νομοδιδ. | οι ησαν (ℵ^a): ℵ* om οι | B πασησ τησ | αυτον: αυτουσ 18. ℵ ανθρωπον επι κλιν. βεβλημενον οσ | θειναι: B add αυτον 19. δια ποιασ 20. ειπεν: add αυτω | ℵ σου αι αμαρτιαι 21. ϛ ℵ αφιεναι αμαρτιασ 23. ℵ σου αι αμαρτιαι | εγειραι 24. εξουσ. εχει: ϛ ℵ post οτι | ℵ τω παραλυτικω | εγειραι | ℵ και αρον posteaque και πορευου 25. ℵ ενωπι. αυτου | εφ ω 27. λευϊν 28. ϛ απαντα, ℵ* παντασ | ϛ ℵ ηκολουθησεν 29. ο λευϊσ | ℵ om αυτω | ℵ εν τω οικω | τελωνων πολυσ | ℵ* om και αλλων | B* μετ αυτου 30. B* ἐγογγυζαν | αυτων: ℵ om | οι γραμματ. αυτων και οι φαρισ. | om των ante τελω. 31. B om ο | ϛ ℵ αλλ οι

---

14 Lev 14, 2. **17–26** Mt 9, 1–8. Mc 2, 1–12. **27–32** Mt 9, 9–13. Mc 2, 13–17.

χακῶσ ἔχοντεσ· **32** οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺσ εἰσ
μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ
καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν
καὶ πίνουσιν. **34** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ δύνασθε τοὺσ υἱοὺσ
τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι;
35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, τότε νη-
στεύσουσιν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. **36** Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸσ αὐ-
τοὺσ ὅτι οὐδεὶσ ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δέ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει
τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. **37** καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσ-
κοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ ὁ νέοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ
ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· **38** ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ
καινοὺσ βλητέον. **39** καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ
παλαιὸσ χρηστόσ ἐστιν.

VI.

1 [41,2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν
διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺσ στάχυασ καὶ ἤσθιον ψώ-
χοντεσ ταῖσ χερσίν. **2** τινὲσ δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ
ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; **3** καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτοὺσ
εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ; **4** ὡσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρ-
τουσ τῆσ προθέσεωσ ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ' αὐτοῦ,
οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνουσ τοὺσ ἱερεῖσ; **5** [42,1] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ
ὅτι κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὴν συναγωγὴν
καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά·

---

32. αμαρτωλουσ (ℵ[a]): ℵ* ασεβεισ 33. ϛ ℵ ειπον | ϛ ℵ* διατι οι μαθητ. | ʙ ιωανου 34. om ιησουσ | ℵ* μη δυνανται οι υιοι | ℵ* om ποιησαι | ϛ ℵ* νηστευειν 35. ℵ om και | ℵ και τοτε | ℵ* verba εν εκει. τ. ημεραισ ad seqq trahit 36. ℵ* om δε και | ℵ* πρ. αυτ. παραβ. | om απο | om σχισασ | ℵ* om και ante το καινον | σχιζει et συμφωνει | ϛ om το ante επιβλ. 37. ℵ om ο νεοσ, ʙ habet ο νεοσ οινοσ 38. ʙ αλλ | βλητεον (ℵ[a]): ℵ* βαλλουσιν. Praeterea ϛ add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. και: ℵ[c] ʙ om | ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ

VI. 1. ℵ ʙ om δευτεροπρωτω | δια των σπορ. | τουσ (ℵ om) σταχυασ: ʙ post ησθιον 2. ειπον: add αυτοισ | ℵ* ουχ εξεστ. | ʙ om ποιειν | εν τοισ σαββ. 3. ϛ ʙ προσ αυτ. ειπεν ο (ʙ om) ιησουσ | δαβιδ | οποτε: ℵ ʙ οτε | ℵ ʙ om οντεσ 4. ωσ: ℵ[c] πωσ, ʙ om | ελαβ. και: ʙ λαβων, ℵ om | και τοισ: ʙ om και 5. οτι: ℵ* ʙ om | ℵ ʙ εστιν του σαββ. ο υι. τ. ανθρ. 6. εγεν. δε και | εκει ανθρωπ.

33—35 Mt 9, 14 s. Mc 2, 18—20. **36—39** Mt 9, 16 s. Mc 2, 21 s.
VI. **1—5** Mc 2, 23—28. Mt 12, 1—8. **3** 1 Sam 21, 6. **6—11** Mc 3, 1—6. Mt 12, 9—14.

7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θε-
ραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ διαλογισμοὺσ
αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι
εἰσ τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰσ ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ· ἐπε-
ρωτῶ ὑμᾶσ εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενοσ πάντασ αὐτοὺσ εἶπεν αὐτῷ·
ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ τί ἂν ποι-
ήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 [43,2] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ
ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ.
13 [44,2] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ, καὶ
ἐκλεξάμενοσ ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓσ καὶ ἀποστόλουσ ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα,
ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν,
καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν
Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, 17 [45,1] καὶ καταβὰσ
μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθοσ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆσ
παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύ-
οντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμισ παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντασ.

20 [46,6] Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
21 [47,6] μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. [48,6] μακάριοι οἱ
κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 [49,6] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶσ
οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ
ὄνομα ὑμῶν ὡσ πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τῷ
οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν.
24 [50,10] Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

---

7. ς ℵ παρετηρουν | παρετ. δε: ς ℵ B add αυτον | ς B θεραπευσει | ευρ. κατηγοριαν αυτου 8. και ειπε τω ανθρωπω | ℵ την ξηραν | εγειραι | ο δε αναστασ 9. ειπεν ουν | B om ο | επερωτησω υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10. αυτω: ς ℵ τω ανθρωπω | ς εποιησεν ουτω, ℵ εξετεινεν | ς B αποκατεσταθη, ℵ* απεκατεστη | η χειρ αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 11. ς ποιησειαν, ℵ ποιησειεν 12. εξελθειν αυτον: εξηλθεν | ℵ* επι τη πρ. 14. om και ante ιακω. | B ιωανην | om και ante φιλιππ. | ℵ* om και βαρθ. 15. om και prim | ματθαιον | ς B om και ante ιακω. | τον του αλφαιου 16. om και prim | ισκαριωτην | οσ και εγε. 17. πολυσ: om | ℵ* om του λαου | ιερουσαλημ: ℵ* add και πιραιασ 18. οχλουμενοι | απο: υπο | και εθεραπ. 19. εζητει 21. ℵ* χορτασθησονται 23. χαιρετε | B εν τοισ ουρανοισ | ς ℵ κατα ταυτα (ς ταῦτ.)

---

12 s. Mc 3, 13—15. **14—16** Mc 3, 16—19. Mt 10, 2—4. Act 1, 13. **17—19** Mc 3, 7 ss. Mt 4, 24 s. **20** s. Mt 5, 3—6. **22—26** Mt 5, 11 s.

25 [51,10] οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντεσ νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. **26** οὐαὶ ὅταν καλῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ πάντεσ οἱ
ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ ψευδοπροφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν.
27 [52,5] Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖσ ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν, καλῶσ
ποιεῖτε τοῖσ μισοῦσιν ὑμᾶσ, **28** εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ, προσεύ-
χεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ. **29** [53,6] τῷ τύπτοντί σε εἰσ τὴν σιαγόνα
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα
μὴ κωλύσῃσ. **30** παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ
ἀπαίτει. **31** [54,6] καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ
ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. **32** [55,6] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγαπῶντασ
ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγαπῶντασ αὐτοὺσ
ἀγαπῶσιν. **33** καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία
ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. **34** καὶ ἐὰν δανίσητε
παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ
δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. **35** Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν
καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντεσ· καὶ ἔσται ὁ μισθὸσ
ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ ἐστιν ἐπὶ τοὺσ
ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ. **36** γίνεσθε οἰκτίρμονεσ, καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν
οἰκτίρμων ἐστίν. **37** [56,2] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ κα-
ταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· **38** δί-
δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκ-
χυννόμενον δώσουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθή-
σεται ὑμῖν. **39** [57,6] Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖσ. μήτι δύναται τυφλὸσ
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον ἐμπεσοῦνται; **40** [58,6] οὐκ ἔστιν
μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ
αὐτοῦ. **41** [59,6] τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; **42** πῶσ δύνασαι
λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε
πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. **43** [60,6] Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον

---

25. om νυν pri | ουαι sec: add υμιν 26. ουαι υμιν | B υμασ καλ. ειπ., ϛ καλ. υμασ ειπωσι | ϛ ℵ* κατα ταυτα (ϛ ταῦτ.) | B om οι πατερ. αυτων 27. αλλ 28. τ. καταρω. υμιν | και προσευχεσθ. υπερ των 29. εισ: επι | σιαγονα: ℵ* praem δεξιαν 30. παντι δε τω 31. και υμεισ: B om 33. om γαρ | και γαρ οι αμ. 34. δανειζητε | ελπ. απολαβειν | B om εστιν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35. δανειζετε | μηδεν | πολυσ: ℵ[a] add εν τοισ ουρανοισ | του υψιστου 36. γινεσθε ουν | καθωσ και | ο πατ. υμων: ℵ[a] add ο ουρανιοσ 37. om και ante μη καταδικ. | B δικαζετε et δικασθητε 38. πεπιεσμ. (ℵ* πεπιασμ.) και σεσαλευμ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. | B* μετρηθησεται 39. om και | ουχι: ℵ ουκ | ϛ ℵ πεσουνται 40. τον διδασκ. αυτου | ℵ κατηρτ. δε εστω 42. ϛ η πωσ, ℵ πωσ δε | εκβαλειν: ϛ ℵ post διαβλεψ.

27—30 Mt 5, 39—42. **31** Mt 7, 12. **32—36** Mt 5, 44—48. **37** s. Mt 7, 1 s. **38** Mc 4, 24. **39** Mt 15, 14. **40** Mt 10, 24. Io 13, 16. 15, 20. **41** s. Mt 7, 3—5. **43** s. Mt 7, 16 s. 12, 33.

καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.
44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· [61,5] οὐ γὰρ ἐξ
ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 [62,5] ὁ
ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆσ καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν,
καὶ ὁ πονηρὸσ ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματοσ
καρδίασ λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 [63,3] Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ
οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 [64,5] πᾶσ ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων μου τῶν
λόγων καὶ ποιῶν αὐτούσ, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιοσ. 48 ὅμοιόσ ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον
ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρησ δὲ γενομένησ προσέρηξεν ὁ ποταμὸσ τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶσ οἰκοδομῆσθαι αὐτήν.
49 ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι
οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συν-
έπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

1 [65,3] Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ τοῦ
λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινοσ δοῦλοσ κακῶσ ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃσ ἦν
αὐτῷ ἔντιμοσ. 3 ἀκούσασ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν πρεσ-
βυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον
αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίωσ,
λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν,
καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐπορεύετο
σὺν αὐτοῖσ. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ
ὁ ἑκατοντάρχησ λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν
στέγην μου εἰσέλθῃσ· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ
εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ
ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ·
πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου·
ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσασ δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν,
καὶ στραφεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ

---

43. om παλιν 44. ℵ συνλεγουσιν | βατου (ℵ[a]): ℵ* βλαστου | τρυγωσι σταφυλην 45. τησ καρδ. αυτου | πονηροσ: add ανθρωποσ | πονηρου: add θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσευμ. τησ καρδ. | λαλει: ℵ post το στ. αυτ. 46. B ο λεγω 48. πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια το etc: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49. ς ℵ προσερρηξεν | κ. ευθεωσ επεσε

VII. 1. ς ℵ επει δε | ℵ* om παντα | καπερναουμ 2. ℵ* om κακ. εχων 3. οπωσ: ℵ add αυτοσ 4. ηρωτων: ς B παρεκαλουν | παρεξει 6. ς B απο τησ οικ. | επεμψε προσ αυτον ο εκατοντ. φιλ. | ς ℵ εκατονταρχοσ | λεγων: ς B add αυτω | ειμι ικανοσ | ℵ μου υπο τ. στεγ. 7. ℵ αλλ | ς ℵ ιαθησεται

---

45 Mt 12, 34 s. **46** Mt 7, 21. **47—49** Mt 7, 24—27.
VII. **1** Mt 7, 28. **2—10** Mt 8, 5—13.

Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 [66,8] καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ τὸν οἶκον οἱ
πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.
11 [67,10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν καλουμένην Ναΐν,
καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλοσ πολύσ. 12 ὡσ
δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼσ μονογενὴσ
υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν
σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ εἶπεν
αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ
ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ
νεκρὸσ καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν
δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ ὅτι προφήτησ μέγασ
ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 [68,10] καὶ
ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 [69,5] Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.
19 καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννησ ἔπεμ-
ψεν πρὸσ τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
20 παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ
ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ
πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκού-
σατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται,
κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριόσ
ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ ὄχλουσ
περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ
ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ
ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ
λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 [70,2] οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγρα-
πται· ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 [71,5] λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖσ γυ-

---

10. οι πεμφθεντ. εισ τ. οικ. | τον ασθενουντα δουλον 11. ℵ[c] B εν τω εξησ | επορευετο | ℵ* om καλουμενην | ικανοι: ℵ B om 12. υιοσ μονογενησ | και αυτη ην: ς[e] (non ς) om ην | ην συν αυτη (etiam ς[e]): ς om ην 13. ς B επ αυτη 15. B εκαθισεν 16. B παντασ | εγηγερται 17. περι αυτου: ℵ* om | και εν παση 18. B ιωανει, ς ιωαννη 19. B ιωανησ | κυριον: ς ℵ ιησουν | αλλον: ℵ B ετερον 20. ℵ* om οι ανδρ. | ειπον | B ιωανησ | ℵ B απεστειλεν | αλλον: ℵ ετερον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | ωρα: ℵ* ημερα | πονηρων: ℵ* ακαθαρτων | το βλεπειν 22. αποκριθεισ: add ο ιησουσ | B ιωανει, ς ιωαννη | οτι: ℵ B om | ℵ B και κωφοι | ℵ και πτωχοι 23. ℵ οσ αν 24. B ιωανου | ℵ* λεγ. τοισ οχλοισ | B ιωανου | ℵ B εξηλθατε 25. ℵ B εξηλθατε 26. ℵ B εξηλθατε 27. ιδου εγω 28. ς λεγω γαρ, ℵ αμην λεγω | προφητησ: ℵ B om |

18—23 Mt 11, 2—6. **19** Deut 18, 15. **22** Es 35, 5 s. **24—35** Mt 11, 7—19. **27** Mal 3, 1.

ναικῶν προφήτησ Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. **29** [72,10] καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἀκούσασ καὶ οἱ
τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντεσ τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· **30** οἱ
δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰσ ἑαυτούσ,
μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ' αὐτοῦ. **31** [73,5] Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ
τῆσ γενεᾶσ ταύτησ, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; **32** ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν
ἀγορᾷ καθημένοισ καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ λέγοντεσ· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ
οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. **33** ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάν-
νησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμό-
νιον ἔχει. **34** ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε·
ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. **35** καὶ
ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆσ πάντων.

36 [74,1] Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. **37** καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ
ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ
Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου **38** καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα τοῖσ δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
ταῖσ θριξὶν τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ
καὶ ἤλειψεν τῷ μύρῳ. **39** ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ αὐτὸν εἶπεν ἐν
ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ ἐστιν. **40** καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Cίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν.
41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια,
ὁ δὲ ἕτεροσ πεντήκοντα. **42** μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ
ἐχαρίσατο. τίσ οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; **43** ἀποκριθεὶσ Cίμων
εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶσ
ἔκρινασ. **44** καὶ στραφεὶσ πρὸσ τὴν γυναῖκα τῷ Cίμωνι ἔφη· βλέπεισ ταύτην
τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺσ πόδασ οὐκ
ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺσ πόδασ καὶ ταῖσ θριξὶν
αὐτῆσ ἐξέμαξεν. **45** φίλημά μοι οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ ἀφ' ἧσ εἰσῆλθον
οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺσ πόδασ. **46** ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου
οὐκ ἤλειψασ· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺσ πόδασ. **47** οὗ χάριν, λέγω
σοι, ἀφέωνται αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. **48** εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. **49** καὶ

---

28. ιωαννου (B -ανου): add του βαπτιστου 29. B ιωανου 30. ℵ om εισ εαυτουσ 31. τινι ουν (ℵ δε): praem ειπε δε ο κυριοσ 32. λεγοντεσ: ℵ[c] λεγοντα, ℵ* B α λεγει, ς και λεγουσιν | εθρηνησαμ. υμιν 33. B ιωανησ | μη et μηδε: μητε et (hoc etiam B) μητε | B εσθων (non item v. 34.) | αρτον εσθ. et οιν. πιν. 34. τελωνων φιλοσ 35. ℵ B απο παντ. των τεκν. (ℵ εργων) αυτ. 36. εισ την οικιαν | ℵ* κατεκειτο (ℵ[c] -κλιθη), ς ανεκλιθη 37. γυν. εν τη πολ. ητισ ην | om και ante επιγν. | ανακειται 38. οπισω: post παρ. τ. ποδ. αυτ. | τοισ δακρ.: post τουσ ποδ. αυτ. | ς B εξεμασσεν 39. B ο προφητ. 40. φησιν: post ο δε 41. χρεωφειλετ. | δανειστη 42. ς ℵ μη εχοντ. δε | τισ ουν: add ειπε | αυτον αγαπησει 43. ς ℵ αποκριθ. δε ο (ℵ om) σιμων 44. B μοι επι ποδασ, ς επι τουσ ποδ. μου | θριξιν: add τησ κεφαλησ 45. ς B διελιπε 46. B τουσ ποδ. μου 47. λεγω: ℵ* ειπον | ℵ* αφεονται, item v. seq | ς B αι αμαρτ. αυτησ αι πολλαι | B και ολιγ. αγαπ.

ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· τίσ οὗτόσ ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ
ἀφίησιν; **50** εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου
εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 [75,10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευεν κατὰ πόλιν
καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ
δώδεκα σὺν αὐτῷ, **2** καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ
πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧσ
δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, **3** καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου
καὶ Cουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόν-
των αὐταῖσ.

4 [76,3] Cυνιόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων
πρὸσ αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆσ· **5** ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν
σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· **6** καὶ ἕτερον
κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα·
7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι
ἀπέπνιξαν αὐτό· **8** καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν
ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ παραβολή.
10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ,
[77,1] τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέποντεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκού-
οντεσ μὴ συνιῶσιν. **11** [78,2] ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν
ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. **12** οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρ-
χεται ὁ διάβολοσ καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ πι-
στεύσαντεσ σωθῶσιν. **13** οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶσ
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν πιστεύουσιν
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. **14** τὸ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου
πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. **15** τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ,
οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχου-
σιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. **16** [79,2] Οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει

VIII. 1. ℵ διωδευσεν 3. B ιωανα | αυτοισ: ς ℵ αυτω | εκ: απο | αυταισ: ℵ* αυτων 4. ℵ* συνοντοσ 5. B α μεν ei αυτα 6 ς ℵ επεσεν | B om την | ℵ* και δια το 7. ς B συμφυ. | ℵ* επνιξαν 8. επεσεν: ℵ* εφυεν | επι την γην | ℵ* και εφυεν και εποιησεν 9. τισ: praem λεγοντεσ | B om η | τισ ειη η παρ. αυτη 10. ℵ και ακουοντ. ακουωσιν και μη συνιωσιν 12. οι ακουοντεσ 13. ς B επι τησ πετρασ | τ. λογον: ℵ* add του θεου | και ante ουτοι: ℵ* om | ουτοι: B* αυτοι 14. συμπνιγ. 16. ℵ επι την λυχνιαν

VIII. **4–8** Mt 13, 1–9. Mc 4, 1–9. **9** s. Mt 13, 10 s. Mc 4, 10–12. **10** Es 6, 9. **11–15** Mt 13, 18–23. Mc 4, 13–20. **16** 11, 33. Mc 4, 21. Mt 5, 15.

αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίασ τίθησιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. 17 [80,2] οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν
γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰσ φανερὸν ἔλθῃ. 18 [81,5]
βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ
ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 [82,2] Παρεγένετο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι
ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντεσ. 21 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντεσ καὶ ποιοῦντεσ.

22 [83,2] Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ πλοῖον καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν τῆσ
λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη
λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσ-
ελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ
δὲ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύ-
σαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβη-
θέντεσ δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι
καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτισ ἐστὶν ἀντίπερα
τῆσ Γαλιλαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ
τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν
οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξασ
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ
θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃσ. 29 παρήγγελλεν γὰρ
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖσ γὰρ χρόνοισ
συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαισ φυλασσόμενοσ, καὶ
διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρήμουσ. 30 ἐπη-
ρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών,
ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ

---

16. επιτιθησιν | ινα οι usq φωσ: B om 17. ο ου γνωσθησεται 18. οσ γαρ αν 19. ς ℵ παρεγενοντο | ς B om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω λεγοντων | οτι: ς B om | ℵ om σου pri | B ιδειν θελ. σε 21. του θεου: ℵ om | ποιουντεσ: add αυτον 22. και εγενετ. | εν: ℵ* om | και αυτοσ (ℵ^a): ℵ* om 23. εισ τ. λιμνην: B ante ανεμου 24. ℵ^a om alterum επιστατ. | εγερθεισ | ℵ επαυσατο 25. που: add εστιν | ℵ οι δε φοβηθ. | προσ αλληλουσ: ℵ om | B om και υπακ. αυτω 26. B γερασηνων, ς γαδαρηνων | αντιπεραν 27. υπηντησεν: add αυτω | B τισ ανηρ | οσ ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο 28. και αναξραξασ 29. ς^e παρηγγειλε | εδεσμειτο | και διαρ. (ℵ^a): ℵ* om και | ς ℵ διαρρησσων | υπο: B απο | δαιμονοσ 30. ℵ* om ο ιησ. | ℵ B om λεγων | σοι εστιν ονομα | λεγεων | οτι δαιμ. πολλ. εισηλθεν εισ αυτον 31. παρεκαλει

---

17 12, 2. Mc 4, 22. Mt 10, 26. **18** 19, 26. Mc 4, 24. Mt 13, 12. 25, 29. **19—21** Mc 3, 31—35. Mt 12, 46—50. **22—25** Mc 4, 35—41. Mt 8, 18. 23—27. **26—39** Mc 5, 1—20. Mt 8, 28—34.

ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. **32** ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων
ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖσ
εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. **33** ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ
τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. **34** ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ
γεγονὸσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ. **35** ἐξῆλ-
θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον
τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα
παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. **36** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ
οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ. **37** καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ
πλῆθοσ τῆσ περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ
μεγάλῳ συνείχοντο· [84,8] αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ὑπέστρεψεν. **38** ἐδέετο
δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν
δὲ αὐτὸν λέγων· **39** ὑπόστρεφε εἰσ τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι
ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ.

40 [85,2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ
ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ αὐτόν. **41** καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ
ὄνομα Ἰάειροσ, καὶ αὐτὸσ ἄρχων τῆσ συναγωγῆσ ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ
τοὺσ πόδασ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, **42** ὅτι
θυγάτηρ μονογενὴσ ἦν αὐτῷ ὡσ ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ
τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. **43** καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ
ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸσ θεραπευθῆναι, **44** προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ
αὐτῆσ. **45** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· τίσ ὁ ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ
πάντων εἶπεν ὁ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε
καὶ ἀποθλίβουσιν. **46** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ γὰρ ἔγνων
δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. **47** ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν,
τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν
ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ, καὶ ὡσ ἰάθη παραχρῆμα. **48** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰσ εἰρήνην. **49** Ἔτι αὐτοῦ

---

32. ℵ B βοσκομενη | ς ℵ* παρεκαλουν | ℵ* om αυτοισ sec 33. εισηλθεν | λιμνην: ℵ θαλασσαν 34. το γεγενημενον | και απελθοντεσ απηγγ. 35. B* ηλθαν et ευραν | εξεληλυθει | B om του 36. απηγγ. δε: ℵ add λεγοντεσ | και οι ιδοντεσ 37. ℵ B ηρωτησεν | ℵ παν | B γερασηνων, ς γαδαρηνων | εισ το πλοι. | ℵ* επεστρεψεν, ℵ[a] συνεστρ. 38. ℵ[a] B εδειτο | λεγων: praem ο ιησουσ 39. οσα εποιησε σοι ο θεοσ 40. ℵ[c] B Εν δε τω υποστρ. | υποστρεψαι | αυτον (ℵ[a]): ℵ* τον θεον 41. αυτοσ: B ουτοσ | του ιησου 42. ην: ℵ* om 43. B om ιατροισ προσαν. ολ. τ. βιον | εισ ιατρουσ | βιον: ℵ* add εαυτησ | ℵ* και ουκ ισχυ. | ς ℵ υπ ουδενοσ 45. και οι συν αυτω (ς μετ αυτου): B om | αποθλιβουσιν: add και λεγεισ· τισ ο αψαμενοσ μου 46. εξελθουσαν 47. ιδουσα usq ηλθεν (ℵ[a]): ℵ* om | ℵ om δι ην αιτ. ηψ. αυτου | απηγγειλ. (ℵ διηγγ.): add αυτω 48. αυτη: ℵ om | θυγατερ (B -τηρ): praem θαρσει

40—48 Mc 5, 21—34. Mt 9, 18—22. **49—56** Mc 5, 35—43. Mt 9, 23—26.

λαλοῦντοσ ἔρχεταί τισ παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀκούσασ ἀπεκρίθη
αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ
Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆσ παιδὸσ καὶ τὴν μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ
πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸσ δὲ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν
τὸ πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.
56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖσ μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
γεγονόσ.

IX.

1 [86,2] Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖσ δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν
αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, 3 [87,2] καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον
μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνασ ἔχειν. 4 καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλ-
θητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 [88,2] καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται
ὑμᾶσ, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν
ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον ἐπ' αὐτούσ. 6 [89,6] ἐξερχόμενοι δὲ
διήρχοντο κατὰ τὰσ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντεσ πανταχοῦ.
7 [90,2] Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ τὰ γινόμενα πάντα, καὶ
διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό
τινων δὲ ὅτι Ἡλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ τισ τῶν ἀρχαίων
ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρώδησ· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίσ δέ ἐστιν
οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.
10 [91,2] Καὶ ὑποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν.
[92,2] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰσ πόλιν καλουμένην

---

49. λεγων: add αυτω | μηκετι: μη 50. απεκριθη: ℵ* ειπεν | αυτω: add λεγων | ς ℵ πιστευε 51. εισελθων | ℵ ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω | τινα συν αυτω: ουδενα | B ιωανην | ς ℵ ιακω. και ιωανν. 52. ℵ B ου γαρ απεθ. 54. αυτοσ δε: add εκβαλων εξω πανταс και | ℵ B εγειρε 55. και ανεστ. παραχρ. (ℵ[a]): ℵ* om

IX. 1. ς B συγκαλ. | δωδεκα: ς add μαθητασ αυτου, item ℵ αποστολουσ | ℵ δεδωκεν | B δυναμ. αυτοισ 2. ιασθαι: ς add τουσ ασθενουντασ, item ℵ τουσ ασθενεισ 3. ραβδουσ | ανα: ℵ B om | εχειν: ℵ[a] εχετε, ℵ* om 4. μενετε: ℵ μινατε 5. δεξωνται | απο: ℵ εκ | ℵ B om και ante τον κονιορτ. | αποτιναξατε | επ αυτουσ: ℵ* αυτοισ 7. τετρααρχησ (ℵ[a]; sed ℵ* om ο τετρ.): ς B τετραρχησ | γινομενα: add υπ αυτου | B ιωανησ | εγηγερται 8. ηλιασ | τισ: εισ 9. και ειπεν ο ηρωδ. | B ιωανην | εγω ακουω 10. οσα: ℵ α | πολ. καλουμ. (ℵ[c]): ς (ℵ*) τοπον ερημον πολεωσ καλουμενησ (ℵ* om πολ. καλ.)

IX. 1—6 Mc 6, 7—13. Mt 10, 1. 5 ss. 7—9 Mc 6, 14—16. Mt 14, 1 s. 10—17 Mc 6, 30—44. Mt 14, 13—21. Io 6, 1—13.

Βηδσαϊδά. **11** οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος
αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχον-
τας θεραπείας ἰᾶτο. **12** [93,1] ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ
οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς
κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε
ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. **13** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς.
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι
πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. **14** ἦσαν
δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατα-
κλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. **15** καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν
ἅπαντας. **16** λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. **17** καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη
τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 [94,1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν
αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν
εἶναι; **19** οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ
Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. **20** εἶπεν δὲ
αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν
Χριστὸν τοῦ θεοῦ. **21** [95,2] ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ
λέγειν τοῦτο, **22** εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 [96,2] Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολου-
θείτω μοι. **24** ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπο-
λέσας ἢ ζημιωθείς; **26** [97,2] ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς
λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. **27** [98,2] λέγω δὲ ὑμῖν
ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως
ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

---

10. ℵ* om βηθσα. 11. δεξαμενος | ℵ ελαλησεν 12. η δε: B ηδη | ℵ[c] τους οχλους | πορευθ.: απελθοντες | και τους αγρους 13. πρ. αυτους: ℵ αυτοις | υμεις: ς ℵ ante φαγ. | ειπον | ℵ πλειονες αρτοι πε. | η πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθ. 14. δε: ς B γαρ | ℵ B ωσει ανα 15. ανεκλιναν | ℵ παντας 16. αυτους: ℵ om | παρατιθεναι 18. αυτον: ℵ[a] (rursus delet ℵ[c]) add εν τοπω | συνησαν: B* συνηντησαν | αυτους: ℵ add ο ιησους | λεγουσιν οι οχλοι ειναι 19. ειπον | B ιωανην | ς ℵ ηλιαν 20. αποκριθεις δε ο πετρος 21. λεγειν: ειπειν 22. ℵ* οτι τον υι. του ανθρ. δει 23. ερχεσθαι: ελθειν | ς B* απαρνησασθω | καθ ημεραν: ℵ[c] om 24. ς B γαρ αν 25. ℵ ωφελει ανθρωπος 27. αυτου: ωδε | γευσονται

18–22 Mt 16, 13–23. Mc 8, 27–33. (Io 6, 68 ss.) **23–27** Mt 16, 24–28. Mc 8, 34–9, 1.

28 'Εγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ
παραλαβὼν Πέτρον καὶ 'Ιωάννην καὶ 'Ιάκωβον ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξα-
σθαι. **29** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδοσ τοῦ προσώπου
αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ λευκὸσ ἐξαστράπτων. **30** καὶ ἰδοὺ
ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ ἦσαν Μωϋσῆσ καὶ 'Ηλείασ, **31** οἳ
ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν 'Ιερου-
σαλήμ. **32** ὁ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· δια-
γρηγορήσαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνε-
στῶτασ αὐτῷ. **33** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ
εἶπεν ὁ Πέτροσ πρὸσ τὸν 'Ιησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι,
καὶ ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν 'Ηλείᾳ,
μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. **34** ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπε-
σκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην.
35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ
ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. **36** καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη
'Ιησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ
ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 [99,2] 'Εγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ
συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. **38** καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν
λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ
μοι ἐστίν, **39** καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν.
40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ 'Ιησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ
πότε ἔσομαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.
42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν·
ἐπετίμησεν δὲ ὁ 'Ιησοῦσ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα
καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. **43** [100,8] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντεσ ἐπὶ
τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

[101,2] Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐποίει, εἶπεν πρὸσ τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ· **44** θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺσ λόγουσ τούτουσ·
ὁ γὰρ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων.
45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα
μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.

---

28. ℵ* B om και ante παραλαβ. | τον πετρον | B ιωανην | ℵ προσευχεσθαι 29. εγενετο: ℵ* transfert ante ετερον | ℵ* προσευξασθαι 30. μωσησ | ηλιασ 31. ς B εμελλεν 32. ς B ειδον 33. ℵ και ποιησομεν | ℵ σοι μιαν | ς ℵ και μωσει (ℵ μωυ-) μιαν | ς ℵ ηλια 34. επεσκιασεν | εν τω εκεινουσ εισελθειν 35. εκλελεγμ.: αγαπητοσ 36. ο ιησουσ | ς ℵ εωρακασιν 37. εν τη εξ. ημ. 38. ανεβοησε | ς ℵ επιβλεψον | εστι μοι 39. ℵ om ιδου | κραζει: ℵ add και ρασσει | B μολισ 40. εκβαλλωσιν 41. ℵ μεθ υμων εσομαι | προσαγαγε: ℵ^c add μοι 42. προσερχ.: ℵ* προσευχομενου 43. οισ εποιησεν ο ιησουσ

28—36 Mt 17, 1—8 Mc 9, 2—8. **35** 2 Pe 1, 17. **37—43** Mt 17, 14—23. Mc 9, 14—29.
43—45 Mc 9, 30—32. Mt 17, 22 s.

46 [102,2] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη μείζων
αὐτῶν. **47** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἐπιλα-
βόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, **48** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν
δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἂν
ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν
ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέγασ. **49** [103,8] Ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶπεν·
ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύ-
σαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. **50** εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν Ἰησοῦσ·
μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 [104,10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ ἀναλήμψεωσ
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰσ Ἱερου-
σαλήμ, **52** καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ
εἰσῆλθον εἰσ πόλιν Ϲαμαριτῶν ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· **53** καὶ οὐκ ἐδέξαντο
αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ Ἱερουσαλήμ. **54** ἰδόντεσ
δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; **55** στραφεὶσ δὲ ἐπετίμησεν
αὐτοῖσ. **56** καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

57 [105,5] Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν·
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. **58** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώ-
πεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. **59** εἶπεν δὲ πρὸσ
ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι
τὸν πατέρα μου. **60** εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν
νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **61** [106,10] εἶπεν
δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. **62** εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

---

47. ειδωσ: ιδων | B παιδιον 48. αν: εαν, ℵ om | δεξηται sec: ℵ δεχεται | εστιν: εσται 49. B δε ιωανησ | ℵ B εν τω ονομ. | τα δαιμονια | ℵ B εκωλυομεν 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησουσ | ℵ καθ υμων υπ. ημων, ς καθ ημων, υπ. ημων 51. αναληψεωσ | ℵ* om αυτου pri | αυτου sec: B om | ς ℵ εστηριξε 52. πολιν: ς B κωμην | ς B σαμαρειτων | ωστε: ℵ B ωσ 54. οι μαθηται: add αυτου | B ιωανου | ειπον | αναλωσαι αυτουσ: add ωσ και ηλιασ εποιησε 55. επετιμησ. αυτοισ: add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ; 56. και επορευθησαν: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57. και: εγενετο δε | B οπου εαν | απερχη: add κυριε 58. B om ο ante ιησ. 59. επιτρεψον: ς ℵ praem κυριε | απελθοντι πρωτον 60. ειπ. δε αυτω: add ο ιησουσ 62. B om προσ αυτ. | B om αυτου | εισ την βασιλειαν

46—48 Mc 9, 33—37. Mt 18, 1—5. **48** Mt 10, 40. Io 13, 20. **49—50** Mc 9, 38—40. **57—60** Mt 8, 19—22.

X.

1 [107,10] Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν πόλιν καὶ
τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. **2** [108,5] ἔλεγεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν
θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπωσ ἐργάτασ ἐκβάλῃ εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. **3** [109,5] ὑπάγετε· ἰδοὺ
ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ ἄρνασ ἐν μέσῳ λύκων. **4** [110,2] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον,
μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. **5** [111,5] εἰσ
ἣν δ᾽ ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. **6** καὶ
ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸσ εἰρήνησ, ἐπαναπαήσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ
μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἀνακάμψει. **7** [112,2] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντεσ
καὶ πίνοντεσ τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργάτησ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
[113,10] μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίασ εἰσ οἰκίαν. **8** καὶ εἰσ ἣν ἂν πόλιν εἰσέρ-
χησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, **9** καὶ θεραπεύετε
τοὺσ ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖσ, καὶ λέγετε αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. **10** [114,2] εἰσ ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶσ,
ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· **11** καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολλη-
θέντα ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν
τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **12** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
Cοδόμοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. **13** [115,5]
Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἐγε-
νήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
καθήμενοι μετενόησαν. **14** πλὴν Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
κρίσει ἢ ὑμῖν. **15** καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ
ᾅδου καταβιβασθήσῃ. **16** [116,1] Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν
ὑμᾶσ ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 [117,10] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶσ λέγοντεσ· κύριε,
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. **18** εἶπεν δὲ αὐτοῖσ·
ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. **19** ἰδοὺ δέδωκα
ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶσ οὐ μὴ ἀδικήσει. **20** πλὴν ἐν τούτῳ

X. 1. B om και ante ετερ. | εβδομηκ.: B add δυο | αυτουσ: B om | B ανα δυο δυο | εμελλεν 2. δε: ουν | ϛ ℵ εκβ. εργατ. | εκβαλλη 3. ιδου εγω 4. βαλαντιον | μηδε υποδηματ. | ϛ B και μηδενα 5. αν οικιαν εισερχησθε 6. και εαν μεν | ϛ[e] ο υιοσ | επαναπαυσεται 7. ϛ ℵ εσθιοντεσ | τ. μισθ. αυτου εστι 8. και εισ ην δ αν 10. εισερχησθε 11. ℵ κολληθ. υμιν | om εισ τ. ποδασ | ℵ* γινωσκ. υμεισ | ηγγικεν: add εφ υμασ 12. δε: B om 13. ϛ[e] χοραζιν, ϛ χωραζιν | B* βηδσ-, ℵ -ϊδαν | εγενοντο | καθημεναι 15. καπερναουμ | η εωσ του ουρ. υψωθεισα | B του αδου | B καταβηση 17. B οι εβδομηκ. δυο 18. B εκ τ. ουρ. ωσ αστραπ. πεσοντα 19. ιδ. διδωμι | B την δυναμ. την του | ℵ* om ου μη | ϛ B αδικηση

X. **2** Mt 9, 37 s. **3** Mt 10, 16. **4** ss. 9, 3–5. **4–12** Mt 10, 9–15. **13–15** Mt 11, 21–23. **16** Mt 10, 40. Io 13, 20.

μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
21 [118,5] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέ-
κρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ
ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 [119,3] καὶ στραφεὶσ
πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶπεν· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, καὶ
οὐδεὶσ γινώσκει τίσ ἐστιν ὁ υἱὸσ εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ πατὴρ
εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι. 23 [120,5] Καὶ στραφεὶσ
πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντεσ
ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖσ ἠθέλησαν
ἰδεῖν ἃ ὑμεῖσ βλέπετε, καὶ οὐκ ἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 [121,2] Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσ-
καλε, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν·
ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλη-
σίον σου ὡσ σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει,
καὶ ζήσῃ. 29 [122,10] ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν·
καὶ τίσ ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄνθρωπόσ
τισ κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰσ Ἱερειχώ, καὶ λῃσταῖσ περιέπεσεν,
οἳ καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ ἀπῆλθον, ἀφέντεσ ἡμι-
θανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ
ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίωσ δὲ καὶ Λευείτησ γενόμενοσ κατὰ
τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτησ δέ τισ ὁδεύων ἦλθεν
κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη. 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύ-
ματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσασ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον
κτῆνοσ ἤγαγεν αὐτὸν εἰσ πανδοκῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν
αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃσ ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω
σοι. 36 τίσ τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ
εἰσ τοὺσ λῃστάσ; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ' αὐτοῦ. εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

---

20. χαιρετε δε μαλλον | εγραφη 21. εν τω: ϛ B om εν | πνευμ. τω αγιω: πνευμ. ο ιησουσ | B ευδοκ. εγεν. 22. ϛ° ℵ B om και στραφ. προσ τ. μαθητ. ειπ. | παρεδοθ. μοι | B ω αν βουλ. 24. ουκ ειδον | B ακουσαι μου α 25. και λεγων | ποιησασ: ℵ* add ινα 27. B* om σου post τ. θεον | B om και pri | εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου κ. εξ ολησ τησ διανοιασ σου 29. δικαιουν | εαυτον: ℵ* αυτον 30. υπολαβ. δε | ϛ ℵ ιεριχω | ημιθανη: add τυγχανοντα 31. B om εν ante τη οδ. 32. ℵ* om versum | ϛ ℵ^c λευϊτησ | ℵ° B om γενομενοσ 33. ϛ B σαμαρειτησ | ιδων: add αυτον 34. ϛ B πανδοχειον 35. αυριον: add εξελθων | εδωκεν: B ante δυο δην. | ϛ B πανδοχει | ειπεν: ϛ ℵ add αυτω | αν: B εαν | εγω: ℵ om 36. τισ ουν | ℵ* om των | δοκει σοι πλησ. γεγον. 37. δε sec: ουν | B* αυτω ιησουσ

---

21 Mt 11, 25—27. 23 s. Mt 13, 16 s. 25 ss. 18, 18 ss. Mt 22, 35 ss. 19, 16. Mc 12, 28 ss. 27 Deut 6, 5. Lev 19, 18.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά·
γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε
ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ
κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 ἀποκρι-
θεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ
πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο,
ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

1 [123,5] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς
ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς
προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ'
ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.
5 [124,10] Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται
πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω
αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη
ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς
διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
ὅσων χρῄζει. 9 [125,6] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα
δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

---

38. εγενετο δε etc: ℵ B εν δε τω πορευεσθ. αυτους αυτος | εις την οικιαν: ς ε. τον οικον αυτης, B om plane 39. ς B* μαρια | η και: ℵ* om η | παρακαθισασα παρα | κυριου: ιησου 40. B* κατελειπεν | ειπον: ς ℵ B ειπε 41. κυριος: ιησους | τυρβαζη 42. ℵ B ολιγων δε χρεια (ℵ* om, ℵ[c] post εστ. suppl) εστιν η ενος | B μαριαμ | γαρ: δε | αφαιρ. απ αυτης

XI. 1. B ιωανης 2. λεγετε: ℵ* add ουτω | πατερ: add ημων ο εν τοις ουρανοις | ς B ελθετω | η βασ. σου: ς ℵ add γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της (ℵ* om) γης 3. διδου: ℵ δος | ℵ* om το 4. και γαρ αυτοι: ℵ* ως και αυτ. | ς ℵ* αφιεμεν | εις πειρασμον: add αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου 5. ς[a] μεσονυκτιον 7. ℵ εις την κοιτ. μετ εμ. ει. και ου 8. αυτου φιλον | ς B αναιδειαν | ℵ[c] οσον 9. ς ℵ B ανοιγησεται 10. ς ℵ ανοιγησεται, B ανοιγεται 11. τινα: ℵ τις | εξ υμων: om εξ | B αιτησει τον πατερα | ℵ om ο υιος | B om αρτον, μη λιθ. επιδ. αυτ.; η και

---

38 s. Io 11, 1 ss. 12, 1 ss.
XI. 2—4 Mt 6, 9—13. 9—13 Mt 7, 7—11.

ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύοσ ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν,
μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὑπάρχοντεσ οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 [126,5] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ
τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
15 [127,2] τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128,5] ἕτεροι δὲ πειράζοντεσ σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ
ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 [129,2] αὐτὸσ δὲ εἰδὼσ αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν
αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ
οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶσ ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶσ σταθήσε-
ται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ
θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸσ καθωπλισμένοσ φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ
ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ
αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
ἐμοῦ σκορπίζει. 24 [130,5] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει·
ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσα-
ρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα
πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.

27 [131,10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τισ φωνὴν
γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ
μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ. 28 αὐτὸσ δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντεσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντεσ.

29 [132,5] Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη
γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼσ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶσ τοῖσ Νινευείταισ σημεῖον,

---

11. η και: א η, ϛ ει και | μη αντι: B και αντι | ϛ א οφ. επιδ. αυτω 12. η και: add εαν | ϛ (non ϛ[e]) αιτηση | μη: B om 13. υπαρχ.: א οντεσ | αγαθα δοματα | א om ο ante εξ ουραν. 15. B ειπαν | א B βεεζεβουλ. Item vv sqq. | om τω ante αρχοντι 16. παρ αυτ. εζητ. εξ ουραν. 17. ϛ B εφ εαυτ. διαμερισθ. 18. א εμερισθη | οτι (א[a]): א* τι 19. B αυτοι υμ. κριτ. εσοντ., ϛ κριτ. υμ. αυτοι εσοντ. 20. א[a] B εγω εκβαλλω 21. א* om ο | εστιν: א εσται 22. ο ισχυροτ. 23. σκορπιζει: א* add με 24. ευρισκον: א[c] B add τοτε 25. σεσαρωμενον: א[c] B praem σχολαζοντα 26. παραλαμβ.: א[corr] (א[a] ut[vi]) add μεθ εαυτου | επτα ετερ. πνευματ. πονηρ. εαυτου 27. επαρ. τισ γυνη φωνην 28. μενουνγε | φυλασσοντεσ: ϛ B[corr] (sed rursus deletum est) add αυτον, item א* τον λογον του θεου 29. om γενεα sec | επιζητει | ιωνα: add του προφητου 30. א om γαρ | B ο ιωνασ | σημειον τοισ νινευιταισ

---

14 s. Mt 9, 32–34. 12, 22 ss. Mc 3. 22. **16** Mt 12, 38. 16, 1. Mc 8, 11. **17–23** Mt 12, 25–30. Mc 3, 23–27. **23** 9, 50. Mc 9, 40. **24–26** Mt 12, 43–45. **29–32** Mt 12, 38–42.

οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. **31** βασίλισσα νότου
ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ
αὐτούσ· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ,
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. **32** ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν
εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. **33** [133,2] Οὐδεὶσ λύχνον
ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα
οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγοσ βλέπωσιν. **34** [134,5] ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ
ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά
σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν. **36** εἰ οὖν τὸ σῶμά
σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡσ
ὅταν ὁ λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 [135,5] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀριστήσῃ
παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. **38** ὁ δὲ Φαρισαῖοσ ἰδὼν ἐθαύμασεν
ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. **39** εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ πρὸσ
αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακοσ
καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆσ καὶ πονηρίασ. **40** ἄφρονεσ,
οὐχ ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; **41** πλὴν τὰ ἐνόντα δότε
ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. **42** [136,3] ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν
τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ παν
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. **43** [137,2] οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀγα-
πᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ
ἀγοραῖσ. **44** [138,5] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ
ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. **45** [139,5] Ἀποκριθεὶσ δέ
τισ τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ.
46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀνθρώπουσ
φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε
τοῖσ φορτίοισ. **47** [140,5] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφη-
τῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούσ. **48** ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ,
ὑμεῖσ δὲ οἰκοδομεῖτε. **49** [141,5] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν·

---

31. ανδρων: ℵ* ανθρωπων | σολομωντοσ 32. ανδρ. νινευῖ 33. ουδεισ δε | ς et ςe 1633. (non 1624.) εισ κρυπτον | ςe αλλα επι | φεγγοσ: ℵ B φωσ | ℵ βλεπουσιν 34. om σου prim | οταν ουν 36. B μεροσ τι | ℵ* om ο λυχν. | B εν τη αστραπ. 37. ηρωτα | φαρισ. τισ 40. B* ουχ ο 42. αλλ ουαι | παν: ℵ* vela ex το correxit | ταυτα: ℵa B add δε | ℵ* αφειναι, ς αφιεναι 43. ℵ ουαι υμιν φαρισαιοι 44. ουαι υμιν: add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 46. B κ. αυτοι υμεισ 47. ς B οι δε πατ. 48. μαρτ. εστε: μαρτυρειτε | οικοδομειτε: add αυτων τα μνημεια

---

31 1 Reg 10, 1. **32** Ion 3, 5. **33** 8, 16. Mt 5, 15. Mc 4, 21. **34** Mt 6, 22 s. **39** Mt 23, 25. **42** Mt 23, 23. **43** 20, 46. Mt 23, 6 s. **44** Mt 23, 27. **46** Mt 23, 4. **47** s. Mt 23, 29—31. **49—51** Mt 23, 34—36

ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν
καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ
αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσια-
στηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύ-
της. 52 [142,5] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως·
αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53 [142,10] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνε-
δρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν
ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· [144,2] προσέχετε
ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 [145,5] οὐδὲν
δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνω-
σθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται,
καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
δωμάτων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀπο-
κτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.
5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα
ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ
πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν
ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ
ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 [146,2]
ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [147,2] καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ

---

49. ℵ* αποκτεινουσιν | ℵ B διωξουσιν 50. ℵ^c ινα εκδικηθη | ς εκχυνο-
μενον, B εκκεχυμενον 51. απο του αιματ. | εως του 52. εισηλθετε 53. κακ.
εξελθ. αυτου: λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους 54. ενεδρευοντες:
add αυτον και ζητουντες | στομ. αυτου: add ινα κατηγορησωσιν αυτου

XII. 1. πρωτον: ς* cum seqq coni | των φαρισαιων: B post υποκρισις
2. δε: ℵ om | ℵ κεκαλυμμενον 4. ς B αποκτεινοντων 5. φοβήθητε: ℵ om |
εξουσιαν εχοντ. 6. πωλειται 7. ς ℵ μη ουν φοβ. 8. υμιν: ℵ add οτι |
B* ος αν ομολογησει | ℵ* om των αγγελ. 9. ℵ* απαρνησεται 10. ℵ βλασ-
φημουντι

---

51 Gen 4, 8. 2 Chr 24, 21. 52 Mt 23, 13.
XII. 1 Mt 16, 6. 2 8, 17. Mc 4, 22. Mt 10, 26 s. 4—9 Mt 10, 28—33. 10 Mt 12, 32.
Mc 3, 29.

ἀφεθήσεται. 11 [148,2] ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ ἐπὶ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ
ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί
εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 [149,10] Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε,
τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶσ; 15 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ·
ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσησ πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν
τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν
πρὸσ αὐτοὺσ λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ
διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺσ καρ-
πούσ μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ
μείζονασ οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ
ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ·
ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ,
τίνι ἔσται; 21 οὕτωσ ὁ θησαυρίζων αὑτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.
22 [150,5] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. 23 ἡ
ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ. 24 κατανοή-
σατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν
ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ
διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ
τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶσ οὔτε νήθει οὔτε
ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡσ ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ
κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι.
29 καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε·
30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα
προστεθήσεται ὑμῖν. 32 [151,10] Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδό-
κησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 [152,2] Πωλήσατε τὰ
ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· [153,5] ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια

---

11. προσφερωσιν | επι: א εισ | μεριμνατε 13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην: δικαστην 15. πασησ: τησ | αυτω: ς א* αυτου 17. B εν αυτω 18. א* ανοικοδομησω | τα γενηματα (ς^e γεννη-): א^a (omisso παντα) et^c B τον σιτον | μου sec: B om | א* om (suppl^a) και τα αγα. μου 20. ς et ς^e 1633. (non 1624.) αφρον | B αιτουσιν 21. εαυτω 22. B om αυτου | א B λεγω υμιν | τη ψυχη υμων | σωματι: B add υμων 23. א B η γαρ ψυχη 24. ς B ου σπειρ. ουδε θεριζ. 25. πηχυν: add ενα 26. ουτε | ελαχιστον: א* add τι 27. ς א B πωσ αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει· | א οτι ουδε 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντα | B αμφιαζει, ς א αμφιεννυσι 29. η τι πιητ. 30. επιζητει 31. αυτου: του θεου | ταυτα: add παντα 32. א υμων ο πατηρ 33. βαλαντια

---

11 s. Mt 10, 19 s. Mc 13, 11. **22—31** Mt 6, 25—33. **33** s. Mt 6, 19—21.

μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέπτησ
οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. **34** ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸσ ὑμῶν,
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. **35** [154,10] Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύεσ περιε-
ζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· **36** καὶ ὑμεῖσ ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσ-
δεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ
καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ ἀνοίξωσιν αὐτῷ. **37** [155,5] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι,
οὓσ ἐλθὼν ὁ κύριοσ εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. **38** κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ,
κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ, μακάριοί εἰσιν. **39** [156,2]
τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχε-
ται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. **40** καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοι-
μοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 [157,5] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κύριε, πρὸσ ἡμᾶσ τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγεισ ἢ καὶ πρὸσ πάντασ; **42** καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ· τίσ ἄρα ἐστὶν
ὁ πιστὸσ οἰκονόμοσ ὁ φρόνιμοσ, ὃν καταστήσει ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ θεραπείασ
αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; **43** μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ,
ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτωσ. **44** ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. **45** [158,5] ἐὰν δὲ εἴπῃ
ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριόσ μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ καὶ τὰσ παιδίσκασ, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ
μεθύσκεσθαι· **46** ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσ-
δοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. **47** [159,10] ἐκεῖνοσ δὲ ὁ δοῦλοσ ὁ γνοὺσ τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσασ ἢ ποιήσασ πρὸσ τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρή-
σεται πολλάσ· **48** ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται
ὀλίγασ. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-
έθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. **49** [160,5] Πῦρ ἦλθον βαλεῖν
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. **50** βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτι-
σθῆναι, καὶ πῶσ συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. **51** δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην
παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. **52** ἔσον-
ται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι· τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν
καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν **53** διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ
πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

---

36. αναλυσει 37. και παρ. διακ. αυτοισ (ℵ[a]): ℵ* om 38. και εαν ελθη
εν τη δευτ. φυλακη και εν τη τριτ. φυλ. ελθη και ευρη ουτω | μακ.
εισιν; ℵ[a] B add εκεινοι, item ς οι δουλοι εκεινοι 39. ς ℵ[a] B ερχ. εγρηγο-
ρησεν αν και ουκ αν (ℵ[a] B om) αφηκεν | διορυγηναι 40. και υμεισ ουν
41. αυτω: B om 42. ειπε δε | οικονομοσ: ℵ* δουλοσ | ς ℵ και φρονιμοσ |
ℵ* κατεστησεν | ς* του διαδουναι | B om το 43. ℵ ουτωσ ποιουντα 45. ℵ* μου
ο κυριοσ 47 του κυρ. εαυτου | η ποι.: μηδε ποι. 48. ℵ* om δε 49. επι: εισ
50. εωσ ου | ℵ[c] συντελεσθη 52. εν οικω ενι | επι τρισιν. 53 διαμερι-
σθησεται | εφ υιω | επι θυγατρι | B επι την μητερα, ς επι μητρι | ς B επι
την νυμφ. αυτησ | πενθεραν: add αυτησ

---

39 s. Mt 24, 43 s. **42—46** Mt 24, 45—51. **51—53** Mt 10, 34 s. **53** Mich 7, 6.

54 [161,5] Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν
ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ
ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί,
τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν
τοῦτον πῶσ οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαι-
ον; 58 [162,5] ὡσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ
ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸσ τὸν
κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ
εἰσ φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον
λεπτὸν ἀποδῷσ.

XIII.

1 [163,10] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐτῷ
περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.
2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω
ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ
δεκαοκτώ, ἐφ' οὓσ ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούσ,
δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ
κατοικοῦντασ ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε,
πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

6 [164,10] Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τισ πεφυ-
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ
εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι
ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί
καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν
καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ, ἕωσ ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν
μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββασιν. 11 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ
μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παντελέσ. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦσ
προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου,

---

54. την νεφελην | επι: απο | οτι: om 55. ℵ* λεγετε· καυσ. ερχεται 56. B τον καιρ. δε τουτ. | ℵ B ουκ οιδατε pro ου δοκιμ. 58. B om απ ante αυτου | σε παραδω | βαλλη 59. εωσ ου

XIII. 1. πιλατοσ 2. αποκριθεισ: add ο ιησουσ | ταυτα: τοιαυτα 3. ομοιωσ: ωσαυτωσ 4. δεκα και οκτω | ℵ επεπεσεν | αυτοι: ουτοι | om τουσ pri | B om εν sec 5. ϛ ℵ^c B μετανοητε | ωσαυτωσ: ομοιωσ 6. εν τ. αμπ. αυτ. πεφυτευμ. | καρπ. ζητ. 7. om αφ ου | τ. γην: ℵ* τον τοπον 8. ϛ^e 1624. 1633. κοπρία, ϛ^e 1656. ϛ κοπριαν 9. ει δε μηγε, εισ το μελλον 11. γυνη: add ην | δεκα και οκτ. | συγκυπτ. 12. ϛ B om απο

54—56 Mt 16, 2 s. 58 s. Mt 5, 25 s.

13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰσ χεῖρασ· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν
τὸν θεόν. 14 [165,2] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷσ
δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκα-
στοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆσ φάτνησ
καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν
ὁ σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τού-
του τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 [166,10] καὶ ταῦτα λέγοντοσ αὐτοῦ κατῃσχύ-
νοντο πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ γινομένοισ ὑπ' αὐτοῦ.

18 [167,2] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι
ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔβαλεν
εἰσ κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰσ δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. 20 [168,5] Καὶ πάλιν εἶπεν·
τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα
γυνὴ ἔκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 [169,2] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων καὶ πορείαν
ποιούμενοσ εἰσ Ἱεροσόλυμα. 23 [170,5] Εἶπεν δέ τισ αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι
οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆσ
στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσου-
σιν. 25 [171,5] ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν,
καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντεσ· κύριε ἄνοιξον
ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ πλατείαισ ἡμῶν ἐδί-
δαξασ. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ'
ἐμοῦ πάντεσ ἐργάται ἀδικίασ. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων, [172,5] ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ
προφήτασ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ
ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 [173,2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι,
καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 [174,10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγοντεσ αὐτῷ·
ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδησ θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ

---

13. ανωρθωθη 14. om οτι sec | B* om εν αισ, ℵ* om εν αισ δει εργ. | εν ταυταισ ουν 15. απεκρι. ουν | υποκριτα | ℵ* om τω σαββ. | ℵ* B* απαγων 17. B γενομενοισ, ℵ* λεγομενοισ 18. ουν: δε 19. εισ: ℵ[a] add τον | δενδρον: add μεγα 21. ς ℵ ενεκρυψεν 22. ℵ πoριαν | ιερουσαλημ 24. θυρασ: πυλησ 25. ℵ* om (suppl.[a]) εξω εσταν. και | κυριε κυριε 26. ℵ αρξησθε 27. λεγω: B λεγων, ℵ om | υμασ: B om | πα. οι εργατ. τησ αδικ. 28. ς οψησθε, ℵ ιδητε | ℵ* ισακ 29. ς B και απο βορρα 31. ωρα: ημερα | ς ℵ προσηλθον

XIII. **15** 14, 5. Mt 12, 11. **18** s. Mc 4, 30—32. Mt 13, 31 s. **21** Mt 13, 33. **24** Mt 7, 13 s. **25** ss. Mt 25, 10—12. **27** Mt 7, 23. **28** Mt 8, 11 s. **30** Mt 19, 30. 20, 16. Mc 10, 31.

ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ
με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προ-
φήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 [175,5] Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ
ἀποκτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ
αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν
ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται
ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἥξει ὅτε εἴπητε·
εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 [176,10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρχόντων
τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.
2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 [177,2] καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ λέγων·
ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενοσ
ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ
ὑμῶν υἱὸσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει αὐτὸν
ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸσ ταῦτα.
7 [178,10] Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων πῶσ
τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ· 8 ὅταν κληθῇσ ὑπό
τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερόσ
σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ
σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέ-
χειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇσ, πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον,
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε
ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 [179,5] ὅτι πᾶσ
ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
12 [180,10] Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄριστον ἢ
δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου μηδὲ τοὺσ
συγγενεῖσ σου μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν
σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇσ δοχήν, κάλει πτω-
χούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ, 14 καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

---

32. επιτελω | τη τριτη: B add ημερα 33. ℵ* om αυριον και | ℵ ερχομενη 34. αυτην: ℵ* αυτον | ς B ορνισ | εαυτησ: ℵ* εαυτου 35. ο οικ. υμων: add ερημοσ | ℵ^c B λεγω δε, ς αμην δε λεγω | οτι: ℵ B om | με ιδητε | εωσ: ς ℵ add αν | εωσ ηξει οτε ειπητε: ℵ B εωσ αν (B om) ειπητε

XIV. 1. B om των post αρχοντ. 3. ει εξεστι | θεραπευειν | η ου: om 5. αποκριθεισ: ℵ^c B om | υιοσ: ς ℵ ονοσ | εμπεσειται | εν τη ημερα 6. ανταποκρ. (ℵ αποκριθ.): add αυτω 8. υπ αυτου: ℵ* om (suppl^a) υπ 9. μετ αισχ. 10. αναπεσον | ερει: ειπη | σοι: ℵ* om (suppl^a) | om παντων 12. ℵ om σου post συγγ. | B μη γειτον. | σε αντικαλ. | σαι ανταποδ. 13. ℵ B δοχην ποιησ (ℵ ποιησησ) | ℵ B αναπειρουσ 14. δε: ς B γαρ

---

34 s. Mt 23, 37—39. 35 Ps 118, 26.
XIV. 3 Mt 12, 10. 5 13, 15. 11 18, 14. Mt 23, 12.

15 Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ
ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 [181,9] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν
τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε,
ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι.
ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη βοῶν
ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.
20 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
21 καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε
ὀργισθεὶσ ὁ οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ
πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ, καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ καὶ
τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν
ὃ ἐπέταξασ, καὶ ἔτι τόποσ ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον·
ἔξελθε εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
μου ὁ οἶκοσ· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν
κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 [182,9] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· 26 εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ,
ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 27 ὅστισ
οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί
μου μαθητήσ. 28 [183,10] Τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ
πρῶτον καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰσ ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε
θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ οἱ θεωροῦντεσ
ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκο-
δομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ
βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον οὐχὶ καθίσασ πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ
ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ'
αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ
τὰ πρὸσ εἰρήνην. 33 [184,5] οὕτωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται
πᾶσιν τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 [185,2]
Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
35 οὔτε εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

15. ταυτα: ℵ* om (suppl[a]) | οστισ: οσ 16. εποιησε 17. ℵ ερχεσθαι | εισιν: ς εστι παντα, B tantum εστιν 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν και ιδειν | ℵ* om (suppl[a]) σε 21. ο δουλοσ: add εκεινοσ | και τουσ (ut ℵ* et[c]): ℵ[a] και οσουσ εαν ευρητε | ℵ B αναπειρουσ | χωλ. και τυφλ. 22. ωσ επεταξ. 23. ο οικ. μου 24. ανδρων: ℵ ανθρωπων 26. ℵ πρ. εμε | ς B πατερ. εαυτου | B ετι τε και | ℵ B την ψυχ. εαυτ. | μου μαθητ. ειναι 27. και οστισ | ς ℵ τ. σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. ℵ τα εισ απαρτ., ς τα προσ απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβα. ετε. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι 32. τα προσ: ℵ* προσ, B εισ 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | ς B το αλασ bis | om και

16 ss Mt 22, 1 ss. 26 s. Mt 10, 37 s. 34 Mt 5, 13. Mc 9, 50.

XV.

1 [186,2] Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ
ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγον-
τες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 [187,8] εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν
ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενή-
κοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό;
5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ
ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα
δικαίοις οἵτινές οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 [188,10] Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς
ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν
οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰς
φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 [189,5] οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190,10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ
νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας.
καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν
ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρ-
πισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα
ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμ-
ψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι
τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδί-
δου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου
περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσο-
μαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς
ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι
δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

XV. 1. εγγιζ. αυτω παντ. 2. om τε 4. B* και απολεση | εν εξ αυτ. | εννενηκοντα | ℵ εως ου 5. ωμ. εαυτου 6. ϛ B συγκαλ. et συγχαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντα 8. ℵ B εως ου 9. συγκαλειται | και τας γειτον. | συγχαρ. 10. χαρα γινεται | B om των ante αγγελ. 12. πατερ: ℵ* om | ℵ^c B ο δε διειλεν 13. B παντα | ℵ τ. ουσι. εαυτου 14. ισχυρος 16. γεμισ. τ. κοιλ. αυτ.: ℵ B χορτασθηναι | απο: ℵ B εκ 17. εφη: ειπε | B περισσευονται | om ωδε post λιμω 18. ℵ* αναστ. δε 19. και ουκετι 20. ϛ B πατερ. εαυτου

XV. 1 s. Mt 9, 10 s. 4—7 Mt 18, 12—14.

21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου,
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ
δούλουσ αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 καὶ
φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι
οὗτοσ ὁ υἱόσ μου νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ
ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ
ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν, 26 καὶ
προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν
εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου
παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκασ ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου
εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφραν-
θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλούσιοσ ὃσ
εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ
τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν
ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν.
5 καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ
ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν
βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσασ
ταχέωσ γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεισ;
ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ

---

21. B ειπ. δε ο υιοσ αυτω 21. και ουκετι | υιοσ σου: ℵ B add ποιησον με ωσ ενα των μισθιων σου 22. ℵ δουλ. εαυτου | ℵ B ταχυ εξενεγκ. την στολην 23. φερετε: ενεγκαντεσ 24. ℵ ο υι. μου ουτοσ | B και εζησεν και απολωλ. ην | ℵ* om και ante ηρξ. 26. παιδων: ς (non ς^e) add αυτου | τι: B add αν 28. ο δε: ο ουν 29. τω πατρι: B add αυτου | B εριφιον 30. τον μοσχ. τον σιτευτ. 32. ανεζησεν | ς B και απολωλ. ην

XVI. 1. μαθητασ: add αυτου | B* οικονομουσ 2. δυνηση 3. B και επαιτειν 4. ℵ ινα αν μετ. | om εκ | οικ. αυτων 5. χρεωφειλ. | εαυτου: ℵ* αυτου 6. ℵ βαδουσ | και ειπεν αυτω· δεξ. σ. το γραμμα | B γραψον ταχεωσ 7. ℵ λεγει δε, ς και λεγει | το γραμμα

---

24 32.
XVI. 13 Mt 6, 24. 16 Mt 11, 12 s. 17 Mt 5, 18. 18 Mt 5, 32; 19, 9. Mc 10, 11 s.

γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺσ υἱοὺσ τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδικίασ, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκηνάσ. 10 ὁ πιστὸσ ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίσ ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; 13 [191,5] οὐδεὶσ οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 [192,10] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ γινώσκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 [193,6] ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶσ εἰσ αὐτὴν βιάζεται. 17 [194,6] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. 18 [195,9] πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ γαμῶν μοιχεύει. 19 [196,10] Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμπρῶσ. 20 πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν πρὸσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούσ· ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον τῆσ βασάνου. 29 λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα

8. κ φρονιμωτερ. post οτι pon 9. καγω | ποιησατε εαυτοισ | εκλιπητε 12. Β το ημετερον | ς Β υμιν δωσει 14. οι (κ* om, suppl[a]) φαρισ.: και οι φαρισ. 15. Β εν ανθρωπω | Β ενωπ. κυριου | τ. θεου: add εστιν 16. μεχρι: εωσ | Β ιωανου | κ* om και πασ εισ αυτ. βιαζετ. 17. Β κεραιαν μιαν 18. ς κ και πασ ο απολελυμ. 20. δε τισ: add ην | οσ εβεβλ. | ηλκωμενοσ 21. απ. των ψιχιων των πιπτοντ. | απελειχον 22. του αβρααμ 23. και pri: κ* om | τον αβρααμ 24. κ υδατι 25. απελαβεσ συ | ωδε: οδε 26. επι πασι | ενθεν: εντευθεν | κ* Β om οι ante εκειθεν 27. Β σε ουν 29. λεγει αυτω αβρ. | μωσεα

καὶ τοὺσ προφήτασ· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ
Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν.
31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ
ἐάν τισ ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 [197,2] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ
σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθοσ
μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. 3 [198,5] προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν
ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ.
4 [199,5] καὶ ἐὰν ἑπτάκισ τῆσ ἡμέρασ ἁμαρτήσῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπιστρέψῃ
πρόσ σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
5 [200,5] Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν
δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ
ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.
7 [201,10] Τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελ-
θόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ
ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω
καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ
ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν ποιήσητε πάντα
τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι
πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸσ διήρχετο
διὰ μέσον Σαμαρίασ καὶ Γαλιλαίασ. 12 καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴσ τινα
κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρεσ, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ
αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντεσ· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ. 14 καὶ ἰδὼν
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἐπιδείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη,
ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν Σαμα-
ρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;

---

30. πορευθη eic: ℵ αναστη πρ. αυτ. 31. ς ℵ̃ B μωσεωσ | B ουδ εαν
XVII. 1. om αυτου | του: ς^e om | μη ελθ. τα σκανδ. | ℵ B πλην ουαι δι ου 2. μυλοσ ονικοσ | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν: add δε | αμαρτη: add εισ σε 4. ς ℵ αμαρτη | κ. επτακισ τησ ημερασ επιστρ. επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε | ℵ om ταυτη 7. om αυτω | ευθεωσ· παρελθ. αναπεσαι 8. ℵ ετοιμασον μοι 9. χαριν εχει | τω δουλω (ℵ^a): ℵ* om, ς add εκεινω | τ. διαταχθ.: add αυτω; ου δοκω 10. ℵ^a om παντα (ℵ* transiluit a διαταχθ. ad διαταχθ.) | εσμεν, οτι ο | ℵ* ωφειλαμεν 11. πορευεσθ.: add αυτον | δια μεσου | σαμαρειασ 12. ς B απηντησαν | B om αυτω | ℵ* om οι εστ. πορρωθ. 13. ℵ την φωνην 16. ς B σαμαρειτησ 17. B ουχ οι δεκ.

XVII. 1 Mt 18, 7. 2 Mt 18, 6. Mc 9, 42. 3 s. Mt 18, 15. 21. 22. 6 Mt 17, 20; 21, 21
14 Lev 14, 2.

οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ
μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου
σέσωκέν σε.

20 [202,5] Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ
παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 [203,10] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυ-
μήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
23 [204,2] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ διώ-
ξητε. 24 [205,6] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα-
νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 [206,2] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμα-
σθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 [207,5] καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς
τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 [208,10]
ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον,
ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λωτ ἀπὸ Σοδό-
μων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ
τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 [209,2] ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
ὀπίσω. 32 [210,10] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 [211,3] ὃς ἐὰν ζητήσῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει,
ζωογονήσει αὐτήν. 34 [212,6] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ
κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται
δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθή-
σεται. 37 [213,5] καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

17. οι δε εννεα 19. B om η πιστ. σου σεσ. σε 21. η ιδου εκει 23. ℵ ιδ. εκει και ιδ. ωδε, B ιδ. ωδε η ιδ. ωδε, ς ιδου ωδε η ιδου εκει | B om απελθ. μηδε | ℵ μητε διω. 24. η αστραπτουσα | εκ της υπ ουρανον | εσται: add και | B om εν τ. ημερ. αυτου 26. του νωε | ς^e 1624 et 1633. om του ante υιου per errorem 27. εξεγαμιζοντ. | B παντας 28. ομοιως και ως 29. B παντας 30. ς ℵ* κατα ταυτα (ς ταῦτα) | B αποκαλυπτηται 31. εν τω αγρω 33. περιποιησ.: ς ℵ σωσαι | και ος εαν: ℵ B ος δ αν | απολεση (sic etiam B) αυτην 34. μιας: B om | παραληφθησεται 35. ℵ* om versum, suppl ℵ^a | δυο εσονται | ς (non ς^e) μια pro η μια | παραληφθ. | και η ετερ. 36. ς^e (non item ς) δυο εσονται εν τω αγρω· ο εις παραληφθησεται, και ο ετερος αφεθησεται 37. εκει συναχθησονται οι αετοι

23 Mc 13, 21. Mt 24, 23. 26. **24** Mt 24, 27. **25** 9, 22. **26** Mt 24, 37—39. **27** Gen 7, 7. **28** Gen 18, 20 ss. **29** Gen 19, 24. **31** Mt 24, 17 s. **32** Gen 19, 26. **33** 9, 24. Mc 8, 35. Mt 10, 39. Io 12, 25. **35** Mt 24, 40 s. **37** Mt 24, 28.

XVIII.

1 [214,10] Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύ-
χεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν
θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ
πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντι-
δίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ·
εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρ-
έχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς
ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν
αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν
δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 ἄνθρω-
ποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος
τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ
σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί,
ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω
πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ
λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος
δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· [215,5] ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 [216,2] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόν-
τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ
λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 17 [217,2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 [218,2] Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ,
τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί
με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας·

XVIII. 1. Ελεγε δε και | om αυτους | εκκακειν 3. ϛ[e] (non ϛ) χηρα δε τις 4. ηθελησεν | B μετα ταυτ. δε | και ανθρω. ουκ εντρ. 5. παρεχειν: ℵ* παρενοχλειν | ℵ* κοπους 6. ακουσατε (ℵ[a]): ℵ* om | 7. ποιησει | των βοωντ. προς αυτον | και μακροθυμων 9. B εξουθενουντες 10. B om ο ante εις 11. ταυτα: ϛ praem προς εαυτον, ℵ[c] B add προς εαυτ. 12. αποδεκατω 13. και ο τελω. | εις τ. ουρα. επαραι | εις το στηθος | B στηθ. εαυτου | ℵ* om ο θεος 14. B οικ. εαυτου | ϛ η εκεινος, ℵ B παρ εκεινον 15. B* om αυτων (suppl B[2]) | επετιμησαν 16. προσεκ. αυτα (B om) λεγων: προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν 17. ος εαν 19. ο θεος

XVIII. 14 14, 11. Mt 23, 12. 15—17 Mt 19, 13—15. Mc 10, 13—16. 18—27 Mt 19, 16—26. Mc 10, 17—27. 20 Ex 20, 12—16.

μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. **21** ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ
νεότητοσ. **22** [219,2] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει·
πάντα ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ διάδοσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρα-
νοῖσ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **23** [220,2] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα περίλυποσ
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. **24** ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· πῶσ
δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·
25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ βελόνησ εἰσελθεῖν ἢ πλού-
σιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντεσ·
καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; **27** ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποισ δυ-
νατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. **28** Εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφέντεσ τὰ ἴδια
ἠκολουθήσαμέν σοι. **29** [221,2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ
ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, **30** ὃσ οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ
τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 [222,2] Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ ἀναβαί-
νομεν εἰσ Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· **32** παραδοθήσεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ
ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, **33** καὶ μαστιγώσαντεσ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. **34** [223,10] καὶ
αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 [224,2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ Ἱερειχὼ τυφλόσ τισ ἐκά-
θητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. **36** ἀκούσασ δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυν-
θάνετο τί εἴη τοῦτο. **37** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ
παρέρχεται. **38** καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. **39** καὶ
οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν·
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. **40** σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· **41** τί σοι θέλεισ ποι-
ήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε ἵνα ἀναβλέψω. **42** καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀνάβλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. **43** καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ
ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

---

20. B ψευδομαρτυρησ | B om σου post μητερ. 21. εφυλαξαμην | εκ νεοτητοσ: ς ℵ add μου 22. ακουσ. δε: add ταυτα | ετι: ℵ* οτι | ℵ δοσ | B εν τοισ ουρανοισ, ς εν ουρανω 23. ℵ ταυτα παντα | εγενετο 24. αυτον ο (B om) ιησ. ειπεν: αυτ. ο ιησ. περιλυπον γενομενον ειπε | εισπορευονται: ς ℵ εισελευσονται, idque ς ante εισ την 25. δια τρυμαλιασ ραφιδοσ 26. ς B ειπον 27. εστιν: post δυνατα 28. ς ℵ B ο πετροσ | ς ℵ* ημ. αφηκαμεν παντα και ηκολ. 29. υμιν: ς B add οτι | η γονεισ η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30. οσ ου μη | B λαβη 31. εισ ιεροσολυμα 35. ς ℵ ιεριχω | προσαιτων 37. ℵ* οι δε απηγγειλ. αυτ. 38. δαβιδ 39. σιγηση: ς ℵ σιωπηση | αυτ. δε: ℵ ο δε | υιε: ℵ praem ιησου | δαβιδ 40. B δε ιησουσ 41. λεγων· τι σοι 43. ℵ ηκολ. αυτον

28—30 Mt 19, 27—29. Mc 10, 28—30. **31—34** Mt 20, 17—19. Mc 10, 32—34. **35—43** Mt 20, 29—34. Mc 10, 46—52.

XIX.

1 [225,10] Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενοσ Ζαχχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ, καὶ ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ
ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ προδραμὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν,
ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν
τόπον, ἀναβλέψασ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσασ κατάβηθι·
σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ
ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέγοντεσ ὅτι
παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ Ζακχαῖοσ εἶπεν
πρὸσ τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ πτωχοῖσ
δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι
καὶ αὐτὸσ υἱὸσ Ἀβραάμ· 10 [226,5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.

11 [227,10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν, διὰ
τὸ ἐγγὺσ εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺσ ὅτι παραχρῆμα μέλλει
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 [228,2] εἶπεν οὖν· ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ
ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 [229,5]
καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ θέλομεν τοῦτον
βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶσ. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν
βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺσ δούλουσ τούτουσ οἷσ δεδώκει
τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίσ τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ
λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶσ. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ·
εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω
δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν
πέντε μνᾶσ. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20 καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην
ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ
οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ. 22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ
σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων

XIX. 1. ιεριχω 2. ς και ουτοσ ην πλουσ., B και αυτοσ πλ. 3. B* εδυνατο 4. om εισ το | ς (non item ς^e) συκομωραιαν | ινα ιδη: ℵ* του ιδειν | δι εκεινησ 5. αναβλε. ο (B om) ιησ.: add ειδεν αυτον και 7. απαντεσ | ℵ ανδρι αμαρτωλ. 8. ℵ ο ζακχ. | τα ημιση των υπαρχ. μου | τοισ (B om) πτωχοισ: post διδωμι 9. B om ο ante ιησ. | υι. αβρααμ: ς B add εστιν 11. εγγυσ αυτον ειναι ιερουσαλ. | ℵ* και δοκει αυτοισ 13. εν ω: εωσ 15. οισ εδωκε | γνω | τισ τι διεπρ.: ℵ B τι διεπραγματευσαντο 16. προσειργασατο δεκα μνασ 17. ς ℵ ευ | ℵ δουλε αγαθε 18. κυριε: ante η μν. σου 19. γινου: ante επανω 20. om ο ante ετεροσ 22. λεγει δε αυτω

XIX. 10 [Mt 18, 11.] 1 Tim 1, 15. 12 ss. Mt 25, 14—30. Mc 13, 34.

ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; **23** καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου
τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. **24** καὶ
τοῖσ παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰσ δέκα
μνᾶσ ἔχοντι. **25** καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶσ. **26** [230,2] λέγω
ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει
ἀρθήσεται. **27** [231,5] πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ μου τούτουσ τοὺσ μὴ θελήσαντάσ
με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺσ ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.
28 [232,2] Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰσ Ἱερο-
σόλυμα. **29** καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸσ τὸ
ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν **30** εἰπών· ὑπάγετε
εἰσ τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶσ πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντεσ αὐτὸν ἀγάγετε. **31** καὶ
ἐάν τισ ὑμᾶσ ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτωσ ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν
ἔχει. **32** [233,2] ἀπελθόντεσ δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ.
33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸσ αὐτούσ· τί
λύετε τὸν πῶλον; **34** οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει. **35** καὶ
ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν
πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. **36** πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. **37** [234,1] ἐγγίζοντοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ κατα-
βάσει τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν χαίροντεσ
αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, **38** λέγοντεσ·
εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν
ὑψίστοισ. **39** [235,8] Καί τινεσ τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ
αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου. **40** καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
41 [236,10] Καὶ ὡσ ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων
42 ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸσ εἰρήνην σου·
νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. **43** ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρ-
εμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξου-
σίν σε πάντοθεν, **44** καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, [237,2] καὶ
οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ
ἐπισκοπῆσ σου.

---

23. το αργυρ. μου | επι την τραπεζ. | και εγω ελθ. | αν επραξα αυτο 25. ειπον | B* om κυριε (suppl[3]) 26. λεγω γαρ | υμιν (ℵ[a]): ℵ* om | αρθησεται: add απ αυτου 27. τουτουσ: εκεινουσ | ℵ κατασφαξετε | αυτουσ: om 29. ℵ* B και βηθανια | των μαθητ. αυτου 30. ειπων: ℵ B λεγων | ς ℵ om και ante λυσαντ. 31. ερειτε: add αυτω 33. ειπον 34. ειπον | om οτι 35. επιρριψαντεσ | εαυτων τα ιμ. 36. B εαυτων 37. πασων: B παντων 38. ο ερχομενοσ βασιλευσ | ειρη. εν ουραν. 39. ειπον 40. ειπεν: add αυτοισ | οτι: B* om | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41. επ αυτη 42. ℵ B ει εγνωσ εν τη ημερα ταυτη και συ τα | ℵ B om σου post ειρη. 43. ς B περιβαλουσιν | ℵ* om σε bis 44. επι λιθω | εν σοι: post αφησουσιν

---

26 8, 18. Mt 13, 12. Mc 4, 25. **28–38** Mt 21, 1–9. Mc 11, 1–10. Io 12, 12 ss. **45** s. Mt 21, 12 s. Mc 11, 15–17.

45 [238,1] Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ,
46 λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ·
ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 [239,1] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 καὶ
οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1 [240,2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν
τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ
πρεσβυτέροισ, 2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ δούσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶσ
δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ
βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογί-
σαντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸσ ἅπασ
καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 καὶ
ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ
λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 [241,2] Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄν-
θρωποσ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν
χρόνουσ ἱκανούσ. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον,
ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέ-
στειλαν αὐτὸν δείραντεσ κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον·
οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντεσ καὶ ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσ-
έθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον. 13 εἶπεν
δὲ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπη-
τόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογί-
ζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;

---

45. τ. πωλουντασ: add εν αυτω και αγοραζοντασ 46. και εσται (haec om ℵ*) ο οικ. etc: οτι (ς om, non item ς[e]) ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. εξεκρεματο

XX. 1. των ημερων: add εκεινων | ιερεισ: ς ℵ B αρχιερεισ 2. ειπον | λεγοντεσ: post πρ. αυτ. | ειπον (ς ειπε) ημιν: ℵ* om 3. ℵ* προσ αυτον | ενα λογον 4. om το sec | B ιωανου 5. ℵ συνελογιζοντο | ℵ* προσ αυτουσ | διατι: add ουν 6. πασ ο λαοσ | B ιωανην 8. ℵ* αποκριθεισ pro ο ιησ. | ℵ* ουδ 9. ανθρωπ. τισ | εξεδοτο | B* om ικανουσ 10. και εν καιρω | ℵ* om καρπου του | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κενον 11. ℵ* εθετο | πεμψαι ετερ. 12. προσεθετ. πεμψ. τριτ. 13. B* om τι ποιησω | ισωσ: B τυχον | ιδοντεσ εντραπησόντ. 14. ℵ* om αυτον pri | αλληλ.: εαυτουσ | ς ℵ δευτε αποκτεινωμ.

---

46 Es 56, 7. Ier 7, 11. 47 s. Mc 11, 18.
XX. 1—8 Mt 21, 23—27. Mc 11, 27—33. 9—19 Mt 21, 33—46. Mc 12, 1—12.

16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν·
τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον
συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 [242,1] καὶ ἐζήτη-
σαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ
τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν
παραβολὴν ταύτην.

20 [242,2] Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐνκαθέτους ὑποκρινομένους
ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι
αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμ-
βάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν
ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουρ-
γίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν
ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ ἴσχυ-
σαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ
τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν
μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν
ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν
ἄτεκνος· 30 καὶ ὁ δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ
καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ
ἀπέθανεν 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ
τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ
αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν
οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν,
καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ

---

16. ℵ* om τους γεωργ. | ειπον 19. ϛ ℵ οι αρχιερ. και οι γραμματ. | εγνωσ. γαρ (ℵ^a): ℵ* om | ειπεν: post τ. παραβ. ταυτ. 20. ϛ B εγκαθετ. | ωστε: εισ το 22. ημασ: ημιν 23. πρ. αυτουσ: add τι με πειραζετε 24. επιδειξατε | δηναριον: ℵ add οι δε εδειξαν αυτω. και ειπεν | οι δε ειπαν: αποκριθεντεσ δε ειπον 25. ειπ. αυτοισ· αποδοτ. τοιν. 26. ℵ B επιλαβ. του ρηματοσ 27. ℵ B οι λεγοντεσ | B επηρωτων 28. ϛ ℵ μωσησ | ᾖ: αποθανη 29. ησαν: ℵ^a add παρ ημιν 30. και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31. ϛ^e (non ϛ) και ου κατελ. | B* απεθαναν 32. υστερ. δε παντων απεθα. και η γυνη 33. ϛ ℵ εν τη ουν (ℵ* om) αναστασει | ℵ* om αυτων | γινεται: ℵ εσται 34. και αποκριθεισ ειπ. | εκγαμισκοντ. 35. ϛ εκγαμισκοντ., B γαμισκονται 36. B ουδε γαρ | εισιν: ℵ post θεου | του θεου

---

17 Ps 118, 22. 18 [Mt 21, 44.] 20—26 Mt 22, 16—22. Mc 12, 13—17. 27—38 Mc 12, 18—27. Mt 22, 23—33. 28 Deut 25, 5. 37 Ex 3, 6.

νεκροί, καὶ Μωϋσῆσ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆσ βάτου, ὡσ λέγει κύριον τὸν θεὸν
Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸσ δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν
ἀλλὰ ζώντων· πάντεσ γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντεσ δέ τινεσ τῶν
γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ. 40 [244,2] οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων
ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 [245,2] Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· πῶσ λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ
υἱόν; 42 αὐτὸσ γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυεὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ αὐτοῦ υἱόσ ἐστιν;
45 [246,2] Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ· 46 προσέ-
χετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖσ καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ, 47 [247,5] οἳ κατεσθίουσιν τὰσ οἰκίασ τῶν
χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον
κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα
αὐτῶν πλουσίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λε-
πτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάν-
των ἔβαλεν· 4 ἅπαντεσ γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ
τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματοσ αὐτῆσ ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν
ἔβαλεν.

5 [248,2] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ ἀνα-
θέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷσ
οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ, ὃσ οὐ καταλυθήσεται. 7 [249,2] ἐπηρώτησαν
δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγι-
κεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκα-
ταστασίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέωσ
τὸ τέλοσ. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία
ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ

---

37. ς א μωσησ | και τον θε. ισ. κ. τον θε. ιακ. | א* ισακ 39. ειπον 40. ουκετ. δε 41. υιον δαβιδ ειναι 42. και αυτοσ δαβιδ | B ειπεν κυριοσ 44. δαβιδ | B αυτον κυριον | ς א υιοσ αυτου εστ. 45. ς א τοισ μαθ. αυτου 46. א εν στολ. περιπατ. 47. ς (non ς[e]) μακρᾷ | ληψοντ.

XXI. 1. τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφυλ. 2. ειδ. δε και τινα | א B λεπτ. δυο 3. א B αυτη η πτωχ. | ς πλειον, א πλεον 4. א B παντεσ | εισ τ. δωρ. του θεου | א B παντα 5. καλοισ: א[a] μεγαλοισ | ς B αναθημασι 6. επι λιθω: א B add ωδε 8. λεγοντεσ: add οτι | μη: add ουν 10. επι εθν. 11. μεγαλοι κατ. τοπ. και | B λοιμ. κ. λιμ.

---

40 Mt 22, 46. **41—44** Mt 12, 35—37. Mt 22, 41—45. **42** s. Ps 110, 1. Act 2, 34 s. **45—47** Mt 23, 1. 6. 7. 14. Mc 12, 38—40. **46** 11, 43.
XXI. 1—4 Mc 12, 41—44. **5—11** Mt 24, 1—7. Mc 13, 1—8.

ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. **12** [250,1] Πρὸ
δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν,
παραδιδόντεσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ ἐπὶ βασιλεῖσ
καὶ ἡγεμόνασ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου· **13** ἀποβήσεται ὑμῖν εἰσ μαρτύριον.
14 [251,2] θέτε οὖν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι.
15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ
ἀντειπεῖν ἅπαντεσ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. **16** παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ
γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,
17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. **18** καὶ θρὶξ ἐκ
τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· **19** ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε
τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. **20** [252,10] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων
Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσισ αὐτῆσ. **21** [253,2] τότε οἱ ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώραισ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, **22** ὅτι ἡμέραι ἐκ-
δικήσεωσ αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. **23** [254,2] οὐαὶ
ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ·
[255,2] ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ,
24 [256,10] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρησ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰσ τὰ
ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρω-
θῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. **25** [257,2] Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ θαλάσσησ καὶ
σάλου, **26** ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερ-
χομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 [258,2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ
δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. **28** ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε
καὶ ἐπάρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν. **29** Καὶ
εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· **30** ὅταν
προβάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺσ τὸ θέροσ
ἐστίν. **31** οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **32** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη ἕωσ ἂν πάντα γένηται. **33** ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. **34** [252,10] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖσ μήποτε
βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναισ βιωτικαῖσ,
καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ ἡ ἡμέρα ἐκείνη **35** ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται
γὰρ ἐπὶ πάντασ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. **36** ἀγρυπ-

---

11. B φοβηθρα | απ ουρανου: ℵ post μεγαλα, B ante σημεια 12. απαντων | om τασ ante συναγω. | αγομενουσ 13. αποβησ. δε 14. θεσθε | ℵ* om ουν | εισ τασ καρδιασ 15. αντειπειν ουδε αντιστηναι | ς ℵ παντεσ 19. B κτησεσθε 20. την ιερουσαλ. 22. εισιν: ℵ om | πληρωθηναι 23. ουαι: ς ℵ add δε | εστ. γαρ: ℵ* add εν εκειναισ ταισ ημεραισ | οργ. εν τω λαω 24. ς ℵ μαχαιρασ | παντα τα εθν. | αχρι sine ου | καιροι: B praem και εσονται 25. εσονται: εσται | ℵ και εν απορια | ηχουσησ 26. ℵ επαρχομενων 30. ℵ^c βλε. απ αυτων | ℵ οτι εγγ. εστιν ηδη το θερ. 33. ου μη παρελθωσι 34. δε: ℵ om | βαρυνθωσιν | B αι καρδι. υμων | αιφνιδ. εφ υμ. επιστ. | εκεινη· [35] ωσ παγισ γαρ επελευσεται

---

12 ss. Mt 10, 17 ss. 24, 9. Mc 13, 9—13. **14** 12, 11. **20** ss. Mt 24, 15—19. Mc 13, 14—17. **25** ss. Mt 24, 29 s. Mc 13, 24—26. **29—33** Mt 24, 32—35. Mc 13, 28—31.

νεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα
τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ ἐξερχό-
μενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών **38** καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ
ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

1 [260,1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, **2** [261,1] καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.
3 [262,9] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην,
ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, **4** [263,2] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖσ
ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖσ τὸ πῶσ αὐτοῖσ παραδῷ αὐτόν. **5** καὶ ἐχάρησαν,
καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· **6** καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαι-
ρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖσ.
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, **8** καὶ
ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντεσ ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ
πάσχα, ἵνα φάγωμεν. **9** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμεν; **10** ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν
ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν
εἰσ ἣν εἰσπορεύεται, **11** καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι
ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου φάγω; **12** κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμά-
σατε. **13** ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
15 [264,10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· **16** [266,2] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι
οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **17** καὶ
δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ
ἑαυτούσ· **18** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ

---

36. δε: ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. | ℵ* om ταυτα 37. B διδασκ. εν τω ιερ. | Ἐλαιών

XXII. 3. ο σαταναc | επικαλουμενον 4. και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6. κ. εξωμολογ. (ℵ^cb): ℵ* et ^ca om | αυτοισ: ante ατερ 7. B om εν 8. B ιωανην 9. ειπον | ετοιμασωμεν: B add σοι φαγειν το πασχα 10. ℵ* om υδατοσ | εισ ην: ου 11. τησ οικιασ: ℵ add λεγοντεσ | ℵ το καταλυ. μου 12. ανωγεον | ℵ κακει 13. ειρηκεν 14. ς οι δωδεκα αποστολοι, ℵ^ca tantum οι δωδεκ. 16. ℵ B om ουκετι | αυτο: εξ αυτου 17. ℵ* om τουτο | εισ εαυτουσ: ς εαυτοισ, ℵ* αλληλοισ 18. οτι: B om | απο του νυν: om | γεννηματοσ

---

37 s. Mt 21, 17. Io 8, 1 s.
XXII. **1** s. Mc 14, 1 s. Mt 26, 1 ss. **3–6** Mt 26, 14–16. Mc 14, 10 s. **3** Io 13, 2 27. **7–18** Mt 26, 17–19. Mc 14, 12–16. **14** ss. Mt 26, 20 ss. Mc 14, 17 ss. **18** Mt 26, 29. Mc 14, 25.

τῆσ ἀμπέλου ἕωσ ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 [266,1] Καὶ λαβὼν ἄρ-
τον εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
μου τὸ ὑπερ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
20 [267,2] καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον
ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 [268,2] Πλὴν
ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντοσ με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆσ τραπέζησ. 22 ὅτι ὁ
υἱὸσ μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 [269,1] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυ-
τοὺσ τὸ τίσ ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 [270,2] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ εἶναι
μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν,
καὶ οἱ ἐξουσιάζοντεσ αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ,
ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ διακο-
νῶν. 27 [271,10] τίσ γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνα-
κείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖσ δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότεσ μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι
ὑμῖν καθὼσ διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε
ἐπὶ τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, [272,6] καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρό-
νων κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 31 [273,10] Cίμων Cίμων,
ἰδοὺ ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ σινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ
ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. [274,2] καὶ σύ ποτε ἐπι-
στρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. 33 [275,1] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, με-
τὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ
δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕωσ τρὶσ ἀπαρνή-
σῃ μὴ εἰδέναι με.

35 [276,10] Καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρασ καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενόσ. 36 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν, καὶ
ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 [277,2]
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. 38 [278,10] οἱ δὲ
εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

---

18. οτου: ℵ B ου 19. εισ: B* om 20. ωσαυτ. και το ποτηρ. | εχυνομενον 22. οτι: και | ο μεν υιοσ, ℵ* om μεν | πορευεται: ante κατα 23. συζητ. 24. δε και: ℵ om και | εν αυτοισ: ℵ* εισ αυτουσ 25. οι εξουσ. αυτ. ευεργεται: ℵ* οι αρχοντεσ των (supple εθνων?) εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργεται 26. γενεσθω 27. ℵ* τισ γαρ ο μειζ. | ειμι εν μεσω υμ. 30. ς ℵ εσθιητε | B* καθησθε, ς καθισησθε | ℵ^c επι δωδεκα θρον. 31. σιμων σιμων (ℵ om alterum): ς ℵ praem ειπε δε ο κυριοσ | ℵ* ξινιασαι 32. εκλειπη | στηριξον 34. ου μη φων. | εωσ: πριν η | ℵ B τρισ με απαρν. ειδεναι 35. βαλαντιου | τινοσ: ℵ* τι | ς ℵ ειπον | ουδενοσ 36. ς ειπεν ουν αυτοισ, ℵ^c B ειπεν δε αυτ. | βαλαντιον 37. οτι: add ετι | τα περι εμου 38. ειπον | ℵ* om κυριε

---

19 s. Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss. 1 Co 11, 23—25. **21** ss. Mt 26, 21 ss. Mc 14, 18 ss. Io 13, 21 ss. **24** 9, 46 **25** ss. Mt 20, 25 ss. Mc 10, 42 ss. **30** Mt 19, 28. **33** s. Mt 26, 33—35. Mc 14, 29—31. Io 13, 36—38. **37** Es 53, 12.

39 [279,1] Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν·
ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 [280,8] γενόμενοσ δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου
εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰσ πειρασμόν. 41 [281,1] καὶ αὐτὸσ
ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶσ τὰ γόνατα προσηύχετο
42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ· [282,1]
πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 [282,10] ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελοσ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενοσ ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέ-
στερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματοσ κατα-
βαίνοντοσ ἐπὶ τὴν γῆν. 45 [284,8] καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ τῆσ προσευχῆσ, ἐλθὼν
πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐτοὺσ ἀπὸ τῆσ λύπησ, 46 καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀναστάντεσ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ
πειρασμόν.

47 [285,1] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ
εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.
48 [286,8] Ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδωσ; 49 [287,1] ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε,
εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷσ τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιε-
ρέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖσ αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε ἕωσ τούτου. [288,10] καὶ ἀψάμενοσ τοῦ ὠτίου ἰάσατο
αὐτόν. 52 [289,1] εἶπεν δὲ Ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν
ἀρχιερεῖσ καὶ στρατηγοὺσ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξε-
ληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ᾽ ἡμέραν ὄντοσ μου μεθ᾽ ὑμῶν
ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλ᾽ αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ
ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ.

54 [290,1] Συλλαβόντεσ δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν οἰκίαν
τοῦ ἀρχιερέωσ· [291,1] ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων
δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτροσ μέσοσ
αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ
ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν αὐτῷ ἦν. 57 [292,1] ὁ δὲ ἠρνήσατο
αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν
ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ
διαστάσησ ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ᾽ ἀληθείασ καὶ
οὗτοσ μετ᾽ αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖόσ ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ·

---

39. και οι: B* om οι | οι μαθητ. αυτου 41. ℵ προσηυξατο 42. B παρενεγκε, ς παρενεγκειν | τουτ. το πο. (sic ℵa, ℵ* τουτ. τ. πο. τουτ.): το ποτ. τουτ. | γενεσθω 43 et 44. ℵa B om utrumq versum 44. ℵ γεναμενοσ | εγενετο δε | ℵ om ο ante ιδρωσ | καταβαινοντεσ 45. ςe τ. μαθητ. αυτου | αυτουσ κοιμωμ. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων 48. ο δε ιησουσ | ℵ* om ιουδα 49. ειπον αυτω· κυριε | εν μαχαιρα 50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51. B δε ιησουσ | ωτιου: add αυτου 52. ο ιησουσ | προσ sec: ς B επ | ℵ B εξηλθατε 53. υμων: ς ante εστιν, ℵ* om 54. κ. εισηγαγον: add αυτον | ε. τον οικον 55. αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων εκαθ. | ς ℵ εν μεσω 57. ℵ B om αυτον pri | γυναι: ante ουκ οιδ. 58. μετα βραχυ: ℵa add παλιν | εφη: ειπεν 59. ην (ℵa): ℵ* om

---

39 Mt 26, 30. Mc 14, 26. Io 18, 1. **40** ss. Mc 14, 32 ss. Mt 26, 36 ss. **47—53** Mt 26, 47—56. Mc 14, 43—52. Io 18, 1—12. **54** s. Mt 26, 57 s. Mc 14, 53 s. Io 18, 13 ss. **56—62** Mt 26, 69—75. Mc 14, 66—72. Io 18, 25—27.

ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνη-
σεν ἀλέκτωρ, **61** [293,9] καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ
ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέ-
κτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ. **62** καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν
πικρῶσ.

63 [294,1] Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντεσ,
64 καὶ περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ· προφήτευσον, τίσ ἐστιν
ὁ παίσασ σε; **65** καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.

66 [295,9] Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ
ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συνέδριον αὐτῶν,
λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. **67** [296,10] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ·
ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· **68** ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε.
69 [297,1] ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν
τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ. **70** [298,10] εἶπαν δὲ πάντεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. **71** [299,9] οἱ
δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίασ χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

1 [300,1] Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πει-
λᾶτον. **2** [301,10] ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· τοῦτον εὕραμεν
διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ Καίσαρι διδόναι, καὶ
λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. **3** [302,1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἠρώτησεν
αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ἔφη·
σὺ λέγεισ. **4** [303,2] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχ-
λουσ· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. **5** [304,10] οἱ δὲ ἐπίσχυον
λέγοντεσ ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ᾽ ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ
ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. **6** Πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ ἐπηρώ-
τησεν εἰ ὁ ἄνθρωποσ Γαλιλαῖόσ ἐστιν, **7** καὶ ἐπιγνοὺσ ὅτι ἐκ τῆσ ἐξουσίασ
Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσο-
λύμοισ ἐν ταύταισ ταῖσ ἡμέραισ. **8** ὁ δὲ Ἡρώδησ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη

60. δ: ℵ τι | ο αλεκτωρ 61. λογου: ℵ B ρηματοσ | B πριν η | σημερον: om 62. εξω: add ο πετροσ 63. αυτον: τον ιησουν | ℵ* ενεπεξαν 64. ℵ περικαλ. επηρ. αυτ. λεγ., ς περικαλ. αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρ. αυτον λεγ. 66. ℵ ημερ. εγενετ. | ανηγαγον | αυτων: εαυτων | ειπε ημ. 67. υμιν: ℵ* om 68. εαν δε και | αποκριθητε: add μοι η απολυσητε 69. δε: om 70. ειπον 71. ειπον | ς ℵ χρειαν εχομ. μαρτυρ.

XXIII. 1. ηγαγεν | ς ℵ πιλατον 2. ς ℵ ευρομεν | om ημων | καισ. φορ. διδον. | om και ante λεγοντ. | εαυτον: B αυτον 3. ς ℵ πιλατ. | επηρωτησεν 4. ς ℵ πιλατ. 5. λαον: ℵ οχλον | ℵ* om διδασκ. | om και ante αρξαμ 6. πιλατ. (non item ℵ) | ακουσασ: add γαλιλαιαν | B* om ο 7. B πρ. τοι ηρωδ. | ταυταισ: αυταισ 8. ℵ* om δε

63 s. Mt 26, 67 s. Mc 14, 65. **66** Io 18, 24. **67** ss. Mt 26, 63 ss. Mc 14, 61 ss.
XXIII. **1** ss. Mt 27, 2. 11—14. Mc 15, 1 ss. Io 18, 28 ss.

λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ,
καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν
λόγοισ ἱκανοῖσ· αὐτὸσ δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 [305,2] εἱστήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ. 11 [306,10] ἐξου-
θενήσασ δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 ἐγένοντο
δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδησ καὶ ὁ Πειλᾶτοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντεσ πρὸσ αὐτούσ.

13 [307,9] Πειλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ἄρχοντασ
καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
τον ὡσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν
εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 [308,10]
ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδησ· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον
θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. 16 [309,2] παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.
18 [310,1] ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν
τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ
φόνον βληθεὶσ ἐν τῇ φυλακῇ. 20 [311,1] πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ προσεφώνη-
σεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντεσ· σταύρου
σταύρου αὐτόν. 22 [312,8] ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί γὰρ κακὸν
ἐποίησεν οὗτοσ; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσασ οὖν αὐτὸν
ἀπολύσω. 23 [313,1] οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖσ μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν σταυ-
ρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 [314,1] καὶ Πειλᾶτοσ ἐπέκρινεν
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βε-
βλημένον εἰσ φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

26 [315,1] Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Cίμωνά τινα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ
Ἰησοῦ. 27 [316,10] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν,
αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶσ δὲ πρὸσ αὐτὰσ Ἰησοῦσ
εἶπεν· θυγατέρεσ Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰσ κλαίετε
καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακά-

8. θελων εξ ικανου ιδ. | ακουειν: add πολλα | B υπο αυτ. 9. δε: ℵ* om | ουδεν: ℵ ουκ 11. δε αυτον: ℵ* τε, ℵ^{c} τε αυτον | ς B om και pri | περιβαλων· add αυτον | ℵ* επεμψεν | ς ℵ πιλατ. (etiam vv 12 et 13) 12. ο τε πιλατ. και ο ηρωδ. | ℵ* προϋπηρχοντο | προσ εαυτουσ 13. συγκαλ. 14. ουδεν | ℵ om κατ 15. ανεπεμψα γαρ υμασ προσ αυτον 17. ς ℵ αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοισ κατα εορτην ενα 18. ανεκραξαν | παμπληθει 19. ς ℵ^{a} βεβλημενοσ, ℵ* om | εισ φυλακην 20. δε: ουν | ς ℵ πιλατ. | προσεφωνησεν: ℵ B add αυτοισ 21. σταυρωσον σταυρωσον 23. ℵ εκειντο | B αυτ. σταυρωσαι | αι φων. αυτων: add και των αρχιερεων 24. ς ℵ πιλατ. | ο δε πιλ. επεκρ. 25. απελυ. δε: add αυτοισ | εισ την φυλακ. 26. B απηγον | σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου | φερειν: ℵ^{a} αιρειν, ℵ* om 27. γυναικων αι: ς add και, ℵ om αι 28. ο ιησουσ 29. ℵ ημεραι ερχοντ.

16 Io 19, 1. [**17** Mt 27, 15. Mc 15, 6. Io 18, 39] **18—25** Mt 27, 16—26. Mc 15, 7—15. Io 18, 40 ss. **26** Mt 27, 32. Mc 15, 21. Io 19, 17.

ριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. **30** τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· **31** ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; **32** [317,1] ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 [318,1] Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν [319,1] καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. **34** [320,10] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖσ· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [321,1] διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρουσ. **35** καὶ εἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν· [322,2] ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστὸσ τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ. **36** [323,2] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέροντεσ αὐτῷ **37** καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. **38** [324,1] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων ουτοσ. **39** [325,2] Εἷσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶσ. **40** [326,10] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; **41** καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. **42** καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **43** καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 [327,2] Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ, **45** τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ· [328,2] ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. **46** [329,1] καὶ φωνήσασ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· πάτερ, εἰσ χεῖράσ σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. **47** [330,2] ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντωσ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ ἦν. **48** [331,10] καὶ πάντεσ οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντεσ τὰ γενόμενα, τύπτοντεσ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. **49** εἱστήκεισαν δὲ πάντεσ οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκεσ αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ, ὁρῶσαι ταῦτα.

---

29. ℵ om αι ante στειραι | om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν: εθηλασαν 30. ς ℵ* B πεσετε 31. B εν υγρω 32. ℵB κακουργ. δυο 33. ℵ B οτε ηλθον 34. ο δε ιησουσ usque ποιουσιν: ℵ[a] B om | ς ℵ B κληρον 35. ς B εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοισ | B ει υιοσ εστ. | ℵ* ο (ℵ[a] om) του θε. ο εκλ., ς ο του θεου εκλεκτ. 36. ενεπαιζον | ℵ om και ante οι στρατ. | οξοσ: praem και 38. επιγρ. γεγραμμενη επ αυτω, praetereaque ς ℵ* et[cb] (non item ℵ[ca]) add γραμμασιν ελληνικοισ και (ℵ* et[cb] om) ρωμαϊκοισ και (ℵ* et[cb] om) εβραϊκοισ | ουτοσ εστιν ο βασιλ. των ιουδ. 39. ουχι (ℵ praem λεγων): λεγων· ει 40. επετιμα αυτ. λεγων | ℵ* ου φοβη | 42. τω ιησου· μνη. μου κυριε | B εισ την βασιλειαν σου 43. ειπεν αυτω: add ο ιησουσ | ς ℵ αμην λεγω σοι 44. ς ην δε ωσει ωρα, ℵ κ. ην ωρα ωσει | ℵ* om και ante σκοτοσ | εννατη 45. του ηλ. εκλιπ. (B εκλειπ.): και εσκοτισθη ο ηλιοσ· | και εσχισθ. 46. παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρχοσ | εδοξασε | ℵ οτι οντωσ 48. συμπαραγ. | θεωρουντεσ | εαυτων τα στηθη 49. ς ℵ οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακρ. | B και αι γυν. αι | συνακολουθησασαι

---

30 Hos 10, 8. Apoc 6, 16. **32** Mt 27, 38. Mc 15, 27. Io 19, 18. **33—38** Mt 27, 33 ss. Mc 15, 22 ss. Io 19, 17 ss. **39** Mt 27, 44. Mc 15, 32. **44—49** Mt 27, 45—56. Mc 15, 33—41. **46** Ps 30 (31), 6. **49** Io 19, 25.

50 [332,1] Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, **51** οὗτος οὐκ ἦν συνκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ
πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, **52** οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ, **53** [333,1] καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. **54** [334,10] καὶ
ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς
Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ,
56 [335,8] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββα-
τον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 [336,1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον
φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. **2** εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
τοῦ μνημείου, **3** εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· **5** [337,2] ἐμφόβων δὲ γενομένων
αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί
ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; **6** οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνή-
σθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, **7** λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρω-
θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. **8** καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων
αὐτοῦ, **9** ([338,2]) καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα
τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. **10** ([339,10]) ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ
Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον
πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. **11** καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος
τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

---

50. ς B om και ante ανηρ | B om και ante δικαιος 51. ς B συγκατατεθειμενος (B συνκ-) | ος και προσεδεχ. και αυτος 52. ς ℵ πιλατ. 53. καθελων: add αυτο | εθηκ. αυτο | ς ουδεπω ουδεις, B ουδεις ουπω 54. παρασκευη | om και ante σαββ. 55. B δε αι γυναικ., ς δε και γυναικ. | αυτω εκ τ. γαλ.

XXIV. 1. βαθεος | ς ℵ μνημειον | ηλθον (B* ηλθαν): ante επι το μνημ. | αρωματα: add και τινες συν αυταις 3. και εισελθ. | ℵ ουκ ευρ. 4. διαπορεισθαι | δυο ανδρ. | εν εσθησεσιν αστραπτουσαις 5. το προσωπον | ειπον 6. αλλ 7. οτι δει τον υι. του ανθρω. 9. ς B ταυτα παντα 10. ℵ η μαγδ. μαριαμ | μαρια ιακω. | αι ελεγον 11. ταυτα: αυτων 12. ς ℵ B sic: ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαυμαζων το γεγονος. (omisimus cum D it[4] fu Eus[can])

50—54 Mt 27, 57—60. Mc 15, 42—46. Io 19, 38—42. **55** Mt 27, 61. Mc 15, 47. **56** Ex 20, 10.
XXIV. **1** ss. Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Io 20, 1 ss. **6** s. 18, 32 s. **12** Io 20, 5 ss.

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰσ
κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούσ,
14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τού-
των. **15** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸσ Ἰη-
σοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύετο αὐτοῖσ· **16** οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο
τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. **17** εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
18 ἀποκριθεὶσ δὲ εἷσ, ᾧ ὄνομα Κλεόπασ, εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ μόνοσ παρ-
οικεῖσ Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ταύταισ; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃσ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναν-
τίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ λαοῦ, **20** ὅπωσ τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρ-
χιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 ἡμεῖσ δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ᾽ οὗ ταῦτα
ἐγένετο. **22** ἀλλὰ καὶ γυναῖκέσ τινεσ ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι
ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, **23** καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. **24** καὶ
ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ
αἱ γυναῖκεσ εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. **25** καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖσ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλησαν οἱ
προφῆται. **26** οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
δόξαν αὐτοῦ; **27** καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ Μωϋσέωσ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προ-
φητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖσ ἐν πάσαισ ταῖσ γραφαῖσ τὰ περὶ ἑαυτοῦ.
28 καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸσ προσεποιήσατο
πορρωτέρω πορεύεσθαι· **29** καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ᾽
ἡμῶν, ὅτι πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν
τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖσ. **30** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν,
λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐπεδίδου αὐτοῖσ· **31** αὐτῶν δὲ
διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν, καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο
ἀπ᾽ αὐτῶν. **32** καὶ εἶπαν πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν
ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ γραφάσ; **33** Καὶ
ἀναστάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισ-
μένουσ τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ, **34** λέγοντασ ὅτι ὄντωσ ἠγέρθη

13. ℵ εν τη αυτη | ησαν πορευομ.: post εξ αυτων | ℵ εκατον εξηκοντα 15. συζητ. | B* αυτουσ pro και αυτοσ | ο ιησουσ 17. και εσταθησαν: και εστε 18. ο εισ | ω ονομα: ℵ B ονοματι | εν ιερουσαλημ | ℵ και ταυτα ουκ 19. ειπον | ναζωραιου | ℵ εν λογω και εργω 21. B* ηλπιζαμεν, ℵ ελπιζομεν | αγει (ℵ* om): add σημερον 22. B γεναμεναι | ορθριαι 23. B* ηλθαν 24. και αι: B om και 27. ς ℵ μωσεωσ | ς διηρμηνευεν, ℵ* και διερμηνευειν | εν πασαισ ταισ: ℵ τι ην εν ταισ | ς^e περι αυτου 28. B ηγγικαν | προσεποιειτο | B πορρωτερον 29. om ηδη 30. ℵ ηυλογησεν | ℵ εδιδου 31. ℵ* διηνοιγησαν | ℵ* om (suppl^a) και επεγν. αυτον 32. ειπον | εν ημιν: B om | και ωσ διηνοιγ. 33. συνηθροισμ. 34. ηγερθ. ο κυρ. οντωσ

13 [Mc 16, 12 s.] **36** Io 20, 19 ss. [Mc 16, 14.]

ὁ κύριος καὶ ὤφθη Cίμωνι. **35** καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 [340,9] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν.
37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. **38** καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; **39** ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ
εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ
ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. **41** [341,9] ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ
τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;
42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· **43** καὶ λαβὼν ἐνώπιον
αὐτῶν ἔφαγεν.

44 [342,10] Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν
τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. **45** τότε διήνοιξεν
αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, **46** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως
γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. **48** ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.
49 κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ
καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας
αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. **51** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη
ἀπ' αὐτῶν. **52** καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

---

36. αυτος: add ο ιησους | εν με. αυτων: ς ℵ B add και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν (omisimus ista cum D it[5]) 37. ℵ φοβηθεντες δε, B θροηθεντες δε 38. και διατι: B κ. τι | ς ℵ εν ταις καρδιαις 39. ℵ τ. ποδ. μου και τας χειρ. μου | οτι αυτος εγω ειμι | ς B σαρκα 40. ς ℵ B sic: και τουτο ειπων επεδειξεν (ℵ B εδειξεν) αυτοις τας χειρας και τους ποδας (omisimus cum D it[5] syr [cu]) 41. ενθαδε: ℵ* ωδε 42. ιχθυ. οπτ. μερος: add και απο μελισσιου κηριου 44. ειπ. δε αυτοις | μου: ς ℵ om | B απαντα | ς ℵ μωσεως | B και τοις προφηταις, ℵ εν τοις προφ. (omisso και) 45. B* συνειναι 46. γεγραπται: add και ουτως εδει 47. μεταν. και αφεσ. | αρξαμενον 48. υμεις δε | ς ℵ εστε μαρτυρες 49. και ιδου εγω | ς ℵ* αποστελλω | πολει: add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψους 50. αυτους: add εξω | εως εις βηθ. | ℵ ηυλογησεν 51. απ αυτων: ς B add και ανεφερετο εις τον ουρανον 52. αυτοι: ς ℵ B add προσκυνησαντες αυτον (omisimus cum D it[5] Aug) | μεγαλης: B* om 53. αινουντες (cum D it[5] etc): ℵ B ευλογουντες, ς add και ευλογουντες | τ. θεον: ς B add αμην.

[40 Io 20, 20.] **50** Act 1, 12. **51** Act 1, 9 ss. [Mc 16, 19.]

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 [1,3] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν, καὶ θεὸσ
ἦν ὁ λόγοσ. 2 οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγέ-
νετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν,
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,
καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 [2,3] Ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ
παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννησ· 7 οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ, ἵνα πάντεσ πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ
τὸ φῶσ, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ. 9 [3,3] Ἦν τὸ φῶσ τὸ ἀλη-
θινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ
κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμοσ αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
11 [4,10] εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον
αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματοσ σαρκὸσ οὐδὲ
ἐκ θελήματοσ ἀνδρὸσ ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 [5,3] καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ
ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡσ
μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀληθείασ. 15 [6,1] Ἰωάννησ
μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτοσ ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου
ἐρχόμενοσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. 16 [7,10] ὅτι ἐκ τοῦ
πληρώματοσ αὐτοῦ ἡμεῖσ πάντεσ ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτοσ· 17 ὅτι
ὁ νόμοσ διὰ Μωϋσέωσ ἐδόθη, ἡ χάρισ καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐγένετο. 18 [8,3] θεὸν οὐδεὶσ ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴσ υἱὸσ ὁ ὢν εἰσ
τὸν κόλπον τοῦ πατρόσ, ἐκεῖνοσ ἐξηγήσατο.

---

*ς το κατα ιωαννην (ς add αγιον, non item ς^e) ευαγγελιον | B ιωανην
I. 3. ουδε εν: ℵ* ουδεν | ο γεγονεν: testes multi ad sqq trahunt, atque sic et. Ln edidit 4. εστιν: ς B ην 6. ℵ* ην ονομα αυτω | B ιωανησ 10. ℵ* δι αυτον 12. B* ελαβαν 13. ουδε εκ (ℵ* om) θελ. ανδροσ: B* om | B* εγενηθησαν 14. B* om και ante αληθειασ 15. λεγων: ℵ* om | ον ειπον: ℵ^a B* ο ειπων, ℵ* om, addito οσ post ερχομενοσ 16. οτι: και 17. μωσεωσ | ℵ* om χριστου 18. B* εορακεν | ℵ* B om ο ante μονογενησ | υιοσ: ℵ B θεοσ | ο ων (ℵ^b): ℵ* om

---

I. 6 Mt 3, 1. Mc 1, 4. Lc 3, 2. 15 27. 30. 18 6, 46. 19 5, 33.

19 [9,10] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖσ καὶ Λευείτασ ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ
τίσ εἶ; **20** καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ
εἰμὶ ὁ Χριστόσ. **21** καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἡλείασ εἶ; λέγει· οὐκ
εἰμί. ὁ προφήτησ εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ. **22** εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίσ εἶ;
ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖσ πέμψασιν ἡμᾶσ· τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ; **23** [10,1]
ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼσ
εἶπεν Ἡσαΐασ ὁ προφήτησ. **24** [11,10] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων, **25** καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεισ, εἰ σὺ
οὐκ εἶ ὁ Χριστὸσ οὐδὲ Ἡλείασ οὐδὲ ὁ προφήτησ; **26** [12,1] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ
ὁ Ἰωάννησ λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσοσ ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖσ
οὐκ οἴδατε, **27** ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιοσ ἵνα λύσω
αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματοσ. **28** [13,10] ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννησ βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸσ αὐτόν, καὶ λέγει·
ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. **30** [14,1] οὗτόσ
ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃσ ἔμπροσθέν μου γέγο-
νεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. **31** κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ
Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. **32** [15,1] καὶ ἐμαρτύρησεν
Ἰωάννησ λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ περιστερὰν ἐξ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. **33** κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον
καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. **34** κἀγὼ
ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ.

35 [16,10] Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο, **36** καὶ ἐμβλέψασ τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ
τοῦ θεοῦ. **37** ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντοσ, καὶ ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ. **38** στραφεὶσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ αὐτοὺσ ἀκολουθοῦντασ
λέγει αὐτοῖσ· **39** τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμη-
νευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεισ; **40** λέγει αὐτοῖσ· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε.

---

19. ʙ ιωανου | απεστειλαν: ʙ add προσ αυτον | λευιτασ | ℵ επερωτη-
σωσιν 20. ℵ om και ωμολογ. | ουκ ειμι εγω 21. ℵ* επηρωτησαν | αυτον:
ℵ* παλιν, ℵc αυτον παλιν | τι ουν; ηλ. ει (ϛ add συ): ʙ συ ουν τι; ηλ. ει |
ϛ ℵ ηλιασ | ϛ ʙ και λεγει | ℵ* om ο ante προφ. 22. ϛ ℵ ειπον 24. οι
απεσταλμενοι 25. ℵ om και ηρωτ. αυτον | ϛ ℵ ειπον | ουτε bis | ϛ ℵ ηλιασ
26. ʙ ιωανησ | ℵ* εν τω υδατι | μεσοσ δε | εστηκεν 27. ο (ℵ* ʙ om) οπισω:
praem αυτοσ εστιν | ερχομενοσ: add οσ εμπροσθεν μου γεγονεν | εγω: ϛ ante
ουκ ειμι, ℵ om 28. εν βηθαβαρα | ℵ εγεν. εν βηθ. | ιορδανου: ℵ add πο-
ταμου | ο ιωαννησ (ʙ-ανησ): om ο 29. βλεπει: add ο ιωαννησ 30. υπερ:
περι 31. εν τω υδατι 32. ʙ ιωανησ | λεγων (ℵb): ℵ* om | ℵ ωσ περιστ.
καταβ. | ωσει περ. | ℵ και μενον 33. ℵ και εγω | ℵ εν τω υδατι 34. υιοσ:
ℵ* εκλεκτοσ 35. ʙ ιωανησ et om ο 37. ϛ ʙ και ηκουσαν | αυτου: ante
οι δυο μαθητ. 38. στραφεισ: ϛ ʙ add δε | ℵ* om αυτοισ 39. ϛ ℵ ειπον |
ραββι | ℵc ʙ μεθερμηνευομενον 40. οψεσθε: ϛ ℵ ιδετε

---

23 Es 40, 3. Mt 3, 3. Mc 1, 3. Lc 3, 4. **26** s. Mc 3, 11. Mc 1, 7 s. Lc 3, 16. **27** 15. Act 13, 25. **28** 10, 40. **29** 36. **30** 15. 27. **32** Mt 3, 16. Mc 1, 10. Lc 3, 22. **36** 29.

ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡσ δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου εἷσ ἐκ τῶν
δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· 42 [17,1]
εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ·
εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστόσ. 43 ἤγαγεν
αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψασ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ
υἱὸσ Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶσ, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτροσ.

44 [18,10] Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν καὶ εὑρί-
σκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι. 45 ἦν δὲ ὁ Φίλιπ-
ποσ ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆσ πόλεωσ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 46 εὑρίσκει
Φίλιπποσ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆσ ἐν τῷ νόμῳ
καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.
47 εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
Φίλιπποσ· ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦσ τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ
αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶσ Ἰσραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ ἔστιν.
49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.
50 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺσ
εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι
εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέ-
λουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ
ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνοσ τοῦ
γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν.
4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖσ διακόνοισ· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κεί-

---

40. ς א ηλθον et ειδον (א ιδ.) | ουν: om | ωρα δε 41. א* om των ante ακουσαντ. | B ιωανου 42. א^c B πρωτον | ο χριστ. 43. και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | B ιωανου, ς ιωνα 44. ηθελησεν ο ιησουσ | ο (א* om) ιησουσ: om 45. א* om δε | א* om ο ante φιλιππ. | א* βηθσαϊδαν | א* om εκ 46. ς א μωσησ | τον υιον | ς^e ναζαρεθ 47. ς B και ειπεν | ς^e ναζαρεθ | א* αγαθον τι | B ο φιλιππ. 48. ειδεν – και λεγει: א* ιδων – λεγει | ς א ο ιησουσ | αυτου: א* του ναθαναηλ | א ισδραηλειτησ, ς ισραηλιτησ 49. ς א ο ιησουσ 50. א απεκριθη ναθα. και ειπεν, ς απεκρ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββι | ς א συ ει ο βασιλ. του 51. om οτι ante ειδον | א μειζονα | οψει 52. απαρτι οψεσθε | א ηνεωγοτα

II. 1. B τη τριτη ημερα 3. και οινον ουκ etc: ς B και υστερησαντοσ οινου λεγει η | οιν. ο. εστιν: ς B οινον ουκ εχουσιν 4. א^ca B και λεγει 5. οτι ο αν λεγη 6. υδρι. λιθιν. | κειμεναι: ς post εξ pon, א* om

μεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. **7** λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· γεμίσατε τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω. **8** καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. **9** ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ **10** καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶσ ἄνθρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι. **11** ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **12** [19,7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.

13 [20,1] Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦσ. **14** [21,1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πωλοῦντασ βόασ καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ καθημένουσ, **15** καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντασ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέστρεψεν, **16** καὶ τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον ἐμπορίου. **17** [22,10] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. **18** [23,4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ; **19** [24,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. **20** εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; **21** ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ. **22** ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ.

23 Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· **24** αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, **25** καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου. αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

---

7. ℵ και λεγει 8. οι δε: και 10. ℵ om αυτω | τοτε τον ελασσω | ℵ συ δε 11. ς ℵ την αρχην | τησ γαλιλ.: ℵ* add πρωτην | ℵ* om αυτου post δοξ. | ℵ* οι μαθ. αυτ. εισ αυτ. 12. καπερναουμ | B om αυτου post αδελφ. | ℵ om και οι μαθ. αυτου 13. ℵ εγγυσ δε 14. ℵ τ. πωλ. και τα προβα. και βοασ 15. και ποιησασ: ℵ* εποιησεν | ℵ* και παντ. εξεβ. | ℵ* τα προβ. και βοασ | B τα κερματα | ℵ κατεστρεψ., B ανετρεψεν 17. εμνησθ. δε | B εστι γεγραμμ. | κατεφαγε 18. ς ℵ ειπον 19. ς ℵ ο ιησουσ | B om εν 20. ς ℵ ειπον | τεσσαρακ. | ωκοδομηθη | ℵ om εν 21. ℵ om αυτου 22. ελεγεν: add αυτοισ | ω ειπεν 23. om τοισ | B om εν ante τη εορτ. 24. ς ℵ ο ιησουσ | εαυτον αυτοισ | ℵ om αυτον sec | ℵ γιγνωσκ. 25. ℵ χρειαν ουκ ειχ.

II. **14** ss. Mt 21, 12 ss. Mc 11, 15 ss. Lc 19, 45 s. **17** Ps 68 (69), 10. **19** Mt 26, 61.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα αὐτῷ, ἄρ-
χων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκαλοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται
ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν
ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ
τὴν κοιλίαν τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ
πνεύματοσ, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ
γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύμα-
τοσ πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃσ ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶσ γεννηθῆναι
ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ'
οὐκ οἶδασ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ
ἐκ τοῦ πνεύματοσ. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται
ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλοσ
τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδα-
μεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν εἴπω
ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν οὐρανὸν
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 καὶ καθὼσ Μωϋσῆσ ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
16 οὕτωσ γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ
ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται·
ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογε-
νοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ
τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότοσ ἢ τὸ φῶσ· ἦν

III. 1. ονομ. αυτω: ℵ* ονοματι 2. προσ τον ιησουν | νυκτοσ: ℵ ante προσ | ραββι | ℵ και ουδεισ | δυναται: post ταυτ. τα σημ. 3. ς ℵ ο ιησουσ | ℵ* om κ. ειπ. αυτω 4. B om ο ante νικοδ. | ℵ γερ. ων γεννηθ. 5. απεκρ. (ς B add ο) ιησουσ: ℵ[ca] add και ειπεν αυτω | εισελθ. εισ: ℵ* ειδειν | των ουρανων: ς B του θεου 6. ς[e] 1624. (non amplius 1633.) γεγενημενον 8. B αλλα | εκ τ. πνευμ.: ℵ εκ του υδατοσ και του πν. 10. ς ℵ ο ιησουσ 13. ℵ B om ο ων εν τ. ουρ. 14. μωσησ 15. εν αυτω: ς ℵ εισ αυτον | εχῃ: praem μη αποληται αλλ 16. τ. υιον: add αυτου | B αλλα 17. τ. υιον: add αυτου 18. ο δε μη πιστ. 19. ℵ κ. οι ανθρ. ηγαπ. | ℵ το σκοτ. μαλλ.

III. **2** 7, 50. 19, 39. **14** Num 21, 8 s. 8, 28. **17** 12, 47. **18** 5, 24.

γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. **20** πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶσ
καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· **21** ὁ δὲ
ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν Ἰουδαίαν
γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. **23** [26,3] ἦν δὲ καὶ Ἰωάν-
νησ βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺσ τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ
παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· **24** [36,4] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν
φυλακὴν Ἰωάννησ. **25** [27,10] ἐγένετο οὖν ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου
μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. **26** καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρη-
κασ, ἴδε οὗτοσ βαπτίζει καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν. **27** ἀπεκρίθη
Ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδο-
μένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. **28** [28,1] αὐτοὶ ὑμεῖσ μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον·
οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστόσ, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
29 [29,10] ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστη-
κὼσ καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν
ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. **30** ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ γῆσ
ἐστιν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ **32** ὃ ἑώρακεν καὶ
ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶσ λαμβάνει. **33** ὁ λαβὼν
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. **34** ὃν γὰρ
ἀπέστειλεν ὁ θεόσ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
τὸ πνεῦμα. **35** [30,3] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ. **36** [31,10] ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπει-
θῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

IV.

1 Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦσ πλεί-
ονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννησ, **2** καίτοιγε Ἰησοῦσ αὐτὸσ
οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, **3** [32,7] ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ

---

19. πονηρα αυτων 20. ℵ* om και ουκ ερχ. πρ. τ. φ. 21. ℵ* om ο δε ποιων usq τα εργ. αυτ. | ℵ* ειργασμενον (ℵ^a -να) 23. B ο ιωανησ 24. B ιωανησ, ς ο ιωανν. 25. ℵ* εγεν. δε συνζητησισ | B τ. μαθ. των ιωανου | ς ℵ* ιουδαιων 26. B* ηλθαν et ειπαν | ραββι 27. B ιωανησ | ℵ λαβειν | B ουδε εν αν μη 28. μοι: ℵ om | ειπον: B add εγω 29. αυτου: ℵ post εστηκωσ pon 31. ℵ* ο δε ων επι τησ | ερχομενοσ: ς B add επανω παντων εστι 32. ο (ℵ* ον) εωρ.: praem και | μαρτυρει: ς B praem τουτο 34. διδωσιν: add ο θεοσ | B* om το πνευμα 36. ς B ο δε απειθ. | οψεται: ℵ^a εχει | ℵ επ αυτον μενει
IV. 1. ιησουσ: ς ℵ κυριοσ | B* om ἢ

24 Mt 4, 12. **26** 1, 26 ss. **28** 1 20, **31** 8, 23. **36** 1 Io 5, 12.
IV. **1** 3, 22. 26.

ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν **4** [33,10] ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ
Σαμαρίασ. **5** ἔρχεται οὖν εἰσ πόλιν τῆσ Σαμαρίασ λεγομένην Συχάρ, πλη-
σίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. **6** ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ
τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο
οὕτωσ ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. **7** ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Σαμαρίασ
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· δόσ μοι πεῖν. **8** οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰσ ἀγοράσωσιν. **9** λέγει αὐτῷ
ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτισ· πῶσ σὺ Ἰουδαῖοσ ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖσ γυναικὸσ
Σαμαρίτιδοσ οὔσησ; **10** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν
δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ λέγων σοι· δόσ μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησασ
αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. **11** λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε
ἄντλημα ἔχεισ, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἰακώβ, ὃσ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ,
καὶ αὐτὸσ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; **13** ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ τούτου διψήσει
πάλιν· **14** ὃσ δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατοσ οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψή-
σει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ
πηγὴ ὕδατοσ ἁλλομένου εἰσ ζωὴν αἰώνιον. **15** λέγει πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνή·
κύριε, δόσ μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. **17** ἀπεκρίθη
ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· καλῶσ εἶπεσ ὅτι
ἄνδρα οὐκ ἔχω· **18** πέντε γὰρ ἄνδρασ ἔσχεσ, καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν
σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲσ εἴρηκασ. **19** λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ
ὅτι προφήτησ εἶ σύ. **20** οἱ πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν·
καὶ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὁ τόποσ ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν
τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοισ προσκυνήσετε τῷ πατρί. **22** ὑμεῖσ
προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία
ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· **23** ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ
προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ
ὁ πατὴρ τοιούτουσ ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτόν. **24** πνεῦμα ὁ θεόσ,
καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. **25** λέγει

3. B* om παλιν 4. ς ℵ σαμαρειασ. Item vv sqq. 5. ς[e] σιχαρ | ℵ B τω ιωσηφ 6. ωσει εκτη 7. ℵ τισ γυνη | πιειν 9. ς B λεγει ουν | ς B σαμαρειτισ et σαμαρειτιδοσ | πιειν | ουσησ γυν. σαμαρ., atque his ς ℵ[a] B addunt ου γαρ συγχρωνται (ℵ[a] B* συνχρ-) ιουδαιοι σαμαρειταισ 10. πιειν 11. η γυνη: ℵ* εκεινη, B om | ποθεν: ς B add ουν 12. οσ: ℵ οστισ | και αυτοσ: ℵ* αυτ. και 13. ο ιησουσ 14. οσ δ αν πιη: ℵ* ο δε πινων | διψηση | ς B om εγω sec | ℵ om αυτω sec 15. ς ερχωμαι, ℵ[c] B διερχομαι 16. λεγει αυτη: ℵ* add ιησουσ, ς ο ιησουσ | B σου τον ανδρα 17. και ειπεν (B add αυτω): ℵ* om | ς B ουκ εχω ανδρ. | ειπασ | ℵ οτι ανδρ. ουκ εχεισ 18. ℵ αληθωσ 19. ℵ* om κυριε 20. εν τουτ. τω ορει | ℵ om ο τοποσ] δει προσκυ. 21. γυναι, πιστευσον μοι 23. αλλ | αυτον: ℵ* αυτω 24. τουσ προσκ.: ς B add αυτον | ℵ* εν πνευματι αληθειασ | ς B δει προσκ.

5 Gen 33, 19. 48, 22. Ios 24, 32. **12** 8, 53.

αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίασ ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ· ὅταν ἔλθῃ
ἐκεῖνοσ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. **26** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ
λαλῶν σοι. **27** Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι
μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ᾽ αὐτῆσ;
28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ
λέγει τοῖσ ἀνθρώποισ· **29** δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέν μοι πάντα ἃ
ἐποίησα· μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; **30** ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ
ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. **31** Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγον-
τεσ· ῥαββεί, φάγε. **32** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν
ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. **33** ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸσ ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγ-
κεν αὐτῷ φαγεῖν; **34** λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. **35** οὐχ ὑμεῖσ
λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν,
ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν
πρὸσ θερισμόν. **36** ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν
εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. **37** ἐν γὰρ
τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλοσ ὁ θε-
ρίζων. **38** ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖσ κεκοπιάκατε· ἄλλοι
κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. **39** Ἐκ δὲ τῆσ
πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον
τῆσ γυναικὸσ μαρτυρούσησ ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. **40** ὡσ οὖν
ἦλθον πρὸσ αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖσ· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρασ. **41** καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον
αὐτοῦ, **42** τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν·
αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου.

43 [34,7] Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.
44 [35,1] αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι
τιμὴν οὐκ ἔχει. **45** [36,10] ὡσ οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν
οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ·
καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰσ τὴν ἑορτήν. **46** ἦλθεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ
τῆσ Γαλιλαίασ, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

---

25. ℵ[c] οιδαμεν | ℵ* αναγγελλει | παντα 27. ℵ* εν τουτω | ℵ* επηλθαν, ς ηλθον | εθαυμασαν | ειπεν: ℵ add αυτω 29. παντ. οσα 30. ς ℵ εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν | ουν: ℵ* om 34. B ινα ποιησω 35. τετραμηνον 35. 36. θερισμόν ἤδη. [36] καὶ ὁ θερίζων 36. B om και post ινα 37. εστ. ο αληθινοσ 38. ς B απεστειλα 39. ς B σαμαρειτων | παντ. οσα 40. ωσ ουν ηλθον: B* συνηλθον ουν, B[corr*] ωσ ουν συνηλθ., B[3] ωσ ηλθ. ουν | σαμαρειται | εκει: ℵ παρ αυτοισ | ℵ ημερ. δυο 42. ℵ* και ελεγον τη γυναικι | οτι: B om | σην λαλιαν: B λαλ. σου, ℵ* σην μαρτυριαν | ℵ ακηκοαμ. παρ αυτου | ℵ οτι αληθ. ουτ. εστ. | κοσμου: add ο χριστοσ 43. εξηλθ. εκειθ.: add και απηλθεν 44. ο ιησουσ 45. ωσ: ς B οτε | ℵ[c] B οσα εποι. | ηλθον: ℵ εληλυθεισαν 46. ℵ ηλθαν | ο ιησουσ παλιν | B εν κανα | ℵ* καναν | ℵ* εποιησαν

---

34 5, 30. 17, 4. **44** Mt 13, 57. Mc 6, 4. Lc 4, 24. **46** 2, 1 ss.

[37,3] Ἠν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτοσ
ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν
πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν
γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα
καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ·
κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
πορεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντοσ οἱ δοῦλοι ὑπήν-
τησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν
παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲσ ὥραν ἑβδό-
μην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετόσ. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν
ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ υἱόσ σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐλθὼν ἐκ
τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.

V.

1 [38,1] Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦσ εἰσ
Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβή-
θρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰσ ἔχουσα. 3 ἐν ταύταισ
κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τισ
ἄνθρωποσ ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦ-
τον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ κατακείμενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει,
λέγει αὐτῷ· θέλεισ ὑγιὴσ γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε,
ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰσ τὴν κολυμβή-
θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴσ
ὁ ἄνθρωποσ, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον

46. και ην τισ | καπερναουμ 47. ουτοσ: ℵ* om | ℵ ο ιησουσ | απηλθεν: ℵ* ηλθεν ουν | και ηρωτ. αυτον 49. ℵ τον παιδα μου 50. και επιστευσεν | ον (ϛ ω) ειπ. αυτω ο (ϛ om) ιησ.: ℵ* nil nisi του ιησου, ℵ[c] του ιησου ον ειπ. αυτω 51. οι δουλοι: ϛ B add αυτου | απηντησαν | και ηγγειλαν: ϛ κ. απηγγειλ. λεγοντεσ, B nil nisi λεγοντεσ | ο παισ σου ζη 52. παρ αυτων την ωρ., B την ωρ. εκεινην (om παρ αυτ.) | ϛ ℵ και ειπον αυτω | χθεσ | B αφηκ. αυτην 53. οτι εν εκεινη | ℵ* om ο ιησ. | οτι ο υιοσ σου 54. B τουτο δε

V. 1. ϛ B ην εορτη | ϛ ℵ ο ιησουσ 2. επι (ℵ[c] εν) τη: ℵ* om | ϛ[e] 1633. κολυμβήθρᾳ | ϛ B η επιλεγομενη | B βηθσαιδα, ϛ βηθεσδα 3. πληθοσ: add πολυ | ξηρων: add εκδεχομενων την του υδατοσ κινησιν 4. sic: ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. ℵ om εκει | ϛ B om και | om αυτου 6. ℵ* ανακειμενον 7. βαλλη | προ: ϛ (non ϛ[e]) B* προσ 8. εγειραι | ϛ κραββατον, ℵ κραβακτον 9. και pri: ℵ* om | ϛ B κ. ευθεωσ εγ. υγι. | και ηρεν: ℵ praem και ηγερθη | ϛ κραββατον, ℵ κραβακτον. Item vv sqq.

47 ss. (Mt 8, 5 ss. Lc 7, 1 ss.)
V. 2 Neh 3, 1.

ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. **10** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάβ-
βατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. **11** [39,10] ἀπεκρίθη
αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆ, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου
καὶ περιπάτει. **12** ἠρώτησαν αὐτόν· τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ εἰπών σοι·
ἆρον καὶ περιπάτει; **13** ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίσ ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦσ
ἐξένευσεν ὄχλου ὄντοσ ἐν τῷ τόπῳ. **14** μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ
χεῖρόν σοί τι γένηται. **15** ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν τοῖσ Ἰουδαίοισ
ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ ποιήσασ αὐτὸν ὑγιῆ. **16** καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ
Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. **17** ὁ δὲ ἀπεκρίνατο
αὐτοῖσ· ὁ πατήρ μου ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. **18** διὰ τοῦτο
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον,
ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. **19** Ἀπε-
κρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται
ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ
γὰρ ἂν ἐκεῖνοσ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ ποιεῖ ὁμοίωσ. **20** ὁ γὰρ πατὴρ φι-
λεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων
δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖσ θαυμάζετε. **21** ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
τοὺσ νεκροὺσ καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ οὓσ θέλει ζωοποιεῖ. **22** οὐδὲ
γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, **23** ἵνα
πάντεσ τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα. [40,1] ὁ μὴ τιμῶν τὸν
υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. **24** [41,10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
αἰώνιον, καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ
τὴν ζωήν. **25** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντεσ ζήσου-
σιν. **26** ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν
ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. **27** καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸσ
ἀνθρώπου ἐστίν. **28** μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντεσ οἱ
ἐν τοῖσ μνημείοισ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ, **29** καὶ ἐκπορεύσονται οἱ

---

10. om και ante ουκ | τον κρα.: ℵ add σου 11. απεκριθη (ℵ* -κρινατο): ℵ praem ο δε, B οσ δε | ℵ* υγιην | ℵ* αραι τον κραβακτον και περιπατειν 12. ηρωτησαν ουν | ℵ* αραι και περιπατειν | αρον: add τον κραββατον σου 13. ασθενων (cum D et it^{cdd}): ς ℵ B ιαθεισ | ℵ* ενευσεν | τοπω: ℵ* μεσω 14. αυτον: ℵ* τον τεθεραπευμενον | ο (B om) ιησουσ: ℵ* post ευρισκει | ς ℵ χειρ. τι σοι 15. $\aleph^{c}$ απηλθ. ουν | ειπεν: ς B ανηγγειλεν 16. τον ιησ. οι ιουδαι., και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησουσ | ℵ απεκρινετο 18. δια τουτο: ς B add ουν 19. απεκρινατο etc: ℵ* ελεγεν ουν αυτοισ ο ιησουσ | ελεγεν: ειπεν | ℵ* om αμην alterum | εαν μη | ς B ομοιωσ ποιει 20. ℵ εργα δειξει αυτω | ς B θαυμαζητε 21. ℵ ωσ γαρ 25. ℵ* om και νυν εστιν | ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται | ℵ* om οι ante ακουσαντεσ | ζησονται 26. ℵ* ωσ γαρ | ℵ ζωην εχει | εδωκε και τω υιω 27. ℵ και κρισιν εδωκ. αυτω εξουσιαν ποιειν | κρισιν: και κρισιν 28. ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται

---

10 Exod 20, 10. **14** Deut 18, 15. **15** 6, 3. **16** ss. Mt 14, 22 ss. Mc 6, 45 ss. **22** Act 17, 31. **23** 1 Io 2, 23. **24** 3, 18. 8, 51. **29** Mt 25, 46.

τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνάστασιν ζωῆσ, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντεσ εἰσ ἀνά-
στασιν κρίσεωσ. **30** οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼσ ἀκούω
κρίνω, καὶ ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, [42,1] ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με. **31** [43,10] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· **32** ἄλλοσ ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ·
34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω
ἵνα ὑμεῖσ σωθῆτε. **35** ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ
δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. **36** ἐγὼ δὲ ἔχω
τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ
με ἀπέσταλκεν. **37** καὶ ὁ πέμψασ με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ· [44,3] οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ ἑωράκατε,
38 [45,10] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν
ἐκεῖνοσ, τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. **39** ἐραυνᾶτε τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ
δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ
ἐμοῦ· **40** καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν ἔχητε. **41** δόξαν παρὰ
ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, **42** ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶσ ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. **43** ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, καὶ
οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε.
44 πῶσ δύνασθε ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντεσ, καὶ
τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; **45** μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ
κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆσ,
εἰσ ὃν ὑμεῖσ ἠλπίκατε. **46** εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί·
περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνοσ ἔγραψεν. **47** εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύ-
ετε, πῶσ τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

1 [46,1] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ Γαλι-
λαίασ τῆσ Τιβεριάδοσ· **2** ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, ὅτι ἑώρων τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. **3** [47,3] ἀνῆλθεν δὲ εἰσ τὸ ὄροσ Ἰη-
σοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **4** [48,1] ἦν δὲ ἐγγὺσ

---

29. ς ℵ οι δε τα φαυλ. 30. ℵ* om και (add ℵa) ante η κρισισ | του πεμψ. με: add πατροσ 32. ς B και οιδα οτι 35. ℵ* om δε | αγαλλιασθηναι 36. ℵ om την | B μειζων | B ιωανου | εδωκεν | α εγω ποιω | ℵ εμε 37. εκεινοσ: αυτοσ | ακηκο. πωποτ. 38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. ς ℵ αλλ | ουκ εχετε: ς B ante εν εαυτοισ 43. ληψεσθε 44. B παρ αλλ. | θεου: B om | ℵ* ου ζητουντεσ 45. ο κατηγ. υμων: B add προσ τον πατερα | μωσησ 46. ς μωση, ℵ μωσει | ℵ* γεγραφεν 47. B ρημασιν πιστευετε

VI. 2. και ηκολουθει | ℵ πολυσ οχλοσ | B οτι εθεωρουν | αυτου τα σημεια | επι: ℵ περι 3. ℵ* και απηλθεν εισ | ο ιησουσ | ℵ* om εκει | ς B εκαθητο

---

33 1, 19 ss. **36** 10, 25. 14, 11. **39** Ps 39 (40), 8. **44** 12, 43. **46** Gen 3, 15. Deut 18, 15.

τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 [49,1] ἐπάρασ οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὁ
Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ
Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν
πειράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται αὐτῷ
ὁ Φίλιπποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖσ, ἵνα ἕκαστοσ
βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέασ ὁ ἀδελ-
φὸσ Σίμωνοσ Πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃσ ἔχει πέντε ἄρτουσ κριθί-
νουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰσ τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ
Ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ ἀνθρώπουσ ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ
τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν
οὖν τοὺσ ἄρτουσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακειμένοισ,
ὁμοίωσ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡσ δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι
ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων
ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖσ βεβρωκόσιν.

14 [50,10] Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 15 Ἰησοῦσ οὖν
γνοὺσ ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα,
[51,4] φεύγει πάλιν εἰσ τὸ ὄροσ αὐτὸσ μόνοσ.

16 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν, 17 καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ
Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία καὶ οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτούσ, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντοσ διηγείρετο.
19 ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν
Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον,
καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον
οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν
εἰσ ἣν ὑπῆγον.

22 [52,10] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστηκὼσ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδον
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλ-

---

5. ο (ℵ* om) ιησουσ: ante τουσ οφθ. | ℵ οχλ. πολ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | ℵ ουτοι φαγωσιν 6. ℵ* τουτο γαρ et αυτοσ δε 7. ς B απεκριθη | αυτω (ℵ* om) φιλιππ. | ℵ om αυτοισ | εκαστοσ αυτων | B om τι 9. παιδαρ. εν | οσ: ς ℵ ο 10. ειπε δε | χορτοσ: ℵ* τοποσ | ανεπεσον | ωσει πεντ. | ℵ* τρισχιλιοι 11. ουν: ς ℵ* δε | ς B ευχαριστησασ διεδωκε | τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ ανακειμε. 12. B περισσευοντα 13. ς ℵ επερισσευσεν 14. ο εποι. σημ.: B α εποι. σημεια, ς add ο ιησουσ | οτι: ℵ om | ς B ο ερχομ. εισ τον κοσμ. 15. ς ινα ποιησωσ. αυτον βασιλεα, ℵ* και αναδεικνυναι βασιλεα | φευγει: ς B ανεχωρησεν | ℵ μονοσ αυτοσ 17. εισ το πλοι. | ℵ ερχονται | καπερναουμ | κατελαβ. δε etc: ς B και σκοτια ηδη εγεγονει | ουπω: ουκ | ιησ. (B ο ιησ.) πρ. αυτ.: πρ. αυτ. ο ιησ. | B διεγειρετο 19. ς B σταδιουσ 20. ο δε: ℵ και 21. ηθελον: ℵ ηλθον | ς ℵ το πλοι. εγενετ. | ς B επι τησ γησ | υπηγον: ℵ* υπηντησαν 22. ℵ ο εστωσ | ειδον: ℵ ειδεν, ς ιδων | ει μη εν: ς ℵ* add εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου (ℵ* του ιησου) | και οτι etc: ℵ* και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ιησουσ | εισ το πλοιαριον | ℵ* om απηλθον

θον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι
Ἰησοῦσ ουκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοι-
άρια καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ
αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ; 26 ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ
ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.
27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ
ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ. 28 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ.
30 [53,4] εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖσ σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 [54,10] οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ
φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆσ
δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν
τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν
ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺσ τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν
πρὸσ αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸσ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 [55,1] εἶπεν οὖν
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ'
εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 [56,10] πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ
πατὴρ πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,
38 [57,1] ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με. 39 [58,10] τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντόσ με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀνα-
στήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πα-
τρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 [59,1] Ἐγόγγυζον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ ἐκ τοῦ

23. αλλα (ϛ add δε) ηλθον (B ηλθεν) πλοιαρ. (B πλοια): ℵ επελθοντων ουν των πλοιων | εκ: B add τησ | ℵ εγγυσ ουσησ (ℵ[c] του τοπου pro ουσησ) οπου και (ℵ[c] om) εφαγον αρτον 24. οτε ουν etc: ℵ* και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ιησουσ ουδε οι μαθηται, ανεβησαν εισ το πλοιον | αυτοι etc: και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ 25. ραββι | γεγονασ: ℵ ηλθεσ 26. ℵ om ο 27. ℵ εργαζ. βρωσιν μη την απολλ. αλλα την μεν. | ϛ B υμιν δωσει 28. ϛ (non ϛ[e]) τι ποιουμεν | ℵ* ιν εργ. 29. ϛ B ο ιησ. | πιστευσητε 30. ℵ om ουν sec | ℵ ποι. σημ. συ 31. ℵ δεδωκεν 32. μωσησ | B εδωκεν 33. ϛ B om ο post αρτοσ 34. ℵ παντοτ. κυριε 35. ϛ ειπε δε, B ειπεν sine copula | προσ με | διψηση 36. εωρακατε: add με 37. ϛ B τ. ερχομ. προσ με | ℵ* om εξω 38. απο: ϛ ℵ εκ | ℵ* οτι ου καταβ. omisso postea ουχ | ϛ B ινα ποιω 39. τ. πεμψαντ. με: add πατροσ | B om εν 40. γαρ: δε | τ. πατρ. μου. τ. πεμψαντοσ με | εν: ϛ B om

VI. 31 Ps 78, 24. Exod 16, 15.

οὐρανοῦ, **42** καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ
οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶσ νῦν λέγει οὗτοσ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβέβηκα; **43** [60,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· μὴ γογγύ-
ζετε μετ' ἀλλήλων. **44** οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ
πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάντεσ διδακτοὶ θεοῦ·
πᾶσ ὁ ἀκούσασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. **46** [61,3] οὐχ
ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἑώρακεν τὸν
θεόν. **47** [62,10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 [63,1] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. **49** [64,10] οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἔφαγον
ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· **50** οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. **51** [65,1] ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ· ἐάν τισ φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ
ἄρτου, ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτοσ δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ
κόσμου ζωῆσ, ἡ σάρξ μου ἐστίν. **52** [66,10] Ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ
οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ δύναται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν
ἑαυτοῖσ. **54** ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν
αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **55** [67,1] ἡ γὰρ σάρξ μου
ἀληθήσ ἐστιν βρῶσισ, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθήσ ἐστιν πόσισ. **56** [68,10] ὁ
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
57 καθὼσ ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ
τρώγων με κἀκεῖνοσ ζήσει δι' ἐμέ. **58** οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐξ οὐρανοῦ
καταβάσ, οὐ καθὼσ ἔφαγον οἱ πατέρεσ καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον
τὸν ἄρτον ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. **59** ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρόσ ἐστιν
ὁ λόγοσ οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; **61** εἰδὼσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ
ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ
σκανδαλίζει; **62** [69,1] ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα
ὅπου ἦν τὸ πρότερον; **63** [70,4] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σάρξ οὐκ

---

42. B ουχι | א* και τον πατερα | א* om και την μητερα | νυν: ς א ουν | B om ουτοσ | οτι: א εγω 43. ς א απεκρι. ουν | ο ιησουσ | B μετα 44. B προσ εμε | και εγω | εν: ς א om 45. του θεου | πασ ουν | προσ με 46. τισ εωραχ. | του (B om) θεου: א τ. πατροσ | τ. θεον: ς B τ. πατερα 47. ο πιστευων: add εισ εμε 49. ς א το μανν. εν τ. ερη. 50. B αποθνησκη 51. ς B εκ τουτου του αρτου, ζησεται | א* om και | א om δε post αρτοσ | ς B ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω (B om ην εγ. δω.) υπερ τησ του κοσμου ζωησ 52. ς B ουτοσ ημιν | B την σαρκα αυτου 53. B om ο | ζωην: א add αιωνιον 54. και εγω 55. ς bis αληθωσ, item א* (sed transiluit ab αληθωσ priore ad posterius) | ποσισ: א* ποτον 57. ζησεται 58. א* om εστιν | εξ: ς א εκ του | א* καταβαινων | οι πατερεσ: add υμων το μαννα | ζησεται 59. καπερναουμ 60. ουτοσ ο λογοσ 61. א* εγνω ουν ιησουσ et και ειπεν 62. א* om ουν 63. א* om το ante πνευμα

---

42 Mt 13, 55. pp. Lc 4, 22. **44** 65. **45** Es 54, 13. **49** 31. **58** 33.

ὠφελεῖ οὐδέν· [71,10] τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή
ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. [72,4] ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρ-
χῆσ ὁ Ἰησοῦσ τίνεσ εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντεσ καὶ τίσ ἐστιν ὁ παραδώσων
αὐτόν. 65 [73,10] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν
πρὸσ ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρόσ.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰσ τὰ ὀπίσω
καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ δώδεκα·
μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; 68 [74,1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Cίμων Πέτροσ· κύριε,
πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆσ αἰωνίου ἔχεισ· 69 καὶ ἡμεῖσ πεπι-
στεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. 70 [75,10] ἀπεκρίθη
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶσ τοὺσ δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷσ
διάβολόσ ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Cίμωνοσ Ἰσκαριώτου· οὗτοσ γὰρ
ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν
δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτὸν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰσ τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ
οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖσ· 4 οὐδεὶσ γάρ τι ἐν
κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸσ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον
σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευνον εἰσ αὐτόν.
6 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸσ
ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμοσ μισεῖν ὑμᾶσ,
ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
8 ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην,
ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ

---

63. α εγω λαλω | ℵ om εστιν ult 64. ℵ εξ υμ. εισιν τινεσ | ℵ απ αρχησ | ο ιησουσ: ℵ ο σωτηρ | ℵ om μη | ℵ και τισ (supplet demum ℵ^c) ην ο μελλων αυτον παραδιδοναι 65. ϛ B προσ με | αυτω: ℵ* om | πατροσ: add μου 66. ϛ B om ουν | B εκ των μαθητ. | ℵ om αυτου pri | απηλθον: post πολλοι pon 68. απεκρι. ουν 69. συ ει ο χριστοσ ο υιοσ τ. θε. του ζωντοσ 70. ℵ απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ | ℵ ουχι εγω υμ. εξελ. (ℵ^c add τουσ) δωδεκα | ℵ* om εισ, ℵ^c ante εξ υμ. suppl 71. ℵ* om τον | ϛ ισκαριωτην, ℵ απο καρυωτου | ημελλεν | B παραδιδ. αυτον | B om ων

VII. 1. ϛ B και περιεπατ. ο (B om) ιησουσ μετα ταυτα 3. ℵ οι αδελφ. αυτ. πρ. αυτ. | ϛ θεωρησωσι, ℵ* θεωρουσιν | σου: B ante τα εργ. pon, ℵ* om 4. εν κρυπτ. τι | ποιει και: ℵ* ποιων | αυτοσ: B αυτο | B* παρησια 6. ϛ B λεγει ουν | ℵ* om ο ante ιησ. | ουπω: ℵ* ου | εστιν: B παρεστιν 7. ℵ* ο κοσμ. ου δυνατ. | ℵ om περι αυτου 8. εισ τ. εορτ. pri loc: ϛ ℵ* add ταυτην | ουκ: ϛ B ουπω | ℵ om ο ante εμοσ | ο καιρ. ο εμοσ 9. ταυτα: ϛ B add δε | αυτοσ: ϛ B αυτοισ

---

62 2 Cor 3, 6. **65** 44. **69** 11, 27. Mt 16, 16. **70** 15, 16.
VII. **1** 5, 18. **2** Lev 23, 34. **7** 15, 18.

Γαλιλαίᾳ. **10** ὡσ δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
αὐτὸσ ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. **11** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; **12** καὶ γογγυσμὸσ ἦν περὶ
αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον·
οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. **13** οὐδεὶσ μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ
ἐδίδασκεν. **15** ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗτοσ γράμματα
οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ; **16** ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ
διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με· **17** ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆσ διδαχῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ'
ἐμαυτοῦ λαλῶ. **18** ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν. **19** οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; **20** ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ·
δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; **21** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντεσ θαυμάζετε. **22** ὁ Μωϋσῆσ δέδωκεν
ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέωσ ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων,
καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. **23** εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρω-
ποσ ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ Μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον
ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; **24** μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν
δικαίαν κρίσιν κρίνατε. **25** Ἔλεγον οὖν τινὲσ ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ
οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; **26** καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν
αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντεσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χρι-
στόσ; **27** ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸσ ὅταν ἔρχηται,
οὐδεὶσ γινώσκει πόθεν ἐστίν. **28** [76,3] ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
Ἰησοῦσ καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε·
29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. **30** [77,1]
ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι
οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. **31** [78,10] Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου

---

10. εισ τ. εορτ.: post ανεβη | ς B αλλ (B αλλα) ωσ εν κρυπτ. 12. ς B περι αυτου ην | πολυσ: ς ℵ post γογγυσμοσ | ς B εν τοισ οχλοισ | ς B αλλοι δε 13. B* παρησια | ℵ περι αυτ. ελαλ. 14. ο ιησουσ 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησουσ 17. ς B εκ του θεου 18. ℵ και ο ζητων 19. μωσησ | B εδωκεν 20. απεκρ. ο οχλ.: add και ειπε 21. ο ιησουσ 22. δια τουτο μωσησ | B* ουκ οτι | ς ℵ μωσεωσ | ℵ αλλ οτι εκ των | B om εν 23. B ο ανθρωπ. | ο νομ. ο: ς B om ο sec | μωσεωσ 24. B κρισ. κρινετε 25. ℵ om εκ | ιεροσολυμιτων 26. μηποτε: ℵ μητι | αρχοντεσ: ℵ αρχιερεισ | εστιν: add αληθωσ 27. ℵ om δε | ς^e ℵ ερχεται | γινωσκει: ℵ add αυτον 28. ο ιησουσ: ℵ post εκραξ. ουν | ℵ και εμε | ℵ αλλα εστ. αληθησ 29. ς ℵ εγω δε | ℵ* παρ αυτω | ς B απεστειλεν 30. ℵ οι δε εζητουν 31. B εκ του οχλου δε πολλοι επιστευσαν, ς πολλοι δε εκ τ οχλ. επι.

---

13 9, 22. **16** 14, 24. **19** Exod 24, 3 s. **20** 8, 48. 10, 20. **22** Lev 12, 3. Gen 17, 10. **25** 5, 18. **28** 8, 14. **30** 8, 20.

εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν
οὗτοσ ποιεῖ; **32** ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντοσ περὶ αὐτοῦ
ταῦτα, [79,1] καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα
πιάσωσιν αὐτόν. **33** [80,10] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν
εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. **34** [81,10] ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρή-
σετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. **35** εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
πρὸσ ἑαυτούσ· ποῦ μέλλει οὗτοσ πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ
εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺσ Ἕλ-
ληνασ; **36** τίσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρή-
σετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ εἱστήκει ὁ Ἰησοῦσ
καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. **38** ὁ πιστεύων εἰσ
ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ κοιλίασ αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατοσ
ζῶντοσ. **39** τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ
πιστεύοντεσ εἰσ αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦσ οὐδέπω ἐδοξάσθη.
40 [82,7] Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν
ἀληθῶσ ὁ προφήτησ· **41** ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ· [83,7] ἄλλοι
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; **42** οὐχὶ ἡ γραφὴ
εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆσ κώμησ, ὅπου ἦν
Δαυείδ, ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; **43** [84,10] σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι'
αὐτόν. **44** [85,1] τινὲσ δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶσ ἐπέβα-
λεν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ.

45 [86,10] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ Φαρισαίουσ,
καὶ εἶπον αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; **46** ἀπεκρίθησαν οἱ
ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτωσ ἄνθρωποσ, ὡσ οὗτοσ λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ.
47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; **48** μή
τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; **49** ἀλλὰ
ὁ ὄχλοσ οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. **50** λέγει Νικόδη-
μοσ πρὸσ αὐτούσ, εἷσ ὢν αὐτῶν· **51** μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον

---

31. οτι ο χριστ. | μη: μητι | σημεια: add τουτων | ποιει: ς B εποιησεν
32. ηκουσαν: ℵ add δε | ℵ ταυτα περι αυτου | υπηρετασ (ℵ τουσ υπ.): ante
ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτοισ | μικρ. χρον. 34. ευ-
ρησετε: B add με | ελθειν: B add εκει 35. ℵ* om προσ εαυτ. | ς ℵ B ουτοσ
μελλει | οτι: ς B add ημεισ 36. τισ: ℵ τι | ς ℵ ουτοσ ο λογοσ | ευρησετε:
B add με 37. ς B εκραξε | ερχεσθω: ς B add προσ με (B εμε) 39. ειπεν:
ℵ ελεγεν | ς B ου (B ο) εμελλον | B πιστευσαντεσ | πνευμα: ς add αγιον, B
αγιον δεδομενον | ο ιησουσ | ℵ B ουπω εδοξ. | ℵ* δεδοξαστο 40. πολλοι ουν εκ
του οχλου | ℵ* αυτου των λογ. τουτων, ς nil nisi τον λογον | ουτοσ εστιν: ℵ post
αληθωσ pon, B praem οτι 41. αλλοι sec: ς αλλ. δε, B οι δε 42. B ουκ (corr.
est ουχ) η γρ. | δαβιδ | ℵ οπ. ην ο δα. | B ερχετ. ο χρι. 43. εν τ. οχλ. εγεν.
44. ηθελον: ℵ* ελεγον | B εβαλεν | επ αυτον: ℵ* αυτω 45. ειπον: ℵ λεγουσιν
46. ℵ οι δε υπηρετ. απεκριθ. | ℵ* ουτωσ ανθρ. ελαλ., ς ουτ. ελαλ. ανθρ. | ωσ ουτοσ
λαλει (ς om) ο ανθρωποσ: B om 47. ς B απεκριθ. ουν | αυτοισ: B om 48. ℵ*
πιστευει 49. ς ℵ αλλ | επικαταρατοι 50. λεγει: ℵ ειπεν δε | προσ αυτουσ:
ς add ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον, item ℵ^c B ο ελθων προσ αυτον προτερον

---

33 s. 12, 35. 13, 33. **38** Zach 14, 8. Es 58, 11. **39** Ioel 2, 28 (3, 1). **40** 1, 21.
42 Ps 88 (89), 4. Mich 5, 1. Mt 2, 5. **43** 10, 19. **44** 30. **50** 3, 1. **51** Deut 19, 15 ss.

ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; **52** ἀπεκρίθησαν καὶ
εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προ-
φήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.

VIII.

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ
κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ
φῶς τῆς ζωῆς. **13** εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρ-
τυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. **14** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι
οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
ὑπάγω. **15** ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. **16** καὶ
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ'
ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. **17** καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμμένον
ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. **18** ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. **19** ἔλεγον οὖν
αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; [87,3] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. **20** [88,1]

51. ακουση παρ αυτ. προτερον | ℵ* om παρ αυτ. 52. ϛ ℵ ειπον | ερευνησον | B εκ της γαλιλ. προφητ. | εγηγερται, atque post hanc vocem add: [7,53] καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [1] Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [2] ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. [3] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν (om πρ. αυτ.) γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην (καταληφθεισαν)· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, [4] λέγουσιν αὐτῷ (add πειραζοντες)· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· [5] ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι (λιθαζειν)· σὺ οὖν τί λέγεις (add περι αυτης); [6] τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν (-γοριαν κατ) αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν (κατεγρ.) εἰς τὴν γῆν. [7] ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος (-τον) τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ (-την) βαλέτω. [8] καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. [9] οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι (om και usq. ελεγχ.) ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων (om ε. τ. εσχ.)· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα (ουσα). [10] ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς εἶπεν αὐτῇ· Ἡ γυνή (om Η γυ.), ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου (om που usq. σου); οὐδείς σε κατέκρινεν; [11] ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Addidimus uncis inclusam potiorem lectionis varietatem.

VIII. 12. B om ο | ο ιησους αυτοις ελαλησε | ℵ* εγω φως ειμι του | B μοι | περιπατησει | ℵ* αλλ εχει 14. απεκριθη etc: ℵ ειπεν αυτοις ο ιησ. | B η μαρτ. μου αληθ. εστ. | ϛ B υμεις δε | ϛ ℵ ερχο. και που 16. και εαν: ℵ καν | ϛ ℵ αληθης | ο πεμψ. με: ϛ B add πατηρ 17. γεγρ. εστ.: ϛ B γεγραπται 19. ϛ ℵ ο ιησους, atque ℵ add και ειπεν | ℵ om μου sec | ϛ ℵ αν post ηδειτε pon

VIII. [5 Lev 20, 10.] **12** 9, 5. 12, 46. **15** 7, 24. 3, 17. **16** 16, 32. **17** Deut 19, 15. Mt 18, 16. **19** 14, 7—9.

ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶσ ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 [89,10] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν
τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; **23** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω
ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ
εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. **24** εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. **26** πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν·
ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με ἀληθήσ ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ᾽ αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ
εἰσ τὸν κόσμον. **27** οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν. **28** εἶπεν
οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι
ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
ταῦτα λαλῶ. **29** καὶ ὁ πέμψασ με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον,
ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν. **31** ἔλεγεν
οὖν ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ Ἰουδαίουσ· ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε
ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶσ μαθηταί μου ἐστέ, **32** καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλή-
θειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶσ. **33** ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα
Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι ἐλεύ-
θεροι γενήσεσθε; **34** ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλόσ ἐστιν τῆσ ἁμαρτίασ. **35** ὁ δὲ δοῦλοσ οὐ
μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. **36** ἐὰν οὖν ὁ
υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι ἔσεσθε. **37** οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ
ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. **38** ἃ
ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸσ
ποιεῖτε. **39** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε·
40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα,
ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. **41** ὑμεῖσ ποιεῖτε

---

20. ελαλησεν: add ο ιησουσ 21. ℵ ελεγεν ουν | ℵ om παλιν | αυτοισ: add ο ιησουσ 22. οπου: ℵ* add αν 23. ελεγεν: ειπεν | B εκ τουτου του κοσμ. pri loc 24. ℵ om ουν | πιστευσητε: ℵ add μοι 25. ℵ om ουν | ς και ειπεν, ℵ ειπ. ουν | B om ο ante ιησ. | ὅ τι: ς (non item ς[e]) ὅτι 26. ℵ παρ αυτω | λαλω: λεγω 27. ελεγεν: ℵ* add τον θεον 28. ς ειπ. ουν αυτοισ ο ιησ., ℵ ειπ. ουν αυτοισ ο ιησ. παλιν | B οτι οταν | ς B ο πατηρ μου | ταυτα: ℵ ουτωσ 29. ℵ ουκ αφη. με μονον· μετ εμου εστ. | μονον: add ο πατηρ 31. ℵ* om ο ante ιησ. | ℵ* om μου 33. πρ. αυτον: αυτω 34. B om ο ante ιησ. 35. ℵ om ο υι. μεν. εισ τ. αιω. 38. εγω ο εωρακ. | πατρι: ς ℵ add μου | κ. υμ. ουν ο | ηκουσατε: ς ℵ* εωρακατε | παρ. του πατροσ: ς παρ. τω πατρι, praeterea ς ℵ add υμων 39. ειπον | λεγει: ℵ απεκριθη | B om ο ante ιησ. | εστε: ητε | εποιειτε (ς add αν): B* ποιειτε 41. υμεισ: ℵ[c] add δε

---

20 7, 30. **21** 7, 33 s. **23** 3, 31. 1 Io 4, 5. **28** 3, 14. 12, 32. **29** 16. **34** Rom 6, 16 s. **35** Gen 21, 10. **39** Mt 3, 9.

τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορνείασ οὐ γεγεννήμεθα,
ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. **42** εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ
ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. **43** διατί τὴν λαλιὰν
τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. **44** ὑμεῖσ
ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.
ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι
οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι
ψεύστησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. **45** ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ
πιστεύετέ μοι. **46** τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ; εἰ ἀλήθειαν λέ-
γω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; **47** ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ
θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι
Σαμαρίτησ εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεισ; **49** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐγὼ δαιμόνιον
οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με. **50** ἐγὼ δὲ
οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. **51** ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰσ τὸν αἰῶνα.
52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. Ἀβραὰμ
ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ τὸν λόγον μου τηρήσῃ,
οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα· **53** μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ
ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν
ποιεῖσ; **54** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν
ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ἡμῶν
ἐστίν, **55** καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ
οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ τηρῶ. **56** Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν
τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. **57** εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν
πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεισ καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακασ; **58** εἶπεν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. **59** ἦραν οὖν λίθουσ
ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. **2** καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥμαρτεν, οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα

---

41. ειπαν: ς B ειπον, et ς add ουν | ℵ* ουκ εγεννημεθα, B ουκ εγεννηθημεν 42. ειπεν: ς ℵ add ουν | B om ο ante ιησ. | B ο πατηρ 44. εκ του: om του | ουχ εστηκ. 46. ει: add δε 48. απεκριθ. ουν | ειπον | ς B σαμαρειτησ | ℵ* om συ 49. απ. ιησουσ: ℵ add και ειπεν 51. τον λογον τον εμον | ℵ τηρησει | ℵ θεωρησει 52. B ειπον, ς ειπον ουν | ου μη γευσηται (ς γευσεται) θανατου: B θανατον ου μη θεωρηση 53. σεαυτον: add συ 54. ℵ ο ιησουσ | δοξαζω | ς ℵ B* οτι θεοσ υμων 55. και εαν ειπω | υμων: B υμιν | ς ℵ αλλ 56. ινα ιδη 57. ειπον | B* εωρακεσ, ℵ* εωρακεν σε 58. ς ℵ ο ιησουσ 59. εκ του ιερου: add διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτωσ.
IX. 2. ραββι

---

44 1 Io 3, 8. **46** 1 Io 3, 5. **47** 18, 37. 1 Io 4, 6. **48** 7, 20. Mt 10, 25. **51** 5, 24 11, 25. **53** 4, 12. **56** (Gen 18, 17.) **59** 10, 31.

τυφλὸσ γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὔτε οὗτοσ ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ
αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶσ δεῖ ἐργά-
ζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε
οὐδεὶσ δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ εἰμὶ τοῦ κόσμου.
6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματοσ, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε
νίψαι εἰσ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλ-
θεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονεσ καὶ οἱ θεωροῦν-
τεσ αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ καθή-
μενοσ καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί,
ἀλλὰ ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνοσ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ·
πῶσ οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνοσ· ὁ ἄνθρωποσ
ὁ λεγόμενοσ Ἰησοῦσ πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺσ ὀφθαλμοὺσ καὶ
εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ
ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ
σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ
ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην
καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ
θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ δύναται
ἄνθρωποσ ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ.
17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου
τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν
τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντοσ, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺσ λέγοντεσ·
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ὑμῶν, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη; πῶσ οὖν
βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέ-
πει οὐκ οἴδαμεν ἢ τίσ ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ οὐκ οἴδαμεν·
αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸσ περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον
οἱ γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺσ Ἰουδαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ

3. ο ιησουσ 4. ημασ pri: εμε | ημασ sec: ς B με 6. επεχρισεν. B επεθηκεν | τον πηλον επι τ. οφθαλμ. του τυφλου 8. προσαιτησ: τυφλοσ 9. οτι pri: א om | αλλοι (א add δε) ελεγ. ουχι αλλα (B αλλ): ς αλλοι δε οτι | εκεινοσ: א* et cb add δε | οτι sec: א[ca] om 10. א* ελεγαν | πωσ ουν: ς B om ουν | ανεωχθησαν | σου: ς[e] σοι 11. απεκρ. εκειν. και ειπεν· ανθρωπος λεγομενοσ | om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12. ειπαν (א B praem και): ειπον ουν 14. εν η ημερ.: οτε 15. επι τουσ οφθαλμ. μου 16. א* ελεγαν | ουτ. ο ανθρω. ουκ εστ. παρ. του θεου | αλλοι: א B add δε 17. ουν: om | παλιν: א* add ουν | א B τι συ λεγεισ | א* περι σεαυτου | B ηνεωξεν 18. οτι τυφλ. ην 19. λεγοντεσ: א* om | א* ει ουτοσ | א* εγενηθη | αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον 21. αυτον ερωτησατε: ς post ηλικ. εχει pon, א* om | ς א* αυτοσ ηλικ. εχει | αυτοσ: א* om | περι αὑτου 22. א ειπαν

IX. 5 8, 12. 7 Neh 3, 15. 17 Lc 7, 16. 22 7, 13. 12, 42.

Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ γένηται.
23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.
24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ ἦν τυφλόσ, καὶ εἶπαν
αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ ἁμαρτωλόσ
ἐστιν. **25** ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ ἁμαρτωλόσ ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα,
ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω. **26** εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶσ
ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; **27** ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ
οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε αὐτοῦ μα-
θηταὶ γενέσθαι; **28** ἐλαιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ ἐκείνου,
ἡμεῖσ δὲ τοῦ Μωϋσέωσ ἐσμὲν μαθηταί· **29** ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ
λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. **30** ἀπεκρίθη ὁ ἄν-
θρωποσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖσ οὐκ
οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺσ ὀφθαλμούσ. **31** οἴδαμεν ὅτι ἁμαρ-
τωλῶν ὁ θεὸσ οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιῇ τούτου ἀκούει. **32** ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλ-
μοὺσ τυφλοῦ γεγεννημένου· **33** εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο
ποιεῖν οὐδέν. **34** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννήθησ
ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν·
σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; **36** ἀπεκρίθη ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν·
καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰσ αὐτόν; **37** εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. **38** ὁ δὲ ἔφη·
πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. **39** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ
κρίμα ἐγὼ εἰσ τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ
οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ γένωνται. **40** ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐ-
τοῦ ὄντεσ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; **41** εἶπεν αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

---

23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου: post εφων. ουν | ειπον | ℵ B ουτοσ ο ανθρω. 25. εκεινοσ: add και ειπεν | εν: ℵ* add δε 26. ℵ ειπαν | ουν: ς δε, ℵ* om | αυτω: add παλιν 27. τι: B add ουν | ℵ μαθητ. αυτου 28. ς ελοιδορ. ουν, ℵ* B και ελοιδορ. | ειπον | ει μαθητ. εκειν. | ς B μωσεωσ 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | om το | ανεωξε 31. οιδαμ. δε | B ο θεοσ αμαρτωλ. | B αλλα εαν 32. B ηνεωξεν 34. ειπον 35. ℵ* και ηκουσεν | ο ιησουσ | ειπεν: add αυτω | ανθρωπου: θεου 36. B om απεκριθ. εκειν. κ. ειπ., sed post εστιν add εφη | και τισ: om και | κυριε: ℵ ante και τ. εστ. pon 37. ειπεν (ℵ εφη): add δε | B* εορακασ 38. ℵ* om ο δε εφη usque [39] και ειπ. ο ιησουσ 40. και ηκουσαν | εκ τ. φαρισαι.: ς B add ταυτα | οι οντεσ μετ αυτ. | ς B ειπον 41. B om ο ante ιησ. | η ουν αμαρτια | ℵ^{ca} αι αμαρτιαι οι μενουσιν

---

29 Exod 3, 4 ss.

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ εἰσ τὴν
αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνοσ κλέπτησ ἐστὶν καὶ
λῃστήσ· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων.
3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ
τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ᾽ ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα
ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύ-
ξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν
παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει
αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα
τῶν προβάτων. 8 πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ᾽ οὐκ
ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν τισ εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτησ
οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ
καλὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸσ καὶ
οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον
καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
13 ὅτι μισθωτόσ ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγώ
εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά,
15 [90,3] καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, [91,4] καὶ
τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 [92,110] καὶ ἄλλα πρόβατα
ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ
φωνῆσ μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷσ ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό
με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 οὐδεὶσ αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν
ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου. 19 σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖσ
Ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ. 20 ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαι-
μόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ

X. 1. B υμιν λεγω 3. φωνει: καλει 4. και οταν | τα ιδι. παντ. (ℵ* et[cb] om παντ.): τα ιδια προβατα 5. ς ℵ ακολουθησωσιν 6. εκεινοι δε: ℵ* και 7. ειπεν ουν: ς add παλιν αυτοισ, B add tantum παλιν, ℵ[ca] tantum αυτοισ, ℵ[a] et [cb] αυτοισ παλιν | B om ο ante ιησ. | B υμιν λεγω | οτι: B om 8. ηλθον: ℵ[c] B add προ εμου, ς praem eadem 11. ℵ* διδωσιν 12. ο μισθωτοσ: ς ο μισθ. δε, ℵ ο δε μισθ. | εστιν: εισιν | σκορπιζει: add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν: praem ο δε μισθωτοσ φευγει 14. γιν. με τα εμα: γινωσκομαι υπο των εμων 15. τιθημι: ℵ* διδωμι 16. με δει | ℵ ακουσωσιν | ℵ[c] B γενησονται 17. ο πατ. με 18. αιρει: ℵ* B ηρεν | ταυτην την: B om την 19. σχισμα ουν 20. ℵ* ελεγαν | ουν: ς B δε

X. 15 Mt 11, 27. 20 7, 20. 21 9, 32.

ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ
ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοισ· χειμὼν ἦν· 23 καὶ
περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνοσ. 24 ἐκύκλωσαν οὖν
αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ;
εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· εἶπον
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ
μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ
ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου
ἀκούουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δίδωμι
αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν,
καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 ἐγὼ καὶ ὁ
πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν πάλιν λίθουσ οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίασ, καὶ
ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ
ἐκείνουσ εἶπεν θεούσ, πρὸσ οὓσ ὁ λόγοσ ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται
λυθῆναι ἡ γραφή· 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ τὸν κόσμον,
ὑμεῖσ λέγετε ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ
τὰ ἔργα τοῦ πατρόσ μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύετε, τοῖσ ἔργοισ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ
πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 [93,4] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλ-
θεν ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰσ τὸν τόπον ὅπου ἦν
Ἰωάννησ τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 [94,10] καὶ πολλοὶ
ἦλθον πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννησ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν,
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννησ περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰσ αὐτὸν ἐκεῖ.

---

21. ανοιγειν 22. δε: B τοτε | εγκαινια | ς B εν τοισ ιεροσολ. | χειμων: Praem και 23. B om ο ante ιησ. | εν τη στοα: ς B add του | σολομωντοσ 24. B εκυκλευσαν | ℵ* om αυτον | ειπον: ς ℵ^{ca} B ειπε | B* παρησια 25. απεκριθη: add αυτοισ | B om ο ante ιησ. | ου πιστευετε: B ουκ επιστευσατε 26. αλλ | οτι ουκ: ου γαρ | των εμων: add καθωσ ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιων. διδ. αυτ. | ℵ* αποληται | ℵ ου μη αρπαση 29. ο πατηρ: ς B add μου | ο δεδωκεν: οσ δεδ. | μειζ. παντ. εστ. | μειζον: ς ℵ -ζων | τ. πατροσ: add μου 31. εβαστασαν: add ουν 32. καλα εργα | πατροσ: add μου | λιθαζ. με 33. απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντεσ | και οτι: ℵ om και 34. B om ο ante ιησ. | υμων: ℵ* om | οτι: om | ℵ* om εγω 35. ς ℵ B ο λο. του θε. εγενετ. 36. ς B του θεου 38. ς B μη πιστευητε | τ. εργ. πιστευσατε | και γινωσκητε: ς ℵ κ. πιστευσητε | εν τω πατρι: εν αυτω 39. ουν: B om | αυτον: ℵ^{c} add παλιν, ς B praem παλιν 40. εισ τ. τοπον: ℵ* om | B ιωανησ | το πρωτον: ℵ το προτερον | B εμενεν 41. οτι: ℵ om | B ιωανησ 42. επιστευ. πολλ. εκει εισ αυτ.

---

23 Act 3, 11. 25 5, 36. 26 8, 45 ss. 27 3 s. 30 8, 59. 34 Ps 81 (82), 6. 39 7, 30.

XI.

1 Ἦν δέ τισ ἀσθενῶν, Λάζαροσ ἀπὸ Βηθανίασ, ἐκ τῆσ κώμησ τῆσ
Μαρίασ καὶ Μάρθασ τῆσ ἀδελφῆσ αὐτῆσ. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν
κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ, ἧσ ὁ ἀδελφὸσ
Λάζαροσ ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸσ αὐτὸν λέγουσαι· κύριε,
ἴδε ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια
οὐκ ἔστιν πρὸσ θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆσ. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν
αὐτῆσ καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν
ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρασ· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖσ μαθηταῖσ·
ἄγωμεν εἰσ τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί,
νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεισ ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ ἡμέρασ; ἐάν τισ περιπατῇ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ
περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα
εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖσ· Λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοίμηται·
ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύ-
ριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε
οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ παρρησίᾳ· Λάζαροσ ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω
δι' ὑμᾶσ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν.
16 εἶπεν οὖν Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ
ἡμεῖσ ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρασ ἡμέρασ ἔχοντα ἐν τῷ
μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺσ τῶν Ἱεροσολύμων ὡσ ἀπὸ σταδίων δε-
καπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸσ τὰσ περὶ Μάρθαν
καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα
ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦσ ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν,
δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφόσ σου.
24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ

XI. 1. ς B om τησ ante μαρ. 2. B μαριαμ 3. ℵ προσ αυτ. αι αδελφ. 4. ℵ αλλ ινα δοξασθ. 7. παλιν: ℵ* om 8. ραββι 9. ο ιησουσ | εισ. ωρ. τησ ημερ. 12. ℵ ειπαν | B οι μαθητ. αυτω, ς οι μαθητ. αυτου 13. ℵ* om αυτου 14. ℵ* om ο ante ιησ. | ℵ* παρησια 15. ς B αλλ 16. συμμαθητ. 17. ο ιησουσ: $\aleph^{cb}$ add εισ βηθανιαν | τεσσαρασ (ℵ -ρεσ) ημερασ: ς ℵ add ηδη, B τεσσ. ηδη ημερ. 18. η βηθανια 19. και πολλοι εκ | προσ τασ περι: ℵ B πρ. την | ς ℵ μαριαν | αδελφου: add αυτων 20. ο ιησουσ 21. τον ιησουν | B om κυριε | ο αδελφ. μ. ουκ αν ετεθνηκει 22. αλλα και νυν | ℵ οσα εαν αιτησει 24 ς ℵ om η

XI. 1 Lc 10, 38. 2 12, 3. 8 10, 31. 21 32.

ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **25** εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ
ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, **26** καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πι-
στεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; **27** λέγει
αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ὁ
εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. **28** καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν
Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλοσ πάρεστιν καὶ
φωνεῖ σε. **29** ἐκείνη ὡσ ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν·
30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντεσ μετ' αὐτῆσ ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντεσ τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέωσ ἀνέστη
καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα
κλαύσῃ ἐκεῖ. **32** ἡ οὖν Μαριὰμ ὡσ ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν
ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν
μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ. **33** Ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ
τοὺσ συνελθόντασ αὐτῇ Ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, **34** καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ·
κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. **35** ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦσ. **36** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. **37** τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτοσ ὁ
ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦσ οὖν πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν
δὲ σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. **39** λέγει ὁ Ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν
λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει·
τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. **40** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν
πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; **41** ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦσ
ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ
μου. **42** ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν
περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. **43** καὶ ταῦτα
εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. **44** ἐξῆλθεν ὁ τεθνη-
κὼσ δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ
σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐ-
τὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν Μαριὰμ καὶ
θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· **46** τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον
πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦσ.

---

25. ειπεν: add δε 27. ℵ* (sed ipse* correxit) πιστευω 28. τουτο: ταυτα | ς ℵ μαριαν | B ειπασα 29. ℵ B εκεινη δε | ℵ B ηγερθη et ηρχετο 30. αλλ ην: ℵ B add ετι 31. ς ℵ την μαριαν | δοξαντεσ: λεγοντεσ 32. ς ℵ μαρια | ο ιησουσ | εισ τουσ ποδασ αυτου | μου: post απεθαν. pon 33. ℵ* om ωσ | ℵ* εβριμησατο (ℵ^a ενεβρ.) 35. ℵ και εδακρυσεν ιησουσ 36. ℵ* ελεγαν 37. ℵ* ειπαν | ς ℵ ηδυνατο 38. ς B εμβριμωμενοσ | ℵ* om επ 39. του τεθνηκοτοσ 40. οψει 41. τον λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ 43. ℵ* εκραυγαζεν | ℵ* λαζαρ 44. ς ℵ και εξηλθεν | B λεγει ιησουσ αυτοισ | ς ℵ om αυτον sec 45. ουν: ℵ δε | πρ. τ. μαριαν | α: B ο | εποιησεν: ς ℵ add ο (ℵ om) ιησουσ 46. ς B ειπον | ς ℵ ο ιησουσ

---

25 8, 51. **27** 6, 69. **32** 21.

47 Cυνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλε-
γον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; **48** ἐὰν
ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ, πάντεσ πιστεύσουσιν εἰσ αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ
Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνοσ. **49** εἷσ δέ τισ
ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
οὐκ οἴδατε οὐδέν, **50** οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ
ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται. **51** τοῦτο δὲ ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν
ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ, **52** καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
ἔθνουσ μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ
εἰσ ἕν. **53** [93,4] ἀπ' ἐκείνησ οὖν τῆσ ἡμέρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνω-
σιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦσ οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ, ἀλλὰ
ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου, εἰσ Ἐφραὶμ λεγομένην
πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. **55** [96,1] ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα
τῶν Ἰουδαίων, [97,10] καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆσ χώρασ
πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούσ. **56** ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ
εἰσ τὴν ἑορτήν; **57** δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰσ
ἵνα ἐάν τισ γνῷ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπωσ πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦσ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰσ Βηθανίαν, ὅπου
ἦν Λάζαροσ, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦσ. **2** [98,1] ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖ-
πνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαροσ εἷσ ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων
σὺν αὐτῷ. **3** ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτίμου
ἤλειψεν τοὺσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. **4** λέγει δὲ Ἰούδασ
ὁ Ἰσκαριώτησ, εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·
5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ;
6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτησ
ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. **7** εἶπεν οὖν ὁ
Ἰησοῦσ· ἄφεσ αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ

---

47. πο. σημ. ποι. 48. ℵ πιστευουσιν 50. διαλογιζεσθε | υμιν: ς ημιν, ℵ om 51. προεφητευσεν | ο ιησουσ 52. B αλλα 53. συνεβουλευσαντο 54. ℵ B ο ουν ιησουσ | B παρησια | ℵ εφρεμ, ς εφραϊμ | διετριβεν: ℵ B εμεινεν | μαθητων: add αυτου 56. ς B ελεγον 57. δεδωκ. δε και | εντολην
XII. 1. λαζαροσ: add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ ad finem 2. εκ: om | συνανακει. αυτω 3. B μαριαμ | B om του ante ιησου | B επλησθη 4. λεγει ουν εισ εκ τ. μαθητ. αυτ., ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ 6. εχων: ειχε και | ινα: om | τηρηση: τετηρηκεν

---

50 18, 14. **52** 10, 16.
XII. **1** 11, 43. **2** Lc 10, 40. **3** ss. Mt 26, 6—12. Mc 14, 3—8. (Lc 7, 37 ss)

αὐτό· 8 τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε.

9 [99,10] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ
ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτεί-
νωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν
Ἰησοῦν.

12 [100,1] Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ὁ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντεσ
ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ
ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχό-
μενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ Ἰσραήλ. 14 [101,7] εὑρὼν δὲ ὁ
Ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ,
θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16 [102,10] ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα
ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλοσ ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον
ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ
ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν·
ἴδε ὁ κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν
τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆσ Γαλι-
λαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.
22 ἔρχεται Φίλιπποσ καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέασ καὶ Φίλιπποσ
καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 [103,4] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων·
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 [104,10] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸσ
μόνοσ μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 [105,3] ὁ φιλῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ
τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 [106,10] ἐὰν ἐμοί τισ διακονῇ,
ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται·
ἐάν τισ ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 [107,4] νῦν ἡ ψυχή μου
τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. [108,10] ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.
ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν

---

9. om ο ante οχλοσ 10. Β εβουλ. δε και 12. ℵ ο οχλοσ | ℵ* om ο ante ελθων | ϛ Β ο ιησουσ 13. εκραυγαζον (ℵ add λεγοντεσ): ϛ εκραζον, Β* εκραυγασαν | om και ante ο βασιλ. 15. ϛ ℵ θυγατερ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτ. | ο ιησουσ 17. οτι: ϛ (non ϛ^e) ℵ Β οτε 18. και: Β* om | ℵ υπηντ. αυτω οχλ. πολυσ | ηκουσε | ℵ αυτον τουτο 19. ειπον 20. τινεσ ελληνεσ 22. Β ερχ. ο φιλιππ. | ερχετ. (ℵ και παλιν ερχ.) ανδρ. κ. φι. και λεγ.: και παλιν ανδρ. και φιλιππ. λεγουσι 23. απεκρινατο 25. απολεσει 26. εμοι διακον. τισ | εαν sec: και εαν 28. σου: Β μου 29. Β om ουν |

---

9 11, 43 ss. 10 11, 53. 12 ss. Mt 21, 1 ss. Mc 11, 1 ss. Lc 19, 29 ss. 13 Ps 117 (118), 25 s. 15 Zach 9, 9. 17 11, 43. 25 Mt 10, 39. 16, 25 Lc 17, 33. 28 17, 4 s.

ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ
αὐτῷ λελάληκεν. **30** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη
γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶσ. **31** νῦν κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρ-
χων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, **32** κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ,
πάντασ ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. **33** τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. **34** ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ· ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ
τοῦ νόμου ὅτι Χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ πῶσ λέγεισ σὺ ὅτι δεῖ
ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου;
35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν·
περιπατεῖτε ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπα-
τῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. **36** ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε
εἰσ τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. **37** τοσ-
αῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰσ
αὐτόν, **38** ἵνα ὁ λόγοσ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ
ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; **39** [109,1]
διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐασ· **40** τετύφλωκεν
αὐτῶν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούσ.
41 [110,10] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ
αὐτοῦ. **42** ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν,
ἀλλὰ διὰ τοὺσ Φαρισαίουσ οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·
43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 [111,1] Ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰσ
ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, **45** καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά
με. **46** [112,10] ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ
ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. **47** καὶ ἐάν τίσ μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ
μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ'
ἵνα σώσω τὸν κόσμον. **48** ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά
μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **49** ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψασ με
πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. **50** καὶ οἶδα ὅτι ἡ
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ
πατήρ, οὕτωσ λαλῶ.

---

29. ϛ Β και ακουσασ **30.** ο ιησουσ | και ειπεν: Β post απεκριθη pon, ℵ om | αυτη η φωνη **31.** νυν ο αρχ. του κο. τουτου: ℵ* nil nisi και **32.** εαν: Β αν | παντασ: ℵ παντα **33.** ℵ εμελλεν **34.** om ουν | ϛ ℵ συ λεγεισ **35.** εν υμιν: μεθ υμων | ωσ: ϛ ℵ εωσ | ℵ[c] η σκοτια **36.** ωσ: εωσ | ο ιησουσ **40.** επωρωσεν (ℵ επηρωσεν ex επηρωτησεν emendatum): ϛ πεπωρωκεν | επιστραφωσι | ιασωμαι **41.** οτι: οτε **43.** ηπερ: ℵ υπερ **44.** αλλ **46.** Β om πασ **47.** φυλαξη: πιστευση **49.** εδωκε **50.** ουν λαλω εγω

---

31 16, 11. **32** 3, 14. **33** 18, 32. **34** Ps 88 (89), 29. 109 (110), 4. Dan 7, 14. **35** 7, 33. **36** Lc 16, 8. **38** Es 53, 1. Rom 10, 16. **40** Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. Act 28, 26 s. **41** (Es 6, 1.) **42** 9, 22. **43** 5, 44. **45** 8, 19. **46** 8, 12. **47** 3, 17. **49** 14, 10. **50** 6, 63.

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ
ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πατέρα, ἀγαπήσασ τοὺσ
ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ ἠγάπησεν αὐτούσ. **2** [113,9] καὶ δείπνου
γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότοσ εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν
Ἰούδασ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτησ, **3** [114,2] εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πα-
τὴρ εἰσ τὰσ χεῖρασ, [115,10] καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν
ὑπάγει, **4** ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-
τιον διέζωσεν ἑαυτόν· **5** εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νί-
πτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένοσ.
6 ἔρχεται οὖν πρὸσ Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ· κύριε, σύ μου νίπτεισ
τοὺσ πόδασ; **7** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ
ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. **8** λέγει αὐτῷ Πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ μου τοὺσ
πόδασ εἰσ τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ
μέροσ μετ᾽ ἐμοῦ. **9** λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε, μὴ τοὺσ πόδασ
μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. **10** λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ·
ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ· καὶ ὑμεῖσ
καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντεσ. **11** ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντεσ καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ
ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; **13** [116,2] ὑμεῖσ
φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ κύριοσ, καὶ καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 [117,10] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺσ πόδασ ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ,
καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺσ πόδασ· **15** ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα
ὑμῖν, ἵνα καθὼσ ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. **16** [118,3] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολοσ
μείζων τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν. **17** εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε
αὐτά. **18** [119,10] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνασ ἐξελεξάμην·
ἀλλ᾽ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ᾽ ἐμὲ
τὴν πτέρναν αὐτοῦ. **19** ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε
ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. **20** [120,1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν
τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

XIII. 1. εληλυθεν 2. γενομενου | ινα παραδ. etc: ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3. ειδωσ: add ο ιησουσ | δεδωκεν 6. ϛ ℵ και λεγει αυτω, additque ϛ εκεινοσ | ℵ* om κυριε 7. ℵ* α εγω 8. ϛ ℵ τουσ ποδασ μου | απεκρ. αυτω ο ιησουσ 9. B πετροσ σιμων | ℵ* om κυριε 10. ϛ ℵ ο ιησουσ | ου χρειαν εχει | νιψασθαι: ϛ η τουσ ποδασ νιψ., B ει μη τουσ ποδασ νιψ. 11. ϛ ℵ om οτι 12. αυτων: ℵ* αυτου | και ελαβεν: ℵ om και | και ανεπεσεν: ϛ αναπεσων, ℵ[c] και αναπεσων 14. νιπτειν αλληλων 15. ϛ B εδωκα 18. εγω: ℵ add γαρ | τινασ: ουσ | μετ εμου: B μου | ϛ B επηρεν | επ: B om 19. ινα οταν γεν. πιστευ. | B πιστευητε 20. εαν τινα

XIII. **1** Mt 26, 17 pp. **2** 27. Mt 26, 20 pp. **3** 3, 35. **10** 15, 3. **11** 6, 64. **16** 15, 20. Mt 10, 24. Lc 6, 40. 22, 27. **18** Ps. 40 (41), 10. Act 1, 16. **19** 14, 29. **20** Mt 10, 40. Lc 9, 48.

21 [121,4] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν
καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 [122,1]
ἔβλεπον εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνοσ λέγει. 23 [123,10]
ἦν ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα
ὁ Ἰησοῦσ· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτροσ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν
περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνοσ οὕτωσ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ Ἰησοῦ
λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνόσ ἐστιν ᾧ
ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. [124,9] βάψασ οὖν τὸ ψωμίον λαμβά-
νει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε
εἰσῆλθεν εἰσ ἐκεῖνον ὁ σατανᾶσ. [125,10] λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ
ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶσ ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸσ τί εἶπεν
αὐτῷ· 29 τινὲσ γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδασ, ὅτι λέγει
αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖσ πτωχοῖσ
ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ ἐξῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦσ· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου,
καὶ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸσ
δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺσ δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν
μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼσ εἶπον τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι ὅπου
ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν και-
νὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ, καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ ἵνα καὶ
ὑμεῖσ ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθηταί
ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοισ. 36 [126,1] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ·
κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν
ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτροσ· κύριε, δια-
τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.
38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕωσ οὗ ἀρνήσῃ με τρίσ.

---

21. ο ιησουσ 22. ς ℵ* εβλεπ. ουν 23. ς ℵ ην δε αναχ. | εκ: om | B om ο ante ιησ. 24. και (ℵ praem πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν) λεγει αυτω· ειπε etc: ς πυθεσθαι τισ αν ειη 25. B αναπεσων | ουν: ς δε, B om | ουτωσ: ς ℵ om 26. ℵ^c B αποκριν. ουν | ο (B om) ιησουσ: ℵ add και λεγει | ς ℵ ω εγω βαψασ το ψωμι. επιδωσω | και εμβαψασ το (B om) ψωμ. | ς ℵ* om λαμβαν. και | ισκαριωτη 27. ℵ om τοτε | ς ℵ ο ιησουσ 28. B om δε 29. ο ιουδασ | ο ιησουσ 30. ευθεωσ εξηλθεν 31. om ουν (οτε cum ην δε νυξ coniuncto) | λεγει ο ιησ. 32. ℵ* B om ει ο θε. εδοξ. εν αυτω | δοξ. αυ. εν εαυτω 33. μικρον: ℵ add χρονον | οτι: ℵ* om | υπαγω εγω 36. ς ℵ απεκριθ. αυτω ο ιησ. | ς B om εγω | υστερ. δε ακολουθ. μοι 37. ς B ο πετροσ | ℵ* om κυριε | B ακολουθειν | ℵ υπερ σου τ. ψυ. μου θησ 38. απεκριθη αυτω ο ιησ. | φωνησει | ς ℵ απαρνηση

---

21 ss. Mt 26, 21—25. Mc 14, 18—21. Lc 22, 21—23. 23 20, 2. 33 7, 33 s. 34 15, 12. 17. 38 Mt 26, 34. Mc 14, 30. Lc 22, 34.

XIV.

1 [127,10] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν θεόν, καὶ
εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ
δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν
πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ
πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖσ ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω
οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ,
καὶ πῶσ οἴδαμεν τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸσ καὶ ἡ
ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γινώσκετε αὐτὸν
καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιπποσ· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πα-
τέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν
εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάσ με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼσ ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα·
πῶσ σὺ λέγεισ· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεισ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 11 πι-
στεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ
ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸσ
τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 [128,4] καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου,
τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με
ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ
ἐμὰσ τηρήσετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὃ ὁ
κόσμοσ οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖσ
γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶσ
ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμοσ με οὐκέτι
θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖσ ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖσ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ

XIV. 2. ℵ om αν | om οτι 3. υμιν τοπον | παραληψομαι 4. οιδατε
και την οδον οιδατε 5. B om και ante πωσ | οιδαμ. τ. οδον: ς δυναμεθα
την οδον ειδεναι, ℵ την οδ. ειδεν. δυναμεθ. 6. ς B ο ιησουσ 7. ς B ει
εγνωκειτε με | γνωσεσθε: ς εγνωκειτε αν, B αν ηδειτε | B om και ante
απαρτι | γινωσκετε: ℵ γνωσεσθε | αυτον sec: B om 9. ς B τοσουτον χρο-
νον | ς (non ς^c) με; φιλιππε, | και πωσ | ℵ* οτι δειξον 10. B* πιστευσεισ |
εγω λεγω (B* om λεγω): ς ℵ εγ. λαλω | B om ο ante εν εμοι | αυτοσ ποιει
τα εργα (sine αυτου) 11. εν εμοι: ς^e add εστιν | ℵ* om δια | αυτα: B αυ-
του | πιστευετε: ς B add μοι 12. πατερα: add μου 13. B αιτητε 14. με:
om | εγω: B τουτο 15. ℵ* om με | τηρησετε (ℵ -σητε): τηρησατε 16. και
εγω | μεθ υμ. η (B pon η post αιωνα): μενη μεθ υμ. 17. αυτο sec: ℵ B
om | υμεισ: add δε | εσται: B εστιν 19. ς ℵ ζησεσθε 20. B υμεισ γνωσεσθ.

XIV. 1 27. 3 18, 28. 12, 26. 17, 24. 4 13, 33. 7 8, 19. 9 12, 45. 10 12, 49. 13
16, 23. Mc 11, 24. 15 21. 15, 10. 16 26. 15, 26. 19 16, 16.

ἐν ὑμῖν. **21** ὁ ἔχων τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγα-
πῶν με· [129,1] ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, κἀγὼ
ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. **22** [130,10] Λέγει αὐτῷ Ἰούδασ,
οὐχ ὁ Ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυ-
τὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; **23** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ
ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ
πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. **24** ὁ μὴ ἀγαπῶν
με τοὺσ λόγουσ μου οὐ τηρεῖ· [131,1] καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν
ἐμὸσ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· **26** [132,10] ὁ δὲ παράκλητοσ,
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνοσ ὑμᾶσ
διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. **27** εἰρήνην ἀφίημι
ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. οὐ καθὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι
ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. **28** ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν
ὅτι πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. **29** καὶ
νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. **30** οὐκέτι πολλὰ
λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
ἔχει οὐδέν, **31** ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμοσ ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ
ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργόσ ἐστιν.
2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν
φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. **3** ἤδη ὑμεῖσ καθαροί ἐστε
διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· **4** μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼσ
τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ,
οὕτωσ οὐδὲ ὑμεῖσ ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. **5** ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ
κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι
χωρὶσ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. **6** ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη
ἔξω ὡσ τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ βάλ-
λουσιν, καὶ καίεται. **7** [133,4] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν
ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. **8** [134,10] ἐν τούτῳ

21. και εγω 22. ϛ B om και ante τι 23. ο ιησουσ | ποιησομεν 26. ειπον υμιν: B add εγω 27. διδωσιν: ℵ add υμιν 28. οτι πορευ.: οτι ειπον· πορευομαι | ο πατηρ: ϛ ℵ* add μου 29. ℵ ιν οταν 30. του κοσμου: add τουτου 31. ενετειλ. μοι: B εντολην εδωκεν μοι

XV. 2. αυτο sec: ℵ αυτον | πλειονα (ℵ πλειω): ante καρπον pon 4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο: ϛ B αυτα | εισ πυρ 7. ο εαν (B αν): ℵ οσα εαν | ϛ ℵ αιτησεσθε

24 7, 16. **26** 16, 13. **28** 3. 10, 20. **29** 13, 19. **30** 12, 31. **31** Mt 26, 46. Mc 14, 42.
XV. **3** 15, 10. **7** 14, 13.

ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθη-
ταί. **9** καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν
τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. **10** ἐὰν τὰσ ἐντολάσ μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ
μου, καθὼσ κἀγὼ τοῦ πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ
ἐν τῇ ἀγάπῃ. **11** ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ
ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. **12** αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. **13** [135,4] μείζονα ταύτησ ἀγάπην οὐδεὶσ ἔχει
ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. **14** [136,10] ὑμεῖσ φίλοι μου
ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. **15** οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ,
ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα φίλουσ,
ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν. **16** οὐχ ὑμεῖσ με
ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ ἔθηκα ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε
καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν μένῃ, [137,4] ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν
πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. **17** [138,10] ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ.

18 Εἰ ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν.
19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο
μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. **20** [139,3] μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·
οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [140,10] εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ
διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. **21** [141,1]
ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου, [142,3] ὅτι οὐκ
οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. **22** [143,10] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ,
ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ ἁμαρτίασ
αὐτῶν. **23** [144,1] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. **24** [145,10] εἰ τὰ
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖσ ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχο-
σαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου·
25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐμίσησάν
με δωρεάν. **26** ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα-
τρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐκπορεύεται, ἐκεῖνοσ μαρ-
τυρήσει περὶ ἐμοῦ· **27** καὶ ὑμεῖσ δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. **2** ἀποσυναγώγουσ
ποιήσουσιν ὑμᾶσ· [146,1] ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ ἀποκτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ

---

8. B γενησθε 9. B υμασ ηγαπ. 10. καγω: ς B εγω | του πατρ. μου: post τ. εντολασ pon | ℵ ετηρησα 11. ῃ: ς ℵ μεινη 13. B ουδε εισ | ινα: ς B add τισ 14. α (B ο) εγω: ς οσα εγω 15. υμασ λεγω 16. ινα sec: ℵ* om | αν: ℵ εαν | B αιτητε | δω: ℵ δωσει 18. πρωτον: ς B add υμων | ℵ* εμισηκεν 20. ℵ τον λογον ον ελαλησα υμιν | ℵ τηρησωσιν 21. εισ υμασ: υμιν 22. ειχον | ℵ* om δε 24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ. εν τω νο. αυ. 26. οταν δε

---

10 14, 15. **11** 17, 13. **12** 13, 34. **13** 1 Io 3, 16. **14** 8, 31. **16** 6, 70. 14, 13. **17** 13, 34. **18** 7, 7. **20** 13, 16. Mt 10, 24. Lc 6, 40. **21** 16, 3. **22** 9, 41. **24** 7, 31. 10, 38. 14, 11. **25** Ps 34 (35), 19. 68 (69) 5. **26** 14, 16. 16, 7 s. **27** Act 5, 32.
XVI. **2** 9, 22.

λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. **3** καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν
πατέρα οὐδὲ ἐμέ. **4** ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα
μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. [147,10] ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ
οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. **5** νῦν δὲ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με,
καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ; **6** ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. **7** ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω
ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητοσ
οὐκ-ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ.
8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ
καὶ περὶ κρίσεωσ. **9** περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ· **10** περὶ
δικαιοσύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. **11** περὶ
δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. **12** ἔτι πολλὰ ἔχω
ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· **13** ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, τὸ
πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὁδηγήσει ὑμᾶσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει
ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
14 ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
15 [148,3] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· [149,10] διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ
τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **16** μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με,
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. **17** Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ
ἀλλήλουσ· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸσ τὸν πατέρα; **18** ἔλεγον οὖν·
τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. **19** ἔγνω Ἰησοῦσ
ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλή-
λων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με; **20** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ
κόσμοσ χαρήσεται· ὑμεῖσ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ χαρὰν γενή-
σεται. **21** ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆσ θλίψεωσ διὰ τὴν χαρὰν
ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. **22** καὶ ὑμεῖσ οὖν νῦν μὲν λύπην
ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν
χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ' ὑμῶν. **23** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ

XVI. 3. ποιησουσιν (ℵ -σωσιν): ς ℵ add υμιν 4. οταν: ℵ* αν, ℵ^{c} εαν | η ωρα: B add αυτων | αυτων: ℵ^{ca} om | υμιν sec: ℵ* om 5. ℵ εγω υπαγω 7. ουκ ελευσεται: B ου μη ελθη 10. πατερα: add μου 12. λεγειν υμιν | αρτι: ℵ* om 13. εν τ. αλ. παση (ℵ* om πα.): B εισ την αληθειαν πασαν, ς εισ πασαν την αληθειαν | οσα: add αν | B ακουσει, ς ακουση 14. ληψεται 15. ℵ* om totum versum | ειπον: ℵ^{c} add υμιν | λαμβ.: ς ληψεται, ℵ^{c} λημψεται | ℵ^{c} αναγγελλει 16. ουκετι: ου | οψ. με: add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17. B ειπαν | υπαγω: praem εγω 18. ℵ B τι εστιν τουτο | ο λεγει: ℵ* om | ℵ^{c} B om το | B om τι λαλει 19. εγνω: add ουν | ς ℵ ο ιησουσ | ηθελον: ℵ ημελλον 20. υμεισ δε λυπηθ. 21. ℵ* ο ανθρωπ. 22. ουν (ℵ* post μεν pon) νυν μεν λυπην: ουν λυπην μεν νυν | εχετε: ℵ^{c} εξετε | B ουδεισ αρει

---

5 13, 36. 14, 5. **11** 12, 31. **15** 17, 10. **16** 14, 19. **23** 14, 23.

ἐρωτήσετε οὐδέν. [150,4] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα,
δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. **24** ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ
ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 [151,10] Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι
ἐν παροιμίαισ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸσ ἀπαγγελῶ ὑμῖν.
26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· **27** αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ,
ὅτι ὑμεῖσ ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.
28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν
κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. **29** Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεισ. **30** νῦν οἴδαμεν
ὅτι οἶδασ πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεισ ἵνα τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν
ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεσ. **31** [152,4] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε;
32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ τὰ ἴδια κἀμὲ
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. **33** [153,10]
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε·
ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τὸν
οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ
δοξάσῃ σέ, **2** καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέ-
δωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον. **3** αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή,
ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χρι-
στόν. **4** ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι
ἵνα ποιήσω· **5** καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον
πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. **6** Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖσ
ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺσ
ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· **7** νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέ-
δωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· **8** ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάσ μοι δέδωκα αὐ-

---

23. ℵ ερωτησητε | λεγω υμιν: ς ℵ add οτι | αν τι: ℵ ο αν, ς οσα αν | εν τ. ονομ. μου: post τον πατερα 24. ℵ αιτησασθε | ληψεσθε 25. αλλ ερχεται | οτε: ℵ* οπου | B* παρησια | ℵ απαγγελλω, ς αναγγελω 26. ℵ αιτησασθε εν τω ονο. μου 27. ℵ με | ς παρα του θεου, B παρ. του πατροσ 28. εκ: ς ℵ παρα 29. λεγουσιν αυτω | αυτου: ℵ* αυτω | εν παρρησια (B* παρησ.): om εν 31. ς ℵ ο ιησουσ 32. εληλυθεν: ς praem νυν, ℵ* add η ωρα | καμε: και εμε 33. εχετε: ς° εξετε

XVII. 1. ℵ λελαληκεν | ο ιησουσ | επηρε et και ειπεν | ινα και ο υιοσ σου 2. B δωσει αυτοισ, ℵ* δωσω αυτω 3. ς ℵ B γινωσκωσιν 4. ετελειωσα 5. ℵ* ην ειχον 6. ουσ δεδωκασ | B καμοι | αυτουσ δεδωκασ | ς τετηρηκασι, ℵ ετηρησαν 7. ℵ εγνων | B εδωκασ | εισιν: εστιν 8. B εδωκεσ, ς ℵ δεδωκασ

---

24 15, 11. **30** 2, 25. **32** 8, 16. Mt 26, 31. 56. **33** 16, 11.
XVII. **1** 11, 41. **2** 6, 37 pp. Mt 11, 27. **3** 1 Io 5, 20. **4** 5, 36. 4, 34. **8** 25. 16, 30.

τοῖσ, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ
ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. **9** ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ
κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν. **10** καὶ τὰ ἐμὰ
πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. **11** καὶ οὐκ-
έτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸσ σὲ ἔρχομαι.
πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν
καθὼσ ἡμεῖσ. **12** ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί
σου ᾧ δέδωκάσ μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ
τῆσ ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. **13** νῦν δὲ πρὸσ σὲ ἔρχομαι, καὶ
ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν ἑαυτοῖσ. **14** ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμοσ ἐμίσησεν
αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ
ἐκ τοῦ πονηροῦ. **16** ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ
κόσμου. **17** ἁγίασον αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθειά ἐστιν.
18 καθὼσ ἐμὲ ἀπέστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺσ εἰσ τὸν
κόσμον· **19** καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι
ἐν ἀληθείᾳ. **20** Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πι-
στευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰσ ἐμέ, **21** ἵνα πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ
σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ
πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. **22** κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ μοι δέδωκα
αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ ἕν· **23** ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ καὶ σὺ ἐν ἐμοί,
ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰσ ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ
καὶ ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ ἐμὲ ἠγάπησασ. **24** πατήρ, ὃ δέδωκάσ μοι,
θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν
τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ καταβολῆσ κόσμου. **25** [164,3]
πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, [165,10] καὶ οὗτοι
ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ· **26** καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ
γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάσ με ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

---

8. ℵ* om και εγνωσαν 10. κ. τα εμα παντ. σα εστ. και τ. σα εμα: ℵ και εμοι αυτουσ εδωκασ 11. και αυτοι: και ουτοι | και εγω | B πατηρ | ω δεδ. (ℵ εδ.) μοι: ουσ δεδ. μοι | ς B* καθωσ και ημ. 12. οτε ημην (B ημεν) μ. αυτων: add εν τω κοσμω | ω (ς ουσ, ℵ^c ο) δεδωκ. μοι: ℵ* om | και εφυλαξα (ℵ* εφυλασσον): om και 13. εν αυτοισ 14. ℵ* om εγω post καθωσ 15. B* om εκ τ. κοσμ. αλλ ινα τηρησησ αυτουσ 16. ουκ ειμι: post εκ τ. κοσμου pon 17. εν τη (B om) αληθεια: add σου | B η αληθ. εστ. 19. ς B εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευσοντων 21. ς ℵ πατερ | εν ημιν: ς ℵ add εν | πιστευση 22. και εγω | ℵ εδωκα | ημεισ εν (ℵ* om εν): add εσμεν 23. ινα sec: ℵ και, ς και ινα 24. ς ℵ πατερ | ουσ δεδ. μοι | και εκεινοι | ς B ην εδωκασ 25. ς ℵ πατερ 26. ηγαπ. με: ℵ ηγαπ. αυτουσ

---

9 14, 16. **10** 16, 15. **11** 22. **12** 18, 9. 13, 18. **13** 15, 11. **14** 15, 18 s. **15** Mt 6, 13. **19** Heb 2, 11. **22** 11. **25** 8. 16, 3. **26** 15, 9.

XVIII.

1 [156,1] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** [157,10] ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη Ἰησοῦσ ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **3** [158,1] ὁ οὖν Ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτασ ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. **4** [159,10] Ἰησοῦσ οὖν εἰδὼσ πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽ αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε; **5** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν. **6** ὡσ οὖν εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. **7** πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. **8** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. **9** ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. **10** [160,1] Σίμων οὖν Πέτροσ ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέωσ δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχοσ. **11** [161,1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 [162,1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, **13** [162,10] καὶ ἤγαγον πρὸσ Ἅνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ Καϊάφα, ὃσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· **14** ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. **15** [164,4] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθητήσ. [165,10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, **16** [166,1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω. [167,10] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ ὁ γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. **17** [168,1] λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ· οὐκ εἰμί. **18** [169,10] εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτροσ μετ᾽ αὐτῶν ἑστὼσ καὶ θερ-

---

XVIII. 1. ο ιησουσ | ϛ B των κεδρων 2. ο ιησουσ | εκει: B post τ. μαθητ. αυτ. 3. B και των φαρισ., ϛ και φαρισ. | εκει: ℵ* om 4. ουν: ℵ δε | ϛ ℵ εξελθων ειπεν αυτοισ 5. αυτοισ ιησουσ (B ιη. post εγ. ειμι pon): αυτοισ ο ιησ. 6. ℵ* om αυτοισ | οτι εγω ειμ. | απηλθον | επεσον 7. B επηρωτ. αυτουσ 8. ο ιησουσ 10. ℵ τον δουλ. του αρχιερ. | το ωτιον 11. τ. μαχαιρ. σου 13. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν: απολεσθαι 15. και ο αλλοσ | B γνωστοσ ην 16. εξω: ℵ ante πρ. τ. θυρ. pon | ϛ ℵ οσ ην γνωστ. τω αρχιερει 17. τω πετρω: ϛ ℵ post θυρωροσ 18. δε pri: ℵ add και | ην δε μετ αυτ. ο πετρ.

XVIII. **1** ss. Mt 26, 36 ss. Mc 14, 32 ss. Lc 22, 39 ss. **2** Lc 21, 37. **9** 17, 12. **10** s. Mt 26, 51 ss. Mc 14, 47. Lc 22, 50 s. **11** Mt 26, 42. **12** Mt 26, 57. Mc 14, 53. Lc 22, 54. **14** 11, 50. **15** Mt 26, 58 pp. 20, 2. **17** Mt 26, 69 pp.

μαινόμενοσ. **19** Ὁ οὖν ἀρχιερεὺσ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. **20** [170,1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ·
ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλά-
λησα οὐδέν. **21** [171,10] τί με ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ ἀκηκοότασ τί ἐλάλησα
αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. **22** [172,1] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ
εἷσ παρεστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτωσ
ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; **23** [173,10] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ κακῶσ ἐλάλησα,
μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέρεισ; **24** [174,1] ἀπέ-
στειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννασ δεδεμένον πρὸσ Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. **25** [175,1]
Ἦν δὲ Σίμων Πέτροσ ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. **26** λέ-
γει εἷσ ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ τὸ
ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτοῦ; **27** πάλιν οὖν ἠρνήσατο
Πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 [176,1] Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ πραιτώριον·
ἦν δὲ πρωΐ· [177,10] καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιαν-
θῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. **29** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω πρὸσ αὐ-
τοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; **30** ἀπεκρίθη-
σαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν
αὐτόν. **31** εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀπο-
κτεῖναι οὐδένα. **32** ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. **33** [178,1] Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ πραιτώριον
πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺσ τῶν Ἰουδαίων; **34** [179,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέ-
γεισ, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; **35** ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι ἐγὼ
Ἰουδαῖόσ εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησασ; **36** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσ-
μου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται
ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ Ἰουδαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασι-

---

20. απεκριθη: ℵ* praem και | αυτω: ℵ* post ιησ. pon | ο ιησουσ | B* παρησια | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντεσ: ς παντοτε, ς^{e} παντοθεν 21. επερωτασ; επερωτησον 22. ς εισ των υπηρετ. παρεστηκωσ, ℵ^{c} εισ των παρεστηκοτων υπηρετων 23. ς απ. αυτ. ο ιησ., ℵ ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | ελαλησα: ℵ* ειπον 24. απεστ. ουν: ℵ απεστ. δε, ς nil nisi απεστειλεν 27. ς ℵ ο πετρ. 28. πρωϊα | αλλ ινα φαγ. 29. ς ℵ πιλατ. | εξω: om | φησιν: ειπεν | φερετε: add κατα 30. ειπον | κακ. ποιων (ℵ* ποιησασ): κακοποιοσ | ℵ παρεδωκειμεν 31. ς ℵ πιλατ. | κρινατε: ς B add αυτον | ουν: B om 32. ℵ* om ον ειπεν 33. B παλιν εισ το πραιτω. | ς ℵ πιλατ. 34. ς ℵ απεκριθ. αυτω ο ιησουσ | ℵ B απο σεαυτου | συ: ℵ* om | λεγεισ: ℵ* ειπασ | B αλλοι ειπ. σοι 35. ς ℵ πιλατ. | μητι: ℵ* μη | ℵ* ο αρχιερευσ 36. ο ιησουσ | ℵ η εμη βασιλ. ter | ℵ και οι υπηρετ. | αν: ℵ B^{mg} post ηγωνιζ. pon, B* om

---

20 Mt 26, 55 pp. **25** ss. Mt 26, 71 ss. Mc 14, 70 ss. Lc 22, 58 ss. **28** ss. Mt 27, 1 ss. Mc 15, 1 ss. Lc 23, 1 ss. **32** 12, 33. Mt 20, 19 pp.

λεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. **37** [190,1] εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν
βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι. [191,10]
ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρ-
τυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ.
38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν
πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ, [192,8] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ
αἰτίαν. **39** [193,4] ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; **40** [194,1] ἐκραύγασαν
οὖν πάλιν λέγοντεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ
λῃστήσ.

XIX.

1 [195,4] Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν.
2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ
κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, **3** καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐ-
τὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσ-
ματα. **4** [196,9] Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω
ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. **5** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦσ ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ
λέγει αὐτοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. **6** [188,1] ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. [189,10] λέγει αὐτοῖσ ὁ Πει-
λᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώσατε· [190,8] ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ αἰτίαν. **7** [191,10] ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ νόμον ἔχομεν, καὶ
κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. **8** [192,4]
Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτοσ τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, **9** καὶ
εἰσῆλθεν εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
Ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. **10** [193,10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ·
ἐμοὶ οὐ λαλεῖσ; οὐκ οἶδασ ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν
ἔχω σταυρῶσαί σε; **11** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ

---

37. ς ℵ πιλατ. | βασ. ειμι εγω. εγω εισ | ℵ* μαρτ. περι τησ αληθειασ | εκ: ℵ* om 38. ς ℵ πιλατ. | τι: ℵ* τισ | ς ℵ ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ. 39. απολυσω pri: post υμιν | εν τω: B om εν | βουλεσθε ουν: ℵ add ινα | απολυσω sec: post υμιν 40. ουν παλιν: add παντεσ

XIX. 1. ℵ ο πιλ. λαβων τ. ιησ. εμαστιγ. | πιλ. 3. om και ηρχοντ. πρ. αυτ. | ℵ χαιρε βασιλευ | εδιδουν 4. B και εξηλθεν, ς εξηλθ. ουν | ς ℵ πιλ. | ς B εξω post παλιν | ℵ[a] B ουδεμιαν αιτιαν (ℵ[a] αι. ουδ.) ευρισκω εν αυτω, ς εν αυτω ουδεμιαν αιτι. ευρισκ. 5. B om ο ante ιησ. | ιδε | B om ο ante ανθρωπ. 6. ς B ειδον | εκραυγασαν (ℵ* εκραξαν): ς B add λεγοντεσ | σταυρ. σταυρωσον: ℵ add αυτον | ς ℵ πιλατ. item vv sqq. 7. απεκριθησαν: ς B add αυτω | κατ. τ. νομον ημων | ς[e] του θεου | εαυτον: ante υι. θεου 9. παλιν (et. ℵ[a]): ℵ* om 10. ς B λεγει ουν | σταυρωσαι σε, tum απολυσ. σε 11. απεκριθη: ℵ B add αυτω | ς ℵ ο ιησουσ | ς B ουκ ειχεσ | εξουσ. ουδεμ. κατ εμου

---

37 8, 40. 47. **38** 19, 4. **39** s. Mt 27, 15 ss. pp.
XIX. **1** Lc 23, 16. **2** Mt 27, 26 ss. Mc 15, 15 ss. **4** 18, 38. **6** 18, 31. Mt 27, 23 ss. **7** 10, 33. Mt 26, 63 pp. Lev 24, 16. **9** Mt 27, 12 pp. Mc 15, 4 s.

οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούσ με σοὶ
μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτοσ ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν·
οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσησ, οὐκ εἶ φίλοσ
τοῦ Καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ
οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ εἰσ τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαβ-
βαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ
Ἰουδαίοισ· ἴδε ὁ βασιλεὺσ ὑμῶν. 15 [194,1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον
ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195,10] λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τὸν βασιλέα ὑμῶν
σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.
16 [196,1] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖσ ἵνα σταυρωθῇ.

[197,1] Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν
ἐξῆλθεν εἰσ τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,
18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, [198,1] καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλουσ δύο ἐντεῦθεν καὶ
ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 [199,1] ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτοσ
καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων. 20 [200,10] τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνω-
σαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦσ· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον
οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεύσ εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη
ὁ Πειλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 [201,1] Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέροσ, καὶ
τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου. 24 εἶπαν
οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνοσ
ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ καὶ
ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίη-
σαν. 25 [202,10] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ
Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦσ οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱόσ σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ·

---

11. σοι δεδομενον | ο παραδιδουσ 12. εζητει ο πιλ. | εκραυγαζον (ϛ εκραζον, B εκραυγασαν) λεγοντεσ: ℵ* ελεγον | εαν: B αν | εαυτον: αὑτον 13. τουτον τον λογον | επι του βηματοσ | δε: ℵ om 14. ωρα δε ωσει | εκτη: ℵc τριτη 15. εκραυ. ουν εκ.: ϛ οι δε εκραυγασαν, ℵ* οι δε ελεγον | ℵca om αρον alterum 16. ℵ αυτοισ αυτον | παρελ. ουν τον ιησουν: ϛ παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγον, ℵc παραλαβοντεσ ουν τον ιησ. απηγαγον, ℵ* οι δε λαβοντεσ τον ιησ. απηγαγον 17. εαυτω: B αυτω, ϛ αὑτου idque post τον σταυ. | οσ λεγεται | B γολγοθ 20. τησ πολεωσ ο τοποσ | εβρα. ελλην. ρωμαϊ. 21. B ειμι των ιουδ.: B των ιουδ. ειμι 23. οτε εστ.: ℵ οι σταυρωσαντεσ | ϛ B τεσσαρα | ℵ* om και τον χιτωνα | ϛ B αρραφοσ 24. ϛ B ειπον | πρ. αλληλ.: ℵ πρ. αυτουσ (ℵc εαυτ.) | η γρ. πληρωθη: add η λεγουσα | ℵ μου τα ιματ. 25. ϛ B μαρια bis 26. ουν: ℵa δε | ℵ* και λεγει | τη μητρι: add αυτου | ϛ ℵ ιδου

---

14 31. **15** Lc 23, 18. **16** ss. Mt 27, 32 ss. Mc 15, 21 ss. Lc 23, 26 ss. **23** s. Mt 27, 35. Mc 15, 24. Lc 23, 34. **24** Ps 21 (22), 19. **25** Mt 27, 55 pp. **26** 20, 2.

ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ
ἴδια. 28 [203,4] Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα
τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον
οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 [204,1] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν
παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 [205,10] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ
σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρ-
θῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ
σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν
ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη,
34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐ-
τοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύ-
ητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσε-
ται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 [206,1] Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν
καὶ ἦραν αὐτόν. 39 [207,10] ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν
νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρον μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 [208,1]
ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρω-
μάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ
τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ
οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 [209,1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ
σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ

---

27. ιδου | B ο μαθητ. αυτην 28. B ο ιησ. ειδως | ηδη: ϛ ℵ post παντα | τελειωθη: ℵ πληρωθη 29. σκευος ουν εκ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντες σπογγον οξους και 30. το οξος: ϛ B add ο (B om) ιησους 31. επει παρασκ. ην: post εν τω σαββατω pon | ℵ om η ante ημερα | εκεινου: ϛ° B* εκεινη | ηρωτησαν: ℵ* add ουν 32. συσταυρωθ. 33. ως ειδον: ℵ* ευρον | ϛ ℵ αυτον ηδη | ℵ* και ου κατ. 34. ευθυς εξηλθ. 35. αληθινη: ℵ αληθης | B και εκεινος | om και ante υμεις | πιστευσητε 36. ℵ συντρ. απ αυτου 38. ο ιωσηφ | B om ο ante απο | B om του ante ιησου | ϛ B ηλθεν et ηρεν | αυτον: ℵ^c B το σωμα αυτου, ϛ το σωμα του ιησου 39. αυτον: ϛ ℵ τον ιησουν | μιγμα: ℵ* B ελιγμα | ℵ σζμυρνης | ως: ωσει 40. εστιν: ℵ* ην 41. ℵ ουδεις ουδεπω | ετεθη: ℵ B ην τεθειμενος

XX. 1. ϛ B μαρια | ℵ απο της θυρας εκ τ. μνημ.

---

28 Ps 68 (69), 22. 29 Mt 27, 48 pp. 30 Mt 27, 50 pp. 31 Deut 21, 23. Mc 15, 42. 35 21, 24. 36 Exod 12, 46. Ps 33 (34), 21. 37 Zach 12, 10. 38 ss. Mt 27, 57 ss. Mc 15, 42 ss. Lc 23, 50 ss.

XX. 1 Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Lc 24, 1 ss.

μνημείου. **2** [210,10] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸσ Ϲίμωνα Πέτρον καὶ πρὸσ
τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦσ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον
ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **3** ἐξῆλθεν οὖν ὁ
Πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητήσ, καὶ ἤρχοντο εἰσ τὸ μνημεῖον. **4** ἔτρεχον
δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ
ἦλθεν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, **5** καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια,
οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. **6** ἔρχεται οὖν Ϲίμων Πέτροσ ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ
εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, **7** καὶ τὸ σουδάριον,
ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ
ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον. **8** τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ
ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· **9** οὐδέπω γὰρ
ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. **10** ἀπῆλθον οὖν
πάλιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. **11** [211,1] Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸσ τῷ
μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον, **12** καὶ
θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομένουσ, ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ καὶ
ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **13** [212,10] λέγουσιν
αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ
οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **14** ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω,
καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. **15** λέγει
αὐτῇ Ἰησοῦσ· γύναι, τί κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπου-
ρόσ ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκασ
αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. **16** λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη
λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. **17** λέγει αὐτῇ Ἰη-
σοῦσ· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ
πρὸσ τοὺσ ἀδελφούσ μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα μου
καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. **18** ἔρχεται Μαριὰμ ἡ
Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα
εἶπεν αὐτῇ.

19 [213,9] Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν.

---

3. ℵ* om και ηρχοντ. εισ τ. μνημ. 4. ℵ και ετρεχ. οι δυο ομου | και ο αλλοσ usq ταχ. του πετρου: ℵ* προεδραμεν δε ταχιον του πετρ. | πρωτοσ: ℵ post εισ το μνημ. 5. κειμενα: ℵ^{c} (* transilit ab τα οθ. κειμ. ad eadem v. sq) post τα οθον. 6. ℵ^{c} B ερχ. ουν και 9. ℵ* ηδει 10. προσ εαυτουσ 11. ς B μαρια | ς προσ το μνημειον, ℵ εν τω μνημειω | εξω: ς post κλαιουσα, ℵ* om 12. ℵ* om δυο | ℵ καθεζ. εν λευκ. 13. ς B και λεγουσιν | λεγει: B praem και 14. και ταυτα | ο ιησουσ 15. ο ιησουσ | εκεινη: ℵ* add δε | ℵ* ει συ ει ο βαστασασ | αυτον εθηκασ 16. ς ℵ ο ιησουσ | μαρια | ℵ στραφεισα δε | om εβραϊστ. | B ραββουνει | διδασκαλε: ℵ^{ca} add και προσεδραμεν αψασθαι αυτου 17. ο ιησουσ | B απτου μου | πατερα pri: add μου | ℵ^{ca} πορευου ουν | αδελφ. μου: ℵ* om μου 18. μαρια | απαγγελλουσα | εωρακεν 19. ℵ* om τη ante μια | των σαββατων | οι μαθηται: add συνηγμενοι | ℵ* om αυτοισ

---

2 13, 23. 18, 15. 19, 26. 21, 7. **3** ss. Lc 24, 12. **14** 21, 4. **14–18** [Mc 16, 9 s.]
19 Lc 24, 36. [Mc 16, 14.]

20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖσ. [214,10]
ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν κύριον. **21** εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν·
εἰρήνη ὑμῖν· καθὼσ ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶσ. **22** καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. **23** [215,7]
ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ ἁμαρτίασ, ἀφέωνται αὐτοῖσ· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-
τηνται.

24 [216,10] Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ, οὐκ ἦν
μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦσ. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑω-
ράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτοῦ
τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων
καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. **26** [217,9]
Καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ'
αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον
καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. **27** εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου
ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν πλευ-
ράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ. **28** [218,10] ἀπεκρίθη Θωμᾶσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ μου. **29** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι
ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώπιον τῶν
μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· **31** ταῦτα δὲ γέ-
γραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, καὶ
ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 [219,9] Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ
ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ Τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτωσ. **2** ἦσαν ὁμοῦ
Σίμων Πέτροσ καὶ Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ
τῆσ Γαλιλαίασ καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 λέγει αὐτοῖσ Σίμων Πέτροσ· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ
ἡμεῖσ σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ

---

20. εδειξεν αυτοισ et πλευραν αυτου | B και τασ χειρασ 21. ℵ[ca] και ειπεν | παλιν: ϛ B praem ο ιησουσ | ℵ* πεμψω, ℵ[ca] αποστελλω 23. τινων bis: B τινοσ | ϛ αφιενται, B* αφειονται, ℵ* αφεθησεται | αν sec loc: ℵ* εαν δε 24 sq οτε ηλθεν etc: ℵ* οτε ουν ηλθεν ιησουσ, ελεγον αυτω οι μαθηται | ο ιησουσ 25. ℵ* om αλλοι (vide ante) | B* εοραχαμεν | ℵ* om αυτου post χερσιν | ϛ B τον δακτυλ. μου | ϛ ℵ[c] B εισ τ. τυπον τ. ηλων, ℵ* εισ την χειραν αυτου | μου τ. χειρα (B -ραν): ϛ τ. χ. μου 26. ℵ om αυτου 28. και απεκριθη | ϛ ℵ ο θωμασ 29. ℵ[c] λεγει δε, ℵ* ειπεν δε | B om ο ante ιησ. | με: ϛ add θωμα, ℵ* add και | ιδοντεσ: ℵ* add με 30. τ. μαθητων: ϛ ℵ add αυτου 31. πιστευσητε | ο ιησουσ | ℵ* om και ante ινα | ζωην: ℵ add αιωνιον

XXI. 1. παλιν: ℵ ante εαυτον | ϛ ℵ ο ιησουσ 2. ℵ οι υιοι ζεβεδαιου 3. ℵ εξηλθον ουν | ανεβησαν | εισ τ. πλοιον: add ευθυσ

---

20 [Lc 24, 40] **21** 17, 18. **23** Mt 18, 18. **30** 21, 25.

ἐπίασαν οὐδέν. **4** πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν·
οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. **5** λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰη-
σοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. **6** λέγει
αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβα-
λον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 [220,10] λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ
κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην
διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· **8** οἱ δὲ
ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. **9** [221,9] ὡς οὖν
ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμε-
νον καὶ ἄρτον. **10** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν
ἐπιάσατε νῦν. **11** [222,9] ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς
τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων
ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. **12** [223,9] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
ἀριστήσατε. [224,10] οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς
εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. **13** [225,9] ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν
ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. **14** [226,10] τοῦτο ἤδη
τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, [227,9] λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς·
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. **16** [228,10] λέγει αὐτῷ πάλιν
δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. [229,3] λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. **17** [230,10]
λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι
εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ
γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. [231,9] λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. **18** [232,10]
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις
ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε
ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. **19** τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. **20** ἐπι-

---

3. επιασαν: ℵ* εκοπιασαν 4. ηδη: ℵ* om | ς ℵ γενομενης | ο ιησους | επι: ς B εις | ηδεισαν: ℵ εγνωσαν 5. ο ιησους | μη τι: ℵ* μη 6. ς B ο δε ειπεν αυτοις | ευρησετε: ℵ[ca] add οι δε ειπον· δι ολης της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν. | εβαλ. ουν: ℵ* οι δε εβαλ. | ℵ* ἑλκυσαι | ισχυσαν 8. πλοιαριω: ℵ praem αλλω | αλλ 9. ℵ* ανεβησαν | ℵ[ca] επι την 10. B om ο ante ιησ. 11. ℵ ενεβη, et ℵ B add ουν | επι της γης 12. B om ο ante ιησ. | B om δε 13. ερχεται ουν | ς ℵ ο ιησους 14. τουτο: ℵ add δε | ς ℵ ο ιησους | τ. μαθηταις αυτου 15. ℵ[a] B ιωανου, ς ιωνα | πλειον 16. παλιν: ℵ ante λεγει αυτω | δευτερ. (ℵ[a] το δευτερον): ℵ* om | B ιωανου, ς ιωνα | ℵ* om ναι | προβατια: ς ℵ προβατα 17. B ιωανου, ς ιωνα | ℵ ελυπηθη δε | φιλεις (ℵ[a]): ℵ* praem και | λεγει sec: ς B ειπεν | συ παντα | λεγει (ℵ praem και) αυτω: ς add ο ιησους, item B ιησους | ς ℵ προβατα 18. ℵ* εκτ. την χειραν σου | B αλλος ζωσ. σε, ℵ* αλλοι ζωσουσιν σε | οισει: ℵ[c] αποισουσιν σε, ℵ* ποιησουσιν σοι | οπου: ℵ* οσα

XXI. **4** 20, 14. **7** 20 2. **14** 20, 19. 26 **17** 16, 30. **19** 12, 33. 13, 36 2 Pe 1. 14. **20** 7, 13, 23 ss.

στραφεὶσ ὁ Πέτροσ βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ ἀκολουθοῦντα,
ὃσ καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίσ
ἐστιν ὁ παραδιδούσ σε; **21** τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
κύριε, οὗτοσ δὲ τί; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ
ἔρχομαι, τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. **23** ἐξῆλθεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ
τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψασ ταῦτα,
καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴσ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

---

20. ς ℵ επιστραφεισ δε | ακολουθ. οσ: ℵ* om, ℵ[a] suppl ακολουθ. (ℵ[c] add οσ) | και ειπεν (ℵ* λεγει): ℵ add αυτω 21. om ουν | λεγει: ℵ ειπεν | ℵ om κυριε 22. ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτ. | ℵ B ουκ ειπεν δε | ερχομαι: ς B add τι προσ σε 24. B ο και μαρτυρων | και (ℵ[a] ο και) γραψασ: B και ο γραψ. | ς ℵ εστιν η μαρτυρια αυτου 25. omisimus hunc versum cum ℵ*, ς ℵ[a] B vero sic: ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα (ℵ[a] B α) ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ (ℵ[a] B ουδ) αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι (ℵ[a] B -ρησειν) τὰ γραφόμενα βιβλία. Praeterea ς add ἀμήν.

---

24 19, 35. 3 Io 12. [**25** 20, 30.]

ΠΡΑΞΕΙϹ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧσ ἡμέρασ ἐντειλάμενοσ τοῖσ
ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷσ καὶ παρ-
έστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι'
ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενοσ αὐτοῖσ καὶ λέγων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζόμενοσ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ
χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸσ ἣν ἠκούσατέ μου·
5 ὅτι Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε
ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντεσ ἠρώτων
αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεισ τὴν βασιλείαν
τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ και-
ροὺσ οὓσ ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν
ἐπελθόντοσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐφ' ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρεσ ἔν τε
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχάτου τῆσ
γῆσ. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ τὸν οὐ-
ρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖσ ἐν
ἐσθήσεσι λευκαῖσ, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέπον-
τεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ Ἰησοῦσ ὁ ἀναλημφθεὶσ ἀφ' ὑμῶν εἰσ τὸν οὐ-
ρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.
12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλουμένου ἐλαιῶ-
νοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον,
εἰσ τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντεσ, ὅ τε Πέτροσ καὶ Ἰωάννησ
καὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἀνδρέασ, Φίλιπποσ καὶ Θωμᾶσ, Βαρθολομαῖοσ καὶ Μαθ-

---

* B πραξεισ αποστολων, ϛ πραξεισ των αγιων αποστολων.

I. 1. B om ο ante ιησουσ 2. ανεληφθη 3. τεσσαρακοντα 5. βα-
πτισθησ. εν πνευμ. αγιω 6. κ* ελθοντεσ | επηρωτων 7. ϛ κ ειπεν δε
8. ληψεσθε | μοι μαρτυρ. | ϛ B σαμαρεια 9. B αυτων βλεποντων 10. εν
εσθητι λευκη 11. ειπον | εμβλεποντεσ | αναληφθεισ 13. ανεβησ. εισ το
υπερ. | ιακωβ. και ιωανν. (B ιωανησ) | ματθαιοσ

I. 4 Lc 24, 49. 5 Lc 3, 16 ss. 9 Lc 24, 51. 13 Lc 6, 14 ss. pp.

θαῖοσ, Ἰάκωβοσ Ἁλφαίου καὶ Cίμων ὁ ζηλωτὴσ καὶ Ἰούδασ Ἰακώβου.
14 οὗτοι πάντεσ ἦσαν προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυ-
ναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἀναστὰσ Πέτροσ ἐν μέσῳ τῶν ἀδελ-
φῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλοσ ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄν-
δρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
διὰ στόματοσ Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖσ συλλαβοῦσιν
Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένοσ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆσ
διακονίασ ταύτησ. 18 οὗτοσ μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆσ ἀδι-
κίασ, καὶ πρηνὴσ γενόμενοσ ἐλάκησεν μέσοσ, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγ-
χνα αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖσ κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἁχελδαμάχ, τοῦτ'
ἔστιν χωρίον αἵματοσ. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ
ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρημοσ καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκο-
πὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτεροσ. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν
παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶσ ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ, 22 ἀρξά-
μενοσ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματοσ Ἰωάννου ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ'
ἡμῶν, μάρτυρα τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη Ἰοῦστοσ, καὶ
Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων,
ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆσ δια-
κονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ' ἧσ παρέβη Ἰούδασ πορευθῆναι εἰσ τὸν
τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρουσ αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ
Μαθθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ ἦσαν πάντεσ
ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχοσ ὥσπερ φερο-
μένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,
3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισεν ἐφ'
ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο
λαλεῖν ἑτέραισ γλώσσαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖσ.

---

13. ℵ* om ο ante ζηλωτησ 14. ℵ* ησαν ομοθυμ. πρ. ομοθ. (ℵ^{c} delet ομοθ. sec) | τ. προσευχη: add και τη δεησει | ϛ ℵ μαρια | B om του ante ιησ. | ϛ B και συν τοισ 15. αδελφων: μαθητων | ωσει: ϛ B ωσ | εικοσιν 16. τ. γραφην: add ταυτην | δαβιδ | τον ιησουν 17. ην εν: ην συν 18. εκ του μισθου 19. ο και: ϛ B om ο | ιδια: ℵ B* om | B ακελδαμαχ, ϛ ακελδαμα 20. λαβοι 21. εν ω εισηλθ. 22. B* ιωανου | αχρι: ϛ B εωσ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23. βαρσαβαν | ϛ ℵ ματθιαν 24. ειπον | ον εξελεξω: post ενα pon 25. τοπον: ϛ ℵ κληρον | αφ: εξ 26. αυτοισ: αυτων | ϛ συγκατεψηφ., ℵ* κατεψηφισθη | ϛ ℵ ματθιαν

II. 1. συμπληρουσθ. | παντεσ (ϛ απαντεσ): ℵ* om | ομου: ομοθυμαδον 2. καθεζομενοι 3. ℵ* και εκαθισαν, ϛ εκαθισε τε 4. απαντεσ | αυτοισ αποφθε.

---

18 Mt 27, 5 ss. 20 Ps 68 (69), 26. 108 (109), 8. 25 17.
II. 1 Deut 16, 9 s. 4 10, 46. 19, 6. 1 Cor 12 ss. [Mc 16, 17.]

5 Ἦσαν δὲ εἰσ Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ Ἰουδαῖοι, ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ ἀπὸ
παντὸσ ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φωνῆσ ταύτησ
συνῆλθεν τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰσ ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ δια-
λέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντεσ·
οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντεσ Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶσ ἡμεῖσ
ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι
καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντεσ τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰου-
δαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ
Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆσ Λιβύησ τῆσ κατὰ Κυρήνην, καὶ
οἱ ἐπιδημοῦντεσ Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτεσ καὶ
Ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσσαισ τὰ μεγαλεῖα
τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ διηποροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγον-
τεσ· τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντεσ ἔλεγον ὅτι γλεύ-
κουσ μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ σὺν τοῖσ ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ
ἀπεφθέγξατο αὐτοῖσ· ἄνδρεσ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντεσ Ἱερουσαλὴμ
πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ
γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέ-
ρασ, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ
ἔσται ἐν ταῖσ ἐσχάταισ ἡμέραισ, λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ
μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρεσ
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυ-
πνίοισ ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου καὶ ἐπὶ τὰσ δού-
λασ μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου, καὶ
προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ
τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιοσ μεταστρα-
φήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν
μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶσ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθή-
σεται. 22 Ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ· Ἰησοῦν τὸν
Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ
τέρασι καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸσ ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ
αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον
διὰ χειρὸσ ἀνόμων προσπήξαντεσ ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ
τὰσ ὠδῖνασ τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
αὐτοῦ. 25 Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν

5. εν ιερουσαλ. | ℵ om ιουδαιοι 6. ℵ B ηκουσεν | ℵ om εισ 7. παντεσ (ℵ* απαντ.): B om | λεγοντεσ: add προσ αλληλουσ | ουκ ιδου | ς B* παντεσ 9. ς ℵ^c ελαμιται (ℵ* om και ελαμ.) 12. διηπορουν | τι: add αν | ς ℵ θελοι 13. χλευαζοντεσ 14. om ο ante πετρ. | απαντεσ 17. ενυπνια 18. ℵ επι τασ δουλασ μου και επι τουσ δουλουσ μου 20. ς B πριν η | την ημεραν τ. μεγ. και επιφανη 21. ℵ* om versum, suppl[a] | B οσ εαν 22. ℵ ισδραηλειτ., B* ιστραηλειτ., ς ισραηλιται | ℵ* ναζοραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθωσ και 23. εκδοτον: add λαβοντεσ | δια χειρων | ανειλετε 25. δαβιδ | προωρωμην | ς B om μου post τ. κυριον

16 ss. Iohel 2, 28 ss. (3, 1 ss.) 21 Rom 10, 13. 22 10, 38. 25—28 Ps 15 16), 8—11.

μου διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. **26** διὰ τοῦτο
ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ
μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, **27** ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεισ τὴν ψυχήν μου εἰσ
ᾄδην οὐδὲ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. **28** ἐγνώρισάσ μοι ὁδοὺσ
ζωῆσ, πληρώσεισ με εὐφροσύνησ μετὰ τοῦ προσώπου σου. **29** Ἄνδρεσ
ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίασ πρὸσ ὑμᾶσ περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυ-
είδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν
ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ. **30** προφήτησ οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼσ ὅτι ὅρκῳ
ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸσ ἐκ καρποῦ τῆσ ὀσφύοσ αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον
αὐτοῦ, **31** προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐν-
κατελείφθη εἰσ ᾄδην οὔτε ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. **32** τοῦτον τὸν
Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεόσ, οὗ πάντεσ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ. **33** τῇ δεξιᾷ
οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶσ τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ ἁγίου λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸσ ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. **34** οὐ γὰρ Δαυ-
είδ ἀνέβη εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ τῷ κυρίῳ μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου, **35** ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου. **36** ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ οἶκοσ Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον
αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸσ τὸν Πέτρον
καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ ἀδελφοί; **38** Πέτροσ
δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν
δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματοσ. **39** ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ τέκνοισ
ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖσ εἰσ μακράν, ὅσουσ ἂν προσκαλέσηται κύριοσ ὁ θεὸσ
ἡμῶν. **40** ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺσ
λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ τῆσ σκολιᾶσ ταύτησ. **41** οἱ μὲν οὖν ἀποδε-
ξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· **42** ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ
τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.

43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ ἐπὶ πάντασ.
44 καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα
κοινά, **45** καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρξεισ ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον

---

26. ευφρανθη | η καρδ. μου | εφ: ς B επ 27. ς ℵ εγκαταλ. | εισ αδου 29. δαβιδ 30. καθισαι: praem το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31. ουτε pri: ου | ουτε sec: ς B ουδε | κατελειφθη η ψυχη αυτου εισ αδου 32. εσμεν: ℵ ante ημεισ pon 33. του αγιου πνευματοσ | ο νυν υμεισ | ς ℵ om και ante βλεπετε 34. δαβιδ | ειπ. ο κυριοσ 36. ς[e] om και ante κυριον | αυτον: post χριστον pon | ο θεοσ εποιησεν 37. τη καρδια | ειπον τε: ℵ ειποντεσ | ποιησομεν 38. φησιν: ς εφη idque ante μετανοησ., B om | επι τω: B εν τω | των αμαρτι. υμων: tantum αμαρτιων | ληψεσθε 40. διεμαρτυρετο | αυτουσ: om 41. ασμενωσ αποδεξαμενοι | εν τη: om εν | και τη κλασει 43. εγενετο δε | πολλα τε τερ. | ς B om εν ιερουσαλ. | φοβ. τε ην μεγ. επι παντασ: ς B om 44. ς B om και ab initio | οι πιστευοντεσ

---

27 13, 35. **30** Ps 88 (89), 4. **31** 27. **32** 3, 15. 5, 30. 10, 39. **34** Ps 109 (110), 1. Mt 22, 44 ss. He 1, 13. 1 Cor 15, 25. **37** Lc 3, 10. **39** Eph 2, 13. **40** Phil 2, 15. **44** s. 4, 32 ss.

αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν· **46** καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦν-
τεσ ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντέσ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τρο-
φῆσ ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίασ, **47** αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν καὶ
ἔχοντεσ χάριν πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσετίθει τοὺσ σωζομένουσ
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

III.

1 Πέτροσ δὲ καὶ Ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆσ προσ-
ευχῆσ τὴν ἐνάτην. **2** καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρ-
χων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν
λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ
ἱερόν· **3** ὃσ ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν
ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. **4** ἀτενίσασ δὲ Πέτροσ εἰσ αὐτὸν σὺν τῷ Ἰω-
άννῃ εἶπεν· βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. **5** ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ προσδοκῶν τι παρ'
αὐτῶν λαβεῖν. **6** εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι.
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
περιπάτει. **7** καὶ πιάσασ αὐτὸν τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα
δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, **8** καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη,
καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλό-
μενοσ καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. **9** καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα
καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· **10** ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶσ
ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντοσ ἔκθαμβοι.
12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, τί θαυ-
μάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιη-
κόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; **13** ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ
θεὸσ Ἰακώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν,
ὃν ὑμεῖσ μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρί-
ναντοσ ἐκείνου ἀπολύειν· **14** ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ
ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, **15** τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ
ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ ἐσμεν. **16** καὶ

---

47. επι τοαυτο.[3,1] πετροσ δε: τη εκκλησια.[3,1] Επι το αυτο δε πετροσ

III. 1. vide ante | B ιωανησ | εννατην 3. B ιωανην 4. εισ αυτον: א προσ αυ. 6. א ουκ υπαρχ. | א* ναζοραιου | εγειραι και περιπατει 7. om αυτον post ηγειρ. | αυτου αι βασεισ | σφυρα 9. αυτον πασ ο λαοσ 10. δε: τε | αυτον (א^c): א* om | αυτοσ: ουτοσ | א* επι την ωραιαν πυλην 11. αυτου: του ιαθεντοσ χωλου | om τον ante ιωανν. (B ιωανην) | προσ αυτ. πασ ο λα. 12. om ο ante πετρ. | א ισδραηλειται, B ιστραηλειται, ς ισραηλιται | η ημιν: א ει ημ. 13. ο θεοσ sec et tert: ς B om | παιδα: א* miro errore πατερα | om μεν | ηρνησασθε αυτον | ς א πιλατου

---

47 5, 14.
III. **2** 14, 8. **11** 5, 12. **13** Lc 20, 37 pp. Ex 3, 6. **15** 5, 31. 4, 10.

ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέ-
ωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκλη-
ρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. **17** καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· **18** ὁ δὲ θεὸσ ἃ προκατ-
ήγγειλεν διὰ στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ,
ἐπλήρωσεν οὕτωσ. **19** μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸσ τὸ ἐξαλει-
φθῆναι ὑμῶν τὰσ ἁμαρτίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώ-
που τοῦ κυρίου **20** καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν
Ἰησοῦν, **21** ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεωσ
πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ αὐτοῦ προ-
φητῶν. **22** Μωϋσῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριοσ ὁ θεὸσ
ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν
λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ. **23** ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτισ ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ-
φήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. **24** καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται
ἀπὸ Cαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆσ ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰσ ἡμέρασ
ταύτασ. **25** ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆσ διαθήκησ ἧσ διέθετο
ὁ θεὸσ πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέγων πρὸσ Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. **26** ὑμῖν πρῶτον
ἀναστήσασ ὁ θεὸσ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ
ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ ἱερεῖσ
καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Cαδδουκαῖοι, **2** διαπονούμενοι διὰ τὸ δι-
δάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν
ἐκ νεκρῶν, **3** καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ
τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. **4** πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον
ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχοντασ καὶ τοὺσ
πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, **6** καὶ Ἅννασ ὁ ἀρχιε-
ρεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέξανδροσ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ
ἀρχιερατικοῦ, **7** καὶ στήσαντεσ αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ

---

16. επι: ℵ* B om 18. αυτου: post προφητων pon 19. προσ: εισ 20. προκεκηρυγμενον | ιησουν χριστον 21. διαστοματοσ παντων αγι. αυτου προφητ. απ αιωνοσ 22. ϛ ℵ μωσησ | μεν. add γαρ | ειπεν: praem προσ τουσ πατερασ | ϛ ο θεοσ υμων, B ο θε. tantum 23. ϛ B ητισ αν | εξολοθρευθ. 24. οσοι: ℵ οι | προκατηγγειλαν 25. εστε υιοι | B ο θε. διεθετ. | B πατερασ υμων | εν τω: om εν | ευλογηθησονται 26. ο θε. αναστ. | τ. παιδ. αυτ. ιησουν | υμων: B om

IV. 1. B om αρχιερεισ 4. ο αριθμ. | ϛ ωσει χιλιαδ., B ωσ χιλ. 5. om τουσ sec et tert | B εν ιερουσαλημ 6. και ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον

---

21 Lc 1, 70. 22 Deut 18, 15 ss. 25 Gen 12, 3. 22, 18. Gal 3, 8.
IV. 3 5, 18.

δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς
πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι,
9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν
ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.
11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμε-
νος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ
δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰω-
άννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύ-
μαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρω-
πον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς
ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ
φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ
εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ
μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ
φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ
Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ
εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν
αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι
πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων
τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς
αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυ-
μαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος

---

7. εποιησατε ipse ℵ* ex ποιειτε corr | ϛ B εποιησ. τουτ. υμεις 8. πρεσβυτερ. του ισραηλ 9. ϛ B σεσωσται 10. ℵ* ναζοραιου 11. οικοδομουντων 12. ουτε γαρ | ℵ ετερ. ονομ. εστ. | ημας: B υμας 14. τον δε ανθρ. 15. συνεβαλον 16. ποιησομεν | αρνησασθαι 17. απειλη απειλησωμεθ. 18. παρηγγειλαν: add αυτοις | το καθολου 19. B ειπαν | πρ. αυτ. ειπ. 20. B δυνομεθα | ειδομεν 21. B* κολασωσιν 22. τεσσαραχ. | ϛ ℵ εγεγονει 23. ℵ ανηγγειλαν | ειπον 24. ειπον | συ: add ο θεος 25. ο δια στοματος δαβιδ του παιδ. σου ειπων 27. om εν τη πολ. ταυτη

---

10 3, 6. 15. 11 Ps 117 (118), 22. Mt 21, 42 pp. 17 5, 28. 40. 19 5, 29. 24 Ier 39 (32), 17. 25 s. Ps 2, 1 s.

Πειλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖσ Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ
ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπει-
λὰσ αὐτῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν τὸν λόγον
σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντεσ
τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίασ.

32 Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ
οὐδὲ εἶσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα
κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ
ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου, χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ
αὐτούσ. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεήσ τισ ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων
ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων· 35 καὶ
ἐτίθουν παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τισ χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων,
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, Λευείτησ, Κύπριοσ τῷ γένει,
37 ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ
τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν
κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συνειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ,
καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν
δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσα-
σθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου;
4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποισ ἀλλὰ τῷ θεῷ.
5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο
φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ· 6 ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι
συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡσ ὡρῶν τριῶν
διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη
δὲ πρὸσ αὐτὴν Πέτροσ· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ
εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου
ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸσ τοὺσ πό-
δασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν,

---

27. ϛ ℵ πιλατοσ 28. B om σου sec 30. B om σου post χειρα | $\aleph^{c}$ om σε 31. απαντ. ($\aleph^{*}$ παντ.) πνευματ. αγιου 32. η καρδια ει η ψυχη | B^{*} ελεγον | B παντα 33. μεγαλη δυναμει | B το μαρτ. οι αποστ. του κυρ. ιησ. τησ αναστ. 34. τισ ην (B ην τισ): τισ υπηρχεν | $\aleph^{*}$ om υπηρχον 35. διεδιδοτο 36. ιωσησ δε | απο: υπο | B ερμηνευομενον | ϛ ℵ λευῖτησ 37. ϛ B παρα τουσ

V. 1. $\aleph^{c}$ σαμφιρη (* παμφ-), B σαπφειρα 2. συνειδυιασ | γυναικοσ: add αυτου 3. om ο ante πετρ. | $\aleph^{*}$ επηρωσεν 5. om ο ante ανανιασ | τ. ακουοντασ: add ταυτα 7. ωσ: $\aleph^{*}$ εωσ 8. προσ αυτην: αυτη | ο πετρ. 9. ο δε πετρ. ειπε | $\aleph^{*}$ τι ουν 10. προσ: παρα

---

32 ss. 2, 44 s.

καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα αὐτῆσ. 11 καὶ ἐγένετο φόβοσ
μέγασ ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ
ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ στοᾷ Cολομῶντοσ· 13 τῶν
δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖσ, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ·
14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
γυναικῶν, 15 ὥστε καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ,
φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμένουσ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθε-
ραπεύοντο ἅπαντεσ.

17 Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσισ
τῶν Cαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ
ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. 19 ἄγγελοσ δὲ κυρίου
διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν·
20 πορεύεσθε καὶ σταθέντεσ λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα
τῆσ ζωῆσ ταύτησ. 21 ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ
ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συν-
εκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούσ. 22 οἱ δὲ παραγενόμενοι
ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντεσ δὲ ἀπήγγειλαν
23 λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ
τοὺσ φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν.
24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρ-
χιερεῖσ, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ
τισ ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν
ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρα-
τηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν
λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἀρχιερεὺσ 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν
ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱε-
ρουσαλὴμ τῆσ διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶσ τὸ αἷμα
τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν·
πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ. 30 ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν
ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον

---

12. B δια τε | ς (non ς^e) εγενετο | εν τω λα. πολλα | B παντεσ | ℵ σαλομωντοσ, B σολομωνοσ 13. B ουθεισ 15. και εισ τασ: κατα τασ | κλινων | κραββατων | B επισκιασει 16. εισ ιερουσαλημ 17. B* ζηλουσ 18. τασ χειρασ: add αυτων 19. δια τησ νυκτ. | ς B ηνοιξε 21. B* παραγενομενοι 22. οι δε υπηρ. παραγ. 23. οτι το μεν | εξω εστωτασ | επι: προ 24. ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. τ. ιερ. και οι αρχιερ. | ℵ* το τι αν 25. απηγγ. αυτ. λεγων | ℵ* om οι | ℵ* om εστωτ. και 26. ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28. ου παραγγελια | ℵ επληρωσατε 29. ο πετροσ | ειπον 30. ℵ ο δε θεοσ

V. 12 3, 11. 13 4, 3. 28 4, 17. 29 4, 19. 31 3, 15.

ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ
Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων
τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.
33 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 Ἀνα-
στὰσ δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖοσ ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλοσ
τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ ἀνθρώπουσ ποιῆσαι, 35 εἶπέν
τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ τούτοισ, τί μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
Θευδᾶσ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσ τετρα-
κοσίων, ὃσ ἀνῃρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ
ἐγένοντο εἰσ οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώ-
λετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω
ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ
ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ
θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.
40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ ἀποστόλουσ δείραντεσ
παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν
οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογ-
γυσμὸσ τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ Ἑβραίουσ, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ δια-
κονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα
τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαισ. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄν-
δρασ ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ καὶ σοφίασ, οὓσ
καταστήσομεν ἐπὶ τῆσ χρείασ ταύτησ· 4 ἡμεῖσ δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ
διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγοσ ἐνώπιον παν-
τὸσ τοῦ πλήθουσ, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεωσ καὶ πνεύ-
ματοσ ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ

---

31. om του 32. B om εσμεν | B εν αυτω μαρτυρεσ, ς αυτου μαρτυρ. | και το πν. δε | B om ο ante εδωκ. 33. B εβουλοντο 34. βραχυ τι | ανθρωπουσ: αποστολουσ 35. א ισδραηλειται, ς ισραηλιται | א πραττειν 36. ω προσεκολληθη | αριθμ. ανδρων | ωσ: ς א* ωσει | א* τετρακοσιοι 37. λαον: add ικανον 38. B* om τα | א* om υμιν | αφετε: εασατε 39. δυνασθε | αυτουσ: αυτο 40. απελυσαν αυτουσ 41. οτι υπ. τ. ονομ. αυτου κατηξιω. ατιμ. 42. ευαγγ. ιησουν τον χριστ.

VI. 2. ς א ειπον 3. B επισκεψωμεθα | δε: ουν | πνευματοσ: add αγιου | א* om και ante σοφιασ | ς[e] καταστησωμεν 5. πληρη: א πληρησ

VI. 5 א, 5. 21, א.

Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, 6 οὓσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν
ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ.
7 Καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸσ τῶν μα-
θητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύσ τε ὄχλοσ τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ
πίστει.
8 Cτέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει τέρατα καὶ ση-
μεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινεσ τῶν ἐκ τῆσ συναγωγῆσ
τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ
Κιλικίασ καὶ Ἀσίασ συνζητοῦντεσ τῷ Cτεφάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντι-
στῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρασ λέ-
γοντασ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντοσ ῥήματα βλάσφημα εἰσ Μωϋσῆν καὶ
τὸν θεόν, 12 συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ
γραμματεῖσ, καὶ ἐπιστάντεσ συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ τὸ συνέδριον,
13 ἔστησάν τε μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντασ· ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ οὐ παύεται
λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν
γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ οὗτοσ καταλύσει τὸν τόπον
τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆσ. 15 καὶ ἀτενίσαντεσ
εἰσ αὐτὸν πάντεσ οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη· ἄνδρεσ
ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν
Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,
3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆσ γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου,
καὶ δεῦρο εἰσ τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ Χαλδαίων
κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετ-
ῴκισεν αὐτὸν εἰσ τὴν γῆν ταύτην εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι
αὐτῷ εἰσ κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, οὐκ ὄντοσ
αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτωσ ὁ θεόσ, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ
πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρα-
κόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνοσ ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸσ εἶπεν, καὶ
μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ

---

7. ιερεων: ℵ* ιουδαιων 8. χαριτοσ: πιστεωσ 9. ℵ om των ante εκ τησ | τησ λεγομενησ | συζητουντ. 11. ℵ λεγοντεσ | ℵ* βλασφημιασ (sed ipse * substituit -μα) | μωσην 12. ℵ* om επισταντεσ 13. ℵ λεγοντεσ | λαλων: ante κατα του | ρηματα: add βλασφημα | του αγιου: add τουτου 15. απαντεσ

VII. 1. ει: add αρα 3. και εκ τησ: B om εκ | om την | ℵ* ην εαν 5. ℵ δουναι αυτην εισ κατασχ. αυτω, ς αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην 6. ουτωσ: ℵ αυτω | ℵ το σπερμ. σου 7. B ω αν | ς ℵ B δουλευσωσιν | ειπ. ο θεοσ

---

7 12, 24. 13 21, 28.
VII. 3 Gen 12, 1. 4 Gen 12, 5. 5 Gen 12, 7. 6 Gen 15, 13 s. 8 Gen 17, 10.

ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆσ· καὶ οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ πε-
ριέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ
τοὺσ δώδεκα πατριάρχασ. **9** Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντεσ τὸν Ἰωσὴφ
ἀπέδοντο εἰσ Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ, **10** καὶ ἐξείλατο αὐτὸν
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι
Φαραὼ βασιλέωσ Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον
καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. **11** ἦλθεν δὲ λιμὸσ ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον
καὶ Χανάαν καὶ θλίψισ μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρεσ
ἡμῶν. **12** ἀκούσασ δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺσ
πατέρασ ἡμῶν πρῶτον· **13** καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖσ
ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ. **14** ἀπο-
στείλασ δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν
συγγένειαν ἐν ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. **15** καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰσ Αἴγυ-
πτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸσ καὶ οἱ πατέρεσ ἡμῶν, **16** καὶ μετετέθησαν
εἰσ Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆσ ἀργυ-
ρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ ἐν Συχέμ. **17** καθὼσ δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνοσ
τῆσ ἐπαγγελίασ ἧσ ὡμολόγησεν ὁ θεὸσ τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸσ καὶ
ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, **18** ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺσ ἕτεροσ ἐπ' Αἴγυπτον,
ὃσ οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. **19** οὗτοσ κατασοφισάμενοσ τὸ γένοσ ἡμῶν ἐκά-
κωσεν τοὺσ πατέρασ τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰσ τὸ μὴ ζωογο-
νεῖσθαι. **20** Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆσ, καὶ ἦν ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ
ἀνετράφη μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρόσ· **21** ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ
ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν.
22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν
λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ. **23** ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτησ χρό-
νοσ, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ
υἱοὺσ Ἰσραήλ. **24** καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδί-
κησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξασ τὸν Αἰγύπτιον. **25** ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι
τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ
οὐ συνῆκαν. **26** τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ συνήλ-
λασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών· ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε
ἀλλήλουσ; **27** ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίσ σε

---

8. ογδοη: ℵ* εβδομη | και ο ισαακ | ο ιακω. 10. εξειλετο | ς B εναντιον | εφ ολον: ς B om εφ 11. ολην τ. γην αιγυπτου | B ηυρισκον 12. σιτα | εν αιγυπτω 13. B εγνωρισθη | ℵ om τω ante φαραω | ς B το γενοσ του (B om) ιωσηφ 14. ιακωβ: post τ. πατ. αυτου | συγγενειαν: add αυτου 15. ς B κατεβ. δε | B om εισ αιγυπτ. | B αυτοσ ετελευτ. 16. ο ωνησατ. | εμμορ | ℵ[c] του εν συχεμ, ς του συχεμ 17. ωμολογησ. (ℵ ομολογ.): ωμοσεν 18. ς ℵ αχρισ | om επ αιγυπτ 19. τουσ πατερ.: add ημων | εκθετα: post ποιειν 20. μωσησ | του πατροσ: add αυτου 21. εκτεθεντα δε αυτον | ανειλετο | B om εισ ante υιον 22. μωσησ | ς B om εν ante παση | εν λογ. κ. εν εργ. | αυτου: om 23. τεσσαρακοντ. | B om τουσ ante υιουσ 25. τ. αδελφουσ: add αυτου | αυτοισ σωτηριαν 26. τη τε: ς[e] (non ς) τη δε | συνηλασεν | εστε: add υμεισ

---

9 Gen 37, 28. 39, 2. **10** Gen 41, 40. **11** Gen 41, 54. **12** Gen 42, 45. **13** Gen 45, 4. **14** Gen 45, 9. 46, 27. Deut 10, 22. **15** Gen 49, 33. **16** Ios 24, 32. Gen 49, 30. 23, 17. 33, 19. **17** s. Ex 1, 7 s. **19** Ex 1, 10. **20** ss. Ex 2, 2 ss. **24—29** Ex 2, 11 ss.

κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; **28** μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ,
ὃν τρόπον ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ τὸν Αἰγύπτιον; **29** ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ δύο. **30** Καὶ
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Cινᾶ
ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. **31** ὁ δὲ Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅρα-
μα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· **32** ἐγὼ ὁ
θεὸσ τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομοσ
δὲ γενόμενοσ Μωϋσῆσ οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. **33** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύ-
ριοσ· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόποσ ἐφ' ᾧ ἕστηκασ γῆ
ἁγία ἐστίν. **34** ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ,
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούσ· καὶ νῦν
δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ Αἴγυπτον. **35** Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο
εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸσ καὶ ἄρ-
χοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ
βάτῳ. **36** οὗτοσ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ
καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. **37** οὗτόσ ἐστιν
ὁ Μωϋσῆσ ὁ εἴπασ τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸσ
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ. **38** οὗτόσ ἐστιν ὁ γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Cινᾶ καὶ τῶν
πατέρων ὑμῶν, ὃσ ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, **39** ᾧ οὐκ ἠθέλησαν
ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖσ
καρδίαισ αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, **40** εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ, ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ ἐκ γῆσ
Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. **41** καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέ-
ραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ
ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. **42** ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ
λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφη-
τῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ
ἐρήμῳ, οἶκοσ Ἰσραήλ, **43** καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ
ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα Βαβυλῶνοσ. **44** Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν
τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ

---

27. εφ ημασ 28. χθεσ 29. μωσησ 30. τεσσαρακ. | αγγελοσ: add κυριου 31. μωσησ | εθαυμασεν | εγ. φω. κυριου: add προσ αυτον 32. και ο θεοσ ισ. και ο θεοσ ιακ. | γενομενοσ: ℵ post μωυσ. pon | μωσησ | ℵ ετολμησεν 33. Β σου των ποδων | εφ: εν 34. αυτων: Β αυτου | αποστελω 35. δικαστην: ℵ add εφ ημων | και ante αρχοντ. sec (ℵ[a]): ϛ ℵ* om | λυτρωτην: ℵ* δικαστ. | απεστειλεν | ϛ ℵ εν χειρι 36. Β εν τη αιγυπτω, ϛ εν γη αιγυπτου | τεσσαρακ. 37. ειπων | κυριοσ ο θεοσ υμων | ℵ* om υμων post αδελφων | ωσ εμε: add αυτου ακουσεσθε 38. ημων: ℵ υμων | εδεξατο: Β εξελεξατο | ημιν: ℵ Β υμιν 39. αλλ | om εν ante ταισ 40. μωσησ | οσ εξηγαγεν: ℵ praem ο ανθρωποσ | γεγονεν 42. Β στρατεια | τεσσαρακ. | Β* om εν τη ερημ. 43. θεου: ϛ ℵ add υμων | Β ρομφα ϛ ρεμφαν, ℵ[c] ρεφαν 44. ην εν τοισ | ℵ* εταξατο | μωση

30—34 Ex 3, 2 ss. **32** Mt 22, 32 pp. **35** 27. **37** 3, 22. Deut 18, 15. **38** Ex 19, 3. **40** Ex 32, 1. **41** Ex 32, 6. **42** Ier 19, 13. **42** s. Am 5, 25—27. **44** Ex 25, 40.

ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξά-
μενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέω-
σεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕωσ τῶν ἡμερῶν Δαυείδ,
46 ὃσ εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ
Ἰακώβ. 47 Σαλωμὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστοσ
ἐν χειροποιήτοισ κατοικεῖ, καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· 49 ὁ οὐρανόσ μοι
θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι,
λέγει κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου
ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαισ καὶ
τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡσ οἱ πατέρεσ
ὑμῶν καὶ ὑμεῖσ. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν; καὶ
ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγγείλαντασ περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ τοῦ δικαίου, οὗ νῦν
ὑμεῖσ προδόται καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 οἵτινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ δια-
ταγὰσ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντεσ δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ ἔβρυχον
τοὺσ ὀδόντασ ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ
εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ,
56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺσ οὐρανοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ
συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκ-
βαλόντεσ ἔξω τῆσ πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια
αὐτῶν παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά
μου. 60 θεὶσ δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃσ
αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. 8,1 Σαῦλοσ δὲ ἦν
συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν
τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ χώρασ τῆσ Ἰουδαίασ
καὶ Σαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄν-
δρεσ εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ. 3 Σαῦλοσ δὲ ἐλυ-
μαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ
καὶ γυναῖκασ παρεδίδου εἰσ φυλακήν.

---

45. ϛ B εξωσεν | δαβιδ 46. οικω: θεω 47. ϛ B σολομων | B* οικοδομησεν 48. εν χειροποιητ. ναοισ 49. B και η γη | B οικοδομησατε 51. ℵ ταισ καρδιαισ υμων, B καρδιασ, ϛ τη καρδια 52. γεγενησθε 54. ταυτα: ℵ* om 55. πνευματοσ: ℵ praem πιστεωσ και 56. ανεωγμενουσ | ℵ* εστωτα εκ δεξιων 58. B τα ιματ. εαυτων 60. ℵ* om φων. μεγαλ. | B ταυτ. τ. αμαρτ.

VIII. 1. παντεσ: ϛ πα. τε, B πα. δε | ϛ B σαμαρειασ 2. εποιησαντο 3. ℵ* τουσ ανδρ.

---

45 Ios 3, 14. **46** Ps 131 (132), 5 **47** 1 Reg 6, 1. **48** 17, 24. **49** s. Es 66, 1 s. **53** Gal 3, 19. Heb 2, 2. **56** Mt 26, 64. **60** Lc 23, 34. 46.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φίλιπ-
ποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ Ϲαμαρίασ ἐκήρυσσεν αὐτοῖσ τὸν Χρι-
στόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυ-
μαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο·
πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ
χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Ϲίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ
πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Ϲαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυ-
τὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ·
οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ
αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστακέναι αὐτούσ. 12 ὅτε δὲ
ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ ὀνόματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ
Ϲίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ,
θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο. 14 ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοισ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Ϲαμαρία τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτοὺσ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινεσ κατα-
βάντεσ προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω
γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰσ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτούσ, καὶ
ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ Ϲίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν
χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα
19 λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ
λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου
σὺν σοὶ εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ
καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆσ
κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπί-
νοια τῆσ καρδίασ σου· 23 εἰσ γὰρ χολὴν πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ
ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ϲίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ κυρίου
ὑπέστρεφον εἰσ Ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν Ϲαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.
26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ
πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ

4. ℵ* ηλθον 5. εισ πολιν | ς B σαμαρειασ 6. προσειχ. τε 7. πολλων | μεγαλ. φων. | εξηρχετο 8. και εγενετ. | χαρα μεγαλη 9. εξιστων | ς B σαμαρειασ 10. ℵ προσειχαν | om καλουμενη 11. ς B μαγειαισ 12. ℵ* του φιλιππου ευαγγελιζομενου | τα περι | θεου : ℵ* κυριου | του ιησ. χριστ. 13. τε : B τα | ℵ* εξισταντο 14. ς B σαμαρεια | θεου : ℵ* χριστου | τον πετρον | B ιωανην 15. B προσευξαντο 16. ουπω | ℵ εβαπτισμενοι 17. B επετιθοσαν, ς επετιθουν 18. ιδων : θεασαμενοσ | το πνευμα : add το αγιον 19. ς (non ς^e) ω αν 21. εναντι : ενωπιον 22. κυριου : θεου 25. ℵ διαμαρτυρομενοι | υπεστρεψαν εισ ιερουσαλημ | ς B σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26. ℵ* την καλουμενην καταβαινουσαν

VIII. 5 6, 5. 26 Zeph 2, 4.

εἰσ Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημοσ. **27** καὶ ἀναστὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
Αἰθίοψ εὐνοῦχοσ δυνάστησ Κανδάκησ βασιλίσσησ Αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ πά-
σησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ Ἱερουσαλήμ, **28** ἦν τε
ὑποστρέφων, καὶ καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προ-
φήτην Ἠσαΐαν. **29** εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλή-
θητι τῷ ἅρματι τούτῳ. **30** προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἤκουσεν αὐτοῦ ἀνα-
γινώσκοντοσ Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε γινώσκεισ ἃ ἀναγινώ-
σκεισ; **31** ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με;
παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. **32** ἡ δὲ περιοχὴ
τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡσ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ
ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ κείραντοσ αὐτὸν ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
μα αὐτοῦ. **33** ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ
διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. **34** ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
εὐνοῦχοσ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ προφήτησ λέγει
τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; **35** ἀνοίξασ δὲ ὁ Φίλιπποσ τὸ
στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γραφῆσ ταύτησ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν
Ἰησοῦν. **36** ὡσ δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί
φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; **38** καὶ ἐκέλευσεν
στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιπποσ καὶ
ὁ εὐνοῦχοσ, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. **39** ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατοσ,
πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. **40** Φίλιπποσ δὲ εὑρέθη εἰσ
Ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν
εἰσ Καισαρίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλοσ ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μαθητὰσ τοῦ
κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ **2** ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιστολὰσ εἰσ Δα-
μασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἄν τινασ εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ
τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ ἀγάγῃ εἰσ Ἱερουσαλήμ. **3** ἐν δὲ τῷ πορεύ-
εσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν
φῶσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, **4** καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν

---

27. τησ βασιλισσησ | ς B οσ εληλυθει 28. B ην δε | ς B και ανεγινωσκε 30. τον προφ. ησαϊ. 31. οδηγηση (B* οδαγ-) 32. ς B κειροντοσ 33. ταπεινωσει: add αυτου | την δε γενεαν 34. τουτο: B* om 35. ℵ* και ευηγγελισατο 37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιπποσ· εἰ πιστεύεισ ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. 39. B αυτου την οδον 40. ς B καισαρειαν

IX. 1. ετι: B* οτι, ℵ* om | ς B εμπνεων 2. ℵ επιστ. παρ αυτ. | ς B εαν τινασ | ς B τησ οδου οντασ 3. και εξαιφνησ | αυτον: post περιηστρ. (ς^e περιεστρ.) | εκ: απο

---

32 s. Es 53, 7 s.
IX. **1** ss. 22, 3 ss. 26, 12 ss.

αὐτῷ· Caoὺλ Caoύλ, τί με διώκεισ; **5** εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε; ὁ δέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. **6** ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν,
καὶ λαληθήσεταί σοι ὅτι σε δεῖ ποιεῖν. **7** οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνοδεύοντεσ
αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα δὲ θεωροῦντεσ.
8 ἠγέρθη δὲ Cαῦλοσ ἀπὸ τῆσ γῆσ, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν
ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰσ Δαμασκόν. **9** καὶ ἦν
ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίασ, καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. **11** ὁ δὲ
κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐ-
θεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Cαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύ-
χεται, **12** καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρασ, ὅπωσ ἀναβλέψῃ. **13** ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου ἐποίησεν ἐν
Ἱερουσαλήμ· **14** καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντασ
τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου. **15** εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ·
πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ ἐστίν μοι οὗτοσ τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου
ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· **16** ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. **17** Ἀπῆλθεν δὲ
Ἀνανίασ καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ
εἶπεν· Caoὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦσ ὁ ὀφθείσ σοι ἐν
τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύματοσ ἁγίου. **18** καὶ
εὐθέωσ ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσ λεπίδεσ, ἀνέβλεψέν τε,
καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, **19** καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρασ τινάσ, **20** καὶ
εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ. **21** ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν
ὁ πορθήσασ εἰσ Ἱερουσαλὴμ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ ἀρχιερεῖσ;
22 Cαῦλοσ δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίουσ τοὺσ κατοι-
κοῦντασ ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ. **23** Ὡσ δὲ
ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Cαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰσ πύλασ

---

5. ο δε: ς add κυριοσ ειπε, ℵ add ειπεν 5. διωκεισ: add σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. 6. αλλα αναστ.: τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κυριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀνάστηθι | B εισιθι | ο τι: τι 7. εννεοι | ℵ* ορωντεσ 8. ο σαυλοσ | ℵc ηνεωγμενων, ς ανεωγμενων | ουδενα 10. ο κυρ. εν οραματ. 11. B αναστα 12. ς εν οραματι ανδρα, B ανδρ. εν οραματι | ονοματι ανανιαν | ℵc B τασ χειρασ, ς χειρα 13. ο ανανιασ | ακηκοα | εποιησεν: ante τοισ αγι. σου pon 15. μοι εστιν | B των εθνων | τε pri: om 17. η ηρχου (ℵa): ℵ* om 18. απεπεσον | αυτου: post απ. τ. οφθαλμ. | ωσ: ωσει | ανεβλε. τε (ℵ δε): add παραχρημα 19. B ενισχυθη | εγενετο δε: add ο σαυλοσ 20. ιησουν: χριστον 21. εν ιερουσαλημ 22. συνεχυνεν | τουσ ιουδαιουσ 24. παρετηρουν τε τασ

---

5 1 Cor 15, 8. **14** 2. **21** 8, 1 ss. 9, 2. **23** ss. 2 Cor 11, 32 s.

ἡμέρασ τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν ἀνέλωσιν· **25** λαβόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ τείχουσ καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντεσ ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖσ μαθη-
ταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ ὅτι ἐστὶν μαθητήσ.
27 Βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ, καὶ
διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ,
καὶ πῶσ ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. **28** καὶ ἦν μετ'
αὐτῶν εἰσπορευόμενοσ καὶ ἐκπορευόμενοσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενοσ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, **29** ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ τοὺσ Ἑλληνι-
στάσ· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. **30** ἐπιγνόντεσ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατή-
γαγον αὐτὸν εἰσ Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰσ Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Γαλιλαίασ καὶ
Σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ
κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐπληθύνετο. **32** ἐγένετο
δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ
κατοικοῦντασ Λύδδα. **33** εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ
ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. **34** καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτροσ· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦσ Χριστόσ· ἀνάστηθι καὶ
στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέωσ ἀνέστη. **35** καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατοι-
κοῦντεσ Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη
λέγεται Δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν
ἐποίει. **37** ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν·
λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῴῳ. **38** ἐγγὺσ δὲ οὔσησ Λύδδασ τῇ
Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντεσ ὅτι Πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο
ἄνδρασ πρὸσ αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. **39** ἀνα-
στὰσ δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰσ τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι
χιτῶνασ καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάσ. **40** ἐκβαλὼν
δὲ ἔξω πάντασ ὁ Πέτροσ καὶ θεὶσ τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ
πρὸσ τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. **41** δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέ-
στησεν αὐτήν· φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν

---

24. ℵ[c] ανελ. αυτ. 25. δε αυτον οι μαθηται νυκτ. καθηκαν δια του τειχ. | ℵ σφυριδι 26. παραγεν. δε: add ο σαυλοσ | επειρατο 27. ℵ* om και ante πωσ | ς ℵ του ιηοου 28. εν ιερουσαλημ | παρρησιαζ. (ℵ παρησ-): praem και | του κυρ. ιησου 29. αυτ. ανελειν 30. ς B καισαρειαν 31. αι μεν ουν εκκλησιαι — ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι — επληθυνοντο | ς B σαμαρειασ 32. λυδδα (ℵ* praem εν, sed ipse* se corr): λυδδαν 33. αινεαν ονοματι | επι κραβαττου (ℵ* -ακτου): επι κραββατω 34. ιησ. ο χριστ. 35. ς ℵ ειδον | λυδδαν | ℵ* om τον pri | σαρωνα (ℵ σαρρ-): σαρωναν 36. B ταβειθα | B εργων αγαθ. 37. αυτην εθηκαν, B om αυτην 38. λυδδησ | μη οκνησαι δι. ε. αυτων 40. om και ante θεισ | B ταβειθα

---

26 Gal 1, 18 s. **30** 11, 25. **40** Mt 9, 25.

ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ 'Ιόππησ, καὶ ἐπίστευσαν
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν 'Ιόππῃ
παρά τινι Cίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ ἐκ
σπείρησ τῆσ καλουμένησ 'Ιταλικῆσ, 2 εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεὸν σὺν
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ
θεοῦ διαπαντόσ, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ
ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνή-
λιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰσ
μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ 'Ιόππην
καὶ μετάπεμψαι Cίμωνά τινα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ· 6 οὗτοσ ξενίζεται
παρά τινι Cίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡσ δὲ ἀπῆλθεν
ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ
τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν 'Ιόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη
Πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσ-
πεινοσ καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν
ἔκστασισ, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦόσ
τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιέμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 12 ἐν
ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆσ γῆσ καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον καὶ φάγε.
14 ὁ δὲ Πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν
καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ
ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ
ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ εἰσ τὸν οὐρανόν. 17 ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέ-
τροσ, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ
τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ Cίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν

---

42. τησ: B om | πολλ. επιστ. 43. εγενετ. δε: ℵ^c add αυτον, item ς add post ημερ. ικα. μειν.

X. 1. δε τισ: add ην | ς B καισαρεια | B σπειρασ 2. ποιων: add τε 3. ωσει: ℵ* ωσ | περι: om | εννατην 4. ℵ* om εισ μνημοσυνον | εμπροσθ.: ενωπιον 5. εισ ιοππ. ανδρ. | τινα: ς ℵ om 6. παρ. θαλασσαν: add ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7. αυτω pri: τω κορνηλιω | οικετων: add αυτου 8. αυτοισ απαντα 9. αυτων: ς B εκεινων | εκτην: ℵ^c εννατην 10. αυτων: εκεινων | εγενετο sec: επεπεσεν 11. καταβαινον: add επ αυτον | καθιεμενον: praem δεδεμενον και 12. τετραποδα: add και τα θηρια | τησ γησ: post τετραπ. pon | τα ερπετα οι τα πετεινα 14. κοιν. η ακαθ. 16. ευθυσ: παλιν | ανεληφθη 17. B εν αυτω | και ιδου | υπο: απο | om του ante σιμωνοσ

---

43 10, 6.
X. 3 ss. 30 ss. 5 11, 13. 11 ss. 11, 5 ss.

πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ Cίμων ὁ ἐπικαλούμενοσ Πέτροσ
ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματοσ εἶπεν
τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ ζητοῦντέσ σε· 20 ἀλλὰ ἀναστὰσ κατάβηθι,
καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ.
21 καταβὰσ δὲ Πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄνδρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε·
τίσ ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιοσ ἑκατοντάρχησ,
ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ
ἔθνουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί
σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενοσ
οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν ἀδελφῶν
τῶν ἀπὸ Ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰσ τὴν Και-
σαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐτούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγε-
νεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ φίλουσ. 25 ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν
Πέτρον, συναντήσασ αὐτῷ ὁ Κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν.
26 ὁ δὲ Πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ
εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ πολ-
λούσ, 28 ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ
Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μετα-
πεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνή-
λιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρτησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην
προσευχόμενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ
ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰσ Ἰόππην
καὶ μετακάλεσαι Cίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ· οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ
Cίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ θάλασσαν. 33 ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ
τε καλῶσ ἐποίησασ παραγενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοί-
ξασ δὲ Πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείασ καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
ἔστιν προσωπολήμπτησ ὁ θεόσ, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενοσ αὐτὸν
καὶ ἐργαζόμενοσ δικαιοσύνην δεκτὸσ αὐτῷ ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστει-
λεν τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενοσ εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτόσ
ἐστιν πάντων κύριοσ. 37 ὑμεῖσ οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆσ

---

18. B επυθοντο 19. ενθυμουμενου | αυτω: post ειπεν pon, B om | ανδρεσ: ς ℵ add τρεισ, item B δυο | ζητουσι 20. διοτι 21. πρ. τ. ανδρασ: add τουσ απεσταλμενουσ απο του κορνηλιου προσ αυτον | B om η ante αιτια 22. ειπον 23. αναστασ: add ο πετροσ | απο τησ ιοππησ 24. τη δε: και τη | ς εισηλθον, B εισηλθεν | ς B καισαρειαν | συγκαλεσ. 25. om του 26. αυτον ηγειρεν | καγω αυτοσ 28. και εμοι | ς B ο θεοσ εδειξ. 29. B[*] αναντιρητωσ 30. ημην: add νηστευων και | ενατην: ενατ. ωραν | ℵ ενωπ. εμου 32. παρ. θαλασσαν: add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι 33. υπο: ℵ[c] απο | κυριου: θεου 34. το στομα: ℵ[c] add αυτου | προσωποληπτησ 36. ὃν: ℵ[a] B om 37. B om υμεισ

---

18 4, 3. 23 ss. 2, 44 s. 30 ss. 3 ss. 34 Rom 2, 11. 37 Mt 4, 17. Lc 23, 5.

'Ιουδαίασ, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν 'Ιω-
άννησ, **38** 'Ιησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡσ ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸσ πνεύματι ἁγίῳ
καὶ δυνάμει, ὃσ διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενοσ πάντασ τοὺσ καταδυνα-
στευομένουσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸσ ἦν μετ' αὐτοῦ· **39** καὶ ἡμεῖσ
μάρτυρεσ πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν 'Ιουδαίων καὶ ἐν 'Ιερου-
σαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου. **40** τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, **41** οὐ παντὶ τῷ λαῷ
ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖσ προκεχειροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινεσ συνεφά-
γομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· **42** καὶ
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ
ὡρισμένοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. **43** τούτῳ πάντεσ οἱ
προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ
πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. **45** καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ
περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δω-
ρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται· **46** ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων
γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτροσ· **47** μήτι τὸ
ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡσ καὶ ὑμεῖσ; **48** προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνόματι
'Ιησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρασ τινάσ.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ τὴν 'Ιου
δαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **2** ὅτε δὲ ἀνέβη
Πέτροσ εἰσ 'Ιερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆσ, **3** λέ-
γοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρασ ἀκροβυστίαν ἔχοντασ καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ.
4 ἀρξάμενοσ δὲ Πέτροσ ἐξετίθετο αὐτοῖσ καθεξῆσ λέγων· **5** ἐγὼ ἤμην ἐν
πόλει 'Ιόππῃ προσευχόμενοσ, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ
τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· **6** εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα
τῆσ γῆσ καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. **7** ἤκουσα
δὲ καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. **8** εἶπον δέ·

---

37. αρξαμενον | βαπτισμα: B κηρυγμα | B ιωανησ 38. ς (non item ς^e) ναζαρετ | οσ: ℵ* ωσ 39. ημεισ: add εσμεν | B om εν ante ιερου. | ον και: om και | ανειλον 40. ς B om εν 42. αυτοσ: B ουτοσ 45. οι: οσοι | συνηλθον | B του πνευματ. του αγι. 46. ο πετροσ 47. κωλυσαι δυνα. τισ | ωσ: καθωσ 48. προσετ. τε | αυτοισ: αυτουσ | ιησ. χριστου: του κυριου | βαπτισθηναι: ante εν τω ονομ. pon

XI. 2. οτε δε: και οτε | ιεροσολυμα 3. εισηλθ. post ακρ. εχοντασ pon | B εισηλθεν et συνεφαγεν 4. ο πετροσ 5. ℵ* om προσευχομενοσ | αχρισ 7. ηκουσα δε sine και

---

39 2, 32. **41** Lc 24, 43. Io 21, 13. **42** 17, 31. **43** 3, 24. **46** 2, 4. **47** 8, 36.
XI 3 10, 25 ss. **5** ss. 10, 9 ss.

μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸ στόμα
μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν
σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα
εἰσ τὸν οὐρανόν.. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίασ πρόσ με. 12 εἶπεν δὲ τὸ
πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖσ μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ
ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν
δὲ ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα·
ἀπόστειλον εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Cίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,
14 ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶσ ὁ οἶκόσ σου.
15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾿ αὐτοὺσ
ὥσπερ καὶ ἐφ᾿ ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου,
ὡσ ἔλεγεν· Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν,
πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι
τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέ-
γοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν ἔδωκεν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ ἐπὶ
Cτεφάνῳ διῆλθον ἕωσ Φοινίκησ καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείασ, μηδενὶ λα-
λοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοισ. 20 ἦσαν δέ τινεσ ἐξ αὐτῶν
ἄνδρεσ Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ εἰσ Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ
πρὸσ τοὺσ Ἕλληνασ, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ
κυρίου μετ᾿ αὐτῶν, πολύσ τε ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.
22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν Ἱερου-
σαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕωσ Ἀντιοχείασ· 23 ὃσ
παραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ
ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ πίστεωσ. καὶ προσετέθη ὄχλοσ
ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰσ Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Cαῦλον, καὶ εὑρὼν
ἤγαγεν εἰσ Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ τοὺσ μαθητὰσ Χριστιανούσ.

---

8. παν κοινον 9. απεκρι. δε: add μοι | Β εκ δευτερ. φωνη 10. παλιν ανεσπασθη 11. ημεν: ημην | ς Β καισαρειασ | με: ℵ* εμε 12. μοι το πνευμ. | ℵ* διακρινοντα, ς διακρινομενον 13. απηγγ. τε | ειποντα: add αυτω | αποστειλον: Β πεμψον | εισ ιοππ.: add ανδρασ 16. om του ante κυριου | ιωαννησ (Β -ανησ): ℵ^c praem οτι 17. ℵ δεδωκεν | εγω: add δε 18. εδοξαζον | αρα γε | εδωκ. εισ ζωην 20. εισελθοντεσ | ελαλ. και: om και | ελληνασ: ς Β ελληνιστασ (ℵ* miro vitio ευαγγελιστασ) 21. om ο ante πιστευσασ 22. om ουσησ | εν ιεροσολυμοισ | εωσ αντιοχ.: praem διελθειν 23. om την sec | Β εν τω κυριω 24. ℵ ανηρ ην | Β* om τω κυριω 25. εισ ταρσον: add ο βαρναβασ | ευρων: add αυτον | ηγαγεν: add αυτον. 26. αυτοισ: αυτουσ | om και ante ενιαυτον | πρωτον

---

13 10, 5. 32. **15** 10, 44. **16** 1, 5. **19** 8, 1. 4. **25** 9, 30. Gal 2, 11.

27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται
εἰσ Ἀντιόχειαν· **28** ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἅγαβοσ ἐσήμανεν
διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην,
ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. **29** τῶν δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ,
ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν εἰσ διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ἀδελφοῖσ· **30** ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ
χειρὸσ Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρῴδησ τὰσ χεῖρασ
κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. **2** ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
φὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. **3** ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσ-
έθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, **4** ὃν καὶ πιά-
σασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παραδοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσ-
σειν αὐτόν, βουλόμενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. **5** ὁ μὲν
οὖν Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη ὑπὸ
τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. **6** ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν
αὐτὸν ὁ Ἡρῴδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ κοιμώμενοσ μεταξὺ δύο
στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν
τὴν φυλακήν. **7** καὶ ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν
τῷ οἰκήματι· πατάξασ δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων·
ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. **8** εἶπέν
τε ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν
δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι.
9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ
τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. **10** διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν
καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν,
ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ, καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ
εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ' αὐτοῦ. **11** καὶ ὁ Πέτροσ ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ
εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ
ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρῴδου καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν
Ἰουδαίων. **12** συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ τῆσ μητρὸσ
Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
προσευχόμενοι. **13** κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνοσ προσῆλθεν

---

27. B εν αυταισ δε 28. B εσημαινεν | μεγαλην: μεγαν | ητισ: οστισ και | κλαυδιου: add καισαροσ 29. ηυπορειτο

XII. 1. ς B ηρωδ. ο βασιλ. 2. μαχαιρα 3. και ιδων | ℵ* om εστιν 5. εκτενησ | B om πρ. τον θεον | περι: υπερ 6. εμελλε | B προσαγαγ., ς προαγειν, ℵ προσαγειν | αυτον: ante προαγειν 7. εξεπεσον 8. B ειπεν δε | περιζωσαι 9. ηκολουθει: add αυτω | ℵ* om δε 10. ηλθον | ηνοιχθη 11. B εν αυτω γενομ., ς γενομ. εν εαυτω | B ο κυριοσ | εξειλετο 12. om τησ ante μαριασ | B ιωανου 13. αυτου: του πετρου | ℵ προηλθε

---

28 21, 10. **30** 12, 25.

παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ
Πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνοσ. 15 οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ.
ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ.
16 ὁ δὲ Πέτροσ ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστη-
σαν. 17 κατασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ ὁ κύριοσ
αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖσ
ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἕτερον τόπον. 18 γενομένησ δὲ
ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ ἐν τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ Πέτροσ
ἐγένετο. 19 Ἡρώδησ δὲ ἐπιζητήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ
φύλακασ ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ Και-
σαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοισ καὶ Σιδωνίοισ· ὁμοθυμα-
δὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν, καὶ πείσαντεσ Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνοσ
τοῦ βασιλέωσ ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ
βασιλικῆσ. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδησ ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα βασιλικὴν
καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐδημηγόρει πρὸσ αὐτούσ· 22 ὁ δὲ δῆμοσ ἐπε-
φώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν
ἄγγελοσ κυρίου ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενοσ σκω-
ληκόβρωτοσ ἐξέψυξεν.
24 Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβασ δὲ
καὶ Σαῦλοσ ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντεσ τὴν διακονίαν, συν-
παραλαβόντεσ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ δι-
δάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβασ καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενοσ Νίγερ, καὶ Λούκιοσ ὁ
Κυρηναῖοσ, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφοσ καὶ Σαῦλοσ.
2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέ-
κλημαι αὐτούσ. 3 τότε νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ
χεῖρασ αὐτοῖσ ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ κατῆλθον εἰσ Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ Κύπρον,
5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖσ συνα-

13. ℵ* υπακουουσα 15. ειπον | οι δε (ς δ') ελεγον: B οι δε ειπαν | ℵ* om ο ante αγγ. | αυτου εστιν | ς ℵ ειδον 17. διηγησατο: ς B add αυτοισ | ειπ. δε 18. ℵ ουχ ολιγ. 19. ς B καισαρειαν, atque ς praem την 20. ην δε: add ο ηρωδησ 21. B om ο ante ηρωδ. | και καθισασ 22. ℵ* ανθρωπων 24. θεου: B κυριου 25. εξ ιερουσαλημ: ℵ B εισ ιερου. | συμπαραλαβ. | και ιωαννην | ℵ επικαλουμενον

XIII. 1. ησαν δε: add τινεσ | ς B τετραρχου 2. τον τε βαρνα. | ς ℵ* τον σαυλον 4. αυτοι: ουτοι | του πνευμ. του αγι. | εισ την σελευκ. | ς B σελευκειαν | εισ την κυπρ. 5. ℵ* εισ σαλαμινη (sic)

XII. **24** 6, 7. **25** 12 ss.

γωγαῖσ τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. **6** διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, **7** ὃσ ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Cεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσκαλεσάμενοσ Βαρνάβαν καὶ Cαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· **8** ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖσ Ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆσ πίστεωσ. **9** Cαῦλοσ δέ, ὁ καὶ Παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύματοσ ἁγίου ἀτενίσασ εἰσ αὐτὸν **10** εἶπεν· ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου καὶ πάσησ ῥᾳδιουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ κυρίου τὰσ εὐθείασ; **11** καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. **12** τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ γεγονὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰσ Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ᾽ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰσ Ἱεροσόλυμα. **14** αὐτοὶ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Πέργησ παρεγένοντο εἰσ Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. **15** μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, εἴ τισ ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγοσ παρακλήσεωσ πρὸσ τὸν λαόν, λέγετε. **16** ἀναστὰσ δὲ Παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. **17** ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονοσ ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ἐξ αὐτῆσ, **18** καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺσ ἐν τῇ ἐρήμῳ, **19** καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανάαν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, **20** ὡσ ἔτεσιν τετρακοσίοισ καὶ πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰσ ἕωσ Cαμουὴλ προφήτου. **21** κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν Cαοὺλ υἱὸν Κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα· **22** καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. **23** τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρματοσ κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, **24** προκηρύξαντοσ Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. **25** ὡσ δὲ ἐπλήρου Ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ

6. om ολην | om ανδρα | ς B βαριησουσ 9. και ατενισασ 10. ℵ* B του κυριου 11. του κυριου | ς B παραχρ. δε | επεπεσεν 12. B εκπληττομενοσ 13. τον παυλον 14. τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15. om τισ | λογοσ εν υμιν παρακλη. 16. ℵ ισδραη-, ς ισραηλιται 17. B του λα. του ισρ. | ℵ B αιγυπτου 18. τεσσαρακοντ. | ς ℵ B ετροποφορησεν 19. B om και ante καθελ. | κατεκληροδοτησεν αυτοισ 20. και μετα ταυτα pon ante ωσ ετεσι τετρ. κ. πεντ. | του προφητου 21. κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22. αυτοισ τον δαβιδ | B* om ανδρα 23. ηγαγεν: ηγειρε 25. ο ιωανν. | τινα με

XIII. **13** 15, 38. **17** ss. 7, 2 ss. **17** Ex 6, 1. **18** 7, 36. Deut. 1, 31. **19** Deut 7, 1. Ios 14, 1. **21** 1 Sam 8, 15. 10, 21. **22** 1 Sam 16, 1. Ps 88 (89) 21. **24** Lc 3, 3 pp. **25** Lc 3, 15 pp.

ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιοσ
τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. **26** ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ γένουσ Ἀβραὰμ
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ τῆσ σωτηρίασ ταύτησ
ἐξαπεστάλη. **27** οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντεσ αὐτῶν
τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ φωνὰσ τῶν προφητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον
ἀναγινωσκομένασ κρίναντεσ ἐπλήρωσαν, **28** καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου
εὑρόντεσ ἠτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· **29** ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰσ μνημεῖον.
30 ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, **31** ὃσ ὤφθη ἐπὶ ἡμέρασ πλείουσ
τοῖσ συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ εἰσ Ἰερουσαλήμ, οἵτινεσ νῦν εἰσὶν
μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν λαόν. **32** καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ
τοὺσ πατέρασ ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ
τέκνοισ ἡμῶν ἀναστήσασ Ἰησοῦν, **33** ὡσ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-
πται· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. **34** ὅτι δὲ ἀνέστησεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰσ διαφθοράν, οὕτωσ εἴρηκεν
ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. **35** διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ
δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. **36** Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ
ὑπηρετήσασ τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸσ τοὺσ πα-
τέρασ αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· **37** ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν
διαφθοράν. **38** γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου
ὑμῖν ἄφεσισ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· **39** ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
ἐν νόμῳ Μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαιοῦται.
40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ· **41** ἴδετε, οἱ
καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν
ταῖσ ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τισ ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆ-
ναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. **43** λυθείσησ δὲ τῆσ συναγωγῆσ ἠκολούθη-
σαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλαλοῦντεσ αὐτοῖσ ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ
χάριτι τοῦ θεοῦ. **44** τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ
συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. **45** ἰδόντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχ-
λουσ ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ Παύλου λαλουμένοισ, ἀντι-
λέγοντεσ καὶ βλασφημοῦντεσ. **46** παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλοσ καὶ ὁ Βαρ-
νάβασ εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·

26. B om και ante οι εν | ημιν: υμιν | απεσταλη 28. ητησαντο: ℵ* ητησαν τον | ς ℵ πιλατ. 29. απαντα | B τα γεγραμμ. περι αυτ. 31. νυν (ℵ post εισιν): ς B om 32. τοισ τε. αυτων ημιν 33. εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπτ., ℵ B εν τ. ψα. γεγρ. τω δευτ. 34. δαβιδ 35. διο 36. δαβιδ 38. ℵ υμιν εστω | B* δια τουτο 39. ς B και απο παντων | εν τω νομω μωσεωσ 40. επελθη (ℵ* απελθ.): add εφ υμασ 41. ℵ θαυμασετε | οτι εργον εγω εργαζ. | ὃ: ᾧ 42. εξιοντων δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων | παρεκαλουν: B ηξιουν idque post εισ το με. σαββ., ς add τα εθνη 43. λυθεισησ δε: ℵ* add αυτοισ | επιμενειν 44. B τω τε ερχ. | κυριου: θεου 45. τοισ υπ. του παυλου λεγομενοισ | ℵ B om αντιλεγοντεσ και 46. τε: δε | ειπον

28 Lc 23, 23. **29** Lc 23, 53. **31** 1, 3. 10, 40 s. **33** Ps 2, 7. Heb 1, 5. **34** Es 55, 3. **35** Ps 16, 10. **35** ss. 2, 27 ss. **39** Rom 8, 3. **41** Hab 1, 5.

ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ,
ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 οὕτωσ γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ·
τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ.
48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λό-
γοσ τοῦ κυρίου καθ' ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰσ
σεβομένασ γυναῖκασ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώτουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ
ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ'
αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύ-
ματοσ ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν συνα-
γωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ
ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν
χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ
λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόντοσ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χει-
ρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν
τοῖσ Ἰουδαίοισ, οἱ δὲ σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. 5 ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι
αὐτούσ, 6 συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ Λυκαονίασ Λύστραν καὶ
Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
8 Καί τισ ἀνὴρ ἐν Λύστροισ ἀδύνατοσ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸσ ἐκ
κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτοσ ἤκουσεν τοῦ
Παύλου λαλοῦντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι,
10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ
περιεπάτει. 11 οἵ τε ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν Παῦλοσ ἐπῆραν τὴν φωνὴν
αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν πρὸσ
ἡμᾶσ, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ
αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ
τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ

---

46. επειδη: add δε 47. ℵ* om ο ante κυριοσ 48. B τον λο. του θεου 49. ς B δι ολησ 50. και τασ ευσχημ. | τον βαρναβ. 51. ποδων: add αυτων 52. B οι τε μαθ.

XIV. 1. ℵ* om των ιουδαι. 2. απειθουντεσ 3. ς B om επι ante τω λογω | B διδοντι, ς και διδοντι 7. ησαν ευαγγελιζ. 8. αδυνατ. εν λυστρ | μητρ. αυτου: add υπαρχων | ς^e περιεπεπατηκει, ς περιπεπατηκει 9. ς B ηκουε | λαλουντοσ: ℵ* λεγοντ. | πιστιν εχει 10. μεγαλ. τη φων. | ηλλετο | B* om και ante περιεπατ. 11. οι δε οχλ. | ο παυλοσ | αυτων: ℵ* om 12. τον μεν βαρν. | επειδη: ℵ* επι 13. ο δε ιερ. | τησ πολε. αυτων

---

47 Es 49, 6. Lc 2, 32. 51 Lc 9, 5.
XIV. 3 5, 12. 8 3, 2.

ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. **14** ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦ-
λοσ, διαρρήξαντεσ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ
15 καὶ λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν
ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν
ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, **16** ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχημέναισ γενεαῖσ εἴασεν
πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν· **17** καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον
αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρ-
ποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν. **18** καὶ
ταῦτα λέγοντεσ μόλισ κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείασ καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντεσ
τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆσ πόλεωσ, νομίζοντεσ
αὐτὸν τεθνηκέναι· **20** κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλ-
θεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰσ Δέρβην·
21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρε-
ψαν εἰσ τὴν Λύστραν καὶ εἰσ Ἰκόνιον καὶ εἰσ Ἀντιόχειαν, **22** ἐπιστηρίζον-
τεσ τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐνμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι
διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **23** χει-
ροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρουσ, προσευξάμενοι μετὰ
νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν πεπιστεύκεισαν. **24** καὶ δι-
ελθόντεσ τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰσ τὴν Παμφυλίαν, **25** καὶ λαλήσαντεσ εἰσ
τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέβησαν εἰσ Ἀτταλίαν, **26** κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰσ
Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰσ τὸ ἔργον ὃ
ἐπλήρωσαν. **27** παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντεσ τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελ-
λον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖσ ἔθνεσιν θύραν πί-
στεωσ. **28** διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ.

XV.

1 Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ ἀδελφοὺσ
ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέωσ, οὐ δύνασθε σωθῆναι. **2** γε-
νομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ ὀλίγησ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ
πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινασ ἄλλουσ ἐξ

---

14. ℵc B τα ιμ. εαυτων | εισεπηδησαν 15. ℵ επι θεον τον ζωντα, ς επι τον θε. τον ζωντα 17. ς ℵ* καιτοιγε | αμαρτ. εαυτον | αγαθοποιων | υμιν: ημιν | ℵ διδουσ υετουσ | υμων: ημων 19. επηλθον | ℵ* om εξω | νομισαντεσ | τεθναναι 20. αυτον των μαθητων 21. ς B ευαγγελισαμενοι | om εισ sec et tert 22. εμμενειν 23. πρεσβυτ. κατ εκκλη. 24. ℵ εισ την πισιδ. | om την ante παμφυ. 25. ς B λαλ. εν περγη | λογον: ℵ add του κυριου | ατταλειαν 26. B* om απεπλευσαν 27. ανηγγειλαν | ℵ ο θε. εποιησ. 28. διετρ. δε εκει | ℵ ουχ ολιγ.

XV. 1. περιτεμνησθε | om τω post εθει 2. γενομ. ουν στα. και συζητησεωσ | ℵ εξ αυτων αλλουσ

---

15 4, 24. **15** ss. 17, 24 ss. **19** 2 Cor 11, 25. **27** 1 Cor 16, 9.
XV. **1** Gal 5, 2. **2** s. Gal 2, 1.

αὐτῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ
ζητήματοσ τούτου. **3** οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ διήρ-
χοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Cαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν
ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖσ ἀδελφοῖσ. **4** παραγενόμενοι
δὲ εἰσ Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ καὶ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.
5 ἐξανέστησαν δέ τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ τῶν Φαρισαίων πεπιστευκό-
τεσ, λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
Μωϋσέωσ.

6 Cυνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου
τούτου. **7** πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ Πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐ-
τούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν
ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στόματόσ μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ
εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. **8** καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ
δοὺσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, **9** καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ
ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ αὐτῶν. **10** νῦν οὖν
τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν
οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστάσαι; **11** ἀλλὰ διὰ τῆσ
χάριτοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.
12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμέ-
νων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.
13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη Ἰάκωβοσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
ἀκούσατέ μου. **14** Cυμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ πρῶτον ὁ θεὸσ ἐπεσκέψατο
λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. **15** καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ
λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ γέγραπται· **16** μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ
ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα
αὐτῆσ ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, **17** ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ
κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓσ ἐπι-
κέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν ταῦτα **18** γνωστὰ
ἀπ' αἰῶνοσ. **19** διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέ-
φουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, **20** ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖσ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισ-
γημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆσ πορνείασ καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ.
21 Μωϋσῆσ γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν
ἔχει ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.

22 Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ Ἀντιόχειαν σὺν τῷ
Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Cίλαν, ἄνδρασ

---

3. om τε | ς B σαμαρειαν | ℵ διηγουμενοι 4. B εισ ιεροσολυμα | απεδεχθησαν | B απο τησ εκκλ. | ℵ* om και post εκκλη. | ℵ* om τε 6. B συνηχθ. τε 7. συζητησεωσ | ο θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8. δουσ: add αυτοισ 9. ς ℵ ουδεν 11. om του | ιησου χριστου | ℵ πιστευσομεν 14. επι τω ονο. αυτ. 16. δαβιδ | B κατεστρεμμενα, ς κατεσκαμμενα 17. ο ποιων ταυτα παντα | γνω. απ αιωνοσ: add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20. B αλλ | απο των αλισγ. 21. μωσησ 22. επικαλουμενον | βαρσαβαν

---

7 10, 9 ss. 8 11, 15. 10 28. Gal 5, 1. 16 s. Am 9, 11 s.

ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπό-
στολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Ϲυρίαν καὶ
Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν,
οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους
ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,
26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Ϲίλαν, καὶ
αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ
ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
ναγκες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας,
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες
τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Ϲίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λό-
γου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντες
δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαν-
τας αὐτούς.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ
δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκε-
ψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν
Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ'
αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συνπα-
ραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐ-
τοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς
Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Ϲίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ
κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 διήρχετο δὲ τὴν Ϲυρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστη-
ρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις
ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλλη-

23. δια χει. αυτ. ταδε | αδελφοι: praem και οι 24. ℵ* επι δε ηκου. | ℵ* εξ υμων | ℵ* B om εξελθοντ. | τας ψυ. υμων: add λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον 25. B εκλεξαμενοις 28. τω αγιω πνευματι | τουτ. των (ℵ* om) επαν. (ℵ επ αναγκαις): των επαν. τουτ. 29. και πνικτου 30. ηλθον 32. τε: ςe δε | ℵ* om και επεστη. 33. πρ. τ. αποστει. αυτ. (ℵ* εαυτ.): πρ. τ. αποστολους 34. εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 36. παυλος πρ. βαρναβ. | δη: ℵ* δε | τ. αδελφ. ημων | πασαν πολιν 37. εβουλευσατο | συμπαραλ. τον ιω. | ℵc επικαλουμ. 38. συμπαραλαβειν 39. δε: ουν 40. κυριου: θεου 41. B την κιλικιαν

XVI. 1. δε εις: B δε και εις | om εις sec | γυναικος: add τινος

24 Gal 1, 7. **28** 5, 32. **29** 1 Cor 8, 1 ss. **38** 13, 13.

νοσ, **2** ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροισ καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. **3** τοῦτον
ἠθέλησεν ὁ Παῦλοσ σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ
τοὺσ Ἰουδαίουσ τοὺσ ὄντασ ἐν τοῖσ τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ
τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ, παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσσειν τὰ
δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερο-
σολύμοισ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ
καθ' ἡμέραν. **6** διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντεσ
ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· **7** ἐλθόντεσ δὲ κατὰ
τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰσ τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ
τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· **8** παρελθόντεσ δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰσ Τρῳάδα.
9 καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸσ τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τισ ἦν ἑστὼσ
καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰσ εἰσ Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.
10 ὡσ δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέωσ ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰσ Μακεδονίαν,
συμβιβάζοντεσ ὅτι προσκέκληται ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εὐαγγελίσασθαι αὐτούσ.

11 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ Τρῳάδοσ εὐθυδρομήσαμεν εἰσ Σαμοθρᾴκην, τῇ
δὲ ἐπιούσῃ εἰσ Νέαν πόλιν, **12** κἀκεῖθεν εἰσ Φιλίππουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη
τῆσ μερίδοσ Μακεδονίασ πόλισ, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρί-
βοντεσ ἡμέρασ τινάσ. **13** τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ
πύλησ παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλα-
λοῦμεν ταῖσ συνελθούσαισ γυναιξίν. **14** καί τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορ-
φυρόπωλισ πόλεωσ Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύριοσ δι-
ήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ λαλουμένοισ ὑπὸ Παύλου. **15** ὡσ δὲ
ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν
τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶσ.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ
ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖσ
κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη. **17** αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν
ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν,
οἵτινεσ καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. **18** τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰσ
ἡμέρασ. διαπονηθεὶσ δὲ Παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύματι εἶπεν·
παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆσ· καὶ ἐξῆλθεν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. **19** ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐρ-

---

2. ℵ ικονιου 3. τον πατερα etc: οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν 4. παρεδιδουν | και των πρεσβυτ. | ιερουσαλημ 6. διελθοντεσ | την γαλατικην 7. om δε | εισ τ. βιθ.: κατα τ. βιθ. | πορευεσθαι | ιησου: om 9. ς ℵ δια τησ νυκτ. | ωφθη τω παυλω | ανηρ τισ ην μακεδων | om και ante παρακαλ. 10. ℵ εξητησαμεν | εισ την μακεδ. | ℵ* om ημασ | θεοσ: κυριοσ 11. δε: ς B ουν | απο τησ τρω. | τη τε επι. | νεαπολιν 12. εκειθεν τε | B om τησ ante μεριδοσ | ς B τησ μακεδ. 13. πυλησ: πολεωσ | ενομιζετο προσευχη ειναι | συνελθουσαισ: ℵ* add ημιν 14. ς ℵ υπο του παυλ. 15. ℵ[c] αυτη και ο οικ. αυτ. | μεινατε 16. om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17. κατακολουθησασα | B om τω | υμιν: ς (non ς[e]) ημιν 18. ο παυλ. | εν τω ονομ. 19. B και ιδοντεσ

XVI. **4** 15, 20. 29. **6** 18, 23.

γασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Ϲίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν
ἐπὶ τοὺσ ἄρχοντασ, **20** καὶ προσαγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντεσ,
21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
Ῥωμαίοισ οὖσιν. **22** καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλοσ κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ
περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, **23** πολλάσ τε ἐπιθέντεσ
αὐτοῖσ πληγὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγγείλαντεσ τῷ δεσμοφύλακι ἀσφα-
λῶσ τηρεῖν αὐτούσ· **24** ὃσ παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺσ
εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺσ πόδασ ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον.
25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλοσ καὶ Ϲίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. **26** ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ,
ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. **27** ἔξυπνοσ δὲ γενόμενοσ ὁ
δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλακῆσ, σπασάμενοσ
μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ.
28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν·
ἅπαντεσ γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. **29** αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρο-
μοσ γενόμενοσ προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Ϲίλᾳ, **30** καὶ προαγαγὼν αὐ-
τοὺσ ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; **31** οἱ δὲ εἶπαν· πίστευ-
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκόσ σου. **32** καὶ ἐλά-
λησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **33** καὶ
παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν,
καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντεσ παραχρῆμα, **34** ἀναγαγών τε
αὐτοὺσ εἰσ τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπι-
στευκὼσ τῷ θεῷ. **35** Ἡμέρασ δὲ γενομένησ ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ
ῥαβδούχουσ λέγοντεσ· ἀπόλυσον τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. **36** ἀπήγγειλεν
δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺσ λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ
στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. **37** ὁ
δὲ Παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημοσίᾳ ἀκατακρίτουσ, ἀν-
θρώπουσ Ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλαν εἰσ φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ
ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντεσ αὐτοὶ ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. **38** ἀπήγγει-
λάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ
ἀκούσαντεσ ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, **39** καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ
ἐξαγαγόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. **40** ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ
φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελ-
φούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

---

20. ειπον 22. περιρρηξαντεσ 23. B πολλ. δε | 24. λαβων: ειληφωσ | αυτων ησφαλισ. 25. ℵ om το 26. ανεωχθησαν, B ηνεωχθησ. | δε: τε | B om παραχρημ. | ℵ* ανελυθη 27. ℵ δεσμοφυλασ | B την μαχαιρ. | εμελλεν 28. B μεγαλ. φων. | ο παυλ. 29. B om τω sec 30. ℵ* προαγων 31. ειπον | ιησουν: add χριστον 32. του κυριου: ℵ* B τ. θεου | συν (ℵ συμ) πασιν: και πασι 33. παντεσ 34. εισ τ. οικον: ς ℵ add αυτου | πανοικι 36. B om τουτουσ | απεσταλκασιν | ℵ εισ ειρηνην 37. εβαλον 38. ανηγγειλ. | τε: ς B δε | και εφοβηθ. 39. εξελθειν τησ πολεωσ 40. εκ τησ φυλακ. | προσ: εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλθον

---

20 17, 6. **22** 2 Cor 11, 25. **40** 14.

XVII.

1 Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰσ Θεσσα-
λονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸσ τῷ Παύλῳ
εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γρα-
φῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενοσ ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτόσ ἐστιν Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ὃν ἐγὼ καταγ-
γέλλω ὑμῖν. 4 καί τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Cίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι
τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ ὀχλοποιήσαντεσ ἐθορύβουν τὴν
πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονοσ ἐζήτουν αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν
δῆμον· 6 μὴ εὑρόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον Ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ
τοὺσ πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ οὗτοι καὶ
ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓσ ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντεσ ἀπέναντι τῶν
δογμάτων Καίσαροσ πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντεσ εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ πολιτάρχασ ἀκούοντασ ταῦτα, 9 καὶ λα-
βόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούσ.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέωσ διὰ νυκτὸσ ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ
τὸν Cίλαν εἰσ Βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰου-
δαίων ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτι-
νεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προθυμίασ, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντεσ
τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτωσ. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευ-
σαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι·
13 ὡσ δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντεσ καὶ
ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. 14 εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ
ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Cίλασ καὶ
ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν,
καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν πρὸσ τὸν Cίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα
ἔλθωσιν πρὸσ αὐτόν, ἐξῄεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου, παρωξύ-
νετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.
17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰουδαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ
ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ. 18 τινὲσ δὲ

XVII. 1. om την ante απολλω. | η συναγωγ. 2. διελεγετο 3. ς ο χριστ. ιησ., B ο χρι. ο ιησ., ℵ ιησ. χριστ. 4. B om τω ante σιλα | πολυ πληθ. | B* ουχ ολιγ. 5. ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ ιουδ. και προσλαβ. | B ανδρασ τινασ | επισταντ. τε | αγαγειν 6. εσυρον: ℵ* ευρον | τον ιασονα 7. πραττουσι | λεγοντεσ ετερ. ειναι 10. δια τησ νυκτοσ | εξεπεμψ.: ℵ ante δια νυκτ. pon 11. ς B το καθ ημερ. 13. om και ταρασσοντ. 14. εωσ: ωσ | υπεμενον | τε: δε 15. καθιστωντεσ | ηγαγον: add αυτον | om τον ante τιμοθ. 16. αυτουσ: ℵ* αυτου | ℵ* om τ. παυλ. | θεωρουντι 18. τιν. δε και: om και

XVII. 3 9, 22. Lc 24, 26 s. 7 Lc 23, 2. 15 18, 5.

καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ
ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον ἤγαγον, λέγοντεσ· δυνάμεθα
γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; **20** ξενίζοντα γάρ
τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα
εἶναι. **21** Ἀθηναῖοι δὲ πάντεσ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον
ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. **22** Σταθεὶσ δὲ Παῦλοσ ἐν
μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡσ δεισιδαιμο-
νεστέρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. **23** διερχόμενοσ γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβά-
σματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦν-
τεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **24** ὁ θεὸσ ὁ ποιήσασ τὸν κόσ-
μον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρανοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ οὐκ ἐν
χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ, **25** οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται
προσδεόμενόσ τινοσ, αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·
26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώ-
που τῆσ γῆσ, ὁρίσασ προστεταγμένουσ καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ κατ-
οικίασ αὐτῶν, **27** ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν,
καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. **28** ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶ-
μεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὥσ καί τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρή-
κασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ ἐσμέν. **29** γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ οὐκ
ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυ-
μήσεωσ ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. **30** τοὺσ μὲν οὖν χρόνουσ τῆσ
ἀγνοίασ ὑπεριδὼν ὁ θεὸσ τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ πάντασ πανταχ-
χοῦ μετανοεῖν, **31** καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμέ-
νην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσασ
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **32** ἀκούσαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον,
οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. **33** οὕτωσ ὁ Παῦλοσ
ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. **34** τινὲσ δὲ ἄνδρεσ κολληθέντεσ αὐτῷ ἐπίστευσαν,
ἐν οἷσ καὶ Διονύσιοσ ὁ Ἀρεοπαγείτησ καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρισ, καὶ ἕτε-
ροι σὺν αὐτοῖσ.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ Κόρινθον. **2** καὶ
εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτωσ ἐλη-

---

18. επικουρειων | των στωϊκων | ℵ καταγγελλευσ | ευηγγελιζετο: ς praem et $\aleph^c$ add αυτοισ 19. B επιλα. δε | ς B αρειον | αυτη η: B om η 20. τι αν θελοι 21. ευκαιρουν | και ακουειν καινοτ. 22. ο παυλ. | αρειου | εφη: ℵ ειπεν 23. ον et τουτον 24. κυριοσ υπαρχ. 25. χειρων: ℵ post ανθρωπων | ανθρωπων | $\aleph^*$ ωσ προσδεο. | και τα ($\aleph^*$ om) παντα: ς (non $ς^e$) κατα παντα 26. εξ ενοσ: add αιματοσ | επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27. τ. θεον: τ. κυριον | ℵ ψηλαφησειεν | ς ℵ καιτοιγε 29. ℵ χρυσιω 30. παραγγελλει | παντασ: πασι 31. διοτι 32. ειπον | ακου. σου παλιν περ. τουτου. [33] και ουτωσ 34. B om ο | αρεοπαγιτησ

XVIII. 1. μετ. δε ταυτ. | χωρισθεισ: add ο παυλοσ

---

19 Mc 1, 27. **20** 2, 12. **24** 14, 15. **27** Es 55, 6. **30** 14, 16.
XVIII. **2** Rom 16, 3. 1 Cor 16, 19 pp.

λυθότα ἀπὸ τῆσ Ἰταλίασ, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ τοὺσ Ἰουδαίουσ ἀπὸ τῆσ Ῥώμησ, προσῆλθεν
αὐτοῖσ, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο·
ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν
σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίουσ καὶ Ἕλληνασ.

5 Ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ Μακεδονίασ ὅ τε Cίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ,
συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ Ἰουδαίοισ εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰσ τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰσ
ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν,
οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ
ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων
ἀκούοντεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ ἐν νυκτὶ δι' ὁράμα-
τοσ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃσ, 10 διότι ἐγώ
εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶσ ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστίν
μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνασ ἓξ δι-
δάσκων ἐν αὐτοῖσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ
τῆσ Ἀχαΐασ κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον
αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτοσ τοὺσ
ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντοσ δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ
στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ
ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ
δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶσ,
ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴσ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν
αὐτοὺσ ἀπὸ τοῦ βήματοσ. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ Cωσθένην τὸν ἀρχι-
συνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι
ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελφοῖσ ἀπο-
ταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν Cυρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλασ,
κειράμενοσ ἐν Κενχρεαῖσ τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν
δὲ εἰσ Ἔφεσον, κἀκείνουσ κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συν-
αγωγὴν διελέξατο τοῖσ Ἰουδαίοισ. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα
χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν ἀνα-
κάμψω πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ, ἀνήχθη ἀπὸ τῆσ Ἐφέσου, 22 καὶ κατ-

---

2. ς B διατεταχεναι | B om κλαυδιον | εκ τησ ρωμ. 3. ειργαζετο | την τεχνην 5. λογω: πνευματι | om ειναι 7. ς B ηλθεν | τιτιου (א τιτου): ς om 9. δι οραμ. εν νυκτι 11. εκαθ. τε | ενιαυτον: א add ενα 12. ανθυπατευοντοσ | B οι ιουδ. ομοθυμ. 13. ουτοσ αναπειθει 14. ει μεν ουν | αν ηνεσχομην 15. ζητημα | κριτησ: add γαρ 17. παντεσ: add οι ελληνεσ 18. την κεφαλην εν κεγχρεαισ (κεγχ — etiam B) 19. κατηντησε | αυτου: א εκει | διελεχθη 20. μειναι (א[c] επιμειναι): add παρ αυτοισ 21. αλλ | απεταξατο αυτοισ ειπων· δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα | παλιν: add δε | ς και ανηχθη, א* ανηχθ. δε

---

3 20, 34. 5 17, 15. 18, 28. 6 20, 26. 7 Col 4, 11. 8 1 Cor 1, 14. 9 16, 9. 23, 11. 15 Mt 27, 24. 18 2.

ελθὼν εἰσ Καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασάμενοσ τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰσ
Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσασ χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενοσ καθεξῆσ τὴν
Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.

24 Ἰουδαῖοσ δέ τισ Ἀπολλῶσ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει, ἀνὴρ
λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ Ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γραφαῖσ. 25 οὗτοσ
ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ
ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ μόνον τὸ βάπτισμα
Ἰωάννου, 26 οὗτόσ τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαν-
τεσ δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλασ προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον
αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰσ
τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι
αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ χά-
ριτοσ. 28 εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ Ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺσ
διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα
τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰσ μαθητάσ, 2 εἰπέν
τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβα-
πτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰσ τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλοσ·
Ἰωάννησ ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίασ, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον
μετ᾽ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ᾽ ἔστιν εἰσ τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντεσ δὲ
ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντοσ αὐτοῖσ τοῦ
Παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούσ, ἐλάλουν τε γλώσσαισ
καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντεσ ἄνδρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ τρεῖσ δια-
λεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. 9 ὡσ δέ τινεσ
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντεσ τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ,
ἀποστὰσ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ μαθητάσ, καθ᾽ ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν
τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ
κατοικοῦντασ τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίουσ τε καὶ
Ἕλληνασ.

---

22. ϛ B καισαρειαν 23. ℵ* και καθεξησ | επιστηριζων 24. ℵ* απελ-λησ 25. ελαλει: ℵ* ω ελαλει, B ελαλει δε | ιησου: κυριου | B ιωανου 26. ℵ παρησιαζεσθ. | πρισκ. κ. ακυλασ (ℵ -λα): ακυ. κ. πρισκ. | την του θεου οδον
XIX. 1. ℵ* τον απελλην | ϛ B ελθειν | ευρων 2. om τε | οι δε: add ειπον | ουδε 3. ο δε ειπ.: ϛ B ειπε τε, atque ϛ add προσ αυτουσ | ειπον 4. ιωαννησ (B ιωανησ): add μεν | τον χριστον ιησουν 6. τασ χειρασ | προε-φητ. 7. ωσει δεκαδυο 8. B om τα ante περι 9. τυραννου: add τινοσ 10. τ. κυριου: add ιησου

---

23 16, 6. 24 1 Cor 3, 5. 25 19, 3.
XIX. 1 18, 24. 3 18, 25. 4 1, 5. 11, 16. 13, 24. 6 8, 16 s. 2, 4. 8 8, 12.

11 Δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου,
12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺσ ἀσθενοῦντασ ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸσ αὐτοῦ σου-
δάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν τὰσ νόσουσ τά τε πνεύ-
ματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. 13 ἐπεχείρησαν δέ τινεσ καὶ τῶν περιερχο-
μένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺσ ἔχοντασ τὰ πνεύματα τὰ
πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντεσ· ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλοσ κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινεσ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέωσ ἑπτὰ υἱοὶ
τοῦτο ποιοῦντεσ. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν
Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; 16 καὶ
ἐφαλόμενοσ ὁ ἄνθρωποσ ἐπ᾽ αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κα-
τακυριεύσασ ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ καὶ τετραυμα-
τισμένουσ ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν
πᾶσιν Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν τοῖσ κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν
φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλον-
τεσ τὰσ πράξεισ αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγ-
καντεσ τὰσ βίβλουσ κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰσ τιμὰσ
αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδασ πέντε.

20 Οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν
τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ
γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 ἀποστείλασ δὲ εἰσ Μακε-
δονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸσ ἐπέσχεν
χρόνον εἰσ τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ περὶ τῆσ
ὁδοῦ. 24 Δημήτριοσ γάρ τισ ὀνόματι, ἀργυροκόποσ, ποιῶν ναοὺσ ἀργυροῦσ
Ἀρτέμιδοσ παρείχετο τοῖσ τεχνίταισ οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓσ συναθροί-
σασ καὶ τοὺσ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτασ εἶπεν· ἄνδρεσ, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ
ταύτησ τῆσ ἐργασίασ ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε
ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ Ἀσίασ ὁ Παῦλοσ οὗτοσ πεί-
σασ μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινό-
μενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν,
ἀλλὰ καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἱερὸν Ἀρτέμιδοσ εἰσ οὐθὲν λογισθῆναι, μέλ-
λειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειότητοσ αὐτῆσ, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ

---

11. εποι. ο θεοσ 12. επιφερεσθαι | εκπορ.: εξερχεσθαι απ αυτων 13. om και post τινεσ | απο των περιερχ. | ορκιζομεν | ℵ' τον κυριον ιησουν | ο παυλοσ 14. τινεσ: B τινοσ | υιοι: ante σκευα ιουδαιου | -οι τουτο ποιουντ. 15. αυτοισ: om | ℵ^c B τον μεν ιησουν 16. εφαλλομενοσ | επ αυτ. ο ανθρωπ. | ϛ ℵ* και κατακυριευσασ | αμφοτερων: αυτων | ℵ ενισχυσεν 17. ℵ* ο φοβοσ 20. ο λογοσ του κυριου 21. εισ ιερουσαλημ 22. ϛ B εισ την μακεδο. 23. ℵ ουχ ολιγ. (et. v. seq) 24. ℵ ναον αργυρουν, B om αργυρουσ | εργασ. ουκ ολιγ. 25. ημιν: ημων 26. ℵ* om οι post θεοι 27. ℵ* om αλλα | ϛ ℵ B αρτεμιδοσ ιερον | εισ ουδεν | τε (et. ϛ^e): ϛ δε | την μεγαλειοτητα | B om η bis

---

11 5, 12. 12 5, 15. 13 Lc 9, 49. 17 5, 11. 20 12, 24. 21 1 Cor 16, 5. 18, 21. 20, 22. 23, 11. Rom 15, 25 ss. 22 Rom 16, 23. 27 17, 29.

οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντεσ δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον
λέγοντεσ· μεγάλη ἡ Ἄρτεμισ Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ
συγχύσεωσ, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ Γάϊον
καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνασ, συνεκδήμουσ Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομέ-
νου εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲσ δὲ καὶ
τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι, πέμψαντεσ πρὸσ αὐτὸν παρεκάλουν μὴ
δοῦναι ἑαυτὸν εἰσ τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ
ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείουσ οὐκ ᾔδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνεληλύθει-
σαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν
Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδροσ κατασείσασ τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι
τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι Ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάν-
των, ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο κράζοντεσ· μεγάλη ἡ Ἄρτεμισ Ἐφεσίων. 35 κα-
ταστείλασ δὲ ὁ γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ Ἐφέσιοι, τίσ γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆσ μεγάλησ
Ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον
ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. 37 ἠγά-
γετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τούτουσ οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν
ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ
τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοισ.
39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.
40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ περὶ τῆσ σήμερον, μηδενὸσ
αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆσ συστροφῆσ
ταύτησ. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ Παῦλοσ τοὺσ
μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ, ἀσπασάμενοσ ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰσ Μακεδονίαν.
2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ
τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ
τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμησ τοῦ
ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίασ. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Cώπατροσ Πύρρου Βεροι-

29. η πολισ ολη | om τησ | του παυλου 30. του δε παυλου βουλομ. 31. εαυτον: ℵ* αυτον 32. συγκεχυμ. | ενεκεν 33. προεβιβασαν | ς° προβαλλοντων | ℵ* ο δ ουν αλεξ. | ℵ^c τη χειρι | ηθελεν: ℵ* ηλθεν 34. επιγνοντων | ωσ: B ωσει | κραζοντων | B bis habet μεγαλη η αρτ. εφεσι. 35. B τον οχλ. ο γραμμ. | εφεσιοι: ℵ* αδελφοι | ανθρωποσ | τησ (ℵ* και τησ) μεγαλησ: add θεασ 36. B* ἀναντιρητων | ℵ* om τουτων | πραττειν 37. την θεαν υμων 38. προσ τινα λογ. εχουσι 39. περι ετερων: B περαιτερω 40. om οὐ | om περι ante τησ συστρ.

XX. 1. μεταπεμψ.: προσκαλεσαμενοσ | ℵ και παρακαλ. και ασπασαμ., ς και ασπασαμ. (omisso παρακαλ.) | πορευθηναι | εισ την μακεδο. 3. αυτω επιβουλησ | γνωμη 4. συνειπ. δε αυτω: add αχρι τησ ασιασ | om πυρρου

29 2 Cor 1, 8. Rom 16, 23. 27, 2.
XX. **4** 19, 29. 27, 2. Rom 16, 21. 23. Eph 6, 21. 2 Ti 4, 20.

αἶοσ, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχοσ καὶ Cέκουνδοσ καὶ Γάϊοσ Δερβαῖοσ καὶ
Τιμόθεοσ, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸσ καὶ Τρόφιμοσ· 5 οὗτοι δὲ προελθόντεσ ἔμενον
ἡμᾶσ ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖσ δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρασ τῶν ἀζύμων
ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν
πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρασ ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦ-
λοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον
μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδεσ ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν
συνηγμένοι. 9 καθεζόμενοσ δέ τισ νεανίασ ὀνόματι Εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρί-
δοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατ-
ενεχθεὶσ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ.
10 καταβὰσ δὲ ὁ Παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ
θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰσ δὲ καὶ κλάσασ
τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσασ ἄχρι αὐγῆσ, οὕτωσ
ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίωσ.

13 Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον,
ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτωσ γὰρ διατεταγμένοσ ἦν,
μέλλων αὐτὸσ πεζεύειν. 14 ὡσ δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰσ τὴν Ἄσσον, ἀναλα-
βόντεσ αὐτὸν ἤλθομεν εἰσ Μιτυλήνην. 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντεσ τῇ ἐπι-
ούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυσ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰσ Cάμον, τῇ
δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰσ Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλοσ παραπλεῦσαι
τὴν Ἔφεσον, ὅπωσ μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν
γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ γενέσθαι εἰσ Ἱερου-
σαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆσ Μιλήτου πέμψασ εἰσ Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺσ πρεσ-
βυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ. 18 ὡσ δὲ παρεγένοντο πρὸσ αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖσ·
ὑμεῖσ ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτησ ἡμέρασ ἀφ' ἧσ ἐπέβην εἰσ τὴν Ἀσίαν, πῶσ
μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσησ
ταπεινοφροσύνησ καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖσ
ἐπιβουλαῖσ τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡσ οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶσ δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκουσ, 21 διαμαρ
τυρόμενοσ Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰσ θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰσ
τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένοσ ἐγὼ τῷ πνεύ-
ματι πορεύομαι εἰσ Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ,
23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι

---

4. ℵ* βεροιοσ 5 om δε post ουτοι | ℵ B* προσελθοντεσ 6. ς αχρισ, ℵ απο | οπου: ς B ου 7. ημων: των μαθητων | του κλασαι 8. ημεν: ησαν 8. καθημενοσ 10. συμπεριλ. 11. B om και ante κλασασ | om τον ante αρτ. | αχρισ 13. B* προσελθοντ. | επι την: εισ την | ην διατεταγμ. 14. συνεβαλεν | εισ την: ℵ* επι την 15. αντικρυ | ετερα: B εσπερα | τη δε εχομενη: και μειναντεσ εν τρωγυλλιω, τη εχομενη 16. εκρινε | ειη: ην | εισ ιεροσολυμα 19. και πολλων δακρυων 21. εισ τον θεον | και πιστ. την εισ | B om χριστον 22. εγω δεδεμενοσ | συναντ. μοι 23. ℵ^c διεμαρτυρατο | om μοι

---

16 19, 21. 18 31. 22 16. 23 21, 4. 11.

δεσμὰ καὶ θλίψεισ με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον
παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ.
25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖσ πάντεσ
ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ
σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπε-
στειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε
ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκό-
πουσ, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα-
τοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι
βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀνα-
στήσονται ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ
ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ
ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν
παρατίθεμαι ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ
οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν. 33 ἀργυ-
ρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι
ταῖσ χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρεσ αὗται.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτωσ κοπιῶντασ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν
ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν·
μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ
γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖσ προσηύξατο. 37 ἱκανὸσ δὲ κλαυθμὸσ ἐγένετο
πάντων, καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,
38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐτῶν, εὐθυ-
δρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν
εἰσ Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ Φοινίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχ-

23. ℵ[c] διεμαρτυρατο | om μοι | με: pon post δεσμα 24. ℵ[c] αλλ ουδενοσ λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμι. εμαυτω, ς αλλ ουδενοσ λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμι. εμαυτω | ωσ: ℵ[c] εωσ | ℵ B τελειωσω | τ. δρομ. μου: add μετα χαρασ 25. ουκετι: ℵ ουκ | τ. βασιλειαν: add του θεου 26. διο | καθαροσ εγω απο 27. υμιν: post αναγγειλαι 28. προσεχετε: add ουν | του κυριου: ς ℵ B του θεου | δια του ιδιου αιματοσ 29. ς εγω γαρ, B οτι εγω, ℵ[c] εγω δε | οιδα: add τουτο 30. B om αυτων | εαυτων: αυτων 32. παρατ. υμασ: add αδελφοι | τ. θεω: B τ. κυριω | εποικοδομησαι | δουναι: add υμιν | om την ante κληρονομι. 33. ς B ουδενοσ 34. αυτοι: add δε 35. διδον. μαλλον 36. B* προσευξατο 37. δε: ℵ τε | εγενετ. κλαυθμ. | ℵ* κατεφιλων

XXI. 1. ℵ* αναχθεντασ | B αποσπασθεντεσ | εισ τ. κων 2. ℵ[c] διαπερον

28 1 Pet 5, 2. 31 19, 1. 8. 10. 34 18, 3. 38 25.

θημεν. 3 ἀναφάναντεσ δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον
ἐπλέομεν εἰσ Cυρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰσ Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν
ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν
αὐτοῦ ἡμέρασ ἑπτά, οἵτινεσ τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ ἐπι-
βαίνειν εἰσ Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ ἡμέρασ,
ἐξελθόντεσ ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκ-
νοισ ἕωσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευ-
ξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι
δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰσ Πτο-
λεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐ-
τοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ
εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ'
αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι.
10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρασ πλείουσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προ-
φήτησ ὀνόματι Ἅγαβοσ, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην
τοῦ Παύλου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν ἐν Ἰε-
ρουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ χεῖρασ ἐθνῶν. 12 ὡσ δὲ
ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαί-
νειν αὐτὸν εἰσ Ἱερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί
ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ συνθρύπτοντέσ μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον
δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντεσ· τοῦ
κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰσ
Ἱεροσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίασ σὺν ἡμῖν,
ἄγοντεσ παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ Ἱεροσόλυμα, ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο ἡμᾶσ
οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλοσ σὺν ἡμῖν πρὸσ Ἰάκωβον,
πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο
καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν διὰ τῆσ διακονίασ αὐ-

3. ς^c αναφανεντεσ | κατηλθομ.: κατηχθημεν | ην το πλοιον 4. και
ανευροντ. | B ελεγαν, idque B* repetit post δια τ. πνευμ. | αναβαινειν εισ
ιερουσαλημ 5. ℵ* εξαρτ. ημασ | ℵ om εωσ | προσηυξαμεθα.^{6} και ασπασα-
μενοι αλληλ. επεβημ. 6. ς επεβημεν, ℵ^c B ενεβημ. 7. ℵ^c κατεβημεν εισ
πτ. | ℵ* πτολεμαϊδαν 8. εξελθοντεσ: add οι περι τον παυλον | B ηλθαμεν,
ς (non ς^c) ηλθον | ς B καισαρειαν | του οντοσ 9. θυγατ. παρθεν. τεσσαρ.
10. επιμενοντων δε: ς add ημων, ℵ* add αυτων 11. δησ. τε αὑτου τασ
χειρασ κ. τουσ ποδασ | ℵ* εισ τασ χειρασ 13. τοτε απ. ο (B* om) παυλοσ:
απεκριθη δε ο παυλ. | ς B om και ειπεν | ℵ* om κλαιοντ. και | ℵ* εν (sed
ipse* suprascr. εισ) ιερουσαλημ 14. το θελημ. τ. κυρ. γενεσθω 15. αποσκευ-
ασαμενοι | εισ ιερουσαλημ 16. ς B καισαρειασ | B μνασω, ℵ ιασονι 17. εδε-
ξαντο 18. ς B τη δε επιουση 19. ℵ* om δια

XXI. 4 20, 23. 8 6, 5. 10 11, 28. 14 Lc 22, 42.

τοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ,
ἀδελφέ, πόσαι μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ ζηλωταὶ τοῦ
νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεισ
ἀπὸ Μωϋσέωσ τοὺσ κατὰ τὰ ἔθνη πάντασ Ἰουδαίουσ, λέγων μὴ περιτέμνειν
αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν. 22 τί οὖν ἐστίν; πάντωσ
δεῖ συνελθεῖν πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθασ. 23 τοῦτο οὖν ποίησον
ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τού-
τουσ παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖσ ἵνα ξυ-
ρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ
οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν
πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναντεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό
τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλοσ παρα-
λαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ
ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προση-
νέχθη ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ Ἀσίασ Ἰου-
δαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβα-
λαν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, 28 κράζοντεσ· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τού-
του πάντασ πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ τὸ ἱερὸν
καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ Τρόφιμον
τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν
ὁ Παῦλοσ. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ
ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθη-
σαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσισ τῷ χιλιάρχῳ
τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συγχύννεται Ἰερουσαλήμ, 32 ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν
στρατιώτασ καὶ ἑκατοντάρχασ κατέδραμεν ἐπ' αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν
χιλίαρχον καὶ τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν Παῦλον. 33 τότε
ἐγγίσασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί,
καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπε-
φώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν
θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο
ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ
τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ κράζοντεσ·

---

20. א εδοξασαν | θεον: κυριον | ς B ειπον τε | μυριαδ. εισιν: B add εν τοισ ιουδαιοισ, item ς ιουδαιων 21. א* om δε | μωσεωσ 22. παντωσ δει συνελθ. πληθ. (ς πλ. συν.) ακ. γαρ οτι (א* om γαρ οτι): B παντωσ ακουσονται οτι 23. εφ: א B αφ 24. ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25. B απεστειλαμεν | φυλασσεσθαι: praem μηδεν τοιουτον τηρειν αυτουσ ει μη | και το αιμα 27. ς B επεβαλον | τασ χειρ. επ αυτ. 28. ισραηλιται, א ισδραη- | πανταχου 29. א om τον ante εφεσιον 31. ζητουντ. δε | συγκεχυται 32. B λαβων | εκατονταρχουσ 33. τισ αν ειη 34. επεφων.: εβοων | μη δυναμενοσ δε γν. 36. κραζον

---

22 1 Cor 14, 15. **24** Num 6, 21. **25** 15, 28 s. **26** Num 6, 5 ss. **27** 24, 18. **28** 6, 13. **29** 20, 4. **36** 22, 22. Lc 23, 18. **39** 22, 3. **40** 12, 17.

αἶρε αὐτόν. **37** μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλοσ λέγει
τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸσ σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώ-
σκεισ; **38** οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώ-
σασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τετρακισχιλίουσ ἄνδρασ τῶν σικαρίων;
39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἐγὼ ἄνθρωποσ μέν εἰμι Ἰουδαῖοσ, Ταρσεύσ, τῆσ
Κιλικίασ οὐκ ἀσήμου πόλεωσ πολίτησ· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆ-
σαι πρὸσ τὸν λαόν. **40** ἐπιτρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ τῶν
ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ γενομένησ προσ-
εφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ ὑμᾶσ νυνὶ ἀπο-
λογίασ. **2** ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖσ,
μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· **3** ἐγώ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖοσ, γεγεννη-
μένοσ ἐν Ταρσῷ τῆσ Κιλικίασ, ἀνατεθραμμένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ
τοὺσ πόδασ Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,
ζηλωτὴσ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον, **4** ὃσ ταύτην
τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺσ εἰσ φυλακὰσ ἄνδρασ
τε καὶ γυναῖκασ, **5** ὡσ καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυ-
τέριον, παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ τοὺσ ἀδελφοὺσ εἰσ Δαμασκὸν
ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε ὄντασ δεδεμένουσ εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἵνα
τιμωρηθῶσιν. **6** Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ
περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ
ἐμέ, **7** ἔπεσά τε εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ μοι· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεισ; **8** ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ
ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. **9** οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντεσ
τὸ μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντόσ μοι.
10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν πρόσ με· ἀναστὰσ πο-
ρεύου εἰσ Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι
ποιῆσαι. **11** ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χει-
ραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰσ Δαμασκόν. **12** Ἁνανίασ δέ
τισ, ἀνὴρ εὐλαβὴσ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοι-
κούντων Ἰουδαίων, **13** ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ,
ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ αὐτόν. **14** ὁ δὲ εἶπεν· ὁ
θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν
τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, **15** ὅτι ἔσῃ μάρ-

---

39. ℵ* om ειμι | ℵ* λογον λαλησαι 40. B γενομενησ σιγησ

XXII. 1. νυν 3. εγω: add μεν | ανηρ: ℵ ante ειμι | B γαμαλιηλου | B κατ 5. B εμαρτυρει | B* πρεσβυτερειον 7. επεσον 8. απεκριθην: ℵ add και ειπα | προσ με | ℵ* ναζοραιοσ 9. εθεασαντο: add και εμφοβοι εγενοντο | ℵ^c ηκουον 10. B* εντεταкται 11. B ουδεν εβλεπον 12. ευλαβησ: ευσεβησ 13. προσ με 15. εση: B post ανθρωπουσ

XXII. 3 5, 34. 4 26, 9 ss. 8, 3. 5 9, 1. 6 ss. 9, 3 ss. 26, 12 ss. 12 ss. 9, 17 ss.

τυσ αὐτῷ πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. **16** καὶ νῦν τί
μέλλεισ; ἀναστὰσ βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰσ ἁμαρτίασ σου, ἐπικαλεσάμενοσ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. **17** Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰσ Ἱερουσαλὴμ καὶ
προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, **18** καὶ ἰδεῖν αὐτὸν
λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παρα-
δέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. **19** κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ πιστεύον-
τασ ἐπὶ σέ· **20** καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρόσ σου,
καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφεστὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν
ἀναιρούντων αὐτόν. **21** καὶ εἶπεν πρόσ με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε. **22** Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν
αὐτὸν ζῆν. **23** κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορ-
τὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα, **24** ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν
εἰσ τὴν παρεμβολήν, εἴπασ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι᾽ ἣν
αἰτίαν οὕτωσ ἐπεφώνουν αὐτῷ. **25** ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν,
εἶπεν πρὸσ τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ
ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; **26** ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ προσ-
ελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεισ ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωποσ
οὗτοσ Ῥωμαῖόσ ἐστιν. **27** προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι,
σὺ Ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. **28** ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ
κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ
γεγέννημαι. **29** εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνε-
τάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχοσ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ ὅτι
αὐτὸν ἦν δεδεκώσ.

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ ἀσφαλέσ, τὸ τί κατηγορεῖται
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ
πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ. (XXIII.)
1 ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνει-
δήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ τῆσ ἡμέρασ. **2** ὁ δὲ ἀρχιε-
ρεὺσ Ἀνανίασ ἐπέταξεν τοῖσ παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

---

16. αυτου: του κυριου 18. ς B και ιδειν | την μαρτυριαν 20. εξεχειτο | συνευδοκων: add τη αναιρεσει αυτου 21. B αποστελω 22. καθηκον 23. δε: B τε | ℵ* αεραν 24. εκ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25. προετεινεν 26. ς B εκατονταρχοσ | απηγγ. τω χιλιαρχ. | λεγων· ορα, τι 27. ℵ* om μοι | συ: praem ει 28. δε: τε | ℵ* om δε post εγω 29. ℵ* om δε | οτι ην αυτον 30. υπο: παρα | ελυσεν: add απο των δεσμων | συνελθειν: ελθειν | και ολον το συνεδρ. αυτων

XXIII. 1. ς B ο παυλοσ τω συνεδριω 2. αυτω: ℵ* om

---

17 9, 26. **20** 7, 58. **21** 9, 15. **22** 21, 36. 25, 24. **25** 16, 37. 23, 27. **29** 21, 33.
30 23, 28.

3 τότε ὁ Παῦλοσ πρὸσ αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ, τοῖχε κεκονια-
μένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεισ με
τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ;
5 ἔφη τε ὁ Παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύσ· γέγραπται
γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ δὲ ὁ Παῦλοσ ὅτι
τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ Φαρισαίων· περὶ ἐλ-
πίδοσ καὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντοσ
ἐγένετο στάσισ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθοσ.
8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε
πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ με-
γάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμματέων τοῦ μέρουσ τῶν Φαρισαίων
διεμάχοντο λέγοντεσ· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελοσ; 10 πολλῆσ δὲ γινομένησ στάσεωσ φο-
βηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλοσ ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στρά-
τευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰσ τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ κύριοσ εἶπεν· θάρσει· ὡσ γὰρ
διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰσ Ῥώμην
μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτι-
σαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦ-
λον. 13 ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησά-
μενοι, 14 οἵτινεσ προσελθόντεσ τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ
εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀπο-
κτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ
συνεδρίῳ, ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ διαγινώσκειν ἀκρι-
βέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ
ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀδελφῆσ Παύλου τὴν ἐνέδραν,
παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ.
17 προσκαλεσάμενοσ δὲ ὁ Παῦλοσ ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν
τοῦτον ἄπαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν
οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιοσ
Παῦλοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸσ

---

3. προσ αυτον: ℵ ante ο παυλ. 4. ειπον 5. om οτι post γεγρ. γαρ 6. εκραξεν | υιοσ φαρισαιου | B om εγω ante κρινομ. 7. B λαλουντοσ, ℵ* ειπαντοσ, $ℵ^c$ ειποντοσ | εγενετο: B* επεπεσεν, B^2 επεσεν | ℵ σαδδουκ. κ. φαρισ., ς add των ante σαδδουκ. 8. B om μεν | μηδε αγγελ. 9. τινεσ τ. γραμμ.: οι γραμματεισ | λεγοντεσ: ℵ praem προσ αλληλουσ | ℵ* om εν | αγγελοσ: add μη θεομαχωμεν 10. γενομενησ | φοβηθεισ: ευλαβηθεισ | ℵ* om εκ μεσου αυτ. | B om τε 11. θαρσει: add παυλε 12. δε: B τε | ποιη. τινεσ των ιουδαιων συστροφ. | $ℵ^c$ om λεγοντεσ | B* πειν 13. τεσσαρακ. | πεποιηκοτεσ 14. ειπον 15. οπωσ: add αυριον | αυτον καταγαγ. προσ υμ. | ℵ* om του ante ανελειν 16. ς (non $ς^e$) το ενεδρον | B* παραγεναμενοσ 17. εκατοντάρχων | απαγαγε | B απαγγειλ. τι 18. ς B νεανιαν

XXIII. 5 Ex 22, 28. 6 26, 5. 24, 21. 8 Lc 20, 27 ss. 11 18, 9. 12 21. 13 20.

σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. **19** ἐπιλαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ὁ χιλίαρ-
χοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί
μοι; **20** εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον
τὸν Παῦλον καταγάγῃσ εἰσ τὸ συνέδριον ὡσ μέλλων τι ἀκριβέστερον πυν-
θάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. **21** σὺ οὖν μὴ πεισθῇσ αὐτοῖσ· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν
ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ πλείουσ τεσσεράκοντα, οἵτινεσ ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺσ μήτε
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμε-
νοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. **22** ὁ μὲν οὖν χιλίαρχοσ ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον,
παραγγείλασ μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισασ πρὸσ ἐμέ. **23** Καὶ
προσκαλεσάμενόσ τινασ δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώ-
τασ διακοσίουσ ὅπωσ πορευθῶσιν ἕωσ Καισαρίασ, καὶ ἱππεῖσ ἑβδομήκοντα
καὶ δεξιολάβουσ διακοσίουσ, ἀπὸ τρίτησ ὥρασ τῆσ νυκτόσ, **24** κτήνη τε
παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντεσ τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸσ Φήλικα τὸν
ἡγεμόνα, **25** γράψασ ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· **26** Κλαύδιοσ
Λυσίασ τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. **27** τὸν ἄνδρα τοῦτον συλ-
λημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰσ
σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν· **28** βουλόμενόσ
τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰσ τὸ συνέδριον
αὐτῶν, **29** ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν
δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. **30** μηνυθείσησ δέ μοι ἐπιβου-
λῆσ εἰσ τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα πρὸσ σέ, παραγγείλασ καὶ τοῖσ
κατηγόροισ λέγειν αὐτοὺσ ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖσ ἀναλαβόντεσ
τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸσ εἰσ τὴν Ἀντιπατρίδα, **32** τῇ δὲ ἐπαύριον
ἐάσαντεσ τοὺσ ἱππεῖσ ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν παρεμβο-
λήν. **33** οἵτινεσ εἰσελθόντεσ εἰσ τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντεσ τὴν ἐπιστολὴν
τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. **34** ἀναγνοὺσ δὲ καὶ ἐπε-
ρωτήσασ ἐκ ποίασ ἐπαρχείασ ἐστίν, καὶ πυθόμενοσ ὅτι ἀπὸ Κιλικίασ, **35** δια-
κούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσασ ἐν
τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

18. B* om σοι 20. εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλον | ℵ* μελλον, ϛ μελλοντεσ 12. τεσσαρακ. | B* πειν | ετοιμ. εισι 22. νεανιαν | προσ με 23. δυο τινασ | εκατοντάρχων | ϛ B καισαρειασ 24. B* διασωσι | ℵ* φιλικα 25. περιεχουσαν 27. συλληφθεντ. | εξειλομην αυτον 28. βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγον: add αυτον 29. εγκλη. εχοντ. 30. εισ τον ανδρα μελλειν εσεσθ. υπο των ιουδαιων | εξ αυτων: ϛ B εξαυτησ | λεγειν τα (B om) προσ αυτον επι | επι σου: ϛ ℵ add ερρωσο 31. δια τησ νυκτοσ 32. απερχεσθαι: πορευεσθαι | ℵ επεστρεψαν 33. καισαρειαν 34. αναγν. δε: add ο ηγεμων | επαρχιασ | απο κιλικιασ: ℵ add εστιν 35. κελευσασ: εκελευσε τε | B τω ηρωδου | αυτον: post εκελευσε τε pon

27 21, 30. 22, 27. **28** 22, 30. **29** 6, 9.

XXIV.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυ-
τέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι
κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος
λέγων· 3 πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων
τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα,
κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκό-
πτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόντες
γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς
κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 ὃς
καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ
αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐ-
τοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν
ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι
δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ
ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ
ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν
λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ
τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς
τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δι-
καίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν
ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειό-
νων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς,
18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύ-
βου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ
κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον
ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς
ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι

XXIV. 1. μετα των πρεσβυτερων και 2. **B** om αυτου 3. κατορθωματων 4. εγκοπτω 5. στασιν 6. εκρατησαμεν: add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. [7] κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε,[8] κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε 9. συνεθεντο 10. τε: δε | ευθυμοτερον 11. γνωναι | ημεραι η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12. επισυστασιν 13. ουδε: ουτε | παραστησαι: ς (non $ς^{e}$) add με | om σοι | νυν 14. **B** om πασι | **B** om τον ante νομ. | $ς^{e}$ και εν τοις προφηταις, ς και τοις προφητ. 15. ς **B** εις τον θεον | ℵ om ουτοι | εσεσθαι: add νεκρων 16. εν του. δε αυτος 17. παρεγενομην: post πλειονων | $ℵ^{c}$ κ. προσφορας παρεγ. 18. εν αις: εν οις | $ς^{e}$ om δε 19. δει | προς με 20. ει τι ευρον εν εμοι 21. εκραξα εστως εν αυτοις | υφ υμων

XXIV. **1** 23, 2. **6** 21, 28. **11** 21, 15. 18. 26. 27. 22, 30. 23, 12. 32. 24, 1. **14** 5. **15** 23, 6. **17** 11, 29 ss. Gal 2, 10. **18** 21, 26 s. **21** 23, 6.

σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ
τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἴπασ· ὅταν Λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ
καθ' ὑμᾶσ, 23 διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ
ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ
περὶ τῆσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεωσ. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δι-
καιοσύνησ καὶ ἐγκρατείασ καὶ τοῦ κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενό-
μενοσ ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετα-
καλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει αὐτῷ. 27 διε-
τίασ δὲ πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη εἰσ Ἱε-
ροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίασ, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρῶτοι
τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν
κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν εἰσ Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ
ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν
Παῦλον εἰσ Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν
ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἔστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλείουσ ὀκτὼ
ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέ-
λευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότεσ Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα
καταφέροντεσ, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι
οὔτε εἰσ τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ ἱερὸν οὔτε εἰσ Καίσαρά τι
ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ Ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι, ἀποκρι-
θεὶσ τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεισ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ περὶ τούτων
κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἑστὼσ ἐπὶ τοῦ βήματοσ Καί-

---

22. ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλ. αυτουσ | ειπων 23. διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν: add η προσερχεσθαι 24. B* φιλιξ | ς ℵ* τη γυναικι αυτου, ℵ^a τη ιδια γυν. αυτου | ℵ* και μετεπεμψατο | om ιησουν 25. ℵ περι εγκρατ. κ. δικαι. | μελλοντοσ: add εσεσθαι 26. αμα δε και | B om αυτω | παυλου: add οπωσ λυση αυτον 27. ℵ^c θελων δε | χαριτασ

XXV. 1. ς B τη επαρχια (B* -χεια) | ς B καισαρειασ 2. τε: δε | ο αρχιερευσ 4. εν καισαρεια | εν ταχει: ℵ^a post εκπορ. 5. δυνατοι εν υμιν φησιν | ς συγκαταβ., ℵ καταβαντ. | ατοπον: τουτω 6. ημερ. (ℵ post πλει.) ου πλειουσ (B -ονασ) οκτ. η δεκα: ημερ. πλειουσ η δεκα | ς B καισαρειαν | ℵ* προαχθηναι 7. om αυτον | αιτιαματα | φεροντεσ κατα του παυλου | ℵ* ισχυσαν 8. του παυ. απολ.: απολογ. αυτου 9. τοισ ιουδαιοισ θελων | κρινεσθαι 10. επι τ. βημ. καισ. εστωσ ειμι

---

22 25, 26. 27 25, 9.
XXV. 3 23, 15 ss. 9 24, 27.

σαρόσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίουσ οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλ-
λιον ἐπιγινώσκεισ. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ
παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου,
οὐδείσ με δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ
Φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι,
ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ Βερνίκη
κατήντησαν εἰσ Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 ὡσ δὲ πλείουσ
ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστοσ τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον
λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμμένοσ ὑπὸ Φήλικοσ δέσμιοσ, 15 περὶ οὗ
γενομένου μου εἰσ Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸσ οὓσ ἀπεκρίθην
ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθοσ Ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγο-
ρούμενοσ κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺσ κατηγόρουσ τόπον τε ἀπολογίασ λάβοι
περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν
ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄν-
δρα· 18 περὶ οὗ σταθέντεσ οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ
ὑπενόουν πονηράν, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμονίασ
εἶχον πρὸσ αὐτὸν καὶ περί τινοσ Ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλοσ ζῆν.
20 ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύ-
εσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου
ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸσ Καίσαρα. 22 Ἀγρίππασ δὲ
πρὸσ τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον,
φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆσ Βερνίκησ μετὰ πολ-
λῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοισ καὶ
ἀνδράσιν τοῖσ κατ' ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ, καὶ κελεύσαντοσ τοῦ Φήστου ἤχθη
ὁ Παῦλοσ. 24 καί φησιν ὁ Φῆστοσ· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντεσ οἱ συν-
παρόντεσ ἡμῖν ἄνδρεσ, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν Ἰου-
δαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοισ καὶ ἐνθάδε, βοῶντεσ μὴ δεῖν αὐτὸν
ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέ-
ναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. 26 περὶ
οὗ ἀσφαλέσ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν
καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπωσ τῆσ ἀνακρίσεωσ γενομένησ σχῶ
τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰσ κατ'
αὐτοῦ αἰτίασ σημᾶναι.

---

10. ηδικησα 11. ουν: γαρ 12. συλλαλησασ 13. ς B καισαρειαν | ασπασομενοι 15. δικην 16. ανθρωπον: add εισ απωλειαν | εχοι: ℵ ante κατα προσωπ. | B τοπον δε 17. αυτων: B om 18. επεφερον | υπενοουν εγω | πονηραν: B πονηρων, ς om 20. εισ την περι τουτου ζητ. | ιερουσαλημ 21. πεμψω 22. πρ. τ. φηστον: add εφη | αυριον: praem ο δε 23. ℵ* ακρωτηριον | τοισ χιλιαρχοισ | τοισ κατ εξοχην: add ουσι 24. συμπαρ. | παν | ενετυχεν | επιβοωντεσ | ζην αυτον 25. ς ℵ* καταλαβομενοσ | αυτον: ς ℵ post θανατου | και αυτου δε | τουτου: B* του παυλου | πεμπειν: add αυτον 26. τι γραψαι

---

12 25, 11. 14 24, 27. 15 1 s. 16 11, 5. 17 s. 6 s. 20 9. 24 15. 25 11.

XXVI.

1 Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ
λέγειν. τότε ὁ Παῦλοσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· 2 περὶ πάντων ὧν
ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ
σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν
κατὰ Ἰουδαίουσ ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί
μου. 4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ' ἀρχῆσ γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προγι-
νώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην
αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα Φαρισαῖοσ. 6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆσ
εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν ἐπαγγελίασ γενομένησ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινό-
μενοσ, 7 εἰσ ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-
τρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βα-
σιλεῦ. 8 τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸσ νεκροὺσ ἐγείρει; 9 ἐγὼ
μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸσ τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοισ, καὶ πολλούσ τε τῶν
ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖσ κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν
λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ κατὰ πάσασ τὰσ
συναγωγὰσ πολλάκισ τιμωρῶν αὐτοὺσ ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶσ τε
ἐμμαινόμενοσ αὐτοῖσ ἐδίωκον ἕωσ καὶ εἰσ τὰσ ἔξω πόλεισ. 12 Ἐν οἷσ
πορευόμενοσ εἰσ τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίασ καὶ ἐπιτροπῆσ τῆσ τῶν ἀρχιε-
ρέων, 13 ἡμέρασ μέσησ κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν
λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶσ καὶ τοὺσ σὺν ἐμοὶ πορευομένουσ·
14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰσ τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρόσ
με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεισ; σκληρόν σοι
πρὸσ κέντρα λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίσ εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὃν σὺ διώκεισ. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺσ
πόδασ σου· εἰσ τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
τυρα ὧν τε εἶδεσ ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ
καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰσ οὓσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν,
τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ

XXVI. 1. περι: ς B υπερ | απελογειτο εκτειν. τ. χειρα 2. μελλων απολογεισθ. επι σου σημερ. 3. ς B οντα σε | ζητηματων: ℵ[c] add επισταμενοσ | δεομαι: add σου 4. την εκ: B om την | εν τε: om τε | B om οι 5. θρησκειασ 6. εισ τουσ: προσ τουσ | ημων: om 7. B καταντησειν | βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαιων 9. ℵ* του ιησου | ℵ ναζοραιου 10. ο και: B διο και | ς B om τε post πολλουσ | om εν ante φυλακαισ 11. B om τε 12. εν οισ: add και | τησ παρα των αρχ. 13. B* βασιλευσ 14. παντων δε | B om ημων | φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν 15. ς ℵ ειπον | om κυριοσ 16. B* om και στηθι | ειδεσ: B add με 17. om εκ sec | εισ ουσ νυν σε αποστελλ.

XXVI. 5 22, 3. 23, 6. Phil 3, 5. 6 24, 15. 9 8, 3. 9, 1. 22, 4 s. 12 ss. 9, 3 ss. 22, 6 ss. 18 20, 32.

πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. **19** ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ
οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, **20** ἀλλὰ τοῖσ ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοισ
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆσ Ἰουδαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν
καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσσοντασ. **21** ἕνεκα
τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
22 ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ ἕστηκα
μαρτυρόμενοσ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆσ, **23** εἰ παθητὸσ ὁ Χριστόσ, εἰ
πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν φῶσ μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ
ἔθνεσιν. **24** ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περιτρέπει. **25** ὁ
δὲ Παῦλοσ· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σω-
φροσύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. **26** ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύσ,
πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ
πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. **27** πιστεύεισ,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖσ προφήταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. **28** ὁ δὲ Ἀγρίππασ
πρὸσ τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ Χριστιανὸν ποιῆσαι. **29** ὁ δὲ Παῦ-
λοσ· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ
πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ ὁποῖοσ κἀγώ
εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. **30** ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺσ καὶ ὁ ἡγε-
μὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ, **31** καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλά-
λουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει
ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ. **32** Ἀγρίππασ δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο
ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

XXVII.

1 Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν
τε Παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπεί-
ρησ Σεβαστῆσ. **2** ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ
κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπουσ, ἀνήχθημεν, ὄντοσ σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοσ
Θεσσαλονικέωσ· **3** τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰσ Σιδῶνα, φιλανθρώπωσ τε ὁ
Ἰούλιοσ τῷ Παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψεν πρὸσ τοὺσ φίλουσ πορευθέντι ἐπι-
μελείασ τυχεῖν. **4** κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ

---

20. om τε post πρωτ. | εισ πασαν τε | ϛ (non ϛ^e) απαγγελλων 21. οι ιουδαιοι | οντα (ℵ* add με): ϛ B om 22. απο: παρα | μαρτυρουμενοσ | μωσησ 23. ℵ* μελλειν | om τε 24. εφη 25. om παυλοσ | ϛ B αλλ 26. B om και | B om τι | ϛ ουδεν, ℵ^c om 27. B βασιλευσ 28. πρ. τ. παυλον: add εφη | ποιησαι: γενεσθαι 29. ο δε παυλοσ: add ειπεν | ευξαιμην | μεγαλω: πολλω | B και εγω 30. ανεστη δε: και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη | συγκαθημ. 31. θανατ. αξιον η δεσμ. | τι: ϛ B om

XXVII. 2. B* αδραμυντηνω | μελλοντι: -ντεσ | εισ τουσ: om εισ 3. τη τε: ℵ^c τη δε | ℵ* σιδογα | τουσ φιλουσ: om τουσ per errorem | πορευθεντα

---

21 21, 27. **22** 24, 14. **31** 23, 29. **32** 25, 11.
XXVII. **2** 19, 29 pp.

τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, **5** τό τε πέλαγοσ τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ
Παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν εἰσ Μύρρα τῆσ Λυκίασ. **6** Κἀκεῖ
εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν
ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. **7** ἐν ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενό-
μενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, **8** μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τό-
πον τινὰ καλούμενον Καλοὺσ λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν Λασαία. **9** ἱκανοῦ
δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ διὰ τὸ καὶ τὴν
νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλοσ **10** λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ,
θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζημίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ
πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. **11** ὁ δὲ ἑκα-
τοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖσ ὑπὸ
Παύλου λεγομένοισ. **12** ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ ὑπάρχοντοσ πρὸσ παρα-
χειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ δύναιντο
καταντήσαντεσ εἰσ Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ Κρήτησ βλέποντα κατὰ
λίβα καὶ κατὰ χῶρον. **13** ὑποπνεύσαντοσ δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέ-
σεωσ κεκρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. **14** μετ᾽ οὐ
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐτῆσ ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ εὐρακύλων·
15 συναρπασθέντοσ δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ
ἐπιδόντεσ ἐφερόμεθα. **16** νησίον δέ τι ὑποδραμόντεσ καλούμενον Κλαῦδα
ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ γενέσθαι τῆσ σκάφησ, **17** ἣν ἄραντεσ βοηθείαισ
ἐχρῶντο, ὑποζωννύντεσ τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰσ τὴν Σύρτιν ἐκπέ-
σωσιν, χαλάσαντεσ τὸ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο. **18** σφοδρῶσ δὲ χειμαζο-
μένων ἡμῶν τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, **19** καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν
σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· **20** μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονασ ἡμέρασ, χειμῶνόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο
ἐλπὶσ πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶσ. **21** πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε
σταθεὶσ ὁ Παῦλοσ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρχήσαν-
τάσ μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ
τὴν ζημίαν. **22** καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆσ
οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. **23** παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ
νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελοσ **24** λέγων· μὴ φοβοῦ,
Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ
τοὺσ πλέοντασ μετὰ σοῦ. **25** διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ᾽ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. **26** εἰσ νῆσον δέ τινα δεῖ
ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

---

5. κατηλθομεν | ς μυρα, ℵ λυστραν 6. εκατονταρχοσ | εισ αυτο: ℵ* add τουτο 8. ς B ην πολισ | ℵ* λασσαια, B λασεα, ℵ^c λαϊσσα 10. φορτου 11. εκατονταρχοσ | επειθετ. μαλλον | υπο του παυλου 12. πλειουσ | κακειθεν 14. ℵ κατα ταυτησ | ευροκλυδων 15. B* δυνομενου 16. B* υποδραμουντεσ | κλαυδα: ς κλαυδην, ℵ^c B καυδα | μολισ: ante ισχυσαμ. 17. ℵ* βοηθιαν | ℵ εκπεσωσιν | ℵ* om το ante σκευοσ 19. ερριψαμεν 20. ℵ* πλειουσ | B om λοιπον | ς ℵ πασα ελπισ 21. πολλησ δε 22. ουδεμια: ℵ* ante ψυχησ 23. ταυτη (ℵ* τηδε) τ. νυκτι: τη νυκτι ταυτη | ς B om εγω | αγγελοσ: ante του θεου 26. B ημασ δει

---

21 10. 24 23, 11.

27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ
Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖσ χώ-
ραν. **28** καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ
καὶ πάλιν βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ δεκαπέντε· **29** φοβούμενοί τε μήπου
κατὰ τραχεῖσ τόπουσ ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρασ
εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. **30** τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου
καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν προφάσει ὡσ ἐκ πρῴρησ
ἀγκύρασ μελλόντων ἐκτείνειν, **31** εἶπεν ὁ Παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖσ
στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖσ σωθῆναι οὐ δύ-
νασθε. **32** τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν
αὐτὴν ἐκπεσεῖν. **33** Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦ-
λοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τροφῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέ-
ραν προσδοκῶντεσ ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. **34** διὸ παρα-
καλῶ ὑμᾶσ μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ
ὑπάρχει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. **35** εἴπασ
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλά-
σασ ἤρξατο ἐσθίειν. **36** εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντεσ καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο
τροφῆσ. **37** ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα
ἕξ. **38** κορεσθέντεσ δὲ τροφῆσ ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον
εἰσ τὴν θάλασσαν. **39** Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον,
κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο
ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. **40** καὶ τὰσ ἀγκύρασ περιελόντεσ εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντεσ τὸν ἀρτέμωνα τῇ
πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν αἰγιαλόν. **41** περιπεσόντεσ δὲ εἰσ τόπον διθάλασ-
σον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτοσ, ἡ
δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆσ βίασ. **42** τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα
τοὺσ δεσμώτασ ἀποκτείνωσιν, μή τισ ἐκκολυμβήσασ διαφύγῃ· **43** ὁ δὲ
ἑκατοντάρχησ βουλόμενοσ διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺσ τοῦ βου-
λήματοσ, ἐκέλευσέν τε τοὺσ δυναμένουσ κολυμβᾶν ἀπορίψαντασ πρώτουσ ἐπὶ
τὴν γῆν ἐξιέναι, **44** καὶ τοὺσ λοιποὺσ οὓσ μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓσ δὲ ἐπί
τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτωσ ἐγένετο πάντασ διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

---

27. προσαγειν: ℵ* προαγαγειν, B* προσαχειν (et[3] προσανεχειν) 28. ℵ* οιτινεσ βολισαντ. 29. τε: ℵ δε | μηπωσ | κατα: εισ | εκπεσωσιν | ℵ τεσσαρεσ | ς ℵ ηυχοντο 30. ς B πρωρασ | αγκυρασ: ς ℵ post μελλοντ. 31. ℵ* εν τω πλοι. μεινωσιν 32. απεκοψαν: post οι στρατι. 33. ς ημελλεν | ημερα: post εμελλ. | μηδεν 34. διο: B add και | προσλαβειν | ℵ* τι τροφησ | προσ τησ: B προ τησ | απο τησ: ς ℵ εκ τησ | απολειται: πεσειται 35. ειπων | ℵ ευχαριστησασ 36. ℵ* απαντεσ | ℵ μεταλαβαν (sic) 37. ημεν | εν τω πλοιω: ante αι πασαι ψυ. | διακ. εβδο. εξ: B ωσ εβδο. εξ 38. ℵ* om την 39. B εγεινωσκον | εβουλευσαντο | B* εκσωσαι 40. ℵ* προελοντεσ | αρτεμονα 41. επωκειλαν | B* πριμνα | ℵ ελυτο | υπο (ℵ[a] απο) τησ βιασ: add των κυματων 42. μη τισ: ℵ[c] praem ινα | διαφυγοι 43. εκανονταρχοσ | B εκκολυμβ. | ς B απορριψ. | ℵ επι τησ γησ

---

34 1 Sam 14, 45. Lc 21, 18.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντεσ τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσοσ καλεῖται.
2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ
πυρὰν προσελάβοντο πάντασ ἡμᾶσ διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ
ψῦχοσ. 3 συστρέψαντοσ δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ
ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
4 ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ, πρὸσ
ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ, ὃν διασωθέντα
ἐκ τῆσ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θη-
ρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν
ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων
καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον
αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ
πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ ἡμᾶσ τρεῖσ ἡμέρασ
φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖσ καὶ
δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸσ ὃν ὁ Παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσ-
ευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου
καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,
10 οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο τὰ πρὸσ
τὰσ χρείασ.

11 Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ
νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 καὶ καταχθέντεσ εἰσ Ϲυρα-
κούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, 13 ὅθεν περιελθόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ
Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ
Ποτιόλουσ, 14 οὗ εὑρόντεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι
ἡμέρασ ἑπτά· καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ
Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσασ τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν
καθ᾽ ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ
ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ τῶν Ἰουδαίων πρώτουσ·

XXVIII. 1. επεγνωσαν | B* μελιτηνη 2. ϛ κ οι δε βαρβ. | παρειχον | αναψαντεσ | ℵ* προσανελαμβανον | ℵ* om δια sec 3. τι: om | απο: εκ | διεξελθουσα 4. B ειδαν | ελεγ. πρ. αλληλ. | ℵ* om τησ ante θαλασσ. 5. ℵ* om κακον 6. ϛ B πιμπρασθαι | B μηθεν | B μεταβαλομενοι | B ελεγαν | θεον αυτον ειναι 7. B ημερ. τρεισ 8. δυσεντερια 9. δε: ουν | και οι: B om και | εν τη νησω: post εχοντ. ασθεν. 10. τα: ℵ* om | προσ την χρειαν 12. B συρακουσσασ | B ημεραισ τρισιν 13. ℵ* B περιελοντεσ 14. επ αυτοισ | ηλθομεν 15. B om οι | εξηλθον | ℵ* υπαντησιν | αχρισ 16. ηλθομεν | ϛ B om την | επετραπη τ. παυλω: ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη, τω δε παυλω επετραπη | B καθ αυτον 17. συγκαλε. | αυτον: τον παυλον

XXVIII. 17—19 25, 8 ss.

συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν
ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, **18** οἵτινες ἀνακρίναντές με
ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί·
19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ
ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. **20** διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν
παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ
Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. **21** οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς
οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμε-
νός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. **22** ἀξιοῦ-
μεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης
γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. **23** ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέ-
ραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμε-
νος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ
νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. **24** καὶ οἱ μὲν
ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· **25** ἀσύμφωνοι τε ὄντες πρὸς
ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν **26** λέ-
γων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· **27** ἐπαχύνθη γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. **28** γνωστὸν
οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ·
αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάν-
τας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, **31** κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

17. εγω (ℵ* λεγων): post ανδρ. αδελφ. 18. ℵ* ανακρινοντες | εβουλοντο: ℵ* add με 19. κατηγορησαι 20. ϛ B ενεκεν | ℵ ισδραηλ 21. ειπον | περι (ℵ κατα) σου: post εδεξαμ. 22. ακουσαι: ℵ ante παρ. σου | εστιν ημιν 23. ηλθον: ηκον | ℵ διαμαρτυραμενος | ℵ* om τε post πειθων | τα περι του ιησ. | μωσεως 24. ℵ* και οι μεν ουν 25. τε: ϛ B δε | υμων: ημων 26. λεγον | και ειπε | ℵ[c] βλεψητε 27. επαχυνθη: ℵ* εβαρυνθη | ωσιν: ℵ add αυτων | ℵ* om και τη καρδια συνωσιν | ιασωμαι 28. B υμιν εστω | om τουτο 29. καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. 30. εμεινεν | δε: add ο παυλος 31. ιησου: add χριστου

---

20 26, 6 s. **26** s. Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. Mc 4, 12. Lc 8, 10. Io 12, 40. **28** 13, 46. **30** 16.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώδεκα φυ-
λαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖσ περιπέσητε
ποικίλοισ, 3 γινώσκοντεσ ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ κατεργάζεται
ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι,
ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τισ ὑμῶν λείπεται σοφίασ, αἰτείτω παρὰ τοῦ
διδόντοσ θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶσ καὶ μὴ ὀνειδίζοντοσ, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενοσ· ὁ γὰρ διακρινόμενοσ ἔοικεν
κλύδωνι θαλάσσησ ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρω-
ποσ ἐκεῖνοσ ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχοσ, ἀκατάστα-
τοσ ἐν πάσαισ ταῖσ ὁδοῖσ αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸσ ὁ ταπεινὸσ
ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιοσ ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡσ ἄνθοσ
χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιοσ σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξή-
ρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθοσ αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσ-
ώπου ἀπώλετο· οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν ταῖσ πορείαισ αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 Μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενόμενοσ
λήμψεται τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν.
13 μηδεὶσ πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸσ
ἀπείραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸσ οὐδένα. 14 ἕκαστοσ δὲ πει-
ράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἐξελκόμενοσ καὶ δελεαζόμενοσ· 15 εἶτα
ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀπο-
κύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσισ ἀγαθὴ καὶ
πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸσ τῶν φώτων,

---

*ita B; ℵ nil inscriptum habet, sed subscriptum επιστ. ιακω., ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ς[e] ιακω. του αποστολου επιστολη καθολικη.

I. 7. ληψεται | τι: ℵ om 9. B om ο αδελφ. 11. B om αυτου post προσωπου 12. ληψεται | επηγγειλατο: add ο κυριοσ 13. απο: ℵ υπο | του θεου 17. ουκ ενι: ℵ ουκ εστιν

I. 2 s. 1 Pet 1, 6 s. Rom 5, 3 s. 6 Mt 21, 21. 10 1 Pet 1, 24. Es 40, 6 s. 12 5, 11. 2 Tim 4, 8. 13 1 Cor 10, 13. 15 Rom 6, 23.

παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς
τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. 20 ὀργὴ γὰρ ἀν-
δρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν
καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον
σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροα-
ταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ
ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπε-
λάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευ-
θερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. 26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς
εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου
μάταιος ἡ θρησκία. 27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ
αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπι-
λον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν
ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ
ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ
εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου
ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ
διαλογισμῶν πονηρῶν;
5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτω-
χοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς
ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;
7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ
μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου

---

18. αυτου: ℵ[c] εαυτου 19. ιστε (ℵ* ιστω): ωστε | εστω δε: om δε 20. ου κατεργαζεται 21. ℵ εμ πραυτητι 22. μονον: B post ακροαται 25. ουκ ακροατης: praem ουτος 26. θρησκ. ειναι: add εν υμιν | B χαλι-νων | B γλωσσ. εαυτου | αλλ | B καρδ. εαυτου | θρησκεια 27. θρησκεια | τω θεω

II. 1. προσωποληψιαις 2. εις την 3. B επιβλεψ. δε | και ειπητε: add αυτω | εκει: B post καθου | η καθου: ς ℵ add ωδε 4. ου (ℵ* om) διεκριθητε: praem και 5. τω κοσμω: του κοσμου τουτου | βασιλειας: ℵ* επαγγελιας 6. ς B καταδυν. υμων

---

18 Rom 8, 23. 21 1 Pet 2, 1. 23 Mt 7, 26.
II. 5 1 Cor 1, 27 s.

ὡσ σεαυτόν, καλῶσ ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 ὅστισ γὰρ ὅλον τὸν
νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ. 11 ὁ γὰρ
εἰπών· μὴ μοιχεύσῃσ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ· εἰ δε οὐ μοιχεύεισ, φονεύεισ
δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 οὕτωσ λαλεῖτε καὶ οὕτωσ ποιεῖτε ὡσ
διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ
μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ· κατακαυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.

14 Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ
ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸσ ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ
ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου τροφῆσ, 16 εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ
ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ
αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματοσ, τί τὸ ὄφελοσ; 17 οὕτωσ καὶ ἡ πί-
στισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν
ἔχεισ, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων, κἀγώ
σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεισ ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ
θεόσ; καλῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεισ
δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν;
21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκασ Ἰσαὰκ τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεισ ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ
ἔργοισ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ
δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται
ἄνθρωποσ καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον. 25 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ
ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;
26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πί-
στισ χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι μεῖζον κρί-
μα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ τισ ἐν λόγῳ οὐ πταίει,
οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνατὸσ χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν
ἵππων τοὺσ χαλινοὺσ εἰσ τὰ στόματα βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ

9. προσωποληπτειτε 10. τηρησει et πταισει 11. ℵ μη μοιχευσεισ | ει δε ου μοιχευσεισ, φονευσεισ δε 13. ανιλεωσ | και κατακαυχ. | B κατακαυχατε 14. B om το 15. εαν: add δε | λειπομενοι: add ωσιν 16. B om το 17. εχῃ: post εργα 18. χωρισ των: εκ των | εργων pri: add σου | δειξω σοι | την πιστιν: add μου 19. B οτι εισ θεοσ εστιν, ς οτι ο θεοσ εισ εστιν 20. αργη: ς ℵ νεκρα 22. ς B συνηργει 24. ορατε: add τοινυν 26. B om γαρ | χωρισ των εργ.

III. 1. ληψομεθα 2. ℵ δυναμενοσ 3. ει δε (ℵ* add γαρ): ιδου | εισ το: προσ το

8 Lev 19, 18. Mt 22, 39. **11** Ex 20, 13 ss. **17** 26. **18** Mt 7, 20. **19** 1 Cor 8, 4. **21** Gen 22, 9. Heb 11, 17. **23** Gen 15, 6. Rom 4, 3. Gal 3, 6. **24** Rom 3, 28. **25** Ios 2, 1. 15. 6, 17. Heb 11, 31.

ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα
ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδα-
λίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται· 5 οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν
μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 ἡ
γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖσ μέλεσιν
ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ γενέσεωσ
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆσ γεέννησ. 7 πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετει-
νῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρω-
πίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον
κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα,
καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονό-
τασ· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή,
ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ
βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ
ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ ἀναστρο-
φῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ
ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε.
15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική,
δαιμονιώδησ. 16 ὅπου γὰρ ζῆλοσ καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα
εἰρηνική, ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ,
ἀνυπόκριτοσ. 18 καρπὸσ δὲ δικαιοσύνησ ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ ποιοῦσιν
εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδο-
νῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ
ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολε-
μεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶσ· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε,
διότι κακῶσ αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδεσ.
οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃσ ἐὰν οὖν βου-

---

4. B τα τηλικαυτα | σκληρ. ανεμ. | οπου: add αν | βουληται 5. ς ℵ μεγαλαυχει | ηλικον: ολιγον 6. ς B και η γλωσσα, et ς ante και plene interpg | ουτωσ η γλωσσ. καθιστ. | και σπιλουσα: ς B η σπιλ. | γενεσεωσ: ℵ add ημων 8. B δαμασαι δυνατ. ανθρωπων, ς δυνατ. ανθρ. δαμασαι | ακατασχετον 9. κυριον: θεον 12. ς ℵ post συκα; add ουτωσ | ουτε (ℵ ουδε) αλ. γλυκυ: ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ 14. ℵ εν ταισ καρδιαισ | τησ αλ. και ψευ.: ς B και ψευδεσθε κατα τησ αληθειασ 15. αλλ 16. εκει: ℵ add και 17. και ανυποκριτοσ 18. ℵ* καρπ. δε ο δικ. | τησ δικαιοσυνησ

IV. 1. om ποθεν sec 2. και ουκ εχ. δια: ς ουκ εχ. δε δια, B ουκ εχ. δια 3. ℵ* καταδαπα. | B δαπανησετε 4. μοιχοι και μοιχαλιδεσ | του κοσμου: ℵ add τουτου | εστ. τω θεω: ς B του θεου εστιν | οσ (ℵ* om) εαν: οσ αν |

III. 8 Ps 139 (140), 3. 15 1, 17.
IV. 1 1 Pet 2, 11. Rom 7, 23. 2 Mt 7, 7. 4 Rom 8, 7.

λῃθῇ φίλοσ εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸσ τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι
κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν
ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσ-
σεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε
δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ
ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίασ, δίψυχοι.
9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰσ κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου,
καὶ ὑψώσει ὑμᾶσ.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεισ,
οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 εἷσ ἐστὶν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ,
ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίσ εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ τήνδε τὴν
πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν,
14 οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶσ γάρ
ἐστε ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν
ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.
16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· πᾶσα καύχησισ τοιαύτη
πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ
ἐστίν.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ ταλαιπωρίαισ
ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ. 2 ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν
σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸσ ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ
αὐτῶν εἰσ μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ.
ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμη-
σάντων τὰσ χώρασ ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ
τῶν θερισάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆσ.
6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

---

4. εχθροσ: ℵ* εχθρα 5. λέγει· πρὸσ φθόνον— ἐν ἡμῖν; | κατωκησεν 7. om δε 9. ς B και κλαυσατε | B μετατραπητω 10. του κυριου 11. η κρινων: και κρι. 12. B om ο ante νομοθ. | om και κριτησ | om δε post συ | ο κρινων: οσ κρινεισ | πλησιον: ετερον 13. η αυριον (et. ς^e): ς και αυρ. | ς (non ς^e) πορευσωμεθα et (hoc et. ℵ) ποιησωμεν, item εμπορευσωμεθα και κερδησωμεν | ενιαυτον: add ενα 14. B om το | γαρ pri: ℵ* B om | B om η ante ζωη | ατμ. γαρ εστε: ℵ om | εστε: εστιν | B om η ante προσ | επειτα δε αφανιζ. 15. B θελη | ζησωμεν | ς (non ς^e) και ποιησωμεν 16. ℵ κατακαυχασθε | αλαζονειαισ | ℵ απασα

V. 1. επερχομεναισ: ℵ add υμιν 3. ωσ πυρ. ℵ^c praem ο ιοσ 4. απεστερημενοσ | ς ℵ εισεληλυθασιν 5. ωσ εν ημερ.

---

6 Prov 3, 34. 1 Pet 5, 5. 7 1 Pet 5, 6 ss. 8 Zach 1, 3. 12 Rom 2, 1. 14, 4. 17 Lc 12, 47.

V. 3 Ps 20 (21), 10.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ
γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ
λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ'
ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆσ κακοπαθείασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ
προφήτασ, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ
ὑπομείναντασ· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε, ὅτι
πολύσπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε
τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ,
ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ; ψαλλέτω.
14 ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ,
καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντεσ ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου.
15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πίστεωσ σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ·
κἂν ἁμαρτίασ ᾖ πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλή-
λοισ τὰσ ἁμαρτίασ, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει
δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείασ ἄνθρωποσ ἦν ὁμοιοπαθὴσ ἡμῖν,
καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ
ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆσ.

19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ἀληθείασ καὶ ἐπιστρέ-
ψῃ τισ αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ
αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

---

7. εωσ sec: ϛ ℵ add αν | προϊμον: πρωϊμον, praetereaque ϛ praem υετον, item ℵ καρπον τον (ℵ[c] delet τον) 8. ℵ μακροθυμ. ουν 9. αδελφοι: B ante κατ (ℵ κατα) αλληλων pon | κατακριθητε | ο κριτησ: om ο 10. ϛ ℵ αδελφοι μου, idque ϛ post κακοπαθ. pon | ℵ καλοκαγαθιασ pro κακοπαθ. | εν τω (ℵ om) ονοματι: om εν 11. υπομενοντασ 12. ℵ* προ παντ. ουν | ητω δε: ℵ* add ο λογοσ | υπο κρισιν (et. ϛ[e]): ϛ εισ υποκρισιν 14. επ αυτον: ℵ* επ αυτουσ | αλειψαντεσ: ϛ ℵ add αυτον | B om του κυριου 16. ουν: om | τασ αμαρτ.: τα παραπτωματα | B προσευχεσθε 17. ϛ ℵ ηλιασ 18. ℵ εδωκ. τον υετον, ϛ υετον εδωκ. 19. om μου | ℵ απο τησ οδου τησ αληθειασ 20. B γινωσκετε οτι | ψυχ. αυτου: ϛ B om αυτου | εκ θανατου: B add αυτου

---

8 2 Thess 2, 1 s. 10 2 Pet 1, 21. 11 Ps 102 (103), 8. 12 Mt 5, 34 ss. 23, 16. 16 Ioh 9, 31. 17 1 Reg 18, 1. Lc 4, 25. 16 Mt 18, 15. 20 1 Pet 4, 8.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

1 Πέτροσ ἀπόστολοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ παρεπιδήμοισ διασπο-
ρᾶσ Πόντου, Γαλατίασ, Καππαδοκίασ, Ἀσίασ καὶ Βιθυνίασ, 2 κατὰ πρόγνω-
σιν θεοῦ πατρόσ, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ, εἰσ ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵμα-
τοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστά-
σεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰσ κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον
καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖσ εἰσ ὑμᾶσ 5 τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ
φρουρουμένουσ διὰ πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
ἐσχάτῳ. 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντεσ ἐν ποικίλοισ
πειρασμοῖσ, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον χρυσίου
τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ ἔπαινον καὶ δόξαν
καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν
ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξα-
σμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ
ἧσ σωτηρίασ ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ
χάριτοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυνῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ
ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ Χριστὸν παθήματα καὶ
τὰσ μετὰ ταῦτα δόξασ· 12 οἷσ ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ διη-
κόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰσ ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφοντεσ, τελείωσ
ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
14 ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖσ πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ
ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι,
ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ
ἅγιοσ. 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρίνοντα κατὰ

---

* Sic B; ℵ πετρου επιστ. α΄ (sed nil nisi πετρου α΄ in subscriptione et paginarum titulis), ς^e πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, ς πετρου καθολικη επιστ. πρωτη

I. 1. εκλεκτοισ: ℵ* add και | ℵ* om ασιασ | B* om και βιθυνιασ 3. ς^e (ex errore) αναγενν. υμασ | ℵ δια αναστ. 4. ℵ κ. αμαρ. κ. αμιαντ. | ℵ εν ουρανω | εισ ημασ 5. ℵ* ετοιμωσ 6. ει δεον: add εστιν | ℵ* λυπηθεντασ 7. πολυ τιμιωτερον | B χρυσου | και τιμην και δοξαν 8. B* ουχ | ιδοντεσ: ειδοτεσ | B αγαλλιατε 9. B om υμων 10. εξηρευνησαν 11. ερευνωντεσ | B om χριστου 12. ημιν δε | B om εν ante πνευμ. 16. ℵ οτι γεγραπτ. | B οτι αγιοι εσ. | εσεσθε: γενεσθε | οτι (et. B) εγω αγιοσ ειμι 17. απροσωποληπτωσ

I. 3 Eph 1, 3. Tit 3, 5. 7. 5 Rom 8, 18. 6 s. Iac 1, 2 s. 14 Rom 12, 2. 16 Lev 11, 44. 19, 2.

τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε,
18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆσ ματαίασ
ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου
καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου, φανε-
ρωθέντοσ δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι' αὐτοῦ πιστοὺσ
εἰσ θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν
πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ θεόν.

22 Τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ εἰσ φιλα-
δελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίασ ἀλλήλουσ ἀγαπήσατε ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεν-
νημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ
μένοντοσ. 24 διότι πᾶσα σὰρξ ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ
χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰσ ὑμᾶσ.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεισ καὶ
φθόνουσ καὶ πάσασ καταλαλιάσ, 2 ὡσ ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδο-
λον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰσ σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε
ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. 4 πρὸσ ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ-
πων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ
ὡσ λίθοι ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε οἶκοσ πνευματικόσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
ἀνενέγκαι πνευματικὰσ θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν
ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ,
οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα
σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν.
9 ὑμεῖσ δὲ γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ
περιποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ ὑμᾶσ καλέσαντοσ
εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· 10 οἵ ποτε οὐ λαόσ, νῦν δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ
οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.

---

17. ℵ* αναστρεφομενοι 18. ℵ* φθαρτου, item αργυριου 20. ℵ* ανεγνωσμενου | εσχατων | ℵ του χρονου 21. πιστουσ: ς ℵ πιστευοντας | ℵ* εγειροντα 22. τησ αληθειασ: add δια πνευματοσ | ς ℵ* εκ καθαρας καρδιας, ℵ^c εκ καρδ. αληθινησ 23. μενοντοσ: add εισ τον αιωνα 24. ωσ ante χορτοσ: ℵ* ωσει, ℵ^c om | ℵ* πασα η δοξα | αυτησ: ℵ* αυτου, ς ανθρωπου | και το ανθοσ: add αυτου

II. 1. ℵ^c B υποκρισιν | B φονουσ | ℵ* πασαν καταλαλιαν 2. εισ σωτηριαν: om 3. ειπερ 4. B υπ ανθρ. 5. ℵ* ωσ λιθοσ οντεσ | ς B οικοδομεισθε | ℵ* πνευματοσ | om εισ ante ιερατευμα | ℵ om πνευματικασ | τω θεω 6. διο και περ. εν τη γραφη | B ακρογων. post εκλεκτ. pon | ℵ* επ αυτον 7. απιστουσιν: απειθουσι | ℵ^c B λιθοσ ον | ℵ πετραν 8. απειθουντεσ: B απιστουντεσ

---

24 Es 40, 6 ss. Iac 1, 10 s.
II. 1 Iac 1, 21. 3 Ps 33 (34), 9 (8). 5 Eph 2, 22. Rom 12, 1. 6 Es 28, 16. Rom 9, 33. 7 Ps 117 (118), 22. Mt 21, 42. Es 8, 14. 8 Rom 9, 32 s. 9 Ex 19, 6. Es 43, 20 s. 10 Hos 2, 23. Rom 9, 25 s.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ ἀπέχεσθαι
τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ τῆσ ψυχῆσ, 12 τὴν
ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν
ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντεσ δοξάσωσιν τὸν θεὸν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ.
13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡσ
ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι' αὐτοῦ πεμπομένοισ εἰσ ἐκδίκησιν
κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ,
ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύ-
θεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπικάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ'
ὡσ θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν
φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φό-
βῳ τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖσ σκο-
λιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τισ λύπασ
πάσχων ἀδίκωσ. 20 ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ ἁμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι
ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ
παρὰ θεῷ. 21 εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ
ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν
αὐτοῦ, 22 ὃσ ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι
αὐτοῦ, 23 ὃσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου
δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ, 24 ὃσ τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν ἐν τῷ
σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖσ ἁμαρτίαισ ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ
ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλανώμενοι,
ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

1 Ὁμοίωσ γυναῖκεσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ
τινεσ ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆσ ἄνευ λόγου
κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντεσ τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.
3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύ-
σεωσ ἱματίων κόσμοσ, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν τῷ
ἀφθάρτῳ τοῦ πραέωσ καὶ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ

---

11. post ωσ παροικ. κ. παρεπιδ. interpg 12. εποπτευσαντεσ | ℵ* δοξα σουτρεμουσιν (duabus lectionibus confusis) 13. υποταγητε ουν | ℵ* om ανθρωπινη 14. εισ εκδικ. μεν 15. ℵ* φιμοιν 16. δουλοι θεου 18. υποτασσομενοι: ℵ post εν πα. φοβω 20. ℵ[c] κολαζομενοι | ℵ[c] υπομενετε 21. επαθεν: ℵ απεθανεν | υμων υμιν: ϛ (non item ϛ[e]) ημων ημιν 22. ℵ ηυρεθη 23. ℵ* ελοιδορει 24. ημων: B υμων | εν τω: ℵ* om εν | ℵ[c] B om αυτου post μωλωπι 25. B om ητε γαρ | πλανωμενα | B αλλα | ℵ επιστραφητε

III. 1. αι γυναικεσ | B om και ante ει | κερδηθησωνται 2. ℵ* εποπτευοντεσ 3. ℵ ουκ ο 4. ℵ* om τω | πραεοσ | ℵ* om και | B ησυχ. κ. πρα.

---

11 Iac 4, 1. Rom 7, 23. **12** 3, 16. 2. **13** Rom 13, 1 ss. **16** Gal 5, 13. **18** Eph 6, 5. Col 3, 22. **21** 3, 18. 4, 1. Ioh 13, 15. **22** ss. Es 53, 4 ss. **24** Col 1, 22.
III. **1** Eph 5, 22. Col 3, 18. **3** 1 Tim 2, 9 s. **4** Eph 3, 16.

πολυτελέσ. 5 οὕτωσ γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ
θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, 6 ὡσ Cάρρα
ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθο-
ποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρεσ ὁμοίωσ,
συνοικοῦντεσ κατὰ γνῶσιν ὡσ ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέ-
μοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συνκληρονόμοισ χάριτοσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι
τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι,
ταπεινόφρονεσ, 9 μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ,
τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι εἰσ τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονο-
μήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ παυσάτω
τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω
ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίουσ καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰσ δέησιν αὐτῶν, πρόσ-
ωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντασ κακά.

13 Καὶ τίσ ὁ κακώσων ὑμᾶσ ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε;
14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ
φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖσ
καρδίαισ ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸσ ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶσ λόγον
περὶ τῆσ ἐν ὑμῖν ἐλπίδοσ, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητοσ καὶ φόβου, 16 συνείδη-
σιν ἔχοντεσ ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντεσ
ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-
τασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ. 18 ὅτι καὶ
Χριστὸσ ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶσ
προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύματι, 19 ἐν
ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶσ ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε
ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραισ Νῶε κατασκευαζομένησ
κιβωτοῦ, εἰσ ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ.
21 ὃ καὶ ὑμᾶσ ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ ῥύπου,
ἀλλὰ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ ἐπερώτημα εἰσ θεόν, δι' ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, 22 ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶσ εἰσ οὐρανόν, ὑποταγέντων
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

---

5. ℵ επι τον θεον | ℵ εκο. εαυ. ante αι ελπ. | B υπηκουεν 7. B om
Οι | ℵ* συνομιλουντεσ | ℵ* om κα. γνω. | συγκληρονομοι | ℵ ποικιλησ χαρ. |
εκκοπτ. | B ταισ προσευχαισ 8. φιλοφρον. pro ταπειν. 9. οτι: praem ειδοτεσ
10. ς ℵ γλω. αυτου | χειλ. αυτου 11. B εκκλ. δε | ς (non ς^e) om αγαθ.
ζητησ. 12. οι οφθ. 13. εαν: B ει | μιμηται | B γενοισθε 14. ℵ* αλλα | ℵ
μακαρ. εστε | B om μηδ. ταραχθ. 15. χριστον: θεον | ετοιμ. δε | ℵ^c απαι-
τουντι | αλλα: om 16. ς ℵ εν ω καταλαλωσιν (ℵ-λαλουσιν) υμων ωσ κακο-
ποιων | ℵ* εισ χριστον 17. ει θελει 18. ℵ* om και post οτι | ℵ* περ. των
αμαρτ. insuperque ℵ add υπερ ημων | απεθανεν: ς B επαθεν | ημασ: B υμασ,
ℵ* om | B om τω θεω | τω πνευματι 20. απαξ εξεδεχετο | ℵ* την τ. θε.
μακροθυμιαν | ολιγαι 21. ὃ: ς^e ᾧ, ℵ* om | και ημασ | νυν: ℵ ante αντιτυπ.
pon 22. του θεου

---

6 Gen 18, 12. 7 Eph 5, 25. 1 Cor 7, 3. 9 Rom 12, 17. 10—12 Ps 33 (34), 12—16.
11 Heb 12, 14. 14 2, 20. 4, 14. Es 8, 12 s. 16 2, 12. 17 2, 20. 18 2, 21. 4, 1. 1 Tim
3, 16. 19 Eph 4, 9. 20 Mt 24, 37 ss. Gen 7, 13. 22 Eph 1, 20. Heb 12, 2.

IV.

1 Χριστοῦ οὖν παθόντοσ σαρκὶ καὶ ὑμεῖσ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε,
ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίασ, 2 εἰσ τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυ-
μίαισ ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκε-
τὸσ γὰρ ὁ παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπο-
ρευμένουσ ἐν ἀσελγείαισ, ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ, πότοισ καὶ ἀθε-
μίτοισ εἰδωλολατρείαισ, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν
αὐτὴν τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντεσ, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ
ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖσ
εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰσ προσ-
ευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη
καλύπτει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰσ ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ,
10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν χάρισμα, εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ
καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλησ χάριτοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ,
εἴ τισ διακονεῖ, ὡσ ἐξ ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται
ὁ θεὸσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πειρασμὸν ὑμῖν
γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ
Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ
χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι,
ὅτι τὸ τῆσ δόξησ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶσ ἀναπαύεται. 15 μὴ
γάρ τισ ὑμῶν πασχέτω ὡσ φονεὺσ ἢ κλέπτησ ἢ κακοποιὸσ ἢ ὡσ ἀλλοτριεπί-
σκοποσ· 16 εἰ δὲ ὡσ Χριστιανόσ, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν
ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸσ τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλοσ τῶν ἀπειθούντων
τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιοσ μόλισ σῴζεται, ὁ ἀσεβὴσ καὶ
ὁ ἁμαρτωλὸσ ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντεσ κατὰ τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰσ ψυχὰσ αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

IV. 1. παθοντοσ (ℵ* αποθανοντ.): ς add υπερ ημων, ℵ* υπερ υμων | ο παθ. εν σαρκι | ℵc B αμαρτιαισ 2. ℵ* ανθρωπον 3. αρκε. γαρ: add ημιν, item ℵ* υμιν | ℵ* παρεληλυθοσ | χρονοσ: add του βιου | βουλημα: θελημα | κατεργασασθαι | ℵ πορευομενουσ 4. ℵ* και βλασφημουσιν 5. εχοντι κρι.: B κρινοντι 6. ζωσι: ℵc ζησωσι 7. ℵ* om και ante νηψατε | εισ τασ προσευχασ 8. προ παντων: add δε | ςe η αγαπη | καλυψει 9. γογγυσμων 13. καθο: ςe καθωσ 14. ℵ* om εν | το τ. δοξησ: ℵ add και τησ δυναμεωσ αυτου (ℵc om αυ.) | αναπαυεται (ℵc επαναπεπαυται): add κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15. αλλοτριοεπισκοποσ 16. ονοματι: μερει 17. ς B ο καιροσ | αφ (B απο) ημων: ℵ* αφ υμων 18. B* ο δε ασεβησ | και αμαρτωλοσ 19. ωσ πιστω κτιστη | αυτων: εαυτων

IV. **1** 3, 18. 2, 21. 24. **1** s. Rom 6, 6 s. **6** 3, 19. **7** Iac 5, 8. **8** Iac 5, 20. Prov 10, 12. **9** Heb 13, 2. Phil 2, 14. **10** Rom 12, 6. **11** 5, 11. Col 3, 17. **13** Rom 8, 17. 2 Cor 1, 7. **14** 3, 14. Mt 5, 10. **15** 2, 20. **18** Prov 11, 31. **19** 3, 17.

V.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ
μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκα-
στῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ'
ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ
φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν
ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-
πεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖραν
τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρί-
ψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος
περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες
τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.
10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν
ἐν Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμε-
λιώσει. 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων
ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ,
εἰς ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος
ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

I.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον
ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ

V. 1. ουν: om | B om τους | ς B συμπρεσβ. 2. μη αναγκαστως: praem επισκοπουντες | αλλ | ς B om κατα θεον 5. ομοιως: ℵ* add δε | ℵ τοις πρεσβυτ. | αλληλοις: add υποτασσομενοι | B οτι θεος 6. ς B χειρα 7. επιρριψαντες | ℵ* περι ημων 8. οτι ο αντιδικ. | τινα (B om) καταπιειν (ℵ* καταπιν): ς τινα καταπιη 9. om τω 10. υμας: ημας | B εν τω χριστω, ς εν χριστ. ιησου | καταρτισαι υμας, στηριξαι, σθενωσαι, θεμελιωσαι | B om θεμελιωσει 11. το κρατος: ς ℵ praem η δοξα και | B om των αιωνων 12. B σιλβανου | ταυτην: ℵ* praem και | εστηκατε 13. η εν βαβ.: ℵ add εκκλησια 14. εν χριστω: ς ℵ add ιησου, praetereaque ς ℵ add αμην

°ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα, ς^e πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα

I. 1. B σιμων | ℵ εις δικαιοσυνην του κυριου ημων | σωτηρος: ς^e add ημων

V. 2 Act 20, 28. Tit 1, 7. 11. 5 Eph 5, 21. Prov 3, 34. Iac 4, 6. 7 Ps 54 (55), 22. 9 Iac 4, 7. 10 Heb 13, 21. 11 4, 11. 14 Rom 16, 16. 2 Cor 13, 12.
I. 1 Act 15, 14.

Χριστοῦ. **2** χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ ζωὴν καὶ
εὐσέβειαν δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαντοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ δόξῃ
καὶ ἀρετῇ, **4** δι᾽ ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται,
ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ κοινωνοὶ φύσεωσ, ἀποφυγόντεσ τῆσ ἐν τῷ
κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶσ. **5** καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισ-
ενέγκαντεσ ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ
τὴν γνῶσιν, **6** ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, **7** ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλα-
δελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. **8** ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα
καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ καθίστησιν εἰσ τὴν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χρίστου ἐπίγνωσιν· **9** ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ
ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαριομοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων.
10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν
ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντεσ οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. **11** οὕτωσ γὰρ πλου-
σίωσ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδοσ εἰσ τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶσ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότασ
καὶ ἐστηριγμένουσ ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. **13** δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ᾽
ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶσ ἐν ὑπομνήσει, **14** εἰδὼσ
ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσισ τοῦ σκηνώματόσ μου, καθὼσ καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν
Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐδήλωσέν μοι. **15** σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶσ
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. **16** οὐ γὰρ σεσοφι-
σμένοισ μύθοισ ἐξακολουθήσαντεσ ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντεσ τῆσ ἐκείνου
μεγαλειότητοσ. **17** λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸσ τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆσ
ἐνεχθείσησ αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆσ μεγαλοπρεποῦσ δόξησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, εἰσ ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. **18** καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖσ
ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντεσ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. **19** καὶ
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶσ ποιεῖτε προσέχοντεσ ὡσ
λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕωσ οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόροσ
ἀνατείλῃ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, **20** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσα
προφητεία γραφῆσ ἰδίασ ἐπιλύσεωσ οὐ γίνεται. **21** οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώ-

---

2. ιησου: ℵ add χριστου 3. om τα ante παντα | ℵ* τα προσ τον θεον και ζωην | ς B ημασ δια δοξησ και αρετησ 4. τα τιμ. ημιν (B post μεγ.) κ. μεγ.: ς τα μεγιστ. ημ. και τιμι. | ℵ θει. φυσ. κοινων | ℵ την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορασ | εν κοσμω 5. ℵ και αυτο δε τουτο 9. ς B αμαρτιων 10. σπουδασατε: ℵ add ινα δια των καλων εργων (quae postea ποιεισθε postulant) 11. ℵ om η ante εισοδοσ 12. ουκ αμελησω | αει: post υμασ pon | ℵ αει περι τουτ. υπομιμν. υμασ 13. ℵ εν τη υπομνησει 14. ℵ om καθωσ και ο κυρ. ημ. 15. ℵ σπουδαζω 17. ℵ του θεου | B ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτοσ εστ. 18. ℵ εκ του ουρανου | B εν τω αγιω ορει 19. ℵ η ημερα

---

2 1 Pet 1, 2. Iud 2. 2, 20. 3, 18. **12** Iud 5. **13** 3, 1. **14** Io 21, 19. **17** Mt 17, 5. 3, 17. **18** Mt 17, 1.

που ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματοσ ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν
ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται
ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ ἀπωλείασ, καὶ τὸν ἀγορά-
σαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντεσ ἑαυτοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν,
2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ
ἀληθείασ βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ ἐμπο-
ρεύσονται, οἷσ τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
ζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ
ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν τηρουμένουσ, 5 καὶ ἀρχαίου κόσ-
μου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα ἐφύλαξεν, κατα-
κλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ Σοδόμων καὶ Γομόρρασ
τεφρώσασ καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώσ,
7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ
ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν
ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέρασ ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν·
9 οἶδεν κύριοσ εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέραν
κρίσεωσ κολαζομένουσ τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω σαρκὸσ ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ καταφρονοῦντασ., τολμηταὶ αὐ-
θάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντεσ, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ
δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον
κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡσ ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ
φθοράν, ἐν οἷσ ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντεσ, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται
13 κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν,
σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπάταισ αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,
14 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ μεστοὺσ μοιχαλίδοσ καὶ ἀκαταπαύστουσ ἁμαρτίασ,
δελεάζοντεσ ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίασ ἔχοντεσ,
κατάρασ τέκνα· 15 καταλείποντεσ εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν ἐξακολουθήσαν-
τεσ τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃσ μισθὸν ἀδικίασ ἠγάπησεν, 16 ἔλεγ-

---

21. B ηνεχθ. προφ. ποτε | αλλ | απο θεου ανθρωποι: ℵ αγιοι θε. ανθρ., ς οι αγιοι θε. ανθρ.

II. 1. $ℵ^c$ om εν τ. λαω | εαυτοισ: B* αυτοισ 2. ασελγειαισ: απωλειαισ | η οδοσ: $ℵ^c$ η δοξα 3. ℵ* εκπορευσοντ. 4. σειραισ | ζοφου: ℵ* ζοφοισ | τηρουμενουσ: ς τετηρημενουσ, ℵ κολαζομενουσ τηρειν 5. αλλ | ℵ* κοσμον 6. B om καταστροφη | B ασεβεσι 7. B* λωθ | B* ερυσατο 8. B om ο ante δικ. | εγκατοικ. 9. ς B πειρασμου | αδικ. δε: ℵ* add πεφυλακισμενουσ 10. ℵ* εν επιθυμιασ (sic) 12. ℵ αυτοι δε | γεγενημ. ($ς^e$ B γεγεννημ.) post φυσικα | ℵ εν οισ αγνοουντεσ βλασφημουσιν | και φθαρ.: καταφθαρ. 13. κομιουμενοι: ℵ B αδικουμενοι | απαταισ: B αγαπαισ 14. ℵ μοιχαλιασ | B ακαταπαστουσ (sic) | ℵ αμαρτιαισ | πλεονεξιαισ 15. καταλιποντεσ | την ευθειαν | βοσορ: B βεωρ, ℵ* βεωορσορ (sic) | οσ (ℵ* om) et ηγαπησεν: B ηγαπησαν omisso οσ

II. 1 Mt 24, 4. Iud 4. 4 9 Iud 6. 5 3, 6. 1 Pet 3, 20. Gen 7. 6 Iud 7. Gen 19. 10 Iud 8. 11 Iud 9. 12 Iud 10. 13 Iud 12. 15 Iud 11. Num 22, 5 ss.

ξιν δὲ ἔσχεν ἰδίασ παρανομίασ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. **17** οὗτοί εἰσιν πηγαὶ
ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαποσ ἐλαυνόμεναι, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ
τετήρηται. **18** ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητοσ φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπι-
θυμίαισ σαρκὸσ ἀσελγείαισ τοὺσ ὀλίγωσ ἀποφεύγοντασ, τοὺσ ἐν πλάνῃ
ἀναστρεφομένουσ, **19** ἐλευθερίαν αὐτοῖσ ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
χοντεσ τῆσ φθορᾶσ· ᾧ γάρ τισ ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. **20** εἰ γὰρ
ἀποφυγόντεσ τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοισ δὲ πάλιν ἐμπλακέντεσ ἡττῶνται, γέγονεν
αὐτοῖσ τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. **21** κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖσ μὴ ἐπ-
εγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆσ δικαιοσύνησ, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆσ
παραδοθείσησ αὐτοῖσ ἁγίασ ἐντολῆσ. **22** συμβέβηκεν αὐτοῖσ τὸ τῆσ ἀληθοῦσ
παροιμίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ λουσαμένη εἰσ
κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷσ διε-
γείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, **2** μνησθῆναι τῶν προει-
ρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ τῶν ἀποστόλων ὑμῶν
ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, **3** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται
ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν
ἐπιθυμίασ πορευόμενοι **4** καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρου-
σίασ αὐτοῦ; ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ'
ἀρχῆσ κτίσεωσ. **5** λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν
ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ δι' ὕδατοσ συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ,
6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώλετο· **7** οἱ δὲ νῦν οὐρα-
νοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ
ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. **8** ἓν δὲ τοῦτο μὴ
λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡσ χίλια ἔτη καὶ
χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα μία. **9** οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ
βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ ἀπο-
λέσθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι.

---

16. ℵ* om εν | B ανθρωποισ 17. και ομιχλαι: νεφελαι | τετηρηται: praem εισ αιωνα 18. ς^e εν ασελγ. | ολιγωσ: ς ℵ οντωσ | αποφυγοντασ 19. τουτω και δεδουλ. 20. ς B om ημων 21. ς B κρειττον | υποστρεψαι: ς επιστρεψαι, ℵ εισ τα οπισω ανακαμψαι | εκ: ℵ απο 22. συμβεβηκε δε | ς ℵ κυλισμα
III. 2. υμων: ημων 3. επ εσχατου | om εν εμπαιγμονη | B επιθυμ. αυτων 5. ς δια υδατοσ | ℵ* συνεστωτα 7. τω αυτω (et. ς^e): ℵ τω αυτου, ς αυτου 8. ℵ παρα κυριου 9. ο κυριοσ | δι υμασ: B ει υμασ, ς εισ ημασ

---

17 Iud 13. **18** Iud 16. **20** 1, 2. 3, 18. Mt 12, 45. **22** Prov 26, 11.
III. **1** 1, 13. **2** Iud 17. **3** 1, 20. Iud 18. **6** Gen 7, 21. **7** Iud 15. **8** Ps 89 (90), 4. **9** 1 Tim 2, 4.

10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρε-
λεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα
κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν
ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδον-
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθή-
σονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ και-
νὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη
κατοικεῖ.

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώ-
μητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν
σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν
δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστο-
λαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμα-
θεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν
αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στη-
ριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆ-
ρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ā.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν,
ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·
2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλο-
μεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη
ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς
κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς

---

10. ϛ ℵ η ημερα | κλεπτης: add ἐν νυκτι | ουρανοι (ℵ add μεν): ϛ B οι ουρ. | λυθησονται | ℵ om και ante γη | κατακαησεται: ℵ B ευρεθησεται 11. τουτ. ουν: B τουτ. ουτως | υμας: ℵ* ημας, B om 12. ℵ* om και σπευδοντ. 13. ϛ B γην καινην | ϛ B κατ. το επαγγελμα 15. αυτω δοθεισαν 16. B om ταις | εν αις: εν οις 18. αιωνος: ϛ ℵ add αμην

*ℵ ιωαννου επιστολη ᾱ (sed in subscriptione ut edidimus), ϛ επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ϛ[e] ιωαννου του αποστολου επιστ. καθολ. πρωτη

I. 1. B* εορακαμεν 2. B* εορακαμεν 3. ο εωραχ. (B* εορ.) και ακηκοαμεν: ℵ ο ακηκ. κ. εωραχ. | ℵ και απαγγελλ. | και υμιν: om και

---

10 1 Thess 5, 2. 13 Es 65, 17. 66, 22. Apoc 21, 1. 15 Rom 2, 4. 17 Iud 20. 18 2, 20. Iud 25. 1 Pet 5, 11.
1, 1 2, 13. 2 Io 1, 1. 2, 14.

καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖσ
ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν
ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸσ φῶσ ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν
εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν,
ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶ-
μεν ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα
Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἁμαρτίασ. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺσ πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν
ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ ἐστιν καὶ δίκαιοσ,
ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀδικίασ.
10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ
αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τισ ἁμάρτῃ,
παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸσ
ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον
ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν
αὐτόν, ἐὰν τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν,
καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν· 5 ὃσ δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων ἐν
αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπάτησεν καὶ αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν
εἴχετε ἀπ' ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγοσ ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν
ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲσ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ
σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶσ τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ
εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕωσ ἄρτι. 10 ὁ ἀγα-
πῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·
11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ
περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ αὐτοῦ.

---

4. ημεισ: υμιν | ς[e] η χαρα υμων 5. εστιν αυτη: αυτ. εστ. | η αγγελια (etiam ℵ[c]): ς η επαγγελ., ℵ η αγαπη τησ επαγγελιασ, quod ipse* ex η απαγγελιασ restituit | B ουκ εστ. εν αυτω 7. ιησου: add χριστου 9. ℵ* om εστιν | τασ αμαρτιασ: ℵ add ημων 10. ℵ ουχ ημαρτ.

II. 2. B μονων 3. τηρωμεν: ℵ* φυλαξωμεν 4. om οτι | ℵ om εν τουτω | η αληθεια: ℵ add του θεου 6. B om ουτωσ 7. αγαπητοι: αδελφοι | ηκουσατε: add απ αρχησ 8. αληθεσ: ℵ add και 9. μισων: ℵ add ψευστησ εστιν και 10. B εν αυτω ουκ εστ.

---

4 Io 15, 11. 16, 24. **2** Io 12. **5** 2, 25. 3, 11. **7** Eph 5, 8. Heb 9, 14. **9** 1 Thess 5, 24. **10** 2, 11. Io 5, 38.

II. **1** Io 14, 16. **2** 4, 10. Io 11, 51 s. **3** Io 15, 10. **4** 4, 20. **5** 4, 12. Io 13, 35. 14, 21 etc. **6** Io 13, 15. **7** 2 Io 5 s. Mt 5, 43. **8** Io 13, 34. **9** 4, 20. **11** 3, 14. Io 12, 35.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν,
νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε
τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. ἔγραψα
ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ
νενικήκατε τὸν πονηρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ.
ἐάν τισ ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι
πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλ-
μῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρόσ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου
ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμοσ παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστοσ
ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη
ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ
ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν
πάντεσ ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖσ χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε
πάντεσ. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε
αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν. 22 τίσ ἐστιν ὁ
ψεύστησ εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ὁ Χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν
ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶσ ὁ ἀρνούμενοσ
τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει.
24 ὑμεῖσ ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ'
ἀρχῆσ ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖσ ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸσ ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ ὑμεῖσ τὸ
χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τισ
διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ' ὡσ τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ
ἀληθέσ ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ, καὶ καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε ἐν
αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν παρ-
ρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε
ὅτι δίκαιόσ ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ
γεγέννηται.

---

12. ℵ* αφεονται 13. ℵ το πονηρον | εγραψα: γραφω 14. B το απ αρχησ | του θεου: B om 16. αλαζονεια | ϛ ℵ αλλ εκ 18. ο αντιχρι. 19. ϛ ℵ εξηλθον | B ει γαρ εξ ημ. ησαν 20. και sec: B om | οιδατ. παντα 22. τον πατερα: ℵ* praem και 23. om ο ομολογ. τ. υι. και τ. πατ. εχει 24. υμεισ: add ουν | ℵ bis ακηκοατε | εαν εν υμιν: ℵ* om εν | απ αρχησ sec: ℵ post ακηκοατε pon | εν τω πατρι: B om εν | ℵ εν τω πατρ. και εν τω υιω 25. ημιν: B υμιν | B αιωνιαν 26. ταυτα: ℵ add δε 27. χρισμα: B χαρισμα | B* ελαβατε | εν υμιν μενει | αλλ ωσ: B αλλα | το αυτου: το αυτο | χρισμα sec: ℵ* πνευμα | ℵ αληθησ | μενετε: μενειτε 28. ινα οταν | ϛ ℵ* εχωμεν | απ αυτου: ℵ post εν τ. παρ. αυτου 29. οτι και: ϛ B om και | ϛ (non ϛ^e) γεγενηται

---

13 1, 1. 5, 18. **14** 1, 10. **15** Iac 4, 4. **18** 2, 22. 4, 3. 2 Io 7. 1 Pet 4, 7. **19** Act 20, 30. 1 Cor 11, 19. **20** 27. **22** 18. 2 Pet 2, 1. **23** 2 Io 9. Io 5, 23. 15, 23. **25** 5, 11. **27** 20. Io 14, 26. **28** 4, 17. Eph 3, 12. **29** 3, 7. 9.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶ-
μεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ οὐ γινώσκει ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα.
οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ
ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ
ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ,
καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα τὰσ
ἁμαρτίασ ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων
οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιόσ ἐστιν,
καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν,
ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρτάνει. εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ,
ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν
οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ
τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ,
καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, 12 οὐ καθὼσ Κάϊν ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφαξεν αὐτόν;
ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. 14 ἡμεῖσ
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ
ἀδελφούσ· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ ἔχει ζωὴν
αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ
ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. 17 ὃσ δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ
ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἐσμέν, καὶ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν· 20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ

III. 1. ημιν: B υμιν | και εσμεν: om | ημασ: ℵ* υμασ 2. οιδαμεν: add δε 4. και η αμαρτ. εστ.: ℵ* add και (sed ipse* ut[vl] notavit) 5. οιδατε: ℵ οιδαμεν | τασ αμαρτ.: ς ℵ add ημων | ℵ ουκ εστ. εν αυτω 6. B* εορακεν 7. ℵ* om την 11. ℵ η επαγγελια 13. και μη: ς B om και | αδελφοι: add μου 14. αδελφουσ: ℵ add ημων | ο μη αγαπων: add τον αδελφον 15. αυτου: B εαυτου | ς B εν αυτω 16. τιθεναι 18. τεκνια μου | μηδε: ℵ και | ς ℵ om τη | ς B αλλ | om εν 19. και pri: B om | γνωσομεθα: γινωσκομεν | ℵ εκπροσθεν | B την καρδιαν ημ.

III. **1** Io 17, 25. **2** Col 3, 4. **4** 5, 17. 1 Pet 2, 24. 22. **6** 2, 3. 3 Io 11. **8** Io 8, 44. **9** 5, 18. 1. **10** Io 8, 47. **11** 1, 5. 2, 7 s. **12** Gen 4, 8. **13** Io 15, 18 s. **14** Io 5, 24. **15** 2, 10 s. Mt 5, 21 s. **16** Io 15, 12 s. **17** Iac 2, 15 s.

ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ καρδίασ ἡμῶν, καὶ γινώσκει
πάντα.
21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν
ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ
ὁ τηρῶν τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύ-
ματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν
κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα
ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ
ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
4 Ὑμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούσ, ὅτι μείζων
ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο
ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμοσ αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα
τῆσ πλάνησ.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ
πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγα-
πῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ
εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι
ἡμεῖσ ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ καὶ ἀπέστειλεν
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν
ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή-

---

21. αγαπητοι: ℵ αδελφοι | ημων pri: B om | ημων sec: B om | εχομεν: B εχει 22. B ο αν | ℵ αιτωμεθα | απ αυτου: παρ αυτ. | ℵ τηρωμεν 23. ς B πιστευσωμεν | ημιν: om 24. ℵ* om και ante εν τουτω | ℵ ου εδωκ. ημιν

IV. 2. ℵ* γινωσκομεν | B εληλυθεναι 3. τον ιησουν: ℵ ιησουν κυριον, ς τον ιησουν χριστον atque add ς ℵ εν σαρκι εληλυθοτα | ℵ ο τι ακηκοατε οτι ερχ. 7. ℵ γιγνωσκει 8. ℵ* om ο μη αγαπ. ουκ εγν. τον θεον, $\aleph^{c}$ suppl tantum ο μη αγ. ουκ εγνωκεν 9. ℵ* ινα ζωμεν 10. η αγαπη: ℵ add του θεου | B ηγαπηκαμεν | ℵ απεσταλκεν

---

21 2, 28. 4, 17. **22** 5, 14. Mt 21, 22. Io 9, 31. **23** 3, 11. **24** 4, 13. Rom 8, 9. 2 Cor 1, 22.

IV. **1** 2 Io 7. 2 Pet 2, 1. **3** 15. 2, 22. **5** Io 3, 31. 15, 19. **6** Io 8, 47. **7** 3, 11. **8** 16. **9** Rom 5, 8. Io 3, 16. **10** 19. 2, 2. **12** Io 1, 18.

λουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν.
13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸσ ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ
τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖσ τεθεάμεθα καὶ μαρτυ-
ροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃσ ἂν
ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει καὶ
αὐτὸσ ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖσ ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
ἣν ἔχει ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν
τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει.

17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆσ κρίσεωσ, ὅτι καθὼσ ἐκεῖνόσ ἐστιν καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβοσ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω
βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείωται
ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖσ ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸσ πρῶτοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ.
20 ἐάν τισ εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ
ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ,
ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέν-
νηται, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ
αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν
θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ
εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστισ ἡμῶν. 5 τίσ ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ;

6 Οὗτόσ ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατοσ καὶ αἵματοσ, Ἰησοῦσ Χριστόσ· οὐκ
ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν
τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 ὅτι τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυ-
ροῦντεσ, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσιν.

---

12. τετελ. εστιν εν ημιν 15. Β οσ εαν | ιησουσ: Β add χριστοσ 16. και ο (ℵ om) θεοσ εν αυτω μενει: om μενει 17. μεθ ημων: ℵ add (sic) εν ημιν | ℵ εχομεν | εσμεν: ℵ εσομεθα 18. Β αλλα 19. αγαπωμεν: ℵ add τον θεον, item ς αυτον 20. οτι αγαπω: ℵ om οτι | ℵ[c] μισει (sed scribit μεισι) | Β* εορακεν | ου δυν.: πωσ δυν.

V. 1. αγαπα και: Β om και | ℵ το γεγεννημ. 2. ποιωμεν: ς ℵ τηρωμεν 5. ℵ τισ δε εστιν, Β τισ εστ. δε 6. ℵ δια υδατ. | και αιματοσ: ℵ add και πνευματοσ | ιησ. ο χριστ. | Β μονω | εν tert: ς ℵ om 7. ℵ οτι οι τρεισ 7 et 8. μαρτυρουντεσ: add ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγοσ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖσ ἕν εἰσι. [8]καὶ τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτυροῦντεσ ἐν τῇ γῇ

---

14 4, 1. 15 4, 2. 5, 1. 16 Io 6, 69. 21 5, 1 s.
V. 3 2, 5. 2 Io 6. Io 14, 15. 4 Io 16, 33. 5 4, 15.

9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων
ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ·
ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰσ τὴν
μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ
υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν
τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖσ
πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τόῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία
ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει
ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι
ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 16 ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ
ζωήν, τοῖσ ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸσ θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ
ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ᾽
ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸσ οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ.
19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα
γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστῷ· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ, οὓσ ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάντεσ οἱ ἐγνωκότεσ τὴν
ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται

---

9. των ανθρωπων: ℵ* (per manifestam incuriam) του θεου | οτι sec: ην 10. ς ℵ εν εαυτω | ℵ ουκ επιστευκεν et εμαρτυρηκεν 11. B ο θεοσ ημιν 13. ταυτ. εγρ. υμιν: add τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου | ℵ αιωνιον εχετε | τοισ πιστευουσιν: ℵ^{c} οι πιστευοντεσ, ς και ινα πιστευητε 14. ς (non ς^{e}) ακου. υμων 15. και εαν (B αν) οιδαμεν (ℵ^{c} ιδωμεν) οτι ακ. ημων: ℵ* om | ς B ο αν | απ: παρ 16. ℵ* αιτησισ et δωσισ | ℵ^{c} ερωτησησ 18. B αλλα | ς ℵ τηρει εαυτον 20. ινα γινωσκωμεν | ℵ* το αληθινον | και η ζωη 21. φυλ. εαυτουσ | ειδωλων: add αμην

* ς^{e} ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα, ς επιστολη ιωαννου δευτερα

1. κυρίᾳ, item post

---

9 Io 5, 36. 11 2, 25. 12 Io 3, 36. 13 Io 20, 31. 14 3, 22. Io 14, 13. 18 3, 9. 19 4, 4. 21 1 Cor. 10, 14.

εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ᾽ ἡμῶν χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸσ
καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντασ ἐν ἀληθείᾳ
καθὼσ ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία,
οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν εἴχαμεν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ
αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ
περιπατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦν-
τεσ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ὁ ἀντί-
χριστοσ. 8 βλέπετε ἑαυτούσ, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν
πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ
Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ καὶ τὸν πατέρα καὶ
τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ
φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ
λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανοσ,
ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόμα πρὸσ στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ
ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ
ἐκλεκτῆσ.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼσ
εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούν-
των σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖσ. 4 μειζοτέραν τούτων
οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοῦτο

---

3. μεθ ημων: ς^e μ. υμων | παρα θεου: ℵ* απο θε. | ℵ* om παρα sec | κυριου ιησ. χρ. | του πατροσ: ℵ* praem αυτου 4. ℵ ελαβον | B om του 5. ς B γραφω (B -φων) σοι καινην | ς B ειχομεν 6. ς ℵ αυτη εστιν η εντολη alque ℵ add αυτου | ινα καθωσ: ς B om h. l. ινα | ℵ περιπατησητε 7. εισηλθον 8. απολεσωμεν et απολαβωμεν | ς B ειργασαμεθα (B ηργ-) 9. προαγων: παραβαινων | διδαχη sec: add του χριστου 11. ο γαρ λεγων 12. εχων: ℵ* εχω | ηβουληθην | γενεσθαι: ελθειν | ημων: B υμων | η πεπληρωμ. 13. τησ εκλεκτησ: add αμην

* ς επιστολη ιωαννου τριτη, ς^e ιωανν. του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη

3. εχαρην: ς B add γαρ 4. B* ουκ εχων | χαραν: B χαριν 5. και τουτο: και εισ τουσ

---

3 1 Tim 1, 2. 2 Tim 1, 2. Tit 1, 4. 4 3 Io 2. 5 1 Io 2, 7. 6 1 Io 5, 3. 7 1 Io 2, 18 s. 4, 1 s. 9 1 Io 2, 23. 12 3 Io 13. 1 Io 1, 4.
1 Act 19, 29. 20, 4. Rom 16, 23. 1 Cor 1, 15. 3 2 Io 4.

ξένους, 6 οἵ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς
ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν
μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν
τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ·
ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς,
καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται
ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ
οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι
γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.
15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ
πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν
καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς
ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ
ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι,
οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι κύριος λαὸν
ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν,

---

7. του ονοματος: ς^{e} add αυτου | εξηλθον | απο τ. εθνων 8. απολαμβανειν | αληθεια: א* εκκλησια 9. εγραψα: B εγραψας, א^{c} add αν | τι: om 10. ς B εκ της εκκλησιας 11. ο δε κακοποι. | B* εορακεν 12. ς B υπ αυτης | οιδας: οιδατε 13. γραψαι σοι: γραφειν et sine σοι | γραφειν· γραψαι 14. ς א ιδειν σε 15. א ασπασαι τους

* ς et ς^{e} ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη

1. ηγαπημενοις: ηγιασμενοις 3. αγαπητοι: א ad πληθυνθειη trahit | א του γραφειν | ημων: om | σωτηριας: א add και ζωης | γραψαι: א γραφειν 4. B παρεισεδυησαν | א οι και παλαι | ς א χαριν | δεσποτην: add θεον 5. ειδοτας: ς א add υμας | απαξ: א post κυριος | παντα: τουτο | ς οτι ο κυριος, B οτι ιησους

---

11 1 Io 3, 10. 12 Io 21, 24. 13 2 Io 12.
3 2 Pet 1, 2. 4 2 Pet 2, 1 ss. 5 Num 14, 35 ss.

6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον
τετήρηκεν· **7** ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν
ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας,
πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. **8** ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας
δὲ βλασφημοῦσιν. **9** ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινό-
μενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν
βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι κύριος. **10** οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ
οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τού-
τοις φθείρονται. **11** οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ
πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ἀφόβως,
ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα
φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, **13** κύματα ἄγρια θαλάσ-
σης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. **14** ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ
Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, **15** ποιῆσαι
κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων
τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων
ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. **16** οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ
μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν
λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. **17** Ὑμεῖς δέ,
ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **18** ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρό-
νου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. **20** ὑμεῖς δέ,
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι
ἁγίῳ προσευχόμενοι, **21** ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ
ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. **22** καὶ οὓς μὲν

---

7. ομ. τουτοις τροπ. | ℵ υπεχουσιν et προκεινται δε 8. ℵ κυριοτητας 9. ο δε μιχαηλ etc: B ο τε μιχ. ο αρχ. τοτε τω | μωσεως | ς ℵ αλλ ειπ. | ℵ^c ο κυρ., ℵ* ο θεος 12. ουτοι εισιν etc: ℵ* ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι | οι εν ταις: ς ℵ* om οι | ℵ παντι ανεμω | B παραφερομενοι, ς περιφερομεναι | ℵ* φθινοπωρικα 13. ℵ αγρι. κυματ. | B πλανητες | ο ζοφ. του σκοτους: B om ο et του | εις τον αιωνα 14. προεφητευσε | ℵ ο κυριος | ς εν μυριασιν αγιαις αυτου, ℵ εν μυρ. αγιων αγγελων 15. εξελεγξαι | παντας τ. ασεβεις: ς add αυτων, ℵ nil nisi πασαν ψυχην | ℵ om ασεβειας αυτων | λογων: ς B om 18. υμιν: add οτι | B επ εσχατου χρονου, ς εν εσχατω χρονω | εσονται: ℵ^c ελευσονται | ℵ τ. επιθυμ. αυτων (ℵ^c εαυτ.) 19. οι αποδιοριζ.: ς^e add εαυτους 20. εποικοδ. εαυτ. post πιστει pon 21. B τηρησωμεν

---

6 2 Pet 2, 4. **7** Gen 19. 2 Pet 2, 6. **8** 2 Pet 2, 10. **9** Dan 12, 1. Deut 34, 5. 2 Pet 2, 11. Zach 3, 2. **10** 2 Pet 2, 12. **11** Gen 4, 8. Num 22, 16. 2 Pet 2, 15. **12** 2 Pet 2, 13. 17. **13** Es 57, 20. **14** Gen 5, 18. **16** 2 Pet 2, 18. **17** 2 Pet 3, 2. **18** 2 Pet 3, 3. 2, 10. **20** 2 Pet 3, 17.

ἐλέγχετε διακρινομένουσ, **23** οὓσ δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ
ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι κατενώπιον
τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, **25** μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ
παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.

---

22. ελεγχετε: ς ελεειτε, ℵ B ελεατε | διακρινομενοι 23. ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ | om ουσ δε ελεατ. εν φοβω 24. υμασ (et. ς[e]): ς αυτουσ 25. μονω: add σοφω | om δια ιησ. χρι. του κυρ. ημων | δοξα: ℵ[a] ω δοξα | και μεγαλωσυνη | om προ παντ. του αιωνοσ | ℵ om παντασ

---

24 s. Rom 16, 25 ss. **25** 1 Tim 1, 17. 2 Pet 3, 18.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφωρισμένοσ εἰσ
εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ
ἁγίαισ, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματοσ Δαυεὶδ κατὰ
σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντοσ υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ
ἀναστάσεωσ νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν
χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματοσ αὐτοῦ, 6 ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 7 πᾶσιν
τοῖσ οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων
ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυσ γάρ
μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου, δεόμενοσ εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸσ ὑμᾶσ. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευ-
ματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συνπαρακληθῆναι ἐν
ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προεθέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην
ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ
ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφειλέτησ
εἰμί· 15 οὕτωσ τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί-
σασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμισ γὰρ θεοῦ ἐστὶν
εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν,
καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται.

---

* ς et ς[c] παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη

I. 1. ς κ ιησου χριστου 3. δαβιδ 8. δια ιησ. χρι. (et. κ[a]): κ* om | περι: υπερ 12. συμπαρακληθ. 13. καρπον τινα 16. το ευαγγ.: add του χριστου | κ* om τε

I. 1 1 Cor 1, 1 ss. 2 Tit 1, 2. 3 2 Tim 2, 8. 6 s. 1 Cor 1, 2 s. 1 Thess 1, 1 pp. 8 1 Cor 1, 4. 1 Thess 1, 2. 9 Phil 1, 8. 10 Eph 1, 16. 11 15, 23. 32. 13 15, 22. 16 1 Cor 1, 24. Rom 2, 9. 17 3, 21 s. Hab 2, 4. Gal 3, 11. Heb 10, 38.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ
ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ
γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖσ· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν.
20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα
καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιοσ αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ
ἀναπολογήτουσ, 21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρί-
στησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ
ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώ-
που καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι
τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα,
ὅσ ἐστιν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν
χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσι-
κὴν χρῆσιν τῆσ θηλείασ ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ
ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆσ
πλάνησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. 28 καὶ καθὼσ οὐκ ἐδοκίμασαν
τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν,
ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ
πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, 30 ψιθυριστάσ,
καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κα-
κῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, 31 ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ,
32 οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ
ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ
πράσσουσιν.

II.

1 Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεισ τὸν
ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεισ ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν
γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντασ. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντασ καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου

19. ο γαρ θεοσ 21. ς B ευχαριστησαν | B αλλα 24. διο: add και | εν εαυτοισ 27. ς^e B αρσενεσ bis et εν αρσεσιν | B εν αυτοισ απολ. 28. ℵ* om ο θεοσ 29. αδικια: add πορνεια | πονηρια πλεονεξια κακια 31. αστοργουσ: add ασπονδουσ 32. B επιγειωσκοντεσ | B ου μον. αυτα ποιουντεσ αλλ. κ. συνευδοκουντεσ

II. 2. ς B οιδαμ. δε

18 Eph 5, 6. 22 1 Cor 1, 20. Ier 10, 14. 25 9, 5. 2 Cor 11, 31. 29 ss. Gal 5, 19 ss. 1 Cor 6, 9 ss. 2 Cor 12, 20. Eph 5, 3 ss. 2 Tim 3, 2 ss.
II. 1 14, 10. 4 2 Petr 3, 15.

τῆσ χρηστότητοσ αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ καταφρονεῖσ,
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ
ὀργῆσ καὶ ἀποκαλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖσ μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ
τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖσ δὲ ἐξ ἐριθείασ καὶ ἀπει-
θοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμόσ. 9 θλῖψισ
καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
'Ιουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, 'Ιουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμωσ
ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου
κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ
ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. 14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει
τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ, 15 οἵτινεσ
ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν, συνμαρτυ-
ρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγο-
ρούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρίνει ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ
τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ 'Ιησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ
'Ιουδαῖοσ ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ
γινώσκεισ τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα κατηχούμενοσ ἐκ τοῦ
νόμου, 19 πέποιθάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶσ τῶν ἐν σκότει,
20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ γνώ-
σεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ
διδάσκεισ; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεισ; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοι-
χεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖσ; 23 ὃσ ἐν νόμῳ καυχᾶσαι,
διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ
θεοῦ δι' ὑμᾶσ βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, καθὼσ γέγραπται. 25 περιτομὴ
μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσησ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου ᾖσ, ἡ περι-
τομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα
τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περιτομὴν λογισθήσεται;
27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμ-
ματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ 'Ιουδαῖόσ
ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ
'Ιουδαῖοσ, καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ οὐκ
ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

---

5. κ^c και δικαιοκρ. 8. απειθουσι: add μεν | θυμοσ κ. οργη 11. προσ-
ωποληψια 13. bis του νομου | B om τω 14. ποιη 15. συμμαρτυρ. 16. B εν
η ημερα κρι. | κρινεῖ δια ιησου χριστου 17. ει δε: ς^{e} ἴδε, ς ἴδε | τοω νομω
26. ουχι η 29. B αλλα εκ

---

8 Phil 1, 16. 9 1, 16. 11 Eph 6, 9 ss. 13 Iac 1, 22. 15 Heb 8, 10. Rom 9, 1.
16 16, 25. 18 Phil 1, 10. 19 Mt 15, 14. 24 Es 52, 6. 25 1 Cor 7, 19.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίσ ἡ ὠφέλεια τῆσ περιτομῆσ;
2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ
θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινεσ; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ
θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρω-
ποσ ψεύστησ, καθάπερ γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου
καὶ νικήσεισ ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην
συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον; 7 εἰ
δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰσ τὴν δόξαν
αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼσ βλασφημού-
μεθα καὶ καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ
τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίουσ τε
καὶ Ἕλληνασ πάντασ ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν
δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν·
12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ
ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τάφοσ ἀνεῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ
αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ
καὶ πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύντριμμα
καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνησ οὐκ ἔγνωσαν.
18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ
ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ
ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ
δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη
ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεωσ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή·
23 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, 24 δικαιού-
μενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
25 ὃν προέθετο ὁ θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ
ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ
ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ
Ἰησοῦ.

III. 1. ℵ* om ἡ 2. B om γαρ 3. τί γάρ; εἰ ἠπίστ. τινεσ, μὴ etc 4. καθωσ γεγρ. | ς B νικησησ 7. ς B ει γαρ η 8. B om και sec 9. B υπο αμαρτ. 11. B om ὁ utrumq | B ζητων 12. ηχρειωθησαν | ς B om ὁ | B om ουκ εστιν 14. B ων το στο. αυτων 19. λεγει: ℵ* λαλει 22. B om ιησου | εισ παντασ: add και επι παντασ 25. ς B δια τησ πιστεωσ 26. προσ ενδειξιν

III. **4** Tit 1, 2. Ps 115 (116), 2. Ps 50 (51), 6. **5** 6, 19. Gal 3, 15. **8** 6, 1. **9** 11, 32. Gal 3, 22. **10** ss. Ps 13 (14), 1—3. **13** Ps 5, 10. 139 (140), 4. **14** Ps 9, 28. (10, 7.) **15** ss. Es 59, 7 s. **18** Ps 35 (36), 2. **20** Ps 142 (143), 2. Gal 2, 16. Rom 7, 7. **21** 1, 17. **22** 10, 12. **25** 1 Ioh 2, 2.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων;
οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει
ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸσ μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν;
ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷσ ὁ θεὸσ ὃσ δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεωσ
καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ πίστεωσ. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ
πίστεωσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα;
2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν.
3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰσ δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ
κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ
Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογίζεται δικαιοσύνην
χωρὶσ ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν
αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. 9 ὁ
μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγο-
μεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. 10 πῶσ οὖν ἐλο-
γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ πίστεωσ
τῆσ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων
δι' ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ λογισθῆναι αὐτοῖσ δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περι-
τομῆσ τοῖσ οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν
τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεωσ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου
ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,
κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν
κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ παράβασισ. 16 διὰ τοῦτο ἐκ
πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ Ἀβραάμ, ὅσ
ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, 17 καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν
τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ
καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, 18 ὃσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευ-

---

28. γαρ: ς Β ουν | πιστει δικαι. ανθρωπ. 29. Β μονων | ουχι δε και
30. επειπερ 31. ιστωμεν

IV. 1. ευρηκεναι: ς post αβρα. τ. πατερα (sic ς) ημων, Β plane om
2. τον θεον 4. το οφειλημα 5. ς Β ασεβη 6. δαβιδ 8. ω ου μη 9. λεγομ.
γαρ οτι 11. λογισθ. και αυτοισ | ς Β την δικαιοσυνην 12. τησ εν τη ακρο.
13. του κοσμου 15. ου γαρ ουκ

---

28 Gal 2, 16. 29 Eph 4, 6.
IV. 3 Gen 15, 6. Gal 3, 6. Iac 2, 23. 7 Ps 31 (32), 1 s. 9 3. 11 Gen 17, 11. 13 Gen
22, 17 pp. 14 Gal 3, 18. 17 Gen 17, 5.

σεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτωσ
ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆσ
μήτρασ Cάρρασ· 20 εἰσ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ,
ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺσ δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι
ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ
δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ
καὶ δι' ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα
Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃσ παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα
ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

1 Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν θεὸν διὰ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ
πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι
τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν,
εἰδότεσ ὅτι ἡ θλίψισ ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ
δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυ-
ται ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ δοθέντοσ ἡμῖν. 6 ἔτι
γὰρ Χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν.
7 μόλισ γὰρ ὑπὲρ δικαίου τισ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ
καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ ὁ θεὸσ
ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν
μᾶλλον δικαιωθέντεσ νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ
ὀργῆσ. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ,
11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν κόσμον εἰσ-
ῆλθεν, καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ
ὁ θάνατοσ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν
ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντοσ νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν
ὁ θάνατοσ ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέωσ καὶ ἐπὶ τοὺσ μὴ ἁμαρτήσαντασ ἐπὶ
τῷ ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ Ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλλοντοσ. 15 ἀλλ'
οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παρα-
πτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ

---

19. ου κατενοησε | ς ℵ ηδη νενεκρωμενον 20. B αλλα 22. B om και
V. 1. εχομεν 2. τη πιστει: B om 3. B καυχωμενοι 6. ετι γαρ: B ειγε | om ετι sec 7. μολισ: ℵ* μογισ 8. B om ο θεοσ 11. B om χριστου 13. ℵ* ενελογειτο, ℵ[b] ελλογαται 14. αλλ | μωσεωσ | επι τω: B εν τω 15. B om και pri

---

18 Gen 15, 5. **19** Gen 17, 17. **20** Ioh 9, 24. **23** Gen 15, 6. **25** Es 53, 12.
V. **2** Eph 2, 18. 3, 12. 1 Petr 5, 12. **3** Iac 1, 3. **12** 1 Cor 15, 21. **13** 4, 15. **14** 1 Cor 15, 45.

ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσ-
σευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡσ δι' ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα
ἐξ ἑνὸσ εἰσ κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰσ δι-
καίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ
ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ δωρεᾶσ τῆσ
δικαιοσύνησ λαμβάνοντεσ ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸσ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
18 Ἄρα οὖν ὡσ δι' ἑνὸσ παραπτώματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ κατά-
κριμα, οὕτωσ καὶ δι' ἑνὸσ δικαιώματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίωσιν
ζωῆσ· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ
κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι κατα-
σταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμοσ δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παρά-
πτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρισ, 21 ἵνα
ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτωσ καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ
διὰ δικαιοσύνησ εἰσ ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσῃ;
2 μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον
αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν
θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ,
οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γε-
γόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ ἐσό-
μεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ παλαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ συνεσταυρώθη,
ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆσ ἁμαρτίασ, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ
ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. 8 εἰ δὲ ἀπε-
θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότεσ ὅτι
Χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ αὐτοῦ οὐκέτι
κυριεύει. 10 ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ
τῷ θεῷ. 11 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ
ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰσ τὸ ὑπακούειν ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ,
13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παρα-
στήσατε ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντασ καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
δικαιοσύνησ τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ
νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

---

17. B om τησ δωρεασ | B χριστου ιησου 18. ωσ δι ενοσ: ℵ* add ανθρωπου 21. B χριστου ιησου

VI. 1. ℵ επιμενομεν, ς επιμενουμεν 3. B εισ χριστον sine ιησουν 6. B και τουτο γιν. 8. συζησομεν 11. ειναι: post νεκρ. μεν | εν χρι. ιησου: ς ℵ add τω κυριω ημων 12. υπακ. αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου 13. ωσει: ωσ | και τα μελη: B om τα 14. ℵ* ουκετι κυρι. | αλλ

---

18 1 Cor 15, 22. **20** Gal 3, 19.
VI. **3** Gal 3, 27. **4** Col 2, 12. **5** Phil 3, 10. **6** Eph 4, 22. **8** 2 Tim 2, 11. **13** 19.
14 Gal 5, 18.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν;
μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δούλουσ εἰσ ὑπα-
κοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ
δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε
δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆσ, 18 ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ
τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν
ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα
τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτωσ νῦν παραστήσατε τὰ
μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆσ
ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε;
ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλοσ ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευ-
θερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ, δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
ὑμῶν εἰσ ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ
ἁμαρτίασ θάνατοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμοσ
κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι
ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ
ἀνδρόσ. 3 ἄρα οὖν ζῶντοσ τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει ἐὰν γένηται
ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ
εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ
ὑμεῖσ ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ γενέσθαι
ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε
γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηρ-
γεῖτο ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ
κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν
ἡμᾶσ ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματοσ.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν
οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ
ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντο-
λῆσ κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.
9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶσ νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία
ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ ζωήν, αὕτη
εἰσ θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξηπά-
τησέν με καὶ δι' αὐτῆσ ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ, καὶ ἡ

15. αμαρτησομεν 18. δε: ℵ* ουν 21. τότε, ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχ.; | B το μεν γαρ

VII. 2. του νομου: $ς^{r}$ om per errorem 4. και υμεισ: ℵ ante αδελφ. μου 6. $ς^{e}$ αποθανοντοσ sine teste | ημασ: B om 8. ς ℵ κατειργασατο 9. B εζην

16 Ioh 8, 34. 18 1 Cor 7, 22. 21 8, 6. Phil 3, 19. 22 1 Petr 1, 9.
VII. 2 1 Cor 7, 39. 6 2 Cor 3, 6. 7 Ex 20, 17. 8 4, 15. Ioh 15, 22.

ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. **13** τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατοσ;
μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατερ-
γαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ
τῆσ ἐντολῆσ. **14** οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρ-
κινόσ εἰμι, πεπραμένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. **15** ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γι-
νώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ᾽ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. **16** εἰ δὲ
ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· **17** νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. **18** οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ
οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί
μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· **19** οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν,
ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. **20** εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ,
οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. **21** εὑρίσκω
ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παρά-
κειται· **22** συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον,
23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ
τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν
τοῖσ μέλεσίν μου. **24** ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ
σώματοσ τοῦ θανάτου τούτου; **25** χάρισ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοΐ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ
νόμῳ ἁμαρτίασ.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **2** ὁ γὰρ νόμοσ
τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου
τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. **3** τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει
διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρ-
τίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, **4** ἵνα τὸ
δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. **5** οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρονοῦσιν,
οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· **6** τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ θάνα-
τοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη. **7** διότι τὸ φρόνημα
τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ
γὰρ δύναται. **8** οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. **9** ὑμεῖσ δὲ
οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
τισ πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. **10** εἰ δὲ Χριστὸσ ἐν
ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-

---

13. εγενετο: γεγονε | B αλλ 14. σαρκικοσ 15. ℵ αλλα ο 16. συμφη.
17. αλλ | οικουσα 18. ου: ουχ ευρισκω 19. αλλ 20. B om εγω pri | αλλ
23. με τω νομω 25. ς ℵ* ευχαριστω τω θεω, $\aleph^{a}$ χαρισ δε τ. θε. | ς B τω
μεν νοϊ

VIII. 1. εν χριστ. ιησου: add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα
πνευμα 2. σε: με 9. αλλ 10. δι αμαρτ.

---

15 19. **17** 20. **25** 1 Cor 15, 57.
VIII. **3** Phil 2, 7. **9** 1 Cor 3, 16.

σύνην. **11** εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν
ὑμῖν, ὁ ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.
13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰσ
πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε, ζήσεσθε. **14** ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγον-
ται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. **15** οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ
φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ
Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸσ τὴν
μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. **19** ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆσ
κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. **20** τῇ γὰρ ματαιότητι
ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι **21** διότι
καὶ αὐτὴ ἡ κτίσισ ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ τὴν
ἐλευθερίαν τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. **22** οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ
κτίσισ συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· **23** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ, ἡμεῖσ καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στε-
νάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν.
24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶσ δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ
βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει; **25** εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ
ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν.
τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερ-
εντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ· **27** ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. **28** οἴδα-
μεν δὲ ὅτι τοῖσ ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖσ οὖσιν. **29** ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφουσ
τῆσ εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελ-
φοῖσ· **30** οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ ἐκάλεσεν, τού-
τουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ' ἡμῶν;
32 ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν
αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; **33** τίσ ἐγκαλέσει

11. τον ιησουν: om τον | χριστ. ιησουν: B χριστον, ς τον χριστον | εκ
νεκρων: ς B ante ζωοποιησει pon | ℵ om και | ς (non ς[e]) B δια το ενοικουν
αυτου πνευμα 14. ς εισιν υιοι θεου, ℵ υιοι θεου εισιν 15. ς B δουλειασ |
αλλ 16. συμμαρτ. 17. συγκληρονομ. | συμπασχ. 20. επ ελπιδι 21. οτι |
ς B δουλειασ 22. συστεναζ. 23. ς εχοντ. και ημεισ αυτοι, B εχοντ.
και αυτ. 24. τι και: B[3] τι, ℵ* και, B* om plane | ελπιζει: ℵ* υπομενει
26. ταισ ασθενειαισ | ς B αλλ | υπερεντυγχανει: add υπερ ημων 27. ς B ερευ-
νων 28. συνεργει: B add ο θεοσ 29. ℵ* συνμορφ. 32. αλλ

11 1 Cor 6, 14. **14** Gal 5, 18. 2 Tim 1, 7. **15** Gal 4, 6. **17** Gal 4, 7. **23** 2 Cor 5, 2.
26 34.

κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ δικαιῶν· **34** τίσ ὁ κατακρίνων; Χριστὸσ Ἰησοῦσ
ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείσ, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃσ καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. **35** τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ Χριστοῦ;
θλίψισ ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα;
36 καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλο-
γίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ. **37** ἀλλ' ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ
τοῦ ἀγαπήσαντοσ ἡμᾶσ. **38** πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε
ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ **39** οὔτε
ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ
ἀγάπησ τοῦ θεοῦ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ μοι τῆσ
συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, **2** ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιά-
λειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. **3** ηὐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ
τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, **4** οἵτι-
νέσ εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ
νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, **5** ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ ἐξ ὧν ὁ
Χριστὸσ τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ,
ἀμήν. **6** Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντεσ οἱ
ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· **7** οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα,
ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· **8** τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρ-
κὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ
σπέρμα. **9** ἐπαγγελίασ γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσο-
μαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱόσ. **10** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸσ
κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· **11** μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ
πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσισ τοῦ θεοῦ μένῃ,
οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντοσ, **12** ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δου-
λεύσει τῷ ἐλάσσονι, **13** καθὼσ γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ
ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. **15** τῷ
Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.
16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ.

---

34. ς B χριστοσ sine ιησουσ | μαλλ. δε: add και | εγερθεισ: ℵ* add εκ νεκρων | ς B οσ και εστιν | B om του 35. του χριστου: ℵ B του θεου insuperque B add τησ εν χριστω ιησου 36. ενεκα 38. ουτε δυναμεισ: ante ουτ. ενεστ. ουτ. μελλ. pon

IX. 1. συμμαρτ. 3. ℵ ειναι αναθε. αυτ. εγω, ς αυτ. εγω αναθ. ειν. | B* om αδελφ. μου των, suppl B² 4. ισραηλιται | B η διαθηκη 5. σάρκα, ὁ ὢν 7. ℵ* ισαχ (non item v. 10) 11. φαυλον: κακον | του θεου προθεσισ 12. ερρηθη 13. B καθαπερ 15. τω γαρ μωση 16. ελεουντοσ

---

34 1 Petr 3, 22. **35** 39. **36** Ps 43 (44), 23. 2 Cor 4, 11.
IX. **1** 1 Tim 2, 7. **5** 1, 25. **7** Gen 21, 12. Heb 11, 18. **8** Gal 4, 28. **9** Gen 18, 10.
10 Gen 25, 21. **12** Gen 25, 23. **13** Mal 1, 2 s. **15** Ex 33, 19.

17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰσ αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. **18** ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. **19** Ἐρεῖσ
μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; **20** ὦ
ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα
τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; **21** ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺσ
τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ ποιῆσαι ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ
εἰσ ἀτιμίαν; **22** εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸσ ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ
δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ
ἀπώλειαν, **23** καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη
ἐλέουσ, ἃ προητοίμασεν εἰσ δόξαν; **24** οὓσ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, **25** ὡσ καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν
οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, **26** καὶ ἔσται
ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖσ· οὐ λαόσ μου ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ
θεοῦ ζῶντοσ. **27** Ἠσαΐασ δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται.
28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. **29** καὶ
καθὼσ προείρηκεν Ἠσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡσ Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν
δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ, **31** Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον
δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν. **32** διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ ἀλλ' ὡσ
ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματοσ, **33** καθὼσ γέγραπται·
ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματοσ καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πι-
στεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆσ ἐμῆσ καρδίασ καὶ ἡ δέησισ πρὸσ τὸν
θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσ σωτηρίαν. **2** μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖσ ὅτι ζῆλον θεοῦ
ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· **3** ἀγνοοῦντεσ γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην
καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντεσ στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ
ὑπετάγησαν. **4** τέλοσ γὰρ νόμου Χριστὸσ εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.
5 Μωϋσῆσ γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσασ ἄνθρω-

---

19. ουν μοι | ʙ τι ουν ετι | ς° om γαρ 20. μενουνγε ω ανθρ. | ʙ μενουν 23. και ινα: ʙ om και 25. ʙ om εν 26. ℵ* τοπω ω ερρ. | ερρηθη | αυτοισ: ʙ om 27. καταλειμμα 28. συντεμνων: add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον | ʙ ο κυριοσ 28. εγκατελ 31. εισ νομον: add δικαιοσυνησ 32. εξ εργων: add νομου | προσεκοψ. γαρ 33. και πασ ο πιστ.

X. 1. η δεησ. η προσ | υπερ αυτων: υπ. του ισραηλ | εστιν εισ σωτηριαν 3. ʙ om δικαιοσυνην sec 5. μωσησ | οτι: ς ʙ post νομου | εκ του νομου | ο ποιησασ: ς ʙ add αυτα

---

17 Ex 9, 16. **18** Ex 7, 3. **20** Es 45, 9. 29, 16. **25** Hos 2, 25. **26** Hos 1, 10. **27** Es 10, 22 s **29** Es 1, 9. **33** Es 8, 14. 28, 16. Rom 10, 11.
X. **3** Phil 3, 9. **5** Lev 18, 5.

ποσ ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δικαιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ
εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀναβήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χρι-
στὸν καταγαγεῖν· 7 ἤ· τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χρι-
στὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν
τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆσ πίστεωσ ὃ
κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ
πιστεύσῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰσ σω-
τηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσε-
ται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ
κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ αὐτόν. 13 πᾶσ
γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶσ οὖν ἐπικα-
λέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶσ δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ
δὲ ἀκούσονται χωρὶσ κηρύσσοντοσ; 15 πῶσ δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποστα-
λῶσιν; καθὼσ γέγραπται· ὡσ ὡραῖοι οἱ πόδεσ τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά.

16 Ἀλλ' οὐ πάντεσ ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἠσαΐασ γὰρ λέγει· κύριε,
τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστισ ἐξ ἀκοῆσ, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
ῥήματοσ Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰσ πᾶσαν
τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγοσ αὐτῶν, καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ
ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ Μωϋσῆσ
λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ
ὑμᾶσ. 20 Ἠσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸσ δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει·
ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ μου πρὸσ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντι-
λέγοντα.

XI.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ
ἐγὼ Ἰσραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ Ἀβραάμ, φυλῆσ Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώ-
σατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει
ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺσ προφή-
τασ σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην

---

5. εν αυτη: εν αυτοισ 6. ς^{e} om τη 9. ομολογησησ: B add το ρημα | κυριον ιησουν: B οτι κυριοσ ιησουσ 14. επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ς ακουσουσιν, ℵ^{c} B ακουσωσιν 15. κηρυξουσιν | B καθαπερ γεγρ. | των ευαγγελιζομενων ειρηνην των ευαγγελιζ. τα (ℵ^{c} B om) αγαθα 17. χριστου: θεου 19. μη ουκ εγνω ισραηλ | μωσησ | επι εθνει 20. ευρεθην: B add εν | εμφ. εγενο.: B add εν

XI. 1. τον λα. αυτου: ℵ^{c} add ον προεγνω | ισραηλιτησ | βενιαμιν 2. ς ℵ ηλια | ισραηλ: ς ℵ* add λεγων 3. και τα θυσιαστη.

---

6 ss. Deut 30, 11—14. 11 9, 33. Es 28, 16. 12 3, 22. 13 Iohel 2, 32. (3, 5.) Act 2, 21. 15 Es 52, 7. 16 Es 53, 1. Ioh 12, 38. 18 Ps 18 (19) 5. 19 Deut 32, 21. 20 s. Es 65, 1 s.

XI. 1 Ps 93 (94), 14. 3 1 Reg 19, 10.

μόνοσ καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ;
κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.
5 οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτοσ γέγονεν·
6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ. 7 Τί
οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ
λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα
κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ
σήμερον ἡμέρασ. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ πα-
γίδα καὶ εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, 10 σκο-
τισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-
παντὸσ σύνκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν
παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν, εἰσ τὸ παραζηλῶσαι αὐτούσ. 12 εἰ
δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ
ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. 13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν.
ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,
14 εἴπωσ παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ
γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ ζωὴ ἐκ
νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ ὢν ἐνεκεν-
τρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιότητοσ τῆσ ἐλαίασ
ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν
βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ
ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστη-
κασ. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν
κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀπο-
τομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότησ θεοῦ,
ἐὰν ἐπιμένησ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν
μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ
πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ
ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθησ εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ
ἦτε παρ' ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν
ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτωσ πᾶσ Ἰσραὴλ σω-
θήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ

---

6. ουκε. γιν. χαρισ: ς B add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι (B om) χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον (B χαρισ) 7. τουτο: τουτου 8. καθωσ γεγρ. 9. δαβιδ 10. συγκαμψον 13. υμιν γαρ | μεν ουν: om ουν 15. προσληψισ 17. συγκοινωνοσ | τησ ριζ. και τησ 18. αλλ 19. οι κλαδοι | εγκεντρ. 20. B εκλασθησαν | υψηλοφρονει 21. μηπωσ ουδε σου φεισηται 22. B του θεου | αποτομιαν | χρηστοτητα | θεου sec: om | επιμεινησ 23. και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρισθ 25. ℵ ου θελω γαρ | B εν εαυτοισ | B* αχρι 26. και αποστρεψει

---

4 1 Reg 19, 18. 8 Es 29, 11. Deut 29, 4. 9 Ps 68 (69), 23. 11 10, 19. 23 14, 4. 26 Es 59, 20 s. 27, 9.

ἀπὸ Ἰακώβ. **27** καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν. **28** κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν
ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· **29** ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ
ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. **30** ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ
ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, **31** οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμε-
τέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· **32** συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς
πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. **33** Ὦ βάθος πλούτου καὶ
σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξ-
ιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. **34** τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος
αὐτοῦ ἐγένετο; **35** ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆ-
σαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν
λατρείαν ὑμῶν· **2** καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μετα-
μορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. **3** λέγω γὰρ διὰ τῆς χάρι-
τος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ
φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον
πίστεως. **4** καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, **5** οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χρι-
στῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, **6** ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς
πίστεως· **7** εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδα-
σκαλίᾳ· **8** εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι,
ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. **9** Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος.
ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, **10** τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς
ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, **11** τῇ σπουδῇ μὴ
ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, **12** τῇ ἐλπίδι χαίρον-
τες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, **13** ταῖς χρείαις
τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. **14** εὐλογεῖτε τοὺς διώ-
κοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. **15** χαίρειν μετὰ χαιρόντων,
κλαίειν μετὰ κλαιόντων. **16** τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ
φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ'

---

30. ℵ* om versum, ℵ[a] suppl | ωσπ. γαρ: add και 31. ℵ* om αυτοι | νυν sec: om 33. ανεξερευνητα

XII. 1. ς B ευαρεστ. τω θεω 2. συσχηματ. | του νοος: add υμων 4. μελη πολλα 5. το δε: ο δε 8. ℵ προϊστανομενος 11. τω κυριω: ς (non ς[e]) τ. χαιρω 14. B om υμας 15. και κλαιειν

---

27 Ier 31, 33 s. **32** Gal 3, 22. **34** Es 40, 13. 1 Cor 2, 16. **35** Iob 41, 2. Es 40, 14. **36** 1 Cor 8, 6. Col 1, 16. Rom 16, 27.

XII. **2** Eph 5, 10. 17. **3** 1 Cor 7, 17. **4** 1 Cor 12, 12. **5** 1 Cor 12, 27. Eph 4, 25. **6** Eph 4, 11. **11** 14, 18. 16, 18. **12** Col 4, 2. **14** Mt 5, 44. 1 Cor 4, 12. **16** 15, 5.

ἑαυτοῖσ. **17** μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον
πάντων ἀνθρώπων, **18** εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
εἰρηνεύοντεσ, **19** μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ
ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριοσ.
20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν·
τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύσεισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **21** μὴ
νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν
ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. **2** ὥστε ὁ
ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστη-
κότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα λήμψονται. **3** οἱ γὰρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ
ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν
ποίει, καὶ ἕξεισ ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· **4** θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν σοὶ εἰσ τὸ
ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν ἔκδικοσ εἰσ ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. **5** διὸ
ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰσ αὐτὸ
τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. **7** ἀπόδοτε πᾶσιν τὰσ ὀφειλάσ, τῷ τὸν φόρον τὸν
φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν
τιμήν. **8** Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν
τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. **9** τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ
κλέψεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνα-
κεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. **10** ἡ ἀγάπη
τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. **11** Καὶ
τοῦτο εἰδότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ
ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. **12** ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ
ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότουσ, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ
ὅπλα τοῦ φωτόσ. **13** ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κώμοισ
καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, **14** ἀλλὰ ἐνδύσασθε
τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ
ἐπιθυμίασ.

---

20. αλλα (ℵ αλλ) εαν: εαν ουν | B επι τησ κεφαλησ
XIII. 1. ει μη απο θεου | αι δε ουσαι: add εξουσιαι | υπο του θεου
2. ληψονται 3. των αγαθων εργων αλλα των κακων 4. B om το ante
αγαθον | ℵ* εισ οργην εκδικ. 7. αποδοτε: add ουν 8. ℵ* οφιλοντεσ | αγα-
παν αλληλουσ 9. ου κλεψεισ: ς ℵ add ου ψευδομαρτυρησεισ | ει τισ ετερα:
ℵ* add εστιν | τουτω τω λογω | εν τω: B om | ωσ εαυτον 11. ημασ ηδη
εξ υπνου 12. ς και ενδυσωμεθα, ℵ* om copulam 13. B εν εριcι και ζηλοισ
14. ς ℵ αλλ | B om κυριον | B χριστ. ιησουν

---

17 2 Cor 8, 21. Prov 3, 4. **19** Deut 32, 35. Heb 10, 30. **20** Prov 25, 21 s.
XIII. **1** 1 Petr 2, 13 s. **8** Mt 22, 37 ss. **9** Ex 20, 13 ss. Lev 19, 18. Gal. 5, 14. Iac 2, 8.
10 1 Cor 13, 4. **11** 1 Thess 5, 6 ss. Eph 5, 11, 14. **14** Gal 3, 27.

XIV.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ διακρίσεισ
διαλογισμῶν. 2 ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.
3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα
μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριοσ
στῆσαι αὐτόν. 5 ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ κρίνει πᾶσαν
ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοΐ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν
κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ
ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ
ζῇ, καὶ οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν,
ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστὸσ ἀπέθανεν καὶ
ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελ-
φόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; πάντεσ γὰρ παραστησό-
μεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι
ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα
οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ
τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν
εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι
κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ
Χριστὸσ ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ
χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστοσ
τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώποισ. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆσ εἰρήνησ διώκομεν
καὶ τὰ τῆσ οἰκοδομῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 μὴ ἕνεκεν βρώματοσ κατάλυε
τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ
προσκόμματοσ ἐσθίοντι· 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ
ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε

XIV. 3. και ο μη εσθ. 4. δυνατοσ γαρ εστιν ο θεοσ στ. αυτ. 5. ς B om γαρ 6. κυριω φρονει: add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει | om και ante ο εσθιων 8. ℵ τω κυριω αποθνησκωμεν 9. χριστοσ και απεθα. και ανεστη και ανεζησεν 10. τω βηματ. του χριστου 11. εξομολο. πασ γλωσσ. 12. B om ουν | B αποδωσει | B om τω θεω 13. B τιθεναι τω αδελφ. σκανδαλ. 15. ει γαρ: ει δε 18. εν τουτοισ | B δοκιμοισ 19. διωκωμεν 20. ℵ* απολλυε | καθαρα: ℵ[c] add τοισ καθαροισ 21. προσκοπτει: ℵ* λυπειται, praetereaque ς B add η σκανδαλιζεται η ασθενει 22. ην εχεισ: om ην | ς (non ς[e]) κατ. σαυτον

XIV. 1 15, 1. 7. 3 15, 7. 4 10. Iac 4, 12. Rom 11, 23. 9 2 Cor 5, 15. 1 Thess 4, 14. 10 2 Cor 5, 10. 11 Es 45, 23. Phil 2, 10 s. 12 Mt 12, 36. 15 1 Cor 8, 11. 17 1 Cor 8, 8. 20 Tit 1, 15. 21 1 Cor 8, 13.

ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ
διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ
πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν
καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ
ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.
4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς
ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ
δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε
τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε
ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ.
8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ,
εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ
λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινε-
σάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα
τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ
πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνά-
μενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέ-
ρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ
θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος,
ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χρι-

---

22. ℵ* om ενωπ. τ. θεου (suppl^{3}) 23. εαν: B αν

XV. 2. εκαστοσ: add γαρ | εισ το αγαθον: ℵ* om (suppl^{3}) 3. επεπεσον 4. B οσα γαρ εγραφη παντα | εγραφη: προεγραφη | om δια sec | εχωμεν: B add τησ παρακλησεωσ 5. ℵ κατ. ιησουν χριστον 7. υμασ: ϛ B ημασ | om του 8. γαρ: δε | χριστον: ιησουν χρι. | B γενεσθαι 9. εν εθνεσιν: ℵ^{c} add κυριε 11. και παλιν: B add λεγει | τον κυριον παντ. τα εθν. | επαινεσατε 12. ℵ λεγει ησαι. | ℵ ανιστανομενοσ 13. B πληροφορησαι | B εν παση χαρα και ειρηνη | B om εισ το περισσευειν 14. om τησ post πασησ 15. B τολμηροτερωσ | εγρα. υμιν: add αδελφοι | B αναμιμνησκ. | υπο του θεου 16. ιησου χριστου | B om εισ τα εθν. | B γενηθη 17. ϛ ℵ om την | om τον ante θεον 18. ℵ^{c} B τολμω | τι: ante ὧν

XV. 1 14, 1. 3 Ps 68 (69), 10. 7 14, 1. 9 2 Sam 22, 50. Ps 17 (18), 50. 10 Deut 32, 43. 11 Ps 116 (117), 1. 12 Es 11, 10. Mt 12, 21.

στὸσ δι᾽ ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, **19** ἐν δυνάμει σημείων
καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
20 οὕτωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστόσ,
ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, **21** ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἷσ
οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, **23** νυνὶ δὲ
μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν
πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, **24** ὡσ ἂν πορεύωμαι εἰσ τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω
γὰρ διαπορευόμενοσ θεάσασθαι ὑμᾶσ καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρουσ ἐμπλησθῶ· **25** νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰσ Ἱερουσα-
λὴμ διακονῶν τοῖσ ἁγίοισ. **26** ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινω-
νίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰσ τοὺσ πτωχοὺσ τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.
27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖσ πνευματικοῖσ
αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ λειτουργῆσαι
αὐτοῖσ. **28** τοῦτο οὖν ἐπιτελέσασ καὶ σφραγισάμενοσ αὐτοῖσ τὸν καρπὸν τοῦ-
τον, ἀπελεύσομαι δι᾽ ὑμῶν εἰσ Σπανίαν· **29** οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενοσ πρὸσ
ὑμᾶσ ἐν πληρώματι εὐλογίασ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. **30** παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆσ ἀγάπησ τοῦ
πνεύματοσ, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖσ προσευχαῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν
θεόν, **31** ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία
μου ἡ εἰσ Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτοσ τοῖσ ἁγίοισ γένηται, **32** ἵνα ἐλθὼν ἐν
χαρᾷ πρὸσ ὑμᾶσ διὰ θελήματοσ θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. **33** ὁ δὲ θεὸσ
τῆσ εἰρήνησ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆσ
ἐκκλησίασ τῆσ ἐν Κενχρεαῖσ, **2** ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν
ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ
προστάτισ πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

---

18. υπακοην: B ακοην 19. B om θεου post πνευματ. 20. B φιλοτιμουμαι 22. τα πολλα: B πολλακισ 23. πολλων: B ικανων 24. ωσ εαν | σπανιαν: add ελευσομαι προσ υμασ | B απο υμων 25. ℵ* διακονησων 26. ϛ ευδοκησαν, B ηυδοκησεν 27. ϛ B ευδοκησαν | οφ. αυτων εισιν 28. αυτοισ: B om | την σπανιαν 29. χριστου: του ευαγγελιου του χριστ. 30. αδελφοι: B om 31. και ινα η διακο. | διακονια: B δωροφορια | η εισ: B η εν | γενηται τοισ αγιοισ 32. ϛ ινα εν χαρα ελθω posteaque και συναναπ., B ινα εν χαρ. ελθω posteaque om και συναναπ. υμ. | θεου: ℵ* ιησου χριστου, B κυριου ιησου

XVI. 1. ουσαν: ℵ[c] B add και | κεγχρεαισ 2. B προσδεξ. αυτην | αὐτῇ: αὑτῃ | ℵ εγεν. και αυτου και εμου, ϛ εγ. και αυτου εμου

---

21 Es 52, 15. **23** Act 19, 21. **24** 28. **25** Act 20, 16. 21, 17. **26** 1 Cor 16. 2 Cor 8, 9.
27 1 Cor 9, 11. **30** Col 4, 12.
XVI. **1** Act 18, 2.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺσ συνεργούσ μου ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, **4** οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷσ
οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, **5** καὶ
τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου,
ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ Ἀσίασ εἰσ Χριστόν. **6** ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτισ πολλὰ
ἐκοπίασεν εἰσ ὑμᾶσ. **7** ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺσ συγγενεῖσ
μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου, οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ ἀποστόλοισ, οἳ
καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. **8** ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν
μου ἐν κυρίῳ. **9** ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ
Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. **10** ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ.
ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. **11** ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺσ ὄντασ ἐν κυρίῳ.
12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰσ κοπιώσασ ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε
Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. **13** ἀσπάσασθε
Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. **14** ἀσπά-
σασθε Ἀσύνκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ
ἀδελφούσ· **15** ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ πάντασ ἁγίουσ. **16** ἀσπάσασθε
ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχοστασίασ καὶ
τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε ποιοῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε
ἀπ' αὐτῶν· **18** οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ
τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆσ χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσιν τὰσ
καρδίασ τῶν ἀκάκων. **19** ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν
οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ
κακόν. **20** ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺσ πόδασ
ὑμῶν ἐν τάχει.

Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ Λούκιοσ καὶ Ἰάσων
καὶ Σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. **22** ἀσπάζομαι ὑμᾶσ ἐγὼ Τέρτιοσ ὁ
γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. **23** ἀσπάζεται ὑμᾶσ Γάϊοσ ὁ ξένοσ μου
καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ
καὶ Κούαρτοσ ὁ ἀδελφόσ.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοισ αἰωνίοισ

---

3. πρισκιλλαν 5. ασιασ: αχαΐασ 6. B μαριαν | εισ ημασ 7. B και τουσ συναιχμ. | ℵ* om οι | γεγονασιν 8. αμπλιαν | μου: B om 10. B* αριστοβολου 11. ς ei ς[e] 1624. 1633. ηροδιωνα | B* συγγενην 12. ℵ τρυφεναν 14. ς B ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16. om πασαι 17. εκκλινατε 18. κυριω ημων ιησου χριστω 19. χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφουσ: ς ℵ add μεν 20. ιησου: add χριστου | μεθ υμων: ς[e] add αμην 21. ασπαζονται | B om μου post συνεργ. | B om και ante ιασων 23. και τησ εκκλ. ολησ 24. η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην. 25. το κηρυγμα: ℵ* κυριου | B χριστου ιησου

---

5 1 Cor 16, 19. 15. **13** (Mc 15, 21.) **16** 1 Cor 16, 20. 2 Cor 13, 12. 1 Thess 5, 26. 1 Pe 5, 14. **18** Phil 3, 19. **21** (Act 13, 1. 17, 5. 20, 4.) **23** (Act 20, 4. 19, 22. 1 Cor 1, 14. 2 Tim 4, 20.) **25** Iud 24 s. Eph 3, 20 s.

σεσιγημένου, **26** φανερωθέντοσ δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπι-
ταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέν-
τοσ, **27** μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Ā.

I.

1 Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ
Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ **2** τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγια-
σμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ, σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν.
3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ
τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **5** ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ,
ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, **6** καθὼσ τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβε-
βαιώθη ἐν ὑμῖν, **7** ὥστε ὑμᾶσ μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκ-
δεχομένουσ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **8** ὃσ καὶ βε-
βαιώσει ὑμᾶσ ἕωσ τέλουσ ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. **9** πιστὸσ ὁ θεόσ, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα,
ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. **11** ἐδηλώθη
γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν.
12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστοσ ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ
Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. **13** μεμέρισται ὁ Χριστόσ; μὴ
Παῦλοσ ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰσ τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;
14 εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· **15** ἵνα
μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. **16** ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν
Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· **17** οὐ γὰρ ἀπέ-

---

27. B χριστου ιησου | ῳ: B om | των αιωνων: ς B om

*ς η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη, ς[e] παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη

I. 1. ς κ ιησου χριστου 2. τη ουση εν κορινθω: B post ηγιασμ. εν χρι. ιησ pon | αυτων τε και 4. א* B om μου 6. χριστου: B* θεου 8. B om χριστου 13. B περι υμων 14. ευχαριστω: add τω θεω | κρισπον: א* πρισκον 15. εβαπτισα

---

27 1 Tim 1, 17. Rom 11, 36 pp.
I. **1** ss. 2 Cor 1, 1 s. **1** Act 18, 17. **5** 2 Cor 8, 7. **8** 1 Thess 5, 23 s. **10** Phil 2, 2.
12 3, 4. **14** Act 18, 8. Rom 16, 23. **16** 16, 15.

στειλέν με Χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα
μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ Χριστοῦ. **18** ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ
μὲν ἀπολλυμένοισ μωρία ἐστίν, τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν.
19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν
συνετῶν ἀθετήσω. **20** ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ; ποῦ συνζητητὴσ τοῦ
αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; **21** ἐπειδὴ
γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ σοφίασ τὸν θεόν,
εὐδόκησεν ὁ θεὸσ διὰ τῆσ μωρίασ τοῦ κηρύγματοσ σῶσαι τοὺσ πιστεύοντασ·
22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνεσ σοφίαν ζητοῦσιν,
23 ἡμεῖσ δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοισ μὲν σκάνδαλον,
ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, **24** αὐτοῖσ δὲ τοῖσ κλητοῖσ, Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν,
Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· **25** ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώ-
τερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲσ τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
ἀνθρώπων.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ
σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖσ· **27** ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, **28** καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ,
29 ὅπωσ μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **30** ἐξ αὐτοῦ δὲ
ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃσ ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη
τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ ἀπολύτρωσισ, **31** ἵνα καθὼσ γέγραπται· ὁ καυχώμενοσ
ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ᾽ ὑπεροχὴν λόγου ἢ
σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. **2** οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι
τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. **3** κἀγὼ ἐν
ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ, **4** καὶ ὁ
λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ᾽ ἐν ἀπο-
δείξει πνεύματοσ καὶ δυνάμεωσ, **5** ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
πων ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνοσ τού-
του οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργουμένων· **7** ἀλλὰ λα-
λοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ

---

17. B ο χριστοσ | αλλ | B ευαγγελισασθαι 18. B om ὁ sec 20. συζητητ. | τ. κοσμου: add τουτου 22. σημειον 23. εθνεσιν: ελλησι 25. ισχυρ. τ. ανθρ. εστι 27. τουσ σοφ. καταισχ. 28. αγενη: ℵ* ασθενη | και τα μη οντ. 29. ς^{e} 1624. 1633. καυχησεται | του θεου: αυτου 30. σοφια ημιν (B ημων) ημιν σοφ.

II. 1. μαρτυριον: ℵ* μυστηριον 2. εκρινα: add του | B τι ειδεναι 3. και εγω 4. ανθρωπινησ σοφιασ | B αλλα 5. B αλλα 7. σοφιαν θεου

---

18 2 Cor 2, 15. **19** Es 29, 14. **29** Eph 2, 9. **31** Ier 9, 23. 2 Cor 10, 17.
II. **4** 15. **5** 1 Thess 1, 5. **7** Eph 3, 5. Rom 16, 25.

πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν, **8** ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ
τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν.
9 ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν καὶ
ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν.
10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύματοσ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα
ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. **11** τίσ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώ-
που εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. **12** ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ
κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ
θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, **13** ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπίνησ
σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν διδακτοῖσ πνεύματοσ, πνευματικοῖσ πνευματικὰ συν-
κρίνοντεσ. **14** ψυχικὸσ δὲ ἄνθρωποσ οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ θεοῦ.
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶσ ἀνακρίνεται.
15 ὁ δὲ πνευματικὸσ ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸσ δὲ ὑπ' οὐδενὸσ ἀνακρίνεται.
16 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃσ συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖσ δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευματικοῖσ ἀλλ'
ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν Χριστῷ. **2** γάλα ὑμᾶσ ἐπότισα, οὐ βρῶμα·
οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· **3** ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε.
ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον
περιπατεῖτε; **4** ὅταν γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ
Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; **5** τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν Παῦλοσ;
διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν. **6** ἐγὼ ἐφύ-
τευσα, Ἀπολλὼσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· **7** ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων
ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ. **8** ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ πο-
τίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.
9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ ἀρχιτέκτων
θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστοσ δὲ βλεπέτω πῶσ ἐποικο-
δομεῖ. **11** θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅσ
ἐστιν Ἰησοῦσ Χριστόσ. **12** εἰ δέ τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον,

---

9. B οσα ητοιμασεν 10. B ημιν γαρ | ο θεοσ απεκαλυψ. | δια τ. πνευμ.: add αυτου | ερευνα 11. εγνωκεν: οιδεν 13. πνευματοσ: add αγιου | B πνευματικωσ | ς B συγκριν. 15. ℵ* (non item[a]) om versum | ς ℵ[a] B ανακρινει μεν 16. χριστου: B κυριου

III. 1. και εγω | σαρκικοισ 2. και ου βρωμ. | ηδυνασθε | αλλ ουτε | ετι: B om 3. ζηλ. κ. ερισ: add και διχοστασιαι 4. ουκ: ουχι | ανθρωποι: σαρκικοι 5. τι bis: τισ | παυλ. et απολλ. hoc ordine | εστιν sec: om | αλλ η διακονοι 6. αλλ 7. ουτε sec: ℵ* ουδε 8. ληψεται 10. τεθεικα 11. ιησ. ο χριστ. 12. επι τ. θεμελιον: add τουτον | χρυσον

---

9 Es 64, 4. **11** Mt 11, 27. **13** 4. **14** Ioh 14, 17. **16** Es 40, 13. Rom 11, 34.
III. **1** s. Heb 5, 12 s. 1 Pet 2, 2. **3** s. 1, 11 ss. 11, 18. Gal 5, 20. 2 Cor 12, 20. **5** 7, 17 Rom 12, 3. **11** Eph 2, 20.

ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ, ξύλα, χόρτον, καλάμην, **13** ἑκάστου τὸ ἔργον φανε-
ρὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. **14** εἴ τινοσ τὸ ἔργον μενεῖ
ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· **15** εἴ τινοσ τὸ ἔργον κατακαήσεται,
ζημιωθήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ δὲ ὡσ διὰ πυρόσ.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν
ὑμῖν; **17** εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεόσ· ὁ γὰρ
ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ. **18** Μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπα-
τάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω,
ἵνα γένηται σοφόσ. **19** ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ
θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ
αὐτῶν. **20** καὶ πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι. **21** ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα γὰρ ὑμῶν
ἐστίν, **22** εἴτε Παῦλοσ εἴτε Ἀπολλῶσ εἴτε Κηφᾶσ, εἴτε κόσμοσ εἴτε ζωὴ
εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, **23** ὑμεῖσ δὲ Χρι-
στοῦ, Χριστὸσ δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ ὡσ ὑπηρέτασ Χριστοῦ καὶ οἰκονό-
μουσ μυστηρίων θεοῦ. **2** ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖσ οἰκονόμοισ ἵνα πιστόσ
τισ εὑρεθῇ. **3** ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ
ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· **4** οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ
σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν.
5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φωτίσει
τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν καρδιῶν· καὶ τότε
ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶσ,
ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷσ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸσ
φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. **7** τίσ γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεισ ὃ οὐκ
ἔλαβεσ; εἰ δὲ καὶ ἔλαβεσ, τί καυχᾶσαι ὡσ μὴ λαβών; **8** ἤδη κεκορεσμένοι
ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶσ ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύ-
σατε, ἵνα καὶ ἡμεῖσ ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. **9** δοκῶ γάρ, ὁ θεὸσ ἡμᾶσ τοὺσ
ἀποστόλουσ ἐσχάτουσ ἀπέδειξεν, ὡσ ἐπιθανατίουσ, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν
τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοισ καὶ ἀνθρώποισ. **10** ἡμεῖσ μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖσ
δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖσ ἀσθενεῖσ, ὑμεῖσ δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖσ ἔνδοξοι,
ἡμεῖσ δὲ ἄτιμοι. **11** ἄχρι τῆσ ἄρτι ὥρασ καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ

---

12. B και αργυριον, ς αργυρον 13. ς ℵ om αυτο 14. μένει | εποικοδο-
μησε | ληψεται 16. B εν υμιν οικει 22. παντα υμων (B ημων): ς add
εστιν 23. υμεισ: B ημεισ

IV. 2. ωδε: ὃ δὲ | λοιπον: ℵ* (non item[a]) add τι | ℵ ζητειτε 4. ο δε:
ℵ* ο γαρ 6. ταυτα δε (ℵ[a]): ℵ* om δε | ς ℵ[a] απολλω | υπερ ο | γεγραπται:
add φρονειν 8. συμβασιλ. 9. δοκω γαρ: add οτι

---

15 Iud 23. **16** 6, 19. 2 Cor 6, 16. Eph 2, 21. **19** Iob 5, 13. **20** Ps 93 (94), 11.
IV. **1** 1 Pet 4, 10. **5** Rom 2, 29. **6** Rom 12, 3. **9** Rom 8, 36. **11** 2 Cor 11, 27 s.

γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι
ταῖσ ἰδίαισ χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι
παρακαλοῦμεν, ὡσ περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕωσ ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου ἀγαπητὰ
νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολ-
λοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα.
16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα
ὑμῖν Τιμόθεον, ὅσ ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ
ἀναμνήσει τὰσ ὁδούσ μου τὰσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼσ πανταχοῦ ἐν πάσῃ
ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώθησάν
τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ, καὶ γνώ-
σομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν
λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω
πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτισ οὐδὲ ἐν
τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖσ πεφυσιωμένοι
ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο
πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη
κέκρικα ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματοσ σὺν τῇ δυνάμει
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ ὄλεθρον
τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 6 Οὐ
καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώσ ἐστε ἄζυμοι·
καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστόσ. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ
παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίασ καὶ πονηρίασ, ἀλλ' ἐν ἀζύμοισ εἰλικρινίασ καὶ
ἀληθείασ.

9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοισ, 10 οὐ
πάντωσ τοῖσ πόρνοισ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖσ πλεονέκταισ καὶ ἅρπαξιν ἢ
εἰδωλολάτραισ, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα
ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τισ ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεο-
νέκτησ ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ

---

11. γυμνητευομεν 13. ς B βλασφημουμενοι 14. B αλλα ωσ | ς B νουθετω 15. om ιησου 17. ς B om αυτο | τεκν. μου | ς B om ιησου 21. ς ℵ πραοτητοσ

V. 1. εθνεσιν: add ονομαζεται 2. εξαρθη | πραξασ: ς B ποιησασ 3. ωσ απων 4. κυριου: ς B add ημων | ιησου pri: ς ℵ add χριστου | ιησου sec: add χριστου 5. B om ιησου 7. εκκαθαρατε ουν | το πα. ημων: add υπερ ημων | ς[e] εθυθη 8. ς B ειλικρινειασ 10. και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11. ℵ[c] B νυν | ῃ: ς (non ς[e]) ῃ

---

14 1 Thess 2, 11. 16 11, 1. 17 16, 10. 19 16, 7. Iac 4, 15.
V. 1 Lev 18, 7 s. 3 Col 2, 5. 5 1, 8. 6 Gal 5, 9.

συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω ὑμεῖσ κρίνετε;
13 τοὺσ δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

1 Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν
ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον
κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλα-
χίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ
μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ
καθίζετε; 5 πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ,
ὃσ δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλωσ ἥττημα ὑμῖν
ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί
οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο
ἀδελφούσ. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν;
μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε
ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ
ἅρπαγεσ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ
ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν,
ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. 13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ
ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ
σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ
θεὸσ καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ.
15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ οὖν τὰ μέλη
τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολ-
λώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
17 ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν.
πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωποσ ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ πορ-
νεύων εἰσ τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ
ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι
ὑμῶν.

---

12. γαρ μοι: add και | ℵ* κρινειτε (non ℵ[a]) 13. κρίνει | και εξαρειτε
VI. 1. τον: B om 2. om η 5. λεγω: B λαλω | ενι: εστιν | σοφοσ ουδε εισ | ℵ* ανακριναι 7. ηδη μεν: ϛ B add ουν | εν υμιν εστ. | ℵ κριμα 8. τουτο: ταυτα 9. βασιλ. θεου | ου: B* om (suppl B[2]) 10. ϛ B ουτε μεθυσοι | ου κληρονομησουσ. 11. αλλ εδικ. | του κυριου: B add ημων | om χριστου 14. ημασ: ϛ[e] υμασ | B εξηγειρεν 15. υμων: ℵ* ημων 19. ℵ[c] απο του θε. | εαυτων: ℵ* αυτων 20. ℵ* om δη | σωματι υμων: add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου

---

13 Deut 17, 7.
VI. 5 15, 34. 9 s. Gal 5, 19 ss. Rom 1, 29 ss. 12 10, 23. 14 Rom 8, 11. 2 Cor 4, 14. 15 12, 27. 16 Gen 2, 24. Mt 19, 5. Eph 5, 31. 19 3, 16. 2 Cor 6, 16. 20 7, 23.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπτεσθαι· **2** διὰ
δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον
ἄνδρα ἐχέτω. **3** τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ
ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. **4** ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ·
ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.
5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα σχο-
λάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ
σατανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. **6** τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ
κατ᾽ ἐπιταγήν. **7** θέλω δὲ πάντασ ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ
ἕκαστοσ ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ, ὁ δὲ οὕτωσ.

8 Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν μείνωσιν
ὡσ κἀγώ· **9** εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν
γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. **10** τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ
ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ χωρισθῆναι, **11** ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, με-
νέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
12 τοῖσ δὲ λοιποῖσ λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει
ἄπιστον καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· **13** καὶ
γυνὴ εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆσ, μὴ
ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. **14** ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστοσ ἐν τῇ γυναικί, καὶ
ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστοσ ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν
ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. **15** εἰ δὲ ὁ ἄπιστοσ χωρίζεται, χωριζέσθω·
οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸσ ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖσ τοιούτοισ. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέ-
κληκεν ὑμᾶσ ὁ θεόσ. **16** τί γὰρ οἶδασ, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεισ; ἢ τί
οἶδασ, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεισ; **17** εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡσ μεμέρικεν ὁ κύ-
ριοσ, ἕκαστον ὡσ κέκληκεν ὁ θεόσ, οὕτωσ περιπατείτω. καὶ οὕτωσ ἐν ταῖσ
ἐκκλησίαισ πάσαισ διατάσσομαι. **18** περιτετμημένοσ τισ ἐκλήθη; μὴ ἐπι-
σπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ; μὴ περιτεμνέσθω. **19** ἡ περιτομὴ
οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησισ ἐντολῶν θεοῦ.
20 ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. **21** δοῦλοσ ἐκλήθησ;
μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.
22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ δοῦλοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ

VII. 1. εγραψατε: add μοι 3. την οφειλομενην ευνοιαν αποδ. 4. αλλ
ο ει αλλ η 5. B om αν | σχολαζητε | τη νηστεια και τη προσευχ. | ητε:
ς* συνερχεσθε, ς συνερχησθε | υμων: B om 6. ς א συγγνωμην 7. δε:
ς B γαρ | αλλ εκαστ. | χαρισμ. εχει | οσ μεν ει οσ δε 8. αυτοισ: add εστιν |
εαν: B αν 9. κρεισσον | ς B γαμησαι 10. αλλ 12. εγω λεγω | αὕτη: αὐτὴ
13. ς B ητισ εχει | ουτοσ: αυτοσ | B ευδοκει | τον ανδρα: αυτον 14. αδελφω:
ανδρι 15. η η αδελφη: א* om η | υμασ: ς B ημασ 17. εμερισεν ο θεοσ
κεκληκ. ο κυριοσ | א εν πασαισ ταισ εκκλ. 18. εν ακροβ. τισ εκληθη
22. ομοιωσ: add και

VII. **5** Ex 19, 15. **10** Mt 5, 32. **17** 3, 5. Rom 12, 3. **19** Gal 5, 6. 6, 15. **20** 24.
22 Rom 6, 18.

ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε
δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω
παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι
ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν
διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι
γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν
δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν·
θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο
δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχον-
τες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες,
καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες,
31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα
τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ
τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρ-
θένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί.
35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπι-
βάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.
36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος,
καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν.
37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν
δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ,
τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν
ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ
δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα
ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν
οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις
φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω

22. ℵ* χριστου εστιν 24. παρα τω θεω 28. γημησ | η παρθενοσ: B om η 29. ο καιροσ: ς[e] praem οτι | ς[e] συνεσταλμ. το λοιπον εστι·, ς συνεσταλμενοσ· το λοιπ. εστ. | ς[e] om οι 31. τω κοσμω τουτω 32. αρεσει 33. αρεσει 34. om και ante μεμεριστ. | om και ante η γυνη | η αγαμοσ: B post η γυνη pon | om bis τω | αρεσει 35. συμφερον | ευπροσεδρον 37. εδραιοσ: post εστηκεν | om αυτου | εν τη καρδια αυτου | του τηρειν | ποιει 38. εκγαμιζων | την εαυτ. παρθε. (B παρθ. εαυτ.): om | B ποιησει | ο δε μη εκγαμιζων κρει. ποιει 39. δεδεται: add νομω | ο ανηρ sec: add αυτησ 40. B δοκω γαρ

VIII. 2. ει: add δε | εγνωκεναι: ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε

23 6, 20. 31 1 Ioh 2, 17. 39 Rom 7, 2.
VIII. 2 Gal 6, 3.

καθὼσ δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.
4 περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν
κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ θεὸσ εἰ μὴ εἷσ. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι
θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,
6 ἀλλ' ἡμῖν εἷσ θεὸσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ εἰσ αὐτόν, καὶ
εἷσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ'
οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ
εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται.
8 βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν,
οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα
γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ
οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν
ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸσ δι' ὃν Χριστὸσ ἀπέθανεν. 12 οὕτωσ δὲ ἁμαρ-
τάνοντεσ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
σαν εἰσ Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν
μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

IX.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον
ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ
ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίσ μου τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ
ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ
οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν, ὡσ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου
καὶ Κηφᾶσ; 6 ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ Βαρνάβασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε-
σθαι; 7 τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ
τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ
τῆσ ποίμνησ οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ
ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεισ βοῦν
ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι'
ἡμᾶσ γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα

3. ℵ* om υπ αυτου 4. ουδεισ θεοσ: add ετεροσ 5. επι τησ γησ 6. B om αλλ | ℵ* om θεοσ | δι ου: B δι ον 7. συνηθεια: συνειδησει | εωσ αρτι: post τ. ειδωλου pon 8. ℵ* υμασ | παριστησι | ουτε pri: add γαρ | B ουτ. εαν μη φαγ. υστερ., tum ουτ. εαν φαγ. περισσ. | B περισσευομεθα 9. ασθενουσιν 10. σε: B om | ℵ* γνωσ. εχοντα | ειδωλειω 11. ς και απολειται, ℵ[c] και απολλυται | εν τη: επι τη | ση: B om | ο αδελφ.: αδελφ. idque post ασθενων 13. ℵ* χρεασ

IX. 1. Ουκ ε. αποστολοσ; ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2. μου τησ: τησ εμησ | ς[o] 1633. επιστολησ 3. αυτη εστι 4. πιειν 6. εξουσ. του μη 7. εκ του καρπου αυτου | η τισ: B om η 8. η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγει 9. μωσεωσ | ς ℵ φιμωσεισ 10. εγραφη· επ ελπιδι οφειλει ο αροτρ. | ο αλ. τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι

6 Rom 11, 36. 9 Rom 14, 13. 11 Rom 14, 15. 13 Rom 14, 21.
IX. 1 19. 15, 8. 2 2 Cor 3, 2. 6 Act 4, 36. 9 Deut 25, 4. 1 Tim 5, 18. 11 Rom 15, 27.

εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; **12** εἰ ἄλλοι τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέ-
χουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ
πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ
θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; **14** οὕτωσ καὶ
ὁ κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·
15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτωσ
γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ
κενώσει. **16** ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ
μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. **17** εἰ γὰρ ἑκὼν
τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. **18** τίσ
οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον,
εἰσ τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. **19** Ἐλεύθεροσ
γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺσ πλείονασ κερδήσω·
20 καὶ ἐγενόμην τοῖσ Ἰουδαίοισ ὡσ Ἰουδαῖοσ, ἵνα Ἰουδαίουσ κερδήσω· τοῖσ
ὑπὸ νόμον ὡσ ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸσ ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον
κερδήσω· **21** τοῖσ ἀνόμοισ ὡσ ἄνομοσ, μὴ ὢν ἄνομοσ θεοῦ ἀλλ' ἔννομοσ
Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺσ ἀνόμουσ· **22** ἐγενόμην τοῖσ ἀσθενέσιν ἀσθενήσ,
ἵνα τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντωσ τινὰσ
σώσω. **23** πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸσ αὐτοῦ γένω-
μαι. **24** οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ
δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέχετε ἵνα καταλάβητε. **25** πᾶσ δὲ ὁ
ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον
λάβωσιν, ἡμεῖσ δὲ ἄφθαρτον. **26** ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ,
οὕτωσ πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων· **27** ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν πάντεσ
ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ διῆλθον, **2** καὶ πάν-
τεσ εἰσ τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, **3** καὶ
πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, **4** καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευμα-
τικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα

---

12. τ. εξουσι. υμων | ϰ^c ουχι μαλλ. | εγκοπην (sic et. B) τινα 13. om τα sec | προσεδρευοντεσ 15. ϰ^c ουκ εχρησαμην ουδενι, ς ουδενι εχρησαμην | ουδεισ: ινα τισ | κενωση 16. καυχημα: ϰ* χαρισ | ουαι δε | B εαν μη ευαγγελισωμαι 18. ς B μοι εστιν | το ευαγγελιον: add του χριστου 20. om μη ων αυτ. υπο νομον 21. θεω et χριστω | κερδησω | om τουσ 22. ωσ ασθενησ | τα παντα 23. παντα: τουτο | συγκοινω. 27. B αλλα | ς (non ς^e) δουλαγαγω (ex errore)

X. 1. γαρ: δε 2. ς ϰ μωσην | ς B εβαπτισαντο 3. το αυτο: ϰ* om | βρωμ. πνευματικ. εφαγ. 4. πομ. πνευματ. επι. | η δε πετρα

---

13 Deut 18, 1. Num 18, 31. **14** Mt 10, 10. Lc 10, 7. **20** Act 16, 3. 21, 26. **21** Act 11, 3. Gal 2, 3. **22** Rom 11, 14. **25** 2 Tim 4, 8. Iac 1, 12.
X. **1** Ex 13, 21. 14, 22. **2** Num 9, 15 ss. **3** Ex 16, 15. **4** Ex 17, 6.

δὲ ἦν ὁ Χριστόσ· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ·
κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰσ
τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ
εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ
λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ
τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 μηδὲ
ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων
ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώ-
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶσ συνέβαινεν ἐκείνοισ, ἐγράφη
δὲ πρὸσ νουθεσίαν ἡμῶν, εἰσ οὓσ τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε
ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸσ ὑμᾶσ οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ
ἀνθρώπινοσ· πιστὸσ δὲ ὁ θεόσ, ὃσ οὐκ ἐάσει ὑμᾶσ πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ
δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆσ εἰδωλολατρείασ. 15 ὡσ
φρονίμοισ λέγω· κρίνατε ὑμεῖσ ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆσ εὐλογίασ ὃ
εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματοσ τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶ-
μεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν
σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν.
18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ
τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι
εἴδωλόν τι ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοισ καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ
θέλω δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον
κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζησ κυρίου μετέχειν
καὶ τραπέζησ δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι
αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα
οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ
ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν·
26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ
τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε
μηδὲν ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο
ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.

---

5. B* ηυδοκησεν 7. ωσπερ: ωσ | πιειν 8. επεσον | εν μια 9. τ. κυριον: τ. χριστον | καθωσ και | ℵ* om αυτων | ς B επειρασαν | απωλοντο 10. ℵ γογγυζωμεν | καθαπερ: add και 11. ς ταυτα δε παντα, ℵ παντα δε ταυτ. | τυπικωσ: τυποι | συνεβαινον | προσ: ℵ* εισ | κατηντησεν 13. υμασ: B post πειρασθ. | υπενεγκειν: praem υμασ 16. εστιν pri: B post κοινωνια (ℵ*-νιασ) 18. ουχι 19. ς οτι ειδωλον, inm οτι ειδωλοθυτ., ℵ* nil nisi οτι ειδωλοθυτ. (non item ℵ[a]) 20. ς οτι α θυει, atque ς ℵ add τα εθνη | δαιμ. θυει και ου θεω 23. bis παντα μοι εξεστιν 24. ετερου: add εκαστοσ 26. του γαρ κυρ. 27. ει δε τισ 28. ειδωλοθυτον | συνειδησιν: add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ

---

5 Num 14, 30. 26, 64 s. **6** 11. Num 11, 4. **7** Ex 32, 6. **8** Num 25, 1. 9. **9** Num 21, 5 s. **10** Num 14, 2. 37. **11** Rom 15, 4. Heb 9, 26. **13** 1, 9. **14** 1 Ioh 5, 21. **16** 11, 24 ss. **17** 12, 12. Rom 12, 5. **18** Lev 7, 6. **19** 8, 4. **22** Deut 32, 21. **23** 6, 12. **24** Phil 2, 4. **26** Ps 23 (24), 1. **27** Lc 10, 7.

29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ
ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ συνειδήσεωσ; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω,
τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε
εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰσ δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοισ
γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν
ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.
(XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ.

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ παρέδωκα
ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶσ εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ
ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ
Χριστοῦ ὁ θεόσ. 4 πᾶσ ἀνὴρ προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ
ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ
προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ·
ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή,
καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακα-
λυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν
καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν
ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρόσ· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ
τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξου-
σίαν ἔχειν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ
ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ
ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.
13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ
προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσισ αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν
κομᾷ ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ
κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν οὐκ
ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ
εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ
ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέροσ τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ
αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχο-
μένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστοσ

---

30. ει: add δε 32. απροσκ. γινεσθ. και ιουδ. 33. συμφερον
XI. 2. δε υμασ: add αδελφοι 3. B η κεφαλη χριστοσ | om του 5. ϛ B την κεφ. εαυτησ 6. κειρασθω: B add η ξυρασθω 7. ϛ ℵ* om η ante γυνη 11. ουτε γυν. χωρ. ανδροσ: post ουτε ανηρ χω. γυν. 14. ουδε: praem ἢ αυτη η φυσισ 17. B παραγγελλων ο. επαινων (sic) | κρειττον | αλλ | ηττον 18. εν τη εκκλησια 19. B ινα και οι

---

31 Col 3, 17.
XI. 1 4, 16. 3 Eph 5, 23. 9 Gen 2, 23. 18. 17 22. 18 1, 11. 3, 3.

γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ
μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκ-
κλησίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχοντασ; τί εἴπω
ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ
τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρ-
εδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου
ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσ-
αύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν πίνητε,
εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ
τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ.
27 ὥστε ὃσ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίωσ,
ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ
ἄνθρωποσ ἑαυτόν, καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου
πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια-
κρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρρωστοι καὶ
κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινό-
μενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.
33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε.
34 εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ
λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε
ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι.
3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα
Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν· κύριοσ Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεισ
διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· 6 καὶ διαιρέσεισ ἐνεργημάτων εἰσίν,
ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ
φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύ-
ματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ, ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
9 ἑτέρῳ πίστισ ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ

---

22. υμιν ειπω | επαινεσω: B επαινω | ὑμᾶσ ἐν τούτῳ; 23. παρεδιδοτο 24. ειπεν: add λαβετε φαγετε | το υπ. υμων: add κλωμενον 25. εαν: αν 26. εαν: αν | το ποτηριον: add τουτο | αχρισ ου αν 27. τον αρτον: add τουτον | του κυρ. αναξιωσ: ℵ add του κυριου | om του ante αιματ. 29. και πινων: add αναξιωσ | το σωμα: add του κυριου 31. ει δε: ει γαρ 32. υπο κυριου 34. ει δε τισ

XII. 2. om οτε 3. αναθεμ. ιησουν et κυριον ιησουν 6. B και ο αυτοσ | θεοσ: ς praem εστι, item B add post ενεργων 9. ετερω: add δε | εν τω ενι: ς ℵ εν τω αυτω

---

23 15, 3. 23 ss. Lc 22, 19 s. Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss. 25 Ex 24, 8.
XII. 3 1 Ioh 4, 2 s. 4 Rom 12, 6.

ἑνὶ πνεύματι, **10** ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·
11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκά-
στῳ καθὼσ βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ
μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ· **13** καὶ
γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ εἰσ ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι
εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.
14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. **15** ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ·
ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ σώματοσ. **16** καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ. **17** εἰ ὅλον τὸ
σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή, εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησισ; **18** νυνὶ δὲ
ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼσ ἠθέλησεν.
19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ σῶμα; **20** νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη,
ἓν δὲ σῶμα. **21** οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ
ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· **22** ἀλλὰ πολλῷ
μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν,
23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ τιμὴν περισσοτέραν
περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, **24** τὰ
δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ
ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺσ τιμήν, **25** ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι,
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. **26** καὶ εἴτε πάσχει ἓν
μέλοσ, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συνχαίρει πάντα τὰ
μέλη. **27** ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ. **28** καὶ οὓσ
μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ, δεύτερον προφήτασ,
τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ,
κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν. **29** μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆ-
ται; μὴ πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; **30** μὴ πάντεσ χαρίσματα
ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύουσιν;
31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

---

10. B om δε sec et tert | ς B διακρισεισ | ετερω: add δε | B om αλλω δε ερμ. γλωσσ. 12. εχει πολλα | του σωματοσ: add του ενοσ 13. εν πνευμα: praem εισ 15 et 16. ς bis ad finem σώματοσ; habet 18. B νυν 19. B om τα 20. B om μεν 21. om ο ante οφθ. 23. ς[e] 1624. ατιμωτερα 24. αλλ | τω υστερουντι | B τι περισσοτερον δουσ 25. ς B σχισμα 26. B και ει τι πασχ. | συμπασχ. et συγχαιρ. | δοξαζ. εν μελ. 28. επειτα sec: ειτα | αντιληψεισ | א* om γενη 31. μειζονα: κρειττονα

---

12 27. 6, 15. Rom 12, 4 s. **13** Gal 3, 28. **28** 9. 10. Eph 4, 11. **31** 14, 1.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην
δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προ-
φητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω
πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.
3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου
ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακρο-
θυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ
φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζε-
ται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα
στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται·
εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσισ, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρουσ γὰρ
γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ
ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιοσ, ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρό-
νουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζόμην ὡσ νήπιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ
νηπίου. 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον
πρὸσ πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼσ καὶ
ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων
δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προ-
φητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶσ
γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ
λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν
οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ
λαλεῖν γλώσσαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.
6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσσαισ λαλῶν, τί ὑμᾶσ ὠφελήσω,
ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ;

XIII. 2. και εαν sec loc: B καν | μεθιστανειν | $ς^{e}$ ουδεν 3. και εαν pri: B καν | $ς^{e}$ ψωμιζω | B και αν sec loc | ς καυθησωμαι, ℵ B καυχησωμαι | ς B ουδεν 4. χρηστεύεται· ἡ ἀγ. οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγ. οὐ περπερεύεται, οὐ | η αγαπη tert loc: B om 5. B ου ζητ. το μη εαυτησ 6. ς ℵ συγχαι. 8. B om η | εκπιπτει | B προφητεια καταργηθησεται | ℵ γνωσισ (sic) καταργηθησονται 10. τοτε το εκ 11. ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρ., ωσ νηπ. ελογι. | οτε sec: add δε | B εγενομην

XIV. 2. ουκ: ℵ ουχ | τω θεω 5. μειζ. γαρ 6. νυνι | ℵ om η post λαλησω | ς B η εν διδαχ.

XIII. 2 14, 3 ss. 5 10, 24. Phil 2, 4. 9 12. 12 8, 3.
XIV. 1 12, 31. 5 13.

7 ὅμωσ τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν
τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται εἰσ πόλε-
μον; 9 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶσ
γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ. 10 τοσαῦτα
εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ
εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαροσ καὶ ὁ λαλῶν
ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ. 12 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων,
πρὸσ τὴν οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λα-
λῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ,
τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν;
προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι,
ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇσ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν
τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ
οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ᾽ ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδο-
μεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατηχήσω,
ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε,
ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερο-
γλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽ οὕτωσ εἰσ-
ακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ
τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ
τοῖσ πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ
πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπιστοσ ἢ ἰδιώ-
τησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτὰ τῆσ
καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει
τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλμὸν ἔχει, δι-
δαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸσ
οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τισ λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον
τρεῖσ, καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ εἷσ διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ,
σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ
τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ

---

7. B διαστολην φθογγου 8. ϛ B φων. σαλπ. 10. εισιν: εστιν | ουδεν: add αυτων 13. διοπερ 14. B om γαρ 15. ℵ προσευξωμαι τω πνευ. | B om και ante τω (ϛ[e] 1624. om per err.) νοϊ 16. ευλογησησ | ϛ τω πνευματι, ℵ[c] B εν πνευματ. | επειδη: B επει 17. B αλλα 18. τω θεω: add μου | ϛ B γλωσσαισ | λαλων 19. ϛ ℵ[a] αλλ, ℵ[*] om | τω νοϊ: δια του νοοσ 21. ℵ[*] τι γεγραπται | ετερων: ετεροισ 23. συνελθη: B ελθη | παντ. γλωσσ. λαλω. | B om η απιστοι 25. τα κρυπτα: praem και ουτω | ο (ita et. B) θεοσ οντωσ 26. εκαστοσ: add υμων | γλωσσ. εχει, αποκαλ. εχει | γενεσθω 28. B ερμηνευτησ

---

21 Es 28, 11 s. 26 Eph 4, 12.

καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω **31** δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντεσ προφητεύειν,
ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ πάντεσ παρακαλῶνται. **32** καὶ πνεύματα προ-
φητῶν προφήταισ ὑποτάσσεται· **33** οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ
εἰρήνησ.
῾Ωσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῶν ἁγίων, **34** αἱ γυναῖκεσ ἐν ταῖσ
ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθω-
σαν, καθὼσ καὶ ὁ νόμοσ λέγει. **35** εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ
ἰδίουσ ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ.
36 ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ μόνουσ κατήντησεν;
37 Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω
ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· **38** εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. **39** ὥστε, ἀδελφοί
μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαισ· **40** πάντα
δὲ εὐσχημόνωσ καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ
καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, **2** δι᾽ οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγ-
γελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. **3** παρέδωκα
γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰσ γραφάσ, **4** καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ
ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ γραφάσ, **5** καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώ-
δεκα. **6** ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ
πλείονεσ μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμήθησαν. **7** ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν. **8** ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι
ὤφθη κἀμοί. **9** ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστόλων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκα-
νὸσ καλεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· **10** χάριτι
δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ
περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ
σὺν ἐμοί. **11** εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ
ἐπιστεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶσ λέγουσιν
ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; **13** εἰ δὲ ἀνάστασισ νεκρῶν
οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· **14** εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν

---

33. αλλ | ωσ εν πασαισ etc: ϛ ℵ cum antecedd coniung 34. αι γυναικεσ: add υμων | επιτετραπται | αλλ | υποτασσεσθαι 35. ℵ* μανθανειν | B om εστιν | γυναιξιν εν εκκλη. λαλειν 37. B γινωσκετω | του κυριου | εστιν: ℵ B εστιν εντολη, ϛ εισιν εντολαι 38. ϛ B αγνοειτω 39. om μου | B om το ante λαλειν | μη κωλυετε post γλωσσ. | B εν γλωσσ. 40. om δε
XV. 4. τη τριτη ημερα 5. επειτα: ϛ B ειτα 6. πλειουσ | τινεσ δε: add και 7. επειτα sec loco: ϛ B ειτα 10. ℵ* απαντων | αλλ η | η συν εμοι 11. ℵ* πιστευσατε 12. τινεσ εν υμιν

---

33 Rom 15, 33. **34** 1 Tim 2, 11 s. Gen 3, 16.
XV. **1** Gal 1, 11. **3** 11, 23. **3** s. Lc 24, 26 s. Es 53, 8 ss. Ps 15 (16), 10. **5** Lc 24, 34. 36. **8** Act 9, 4. **9** Eph 3, 8. Act 9, 1 ss. **13** s. 16 s.

ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· **15** εὑρισκόμεθα δὲ καὶ
ψευδομάρτυρεσ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν
Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. **16** εἰ γὰρ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· **17** εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται,
ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν, **18** ἄρα καὶ οἱ
κοιμηθέντεσ ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. **19** εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπι-
κότεσ ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. **20** Νυνὶ δὲ Χρι-
στὸσ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. **21** ἐπειδὴ γὰρ δι'
ἀνθρώπου θάνατοσ, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν. **22** ὥσπερ γὰρ ἐν
τῷ Ἀδὰμ πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντεσ ζωοποιη-
θήσονται. **23** ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστόσ, ἔπειτα οἱ
τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, **24** εἶτα τὸ τέλοσ, ὅταν παραδιδοῖ τὴν
βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξου-
σίαν καὶ δύναμιν. **25** δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντασ τοὺσ
ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. **26** ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται ὁ θάνατοσ.
27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα
ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ τὰ πάντα· **28** ὅταν δὲ
ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸσ ὁ υἱὸσ ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι
αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸσ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλωσ
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; **30** τί καὶ ἡμεῖσ
κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; **31** καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν
καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. **32** εἰ κατὰ
ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
ρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. **33** μὴ πλανᾶσθε·
φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. **34** ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ ἁμαρ-
τάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν· πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;
36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· **37** καὶ ὃ σπεί-
ρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι
σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· **38** ὁ δὲ θεὸσ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλη-
σεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. **39** οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ
σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτη-
νῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. **40** καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια

---

14. αρα και: ς B om και | κενη δε και | υμων: B ημων 15. τον χριστον: ℵ* add αυτου 17. η πιστ. υμων: B add εστιν | ετι: ℵ* praem και 19. εν χριστω: post ηλπ. εσμεν 20. τ. κεκοιμημενων: add εγενετο 21. ο θανατοσ 23. δε: ℵ* om | ς (sed ς[e] non amplius 1656.) om του ex err. 24. ℵ παραδιδω, ς παραδω 25. αχρισ ου αν 26. εσχ. εχθρ. κατ. ο θαν.: ℵ[a] post παντα γ. υπε. υπο τ. ποδ. αυτ. 27. οτι pri: B om 28. ℵ* om οταν δε υπ. αυ. τα παντ. (suppl ℵ[a]) | τοτε και: B om και | B om τα tert loc 29. νεκρῶν, εἰ | υπερ αυτων: υπ. των νεκρων 31. υμετεραν: ς (non ς[e]) ημετεραν | αδελφοι: om 33. χρῆσθ' 34. λαλω: λεγω 35. ς ℵ αλλ 36. αφρον 37. σπειρεισ sec (et. ℵ[a]): ℵ[a] om 38. αυτω διδωσι | το ιδιον 39. αλλη μεν: add σαρξ | om σαρξ ante πτηνων | πτηνων — ιχθυων: ιχθυων — πτηνων

---

20 Col 1, 8. **21** s. Rom 5, 12 ss. **25** Ps 109 (110), 1. Mt 22, 44. Heb 10, 13 pp. **27** Ps 8, 7 (6). Eph 1, 22. Heb 2, 8. **31** Rom 8, 36. **32** Es 22, 13. **34** 6, 5.

ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. **41** ἄλλη
δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ
ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. **42** οὕτωσ καὶ ἡ ἀνάστασισ τῶν νεκρῶν. σπείρε-
ται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· **43** σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν
δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. **44** σπείρεται σῶμα
ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ
πνευματικόν. **45** οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ Ἀδὰμ
εἰσ ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ Ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα ζωοποιοῦν. **46** ἀλλ᾽ οὐ πρῶ-
τον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. **47** ὁ πρῶτοσ
ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ, ὁ δεύτεροσ ἄνθρωποσ ἐξ οὐρανοῦ. **48** οἷοσ ὁ χοϊ-
κόσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ ὁ ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼσ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρο-
νομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. **51** ἰδοὺ
μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντεσ οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντεσ δὲ ἀλλαγησόμεθα,
52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ
οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. **53** δεῖ γὰρ τὸ
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. **54** ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ ὁ γεγραμμένοσ· κατεπόθη
ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ. **55** ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θάνατε τὸ
κέντρον; **56** τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμισ τῆσ
ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ. **57** τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **58** ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδό-
τεσ ὅτι ὁ κόποσ ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

XVI.

1 Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα ταῖσ ἐκκλη-
σίαισ τῆσ Γαλατίασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε. **2** κατὰ μίαν σαββάτου
ἕκαστοσ ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν
ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. **3** ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε,
δι᾽ ἐπιστολῶν τούτουσ πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ·

---

40. ϛ ℵ αλλ 44. ει ante εστ. σωμα: om | εστιν και: και εστι σωμα 45. ανθρωποσ: B om 47. ο δευτ. ανθρωποσ: add ο κυριοσ 49. ϛ B φορεσομεν 50. δυνανται 51. παντεσ: ϛ ℵ add μεν | ου κοιμηθ. παντ. δε αλλ.: ℵ κοιμηθ. ου παντ. δε αλλ. 54. το φθαρτ. τουτ. ενδ. αφθαρσ. και: ℵ* om | ℵ την αθανασιαν | B νεικοσ (et. v. sq) 55. νικοσ — κεντρον: κεντρ. — νικ. | θανατε bis: altero loc αδη et id quidem ante το νικοσ

XVI. 2. σαββατου (et. $ℵ^{a}$): ℵ* σαββατω, ϛ σαββατων | B εαν | $ℵ^{c}$ ευοδωθη 3. B ουσ αν | δι᾽ ἐπιστολῶν cum antecedd coni

---

45 Gen 2, 7. **50** 6, 9 s. **52** 1 Thess 4, 15 s. **54** Es 25, 8. **55** Hos 13, 14. **56** Rom 5, 12. 20.
XVI. **1** Rom 15, 26.

4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. **5** ἐλεύσομαι
δὲ πρὸσ ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, **6** πρὸσ
ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ με προπέμψητε
οὗ ἐὰν πορεύωμαι. **7** οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ
χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ ἐπιτρέψῃ. **8** ἐπιμενῶ δὲ ἐν
Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ· **9** θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ,
καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ ὑμᾶσ·
τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· **11** μή τισ οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ.
προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρόσ με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν
μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ,
ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. **14** πάντα
ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν
ἀπαρχὴ τῆσ Ἀχαΐασ καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ ἔταξαν ἑαυτούσ· **16** ἵνα
καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κο-
πιῶντι. **17** χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ
Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· **18** ἀνέπαυσαν γὰρ
τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ Ἀσίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ
πολλὰ Ἀκύλασ καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. **20** ἀσπάζον-
ται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. **22** εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν κύριον,
ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. **23** ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ᾽ ὑμῶν.
24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

4. ℵ[c] B αξιον η 6. B καταμενω | B om και 7. ελπιζ. δε | επιτρεπη 10. καγω: B εγω, ς και εγω 11. δε: ℵ* om | B προσ εμε 12. απολλω (et. ℵ[a]): ℵ* om | πολλα: ℵ* praem δηλω υμιν οτι 15. δε: ℵ* om | στεφανα: ℵ[c] add και φορτουνατου 17. φουρτουνατου | υμετερον: ς ℵ υμων 19. ασπαζεται: ς B -ζονται | πρισκιλλα 22. τον κυριον: add ιησουν χριστον 23. ιησου: add χριστου 24. ς ℵ add in fine αμην

---

5 Act 19, 21. 20, 2 s. **7** 4, 19. **8** Act 19, 8. **9** 2 Cor 2, 12. **10** 4, 17. Act 19, 22. **11** 1 Tim 4, 12. **12** 3, 5. Act 19, 1. **15** 1, 16. Rom 16, 5. **17** 2 Cor 11, 9. **19** Act 18, 2. Rom 16, 5. **20** Rom 16, 16 ss. **21** 2 Thess 3, 17. Col 4, 18. **23** Rom 16, 24.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ Τιμόθεοσ
ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν
τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ, 4 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶσ
ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι ἡμᾶσ παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ
θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἧσ παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι
καθὼσ περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ Χρι-
στοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ
ὑμῶν παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ
ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότεσ ὅτι ὡσ
κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν τῆσ
γενομένησ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε
ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ
θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ
τῷ ἐγείροντι τοὺσ νεκρούσ, 10 ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶσ καὶ
ῥύσεται, εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ χάρισμα
διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησισ ἡμῶν αὕτη ἐστίν,
τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ,
οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισ-

---

* ς^e παυλου του αποστολου η πρ. κορινθιουσ επιστ. δευτερα, ς η προσ τουσ κορινθιουσ δευτερα.

I. 1. ιησου χριστου 5. δια του χριστου: om του 6. B ειτε δε θλιβ. υπερ τ. υμ. παρακλησ. (om και σωτ.) τησ ενεργουμενησ εν υπομ. τ. αυτ. παθ. ων κ. ημ. πασχ. και η ελπ. υμων (sic) βεβ. υπ. υμων· ειτε παρακ. υπερ τ. υμ. παρακλ. και σωτηριασ, ς ειτε δε θλιβ. υπ. τ. υμ. παρακλ. και σωτηρι. τησ ενεργουμενησ usq ων και ημεισ πασχομεν, tum ponit ειτε παρακαλουμ. υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριασ, a quibus pergit και η ελπ. ημ. βεβαι. υπερ υμων 8. περι: ς B υπερ | τησ γενομενησ: add ημιν | εβαρηθημεν υπερ δυναμιν 9. ℵ αλλ αυτοι 10. B* ερυσατο | και ρυσεται: κ. ρυεται | B om οτι ante και ετι 11. B ευχαρ. υπ. υμων 12. αγιοτητι: απλοτητι | ς B ειλικρινεια | om του | B και ουχ εν

---

1. 1 s. 1 Cor 1, 1 pp. 3 Eph 1, 3. Rom 15, 5. 5 Col 1, 24. 7 Phil 3, 10. 10 2 Tim 4, 18. 11 Rom 15, 30. 12 1 Cor 2, 4 s.

σοτέρως δὲ πρὸσ ὑμᾶσ. **13** οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώ-
σκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, **14** καθὼσ
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖσ
ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸσ ὑμᾶσ ἐλθεῖν,
ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, **16** καὶ δι᾽ ὑμῶν διελθεῖν εἰσ Μακεδονίαν, καὶ
πάλιν ἀπὸ Μακεδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ
τὴν Ἰουδαίαν. **17** τοῦτο οὖν βουλόμενοσ μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην;
ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ᾽ ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ
οὒ οὔ; **18** πιστὸσ δὲ ὁ θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ
καὶ οὔ. **19** ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι᾽ ἡμῶν κη-
ρυχθείσ, δι᾽ ἐμοῦ καὶ Cιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. **20** ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ
καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸσ δόξαν δι᾽ ἡμῶν. **21** ὁ δὲ βεβαιῶν
ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ Χριστὸν καὶ χρίσασ ἡμᾶσ θεόσ, **22** ὁ καὶ σφραγισάμενοσ
ἡμᾶσ καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι
φειδόμενοσ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰσ Κόρινθον· **24** οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν
τῆσ πίστεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ ὑμᾶσ ἐλθεῖν.
2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενοσ ἐξ
ἐμοῦ; **3** καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ᾽ ὧν ἔδει με
χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ ὑμᾶσ ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.
4 ἐκ γὰρ πολλῆσ θλίψεωσ καὶ συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν
δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσο-
τέρωσ εἰσ ὑμασ.

5 Εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ, ἵνα μὴ
ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. **6** ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν
πλειόνων, **7** ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι,
μήπωσ τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτοσ. **8** διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ
κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην· **9** εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δο-

---

13. B om αλλ | B om η και επιγιν. | οτι και εωσ 14. om ημων post κυριου | ιησου: add χριστου 15. προτερον (ℵ* om, suppl[a]): pon post πρ. υμ. ελθειν | χαριν: ℵ[c] B χαραν | εχητε 17. βουλευομενοσ 18. ουκ εστιν: ουκ εγενετο 19. ο γαρ του θεου | ϛ B ιησουσ χριστοσ 20. διο και δι αυτου: και εν αυτω 21. B υμασ συν υμιν | ημασ sec: B υμασ 22. ο και σφραγ.: ℵ* om ο | ϛ B αρραβωνα

II. 1. δε: B γαρ | ελθ. εν λυπη προσ υμασ 2. και τισ: add εστιν 3. εγραψα: add υμιν | σχω: εχω 5. αλλ 7. B om μαλλον

---

14 1 Cor 1, 8. 16 1 Cor 16, 5. 17 Mt 5, 37. Iac 5, 12. 18 1 Cor 1, 9. 21 1 Cor 1, 8.
22 5, 5.
II. 3 Phil 2, 27. 6 1 Cor 5, 3 ss.

κιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ
γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν Τρῳάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρασ
μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ
εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ
Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ Χριστῷ
καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζομένοισ, καὶ ἐν τοῖσ ἀπολ-
λυμένοισ, 16 οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ
εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκανόσ; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ κα-
πηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ᾽ ὡσ ἐκ θεοῦ
κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ τινεσ
συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖσ
ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη
ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ δια-
κονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν, ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντοσ,
οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναισ, ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶν καρδίαισ σαρκίναισ. 4 πεποίθησιν
δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸσ τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ᾽ ἑαυτῶν
ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡσ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἱκανότησ ἡμῶν ἐκ τοῦ
θεοῦ, 6 ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ διακόνουσ καινῆσ διαθήκησ, οὐ γράμματοσ
ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ
δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν
δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον
Μωϋσέωσ διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶσ
οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ
τῆσ κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαιοσύνησ
δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν
τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ
μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

9. ει: B η (i. e. ῄ) 10. καγω: και εγω | εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι 16. εκ bis: om 17. B αλλα pri loc | ς B ειλικρινειασ | κατενωπιον του θεου

III. 1. B συνισταν | η μη: ει μη | εξ υμων: add συστατικων 2. εγγεγραμμ. | ℵ καρδ. υμων 3. εγγεγραμμ. | ς^e αλλα εν | καρδιαισ: -διασ 5. αφ εαυτων: post ικαν. εσμεν | τι: B om | ωσ εξ εαυτων: B εξ αυτων 6. ς B αποκτεινει 7. B εν γραμματι | εν λιθοισ | μωσεωσ 9. τη διακονια: ς B η διακονια | δοξη: praem εν 10. ουδε δεδοξασται | ενεκεν

12 Act 16, 8. 13 7, 5 ss. 14 Col 2, 15.
III. 1 5, 12. 2 1 Cor 9, 2. 3 Ex 31, 18. 6 Ioh 6, 63. 7 Ex 34, 29 ss.

12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, 13 καὶ οὐ
καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ
ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπω-
ρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα
ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν
Χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆσ
κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸσ
κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ
τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖσ δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ
τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ
δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκα-
κοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ, μὴ περιπατοῦντεσ ἐν
πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀλη-
θείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυ-
μένοισ ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλωσεν
τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου
τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺσ κηρύσ-
σομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δούλουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.
6 ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ λάμψει, ὃσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρ-
δίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ
Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερ-
βολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ'
οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ'
οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε
τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ
θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν
τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν
ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον·
ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖσ πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν,

---

13. μωσησ | εαυτου: B αυτου 14. B αλλα | om ημερασ | ὅτι: ὅ,τι 15. om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16. ς B ηνικα δ' αν 17. ελευθερια: praem εκει 18. B καθωσπερ

IV. 1. εκκακουμεν 2. αλλ | B συνιστανοντεσ, ς συνιστωντεσ 4. αυγασαι: add αυτοισ 5. κ ιησουν χριστ. κυριον | κ* δια ιησου 6. ο θεοσ: B om ο | λαμψαι | ς κ εν προσωπ. ιησου χριστ. 10. τ. νεκρω. του κυριου ιησου | ς B εν τω σωματι ημων 12. ωστε ο μεν 13. διο και: ς B om και

---

13 Ex 34, 33.
IV. 4 Col 1, 15. 6 Gen 1, 3. 11 Rom 8, 36. 13 Ps 115 (116), 10.

14 εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ
καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονά-
σασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ διαφθείρεται,
ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. 17 τὸ γὰρ παραυτίκα
ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ
δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ
μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ καταλυθῇ,
οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύ-
σασθαι ἐπιποθοῦντεσ, 3 εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
4 καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν
ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ.
5 ὁ δὲ κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν τὸν ἀρα-
βῶνα τοῦ πνεύματοσ. 6 θαρροῦντεσ οὖν πάντοτε καὶ εἰδότεσ ὅτι ἐνδημοῦντεσ
ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ πίστεωσ γὰρ περιπατοῦ-
μεν, οὐ διὰ εἴδουσ· 8 θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ
τοῦ σώματοσ καὶ ἐνδημῆσαι πρὸσ τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,
εἴτε ἐνδημοῦντεσ εἴτε ἐκδημοῦντεσ, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺσ γὰρ πάν-
τασ ἡμᾶσ φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κο-
μίσηται ἕκαστοσ τὰ διὰ τοῦ σώματοσ πρὸσ ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φαῦλον.
11 Εἰδότεσ οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν, θεῷ δὲ
πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖσ συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.
12 οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντεσ ὑμῖν
καυχήματοσ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸσ τοὺσ ἐν προσώπῳ καυχωμένουσ καὶ
μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ
γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶσ, 15 κρίναντασ τοῦτο, ὅτι εἷσ ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντεσ ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα
οἱ ζῶντεσ μηκέτι ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερ-
θέντι. 16 ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε εἴ

---

14. B om κυριον | συν ιησου: δια ιησου 16. εκκακουμεν | ο εσω ημων: ο εσωθεν (sine ημ.) 17. B om ημων | א* om εισ υπερβο.

V. 3. ειγε: B ειπερ 4. εφ ω: ς (non ς^e) επειδη | א αλλα 5. א* ο θεοσ | ο και δουσ | αρραβωνα 8. א θαρρουντεσ δε και | א* om εκ 10. φαυλον: ς B κακον 12. ου γαρ παλιν | B διδοντ. ημιν | א B υπερ υμων | και ου καρδια 15. οτι ει εισ 16. ει δε και

---

14 1 Cor 6, 14.
V. 2 Rom 8, 23. 4 1 Cor 15, 53. 5 1, 22. Eph 1, 13 s. 8 Phil 1, 23. 10 Rom 14, 10. Eph 6, 8. Ioh 5, 29. 12 3, 1. 17 Gal 6, 15.

τισ ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά.
18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ
καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆσ καταλλαγῆσ, **19** ὡσ ὅτι θεὸσ ἦν ἐν
Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. **20** ὑπὲρ Χρι-
στοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ
Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. **21** τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
δέξασθαι ὑμᾶσ· — **2** λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ
σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸσ εὐπρόσδεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
σωτηρίασ· — **3** μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντεσ προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ
ἡ διακονία, **4** ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπο-
μονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ, **5** ἐν πληγαῖσ, ἐν
φυλακαῖσ, ἐν ἀκαταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυπνίαισ, ἐν νηστείαισ, **6** ἐν
ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν
ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, **7** ἐν λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων
τῆσ δικαιοσύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, **8** διὰ δόξησ καὶ ἀτιμίασ, διὰ
δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ, **9** ὡσ ἀγνοούμενοι καὶ
ἐπιγινωσκόμενοι, ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ
μὴ θανατούμενοι, **10** ὡσ λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολλοὺσ
δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ μηδὲν ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.
11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πε-
πλάτυνται· **12** οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ
ὑμῶν· **13** τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.
14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; **15** τίσ δὲ συμφώνησισ
Χριστοῦ πρὸσ Βελίαρ, ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ ἀπίστου; **16** τίσ δὲ συν-
κατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ γὰρ ναὸσ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ,
καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι
αὐτῶν θεὸσ καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαόσ. **17** Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν
καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξο-

---

17. καινα: add τα παντα 18. δια ιησου χριστου 21. τον γαρ μη | γινωμεθα

VI. 1. υμασ: ℵ* ημασ 4. B συνισταvοντεσ, ς συνιστωντεσ 11. ℵ B η καρδ. υμων 14. η τισ: τισ δε 15. χριστου: χριστω | ς^e βελιαλ | πιστω: B πιστου 16. ς ℵ συγκατ. | ημεισ ει εσμεν: υμεισ ει εστε | ℵ* ναοι | ς ℵ εμπεριπ. | μου: μοι 17. εξελθετε

---

20 Eph 6, 20. **21** 1 Pet 2, 22 ss.
VI. **2** Es 49, 8. **4** 4, 2. **5** 11, 23 ss. **6** Rom 12, 9. **9** 1 Cor 15, 31. **13** 1 Cor 4, 14. **14** Eph 5, 8. 11. **15** 1 Cor 10, 20. **16** 1 Cor 5, 16. Lev 26 11 ss. Heb 8, 10. **17** Es 52, 11. Zeph 3, 19 s.

μαι ὑμᾶσ, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔσεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ
καὶ θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ.
(VII.) 1 Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν
ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύματοσ, ἐπιτελοῦντεσ ἁγιω-
σύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα
ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ
καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία
πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύχησισ ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,
ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰσ Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺσ ταπει-
νοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν
τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν,
ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον
ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ
ἐπιστολῇ οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ
ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,
ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ
ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰσ σωτηρίαν
ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.
11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν
σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,
ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ
πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντοσ οὐδὲ
ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν
ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ
δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρωσ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου,
ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ
ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλή-
σαμεν ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.
15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου
τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.
16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VII. 3. ου προσ κατακρι. | συζην 4. B εν τη χαρα 5. B εσχεν 7. ημιν: ℵ* υμιν 8. B ει δε και | B om γαρ 10. κατεργαζετ. 11. λυπηθηναι: add υμασ | ς ℵ κατειργασατ. | ℵ* επιποθιαν | αλλ εκδικ. | εν τω πραγμ. 12. ουκ: ς B ουχ | εινεκεν ter | B αλλα ενεκ. | ℵ υμων την υπ. υμων, ς° ημων την υπ. υμων 13. επι δε τη: om δε h. l. et pon post περισσ. | τη παρακλ. υμων 14. ℵ* om υμιν | B η καυχη. υμων | η επι τιτου 16. χαιρω: ς° add ουν

---

18 Ier 31, 9. 2 Sam 7. 14.
VII. 5 2, 12. 9 2, 4. 14 9, 2. 15 Eph 6, 5.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν
ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Μακεδονίασ, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεωσ ἡ πε-
ρισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθουσ πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν
εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλότητοσ αὐτῶν· 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ
παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν
χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, 5 καὶ οὐ καθὼσ
ἠλπίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματοσ
θεοῦ, 6 εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶσ Τίτον, ἵνα καθὼσ προενήρξατο οὕτωσ καὶ
ἐπιτελέσῃ εἰσ ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισ-
σεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν
ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν
λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἑτέρων σπουδῆσ καὶ τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον
δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅτι δι' ὑμᾶσ ἐπτώχευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
τήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινεσ
οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ
δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ
καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν
ἔχῃ εὐπρόσδεκτοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν
θλίψισ, ἀλλ' ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰσ τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰσ τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, 15 καθὼσ γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεό-
νασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.

16 Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ
καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότεροσ δὲ ὑπάρ-
χων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ. 18 συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ'
αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μό-
νον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ
χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν
καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ μωμήσηται ἐν τῇ
ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον
ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ. 23 εἴτε ὑπὲρ

VIII. 2. τον πλουτον 3. παρα: υπερ 4. εισ τουσ αγιουσ: add δεξασθαι ημασ 5. B ηλπικαμεν | αλλ 6. B ενηρξατο 7. ℵ εν πιστει | B εξ ημων εν υμιν 8. υμετερασ: ς[e] ημετερασ 9. B om χριστου 12. αν: ς B εαν | εχη τισ 13. υμιν: add δε 16. ℵ[c] δοντι 18. ς B μετ αυτου τ. αδελφ. | B εν τη χαριτι | B om αυτου | προθυ. υμων 21. προνοουμενοι καλα | ℵ* om ενωπιον sec 22. B πεποιθησει δε

VIII. 4 9, 1. 5 Rom 15, 32. 7 1 Cor 1, 5. 8 1 Cor 7, 6. 15 Ex 16, 18. 16 1 Cor 15, 57 ss. 20 6, 3. 21 Rom 12, 17.

Τίτου, κοινωνὸσ ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν καὶ ἡμῶν
καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν μοι ἐστὶν
τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι
Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ
ἠρέθισεν τοὺσ πλείονασ. 3 ἔπεμψα δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα
ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευ-
ασμένοι ἦτε, 4 μήπωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνεσ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶσ
ἀπαρασκευάστουσ καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ ὑπο-
στάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἵνα
προέλθωσιν εἰσ ὑμᾶσ καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν
ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλογίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπεί-
ρων ἐπ᾽ εὐλογίαισ ἐπ᾽ εὐλογίαισ καὶ θερίσει. 7 ἕκαστοσ καθὼσ προῄρηται
τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ.
8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάν-
τοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼσ
γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰσ
τὸν αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰσ βρῶσιν
χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆσ
δικαιοσύνησ ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ
κατεργάζεται δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουρ-
γίασ ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων,
ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆσ δοκι-
μῆσ τῆσ διακονίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμο-
λογίασ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ εἰσ
αὐτοὺσ καὶ εἰσ πάντασ, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων
ὑμᾶσ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. 15 χάρισ τῷ θεῷ ἐπὶ
τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

---

24. ς א ενδειξασθε | και εισ προσωπ.
IX. 1. B εμοι 2. ο εξ υμων ζηλ. 3. B*. το καυχ. υμων 4. B om εαν | ταυτη: add τησ καυχησεωσ 5. εισ: B προσ | προκατηγγελμ. | ς B και μη ωσ | ωσπερ πλεονεξ. 7. προαιρειται 8. δυνατοσ 10. σπερμα: B σπορον | χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 11. B ευχαριστιαν θεου 12. τω θεω: B τ. χριστω 13. B και δια 14. א* (sed ipse* correxit) B υπερ ημων 15. χαρισ δε

---

24 7, 14.
IX. 1 8, 4. 2 8, 10. 3 8, 18 ss. 4 11, 17. 6 Gal 6, 7 s. 7 Prov 22, 8. 9 Ps 111 (112), 9. 10 Es 55, 10. 12 Phil 2, 30. 15 8, 16.

X.

1 Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ Παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ καὶ ἐπιει-
κείασ τοῦ Χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ
εἰσ ὑμᾶσ· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι
τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομένουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ.
3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα
τῆσ στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαίρεσιν ὀχυρω-
μάτων, 5 λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆσ
γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ
Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πλη-
ρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι,
τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ Χριστοῦ, οὕτωσ καὶ
ἡμεῖσ. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσομαι περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν,
ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ
αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ δόξω ὡσ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν.
10 ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματοσ ἀσθενὴσ καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. 11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦ-
τοσ, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντεσ, τοιοῦτοι καὶ παρόντεσ
τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ συνκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν
ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ ἑαυτοὺσ μετροῦντεσ καὶ συν-
κρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα
καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ
μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ ὑμᾶσ
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ
ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κα-
νόνα ἡμῶν εἰσ περισσείαν, 16 εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ
ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν
κυρίῳ καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνόσ ἐστιν δόκιμοσ,
ἀλλ' ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

X. 1. πραοτητοσ | εισ: B δι' 4. ϛ B στρατειασ 7. πεποιθεν: B δοκει πεποιθεναι | εφ: αφ | και ημεισ: add χριστου 8. B om τε | και περισσοτερ. | ϛ B καυχησωμαι | ο κυριοσ: add ημιν 10. αι μεν επιστολαι | φησιν: B φασιν | B εξουδενημενοσ 12. B τολμω | ϛ ℵ εγκρι- et συγκρι- | ℵ* (non item[a]) om εαυτουσ ante μετρουντ. | ου συνιουσιν 13. ουκ: ουχι 14. ου γαρ ωσ μη: B ωσ γαρ μη | ℵ* om γαρ 18. συνιστων | ℵ* δοκιμ. εστ. | B αλλα

X. 1 Rom 12, 1. 8 12, 6. 13, 10. 13 Rom 12, 3. 17 1 Cor 1, 31. Ier 9, 23.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.
2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶσ ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν
παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν Εὔαν
ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆσ ἁπλότητοσ τῆσ
εἰσ Χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον
ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν
ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ'
ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶσιν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν
ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελι-
σάμην ὑμῖν; 8 ἄλλασ ἐκκλησίασ ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν
διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐθενόσ·
9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντεσ ἀπὸ Μακε-
δονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν
ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ αὕτη οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν
τοῖσ κλίμασιν τῆσ Ἀχαΐασ. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν.
12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορ-
μήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀποστόλουσ Χριστοῦ.
14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετασχηματίζεται εἰσ ἄγγελον φω-
τόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡσ διά-
κονοι δικαιοσύνησ· ὧν τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡσ
ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ
κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ.
18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ
ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ κατα-
δουλοῖ, εἴ τισ κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσ-
ωπον ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
δ' ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ.
Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι Χρι-
στοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν
πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ·

XI. 1. ς^e ηνειχεσθε | μικρον τι: ς (non ς^e) om τι | ς^e τησ αφροσυνησ, ς τη αφροσυνη 3. ευαν εξηπατ. | ουτω φθαρη | απλοτητοσ: א^c B add και τησ αγνοτητοσ 4. ς ηνειχεσθε, B ανεχεσθε 5. γαρ: B δε 6. φανερωθεντεσ 8. ουδενοσ 9. υμιν εμαυτον 10. ς (non ς^e) ου σφραγισεται 11. B om οτι 14. ου θαυμαστον 16. μικρον τι καγω 17. ου λαλω κατ. κυρ. 18. ς B κατ. την σαρκα 20. υμασ εισ προσωπον 21. ησθενησαμεν 22. ς (non ς^e) quater εἰσιν, 22. ισραηλιται, item א ισδραη- 23. B εν φυλακ. περισσ., εν πληγ. υπερβαλλ., ς εν πληγ. υπερβαλλ., εν φυλακ. περισσ.

XI. 2 Eph 5, 26 s. 3 Eph 3, 4. 4 Gal 1, 6 ss. 5 12, 11. 8 12, 13. 9 Act 18, 5.

24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκισ τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶσ
ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πε-
ποίηκα. 26 ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν, κινδύνοισ λῃστῶν,
κινδύνοισ ἐκ γένουσ, κινδύνοισ ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοισ ἐν πόλει, κινδύνοισ ἐν
ἐρημίᾳ, κινδύνοισ ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοισ ἐν ψευδαδέλφοισ, 27 κόπῳ καὶ μόχθῳ,
ἐν ἀγρυπνίαισ πολλάκισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαισ πολλάκισ, ἐν ψύχει
καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶσ τῶν παρεκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ' ἡμέραν,
ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίσ ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίσ
σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ
ἀσθενείασ μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν,
ὁ ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ ὁ
ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με,
33 καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχουσ καὶ ἐξέφυγον
τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτασίασ καὶ
ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων,
εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν,
ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω-
πον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν,
4 ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν
ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι,
οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται
ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ. 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων
ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με
κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα,
ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ γὰρ
δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖσ ἀσθε-
νείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ
ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ, ὑπὲρ
Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατόσ εἰμι.

---

24. τεσσαραχ. 25. ερραβδισθ. 27. εν κοπω 28. επισυστασισ | μοι: μου 30. B om μου 31. του κυριου: add ημων | ιησου: add χριστου 32. δαμασκη. πολιν | πιασαι με: ς ℵ add θελων

XII. 1. καυχ. δει: ς καυχ. δη, ℵ καυχ. δε | ου συμφερει μοι | ελευσομ. γαρ 2. B om του ante σωματ. 3. χωρισ: ς ℵ εκτοσ | ουκ οιδα: B om 5. B om μου 6. ακουει: add τι 7. ινα μη: ℵ B praem διο | σαταν | ινα μη υπεραιρωμαι: ℵ* om 9. δυναμισ: add μου | τελειουται | ασθεν. μου: B om μου 10. εν αναγκαισ: ℵ* και αναγκαισ | και στενοχωρ.: εν στενοχ.

---

24 Deut 25, 3. 25 Act 16, 22. 14, 19. 27, 41. 2 Tim 3, 11. 25 ss. 6, 4 ss. 30 12, 5. 31 Rom 1, 25. 9, 5. Gal 1, 20. 33 Act 9, 25.
XII. 1 11, 30. 3 11, 11. 5 11, 30.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν
συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν
εἰμι. **12** τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπο-
μονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. **13** τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε
ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν;
χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. **14** ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.
15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν.
εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι;

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ
ὑμᾶς ἔλαβον. **17** μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
ὑμᾶς; **18** παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτη-
σεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λα-
λοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. **20** φοβοῦμαι
γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ
θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώ-
σεις, ἀκαταστασίαι· **21** μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ
τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. **2** προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύ-
τερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν
ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. **3** ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦν-
τος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. **4** καὶ γὰρ
ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦ-
μεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. **5** ἑαυτοὺς
πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε

11. αφρων: add καυχωμενος | B ουδεν γαρ τι 12. ς ℵ κατειργασθη | εν σημειοις και 13. ηττηθητε 14. om τουτο | καταναρκησω: add υμων | αλλ υμας | ς B αλλ οι 15. ει: add και | αγαπω: ς B αγαπων (sequitur ἀγαπῶμαι.) | ηττον 16. ℵ ου κατεναρκησα | υμας: ℵ υμων | αλλ 19. παλαι: παλιν | ς ἀπολογούμεθα; | κατενωπιον του θεου 20. ς B ερεις | ς ℵ ζηλοι 21. ελθοντα με ταπεινωση ο | ς ℵ ταπεινωση

XIII. 1. επι: ℵ* praem ινα | ℵ η τριων 2. απων νυν: add γραφω 4. και γαρ pri: add ει | ς[e] (non ς) και γαρ και ημεις | εν αυτω: ℵ συν αυτω | ζησομεθα | εις υμας: B om 5. η ουκ: ℵ* om η

11 6. 11, 5. **12** 1 Cor 9, 2. **13** 11, 8. **14** 13, 1. **18** 8, 6. 18. **20** 1 Cor 3, 3 pp. **21** 13, 2.
XIII. **1** 12, 14. Deut 19, 15.

ἑαυτοὺσ ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ
ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸσ τὸν θεὸν
μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα
ὑμεῖσ τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖσ δὲ ὡσ ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι
κατὰ τῆσ ἀληθείασ, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖσ
ἀσθενῶμεν, ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμωσ χρήσωμαι κατὰ
τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ
φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.
12 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ.
13 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ
κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ
σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Γαλατίασ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντοσ
ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ τοῦ
ἐνεστῶτοσ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ δόξα
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντοσ ὑμᾶσ
ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινέσ
εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ ἢ ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ'
ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡσ προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν

5. ς B ιησουσ χριστοσ | εν υμιν: ς ℵ add εστιν 7. ευχομαι | ℵ ποιειτε
8. ς B αλλ υπερ 9. τουτο δε και 10. εδωκ. μοι ο κυριοσ 13. χριστου:
B om | υμιν: add αμην

*ς η προσ γαλατασ επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστολου η
προσ γαλατ. επιστολη

I. 3. ημων: ℵ post πατροσ pon 4. περι: ς B υπερ | του ενεστωτοσ
αιωνοσ | ℵ* κατα θελημα 7. ℵ* (non item[a]) om κ. θελοντ. 8. B καν | ς B
ευαγγελιζηται, additque ς υμιν, quod B praem 9. ℵ* προειρηκα

10 10, 8. 11 Rom 15, 33. 12 Rom 16, 16 pp.
I. 2 Act 16, 6. 3 Rom 1, 7 ss. 4 2, 20. Tit 2, 14. 5 Rom 16, 27 ss. 7 5, 10.

λέγω, εἴ τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι
γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ ἀρέσκειν; εἰ ἔτι
ἀνθρώποισ ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν ἤμην.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ
ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον
αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε
γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺσ συνηλικιώτασ ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρωσ ζηλω-
τὴσ ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφο-
ρίσασ με ἐκ κοιλίασ μητρόσ μου καὶ καλέσασ διὰ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ
16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖσ
ἔθνεσιν, εὐθέωσ οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ
Ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ Ἀραβίαν,
καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ
Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε·
19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ κλίματα τῆσ Cυρίασ καὶ τῆσ Κιλικίασ. 22 ἤμην
δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Ἰουδαίασ ταῖσ ἐν Χριστῷ,
23 μόνον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ Ἱεροσόλυμα μετὰ
Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ
ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ
τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτοσ ὁ
σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ
ψευδαδέλφουσ, οἵτινεσ παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν
ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν· 5 οἷσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸσ ὑμᾶσ.
6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει·
πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν
προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
ἀκροβυστίασ καθὼσ Πέτροσ τῆσ περιτομῆσ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσασ Πέτρῳ εἰσ

---

10. ει: add γαρ 11. δε: ℵ[a] B γαρ 12. ℵ ουδε εδιδαχθ. 15. ο αφο-
ρισασ: ς ℵ praem ο θεοσ 17. B ουδε απηλθον | αλλ 18. ς B ετη τρια |
κηφαν: πετρον 19. ℵ ουκ (B ουχ) ιδον 21. ℵ* (non[a]) om τησ sec
II. 1. συμπαραλ. 3. B om ο ante συν 4. καταδουλωσωνται 6. ο θεοσ:
ς B θεοσ

---

13 Act 8, 3. 9, 21. 14 Act 22, 3. 18 Act 9, 26. 21 Act 9, 30. 15, 41.
II. 2 Act 15, 2. 11, 30. Phil 2, 16. 6 Rom 2, 11.

ἀποστολὴν τῆσ περιτομῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ τὰ ἔθνη, **9** καὶ γνόντεσ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβοσ καὶ Κηφᾶσ καὶ Ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ εἰσ τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· **10** μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶσ εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. **12** πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰσ ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ· **13** καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. **14** ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; **15** ἡμεῖσ φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, **16** εἰδότεσ δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεωσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. **17** εἰ δὲ ζητοῦντεσ δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. **18** εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. **19** ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. **20** Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντόσ με καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. **21** οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸσ δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ' ὀφθαλμοὺσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; **2** τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; **3** οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; **4** τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. **5** ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; **6** καθὼσ Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. **7** γινώσκετε ἄρα

---

9. ινα ημεισ: ℵ[a] add μεν 11. κηφασ: πετροσ 12. ℵ B οτε δε ηλθεν 13. και οι: B om και | ιουδαιοι: ℵ* add παντεσ 14. κηφα: πετρω | ς ουχ ιουδαϊκωσ, ℵ[c] B ουχι ιουδ. | ζησ: pon ante και ο. ιουδ. | πωσ: τι 16. ἁμαρτωλοί· [16]εἰδότεσ | δε: om | ιησου χριστου | B εισ ιησουν χριστον | οτι: διοτι | εξ εργ. νομ. post ου δικαι. pon 18. συνιστημι | του υιου τ. θεου: B του θεου και χριστου

III. 1. εβασκανεν: add τη αληθεια μη πειθεσθαι | προεγραφη: add εν υμιν

---

9 Act 15, 12 ss. **10** Act 11, 29 s. **11** Act 15, 35. **12** Act 11, 3. **16** 3, 11. Rom 3, 20. Ps 142 (143), 2. **20** 1, 4. Eph 5, 2.
III. **2** 5. Rom 10, 17. **6** Gen 15, 6. Rom 4, 3. Iac 2, 23.

ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι
ἐκ πίστεωσ δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεόσ, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευ-
λογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν
τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν·
γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖσ γεγραμ-
μένοισ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ
δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται· 12 ὁ δὲ
νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ, ἀλλὰ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖσ.
13 Χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νόμου γενόμενοσ ὑπὲρ
ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ ξύλου,
14 ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ λάβωμεν διὰ τῆσ πίστεωσ.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυρωμένην δια-
θήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ
ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ
πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ· καὶ τῷ σπερματί σου, ὅσ ἐστιν Χριστόσ. 17 τοῦτο
δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ
τριάκοντα ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι'
ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ. 19 τί οὖν ὁ νόμοσ; τῶν παραβάσεων χάριν
προσετέθη, ἄχρισ οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων,
ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν.
21 ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη
νόμοσ ὁ δυνάμενοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ
πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖσ πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν
πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰσ τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀπο-
καλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμοσ παιδαγωγὸσ ἡμῶν γέγονεν εἰσ Χριστόν, ἵνα
ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι ὑπὸ παιδα-
γωγόν ἐσμεν. 26 πάντεσ γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰσ Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ
ἔνι Ἰουδαῖοσ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ
θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ ὑμεῖσ εἷσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖσ Χρι-
στοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

---

7. εισιν υιοι 8. ℵ τα εθν. δικαιοι | ς[e] ευλογηθησονται 10. οτι: om | εμμ. εν πασι | B ενγεγραμμενοισ 12. ς B αλλ | ο ποιησασ αυτα: add ανθρωποσ 13. οτι γεγραπτ.: γεγρ. γαρ 14. ℵ B εν ιησου χριστω 16. ερρηθησαν | B αλλα 17. υπο τ. θεου: add εισ χριστον | ετη: ante τετρα. κ. τρ. 19. B αχρισ αν 21. B om του θεου | ς αν εκ νομου ην, B εν νομω αν ην 23. συγκεκλεισμενοι 24. B εγενετο 28. ℵ αρρεν | ς B* παντεσ | εισ εστε εν χρι. ιησ.: ℵ* εστε χριστου ιησου 29. B σπερματοσ | και κατ (sic et. B) επαγγ.

---

8 Gen 12, 3. Act 3, 25. 10 Deut 27, 26. 11 Hab 2, 4. Heb 10, 38. Rom 1, 17. 12 Lev 18, 5. Rom 10, 5. 13 4, 5. Deut 21, 23. 15 Rom 3, 5 ss. 16 8. Gen 22, 18 pp. 17 Ex 12, 41. 18 Rom 4, 14. 19 Rom 5, 20. Heb 2, 2. Act 7, 53. 20 1 Tim 2, 5. 22 Rom 11, 32. 23 1 Pet 1, 5. 27 Rom 6, 3. 13, 14. 28 s. 1 Cor 12, 13. Col 3, 11. 29 Rom 9, 7 s.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐδὲν δια-
φέρει δούλου κύριοσ πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ ἐστὶν καὶ οἰκονό-
μουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. 3 οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν
νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν
τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ
γυναικόσ, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν
υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε
οὐκέτι εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ διὰ θεοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ οὖσιν
θεοῖσ· 9 νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντεσ ὑπὸ θεοῦ, πῶσ ἐπι-
στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷσ πάλιν ἄνωθεν δου-
λεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρασ παρατηρεῖσθε καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυ-
τούσ; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶσ μήπωσ εἰκῇ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

12 Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν
με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ εὐηγγελισάμην
ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξου-
θενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡσ ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν
Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν
γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε,
καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 τέκνα μου, οὓσ πάλιν
ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ
ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;
22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆσ παιδίσκησ καὶ
ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆσ παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέν-
νηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ διὰ τῆσ ἐπαγγελίασ. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλλη-
γορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ Σινᾶ, εἰσ
δουλίαν γεννῶσα, ἥτισ ἐστὶν Ἅγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄροσ ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆσ.

IV. 3. ς B ημεν 6. εισ τ. καρδ. υμων 7. αλλ υιοσ | δια θεου: θεου δια χριστου 8. μη φυσει ουσι 9. δουλευειν 14. ς τον πειρασμ. μου τον, ℵ[c] τ. πειρ. τον | ℵ* (non[a]) om ουκ | ς ℵ αλλ 15. που: τισ | ουν: add ην | αν εδωκατε 17. ς* εκκλεισ. ημασ 18. το ζηλουσθαι 19. τεκνια | αχρισ ου 23. B αλλα | B om μεν | ℵ δι επαγγελιασ 24. ς ℵ* αι δυο | ς B δουλειαν 25. ς το γαρ αγαρ, B το δε αγαρ | οροσ εστιν: ℵ add ον | ς ℵ συστοιχ- | δουλευει δε

IV. 3 9. Col 2, 20. 4 Eph 1, 10. Rom 1, 3. 5 3, 13. 6 Rom 8, 15. 7 Rom 8, 17. 10 Col 2, 16. Rom 14, 5. 19 1 Cor 4, 15. 22 Gen 21, 2. 9. 23 Rom 9, 9.

26 ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· 27 γέ-
γραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ
ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα.
28 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίασ τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ᾽ ὥσπερ
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶσ ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ καὶ νῦν.
30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ
γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆσ ἐλευθέρασ.
31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ Χριστὸσ ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν
ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλοσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸσ ὑμᾶσ
οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι
ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινεσ
ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πί-
στεωσ ἐλπίδα δικαιοσύνησ ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε
περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι᾽ ἀγάπησ ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 8 ἡ
πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. 9 μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.
10 ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσ-
σων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστισ ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περι-
τομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ
σταυροῦ. 12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ.
13 Ὑμεῖσ γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν
εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δουλεύετε ἀλλήλοισ. 14 ὁ γὰρ
πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ
σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλουσ δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ᾽ ἀλλή-
λων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ οὐ μὴ τελέ-
σητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ
τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοισ ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα
ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ

---

26. ℵ* (non item[a]) om ητισ εστ. | ημων: παντων ημων 28. υμεισ et εστε: ς ℵ ημεισ et εσμεν | ℵ ισακ 29. B αλλα | κληρονομηση 30. μετα τ. υιου (et. ℵ[a]): ℵ* om τ. υιου 31. διο: αρα

V. 1. τη ελευθερια ουν η χριστ. ημασ ηλ. στηκετε και | ς B δουλειασ 2. ἴδε | παυλοσ (ℵ[a]): ℵ* om | B περιτεμησθε 3. οτι: ℵ* om 4. απο του χριστου 5. ℵ* (non[c]) εκδεχομεθα 6. B om ιησου 7. ανεκοψε | τη αληθεια 10. B om εν κυριω | οστισ αν 14. πληρουται | εαυτον 15. υπο αλληλ. 17. ταυτα δε | ς ℵ αντικ. αλληλ. 18. ουκ: ℵ[c] add ετι

---

26 Heb 12, 22. Apoc 3, 12. 27 Es 54, 1. 28 Rom 9, 7 s. 30 Gen 21, 10. 12.
V. 3 Iac 2, 10. 6 6, 15. 1 Cor 7, 19. 7 3, 1. 1 Cor 7, 6. 9 1 Cor 5, 6. 14 Lev 19, 18. Mt 22, 39. Rom 13, 8 s. 18 Rom 8, 14. 6, 14. 19 ss. Rom 1, 29 ss.

ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,
20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχο-
στασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προ-
λέγω ὑμῖν καθὼσ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ
κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, χαρά,
εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ, 23 πραΰτησ, ἐγκράτεια·
κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ. 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν
σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ παθήμασιν καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ. 25 εἰ ζῶμεν
πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλουσ
προκαλούμενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωποσ ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖσ
οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητοσ, σκοπῶν
σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ. 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτωσ
ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι μηδὲν
ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ
τότε εἰσ ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστοσ
γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν
ἀγαθοῖσ. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρω-
ποσ, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆσ
σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματοσ
θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντεσ μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ
ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα
τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάντασ, μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.

11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι
θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι,
μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα
ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ
ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ ἐσταύ-
ρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ

---

19. πορνεια: praem μοιχεια 20. ερεισ | ς א ζηλοι | א αιρεσισ 21. φθονοι: add φονοι | καθωσ: add και | προειπον: א* (non^c) ειπον 23. πραοτησ 24. om ιησου 26. B αλληλουσ φθ.

VI. 1. προληφθη | πραοτητοσ 2. א* βαστασετε | ς א αναπληρωσατε 3. τι: B* om | εαυτ. φρεναπατ. 4. εκαστοσ: B om 7. εαν: B αν 9. εκκακωμεν | א θερισωμεν 10. εχομεν 11. B* ηλικοισ 12. μη: post ινα pon | ς א B διωκωνται | χριστου: add ιησου 13. B περιτετμημενοι | B περιτεμεσθαι 14. τω κοσμω 15. ς א εν γαρ χριστω ιησ. ουτε περιτομη | εστιν: ισχυει

---

22 Eph 5, 9.
VI. 1 Rom 15, 1. 4 1 Cor 11, 28. 7 Iac 1, 16 ss. 2 Cor 9, 6. 9 2 Thess 3, 13. 2 Cor 4, 16. 15 5, 6. 1 Cor 7, 19. 2 Cor 5, 17.

καινὴ κτίσισ. **16** καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺσ
καὶ ἔλεοσ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. **17** τοῦ λοιποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ
παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ
ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ τοῖσ ἁγίοισ
τοῖσ οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **2** χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
εὐλογήσασ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ,
4 καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ
καὶ ἀμώμουσ κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ **5** προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν τῷ ἠγαπη-
μένῳ, **7** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν
τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, **8** ἧσ ἐπερίσσευσεν
εἰσ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει **9** γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ
θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ **10** εἰσ
οἰκονομίαν τοῦ πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, **11** ἐν ᾧ καὶ
ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντοσ κατὰ
τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, **12** εἰσ τὸ εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ
αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ Χριστῷ· **13** ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ, ἀκούσαντεσ
τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ, τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σωτηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύ-
σαντεσ ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, **14** ὅσ ἐστιν
ἀρραβὼν τῆσ κληρονομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιήσεωσ, εἰσ
ἔπαινον τῆσ δόξησ αὐτοῦ.

---

17. του κυριου ιησου, ℵ τ. κυρ. ιησ. χριστου 18. ημων: ℵ om

* ς προσ εφεσιουσ επιστολη παυλου, ς^{e} παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη

I. 1. ς ℵ ιησου χριστου | εν εφεσω (et $\aleph^{c}$ B^{3}): $\aleph^{*}$ B^{*} om 3. B om και πατηρ | $\aleph^{*}$ του κυριου και σωτηροσ ημων ιησ. χρ. | ημασ: $\aleph^{*}$ (non^{a}) om | εν χριστω: ς (non ς^{e}) om εν 5. B δια χριστ. ιησ. 6. ησ: εν η 7. εχομεν: $\aleph^{*}$ εσχομ. | τον πλουτον 10. τα τε εν τοισ ουρ. 12. τησ δοξησ 14. B ο εστιν | ℵ om τησ ante δοξησ

---

16 Phil 3, 16. **18** Phil 25. 2 Tim 4, 22.
I. **1** s. Col 1, 1 s. **3** 2 Cor 1, 3. **4** Col 1, 22. **7** Col 1, 14. **9** 3, 3. Col 1, 26.
10 Gal 4, 4. Col 1, 16. 19 s. **11** 3, 11. **13** 4, 30. 2 Cor 1, 22 pp.

15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ' ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ
καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν
ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆσ δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ
καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
τῆσ καρδίασ ὑμῶν, εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ
αὐτοῦ, τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τῆσ κληρονομίασ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ τοὺσ πιστεύον-
τασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν
ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσασ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ 21 ὑπεράνω πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ καὶ δυνάμεωσ
καὶ κυριότητοσ καὶ παντὸσ ὀνόματοσ ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτισ ἐστὶν
τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

1 Καὶ ὑμᾶσ ὄντασ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν καὶ ταῖσ ἁμαρτίαισ
ὑμῶν, 2 ἐν αἷσ ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,
κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ, τοῦ πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦν-
τοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ, 3 ἐν οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν
ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρ-
κὸσ καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί·
4 ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπη-
σεν ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν
τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν
ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ
ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ'
ἡμᾶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ,
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἡμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχή-
σηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοισ
ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκρο-
βυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ

---

15. και την αγαπ. την: ℵ* B om την αγαπ. 16. μνειαν υμων ποιουμενοσ 17. B δω 18. καρδιασ: διανοιασ | υμων: B om | και τισ ο πλ. | ℵ τησ κληρ. τησ δοξ. 20. ς ℵ ενηργησεν | καθισασ: εκαθισεν | αυτον sec: ς B om | B εν τοισ ουρανοισ 23. om τα

II. 1. αμαρτιαισ: B επιθυμιαισ 3. ημεν 4. ℵ* om εν 5. B εν τοισ παραπτ. | B εν τω χρι. 7. τον υπερβαλλοντα πλουτον 8. δια τησ πιστεωσ 10. αυτου γαρ (ℵ[a]): ℵ* θεου γαρ 11. υμεισ ποτε

---

15 Col 1, 9. **16** 1 Thess 1, 2. Rom 1, 9 s. **18** 1 Pet 1, 13. Col 1, 27. **20** 2, 6. **21** Col 2, 10. **22** 1 Cor 15, 27. Heb 2, 8. Ps 8, 7 (6). **23** Col 1, 18.
II. **1** Col 2, 13. **2** Col 3, 7. 6. **5** Col 2, 13. **6** 1, 20. **10** Col 1, 10. **11** Rom 2, 26. **12** Rom 9, 4. Heb 11, 13.

καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆσ πολιτείασ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγγελίασ, ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνασ τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖσ μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖσ ἐγγύσ, 18 ὅτι δι᾿ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸσ τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, 20 ἐποικοδομηθέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντοσ ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰσ ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοικοδομεῖσθε εἰσ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸσ ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ προφήταισ ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη, τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ τοῦ Χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, 10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ

---

12. εν τω καιρ. εκ. 13. εγγυσ εγενηθ. | B om του 15. λύσασ· [15]τὴν ἔχθραν ἐν τ. σ. αὐτοῦ, | εν εαυτω 17. om ειρηνην sec loc 18. ℵ[a] εσχομεν 19. αλλα sine εστε | συμπολ. 20. αυτου (ℵ[a]): ℵ* om | χριστου ιησου (ℵ[a]): ℵ* του χριστου, ς ιησου χριστου 21. πασα η οικ. 22. θεου: B χριστου

III. 1. του χριστου: ς ℵ[a] B add ιησου 3. οτι: B om | εγνωρισε 5. εν ετεραισ 6. συγκλη. | συσσωμ. | συμμετο. | επαγγελιασ: add αυτου | εν τω χριστω δια 7. εγενομην | την δοθεισαν 8. παντων: add των | εν τοισ εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9. φωτισαι: ς B add παντασ | οικονομια: κοινωνια | εν τω: ℵ* om εν | κτισαντι: add δια ιησου χριστου

---

15 Col 2, 14. 16 Col 1, 20. 22. 17 Es 57, 19. 18 3, 12. Rom 5, 2. 21 4, 16. 1 Cor 3, 16. 22 1 Pet 2, 5.

III. 1 4, 1. 3 1, 9. Gal 1, 12. 4 Col 4, 3. 5 2, 20. Col 1, 26. 7 Col 1, 25. 8 1 Cor 15, 9. 8 s. Col 1, 27 s.

διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ, **11** κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, **12** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. **14** τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸσ τὸν πατέρα, **15** ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ γῆσ ὀνομάζεται, **16** ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, **17** κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, **18** ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, **19** γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, **21** αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ πάσασ τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν κυρίῳ, ἀξίωσ περιπατῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, **2** μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, **3** σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆσ εἰρήνησ. **4** ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· **5** εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα· **6** εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. **7** ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. **8** διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. **9** τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ; **10** ὁ καταβὰσ αὐτόσ ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. **11** καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ ποιμένασ καὶ διδασκάλουσ, **12** πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰσ ἔργον διακονίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ, **13** μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέτρον ἡλικίασ τοῦ πληρώματοσ τοῦ Χριστοῦ, **14** ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδασκαλίασ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώ-

---

11. ς ℵ* (non ℵ[a]) εν χριστ. ιησ. 12. B* παρησιαν | και την προσαγ. 13. εκκακειν 14. τ. πατερα: add του κυριου ημων ιησου χριστου 16. δωη | τον πλουτον 18. B υψοσ και βαθοσ 21. om και post εκκλησια

IV. 1. κυριω: ℵ χριστω 2. πραοτητοσ 4. καθωσ και: B om και 6. και εν: B om και | πασιν: add υμιν 7. ημων: B υμων | B om η 8. εδωκεν: ς B praem και 9. κατεβη: ς B add πρωτον 14. κυβεια

---

11 1, 11. **12** 2, 18. Rom 5, 2. **16** Col 1, 11. **20** s. Rom 16, 25 ss.
IV. **1** 3, 1. Col 1, 10. **2** Col 3, 12 ss. **5** 1 Cor 8, 6. 12, 5 s. 1 Tim 2, 5. **8** Ps 67 (68), 19. **11** 1 Cor 12, 28.

πων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, **15** ἀληθεύοντες δὲ ἐν
ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, **16** ἐξ
οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς
τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν
τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν
καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, **18** ἐσκοτω-
μένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν
ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, **19** οἵτι-
νες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας
πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. **20** ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, **21** εἴγε
αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,
22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον
τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, **23** ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ
πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν **24** καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ
θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλη-
σίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. **26** ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ
ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, **27** μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ δια-
βόλῳ. **28** ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος
ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. **29** πᾶς
λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς
πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. **30** καὶ μὴ λυ-
πεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ-
τρώσεως. **31** πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία
ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. **32** γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί,
εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο
ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, **2** καὶ περιπατεῖτε
ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν
ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, **4** καὶ αἰσχρότης ἢ μωρολογία ἢ εὐτραπελία,

---

14. μεθοδειαν 15. ο χριστος 16. συμβιβ. | ς B εις οικ. εαυτου 17. τα λοιπα εθνη 18. εσκοτισμενοι 23. B εν τω πνευματι 24. ℵ B* ανανεουσθε | ℵ* εν οσιοτ. κ. δικαι. 25. ℵ* εκαστ. αληθ. | μετα του: ℵ* προς τον | ς (non ς^e) αλληλοιν 26. τω παροργισμω 27. μητε 28. ς το αγαθον ταις χερσιν, B ταις χερσ. το αγαθ. | ℵ* ινα εχηται 29. αλλ 32. B om δε | υμιν: B ημιν
V. 2. ηγαπ. ημας | B υπερ υμων | ℵ θυσ. κ. προσφ. 3. πασα ακαθαρσ. 4. ς B και μωρολ.

---

15 1, 22. 5, 23. Col 1, 18. **16** Col 2, 19. **18** Col 1, 21. **22** Col 3, 9. **24** Col 3, 10. **25** Zach 8, 16. **26** Ps 4, 5 (4). **30** 1, 13. **31** Col 3, 8. **32** Col 3, 12 s.
V. **2** Gal 2, 20. **3** Col 3, 5. 15.

ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· **5** τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι
πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει
κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. **6** μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω
κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
ἀπειθείας. **7** μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. **8** ἦτε γάρ ποτε σκότος,
νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — **9** ὁ γὰρ καρπὸς
τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, — **10** δοκι-
μάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, **11** καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις
τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. **12** τὰ γὰρ κρυφῇ γινό-
μενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· **13** τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ
τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. **14** διὸ λέγει·
ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.
15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σο-
φοί, **16** ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. **17** διὰ
τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. **18** καὶ
μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,
19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες
καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, **20** εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ
πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. **22** αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, **23** ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ
Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. **24** ἀλλὰ ὡς
ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν
ἐν παντί. **25** Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, **26** ἵνα αὐτὴν
ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, **27** ἵνα παραστήσῃ
αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν
τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. **28** οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες
ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· **29** οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν,
ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν,
30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ· **31** ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρω-

4. τα ουκ ανηκοντα 5. ιστε: εστε | οσ εστ. ειδ. 6. γαρ: ℵ* om
7. συμμετ. 9. φωτοσ: πνευματοσ 11. συγκοιν. 14. εγειραι 15. ακριβωσ:
post πωσ 17. συνιεντεσ | θελημα: ℵ* φρονημα | τ. κυριου: B add ημων
19. B εν ψαλμ. | πνευματικαισ: B om | εν τη καρδια 20. B χριστου ιησου
21. χριστου: θεου 22. ανδρασιν: ϛ add υποτασσεσθε, ℵ υποτασσεσθωσαν
23. ο ανηρ | και αυτοσ εστι | ℵ* ο σωτηρ 24. ϛ ℵ αλλ | ωσ: ϛ ωσπερ,
B om | τοισ ιδιοισ ανδρασιν 25. γυναικασ: add εαυτων 27. αυτοσ: αυτην |
ℵ* αυτω | ℵ* om η τι 28. B οφειλ. και οι ανδρ. | σωματα: ℵ* τεκνα 29. ℵ* την
σαρκ. αυτου | ϛ ℵ αλλ | χριστοσ: κυριοσ 30. τ. σωματ. αυτου: add εκ τησ
σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου

5 Gal 5, 21. 1 Cor 6, 9 s. **6** 2 Thess 2, 3. Col 3, 6. Rom 1, 18. **8** 1 Thess 5, 5.
9 Gal 5, 22. **10** Rom 12, 2. **14** [Es 60, 1. 26, 19.] **15** Col 4, 5. **19** s. Col 3, 16 s.
22 Col 3, 18. 1 Pet 3, 1. **23** 1, 22. 1 Cor 11, 3. **25** Col 3, 19. 1 Pet 3, 7. **27** 2 Cor
11, 2. Col 1, 22. **31** Gen 2, 24. Mt 19, 5. 1 Cor 6, 15 s.

ποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. **32** τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ
δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. **33** πλὴν καὶ ὑμεῖσ οἱ καθ'
ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα
φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν
δίκαιον. **2** τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη
ἐν ἐπαγγελίᾳ, **3** ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
4 Καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν
παιδίᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ μετὰ φόβου καὶ τρό-
μου ἐν ἁπλότητι καρδίασ ὑμῶν ὡσ τῷ Χριστῷ, **6** μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν
ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡσ δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
ἐκ ψυχῆσ, **7** μετ' εὐνοίασ δουλεύοντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ,
8 εἰδότεσ ὅτι ἕκαστοσ ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου,
εἴτε δοῦλοσ εἴτε ἐλεύθεροσ. **9** Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸσ αὐτούσ,
ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ ἐστιν ἐν
οὐρανοῖσ καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ. **11** ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ τὸ δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι
πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου, **12** ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα
καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ τὰσ ἀρχάσ, πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμο-
κράτορασ τοῦ σκότουσ τούτου, πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ
ἐπουρανίοισ. **13** διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε
ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι
τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύνησ, **15** καὶ ὑποδησάμενοι τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοι-
μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆσ εἰρήνησ, **16** ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντεσ τὸν θυρεὸν τῆσ
πίστεωσ, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι.
17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ
πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, **18** διὰ πάσησ προσευχῆσ καὶ δεήσεωσ

31. B om τον et την | πατερα: add αυτου | τη γυναικι (B add αυτου): ς προσ την γυναικα αυτου 32. B om εισ sec

VI. 1. B om εν κυριω 4. αλλ 5. τοισ κυρ. κατ. σαρκ. | ς B τησ καρδιασ 6. οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7. B μετα | om ωσ | B ανθρωπω 8. א* οτι εαν ποι. εκα., א^c οτι ο εαν ποι. εκα., ς ο εαν τι εκα. ποι. | κομιειται | του κυριου 9. κ. αυτ. (א εαυτ.) κ. υμων: ς κ. υμων αυτ. | א εν ουρανω | προσωποληψια 10. το λοιπον, αδελφοι μου | א* εν τω κυριω 11. μεθοδειασ 12. ημιν: B υμιν | του σκοτουσ του αιωνοσ τουτου 16. επι πασιν | B om τα ante πεπυρω.

VI. **1** Col 3, 20. **2** Ex 20, 12. **4** Col 3, 21. **5** Col 3, 22. 2 Cor 7, 15. Phil 2, 12. **6** ss. Col 3, 23 ss. **9** Col 4, 1. 3, 25. **14—17** 1 Thess 5, 8.

προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦντεσ ἐν
πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ,
ἵνα μοι δοθῇ λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ
μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρ-
ρησιάσωμαι ὡσ δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει
ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ ἐκ κυρίῳ, 22 ὃν
ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακα-
λέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ καὶ Τιμόθεοσ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν Φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ καὶ διακόνοισ. 2 χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε ἐν πάσῃ
δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν ποιούμενοσ 5 ἐπὶ
τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆσ πρώτησ ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν,
6 πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει
ἄχρι ἡμέρασ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου
καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ
χάριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ. 8 μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ πάντασ
ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

---

18. εισ αυτο: add τουτο 19. μοι: ℵ* post δοθη | δοθειη | B om του ευαγγελιου 20. εν αυτω (ℵ pon post παρρησ.): B αυτο 21. και υμεισ: ς B post ειδητε | υμιν γνωρισει | διακονοσ (ℵ[a]): ℵ* om 24. εν αφθαρσια: add αμην

*ς η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη, ς[e] παυλου του αποστολου η προσ φιλιππ. επιστολη

I. 1. ιησου χριστου 4. εν παση: ℵ* add τη 5. om τησ 6. αχρισ | ς ℵ ιησ. χριστ. 7. και τη απολ. | συγκοιν. 8. γαρ μου εστιν | ιησου χριστου 9. B περισσευση

---

19 s. Col 4, 3 s. 21 Col 4, 7 s.
I. 1 2 Cor 1, 1 pp. Act 16, 12 ss. 2 Rom 1, 7 pp. 3 Rom 1, 8. 8 Rom 1, 9.

10 εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι
εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, **11** πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰσ
προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, **13** ὥστε τοὺσ δεσμούσ μου φανεροὺσ
ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, **14** καὶ
τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισ-
σοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. **15** τινὲσ μὲν καὶ διὰ
φθόνον καὶ ἔριν, τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· **16** οἱ
μὲν ἐξ ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, **17** οἱ δὲ
ἐξ ἐριθείασ τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν
τοῖσ δεσμοῖσ μου. **18** τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε
ἀληθείᾳ, Χριστὸσ καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·
19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ
καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, **20** κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν
καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ
πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆσ
εἴτε διὰ θανάτου. **21** Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδοσ.
22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ
γνωρίζω. **23** συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦ-
σαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· **24** τὸ δὲ ἐπιμένειν
τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶσ. **25** καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ
παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύ-
ματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, **28** καὶ μὴ πτυρό-
μενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτισ ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ,
ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· **29** ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ
Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰσ αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

---

10. υμασ: ℵ* om 11. καρπον δικ. τον (B om): ς καρπων δικ. των 13. ℵ* εν τω χριστ. γεγονεναι 14. om του θεου 16. 17. οι μεν εξ εριθειασ usq δεσμ. μου, [17]οι δε εξ αγαπησ usq κειμαι | B om τον | εγειρειν: επιφερειν 18. πλην οτι: B om πλην, ς om οτι 22. B αιρησωμαι 23. δε: γαρ | γαρ (et. ℵ^{a}): ς (non ς^{e}) ℵ* om 24. B επιμειναι | εν τη σαρκι 25. συμπαραμενω | τ. πιστεωσ: ℵ* add υμων 27. του χριστου (ℵ^{a}): ℵ* om | ακουσω 28. ητισ αυτοισ μεν εστ. | υμιν δε σωτ. 30. ιδετε

---

10 Rom 2, 18.

II.

1 Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπησ, εἴ τισ
κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν
χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντεσ, σύνψυχοι, τὸ ἓν
φρονοῦντεσ, 3 μηδὲν κατ᾽ ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινο-
φροσύνῃ ἀλλήλουσ ἡγούμενοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι
σκοποῦντεσ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ
εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι
ἀνθρώπων γενόμενοσ καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ ὡσ ἄνθρωποσ, 8 ἐταπείνωσεν
ἑαυτὸν γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ
ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα,
10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ
καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριοσ Ἰησοῦσ Χρι-
στὸσ εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡσ ἐν τῇ
παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου
καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνερ-
γῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. 14 πάντα
ποιεῖτε χωρὶσ γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ
ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διεστραμμένησ, ἐν
οἷσ φαίνεσθε ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆσ ἐπέχοντεσ, εἰσ καύ-
χημα ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν
ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆσ πί-
στεωσ ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ
χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ
εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστισ γνησίωσ
τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντεσ γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ
Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον
σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι
ὡσ ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆσ· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ
ταχέωσ ἐλεύσομαι.

II. 1. ει τινα σπλαγχν. 2. ϛ ℵ συμψυχ. | το εν: ℵ* το αυτο 3. κατα εριθ. | μηδε: ἢ | κατα sec: om | B τουσ υπερεχοντασ 4. ϛ ℵ εκαστοσ pri loc | σκοπειτε | ϛ εκαστοσ sec loc, ℵ* εκαστοι ad seqq trahit 5. τουτο: add γαρ | φρονεισθω | B εν ημιν 7. αλλ εαυτ. 8. ℵ του σταυρου 9. om το pri 10. ιησου: ℵ* add χριστου 11. ϛ ℵ B εξομολογησηται 12. ωσ: B om 13. ο θεοσ 15. αμωμητα | εν μεσω 16. επεχοντ. (et. ℵ[a]): ℵ* εχοντ. 17. αλλ | συγχαιρ. 18. το δ᾽ αυτο | ϛ ℵ συγχαιρ. 21. ου τα του | ℵ ιησου χριστου 23. απιδω 24. αυτοσ: ℵ[a] add εγω | ελευσομαι: ℵ* add προσ υμασ

II. **2** 3, 16. **4** 1 Cor 10, 24. **7** Rom 8, 3. **10** Es 45, 23. Rom 14, 11. **12** Eph 6, 5. **14** 1 Pet 4, 9. **16** Gal 2, 2. 2 Tim 4, 6. **18** 3, 1. 4, 4. **22** 1 Tim 1, 2.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν
καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆσ χρείασ μου,
πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντασ ὑμᾶσ καὶ ἀδημονῶν,
διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ·
ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην
ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν
πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότεροσ ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ
μετὰ πάσησ χαρᾶσ, καὶ τοὺσ τοιούτουσ ἐντίμουσ ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον
Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενοσ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπλη-
ρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆσ πρόσ με λειτουργίασ.

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν
ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλέσ. 2 βλέπετε τοὺσ κύνασ, βλέπετε
τοὺσ κακοὺσ ἐργάτασ, βλέπετε τὴν κατατομήν. 3 ἡμεῖσ γάρ ἐσμεν ἡ περι-
τομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντεσ καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ
οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότεσ, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ
τισ δοκεῖ ἄλλοσ πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμεροσ,
ἐκ γένουσ Ἰσραήλ, φυλῆσ Βενιαμείν, Ἑβραῖοσ ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-
ρισαῖοσ, 6 κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν
νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν
Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ
ὑπερέχον τῆσ γνώσεωσ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα
ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν
αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεωσ Χρι-
στοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν
δύναμιν τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συνμορ-
φιζόμενοσ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπωσ καταντήσω εἰσ τὴν ἐξανάστασιν τὴν
ἐκ νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω,
ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν
οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοσ,

---

25. ς ℵ B συστρατ. 26. παντασ υμασ (B υμ. παντ.): ℵ* add ιδειν 27. ℵ^c B θανατου | αλλ | αυτον ηλεησ. | επι λυπη 30. ς του χριστου, ℵ κυριου | παραβουλευσαμενοσ | ℵ αναπληρωσει, B πληρωση | ℵ* προσ εμε

III. 1. τα αυτα: ℵ* ταυτα 3. θεου: θεω 5. ς^e 1624. et ς περιτομῄ | βενιαμιν 6. ζηλον 7. ατινα: ς praem αλλ, B αλλα | B μοι ην 8. B αλλα μεν ουν | ℵ* om και pri | B του χριστου ιησ. | σκυβαλα: add ειναι 9. εμην: ℵ* post δικαιοσυνην pon 10. αναστασεωσ: ℵ* γνωσεωσ | την κοινωνιαν | των παθηματων | συμμορφουμενοσ 11. την εκ: των 12. διωκ. δε ει: ς B add και | κατεληφθην | B χριστου omisso ιησου, ς του χρι. ιησ. 13. ουπω: ς B ου

---

30 1 Cor 16, 17.
III. 1 2, 18. 4, 4. 5 Rom 11, 1. 6 Gal 1, 13 s. 10 Gal 6, 17.

τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ
ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρο-
νῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρωσ φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει·
16 πλὴν εἰσ ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, σκοπεῖτε τοὺσ οὕτωσ περιπατοῦν-
τασ καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓσ πολλάκισ
ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺσ ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
στοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ
αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ
ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃσ
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆσ
δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ
τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανόσ
μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.
3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντοσ καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν
μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆσ.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲσ ὑμῶν
γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ᾽ ἐν
παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνω-
ριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν
φρουρήσει τὰσ καρδίασ ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα
ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ τισ ἔπαινοσ, ταῦτα
λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν
ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ
ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ᾽ ὑστέ-
ρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ εἶναι. 12 οἶδα καὶ τα-
πεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ
χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω
ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου

---

14. εισ το: επι το 15. κ φρονουμεν 16. τω αυτ. στοιχειν: add κανονι, το αυτο φρονειν 17. συμμιμητ. 21. ς Β συμμορφ., atque ς praem εισ το γενεσθαι αυτο | εαυτω

IV. 1. Β om μου post στεφ. | αγαπητοι sec: Β add μου 2. ς (non ς^e) ευωδιαν | συντύχην 3. ναι: και | ς ℵ^c Β συζυγε, idque ς ante γνησιε | συλλαμβ. | ℵ^c και των συνεργων μου και των λοιπων 6. κ Β μετ 12. οιδα δε ταπ. 13. ενδυναμ. με: add χριστω 14. ς κ συγκ.

IV. 4 3, 1. 1 Thess 5, 16. 9 Rom 15, 33 pp. 13 1 Tim 1, 12.

τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰσ λόγον
δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ
ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα,
ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ
πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενοσ παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ'
ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεόσ μου
πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ σὺν
ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ
Καίσαροσ οἰκίασ.

23 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ Τιμόθεοσ
ὁ ἀδελφὸσ 2 τοῖσ ἐν Κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ ἀδελφοῖσ ἐν Χριστῷ.
χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντεσ τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ 5 διὰ τὴν
ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
τῆσ ἀληθείασ τοῦ εὐαγγελίου 6 τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ καθὼσ καὶ ἐν παντὶ
τῷ κόσμῳ ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼσ καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧσ ἡμέρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼσ
ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν πιστὸσ ὑπὲρ

---

15. ληψεωσ 17. αλλ 18. א[a] απο επαφροδ. 19. τον πλουτον 22. εκ: B απο 23. του κυρι. ημων | μετα παντων υμων, adduntque ς א αμην

* κολοσσ- ut א; B κολασσ-. ς η προσ κολασσαεισ επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσαεισ επιστ.

I. 1. ιησου χριστου 2. ς (non ς[e]) κολασσαισ | πατροσ ημων: ς א add και κυριου ιησου χριστου 3. και πατρι: B om και | B om χριστου | B υπερ υμων 4. א* εν κυριω ιησου | ην εχετε: ς την, B plane om 6. εστιν: και εστι | om και αυξανομ. 7. καθωσ και | א εμαθατε | א* B υπερ ημων

---

15 2 Cor 11, 9. 22 1, 13. 23 Gal 6, 18.
I. 1 s. Eph 1, 1 pp. 3 Phil 1, 3. 4—9 Eph 1, 15 s. 4 Phil 5. 5 Eph 1, 13. 2 Cor 6, 7. 7 4, 12.

ὑμῶν διάκονοσ τοῦ Χριστοῦ, **8** ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
πνεύματι. **9** Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφ᾽ ἧσ ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα
ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ
θελήματοσ αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, **10** περιπατῆσαι
ἀξίωσ τοῦ κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντεσ
καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, **11** ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι
κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ
χαρᾶσ **12** εὐχαριστοῦντεσ τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, **13** ὃσ ἐρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ
σκότουσ καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, **15** ὅσ ἐστιν
εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ, **16** ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ
ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι᾽
αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται, **17** καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, **18** καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλη-
σίασ· ὅσ ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ
πρωτεύων, **19** ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι **20** καὶ
δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ διὰ τοῦ αἵμα-
τοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ. **21** καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ ἀπηλλοτριωμένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ δια-
νοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ πονηροῖσ, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν **22** ἐν τῷ σώματι
τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ
καὶ ἀνεγκλήτουσ κατενώπιον αὐτοῦ, **23** εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιω-
μένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην
ἐγὼ Παῦλοσ διάκονοσ.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ
ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματοσ
αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, **25** ἧσ ἐγενόμην ἐγὼ διάκονοσ κατὰ τὴν οἰκο-
νομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν,
νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ, **27** οἷσ ἠθέλησεν ὁ θεὸσ γνωρίσαι τί
τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν Χρι-
στὸσ ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ, **28** ὃν ἡμεῖσ καταγγέλλομεν νουθετοῦντεσ

9. B om και αιτουμ. 10. περιπατησαι: add υμασ | ϛ B αρεσκειαν | εισ την επιγνωσιν 11. post χαρασ interpg 12. B ευχαριστ. αμα | ℵ τω θεω πατρι | B τω καλεσαντι και ικανωσαντι | υμασ: ημασ 13. ϛ ℵ ερρυσατο 14. B εσχομεν | τ. απολυτρωσιν: add δια του αιματοσ αυτου 16. τα παντ. τα εν | και τα επι 18. B η αρχη | ℵ* om εκ 20. δι αυτου sec: B om | B επι γησ 21. B αποκατηλλαγητε 23. εν παση τη | διακονοσ: ℵ* κηρυξ και αποστολοσ 24. παθημασι μου | υπερ υμων (et. $\aleph^{c}$): ℵ* om υπερ 25. εγω: ℵ* add παυλοσ 26. νυν 27. ϛ ℵ τισ ο πλουτοσ | τουτου: ℵ* του | B ο εστιν

9 Eph 1, 8. **10** 1 Thess 2, 12. Eph 4, 1. **14** Eph 1, 7. **15** 2 Cor 4, 4. **16** 20. Eph 1, 10. **18** Eph 1, 23. 1 Cor 15, 20. **19** 2, 9. **21** Eph 4, 18. 2, 16. **22** Eph 5, 27. 1, 4. **23** Eph 3, 7. **25** s. Eph 3, 2 ss. **27** Eph 1, 18.

πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα πα-
ραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· 29 εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγω-
νιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν
Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρα-
κληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ
τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χρι-
στοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντεσ οἱ θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι.
4 τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ
τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν
τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ Χριστὸν πίστεωσ ὑμῶν. 6 Ὡσ οὖν
παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζω-
μένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼσ
ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ ἔσται ὁ
συλαγωγῶν διὰ τῆσ φιλοσοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν
αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆσ θεότητοσ σωματικῶσ, 10 καὶ ἐστὲ ἐν
αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ, 11 ἐν
ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ
τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ
βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ τοῖσ παραπτώ-
μασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ,
χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· 14 ἐξαλείψασ τὸ καθ' ἡμῶν
χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ
μέσου, προσηλώσασ αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ
ἐξουσίασ ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆσ
ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων, 17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ

---

28. χριστω: add ιησου
II. 1. υπερ: περι | λαοδικεια | B εωρακαν, ς εωρακασι | ℵ* om εν σαρκι
2. συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | ℵ* του θεου πατροσ χριστου, ς τ. θε.
και πατροσ και του χριστου 3. και τησ γνωσεωσ 4. ℵ^c τουτο δε λεγ. | ινα
μη τισ 7. ℵ* om εν αυτω | ς ℵ εν τη πιστει | ς B εν αυτη εν ευχαριστ.
8. ℵ εσται υμασ 10. B ο εστιν | ℵ πασησ τησ αρχησ | εξουσιασ: ℵ* εκ-
κλησιασ 11. B* απεγδυσει | του σωματοσ: add των αμαρτιων 12. ℵ^c B
βαπτισμω | ς B εκ των νεκρων 13. εν τοισ παραπτωμ. | υμασ sec: B ημασ,
ς om | ημιν: ς^c υμιν 14. ημιν (et. ℵ^a): ℵ* ημων 15. B και εδειγματισεν |
ἐν αὐτῷ 16. B και εν ποσει | B νεομηνιασ 17. B ο εστιν | ℵ^c om του

---

29 1 Tim 4, 10.
II. 1 4, 13. 2 1, 27. 4 8. 5 1 Cor 5, 3. 9 1, 19. 10 Eph 1, 21. 12 Rom 6, 4.
Eph 1, 19 s. 13 Eph 2, 1. 5. 14 Eph 2, 15. 17 Heb 10, 1. 8, 5.

Χριστοῦ. **18** μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ
θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ
τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, **19** καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν
αὔξησιν τοῦ θεοῦ. **20** Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· **21** μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ
μηδὲ θίγῃσ, **22** ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλ-
ματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων; **23** ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα
σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν
τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ σαρκόσ.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστόσ ἐστιν
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· **2** τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·
4 ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανε-
ρωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθοσ,
ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ ἐστὶν εἰδωλολατρεία, **6** δι᾽ ἃ ἔρχε-
ται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. **7** ἐν οἷσ καὶ ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε
ἐν τούτοισ· **8** νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖσ τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν
βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν, **9** μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλή-
λουσ, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ **10** καὶ
ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν κατ᾽ εἰκόνα τοῦ
κτίσαντοσ αὐτόν, **11** ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκρο-
βυστία, βάρβαροσ, Σκύθησ, δοῦλοσ, ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν
Χριστόσ.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι σπλάγχνα
οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, **13** ἀνεχό-
μενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ, ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ
καὶ ὁ Χριστὸσ ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, **14** ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοισ
τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ. **15** καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χρι-

---

18. εν (et. ℵ^{a}): ℵ* om | ς ℵ B θρησκεια | αγγελων: ℵ* (non^{a}) praem μελλοντων | α μη εωρακεν | αυτου: ℵ* (non^{a}) αυτων 19. ς ℵ συμβιβαζ. | ℵ* (non^{a}) αυξη 20. ει: ς add ουν (item ℵ* post απεθαν.) | συν τω χρι. 23. ς B εθελοθρησκεια | B om και ante αφειδια

III. 1. ℵ* (non^{a}) εν χριστω | ℵ* (non^{a}) om εστιν 4. ς B η ζωη ημων 5. τα μελη: add υμων 6. του θεου: ς ℵ add επι τουσ υιουσ τησ απειθειασ 7. εν τουτοισ: εν αυτοισ 8. ℵ* (non^{a}) om και υμεισ 10. ℵ* επενδυσαμενοι 11. ς B τα παντα 12. οικτιρμων | πραοτητα 13. ο χριστοσ: B ο κυριοσ, ℵ* (non^{a}) ο θεοσ 14. ℵ* οσ εστιν, ς ητισ εστι 15. τ. χριστου: τ. θεου

---

19 Eph 4, 15 s. **21** Lev 5, 2. **22** Mt 15, 9.
III. **5** Eph 5, 3. **6** Eph 5, 6. Rom 1, 18. **7** s. Eph 2, 3. 4, 31. **9** Eph 4, 22 ss. **11** Gal 3, 28. **12** ss. Eph 4, 2 ss. 32. **15** Phil 4, 7.

στοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι·
καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλου-
σίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις
ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ,
17 καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου
Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι᾿ αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 19 οἱ
ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 τὰ
τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν
κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.
22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλ-
μοδουλίαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾿ ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν
κύριον. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώ-
ποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρο-
νομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκη-
σεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. (IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν
ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν
οὐρανῷ.

IV.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,
3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ
λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι᾿ ὃ καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω
αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν
καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος,
εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ᾿ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ
πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν
Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν
γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

---

15. B om ενι 16. χριστου: ℵ* κυριου | ψαλμοις και υμνοις και ωδ. | ς ℵ* εν χαριτι | εν τη καρδια υμ. τ. κυριω 17. B ο τι εαν | ℵ κυρ. ιησ. χριστου | πατρι: praem και 18. τ. ιδιοις ανδρασιν 19. γυναικας: ℵc add εαυτων 20. εστιν ευαρεστον τω κυριω 21. ερεθιζετε: ℵ παροργιζετε 22. ς εν οφθαλμοδουλειαις, B εν οφθαλμοδουλεια | B αλλα | φοβ. τ. θεον 23. και παν ο,τι εαν | και ουκ: B om και 24. αποληψεσθε | τω γαρ κυριω 25. ο δε αδικ. | ℵcB κομισεται | προσωποληψια

IV. 1. εν ουρανοις 2. εν αυτη (et. ℵa): ℵ* om 3. τ. χριστου: B* τ. θεου | δι ο: B δι ον 7. ℵ* Τα δε | ℵ* om και συνδουλ. 8. ινα γνω τα πε. υμων 9. ℵc B γνωρισουσιν

---

16 Eph 5, 19 ss. 17 23. 18 Eph 5, 22. 1 Pet 3, 1. 19 Eph 5, 25. 1 Pet 3, 7. 20 s. Eph 6, 1. 4. 22 Eph 6, 5. Tit 2, 9. 1 Pet 2, 18. 23 ss. Eph 6, 7 ss.

IV. 2 s. Eph 6, 18 s. 5 Eph 5, 15 s. 6 Eph 4, 29. 7 s. Eph 6, 21 s. 9 Phil 10.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ Μάρκοσ ὁ
ἀνεψιὸσ Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, — ἐὰν ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ, δέξασθε
αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Ἰοῦστοσ, οἱ ὄντεσ ἐκ περιτομῆσ οὗτοι
μόνοι συνεργοὶ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινεσ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.
12 ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἐπαφρᾶσ ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
ἀγωνιζόμενοσ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖσ προσευχαῖσ, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πε-
πληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι
ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.
14 ἀσπάζεται ὑμᾶσ Λουκᾶσ ὁ ἰατρὸσ ὁ ἀγαπητὸσ καὶ Δημᾶσ. 15 ἀσπά-
σασθε τοὺσ ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺσ καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν
ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα
καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίασ ἵνα καὶ
ὑμεῖσ ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλα-
βεσ ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.
18 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν.
ἡ χάρισ μεθ᾽ ὑμῶν.

ΠΡΟC ΘЄCCΑΛΟΝΙΚЄΙC Α̅.

I.

1 Παῦλοσ καὶ Cιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν
θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ποιούμενοι
ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτωσ μνημονεύοντεσ ὑμῶν τοῦ ἔργου
τῆσ πίστεωσ καὶ τοῦ κόπου τῆσ ἀγάπησ καὶ τῆσ ὑπομονῆσ τῆσ ἐλπίδοσ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν,
4 εἰδότεσ, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ
εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰσ ὑμᾶσ ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει
καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼσ οἴδατε οἷοι ἐγενήθη-

---

11. περιτομῆσ· οὗτοι 12. non interpg ante δουλοσ | om ιησου | ℵ* (non[a]) υπερ ημων | στητε | πεπληρωμενοι 13. εχει ζηλον πολυν | ς B λαοδικεια 15. ς B λαοδικεια | ς κατ οικ. αυτου, B κ. οι. αυτησ 16. B om η επιστολη | ς B λαοδικειασ 18. μεθ υμων: add αμην

* ς η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλονικ. πρωτη επιστολη, ς[e] παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλ. επιστ. πρωτη

I. 1. ειρηνη: ς ℵ add απο θεου πατροσ ημων και κυριου ιησου χριστου 2. μνειαν: add υμων 4. ς B υπο θεου 5. ℵ τ. ευαγγελ. του θεου ημ. | και εν πληροφ.

---

10 Act 27, 2. 15, 37. 12 1, 7. Phil 23. 13 2, 1. 14 Phil 24. 15 Rom 16, 5. 17 Phil 2. 18 2 Thess 3, 17.
I. 1 2 Thess 1, 1 s. Act 17, 1. 2 Col 1, 3. 2 Thess 1, 3 pp. 4 2 Thess 2, 13. 5 1 Cor 4, 20.

μεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶσ. 6 καὶ ὑμεῖσ μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου,
δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶσ πνεύματοσ ἁγίου, 7 ὥστε
γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ
Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακε-
δονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν
ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν
ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέψατε
πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ
ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν
τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ τῆσ ἐρχομένησ.

II.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸσ ὑμᾶσ, ὅτι οὐ
κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέντεσ καθὼσ οἴδατε ἐν Φιλίπ-
ποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παράκλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ
ἐξ ἀκαθαρσίασ οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ
πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ ἀνθρώποισ ἀρέσκοντεσ,
ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ
κολακίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίασ, θεὸσ μάρ-
τυσ, 6 οὔτε ζητοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων,
δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡσ Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι
ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡσ ἐὰν τροφὸσ θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ τέκνα, 8 οὕτωσ ὁμειρό-
μενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
ἀλλὰ καὶ τὰσ ἑαυτῶν ψυχάσ, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε
γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζό-
μενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖσ μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ καὶ δικαίωσ καὶ
ἀμέμπτωσ ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα
ἕκαστον ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντεσ ὑμᾶσ καὶ παραμυ-
θούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ τοῦ
καλοῦντοσ ὑμᾶσ εἰσ τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

---

5. εν υμιν: ℵ om εν 6. χαρασ: B add και 7. ς ℵ τυπουσ | om εν sec 8. γαρ (ℵ[a]): ℵ* om | ℵ* ο λογ. τ. θεου | ς B om εν τη sec loco | αλλα (B αλλ) εν: αλλα και εν | εχειν ημασ (B* υμασ): ημασ εχειν 9. εχομεν 10. εκ νεκρων | απο τησ οργ.

II. 2. αλλα και προπα. | B* επαρησιασαμεθα 3. ουτε εν δολ. 4. αλλα τω θεω 5. ς B κολακειασ | εν προφασει: ℵ[c] B om εν 7. αλλ εγεν. | ηπιοι: ℵ* B νηπιοι | ς ℵ* ωσ αν τρ. 8. ιμειρομενοι | B ηυδοκουμεν | γεγενησθε 9. νυκτοσ: add γαρ | εισ υμασ (ℵ[a]): ℵ* υμιν 11. ℵ om υμασ 12. μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | ℵ καλεσαντοσ

---

6 2 Thess 3, 7 ss. 9 Act 14, 15.
II. 2 Act 16, 12 ss. 4 Gal 1, 10. 5 Phil 1, 8. 6 Ioh 5, 41. 44. 9 2 Thess 3, 8. 12 Col 1, 10. Eph 4, 1.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτωσ, ὅτι
παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ-
πων ἀλλὰ καθώσ ἐστιν ἀληθῶσ λόγον θεοῦ, ὃσ καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ
πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ
θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ
ὑμεῖσ ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺσ προφήτασ, καὶ ἡμᾶσ
ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποισ ἐναντίων,
16 κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι
αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.

17 Ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ καιρὸν ὥρασ
προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν
ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν Παῦ-
λοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 τίσ γὰρ ἡμῶν
ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ στέφανοσ καυχήσεωσ ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ ἔμπροσθεν τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν
καὶ ἡ χαρά.

III.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναισ μόνοι,
2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ
πίστεωσ ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσιν ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ
οἴδατε ὅτι εἰσ τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν
ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.· 5 διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπωσ ἐπεί-
ρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ
ἐλθόντοσ Τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν
καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιπο-
θοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν,
ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν
πίστεωσ, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖσ στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαρι-
στίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαί-

13. om Και ante δια τουτ. | εστιν αληθωσ: ℵ[a] B αληθ. εστ., ℵ* om αληθ. 14. τα αυτα: ταὐτὰ 15. τουσ ιδιουσ προφητασ | ημασ: ς (non item ς[e]) υμασ ex errore 16. B om τασ αμαρτ. | B εφθακεν | επ αυτουσ: B ante εισ τελ. pon 18. διο 19. η ουχι: ℵ* om η | ιησου: add χριστου 20. ℵ* και χαρα

III. 1. B διοτι | ευδοκησαμεν 2. και διακονον τ. θεου: B nil nisi και συνεργον, ς κ. διακο. του θε. και συνεργον ημων | παρακαλεσαι: add υμασ | υπερ: περι 3. το: τω 5. B την υμων πιστιν 6. ℵ την υμων πιστιν 7. θλιψ. και αναγκη 8. ς ℵ στηκητε 9. τω θεω: ℵ* τ. κυριω | B* περι ημων

13 1, 2.
III. 1 Act 17, 16. 2 Rom 16, 21. 6 Act 18, 5.

ρομεν δι' ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ὑπερ-
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν;
11 Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ κατευ-
θύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ· 12 ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ πλεονάσαι καὶ
περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ, καθάπερ καὶ ἡμεῖσ εἰσ
ὑμᾶσ, 13 εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμ-
προσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ, ἵνα καθὼσ παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ ὑμᾶσ περιπατεῖν καὶ
ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε
γὰρ τίνασ παραγγελίασ ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ
ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορ-
νείασ, 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ πάντων τούτων, καθὼσ καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ
διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν
ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν
καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.
9 Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ
ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ
εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ,
ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν
τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν,
12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.
13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα
μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν
ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ

---

11. ιησουσ: add χριστοσ 13. B αμεμπτωσ | B* αγιοσυνη | ιησου: add χριστου | αμην: ς B om

IV. 1. το λοιπον | B* om ουν | ℵ τω κυριω ιησου | ς ℵ om ινα pri | om καθωσ κ. περιπατειτ. | B περισσευσητε 2. ℵ δεδωκαμεν 3. ℵ^c απο πασησ πορν. 4. ℵ* και εν τιμη 6. ο κυριοσ 7. ς ℵ αλλ 8. B om και | δοντα | εισ ημασ 9. ℵ^c εχομεν, B ειχομεν 10. εισ παντασ: B praem και | ℵ* τ. αδελφουσ ημων | εν ολη: ς B praem τουσ 11. ς ℵ* ταισ ιδιαισ χερσ. υμ. | ℵ^c παρηγγ. υμιν 13. θελω | κεκοιμημενων | ℵ^c ωσ και 14. ℵ* επιστευομεν | B συτ. ο θεοσ και

IV. **3** 5, 18. **5** Eph 2, 12. **8** Lc 10, 16. **9** 5, 1. Ioh 6, 45. **11** 2 Thess 3, 12. Eph 4, 28. **12** Col 4, 5. **13** Col 2, 12. **14** 1 Cor 6, 14. Rom 8, 11.

τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι
ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ
φθάσωμεν τοὺσ κοιμηθέντασ, 16 ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι
ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ
ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλή-
λουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν
γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν
νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ
αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ
ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ
ὡσ κλέπτησ καταλάβῃ· 5 πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ
ἡμέρασ· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ
οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυκτὸσ
καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν· 8 ἡμεῖσ δὲ ἡμέρασ
ὄντεσ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ περικεφαλαίαν
ἐλπίδα σωτηρίασ, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εἰσ ὀργὴν ἀλλὰ εἰσ περι-
ποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόν-
τοσ περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
μεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ οἰκοδομεῖτε εἷσ τὸν ἕνα, καθὼσ καὶ
ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺσ κοπιῶντασ ἐν ὑμῖν καὶ
προϊσταμένουσ ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντασ ὑμᾶσ, 13 καὶ ἡγεῖσθαι
αὐτοὺσ ὑπερεκπερισσῶσ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖσ.
14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺσ ἀτάκτουσ, παρα-
μυθεῖσθε τοὺσ ὀλιγοψύχουσ, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸσ
πάντασ. 15 ὁρᾶτε μή τισ κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ
ἀγαθὸν διώκετε εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ. 16 πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδια-
λείπτωσ προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 19 τὸ πνεῦμα μὴ ζβέννυτε, 20 προφητείασ μὴ

15. B εισ τ. παρουσ. του ιησου 17. B παντοτ. εν κυριω
V. 1. $\aleph$ του ($\aleph^c$ om) γραφ. υμιν 2. η ημερα 3. ς οταν γαρ, $\aleph^c$ B οτ. δε | αυτοισ: B pon ante ολεθρ. | εφισταται 4. B ωσ κλεπτασ 5. om γαρ 6. ωσ και οι 7. B μεθυοντεσ 8. $\aleph^*$ om και αγαπησ 9. αλλ | B om χριστου 10. περι: υπερ 12. $\aleph$ προϊστανομενουσ 13. B ηγεισθε | ς $\aleph$ υπερεκπερισσου | $\aleph^*$ και ειρηνευετ. | ς B εν εαυτοισ 15. ς $\aleph^c$ B αποδω | ς $\aleph^c$ B και εισ αλληλ. 18. $\aleph^*$ του θεου 19. ς $\aleph$ σβεννυτε

15 s. 1 Cor 15, 51 s.
V. 1 4, 9. Mt 24, 36. 2 2 Pet 3, 10. 5 Eph 5, 8. 8 Eph 6, 14. 17. 10 2 Cor 5, 15. 12 1 Tim 5, 17. 13 Mc 9, 50. 15 Rom 12, 17. 1 Pet 3, 9. 16 Phil 4, 4. 18 4, 3.

ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸσ
εἴδουσ πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἁγιάσαι ὑμᾶσ
ὁλοτελεῖσ, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμ-
πτωσ ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸσ
ὁ καλῶν ὑμᾶσ, ὃσ καὶ ποιήσει.
25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺσ ἀδελφοὺσ
πάντασ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶσ τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν
ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖσ ἀδελφοῖσ.
28 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ B̄.

I.

1 Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν
θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼσ
ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸσ
ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰσ ἀλλήλουσ, 4 ὥστε αὐτοὺσ ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐνκαυ-
χᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆσ ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ
ἐν πᾶσιν τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ ταῖσ θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα
τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ θεοῦ, εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι
τοῖσ θλίβουσιν ὑμᾶσ θλίψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν,
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεωσ
αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖσ
μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην
τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ
ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμα-

---

21. ς ℵ* om δε 25. B προσευχ. και περι 27. ς ℵ ορκιζω | τοισ αγιοισ αδελφ. 28. μεθ υμων: ς ℵ add αμην

* ς° παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλον. επιστολη δευτερα, ς η πρ. θεσσαλ. επιστ. δευτερ.

I. 1. ℵ* (non[a]) εν θεω και πατρ. 2. B om ημων 3. ℵ* om υμων post παντων 4. ωστ. ημασ αυτουσ | καυχασθαι | B ενεχεσθε 8. B εν φλογι πυροσ | ℵᶜ τον θεον | B ℵ ιησου χριστου

---

23 Heb 13, 20 s. 24 2 Thess 3, 3. 25 2 Thess 3, 1. 26 Rom 16, 16 pp. 28 Rom 16, 24 pp.
I. 1 1 Thess 1, 1 s. 3 2, 13. 1 Thess 1, 2. 7 1 Thess 3, 13. 8 Act 7, 30.

σθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ,
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. **11** Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα
ὑμᾶσ ἀξιώσῃ τῆσ κλήσεωσ ὁ θεὸσ ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγα-
θωσύνησ καὶ ἔργον πίστεωσ ἐν δυνάμει, **12** ὅπωσ ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆσ ἐπ᾽ αὐτόν, **2** εἰσ τὸ μὴ ταχέωσ
σαλευθῆναι ὑμᾶσ ἀπὸ τοῦ νοὸσ μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματοσ μήτε
διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆσ ὡσ δι᾽ ἡμῶν, ὡσ ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
κυρίου. **3** μή τισ ὑμᾶσ ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ
ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωποσ τῆσ ἀνομίασ, ὁ υἱὸσ τῆσ
ἀπωλείασ, **4** ὁ ἀντικείμενοσ καὶ ὑπεραιρόμενοσ ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ
σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι
ἔστιν θεόσ. **5** Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸσ ὑμᾶσ ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; **6** καὶ
νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰσ τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. **7** τὸ
γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆσ ἀνομίασ, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕωσ ἐκ
μέσου γένηται· **8** καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομοσ, ὃν ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ
ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματοσ αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ
παρουσίασ αὐτοῦ, **9** οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ
δυνάμει καὶ σημείοισ καὶ τέρασιν ψεύδουσ **10** καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ
τοῖσ ἀπολλυμένοισ, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ
σωθῆναι αὐτούσ. **11** καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν πλάνησ
εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, **12** ἵνα κριθῶσιν ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύ-
σαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ᾽ ἀρχῆσ εἰσ σω-
τηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ, **14** εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν
ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰσ περιποίησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ. **15** ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδό-
σεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆσ ἡμῶν· **16** αὐτὸσ δὲ

---

10. πιστευουσιν 12. ιησου pri: add χριστου

II. 1. B om ημων pri 2. μητε θροεισθ. | η ημερ. του χριστου 3. ανομιασ: αμαρτιασ 4. ℵ* om και υπεραιρομ. | καθισαι: praem ωσ θεον 6. ϛ ℵ^c B εν τω εαυτου καιρ. 8. ϛ B ο κυριοσ omisso ιησ. | ανελει: ℵ* αναλοι, ϛ αναλωσει 10. τησ αδικιασ | εν τοισ απολλυμ. 11. πεμψει 12. ϛ B παντεσ | αλλ | εν τη αδικια 13. ℵ του κυριου | ειλετο | υμασ: ℵ* ημασ | απ αρχησ: B απαρχην 14. ϛ B om και | υμασ: B ημασ

II. **2** 1 Thess 5, 2 s. **3** Eph 5, 6. **4** Dan 11, 36. **5** Act 17, 1. **8** Es 11, 4. **10** 2 Cor 2. 15. 4, 3.

ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ Χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ
ἡμᾶσ καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρα-
καλέσαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου
τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν
ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστισ. 3 πιστὸσ δέ
ἐστιν ὁ κύριοσ ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποί-
θαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶσ, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.
5 ὁ δὲ κύριοσ κατευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ
εἰσ τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ ἀτάκτωσ περιπατοῦντοσ καὶ
μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν
ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινοσ, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ
ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξου-
σίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ. 10 καὶ
γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινασ περιπατοῦντασ ἐν ὑμῖν
ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομένουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ· 12 τοῖσ δὲ τοιούτοισ
παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίασ
ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακή-
σητε καλοποιοῦντεσ. 14 εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ
ἐπιστολῆσ, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ
μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν. 16 αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ
τῆσ εἰρήνησ δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ
μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπι-
στολῇ· οὕτωσ γράφω. 18 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
πάντων ὑμῶν.

16. B χριστοσ ιησουσ | B και θεοσ | και πατηρ ημων | ℵ* (non[a]) om ο αγαπ. ημασ 17. ℵ τ. καρδι. υμων | στηριξαι: add υμασ | λογω και εργω
III. 3. εστιν: ℵ* post ο κυρ. pon | B στηρισει 4. παραγγελλομεν: add υμιν | και ποιειτε | B post ποιειτε add και εποιησατε 5. om την ante υπομο. 6. B om ημων post κυριου | ℵ[c] παρελαβον, B παρελαβετε, ς παρελαβε 8. ℵ αλλα | νυκτα και ημεραν 10. ℵ* om τουτο 12. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13. εκκακησητε 14. ημων: B υμων | και μη συναναμ. | ℵ B συναναμιγνυσθαι 18. μετα πα. υμων: add αμην

17 1 Thess 3, 13.
III. 1 1 Thess 5, 25. Col 4, 3 pp. 4 Gal 5, 10. 6 Rom 16, 17. 1 Cor 5, 11. 7 1 Thess 1, 6. 8 1 Thess 2, 9. 9 1 Cor 9, 4. Phil 3, 17. 13 Gal 6, 9. 14 1 Cor 5, 11. 16 1 Thess 5, 23 ss. 17 Col 4, 18 pp. 18 1 Thess 5, 28 pp.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ πατράσιν ἐν
τοῖσ προφήταισ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 ὃσ
ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ χαρακτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε
τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησά-
μενοσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ, 4 τοσούτῳ κρείττων
γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺσ κεκληρονόμηκεν
ὄνομα. 5 τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον
γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι
εἰσ υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην,
λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸσ μὲν
τοὺσ ἀγγέλουσ λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺσ
λειτουργοὺσ αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα, 8 πρὸσ δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ σου ὁ θεὸσ
εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καὶ ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτητοσ ῥάβδοσ τῆσ βασι-
λείασ σου. 9 ἠγάπησασ δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησασ ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρι-
σέν σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ τοὺσ μετόχουσ σου.
10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσασ, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν
σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ
ὡσ ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτοὺσ καὶ
ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 πρὸσ
τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ
ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντεσ εἰσὶν λειτουργικὰ
πνεύματα εἰσ διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺσ μέλλοντασ κληρονομεῖν
σωτηρίαν;

---

* ς η προσ εβραιουσ επιστ. παυλου, item ς° omisso παυλου

I. 1. επ εσχατων 2. και τουσ αιω. εποιη. 3. φερων: B* φανερων | καθαρισμον: praem δι εαυτου | τ. αμαρτιων: add ημων | ποιησαμενοσ: pon ante τ. αμαρτ. ημων 5. εσομαι αυτω (et. ℵ^a): ℵ* om αυτω 8. B om του αιωνοσ | και η ραβδ. τησ ευθ. etc: ραβδοσ ευθυτητ. η ραβδ. | σου: ℵ B αυτου 9. αδικιαν: ς B ανομιαν 12. αλλαξεισ: ς B ελιξεισ. Sed ℵ B add ωσ ιματιον 14. B εισ διακονιασ

I. 3 8, 1 ss. 5 5, 5. Ps 2, 7. 2 Sam 7, 14. 6 Ps 96 (97), 7. 7 Ps 103 (104), 4. 8 Ps 44 (45), 6 s. 10 Ps 101 (102), 26—28. 13 Ps 109 (110), 1. Mt 22, 44 pp.

II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρωσ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκουσθεῖσιν, μή-
ποτε παραρυῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ λόγοσ ἐγένετο βέβαιοσ,
καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, 3 πῶσ
ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτησ ἀμελήσαντεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα
λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη,
4 συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνά-
μεσιν καὶ πνεύματοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧσ λα-
λοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ που τὶσ λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ
αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι
παρ' ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσασ αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω
τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 τὸν δὲ
βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ
θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ
γεύσηται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ
πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν
διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ
πάντεσ· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, 12 λέγων·
ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ ὑμνήσω σε.
13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ
παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ. 14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ
καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλησίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανά-
του καταργήσῃ τὸν τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,
15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν ἔνοχοι
ἦσαν δουλείασ. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματοσ
Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιω-
θῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ
ἱλάσκεσθαι τὰσ ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸσ πειρασθείσ,
δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

II. 1. ℵ περισσοτ. δει | ημασ προσεχ. | παραρρυωμεν 4. B συνμαρτυ-
ρουντοσ (B^{c} συμμαρτ.) 7. εστεφαν. αυτον: ς ℵ add και κατεστησασ αυτον
επι τα εργα των χειρων σου 8. εν γαρ τω | αυτω pri: B om 9. χαριτι:
M Or^{quater} et$^{int\ bis}$ etc χωρισ 14. σαρκοσ και αιματοσ 15. ς B δουλειασ
18. ℵ* om πειρασθεισ

II. 2 Gal 3, 19. Act 7, 53. 6—8 Ps 8, 5—7. 8 1 Cor 15, 27. Eph 1, 22. 10 Rom
11, 36. 11 Ioh 20, 17. Mt 28, 10. 12 Ps 21 (22), 23. 13 2 Sam 22, 3. Es 8, 17 s.
14 1 Cor 25, 26. 2 Tim 1, 10.

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν
ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν Ἰησοῦν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ
ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ Μωϋσῆσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονοσ γὰρ
οὗτοσ δόξησ παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου
ὁ κατασκευάσασ αὐτόν. 4 πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ
πάντα κατασκευάσασ θεόσ. 5 καὶ Μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ ὡσ θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸσ δὲ ὡσ
υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ
καύχημα τῆσ ἐλπίδοσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν.
7 Διό, καθὼσ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ
ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρεσ
ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσ-
ώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τὰσ ὁδούσ μου, 11 ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται
εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν
καρδία πονηρὰ ἀπιστίασ ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντοσ, 13 ἀλλὰ παρα-
καλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ
σκληρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆσ ἁμαρτίασ· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ
γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑποστάσεωσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατά-
σχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνεσ γὰρ ἀκού-
σαντεσ παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋ-
σέωσ; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖσ ἁμαρτήσασιν;
ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰσ
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ
ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγ-
γελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ

III. 1. χριστον ιησουν 2. ς κ B μώσησ | ολω: B om 3. γαρ δοξησ ουτοσ | μωσην 4. τα παντα 5. μωσησ 6. εανπερ | B om μεχρι τελουσ βεβαιαν 8. παραπικρασμω: κ πιρασμω 9. επειρασαν: add με | εν δοκιμασια: εδοκιμασαν με | τεσσαρακοντ. 10. ταυτη: εκεινη 13. B εξ υμων τισ 14. γεγοναμεν του χριστου 16. τίνεσ: τινὲσ | μωσεωσ 17. τεσσαρακοντ.
IV. 1. κ καταλιπομενησ

III. **2** 5. Num 12, 7. **6** 14. **7—10** Ps 94 (95), 8—11. **8** s. Ex 17, 7. Num 14, 22 s **11** 4, 3. **17** Num 14, 22 ss. **19** 4, 6.

μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰσ τὴν
κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντεσ, καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ
εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ
κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ
κατέπαυσεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ
οὖν ἀπολείπεται τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντεσ
οὐκ εἰσῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ
λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺσ Ἰησοῦσ
κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλησ ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρασ. 9 ἄρα ἀπο-
λείπεται σαββατισμὸσ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατά-
παυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ θεόσ.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν
τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ. 12 ζῶν γὰρ ὁ λόγοσ τοῦ
θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνού-
μενοσ ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆσ καὶ πνεύματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κρι-
τικὸσ ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίασ· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ,
πρὸσ ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ.

14 Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ, Ἰησοῦν
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ
δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα
καθ᾽ ὁμοιότητα χωρὶσ ἁμαρτίασ. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ
τῷ θρόνῳ τῆσ χάριτοσ, ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον
βοήθειαν.

V.

1 Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀνθρώπων κα-
θίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρ-
τιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ
αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι᾽ αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ,
οὕτωσ καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ
λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.

---

2. ς συγκεκραμενοσ, B συνκεκερασμενουσ 3. γαρ: ℵ ουν | την pri: B om 6. απειθειαν: ℵ* απιστιαν 7. ℵ* οριζει τινα | δαβιδ | προειρηται: B προειρηκεν, ς ειρηται 8. ουκ αν: B ουκ αρα 9. ℵ* (non[a]) om αρα usque του θεου | B απολειται 11. ℵ* om τισ 12. B εναργησ | ψυχησ: add τε 15. συμπαθ. | ς (non ς[e]) πεπειραμενον 16. ελεον

V. 1. B om τε 3. δια ταυτην | B περι αυτου | υπερ αμαρτιων 4. αλλα ο καλουμενοσ | καθαπερ κ ο ααρ.

IV. 3 3, 11. Ps 94 (95), 11. 4 Gen 2, 2. 6 3, 19. 7 3, 15. Ps 94 (95), 8. 8 Ios 22, 4. 14 8, 1. 3, 1. 15 2, 17 s. 5, 2. 16 10, 22.
V. 1 8, 3. 9, 9. 2 4, 15. 4 Ex 28, 1.

5 οὕτωσ καὶ ὁ Χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ᾽ ὁ
λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· 6 καθὼσ
καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
7 ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ
τὸν δυνάμενον σῴζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δακρύων
προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, 8 καίπερ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν
ἀφ᾽ ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν
αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺσ
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμήνευτοσ λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ
γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντεσ εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν
χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ
τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ
τροφῆσ. 13 πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ
γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ
αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆσ, ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστά-
σεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίματοσ αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπι-
τρέπῃ ὁ θεόσ. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε
τῆσ δωρεᾶσ τῆσ ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου
5 καὶ καλὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, 6 καὶ
παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντασ ἑαυτοῖσ
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆσ
ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι᾽ οὓσ καὶ
γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ
καὶ τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα
σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ἐπιλαθέσθαι
τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, δια-
κονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν
τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι
τέλουσ, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ μακρο-
θυμίασ κληρονομούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενοσ

---

8. αφ: B* απ 9. πασιν: post τοισ υπακ. αυτ. pon 12. ς B* και ου
στερεασ

VI. 2. B διδαχην | B om τε post αναστασεωσ 7. πολλακισ ερχομενον
9. αγαπητοι: ℵ* αδελφοι | κρειττονα 10. και του κοπου τησ αγαπησ

---

5 Ps 2, 7. 6 7, 17. Ps 109 (110), 4. 12 Gal 4, 3. 1 Cor 3, 2.
VI. 8 Iac 4, 15. 10 1 Thess 1, 3. 13 s. Gen 22, 16 s.

ὁ θεόσ, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ,
14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ
οὕτωσ μακροθυμήσασ ἐπέτυχεν τῆσ ἐπαγγελίασ. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ
τοῦ μείζονοσ ὀμνύουσιν, καὶ πάσησ αὐτοῖσ ἀντιλογίασ πέρασ εἰσ βεβαίωσιν
ὁ ὅρκοσ· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενοσ ὁ θεὸσ ἐπιδεῖξαι τοῖσ κληρο-
νόμοισ τῆσ ἐπαγγελίασ τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ,
18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ προκει-
μένησ ἐλπίδοσ, 19 ἣν ὡσ ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ ἀσφαλῆ τε καὶ βε-
βαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματοσ, 20 ὅπου
πρόδρομοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιε-
ρεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτοσ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺσ Σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου, ὁ συναντήσασ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆσ κοπῆσ τῶν βασι-
λέων καὶ εὐλογήσασ αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ,
πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενοσ βασιλεὺσ δικαιοσύνησ, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺσ
Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺσ εἰρήνησ, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητοσ, μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆσ τέλοσ ἔχων, ἀφωμοιωμένοσ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ,
μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ διηνεκέσ.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκοσ οὗτοσ, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν
ἀκροθινίων ὁ πατριάρχησ. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ τὴν ἱερατεἱαν
λαμβάνοντεσ ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ'
ἔστιν τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότασ ἐκ τῆσ ὀσφύοσ Ἀβραάμ·
6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενοσ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα
τὰσ ἐπαγγελίασ εὐλόγηκεν. 7 χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον ὑπὸ
τοῦ κρείττονοσ εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀποθνήσκοντεσ ἄνθρωποι
λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡσ ἔποσ εἰπεῖν, δι'
Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶσ ὁ δεκάτασ λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ
ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ Λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ λαὸσ γὰρ
ἐπ' αὐτῆσ νενομοθέτηται, τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον
ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένησ
γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται. 13 ἐφ' ὃν
γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ οὐδεὶσ προσέσχηκεν

---

14. ει μην: ἦ μὴν 16. ανθρωποι μεν γαρ 17. B περισσοτερωσ
18. ς B ψευσασθαι θεον

VII. 1. ς[e] om του ante υψιστου | ℵ B οσ συναντησασ 2. απο παντων
(B παντοσ): ℵ post εμερισεν 4. ω και: B om και 5. ς ℵ αποδεκατουν |
B* om τουτ εστιν 6. τον αβρααμ 9. δια αβρααμ | ς λευϊ, ℵ* λευει 10. ο
μελχισεδεκ 11. λευιτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο 12. B om και νομου

VII. 1 Gen 14, 18 ss. 2 4. 5 Num 18, 21 ss.

τῷ θυσιαστηρίῳ· **14** πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν,
εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆσ ἐλάλησεν. **15** καὶ περισσότερον
ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺσ
ἕτεροσ, **16** ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν
ζωῆσ ἀκαταλύτου. **17** μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ αὐτῆσ
ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, **19** οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ, ἐπεισαγωγὴ δὲ
κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. **20** καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ
ὁρκωμοσίασ, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ,
21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ τοῦ λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ,
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα· — **22** κατὰ τοσοῦτο καὶ
κρείττονοσ διαθήκησ γέγονεν ἔγγυοσ Ἰησοῦσ. **23** καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν
γεγονότεσ ἱερεῖσ διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· **24** ὁ δὲ διὰ τὸ
μένειν αὐτὸν εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, **25** ὅθεν καὶ
σώζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερχομένουσ δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτοσ γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ, ἀμίαντοσ,
κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότεροσ τῶν οὐρανῶν γενόμενοσ,
27 ὃσ οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ
τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ
ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκασ. **28** ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθί-
στησιν ἀρχιερεῖσ ἔχοντασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ
τὸν νόμον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃσ
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, **2** τῶν
ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ
ἄνθρωποσ. **3** πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ
καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. **4** εἰ μὲν οὖν
ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύσ, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ
δῶρα, **5** οἵτινεσ ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼσ
κεχρημάτισται Μωϋσῆσ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν ποιή-
σεισ πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· **6** νυνὶ δὲ δια-

---

14. ουδεν περι ιερωσυνησ | א* μωυσησ ουδεν | μωσησ 15. B om την 16. σαρκικησ 17. μαρτυρει 21. εισ τον αιωνα (haec ipsa om א*): add κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22. κατα τοσουτον κρειττονοσ 26. ς א om και ante επρεπεν 27. ς B ανενεγκασ

VIII. 2. και ουχ ανθρωπ. 4. ουν: γαρ | οντων των ιερεων των προσφεροντ. | κατα τον νομ. 5. μωσησ | ποιησησ 6. B νυν

---

15 5, 6. **17** Ps 109 (110), 4. **22** 8, 6. **27** 5, 3. 9, 7. 12.
VIII. **3** 5, 1. **5** 10 1. Ex 25, 40. Act 7, 44. **6** 7, 22.

φορωτέρασ τέτυχεν λειτουργίασ, ὅσῳ καὶ κρείττονόσ ἐστιν διαθήκησ μεσίτησ,
ἥτισ ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαισ νενομοθέτηται. 7 Єἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη
ἦν ἄμεμπτοσ, οὐκ ἂν δευτέρασ ἐζητεῖτο τόποσ. 8 μεμφόμενοσ γὰρ αὐτοὺσ
λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην
ἣν ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χειρὸσ
αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ
διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη
ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ,
διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπι-
γράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐτοῖσ εἰσ θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν.
11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντεσ εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
ἕωσ μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεωσ ἔσομαι ταῖσ ἀδικίαισ αὐτῶν, καὶ τῶν
ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν
τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺσ ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Єἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείασ τό τε ἅγιον κοσμικόν.
2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ
ἡ πρόθεσισ τῶν ἄρτων, ἥτισ λέγεται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον κατα-
πέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ
τὴν κιβωτὸν τῆσ διαθήκησ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνοσ
χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδοσ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκεσ
τῆσ διαθήκησ, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ Χερουβεὶν δόξησ κατασκιάζοντα τὸ
ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέροσ. 6 Τούτων δὲ οὕτωσ
κατεσκευασμένων εἰσ μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸσ εἰσίασιν οἱ ἱερεῖσ
τὰσ λατρείασ ἐπιτελοῦντεσ, 7 εἰσ δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνοσ
ὁ ἀρχιερεύσ, οὐ χωρὶσ αἵματοσ ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντοσ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
νερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ στάσιν,
9 ἥτισ παραβολὴ εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ
θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

---

6. ς B τετευχε 8. αυτουσ: ς B αυτοισ 9. B εν ημεραισ | μου: ς[e] 1624. om 10. επι καρδιασ αυτ., B επι καρδια εαυτ. | επιγραψω: B γραψω 11. πολιτην: πλησιον | απο μικρου: add αυτων 12. κ. των αμαρτ. αυτων: add και των ανομιων αυτων

IX. 1. και: B om | η πρωτη: add σκηνη 2. αρτων: B add και το χρυσουν θυμιατηριον | αγια: ς, non ς[e], ἁγία 3. א[c] B τα αγια των αγιων 4. B om χρυσουν et θυμιατηρ. και | B om η ante βλαστησασα 5. א χερουβιν, ς χερουβιμ | εστιν: א* ενεστιν 9. καθ ην: καθ ον

8—11 Ier 31 (38), 31—34. 10 10, 16. 2 Cor 6, 16. 12 10, 17. 13 8.
IX 2 ss. Ex 25 ss. 40, 3 ss. 5 Ezech 10, 4. 9 5, 1.

10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροισ βαπτισμοῖσ, δικαιώματα
σαρκὸσ μέχρι καιροῦ διορθώσεωσ ἐπικείμενα.

11 Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ
τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύ-
τησ τῆσ κτίσεωσ, 12 οὐδὲ δι' αἵματοσ τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ
ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ.
13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα
τοὺσ κεκοινωμένουσ ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα, 14 πόσῳ
μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰσ τὸ
λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ θανάτου γενο-
μένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγ-
γελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κληρονομίασ. 16 ὅπου γὰρ
διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ
νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ
πρώτη χωρὶσ αἵματοσ ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ
κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ
τῶν τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον
καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ ἧσ
ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη
τῆσ λειτουργίασ τῷ αἵματι ὁμοίωσ ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι
πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται
ἄφεσισ. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τούτοισ
καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαισ παρὰ ταύτασ.
24 οὐ γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται
εἰσ τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ
παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ
ἀθέτησιν τῆσ ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ'
ὅσον ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ,
28 οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν
ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ αὐτὸν ἀπεκδεχο-
μένοισ εἰσ σωτηρίαν.

---

10. βαπτισμοισ: ς B add και | δικαιωμασι 11. μελλοντων: B γενομενων 12. ς[c] 1624. ευρομενοσ 13. ταυρων κ. τραγων 14. αιωνιου: ℵ[c] αγιου 17. μηποτε: ℵ* μη τοτε 18. εγκεκαιν. 19. ℵ[c] κατα τον νομον | μωσεωσ | και των (ς om) τραγων: ℵ[c] om | ερραντισε 21. ερραντισε 24. ο χριστοσ 25. εισ τα αγια: ℵ[c] add των αγιων 26. νυνι: νυν | om τησ ante αμαρτ. 28. om και post ουτωσ

---

11 10, 1. 14 1 Thess 1, 9. 15 12, 24. 18 s. Ex 24, 3 ss. 19 Num 19, 6. 20 Ex 24, 8. Mt 26, 28. 22 Lev 17, 11.

X.

1 Cκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν
εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾿ ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ αἷσ προσφέρουσιν
εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ
οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλ᾿ ἐν αὐταῖσ ἀνά-
μνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾿ ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων
ἀφαιρεῖν ἁμαρτίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ
περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου
γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων
ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ
ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ, αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρη-
κεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύ-
τερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ
σώματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ᾿ ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰσ αὐτὰσ
πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίασ·
12 οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν
εἰσ τὸ διηνεκὲσ τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ
αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ μου ἐπὶ
καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, 17 καὶ τῶν
ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου
δὲ ἄφεσισ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίασ.

19 Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ
αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ
καταπετάσματοσ, τοῦτ᾿ ἔστιν τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν
οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ
πίστεωσ, ῥεραντισμένοι τὰσ καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ 23 καὶ
λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆσ ἐλπίδοσ

X. 1. θυσιαισ: ℵ add αυτων | αισ: ϛ ℵ ασ | δυναται: ℵ δυνανται
2. ουκ: ϛ[e] om | κεκαθαρμενουσ 4. ℵ τραγ. κ. ταυρ. 6. ϛ ℵ ευδοκησασ
8. θυσιαν και προσφοραν | ϛ ℵ ευδοκησασ | κατ. τον νομον 9. του ποιησαι:
add ο θεοσ 10. εσμεν οι δια | του ιησου χριστ. 11. ℵ λειτουργ. καθ ημερ.
12. ουτοσ: αυτοσ 15. προειρηκεναι 16. επι των διανοιων 17. μνησθω
18. ℵ* om τουτων 22. ερραντισμενοι | πονηρᾶσ· [23]καὶ 23. λελουμενοι |
ελπιδοσ: ℵ* add ημων

X. **1** 8, 5. 9, 9 ss. Col 2, 17. **5—7** Ps 39 (40), 7—9. **12** 12, 2 ss. 1, 13. **13** Ps 109 (110), 1.
16 8, 10. Ier 31, 33. **17** 8, 12. Ier 31, 34. **19** Eph 3, 12. **22** 4, 16.

ἀκλινῆ, πιστὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλουσ εἰσ
παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντεσ τὴν ἐπι-
συναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼσ ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντεσ, καὶ τοσούτῳ
μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν
τῆσ ἀληθείασ οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τισ
ἐκδοχὴ κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλοντοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ.
28 ἀθετήσασ τισ νόμον Μωϋσέωσ χωρὶσ οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρ-
τυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονοσ ἀξιωθήσεται τιμωρίασ ὁ τὸν
υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσασ καὶ τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ,
ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν
εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριοσ τὸν
λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ θεοῦ ζῶντοσ.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ, ἐν αἷσ φωτισθέντεσ πολ-
λὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖσ τε καὶ
θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενη-
θέντεσ. 34 καὶ γὰρ τοῖσ δεσμίοισ συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν
ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ
κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν
ὑμῶν, ἥτισ ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆσ γὰρ ἔχετε χρείαν
ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ
μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ δίκαιόσ μου
ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν
αὐτῷ. 39 ἡμεῖσ δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ
περιποίησιν ψυχῆσ.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγχοσ οὐ
βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει
νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ, εἰσ τὸ μὴ ἐκ φαινομένων
τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσ-
ήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧσ ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ
δώροισ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἑνὼχ
μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ

---

25. κ εγκαταλιποντεσ | εαυτων: κ* αυτων | κ* οσον 28. μωσεωσ 30. ανταποδωσω: add λεγει κυριοσ | κυριοσ κρινει 32. ημερασ: κ* add υμων 34. ς κ τ. δεσμοισ μου | εαυτουσ: εν εαυτοισ | κρειττονα | υπαρξιν: add εν ουρανοισ 35. μισθαποδ. μεγαλ. 36. κ* χρει. εχετ. 37. χρονιει 38. om μου post δικαιοσ

XI. 3. τα βλεπομενα 4. του θεου: κ* τω θεω | λαλειται 5. ευρισκετο | διοτι: κ οτι | κ* μετετεθηκεν

---

26 6, 4 ss. 28 Deut 17, 6. 30 Deut 32, 35 s. Rom 12, 19. Ps 134 (135), 14. 37 s. Hab 2, 3 s. Rom 1, 17 pp.
XI. 3 Gen 1, 3. 4 Gen 4, 4 ss. 5 Gen 5, 24.

θεόσ. πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσ-
ερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότησ γίνεται.
7 Πίστει χρηματισθεὶσ Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ
κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι᾽ ἧσ κατέκρινεν τὸν
κόσμον, καὶ τῆσ κατὰ πίστιν δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. 8 Πίστει
καλούμενοσ Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν
εἰσ κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παρῴ-
κησεν εἰσ γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆσ ἐπαγγελίασ τῆσ αὐτῆσ· 10 ἐξε-
δέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θεμελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ καὶ δημιουργὸσ
ὁ θεόσ. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Cάρρα δύναμιν εἰσ καταβολὴν σπέρματοσ
ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
12 διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸσ ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα
τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡσ ἡ ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ
ἡ ἀναρίθμητοσ.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ ἐπαγ-
γελίασ, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντεσ
ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ. 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντεσ
ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν
ἀφ᾽ ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγον-
ται, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπι-
καλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ, καὶ τὸν μο-
νογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ, 18 πρὸσ ὃν ἐλαλήθη
ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, 19 λογισάμενοσ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν
ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει
περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει
Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆσ
ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ
ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
διοτι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασι-
λέωσ. 24 πίστει Μωϋσῆσ μέγασ γενόμενοσ ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ
Φαραώ, 25 μᾶλλον ἑλόμενοσ συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον
ἔχειν ἁμαρτίασ ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν Αἰγύπτου

5. μεταθεσεωσ: add αυτου 6. τω θεω 8. τον τοπον 8. ℵ* ημελλ. κληρονομιαν λαμβ. 9. την γην | συγκληρ. | ℵ* τησ επαγγ. αυτησ, ℵ[a] τησ αυτησ επαγγ. 11. ηλικιασ: add ετεκεν 12. και ωσει αμμοσ 13. κομισαμενοι: λαβοντεσ | ιδοντεσ: add και πεισθεντεσ 15. εμνημονευον | εξεβησαν: εξηλθον 16. νυνι δε 17. 18. 20. ℵ ισαχ 23 sq. μωσησ 25. συγκακ. 26. των εν αιγυπτω

7 Gen 6, 8 ss. 8 Gen 12, 1 ss. 11 Gen 17, 19. 12 Gen 15, 5. 22, 17. 13 Gen 23, 4. Ps 38 (39), 13. 16 Ex 3, 6. 17 Gen 22, 1 ss. 18 Gen 21, 12. Rom 9, 7. 20 Gen 27, 28. 21 Gen 48, 15 ss. 47, 31. 22 Gen 50, 24. 23 Ex 2, 2 s.

θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰσ τὴν μισθαποδοσίαν.
27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶσ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέωσ· τὸν
γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. **28** πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν
πρόσχυσιν τοῦ αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.
29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ πεῖραν
λαβόντεσ οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. **30** πίστει τὰ τείχη Ἱερειχὼ ἔπεσαν
κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. **31** πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο
τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺσ κατασκόπουσ μετ' εἰρήνησ.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ περὶ
Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφη-
τῶν, **33** οἳ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείασ, ἠργάσαντο δικαιοσύνην,
ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, **34** ἔσβεσαν δύναμιν πυρόσ,
ἔφυγον στόματα μαχαίρησ, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ
ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰσ ἔκλιναν ἀλλοτρίων· **35** ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ ἀναστά-
σεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν
ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχωσιν· **36** ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν
καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· **37** ἐλιθάσθησαν,
ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλω-
ταῖσ, ἐν αἰγείοισ δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, **38** ὧν
οὐκ ἦν ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. **39** καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ διὰ τῆσ
πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, **40** τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν
τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν νέφοσ
μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπο-
μονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, **2** ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ
πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ
χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου
τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. **3** ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ
τῶν ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

---

29. om γησ 30. ιεριχω | επεσε 31. ℵ* η επιλεγομενη πορνη 32. επιλ. γαρ με | βαραχ τε και σαμψ. και ιεφθ. | δαβιδ 33. ειργασαντο 34. μαχαιρασ | ενεδυναμωθησαν 35. ℵ* γυναικασ 37. επρισθησ. επειρασθ. | μαχαιρασ 38. επι ι εν

XII. 1. τοσουτον: ℵ* τηλικουτον 2. ℵ om του θεου | εκαθισεν 3. ϛ εισ αυτον, ℵ* εισ εαυτουσ, $\aleph^{c}$ εισ αυτουσ

---

27 Ex 12, 41. **28** Ex 12, 11 ss. **29** Ex 14, 22 ss. **30** Ios 6, 20. **31** Ios 2, 1. 6, 17. Iac 2, 25. **32** Iud 6, 4. 6, 13. 11 ss. **33** Dan 6, 22. 3, 27. **35** 1 Reg 17, 17. 2 Reg 4, 17. 2 Macc 6, 18 ss. 7, 7.
XII. **2** 3, 1. 8, 1 sc.

4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνι-
ζόμενοι, **5** καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται·
υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ·
6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.
7 εἰσ παιδίαν ὑπομένετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ
ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; **8** εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν
πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. **9** εἶτα τοὺσ μὲν τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν
πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησό-
μεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; **10** οἱ μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ
ἡμέρασ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰσ τὸ
μεταλαβεῖν τῆσ ἁγιότητοσ αὐτοῦ. **11** πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν
οὐ δοκεῖ χαρᾶσ εἶναι ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖσ δι'
αὐτῆσ γεγυμνασμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.

12 Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώ-
σατε, **13** καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκ-
τραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. **14** εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν,
οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύριον, **15** ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ
τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ, μή τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ
ταύτησ μιανθῶσιν οἱ πολλοί, **16** μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ Ἠσαῦ, ὃσ
ἀντὶ βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. **17** ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίασ γὰρ
τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσασ αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ
γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ **19** καὶ σάλπιγγοσ ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων,
ἧσ οἱ ἀκούσαντεσ παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖσ λόγον· **20** οὐκ ἔφερον
γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· **21** καί,
οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἔκφοβόσ εἰμι καὶ ἔντρο-
μοσ. **22** ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντοσ Ἱερουσαλὴμ
ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων **23** πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων
ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων
τετελειωμένων, **24** καὶ διαθήκησ νέασ μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ
κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. **25** βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λα-
λοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν χρηματί-
ζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, **26** οὗ ἡ
φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ

5. παιδειασ 7. εισ παιδιαν: ει παιδειαν | τισ γαρ: add εστιν 8. παι-
δειασ | εστε και ουχ υιοι 9. πολυ: πολλω 11. πασα δε παιδεια 13. ποιησατε
15. οι πολλοι: om οι 16. εαυτου: αυτου 18. ψηλαφωμενω: add ορει |
ζοφω: σκοτω 19. μη: ℵ* om 20. λιθοβοληθησεται: add η βολιδι κατα-
τοξευθησεται 21. μωσησ | ℵ εκτρομοσ 22. ς° ἀγγέλων [23]πανηγύρει καὶ |
23. εν ουραν. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων: ℵ* τελιων δεδικαιωμε-
νοισ 24. κρειττονα 25. εφυγον τον επι τησ γησ παραιτ. χρηματιζ. | πολλω
μαλλ. | ℵ απ ουρανου

5 s. Prov 3, 11 s. **12** Es 35, 3. **13** Prov 4, 26. **15** Deut 29, 18. **16** Gen 25, 31 ss.
17 Gen 27, 30 ss. **18** Deut 4, 11. **19** Ex 19, 16. **20** Ex 19, 12 s. **21** Deut 9, 19. **24** 9,15.
26 Hagg 2, 6.

σεισω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. **27** τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ
τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευό-
μενα. **28** διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχομεν χάριν, δι᾽ ἧσ
λατρεύωμεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ καὶ δέουσ· **29** καὶ γὰρ ὁ
θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII

1 Η φιλαδελφία μενέτω. **2** τῆσ φιλοξενίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. **3** μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων
ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ αὐτοὶ ὄντεσ ἐν σώματι.
4 τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντοσ· πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ
κρινεῖ ὁ θεόσ. **5** ἀφιλάργυροσ ὁ τρόποσ, ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν· αὐτὸσ
γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, **6** ὥστε θαρροῦντασ
ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι
ἄνθρωποσ;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀναστροφῆσ μιμεῖσθε τὴν
πίστιν. **8** Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ.
9 διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ ξέναισ μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι
βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περι-
πατοῦντεσ.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ
σκηνῇ λατρεύοντεσ. **11** ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίασ
εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆσ
παρεμβολῆσ. **12** διὸ καὶ Ἰησοῦσ, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν
λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπαθεν. **13** τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ
παρεμβολῆσ τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντεσ· **14** οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένου-
σαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. **15** Δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν
θυσίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούν-
των τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. **16** τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ κοινωνίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ θεόσ.

17 Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν
καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχο-
μεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι. **19** περισσοτέρωσ δὲ παρα-
καλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

---

26. σειω 27. των σαλευο. την μεταθ. 28. ℵ εχομεν et λατρευομεν | μετα αιδουσ και ευλαβειασ

XIII. 2. ℵ* την φιλοξενιαν 4. γαρ: δε 5. εγκαταλιπω 6. και ου φοβηθησομ. 8. χθεσ 9. περιφερεσθε | περιπατησαντεσ 15. ουν: ℵ* om 17. υπεικετε: ℵ^c add αυτοισ 18. πεποιθαμεν

---

29 Deut 4, 24.
XIII. **2** Gen 18, 3. **5** Ios 1, 5. **6** Ps 117 (118), 6. **12** Lev 4, 12. Mt 27, 32 ss.
15 Ps 49 (50), 14. Hos 14, 3.

20 Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν
προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,
21 καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆσ παρακλήσεωσ.
καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶσ. 24 ἀσπά-
σασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ ὑμῶν καὶ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ. ἀσπάζονται
ὑμᾶσ οἱ ἀπὸ τῆσ Ἰταλίασ.

25 Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆροσ
ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν 2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν
πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενοσ εἰσ Μακε-
δονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ προσέχειν μύθοισ
καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ ἐκζητήσεισ παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονο-
μίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλοσ τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ
καθαρᾶσ καρδίασ καὶ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, 6 ὧν
τινὲσ ἀστοχήσαντεσ ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, 7 θέλοντεσ εἶναι νομο-
διδάσκαλοι, μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ αὐτῷ νομίμωσ χρῆται, 9 εἰδὼσ
τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυποτάκτοισ, ἀσεβέσι
καὶ ἁμαρτωλοῖσ, ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρολῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδρο-
φόνοισ, 10 πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ, ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ, ἐπιόρκοισ, καὶ
εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον

---

21. αγαθω: praem εργω | ποιων: ℵ* praem αυτω | εν υμιν 22. ℵ* om γαρ 23. om ημων 25. υμων: add αμην

*ς η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη, ς^e παυλου του αποστολου η προσ τιμοθ. επιστ. πρωτ.

I. 1. αποστ. ιησου χριστου | επιταγην: ℵ επαγγελιαν | ς ℵ και κυριου ιησου χριστου 2. πατροσ: add ημων 4. ζητησεισ | οικονομιαν: ς^e οικοδομιαν 9. πατραλωαισ κ. μητραλωαισ

---

20 s. 1 Thess 5, 23. 21 Rom 16, 27 sc. 25 Eph 6, 24 sc.
I. 1 2 Tim 1, 1 pp. 2, 3. 3 Act 20, 1. 4 Tit 1, 14. 3, 9. 8 Rom 7, 12. 14.

τῆσ δόξησ τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. **12** χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ
εἰσ διακονίαν, **13** τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν·
ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, **14** ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ
τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** πιστὸσ
ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺσ σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· **16** ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην,
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν,
πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰσ ζωὴν αἰώνιον.
17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ
τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν αὐταῖσ τὴν καλὴν
στρατείαν, **19** ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ
τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· **20** ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα
τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσευχάσ, ἐντεύ-
ξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, **2** ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν
ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ
καὶ σεμνότητι. **3** τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν
θεοῦ, **4** ὃσ πάντασ ἀνθρώπουσ θέλει σωθῆναι καὶ εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ
ἐλθεῖν. **5** εἷσ γὰρ θεόσ, εἷσ καὶ μεσίτησ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωποσ
Χριστὸσ Ἰησοῦσ, **6** ὁ δοὺσ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον
καιροῖσ ἰδίοισ, **7** εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ, ἀλήθειαν λέγω,
οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλοσ ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺσ ἄνδρασ ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντασ
ὁσίουσ χεῖρασ χωρὶσ ὀργῆσ καὶ διαλογισμοῦ· **9** ὡσαύτωσ γυναῖκασ ἐν
καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφροσύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν
πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, **10** ἀλλ' ὃ πρέπει
γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. **11** Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ
μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· **12** διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
αὐθεντεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. **13** Ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ ἐπλάσθη,
εἶτα Εὕα. **14** καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παρα-
βάσει γέγονεν, **15** σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνογονίασ, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει
καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνησ.

---

12. και χαριν εχω | ℵ* ενδυναμουντι | ℵ* om με 13. τον προτερον | αλλ
15. ℵ om τον 16. πασαν 17. μονω: add σοφω 18. στρατευη

II. 3. τουτο γαρ 6. ℵ* και (ℵ^c substituit το) μαρτυριον 7. λεγω:
ς ℵ* add εν χριστω | πιστει: ℵ* γνωσι 8. ℵ^c διαλογισμων 9. ωσαυτωσ και
τασ γυναικ. | ℵ^c κοσμιωσ | πλεγμ. η χρυσω 12. γυναικι δε διδασκειν
14. απατηθεισα

---

12 Phil 4, 13. **13** 1 Cor 15, 9. Gal 1, 13 ss. **15** 4, 9. Mt 18, 11. **17** Rom 16, 27.
Iud 25 pp. **20** 2 Tim 2, 17. 1 Cor 5, 5.

II. **4** 2 Pet 3, 9. 2 Tim 3, 7. **5** Gal 3, 20. **6** Tit 2, 14. **7** 2 Tim 1, 11. Rom 9, 1.
9 1 Pet 3, 3 ss. **13** 1 Cor 11, 9. Gen 2, 7. 22. **14** Gen 3, 6.

III.

1 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.
2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρα, νηφάλιον,
σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ
ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστάμενον, τέκνα
ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσησ σεμνότητοσ, — 5 εἰ δέ τισ τοῦ ἰδίου οἴκου
προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶσ ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον,
ἵνα μὴ τυφωθεὶσ εἰσ κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν
καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ
διαβόλου. 8 Διακόνουσ ὡσαύτωσ σεμνούσ, μὴ διλόγουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ
προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ, 9 ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακο-
νείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντεσ. 11 γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ,
νηφαλίουσ, πιστὰσ ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ,
τέκνων καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶσ δια-
κονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν
πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον· 15 ἐὰν δὲ βρα-
δύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτισ ἐστὶν ἐκκλησία
θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ ἀληθείασ. 16 καὶ ὁμολογουμένωσ
μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη
ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοισ, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστήσονταί
τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ διδασκαλίαισ δαι-
μονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδη-
σιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετά-
λημψιν μετὰ εὐχαριστίασ τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι
πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίασ λαμβανό-
μενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔσῃ διάκονοσ Χριστοῦ
Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ καλῆσ διδασκαλίασ

III. 2. ανεπιληπτον | ς (non ς^e) νηφαλεον 3. μη πληκτην: add μη αισχροκερδη | αλλ 4. κ προϊστανομενον 7. δει δε: add αυτον 8. κ* om σεμνουσ 9. κ και καθαρασ συνειδησεωσ 11. ς (non ς^e) νηφαλεουσ 16. οσ: θεοσ

IV. 2. κεκαυτηριασμενων 3. μεταληψιν 6. ιησου χριστου

III. 1 1, 15. 2 Tit 1, 6 ss. 5 5, 8. 7 2 Tim 2, 26. 11 Tit 2, 3.
IV. 1 2 Tim 3, 1 ss. 2 Tit 1, 15. 6 2 Tim 3, 10.

ᾗ παρηκολούθηκασ· **7** τοὺσ δὲ βεβήλουσ καὶ γραώδεισ μύθουσ παραιτοῦ.
γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐσέβειαν. **8** ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸσ
ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμοσ· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγε-
λίαν ἔχουσα ζωῆσ τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. **9** πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ
ἀποδοχῆσ ἄξιοσ. **10** εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκα-
μεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. **12** μηδείσ σου τῆσ νεότητοσ κατα-
φρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ,
ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. **13** ἕωσ ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει,
τῇ διδασκαλίᾳ. **14** μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ
προφητείασ μετὰ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. **15** ταῦτα με-
λέτα, ἐν τούτοισ ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. **16** ἔπεχε
σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν
σώσεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεωτέρουσ
ὡσ ἀδελφούσ, **2** πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ
ἁγνείᾳ. **3** Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ. **4** εἰ δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα
ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι
τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **5** ἡ δὲ ὄντωσ
χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ
ταῖσ προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· **6** ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν.
7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. **8** εἰ δέ τισ τῶν ἰδίων καὶ
μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου
χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸσ ἀνδρὸσ
γυνή, **10** ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχη-
σεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
ἐπηκολούθησεν. **11** νεωτέρασ δὲ χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιά-
σωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, **12** ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην
πίστιν ἠθέτησαν· **13** ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰκίασ,
οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.
14 βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν
ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίασ χάριν· **15** ἤδη γάρ τινεσ ἐξετρά-
πησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. **16** εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ,
καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

---

8. ℵ* om προσ ante ολιγον 9. ℵ* om πασησ 10. και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα οτι 12. εν αγαπη: add εν πνευματι 14. ℵ* πρεσβυτερου 15. εν πασιν 16. ℵ* om σου

V. 1. ℵ* om ωσ πατερ. 4. εστι καλον και αποδεκτον 5. επι τον θεον | θεον: ℵ* κυριον 7. ℵ^{c} om και | ανεπιληπτοι 8. των οικειων | προνοει 16. πιστοσ η πιστη | επαρκειτω

---

8 2 Tim 1, 1. **9** 1, 15. **10** Col 1, 29. **12** Tit 2, 15. 7. **13** 16.
V. **4** 2, 3. **9** 3, 2. Tit 1, 6.

17 Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιούσθωσαν, μά-
λιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. **18** λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν
ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. **19** κατὰ
πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρ-
τύρων. **20** Τοὺσ ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ
φόβον ἔχωσιν.
21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκ-
λεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ, μηδὲν ποιῶν κατὰ
πρόσκλισιν. **22** Χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ
ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. **23** μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ
χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. **24** Τινῶν ἀνθρώ-
πων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακο-
λουθοῦσιν· **25** ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ τιμῆσ
ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφη-
μῆται. **2** οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί
εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ
εὐεργεσίασ ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. **3** εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσ-
έχεται ὑγιαίνουσιν λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ᾽
εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, **4** τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ
ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ, ἐξ ὧν γίνεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι
πονηραί, **5** διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερη-
μένων τῆσ ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. **6** ἔστιν δὲ
πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. **7** οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν
εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· **8** ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ
καὶ σκεπάσματα, τούτοισ ἀρκεσθησόμεθα. **9** οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν
ἐμπίπτουσιν εἰσ πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ
βλαβεράσ, αἵτινεσ βυθίζουσιν τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧσ τινὲσ ὀρεγόμενοι
ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυτοὺσ περιέπειραν ὀδύναισ πολλαῖσ.
11 Cὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέ-
βειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. **12** ἀγωνίζου τὸν καλὸν

---

18. τ. μισθου (ei. א[a]): א* τησ τροφησ **21.** και κυριου ιησου χριστου
23. αλλ | στομαχον: add σου **25.** τα καλα εργα προδ. εστι | ϛ א δυναται
VI. **2.** א* om οτι αδελφ. εισιν **3.** προσερχεται **5.** παραδιατριβαι | τ.
ευσεβειαν: add αφιστασο απο των τοιουτων **7.** οτι: praem δηλον **10.** πολ-
λαισ: א* ποικιλαισ **11.** του θεου | πραϋπαθιαν: πραοτητα

---

17 1 Thess 5, 12 s. **18** 1 Cor 9, 9. Deut 25, 4. Lc 10, 7. Mt 10, 10. **19** Deut 19, 15.
21 2 Tim 4, 1.
VI. **1** Tit 2, 9 pp. Tit 2, 5. **5** 2 Tim 3, 8. **11** 2 Tim 3, 17.

ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, εἰσ ἣν ἐκλήθησ καὶ ὡμο-
λόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω
ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντοσ τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρή-
σαντοσ ἐπὶ Ποντίου Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐν-
τολὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ δυνάστησ, ὁ
βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόντων, 16 ὁ μόνοσ ἔχων
ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύνα-
ται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτοσ αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν,
μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν
πάντα πλουσίωσ εἰσ ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ,
εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινωνικούσ, 19 ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον
καλὸν εἰσ τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενοσ τὰσ βεβήλουσ
κενοφωνίασ καὶ ἀντιθέσεισ τῆσ ψευδωνύμου γνώσεωσ, 21 ἥν τινεσ ἐπαγγελ-
λόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ B̅.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ κατ' ἐπαγ-
γελίαν ζωῆσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρισ,
ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει,
ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσεσίν μου νυκτὸσ καὶ
ἡμέρασ, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ
πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆσ ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκη-
σεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι

12. εισ ην: add και 13. παραγγελλω σοι | του θεου | ϛ ℵ ζωοποιουν-
τοσ | ℵ ιησου χριστου | πιλατου 14. ανεπιληπτον 16. ℵ και το κρατοσ
17. αιωνι: ℵ* καιρω | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι | πλουσιωσ
παντα 19. οντωσ: αιωνιου 20. παρακαταθηκην 21. μεθ υμων: μετα σου.
αμην.

* ϛ η προσ τιμοθεον επιστολη δευτερα, ϛ* παυλου του αποστολου η
πρ. τιμοθ. επιστ. δευτερ.

I. 1. ιησου χριστου | ℵ επαγγελιασ 2. ℵ* και κυριου ιησου χριστ. του
κυριου ημων 5. λαμβανων | ϛ (non ϛ*) ευνεικη

13 Rom 4, 17. 14 Tit 2, 13. 16 2 Tim 4, 18. 20 2 Tim 1, 14. 2, 16. 21 2 Tim 2, 18.
I. 1 s. 1 Tim 1, 1 s. 2 Cor 1, 1. 3 Act 24, 14. Rom 1, 9.

δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χά-
ρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνάμεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ
σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ
ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν
θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντοσ ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα
ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ ἐπιφανείασ
τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντοσ μὲν τὸν θάνατον, φωτί-
σαντοσ δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδάσκαλοσ· 12 δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω,
ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ
ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰσ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν
ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ
ἐνοικοῦντοσ ἐν ἡμῖν.
15 Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν
Φύγελοσ καὶ Ἑρμογένησ. 16 δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι
πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενό-
μενοσ ἐν Ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ
εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνη-
σεν, βέλτιον σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Cὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ᾽ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖσ
ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον
ὡσ καλὸσ στρατιώτησ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται
ταῖσ τοῦ βίου πραγματίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ
ἀθλῇ τισ, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ
κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ
νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ
μέχρι δεσμῶν ὡσ κακοῦργοσ, ἀλλὰ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ
τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν

---

6. χαρισμα: ℵ* θελημα 8. ℵ* om ημων | συγκακοπαθησον 9. αλλα κατ 10. ιησου χριστου 11. διδασκαλοσ: add εθνων 12. ℵ* om και pri | ς* 1633. παρακαταθηκην 14. παρακαταθηκην 15. φυγελλοσ | ἑρμογ. 16. ς ℵ* επησχυνθη 17. σπουδαιοτερον
II. 3. συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου 4. πραγματειαισ 6. ℵ* προτερον 7. α λεγω | δωη 9. αλλ

---

6 1 Tim 4, 14. 7 Rom 8, 15. 9 s. Tit 1, 2 s. 11 1 Tim 2, 7. 14 1 Tim 6, 20. Rom 8, 11. 15 4, 10. 16. 16 4, 19.
II, 3 1, 8. 4, 5. 8 1 Cor 15, 12. Rom 1, 3. 9 Act 28, 30 s.

τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξησ αἰωνίου. 11 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ
συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν·
εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ
μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογο-
μαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. 15 σπούδασον
σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα
τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ. 16 τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιίστασο· ἐπὶ
πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείασ, 17 καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νο-
μὴν ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Φιλητόσ, 18 οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλήθειαν
ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων
πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφρα-
γῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ
πᾶσ ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ
τιμὴν ἃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται
σκεῦοσ εἰσ τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἡτοιμασμένον. 22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιο-
σύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ
καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύτουσ ζητήσεισ παραιτοῦ,
εἰδὼσ ὅτι γεννῶσιν μάχασ· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον
εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ
ἀντιδιατιθεμένουσ, μήποτε δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν
ἀληθείασ, 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι
ὑπ' αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται καιροὶ
χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνεσ, ὑπερή-
φανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπον-
δοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖσ,
τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆσ ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ
εἰσιν οἱ ἐνδύνοντεσ εἰσ τὰσ οἰκίασ καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ γυναικάρια σεσω-
ρευμένα ἁμαρτίαισ, ἀγόμενα ἐπιθυμίαισ ποικίλαισ, 7 πάντοτε μανθάνοντα

---

11. συζησομεν 12. συμβασιλευσομεν | αρνουμεθα 13. om γαρ 14. θεου: κυριου | εισ ουδεν 17. φιλητοσ 18. την αναστασιν | ℵ* ανατρε. την πι. την τινων, $\aleph^c$ ανατρ. την πι. τινων 19. του θεου: ℵ τ. κυριου | ℵ* παντασ τουσ οντασ | το ονομ. χριστου 21. και ευχρηστον 24. αλλ 25. πραοτητι | δω
III. 2. ℵ om οι 3. ℵ om αστοργοι 6. αιχμαλωτευοντεσ | τα γυναικαρ.

---

11 1 Tim 4, 9. Rom 6, 8. **12** Rom 8, 17. Mt 10, 33. **16** Tit 3, 9. **17** 3, 13. 1 Tim 1, 20. **18** 1 Tim 6, 21. **19** Num 16, 5. 26. **20** 1 Cor 3, 12. Rom 9, 21. **22** 1 Tim 6, 11. **23** 1 Tim 4, 7. **26** 1 Tim 3, 7.
III. **1** 1 Tim 4, 1. **2** ss. Rom 1, 29 ss. **7** 1 Tim 2, 4.

καὶ μηδέποτε εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 ὃν τρόπον δὲ
Ἰαννῆσ καὶ Ἰαμβρῆσ ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτωσ καὶ οὗτοι ἀνθίστανται
τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.
9 ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλοσ ἔσται πᾶσιν,
ὡσ καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Cὺ δὲ παρηκολούθησάσ μου τῇ διδασκαλίᾳ,
τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
11 τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ,
ἐν Λύστροισ· οἵουσ διωγμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριοσ.
12 καὶ πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται.
13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντεσ
καὶ πλανώμενοι. 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ
τίνων ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυνάμενά
σε σοφίσαι εἰσ σωτηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα
γραφὴ θεόπνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν, πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ
ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιοσ ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ
ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένοσ.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντοσ
κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρωσ ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακά-
λεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ
ὅτε τῆσ ὑγιαινούσησ διδασκαλίασ οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπι-
θυμίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ
ἀπὸ μὲν τῆσ ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτρα-
πήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελι-
στοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ
ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι,
τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ
δικαιοσύνησ στέφανοσ, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ
δίκαιοσ κριτήσ, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι τὴν ἐπι-
φάνειαν αὐτοῦ. 9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ. 10 Δημᾶσ γάρ με
ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ Θεσσαλονίκην,
Κρήσκησ εἰσ Γαλλίαν, Τίτοσ εἰσ Δαλματίαν· 11 Λουκᾶσ ἐστὶν μόνοσ μετ᾽

---

10. παρηκολουθηκασ 11. ερρυσατο 12. ευσεβωσ ζην 14. παρα τινοσ 15. τα ιερα γραμμ. 16. ελεγχον | παιδειαν

IV. 1. διαμαρτυρομ. ουν εγω | του κυριου ιησου χριστου | και την: κατα την 2. επιτιμησον παρακαλεσον 3. τασ επιθυμ. τασ ιδιασ 5. κ° om κακοπαθησον 6. τησ εμησ αναλυσεωσ 7. τον αγωνα τον καλον 10. γαλλιαν: γαλατιαν

---

8 Ex 7, 11. 1 Tim 6, 5. 9 1 Tim 5, 24. 10 1 Tim 4, 6. 11 Act 13, 50. 14, 2. 19. 14 Act 16, 1 ss. 17 1 Tim 6, 11.

IV. 1 1 Tim 5, 21. Tit 2, 13. 5 2, 3. 6 Phil 2, 17. 7 1 Tim 6, 12. 8 Iac 1 12. 10 s. Col 4, 14. 10.

ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστοσ εἰσ
διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰσ Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν
ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενοσ φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα
τὰσ μεμβράνασ. 14 Ἀλέξανδροσ ὁ χαλκεὺσ πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο·
ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου·
λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖσ ἡμετέροισ λόγοισ. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ
οὐδείσ μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντεσ με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖσ λογισθείη·
17 ὁ δὲ κύριόσ μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματοσ
λέοντοσ. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριοσ ἀπὸ παντὸσ ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰσ
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 20 Ἔραστοσ
ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπού-
δασον πρὸ χειμῶνοσ ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλοσ καὶ Πούδησ καὶ Λίνοσ
καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ.

22 Ὁ κύριοσ μετὰ τοῦ πνεύματόσ σου. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν
ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατ' εὐσέβειαν 2 ἐπ' ἐλπίδι
ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ θεὸσ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφα-
νέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ
κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν
πίστιν. χάρισ καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆροσ
ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ
καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ σοι διεταξάμην, 6 εἴ τισ
ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ

---

13. ϛ (non ϛ*) φαιλονην 14. αποδωη | ℵ* om αυτου 15. ανθεστηκε 16. συμπαρεγενετο 17. ακουση | ερρυσθην 18. και ρυσεται 21. παντεσ: ℵ* om 22. ο κυριοσ: add ιησουσ χριστοσ | μεθ υμων: add αμην

* παυλου του αποστολου η προσ τιτον επιστολη

I. 4. και ειρηνη: ελεοσ ειρηνη | και κυριου ιησου χριστου 5. κατελιπον

---

14 1 Tim 1, 20. Act 19, 33. 18 3, 11. 19 1, 16. Act 18, 2 pp. 20 Rom 16, 23. Act 21, 29. 22 Phil 25. Phil 4, 23.

I. 1 Rom 1, 1 pp. 2 2 Tim 1, 9 s. 3 1 Tim 1, 11. 4 1 Tim 1, 2. 2 Tim 1, 2. 2 Io 3 pp. 5 Act 14, 23.

ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ
οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχρο-
κερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ,
9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ πα-
ρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγοντασ ἐλέγχειν.
10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ
ἐκ τῆσ περιτομῆσ, 11 οὓσ δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέ-
πουσιν διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. 12 εἶπέν τισ ἐξ
αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προφήτησ· Κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρεσ
ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθήσ. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ
ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντεσ Ἰουδαϊκοῖσ
μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα
καθαρὰ τοῖσ καθαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν,
ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ ἡ συνείδησισ. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν
εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ ἀπειθεῖσ καὶ πρὸσ
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτασ νηφα-
λίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπο-
μονῇ· 3 πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ,
μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένασ, καλοδιδασκάλουσ, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰσ
νέασ φιλάνδρουσ εἶναι, φιλοτέκνουσ, 5 σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, ἀγαθάσ,
ὑποτασσομένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
6 Τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα, σεαυτὸν
παρεχόμενοσ τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα,
8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίασ ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν
περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλουσ ἰδίοισ δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν
εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντασ, 10 μὴ νοσφιζομένουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν
ἐνδεικνυμένουσ ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτήριοσ πᾶσιν ἀνθρώποισ, 12 παι-
δεύουσα ἡμᾶσ, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰσ κοσμικὰσ ἐπιθυμίασ
σωφρόνωσ καὶ δικαίωσ καὶ εὐσεβῶσ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχό-

---

10. πολλοι και ανυποτακτ. | εκ περιτομησ 12. ℵ* ειπεν δε τισ 13. ℵ* om εν (suppl ℵ[a]) 15. παντα: add μεν | μεμιασμενοισ 16. ℵ* om και ante προσ | ℵ* om αγαθον (suppl ℵ[a])

II. 3. μη οινω 4. σωφρονιζωσι 5. οικουρουσ 6. σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν 7. ℵ* τυπον παρεχομ. | αδιαφθοριαν | σεμνοτητα: add αφθαρσιαν 8. εχων περι υμων λεγ. φαυλ. 10. πιστιν πασαν | om την post διδασκαλ. | ημων et. ς°: ς υμων 11. η σωτηριοσ

---

7 ss. 1 Tim 3, 2 ss. 15 Rom 14, 14. 20.

II. 3 1 Tim 2, 9. 3, 11. 4 1 Tim 5, 14. 5 1 Petr 3, 1. 7 1 Tim 4, 12. 9 1 Tim 6, 1. Eph 6, 5. 1 Pet 2, 18.

μενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆσ δόξησ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ
σωτῆροσ ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃσ ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυ-
τρώσηται ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.
15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσησ ἐπιταγῆσ· μη-
δείσ σου περιφρονείτω.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,
πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, 2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχουσ
εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουσ πραΰτητα πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ.
3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι, ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ
ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικίλαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί,
μισοῦντεσ ἀλλήλουσ· 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη
τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν
ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλινγενεσίασ καὶ
ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρο-
νόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆσ αἰωνίου. 8 πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ
τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι
οἱ πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώποισ·
9 μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ νομικὰσ περιΐστασο·
εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ
δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ καὶ
ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτοσ.
12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸσ σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ
με εἰσ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν
καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ. 14 μανθανέ-
τωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ
χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φιλοῦντασ ἡμᾶσ
ἐν πίστει.
Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

13. ιησου χριστου 14. εαυτον: κ* αυτον
III. 1. αρχαισ και εξουσ. 2. πραοτητα 3. κ* εν επιθυμιαισ 5. ἃ: ὧν | τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιασ 7. γενωμεθα 8. τω θεω | τα καλα 9. εριν: ερεισ 13. απολλω | λειπη 15. παντων υμων: add αμην

---

14 Gal 1, 4. 1 Tim 2, 6 15 1 Tim 4, 11 s.
III. 1 s. Rom 13, 1 ss. 2 Tim 3, 17. 2, 24 s. 4 2, 11. 5 2 Tim 1, 9. 8 1 Tim 4, 9 2, 3. 9 1 Tim 1, 4 ss. 12 2 Tim 4, 9. 13 Act 18, 24. 15 Rom 16, 24 pp.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 Παῦλοσ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ Φιλήμονι
τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ
συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεισ πρὸσ
τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, 6 ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ
πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ
Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου,
ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν
ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτοσ ὢν ὡσ Παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιοσ
Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ
δεσμοῖσ, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ
εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι, 12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.
13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν
τοῖσ δεσμοῖσ τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον·
15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃσ,
16 οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί,
πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ οὖν με ἔχεισ κοι-
νωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο
ἐμοὶ ἐλλόγα. 19 ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ
λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου
ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω
ποιήσεισ. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν
προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
24 Μάρκοσ, Ἀρίσταρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν.

---

* παυλου του αποστολου η προσ φιλημονα επιστολη

2. αδελφη: αγαπητη | συστρατιωτη 3. ℵ* om ημων 6. κοινωνια: ℵ* διακονια | εισ χριστον: add ιησουν 7. ς (non ςᵉ) χαριν | γαρ εχομεν πολλην | ℵ om και παρακλη. 9. ιησου χριστου 10. δεσμοισ: add μου 11. και σοι: om και | σοι tert: om 12. αυτον: praem συ δε | σπλαγχνα: add προσλαβου 13. ℵ ηβουλομην | διακονη μοι 16. αλλ υπερ | ℵ* om αδελφον 17. εμε 18. ελλογει 20. χριστω: κυριω 21. υπερ ο λεγ. 23. ασπαζονται 25. του κυριου: add ημων | πνευμ. υμων: ς ℵ add αμην

---

1 9. 2 Col 4, 17. 3 Rom 1, 7 pp. 4 Eph 1, 15 pp. 10 1 Cor 4, 15. 23 Col 1, 7. 24 Act 12, 12. 27, 2. 2 Tim 4, 10 s. Col 4, 14.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙC ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

1 Ἀποκάλυψισ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖξαι τοῖσ
δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλασ διὰ τοῦ
ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃσ ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 μακάριοσ ὁ ἀναγι-
νώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν
αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.

4 Ἰωάννησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων
ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυσ ὁ πιστόσ,
ὁ πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. τῷ ἀγαπῶντι
ἡμᾶσ καὶ λύσαντι ἡμᾶσ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ
ἐποίησεν ἡμᾶσ βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ
τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶσ ὀφθαλμὸσ
καὶ οἵτινεσ αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ
γῆσ. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν
καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννησ, ὁ ἀδελφὸσ ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸσ ἐν τῇ θλίψει καὶ
βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ
διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν
πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡσ

---

* αποκαλυψισ ιωαννου του θεολογου

I. 1. δουλοισ: ℵ* αγιοισ | ℵ* ιωανει 2. οσα: add τε | ειδε 3. τουσ λογουσ 4. ℵ ιωανησ | απο του ο ων | α εστιν ενωπιον, ℵ των ενωπ. 5. ο πρωτ. εκ των | τω (ℵ* om) αγαπωντι: τω αγαπησαντι | λυσαντι: λουσαντι | ημασ sec: ℵ* om | εκ των: απο των 6. ημασ βασιλεισ και ιερεισ | ℵ* εισ τον αιωνα 7. ℵ οψονται | αυτον sec: ℵ* om | ℵ* om επ ante αυτον 8. τὸ Α καὶ τὸ Ω | και το: ℵ* και εγω το | ω: ς ℵ* add αρχη και τελοσ | κυριοσ ο θεοσ: ο κυριοσ 9. ℵ ιωανησ | ο και αδελφ. | συγκοινω. | και εν τη βασιλεια | εν ιησου: ιησου χριστου | μαρτυριαν ιησου χριστου

I. 1 22, 6. 2 9. 6, 9. 3 22, 10. 5 Col 1, 18. 6 5, 10. Ex 19, 6. Es 61, 6. 7 Zach 12, 10 ss. Dan 7, 13. 8 21, 6 sc. Es 44, 6. 9 22, 8. 2 Thess 3, 5. 10 4, 1 s.

σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς
ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Ζμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς
Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. 12 καὶ
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον
ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου,
ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν·
14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
βάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολ-
λῶν, 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος αυτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς
ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων·
μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην
νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς
τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ
μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες
ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι
εἰσίν.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν
τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ
λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν
σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυ-
τοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν
ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω

11. ο βλεπεισ (haec ipsa supplet ℵ[c], omissa ab ℵ*): ϛ praem εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ, και | ℵ εισ το βιβλιον | ℵ* om και ante πεμψον | επτα: om | εκκλησιαισ: add ταισ εν ασια | σμυρναν | ℵ* om κ. εισ σαρδ., ℵ[c] suppl post λαοδικ. | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12. ελαλησε 13. εν μεσω: ℵ μεσον | των επτα λυχνιων | υιω | μαστοισ | χρυσην 14. λευκαι ωσει 15. πεπυρωμενοι 16. και εχων: ℵ* κ. ειχεν | δεξια αυτου χειρι | φαινει: ℵ ante ο ηλιοσ pon 17. ℵ εισ τουσ ποδασ | ℵ ωσει νεκρ. | ϛ ℵ επεθηκεν | την δεξ. αυτ. χειρα | λεγων: add μοι | ℵ* om μη φοβου 18. ℵ* om και prim | αιωνων: add αμην | του αδου και του θανατου 19. om ουν | ℵ* δει μελλειν | γινεσθαι 20. αστερων ων | ℵ* om εισιν prim | ϛ ℵ και αι (ℵ* om) επτα λυχνιαι, tum pergit ϛ ασ ειδεσ

II. 1. εν εφεσω: εφεσινησ | δεξια αυτου: ℵ* add χειρι 2. κοπον: ϛ ℵ add σου | επειρασω | λεγοντασ: φασκοντ. | εαυτουσ ειναι αποστολ. 3. υπομον. εχεισ (ℵ* add και θλιψισ πασασ) κ. εβαστασασ: εβαστασ. και υπομ. εχεισ | και δια το ονομ. μου κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ 4. αλλ εχω

11 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. 13 Dan 7, 13. 10, 5. 15 Dan 10, 6. 16 Ez 1, 24. Es 40, 2. Iud 5, 31. 17 2, 8. Es 48, 12.
II. 1 1, 16. 13. 4 14. 20.

κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν
πέπτωκεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί
σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ, ἐὰν μὴ μετανοήσῃσ.
6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.
7 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν· 9 οἶδά σου τὴν θλίψιν
καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων
Ἰουδαίουσ εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν
φοβοῦ ἃ μέλλεισ πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολοσ ἐξ ὑμῶν εἰσ φυ-
λακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι
θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ. 11 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανά-
του τοῦ δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ κατοικεῖσ· ὅπου
ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν
μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἀντείπασ ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ μου, ὃσ ἀπεκτάνθη
παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶσ κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ
ἐκεῖ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάν-
δαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτωσ
ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίωσ. 16 μετα-
νόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομ-
φαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ
ἐκκλησίαισ· τῷ νικοῦντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω
αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶσ
οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα

---

4. αφηκασ 5. εκπεπτωκασ | ερχομ. σοι: ς° add ταχυ, ς τάχει 7. ℵ om αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8. τησ εκκλησιασ σμυρναιων 9. οιδα σου: ς ℵ add τα εργα και | αλλ. πλουσ.: πλουσ. δε | εκ (ℵ praem την) των: om εκ | ℵ* ιουδαιων 10. ς βαλειν, ℵ* βαλλειν βαλειν (sic) | ς ℵ εξ υμων ο διαβολ. 13. οιδα: add τα εργα σου και | ℵ* το ονομ. σου | εν ταισ: praem και | ημεραισ: ς add εν αισ, item ℵ* add εν ταισ | ς ℵ* αντιπασ | om μου post πιστοσ | κατοικει ο σατ. 14. ℵ* om κατα σου | τω (ς° τον) βαλακ: ℵ* om 15. ομοιωσ: ο μισω 17. νικωντι | δωσω αυτω (ℵ om αυτ.) add φαγειν | ℵ εκ του μαννα, ς απο του μα. | δωσω αυτω sec: ℵ om | οιδεν: εγνω 18. φλοξ: φλογα 19. και την αγαπην και την διακον. (κ. τ. δι. om ℵ*) και τ. πιστ. | υπομονην: add σου | και τα εσχατ.

---

6 15. 7 11 ss. 22, 2. 8 1 17 s. ss. 10 Iac 1, 12. 11 20, 6. 12 1, 16. 14 Num 25, 2. 31, 16. 16 5, 3. 17 3, 12. 19, 12. 18 19, 12.

πλείονα τῶν πρώτων. 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ,
ἡ λέγουσα αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δούλουσ
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετα-
νοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 22 ἰδοὺ βάλλω
αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ μετ' αὐτῆσ εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν
μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆσ. 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ
ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺσ
καὶ καρδίασ, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω
τοῖσ λοιποῖσ τοῖσ ἐν Θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡσ λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶσ
ἄλλο βάροσ· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν
καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,
27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συν-
τρίβεται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν
ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ
ἐκκλησίαισ.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Cάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ· οἶδά σου τὰ
ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στή-
ρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπλη-
ρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε οὖν πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ,
καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃσ, ἥξω ὡσ κλέπτησ, καὶ
οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεισ ὀνόματα ἐν Cάρ-
δεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖσ, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ,
καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμολο-
γήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

---

20. κατα σου: ℵ add πολυ, ς add ολιγα | αφεισ: εασ | ℵ* ιαζαβελ, ς ιεζαβηλ | την λεγουσαν εαυτην | προφητιν: ℵ add ειναι | και διδ. κ. πλανα: διδασκειν κ. πλανασθαι | τουσ: om | ειδωλο. φαγειν | και ου θελ. μετ. εκ τ. π. αυτησ (ℵ ταυτησ): εκ τ. πορν. αυτησ, και ου μετενοησεν 22. ιδου: add εγω | ℵ* βαλω | μετανοησωσιν | εργων αυτων 23. ς ℵ ερευνων 24. και λοιποισ | και οιτινεσ | ς ℵ βαθη | ς ℵ βαλω 25. αχρισ 26. ℵ* om επι
III. 1. ς (non ς^e) om επτα prim | το ονομα 2. ℵ* εγρηγορων | στηριξον | μελλει | om μου 3. ℵ om ουν pri | γρηγορησησ: ℵ* μετανοησησ | ηξω pri: ς ℵ add επι σε | γνωσ | ℵ οιαν 4. om αλλα | και εν σαρδ. 5. ουτωσ: ουτοσ | εξομολογησομαι | ενωπιον pri: ℵ εμπροσθεν

---

20 1 Regg 16, 31. **23** Ps 7, 10. **25** 3, 11. **26** Ps 2, 8 s. **27** 12, 5. **28** 22, 16.
III. **1** 1, 4. 16. 2, 2 ss. **3** 16, 15. 1 Thess 5, 2. Mt 24, 42. **5** Mt 10, 32. Lc 12, 8
6 2, 7 ss.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
ἅγιοσ ὁ ἀληθινόσ, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ
κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα
ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶσ δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν
ἔχεισ δύναμιν, καὶ ἐτήρησάσ μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ Ἰουδαίουσ
εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺσ ἵνα ἥξουσιν καὶ
προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε.
10 ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ ὑπομονῆσ μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆσ
ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ,
πειράσαι τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ,
ἵνα μηδεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν
τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ θεοῦ μου, τῆσ καινῆσ
Ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ
ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ
ἐκκλησίαισ.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
ἀμήν, ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, ἡ ἀρχὴ τῆσ κτίσεωσ τοῦ θεοῦ·
15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸσ εἶ οὔτε ζεστόσ. ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ
ἢ ζεστόσ. 16 οὕτωσ ὅτι χλιαρὸσ εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸσ οὔτε ψυχρόσ, μέλλω
σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὅτι λέγεισ ὅτι πλούσιόσ εἰμι καὶ
πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδασ ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωροσ
καὶ ἐλεεινὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ τυφλὸσ καὶ γυμνόσ, 18 συμβουλεύω σοι ἀγο-
ράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλουτήσῃσ, καὶ ἱμάτια
λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ
κολλύριον ἔγχρισαι τοὺσ ὀφθαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ ἐὰν φιλῶ
ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν
θύραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,
καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ.
21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ
ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

---

7. φιλαδελφεια | ℵ ο αληθιν. ο αγιοσ | ℵ* om την | κλειδα | δαβιδ | ο ανοιγων: ℵ και ανυγων | κλεισει: κλειει | και κλειων: και κλειει | ανοιξει: ανοιγει 8. ανεωγμενην | ην ουδεισ: και ουδ. | αυτην: ℵ om 9. διδωμι, ℵ δεδωκα | ηξωσι | προσκυνησωσι | γνωσιν: ℵ γνωση 10. τηρησω: ℵ om 11. ερχομαι: praem ιδου | ℵ ποιησω αυτω στυ. τω ναω | ναω: ςe 1624. λαω | ετι: ℵ om | ςe η καταβαινει, ℵc τησ καταβαινουσησ 14. τησ εκκλησιασ λαοδικεων | ℵ* και ο μαρτυσ | ℵ και ο αληθιν. | ℵ και η αρχη | κτισεωσ: ℵ* εκκλησιασ 15. ℵ* om ει | ησ: ειησ 16. ουτωσ οτι: ℵ οτι ουτωσ | ℵ* χλιεροσ | ψυχρ. ουτε ζεστοσ | ψυχροσ: ℵ* add ει, ℵc post ζεστ. transp | μελλω σε εμεσαι εκ τ. στ. μου: ℵ* παυσε του στομ. σου 17. οτι sec: ℵ om | ς ℵ ουδενοσ | ℵ* οτι ταλαιπ. ει 18. κολλουριον | εγχρισον 19. εαν: ℵ αν | ς ℵ ζηλωσον 20. ℵ ανοιξω | om και ante ελευσ.

---

7 Es 22, 22. Iob 12, 14. 8 2, 2. 13. 9 2, 9. Es 45, 14. 11 22, 7. 2, 25. 12 Es 56, 5. Apoc 21, 2. 2, 17. Gal 4, 26. 14 19, 11. Col 1, 15. 15 2, 2 ss. 19 Heb 12, 6. Prov 3, 12. 20 Cant 5, 2. 21 Mt 19, 28.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ
φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλούσησ μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα
ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέωσ ἐγενόμην ἐν
πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνοσ ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθή-
μενοσ, 3 καὶ ὁ καθήμενοσ ὅμοιοσ ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ
ἶρισ κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιοσ ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ
θρόνου θρόνουσ εἴκοσι τέσσαρασ, καὶ ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ εἴκοσι τέσσαρασ
πρεσβυτέρουσ καθημένουσ περιβεβλημένουσ ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ ἐπὶ τὰσ
κεφαλὰσ αὐτῶν στεφάνουσ χρυσοῦσ. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται
ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδεσ πυρὸσ καιόμεναι ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου ὡσ θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ
κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν.
7 καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ,
καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡσ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον
ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ
πτέρυγασ ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ
ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ λέγοντεσ· ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ
παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῷα
δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺσ στεφάνουσ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου, λέγοντεσ· 11 ἄξιοσ εἶ, ὁ κύριοσ καὶ ὁ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν
καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά
σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

IV. 1. ειδον | η φωνη: ℵ praem ιδου | ℵ λαλουσαν | λεγουσα 2. και ευθεωσ | επι του θρονου 3. καθημενοσ: add ην | σαρδινω | ℵ[c] ομοιωσ, ϛ* ομοια 4. θρονουσ: θρονοι | εικοσι και | κ. επι τ. θρονουσ ειδον τουσ εικ. και τεσσ. | ℵ om ιματιοισ | και εσχον επι τασ | ℵ χρυσεουσ. 5. βρονται και φωναι | αι εισι 6. om ωσ | τεσσαρα | εμπροσθ. 7. εχον | ℵ ωσ ομοιον ανθρωπου, ϛ ωσ ανθρωποσ | πετωμενω 8. om τα | ℵ εν εκαστον αυτων, ϛ εν καθ εαυτο | εχων: ϛ ℵ ειχον | γεμοντα | λεγοντα | ℵ* om ὁ post κυριοσ et ante παντοκρ. 9. ℵ δωσωσιν | ℵ om δοξαν | επι του θρονου | αιωνων: ℵ add αμην 10. ℵ και πεσουνται | εικοσι και | προσκυνουσι | αιωνων: ℵ add αμην | ϛ ℵ* βαλλουσι 11. ο κυρ. κ. ο θε. ημων: nil nisi κυριε | ℵ om την ante τιμ. | ησαν: εισι

IV. 1 1, 10. 1, 1. 22, 6. 2 Ez 1, 26 ss. 3 21, 11. 10, 1. 4 11, 16. 3, 4 s. 5 8, 5. 11, 19. 5, 6. 6 15, 2. Ez 1, 22. Ex 24, 10. 7 Ez 1, 10. 8 Es 6, 3. Apoc 1, 8. 9 21, 5. 5, 7. 11 5, 12 s. 10, 6.

V.

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γε-
γραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ
εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ
βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ σφραγῖδας αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ
οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ οὔτε ὑποκάτω τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ
ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆσ φυλῆσ Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον
καὶ τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ
ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ
πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι
τέσσαρεσ πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντεσ ἕκαστοσ κιθάραν
καὶ φιάλασ χρυσᾶσ γεμούσασ θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.
9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντεσ· ἄξιοσ εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι
τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησ καὶ ἠγόρασασ τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου
ἐκ πάσησ φυλῆσ καὶ γλώσσησ καὶ λαοῦ καὶ ἔθνουσ, 10 καὶ ἐποίησασ αὐ-
τοὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖσ, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.
11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ
τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν μυριάδεσ μυριά-
δων καὶ χιλιάδεσ χιλιάδων, 12 λέγοντεσ φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόσ ἐστιν τὸ ἀρνίον
τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ
τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ὑποκάτω τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ
πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντασ· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ

V. 1. εσωθεν: ℵ εμπροσθεν 2. ισχυρον: ℵ post κηρυσσ. | om εν | αξιοσ: praem εστιν 3. ηδυνατο | ουδε επ. τ. γησ | ουδε υποκατω τ. γ., quae verba ℵ om | ουδε βλεπ. 4. και εγω εκλ. | πολλα | ℵ* ευρεθησεται | ανοιξαι: add και αναγνωναι 5. ο λεων ο (ℵ om): add ων | δαβιδ | τασ επτα σφρ.: ς ℵ praem λυσαι 6. και ειδον: add και ιδου | εστηκοσ | εχον | του θεου πνευματα | τα απεσταλμ. 7. ειληφεν: add το βιβλιον 8. τεσσαρα | ℵ εκαστοσ εχοντεσ | κιθαρασ | ℵ χρυσεασ | αι εισιν | ℵ* om αι ante προσευ. 9. τω θεω: ς ℵ add ημασ 10. αυτουσ: ημασ | βασιλειαν: βασιλεισ | βασιλευσομεν 11. om ωσ | κυκλοθεν | ς (non ς^c) om μυριαδεσ μυριαδων και 12. ς ℵ αξιον 13. κτισμα ο (ℵ το): add εστιν | εν τη γη | ℵ om και υποκατ. τ. γ. | επι τησ θαλασσ. (ℵ εν τη θαλασση): add α εστιν | παντα, ηκουσα λεγοντασ | ς ℵ επι του θρονου

V. 1 Ez 2, 9 s. 3 13. 5 4, 4. Gen 49, 9 s. 6 7, 17. 1, 4. 4, 5. Zach 4, 10. 8 4, 8 ss. 14, 2. 9 4, 11. 10 1, 6. 11 9, 16. Dan 7, 10. 12 4, 11. 13 7, 10.

εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.
14 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ
προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ
ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντοσ ὡσ φωνὴ βροντῆσ· ἔρχου.
2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανοσ, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου
ζῴου λέγοντοσ· ἔρχου. **4** καὶ ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρρόσ, καὶ τῷ καθη-
μένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλή-
λουσ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου
λέγοντοσ· ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ μέλασ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν
ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. **6** καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσ-
σάρων ζῴων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν
δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.
7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τε-
τάρτου ζῴου λέγοντοσ· ἔρχου. **8** καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ χλωρόσ, καὶ ὁ
καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατοσ, καὶ ὁ ᾅδησ ἠκολούθει μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν
ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.
9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσια-
στηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἣν εἶχον. **10** καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ
δεσπότησ ὁ ἅγιοσ καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρίνεισ καὶ ἐκδικεῖσ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ
τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ; **11** καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ λευκή,
καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕωσ πληρώσωσιν καὶ
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὡσ
καὶ αὐτοί.

---

14. τεσσαρα | και οι: add εικοσι τεσσαρεσ | προσεκυνησαν: add ζωντι εισ τουσ αιωνασ των αιωνων

VI. 1. ειδον | om επτα | ℵ λεγοντων | ωσ φωνησ, ℵ ωσ φωνην | ερχου: add και βλεπε, item ℵ και ιδε 2. ς ℵ ειδον | επ αυτω 3. την δευτερ. σφραγιδ. | ερχου: add και βλεπε, item ℵ και ιδε 4. ℵ και ιδον και ιδου εξηλθεν | επ αυτω | ℵ[c] om αυτω post εδοθη | εκ τησ: απο τησ | σφαξωσι 5. την τριτην σφραγιδα | ερχου: add και βλεπε, item ℵ και ιδε | και ειδον | επ αυτω 6. om ωσ | κριθησ 7. λεγουσαν | ερχου: add και βλεπε, item ℵ και ιδε 8. και ειδον | ο θανατοσ | ακολουθει | μετ αυτου: ℵ αυτω | αποκτειναι ante επι το τετ. τ. γ. pon 9. ειδον | των εσφαγμ.: ℵ praem των ανθρωπων | ℵ ην εσχον 10. εκραζον | και ο αληθινοσ | ℵ εκδικησεισ | εκ των: απο των 11. εδοθησαν et στολαι λευκαι | αυτοισ εκαστω: εκαστοισ | ℵ ερεθη | ετι: ℵ επι | εωσ ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι, addit vero ℵ* υπο αυτων

---

14 19, 4.
VI. 2 Zach 6, 1 ss. 6 Ez 5, 1. 8 20, 14. Ez 14, 21. 9 20, 4. 1, 9 sc. 10 3, 7. 11 11, 7. 13, 7.

12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸσ μέγασ
ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ τρίχινοσ, καὶ ἡ σελήνη ὅλη
ἐγένετο ὡσ αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρεσ τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰσ τὴν γῆν, ὡσ
συκῆ βάλλουσα τοὺσ ὀλύνθουσ αὐτῆσ ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ
ὁ οὐρανὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ νῆσοσ ἐκ
τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ μεγι-
στᾶνεσ καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶσ δοῦλοσ καὶ
ἐλεύθεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπήλαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν ὀρέων,
16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρεσιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' ἡμᾶσ καὶ κρύψατε
ἡμᾶσ ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ
ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ τίσ δύνα-
ται σταθῆναι,

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρασ ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ τέσσαρασ
γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ τῆσ γῆσ, ἵνα μὴ πνέῃ
ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ
ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ
ζῶντοσ, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρσιν ἀγγέλοισ οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ
ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺσ δούλουσ τοῦ θεοῦ
ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισ-
μένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσησ
φυλῆσ υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆσ Ἰούδα δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι,
ἐκ φυλῆσ Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ, 6 ἐκ
φυλῆσ Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ
φυλῆσ Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, 7 ἐκ φυλῆσ Συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ,
ἐκ φυλῆσ Λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ,
8 ἐκ φυλῆσ Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδεσ,
ἐκ φυλῆσ Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.

---

12. ϛ ℵ ειδον | και ιδου σεισμοσ | εγενετ. μελασ | om ολη 13. εισ την: ℵ επι την | βαλλουσα: βαλλει | υπο: ℵ απο | μεγαλου ανεμου 14. om ο ante ουρανοσ | ειλισσομενον, ℵ ελισσομενοσ | νησοσ: ℵ βουνοσ | ℵ* εκινησαν 15. και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ. | οι (ℵ om) ισχυροι: οι δυνατοι | και πασ ελευθεροσ, ℵ* ista plane om 16. ℵ κρυψεται | επι του θρονου 17. τησ οργ. αυτου

VII. 1. μετα ταυτα | ειδον | πνεη: ℵ πνευση 2. ϛ ℵ ειδον | αναβαντα | ℵ τοισ τεσσαρεσ 3. ℵ αδικησεται | ℵ μηδε τ. θαλασσ. μηδε τα δενδρ. | αχρισ ου | σφραγιζωμεν 4. ρμδ' χιλιαδεσ 5—8. δωδεκα ubique: ιβ' | εσφραγισμενοι bis tantum: add ubique post χιλιαδ. i. e. duodecies 6. ℵ νεφθαλι 7. λευϊ | ϛ ισαχαρ, ϛ^e ισασχαρ 8. ℵ transpon ιωσηφ et βενιαμ. | ϛ ℵ βενιαμιν

---

12 16, 18. Ez 32, 7 s. 13 Es 34, 4. Mt 24, 29. 15 Es 24, 21. 2, 10. 16 Hos 10, 8. Luc 23, 30.
VII. 1 20, 8. Zach 6, 5. 3 13, 16. Ez 9, 4. 4 14, 1. 5 Gen 49, 8.

9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶσ
ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτεσ
ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ,
καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτῶν· 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγον-
τεσ· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.
11 καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα
αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα
καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ
θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷσ ἐκ
τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ
τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ.
καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγάλησ, καὶ
ἔπλυναν τὰσ στολὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ
ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ σκη-
νώσει ἐπ' αὐτούσ. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ
πέσῃ ἐπ' αὐτοὺσ ὁ ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον
τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺσ καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων,
καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ
οὐρανῷ ὡσ ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγεσ. 3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν
καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ
τῶν θυμιαμάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ
τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ
καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.

---

9. ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικεσ 10. κραζοντεσ | ς° τω θεω ημ. τω καθημ. (ℵ* om τω κα.) επι του θρονου, ς τω καθημ. επι του θρονου του θεου ημων | αρνιω: ℵ* add εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην 11. ℵ* om οι | εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτ. 12. ℵ* om η ante ευχαριστ. 13. ℵ om εκ 14. om μου | ℵ om μοι | ελευκ. αυτασ: ελευκ. στολασ αυτων 15. σκηνωσει επ αυτουσ: ℵ* γινωσκει αυτουσ 16. ετι pri: ℵ om | ℵ διψασουσιν | ο ηλιοσ: ℵ* add ετι, sed ipse * punctis notavit 17. ζωησ: ζωσασ | ℵ* δρακυον | εκ των: ς ℵ απο των

VIII. 1. οταν: οτε | ημιωριον 2. ειδον 3. επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | ℵ om το ante ενωπ. 4. ℵ om ὁ ante καπν. 5. ς (non ς°) το λιβανωτον et αυτο | φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ.

---

9 13, 5. 9. 10 5, 13. 19, 1. 11 11, 16. 12 5, 12. 14 Io 21, 15. 16 Es 49, 10. 17 21, 4. Es 25, 8.

VIII. 2 1, 4. Tob 12, 15. Luc 1, 19. 3 5, 8. 5 4, 5. 11, 19.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοίμασαν
αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα
καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ
γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ
κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ καιόμενον
ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆσ θαλάσσησ αἷμα,
9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα
ψυχάσ, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ
μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ
ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέροσ λέγεται ὁ ἄψινθοσ.
καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰσ ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων
ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου
καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρί-
τον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ.
13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντοσ
φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοι-
πῶν φωνῶν τῆσ σάλπιγγοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεπτωκότα εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶσ τοῦ φρέατοσ τῆσ ἀβύσσου.
2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆσ ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸσ ἐκ τοῦ φρέατοσ
ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλησ, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιοσ καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ κα-
πνοῦ τοῦ φρέατοσ. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδεσ εἰσ τὴν γῆν, καὶ
ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. 4 καὶ
ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺσ ἀνθρώπουσ οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα
τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν
αὐτούσ, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνασ πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ αὐτῶν

6. ϛ ℵ om οι ante εχοντεσ | εαυτουσ 7. ο πρωτ. αγγελοσ | μεμιγμενα | om εν ante αιματι | om και το τριτ. τησ γησ κατεκαη 8. ℵ om αγγελ. | ℵ εγενηθη 9. το τριτον: ℵ add μεροσ | ℵ ψυχην | διεφθαρη 10. om των ante υδατ. 11. ο αψινθοσ: ϛ $\aleph^c$ om ο, $\aleph^*$ habet αψινθιον | γινεται | ϛ (non $ϛ^e$) om των υδατ. | ℵ εισ αψινθιον | om των ante ανθρωπ. 12. μη φαινη 13. ϛ ℵ ειδον | ℵ om ενοσ | αετου: αγγελου | πετωμενου | τοισ κατοικουσιν

IX. 1. ϛ ℵ ειδον | $\aleph^*$ αστερασ et πεπτωκοτασ 2. ℵ om και ηνοιξ. το φρε. τ. αβυσσ. | ϛ ℵ εσκοτισθη 3. αυταισ 4. αυταισ | ϛ ℵ αδικησωσι | ℵ om ουδε παν χλωρ. | ανθρωπουσ: add μονουσ | ℵ σφραγιδαν | μετωπων: add αυτων 5. αυταισ | βασανισθωσι

7 Ex 9, 24. Es 28, 2. 8 Ier 51, 25. 10 Es 14, 12. Dan 8, 10. 12 Am 8, 9. 13 14, 6.
IX. 1 8, 10. 20, 1. 2 Iohel 2, 10. 4 7, 2 s.

ὡσ βασανισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραις
ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν,
καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατοσ ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποισ ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ
τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ
πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόν-
τεσ αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ σιδηροῦσ,
καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόν-
των εἰσ πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ
ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ
πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα
αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν
τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺσ τέσσαρασ
ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ
ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰσ τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ
μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ
ἀριθμὸσ τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδεσ μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτωσ ἴδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺσ
καθημένουσ ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ ὑακινθίνουσ καὶ
θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στο-
μάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν
πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ
τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ
γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ
αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖσ
πληγαῖσ ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ
προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν

---

6. ου μη: ουχ | φευγει: ℵ φυγη, ϛ φευξεται 7. ομοια 8. ειχον 10. ομοιασ: ℵ ομοιοισ | κεντρα, και εν: κεντρα ην εν | εν ταισ ουρ. αυτων: add και 11. και εχουσιν | επ αυτων βασιλεα: ℵ εαυτων τον βασ., ϛ εφ αυτων βασ | om ω | ℵ ελληνιδι | ℵ εχει ονομα 12. η ουαι η μια: ℵ* ουαι μια, ℵ^c ουαι η μια | ερχονται | ℵ μετα ταυτα ad seqq trahit omisso Και 13. ℵ* om μιαν εκ τ. τεσσ. κερατ. 14. λεγουσαν | ο εχων: οσ ειχε | ℵ τουσ τεσσαρεσ 15. ℵ om οι post αγγελοι | ℵ om και ημεραν 16. om των | ϛ ℵ δυο μυριαδεσ μυριαδων (ℵ μυριαδων μυριαδασ) | ηκουσα: praem και 17. ϛ ℵ ειδον | ℵ επανω αυτων 18. απο: υπο | ℵ om τριων | om πληγων | και εκ του καπν. | και εκ τ. θει. 19. αι γαρ εξουσιαι αυτων et εισιν | om και εν τ. ουραισ αυτων | ℵ^c εχουσαισ 20. ουτε μετενοησ. | προσκυνησωσι | om τα ante ειδωλ. | ℵ και τα ξυλιν. κ. τα λιθιν. | δυναται

---

6 Iob 3, 21. 7 Iohel 2, 4. 8 Iohel 1, 6. 9 Iohel 2, 5. 11 Iob 28, 22. 12 11, 14. 14 7, 1. 16, 12. 17 Iohel 2, 3. 20 16, 11. Ps 134 (135), 15 ss.

οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων
αὐτῶν.

X.

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περι-
βεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ στῦλοι πυρόσ, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν
ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ
τὰσ ἑαυτῶν φωνάσ. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν,
καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃσ. 5 καὶ ὁ ἄγγελοσ, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ
θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰσ τὸν οὐρα-
νόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ὃσ ἔκτισεν
τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνοσ οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ᾽ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ φω-
νῆσ τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον
τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυτοῦ δούλουσ τοὺσ προφήτασ. 8 καὶ ἡ
φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ᾽ ἐμοῦ καὶ λέγουσαν·
ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶ-
τοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸσ τὸν ἄγγελον,
λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε
αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ
μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέ-
φαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό,
ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι
ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖσ.

---

21. ς א φαρμακειων | πορνειασ: א* πονηριασ

X. 1. om η ante ιρισ (א* θριξ) | ς א επι τησ κεφαλησ | om αυτου prim 2. και ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3. א* post εκραξ. add ωσ | א* om αι | א ταισ εαυτ. φωναισ 4. κ. οτε: א κ. οσα | αι επτ. βρονται: add τασ φωνασ εαυτων | λεγουσαν: add μοι | א οσα ελαλ. | μη αυτα: μη ταυτα 5. om την δεξιαν 6. εν τω: א* om εν | א* om και τ. θαλασσ. κ. τα εν αυτη | ουκ εσται ετι, א* ουκετι εστιν 7. αλλα εν | τελεσθη | τουσ ε. δουλουσ (א add και) τουσ πρ.: τοισ ε. δουλοισ τοισ προφηταισ 8. λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελου 9. απηλθον | δοσ μοι | א βιβλιον | א* λαβε αυτο και καταφαγε 10. βιβλιον | επικρανθη: εγεμισθη 11. λεγει

X. 1 5, 2. 4, 3. 4 Dan 8, 26. 5 Dan 12, 7. 6 14, 7. 7 Am 3, 7. 9 Ez 2, 8 ss. 3, 1 ss.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ μέτρησον
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ ἐν αὐτῷ.
2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρή-
σῃσ, ὅτι ἐδόθη τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνασ
τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω τοῖσ δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύ-
σουσιν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκουσ. 4 οὗτοί
εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆσ γῆσ
ἑστῶτεσ. 5 καὶ εἴ τισ αὐτοὺσ θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ αὐτῶν· καὶ εἴ τισ θελήσῃ
αὐτοὺσ ἀδικῆσαι, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν
κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ ἡμέρασ τῆσ προφητείασ αὐ-
τῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰσ αἷμα καὶ πα-
τάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. 8 καὶ τὸ πτῶμα
αὐτῶν ἐπὶ τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευμα-
τικῶσ Cόδομα καὶ Αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ
βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν
ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ
μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ
εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται
ἐβασάνισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ
καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἔστησαν
ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, καὶ φόβοσ μέγασ ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ
αὐτούσ. 12 καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖσ·
ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ μέγασ,

---

XI. 1. λεγων (ℵ* λεγει): ς* (non ς) praem και ο αγγελοσ ειστηκει | εγειραι 2. ℵ* τησ αυλησ τησ | εξωθεν ante του ναου: ς ℵ εσωθεν | εκβαλε: ℵ* praem και | εκβαλε εξω | τοισ εθν.: ℵ* praem και | τεσσαρακοντ. 3. ℵ* περιβεβλημενουσ 4. εισιν αι: ℵ* εισ. οι | αι sec: ς ℵ* om | ℵ* om αι ante ενωπιον | κυριου: θεου | εστωσαι 5. θελει (ℵ ante αυτουσ pon): θελη | θελησῃ (ℵ θελ. αδι. αυτ.): θελη idque post αυτουσ 6. βρεχ. υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ. | ℵ* om και ante παταξ. | om εν ante παση 7. το ante αναβαινον: ℵ* τοτε | πολεμ. μετ αυτ. 8. ς ℵ τα πτωματα | om τησ ante πολεωσ | αυτων sec: ημων, ℵ* om 9. βλεψουσιν | ℵ εκ των φυλ. κ. λαων | το πτωμα: τα πτωματα | αφησουσι | μνηματα 10. χαρουσιν | ευφρανθησονται | πεμψουσιν | ℵ οι προφ. οι δυο 11. μετα τασ τρεισ | εν αυτοισ: επ αυτουσ, ℵ εισ αυτουσ | ς ℵ επεσεν 12. ηκουσαν: ℵ[c] ηκουσα | φωνην μεγαλην οι λεγουσαν | αναβητε

XI. 1 21, 15. Ez 40, 3. 2 13, 5. 4 Zach 4, 2 ss. 5 2 Reg 1, 10. 6 1 Reg 17, 1. Ex 7, 19. 7 13, 1. Dan 7, 7. 10 Esth 9, 22. 11 Ez 37, 5. 13 16, 18

καὶ τὸ δέκατον τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν
τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη
ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν
τῷ οὐρανῷ, λέγοντεσ· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ
εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ
θρόνουσ αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,
17 λέγοντεσ· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ
ἦν, καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ, 18 καὶ
τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ τῶν νεκρῶν κρι-
θῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ
καὶ τοῖσ φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου, τοῖσ μικροῖσ καὶ τοῖσ μεγάλοισ, καὶ
διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείροντασ τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τοῦ θεοῦ ὁ
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸσ τῆσ διαθήκησ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸσ καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν
ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆσ, καὶ ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ
στέφανοσ ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα
καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ
δράκων πυρρὸσ μέγασ, ἔχων κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰσ
κεφαλὰσ αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν
ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστη-
κεν ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον
αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ
ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆσ πρὸσ τὸν θεὸν καὶ
πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει
ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ

---

13. εμφοβοι: ℵ εν φοβω 14. ℵ παρηλθεν | ερχεται: ℵ post ιδου 15. εγενοντο: ℵ* εγενετο | λεγουσαι | εγενοντο αι βασιλειαι | αιωνων: ℵ add αμην 16. ℵ* om οι ante εικοσι | εικο. και τεσσαρ. | οι (ℵ^c om) καθηνται: καθημενοι | ℵ και επεσαν 17. ℵ κυριοσ ο θεοσ παντοκρ. | ο ην: add και ο ερχομενοσ | και οτι: om και 18. ℵ* ωργισθη | ℵ om τοισ ante φοβουμ. | ℵ* τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλουσ 19. ο εν τω: ς ℵ om ο | ουρανω: ℵ* add ανω | αυτου pri: ℵ του θεου | ℵ* εγενετο

XII. 1. ℵ* την σεληνην 2. και εν: om και 3. μεγασ πυρροσ | διαδημ. επτα 5. ς ℵ αρρενα | ℵ ηρπαγη | om προσ sec 6. εκει sec: om | τρεφωσιν

---

14 9, 12. 15 10, 7. 12, 10. Dan 2, 44. 16 4, 4 ss. 17 4, 8. 18 19, 2. 19 8, 5. 16, 18. 21.
XII. 1 15, 1. 2 Mich 4, 10. 3 13, 1. Es 29, 3. 5 2, 27. 19, 15. Ps 2, 9 6 Dan 12, 11.

χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ. καὶ ὁ δράκων ἐπολέ-
μησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αυτῶν
ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ
καλούμενοσ διάβολοσ καὶ ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη
εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα
φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύ-
ναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι
ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺσ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα
τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν
ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν
αὐτοῖσ σκηνοῦντεσ· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολοσ
πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν
γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο
πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον εἰσ τὸν τόπον
αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺσ καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ
προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω
τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ
ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν
τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη
ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν
τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων
τὴν μαρτυρίαν Ιησοῦ.

XIII.

XII. 18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ. 1 καὶ εἶδον ἐκ
τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ
ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ
ὀνόματα βλασφημίασ. 2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ
πόδεσ αὐτοῦ ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν

---

7. επολεμησαν | μετα: κατα 8. ισχυσαν: ℵ add προσ αυτον | ουτε τοποσ, ℵ* ουδε τοτε 9. ℵ ο μεγασ οφισ | ℵ om και post διαβολ. 10. λεγουσ. εν τ. ουρ. | κατεβληθη | ς ℵ κατηγοροσ | αυτουσ: ς ℵ αυτων 12. ℵ οι κατοικουντεσ εν αυτ. | την (ℵ εισ την) γην etc: τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν 13. αρρενα 14. om αι ante δυο | καιρον: ℵ* om (ℵ[c] suppl και καιρον) 15. εκ τ. στομ. αυτ. post οπισω τ. γυν. pon | αυτην: ταυτην 17. ℵ πολεμ. ποιησαι | ℵ επιλοιπων | ιησου: του ιησου χριστου, ℵ* του θεου 18. ℵ εσταθη

III. 1. κεφαλ. επτ. κ. κερατ. δεκ. | ℵ επι τ. κερ. αυτου (ℵ* αυτων) διαδη. δεκ. | ονομα 2. αρκτου | λεοντοσ

---

7 Dan 12, 1. 9 20, 2. Gen 3, 1. 10 11, 15. 10, 1. 12 18, 20. 13 4. 14 Es 40, 31. Dan 7, 25. 15 17, 15. 17 14, 12. 19, 10.

XIII. 1 11, 7. 12, 3. 17, 3. Dan 7, 3 ss.

αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν με-
γάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφαγμένην εἰσ θάνατον, καὶ
ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω
τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ
θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ
δύναται πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα
καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνασ τεσσεράκοντα δύο.
6 καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰσ βλασφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντασ.
7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούσ,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνοσ.
8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, οὗ οὐ
γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου
ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου. 9 εἴ τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω. 10 εἴ τισ εἰσ
αἰχμαλωσίαν, εἰσ αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τισ ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ
αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν
ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν κέρατα
δυο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου
θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ
κατοικοῦντασ ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ
καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ
πλανᾷ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ ποιῆσαι εἰκόνα τῷ
θηρίῳ, ὃσ ἔχει τὴν πληγὴν τῆσ μαχαίρησ καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ
δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου,
καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν.
16 καὶ ποιεῖ πάντασ, τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ πλουσίουσ
καὶ τοὺσ πτωχούσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτοῖσ
χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν,

---

2. ℵ om ο ante δραχ. 3. και ειδον μιαν των κεφ. | ς (non ς[e]) εθαυμασθη εν ολη τη γη 4. τον δρακοντα οσ εδωκ. εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τισ 5. ℵ* om εξουσια | ποιησαι: ς[e] πολεμον ποιησαι, ℵ ποι. ο θελει | τεσσαρακοντα 6. εισ βλασφημιαν | το ονομ. αυτου: ℵ* αυτον | και τουσ εν 7. πολεμ. ποιησ. | om και λαον 8. προσκ. αυτω | οὗ οὐ: ς ℵ ὧν οὐ | αυτου: ℵ* αυτων, ς ℵ[c] om | τα ονοματα | εν τη βιβλω | om του ante εσφαγμενου 10. ει τισ εισ αιχμαλ. (ℵ om εισ αιχμ.) εισ αιχμ. υπαγει: ει τισ αιχμαλ. συναγει, εισ αιχμ. υπαγει | εν μαχαιρα | ℵ αποκτεινει 12. τουσ κατοικ. εν αυτη | ινα προσκυνησωσι, ℵ προσκυνειν 14. ποιησαι sec: ℵ praem και | οσ: ς ℵ ο | ℵ om την ante πληγην | μαχαιρασ 15. ℵ ποιησει | ς ℵ οσοι αν | προσκυνησωσι | την εικονα | αποκτανθωσιν: praem ινα 16. ℵ om τουσ ante μεγαλ. | ℵ κ. τ. πτωχ. κ. τ. πλουσ. | ινα δωση | επι των μετωπων

---

3 17, 8. **4** 18, 18. **5** 11, 2. **7** 11, 7. 7, 9. **8** 17, 8. **9** 2, 7 sc. **10** Ier 15, 2. Apoc 14, 12. **12** 7. 4. 3. **14** 5. **15** 14, 9. Dan 3, 5 s. **16** 19. 18. 20. 14, 9.

17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ
ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία
ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ ἀνθρώ-
που ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸσ αὐτοῦ χξϛ΄.

XIV.

1 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ Σιών, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ
ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν
βροντῆσ μεγάλησ, καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν
ταῖσ κιθάραισ αὐτῶν· 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ
ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο
μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ
ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν
ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,
5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγ-
γέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν
ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβή-
θητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ,
καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πηγὰσ ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων·
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνείασ
αὐτῆσ πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ τρίτοσ ἠκολούθησεν
αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸσ πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερα-

---

17. και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. τ. θηριου, ℵ το χαρ. του θηρ. η το ον. αυτου 18. τον νουν, ℵ* ουσ | ℵ om και ο αριθμ. αυτου | ℵ εξακοσιαι εξηκοντα εξ

XIV. 1. ϛ ℵ ειδον | om το ante αρν. | εστηκοσ | τεσσαρακοντ. | om αυτου και το ονομ. 2. ℵ* om μεγαλησ | και η φωνη ην: και φωνην | om ωσ ante κιθ. 3. ωσ ωδην | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4. ουτοι sec: add εισιν | ℵ om οι ante ακολουθ. | απαρχη: ℵ απ αρχησ | τω αρνιω: ℵ praem εν 5. ψευδοσ: δολοσ | εισιν: add ενωπιον του θρονου του θεου 6. ℵ* om αλλον | πετωμενον, ℵ πεταμενον | ευαγγελισαι (ℵ -λισασθαι) τουσ κατοικουντασ | om επι ante παν 7. λεγοντα | om την ante θαλ. 8. om δευτεροσ, ℵ* om αγγελοσ | ℵ^c om alterum επεσεν | βαβ. η πολισ η μεγαλ. οτι εκ του | om τα post παντα 9. και τριτοσ αγγελ. (sine αλλοσ) | το θηρ. προσκυνει | ℵ επι τω μετωπω

---

17 14, 11. 15, 2. 18 17, 9.
XIV. 1 5, 6. 7, 3 s. 2 1, 15. 19, 6. 4 5, 9. Ps 32 (33), 3. 5 Zeph 3, 13. 6 8, 13. 13, 7. 8 18, 2 s. Es 21, 9. Dan 4, 27. Ier 51 (28), 7. 10 Ps 74 (75), 9.

σμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν
πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. **11** καὶ ὁ
καπνὸσ τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνασ αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ τὸ θηρίον καὶ τὴν
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ.
12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντεσ τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ
καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. **13** καὶ ἤκουσα φωνῆσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ·
γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι. ναί, λέγει
τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν
ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.

14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. **15** καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ
δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ
τῆσ γῆσ. **16** καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. **17** καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· **18** καὶ ἄλλοσ
ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρόσ, καὶ
ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου
τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βότρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι
ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ. **19** καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ
εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν
τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. **20** καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ πό-
λεωσ, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ
σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλουσ
ἑπτὰ ἔχοντασ πληγὰσ ἑπτὰ τὰσ ἐσχάτασ, ὅτι ἐν αὐταῖσ ἐτελέσθη ὁ θυμὸσ
τοῦ θεοῦ. **2** καὶ ἴδον ὡσ θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺσ
νικῶντασ ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆσ εἰκόνοσ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ

---

10. των αγιων αγγελων 11. ℵ των αιωνων | αναβαινει: ante εισ αιω. pon 12. om η ante υπομονη | οι τηρουντεσ: ℵ των τηρουντων, ς praem ωδε 13. λεγουσησ: add μοι, ℵ ante εκ τ. ουρ. pon | αναπαυσωνται | τα δε εργ. 14. και ειδον, ℵ om | καθημενοσ ομοιοσ | υιω | ℵ* εχοντα 15. ναου: add αυτου | εν μεγαλη φωνη | ηλθεν: add σοι | του θερισαι, ℵ του θερισμου 16. επι την νεφελην 18. φωνη: κραυγη | ℵ το δρεπα. σου | ς (non ς^e) om της αμπελου 19. εισ ante την γην: επι | ς ℵ την μεγαλην 20. ς ℵ εξω τησ. πο. | εξακοσιων: ℵ* διακοσιων

XV. 1. ειδον 2. ειδον | ℵ om εκ sec | εκ τ. αριθμου: praem εκ του χαραγματοσ αυτου

---

11 Es 34, 10. **12** 13, 10. 12, 17. **13** 19, 9. **14** 1, 13. Dan 7, 13. **15** Iohel 3, 13 (18). **19** 14, 15 Es 63, 3.
XV. **1** 12, 1. 17, 1. **2** 4, 6. 12, 11. 5, 8.

ὀνόματοσ αὐτοῦ ἑστῶτασ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντασ κιθάρασ
τοῦ θεοῦ. 3 καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέωσ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν
ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντεσ· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸσ ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺσ τῶν
ἐθνῶν· 4 τίσ οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνοσ
ὅσιοσ, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ
δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ μαρτυρίου
ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ
ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ
στήθη ζώνασ χρυσᾶσ. 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖσ ἑπτὰ
ἀγγέλοισ ἑπτὰ φιάλασ χρυσᾶσ γεμούσασ τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸσ καπνοῦ ἐκ τῆσ δόξησ
τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰσ τὸν
ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλησ φωνῆσ λεγούσησ τοῖσ ἑπτὰ ἀγγέλοισ· ὑπάγετε
ἐκχέετε τὰσ ἑπτὰ φιάλασ τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰσ τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν
ὁ πρῶτοσ καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκοσ
κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ
θηρίου καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ
ἐγένετο αἷμα ὡσ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆσ ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τοὺσ ποταμοὺσ καὶ τὰσ
πηγὰσ τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν
ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ, ὅτι ταῦτα ἔκρινασ,
6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖσ ἔδωκασ πεῖν·
ἄξιοί εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντοσ· ναί, κύριε ὁ θεὸσ ὁ
παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου.

---

2. του θεου: ℵ praem κυριου. 3. ℵ αδοντασ | μωσεωσ | om του ante δουλ. | ℵ* βασιλευ | εθνων: αγιων, ℵ* αιωνων 4. ου μη φοβηθη σε, ℵ σε ου φοβ. | ς ℵ δοξαση | ℵ οτι δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν. 5. ς ℵ ειδον | και ιδου ηνοιγη 6. ς ℵ om οι ante εχοντ. | ℵ ενδ. καθαρουσ λινουσ λαμπρουσ | και λαμπρον 7. ℵ* om ἓν | ℵ om επτα sec | αιωνων: ℵ add αμην | ς ℵ ηδυνατο | ℵ εισ τ. ναον εισελθ.

XVI. 1. ς ℵ φωνησ μεγαλ. | εκχεατε | om επτα sec 2. επι την γην | ℵ* πονηρον και κακον | εισ τουσ ανθρω. | τουσ τη εικ. αυτ. προσκυν. 3. δευτεροσ: add αγγελοσ | ℵ ωσει νεκρου | ζωησ: ζωσα | ς ℵ om τα | ℵ επι τησ θαλασσησ 4. τριτοσ: add αγγελοσ | ℵ επι τουσ ποταμ. | και εισ τασ 5. δικαιοσ: add κυριε | και ο οσιοσ 6. αιμα | εδωκασ αυτοισ | ς ℵ πιειν | αξιοι γαρ εισι, ℵ οπερ αξι. εισιν 7. ηκ. αλλου εκ του θυσ.

---

3 Ex 15, 1. Ps 110 (111), 2. 144 (145), 17. 4 Ier 10, 7. 6 19, 8. 1, 13. Ez 9, 2. 7 4, 9. Ez 22, 31. 8 Es 6, 4. Ex 40, 35.
XVI. 1 ss. Ex 7—10. 1 15, 7. 2 13, 17. 5 11, 6. 6, 10. 7 19, 2. 15, 3.

8 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐν πυρί. **9** καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρω-
ποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν
ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύτασ, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ
θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰσ γλώσ-
σασ αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, **11** καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ
τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν
Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασι-
λέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. **13** καὶ ἴδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκον-
τοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφή-
του πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡσ βάτραχοι· **14** εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ,
συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ μεγάλησ τοῦ θεοῦ τοῦ
παντοκράτοροσ. **15** ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέπτησ· μακάριοσ ὁ γρηγορῶν καὶ
τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχη-
μοσύνην αὐτοῦ. **16** καὶ συνήγαγεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν
φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν. **18** καὶ ἐγένοντο
ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ
ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποσ ἐγένετο ἐπὶ τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω
μέγασ. **19** καὶ ἐγένετο ἡ πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεισ τῶν
ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι
αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. **20** καὶ πᾶσα
νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. **21** καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ ταλαν-
τιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ
αὐτῆσ σφόδρα.

---

8. τεταρτοσ: ς ℵ add αγγελοσ | ℵ om εν 9. om την 10. πεμπτοσ: add αγγελοσ | εμασσωντο | ℵ απο του πονου 11. ℵ om και εκ τ. ελκ. αυτων ει εκ τ. εργ. αυτ. 12. εκτοσ: add αγγελοσ | ευφρατην: praem τον | ανατολων 13. ειδον, ℵ εδοθη | ℵ* ωσει βατραχουσ, ς ομοια βατραχοισ 14. δαιμονων | α εκπορευεται (ei. ς^e): ς ℵ εκπορευεσθαι | επι: ℵ εισ | τησ γησ και τησ οικουμενησ ολησ | εισ πολεμον | τ. ημερασ: add εκεινησ 15. ℵ* ερχεται | ℵ* ο τε γρηγορων 16. ℵ συνηγαγον | ℵ om τον pri | αρμαγεδδων 17. εβδομοσ: add αγγελοσ | εισ τον αερ. | εκ του: απο του | ναου: add του ουρανου | ℵ om απο τ. θρον. 18. φωναι κ. βροντ. κ. αστρα. | ς ℵ οι (ℵ om) ανθρωποι εγενοντο 19. ℵ* η πολισ τ. εθν. επεσεν | ℵ του δουναι | ℵ om το ει του sec ει αυτου 21. ℵ* om ωσ (sed ipse * suppl)

---

9 13, 6. **10** 13, 2. **12** 9, 14. Es 11, 15 s. **14** 1 Reg 22, 21 s. **15** 3, 3. Luc 12, 37. **16** Zach 12, 11. **17** 21, 6. **18** 4, 5 sc. **19** 14, 8. 10. 17, 5. Es 51, 22.

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ φιάλασ,
καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ
μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν, 2 μεθ᾽ ἧσ ἐπόρνευσαν
οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου
τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ
εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίασ,
ἔχοντα κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη
πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
γαρίταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ γέμων βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆσ πορνείασ αὐτῆσ, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ ὄνομα
γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν
βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν
αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ
σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν
τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ
ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν
ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται
τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόντων τὸ
θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. 9 ὧδε ὁ νοῦσ ὁ ἔχων σοφίαν.
αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ᾽ αὐτῶν, 10 καὶ
βασιλεῖσ ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ
ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,
καὶ αὐτὸσ ὄγδοόσ ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν οὔπω
ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου.
13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ
θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον
νικήσει αὐτούσ, ὅτι κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ᾽

XVII. 1. ℵ om εκ pri | λεγων: add μοι | επι των υδατ. των πολλ.
2. ℵ εποιησαν πορνιαν | οι κατοικ. τ. γην post πορν. αυτησ pon 3. γεμον
ονοματων et εχον 4. η γυνη η περιβεβλ. πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσ. ποτη. |
γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ | αυτησ sec: ℵ add και τησ γησ 6. ειδον |
ℵ* τω αιματι, ℵc του αιματοσ (sine εκ) | ℵ θαυμ. μεγ. ειδων αυτην 8. om
το ante θηριον | ς ℵ τα ονοματα | βλεποντεσ | ℵ* και παλιν παρεσται, ς και-
περ εστιν 9. ορη εισιν επτα 10. ℵ επτα βασ. εισιν | και ο εισ | ℵ δει post
μειναι 11. ℵ ουκ εστιν, ουτοσ ο ογδ. εστ. 12. αλλ 13. αυτων: εαυτων |
διαδιδωσουσιν

XVII. 1 15, 1. Ier 51, 13. Nah 3, 4. 2 18, 9. 3 21, 10. 13, 1. Es 21, 1. 4 18, 16.
Ier 51, 7. 5 14, 8 sc. 8 11. 13, 8. 9 13, 1. 18. 10 20, 3. 12 Dan 7, 24.

αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ,
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην, καὶ
ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ
αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν
βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ
ἡ γυνὴ ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆσ γῆσ.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα
ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ δόξησ αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν
ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατ-
οικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ
παντὸσ ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τῆσ πορνείασ αὐτῆσ πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ μετ'
αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ τοῦ στρήνουσ
αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν·
ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ
αὐτῆσ, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ
αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸσ τὰ ἀδικήματα αὐτῆσ.
6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ
ἔργα αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθοσ.
ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ
πένθοσ οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ,
θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸσ
κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ κρίνασ αὐτήν.
9 Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ οἱ μετ'
αὐτῆσ πορνεύσαντεσ καὶ στρηνιάσαντεσ, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆσ

---

15. τα υδατα: ℵ* ταυτα α | ℵ* οπου πορνη | λαοι: ℵ praem και 16. και το θηριον: επι το θη. | εν πυρι 17. αχρι τελεσθη τα ρηματα του θεου 18. ℵ om η ante εχουσα | ℵ επι των βασιλειων

XVIII. 1. Και μετα ταυτ. | om αλλον 2. εν (ℵ om) ισχυρ. φωνη: εν ισχυϊ φωνη μεγαλη | ℵ om alterum επεσεν | δαιμονων 3. ℵ πεπτωκασιν, ϛ πεπωκε 4. εξελθετε | εξ αυτησ ante ο λα. μου | συγκοιν. | εκ των πλ. αυτησ post ινα μη λαβ. 5. ηκολουθησαν 6. απεδωκ. υμιν | ℵ om και ante διπλω. | διπλωσατε αυτη διπλα 7. εδοξ. εαυτην | om οτι sec 8. ℵ* ο θεοσ ο κυρ. | κρινων 9. κλαυσ. αυτην | επ αυτη | ℵ* om και στρηνι. | ℵ ιδωσιν pro βλεπ.

---

14 19, 16. 15 Es 8, 7. 16 18, 8. 17 10, 7. 18 16, 19.
XVIII. 1 10, 1. 2 14, 8. Es 34, 11 ss. 13, 21 s. 3 14, 8. 17, 2. Ier 51 (28), 7. Nah 3, 4. 4 Ier 51 (28), 6. 9. 6 Ps 136 (137), 8. 7 s. Es 47, 7—9. 9 s. Ez 26, 16. 27, 30.

πυρώσεως αὐτῆσ, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσισ σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν
καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι,
12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου
καὶ πορφύρασ καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν
σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ
σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ
μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀνθρώπων.
14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ
εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντεσ ἀπ' αὐτῆσ, ἀπὸ μα-
κρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ κλαίοντεσ καὶ πεν-
θοῦντεσ, 16 λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσ-
σινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ
τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. 17 καὶ
πᾶσ κυβερνήτησ καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασ-
σαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν 18 καὶ ἔκραζον βλέποντεσ τὸν καπνὸν
τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ
ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ,
λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχον-
τεσ τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρη-
μώθη. 20 εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆσ.

21 Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ ἰσχυρὸσ λίθον ὡσ μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν
εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ
αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ
τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
23 καὶ φῶσ λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα
προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

---

9. πυρωσεωσ: ℵ* πτωσεωσ 10. εν μια ωρα 11. τησ γησ: ℵ add σου | επ αυτη 12. μαργαριτου | βυσσου | σηρικου | ℵ om και μαρμαρου 13. κιναμωμον, ℵ κινναμωμου | om και αμωμον 14. σου pri: post ψυχησ | απωλοντο: απηλθεν | ου μη ευρησησ αυτα 16. και λεγοντεσ | ℵ κεχρυσωμενον | μαργαριταισ 17. ο επι τοπ. πλεων: επι των πλοιων ο ομιλοσ 18. βλεποντεσ: ορωντεσ 19. ℵ επι τησ κεφαλησ | ℵ ουαι semel tantum | om τα 20. επ αυτην | om και οι ante αποστολ. 21. ℵ* λιθον ισχυρον, item ℵ ωσ λιθον μεγαν | ετι: ℵ add εν αυτη 22. ℵ om και pri | ℵ σαλπιγγων | ℵ om πασησ τεχνησ | ℵ om και φω. μυλ. ου μη ακ. εν σοι ετι 23. φαρμακεια 24. ς ℵ αιμα

---

10 16, 19. 11 Ez 27, 36. 12 17, 4. Ez 27, 5 ss. 15 Ez 27, 30. 17 Ez 27, 27. 18 Es 34, 10. 19 Ez 27, 30. 20 Es 44, 23. 21 Ier 51 (28), 63 s. 22 Es 24, 8. Ier 25, 10. 23 Es 23, 8. Ier 16, 9.

XIX.

1 **Μετὰ** ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ
λεγόντων· ἀλληλουΐα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν
μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ
αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸσ αὐτῆσ. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλλη-
λουΐα, καὶ ὁ καπνὸσ αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 4 καὶ
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσ-
εκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντεσ· ἀμὴν ἀλληλουΐα.
5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντεσ
οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ
ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φω-
νὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλουΐα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ
ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν
αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν,
8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσ-
σινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι
οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ
λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ
προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστιν τὸ πνεῦμα τῆσ προφητείασ.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ
καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν καλούμενοσ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν
εἰ μὴ αὐτόσ, 13 καὶ περιβεβλημένοσ ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ
κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ
οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποισ λευκοῖσ, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν

XIX. 1. Και μετ. ταυτ. | ς (non ς[e]) om ωσ | οχλου πολλ. μεγαλ. | λεγοντοσ | δοξα: add και η τιμη | κυριω τω θεω ημων 2. εκ τησ χειροσ 4. επεσον | εικοσι και τεσσαρ. | τεσσαρα | ℵ* om ζωα | επι του θρονου 5. ℵ* φωναι et εξηλθον λεγουσαι | τον θεον | και οι φοβουμ. | και οι μικρ. 6. λεγοντασ, ℵ λεγουσων | ℵ ο θεοσ ο κυριοσ | ημων: om 7. αγαλλιωμεθα | ℵ[c] δωσομεν 8. καθαρ. και λαμπρ. | εστι των αγι. 9. ℵ* om του γαμου | ℵ* om και λεγει μοι loc sec | λογοι: ℵ* add μου | αληθ. εισι του θεου 10. επεσον | ℵ* om σου post αδελφ. | του ιησου bis 11. ανεωγμενον | ℵ πιστοσ καλουμενοσ 12. ωσ φλοξ 13. περιρεραμμ.: βεβαμμενον | καλειται, ℵ κεκλητο 14. ς[e] τα στρα. τα εν | ℵ* ενδεδυμενοισ | ς ℵ λευκ. και καθαρ.

XIX. 1 12, 10. Ps 103 (104). 35. **2** 16, 7. Deut 32, 43. **3** Es 34. 10. **4** Ps 105 (106), 48. **5** Ps 133 (134), 1. **6** 14, 2. Ez 1, 24. **7** Ps 117 (118) 24. **8** 14. 15, 6. **9** 14, 13. 21, 5. 22, 6. **10** 12, 17. **11** 6, 2. **12** 12, 3. 2, 17. **13** Es 63, 1 ss.

καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα
ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ καὶ
αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ τοῦ θεοῦ τοῦ παντο-
κράτοροσ. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γε-
γραμμένον· βασιλεὺσ βασιλέων καὶ κύριοσ κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ
μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε
συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκασ βασι-
λέων καὶ σάρκασ χιλιάρχων καὶ σάρκασ ἰσχυρῶν καὶ σάρκασ ἵππων καὶ τῶν
καθημένων ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ σάρκασ πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ
μικρῶν καὶ μεγάλων. 19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ
καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματοσ αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη
τὸ θηρίον καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτησ ὁ ποιήσασ τὰ σημεῖα ἐνώπιον
αὐτοῦ, ἐν οἷσ ἐπλάνησεν τοὺσ λαβόντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ
προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντεσ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰσ τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸσ τῆσ καιομένησ ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ
ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ,
καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν
τῆσ ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν
τὸν δράκοντα, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὅ ἐστιν ὁ διάβολοσ καὶ ὁ σατανᾶσ, καὶ
ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν
καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ
χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ ἴδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖσ,
καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινεσ οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν·
καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν

---

15. πατασση, א παταξει | του θυμου: א post τησ οργ. | και τησ οργ. 16. א om επι sec | το ονομα 17. א αλλον pro ενα | om εν post εκραξ. | πετωμενοισ | και συναγεσθε | το δειπν. του μεγαλου θεου 18. א επ αυτοισ | om τε | א των μεγαλ. 19. ειδον | om τον 20. μετα τουτου | א* την εικονα | την καιομενην | εν τω θειω 21. εξελθουση: εκπορευομενη

XX. 1. ς א ειδον | א* om εκ του ουρα. | κλειδα | א εν τη χειρι 2. τον οφιν τον αρχαιον οσ εστι διαβ. και σατ. 3. εκλεισεν: add αυτον | א πλανησει | ετι: post τα εθνη | και μετα 4. ς א ειδον | א ει τινεσ ουν ου | τω θηριω | ουτε | ς[e] τη εικονι | μετωπον: add αυτων | ς (non ς[e]) om του ante χριστ. | τα χιλια 5. οι δε λοιπ.

---

15 1, 16. 2, 12. 12, 5. 14, 19. Ps 2, 9. Es 63, 3. **16** 17, 14. **17** Es 39, 17 ss. **19** 17, 12. 16, 14. **20** 16. 13. 20, 10. Es 30, 33.
XX. **1** 18, 11. 9, 1. **2** 12, 9. Es 24, 22. **3** 17, 10. **4** Dan 7, 9. 22. 27.

νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασισ ἡ πρώτη.
6 μακάριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ᾽ αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ τῆσ φυλα-
κῆσ αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖσ τέσσαρσιν γω-
νίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον,
ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ
πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούσ·
10 καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ καὶ
τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ, καὶ βασανισθήσονται
ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗ
ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τόποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ.
12 καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ μεγάλουσ καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆσ
ζωῆσ· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ, καὶ
ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἐκρίθησαν
ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν
εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. οὗτοσ ὁ θάνατοσ ὁ δεύτερόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ
πυρόσ. 15 καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμενοσ,
ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ οὐρανὸσ
καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ

---

5. ανεζησαν | αχρι: εωσ 6. ο θαν. ο δευτ. | αλλ εσοντ. | ℵ και του θεου | om τα 8. παντα τα εθν. | ℵ om τα sec | ℵ τετρασι | ℵ* om τησ γησ | ℵ* om τον ante γωγ | και τον μαγωγ | ℵ και συναγαγειν | om τον ante πολεμ. | om αυτων 9. ς ℵ εκυκλωσαν | εκ του ουρανου: praem απο του θεου 10. om του sec | ς ℵ om και post οπου | ℵ και οπου ο ψευδ. 11. λευκον μεγαν | επ αυτου, ℵ επανω αυτου | om του ante προσωπ. 12. τ. νεκρουσ: ℵ* add και | τ. νεκρ. μικρ. και μεγαλ | ℵ* εστωτ. επι του θεου | ηνεωχθησαν, ℵ ηνεωχθη (sed ℵ* om κ. αλλ. βιβλ. ηνεω.) | βιβλι. αλλο | ς ℵ ηνεωχθ. | ℵ εν ταισ βιβλοισ 13. τουσ εν αυτη νεκρ. | τουσ εν αυτοισ νεκρ. | ℵ κατεκριθησαν 14. ουτοσ: ℵ praem και | εστ. ο δευτ. θαν., ℵ ο δευτ. θαν. εστ. | om η λιμν. του πυρ. 15. ℵ* ευρεθησεται

XXI. 1. παρηλθε 2. και: add εγω ιωαννησ | ειδον: ante την πολιν pon | απο τ. θεου εκ τ. ουρ.

---

6 Es 61, 6. **8** Es 38, 39. **9** 21, 2. **10** 19, 20. **11** Dan 7, 9 s. **12** Mal 3, 16. **13** 6, 8 **14** 21, 8. **15** 3, 5 rc.
XXI. **1** Es 65, 17. 66, 22. 2 Pet 3, 13. **2** 3, 12. Heb 12, 22.

θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. 3 καὶ
ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσησ· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ
μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται,
καὶ αὐτὸσ ὁ θεὸσ ἔσται μετ᾽ αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθοσ οὔτε κραυγὴ
οὔτε πόνοσ οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενοσ
ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ
λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα
καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆσ πηγῆσ
τοῦ ὕδατοσ τῆσ ζωῆσ δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι
αὐτῷ θεὸσ καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι υἱόσ. 8 τοῖσ δὲ δειλοῖσ καὶ ἀπίστοισ καὶ
ἐβδελυγμένοισ καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοισ καὶ φαρμακοῖσ καὶ εἰδωλολάτραισ
καὶ πᾶσιν τοῖσ ψευδέσιν τὸ μέροσ αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ
καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατοσ ὁ δεύτεροσ.

9 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ φιάλασ
των γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων·
δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με
ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄροσ μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν
Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν
δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰάσπιδι
κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνασ
δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖσ πυλῶσιν ἀγγέλουσ δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμ-
μένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆσ πυλῶνεσ
τρεῖσ, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ
δυσμῶν πυλῶνεσ τρεῖσ. 14 καὶ τὸ τεῖχοσ τῆσ πόλεωσ ἔχων θεμελίουσ δώ-
δεκα, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν
πόλιν καὶ τοὺσ πυλῶνασ αὐτῆσ καὶ τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ. 16 καὶ ἡ πόλισ τε-
τράγωνοσ κεῖται, καὶ τὸ μῆκοσ αὐτῆσ ὅσον τὸ πλάτοσ. καὶ ἐμέτρησεν τὴν
πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκοσ καὶ τὸ πλάτοσ

---

3. ℵ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | θρονου: ουρανου | ℵ* εσκηνωσεν | ℵ om και ante αυτοσ | μετ αυτων: add θεοσ αυτων 4. εξαλειψει: add ο θεοσ | ℵ* δρακυ (ut iam 7, 17) | απο των οφθ. | ο θανατοσ | ℵ ουτ. κραυγ. ουτ. πενθ. omissis ουτ. πονοσ | ετι sec: in ℵ ex ετι factum est οτι ab ipso * ut-vdtr. Iam igitur ετι deest. 5. επι του θρονου | καινα παντα ποιω | και λεγει: add μοι | αληθιν. και πιστ. 6. ειπεν: ℵ λεγει | γεγοναν: γεγονε, ℵ* γεγονα | εγω ειμι το Α | αυτω: om | ℵ* δωρεας 7. ταυτα: παντα | ο υιοσ 8. τ. δε δειλ.: δειλοισ δε | φαρμακευσι | ο δευτ. θαν. 9. ηλθε προσ με | om εκ | φιαλ. τασ γεμουσασ των | την νυμφ. του αρνι. την γυναικ. 10. επ οροσ | την πολιν: add την μεγαλην 11. και ο φωστηρ 12. εχουσαν τε | εχουσαν πυλ. | ℵ επι τουσ πυλωνασ | ονοματα: ℵ add αυτων | ℵ γεγραμμενα | των υιων 13. απ ανατ. | και απο ter: om και ter 14. εχον | επ αυτων: εν αυτοισ | om δωδεκα ante ονοματ. 15. om μετρον 16. οσον: τοσουτον εστιν οσον και | $ς^{c}$ επι σταδιουσ

---

3 Ez 37, 27. 2 Cor 6, 16. 4 7, 17. Es 25, 8. 5 Es 43, 19. 2 Cor 5, 17. Apoc 19, 9. 22, 6. 6 16, 17. 22, 13. 8 22, 15. 20, 10. 14. 9 15, 1. 17, 1. 19, 7. 10 17, 3. Ez 40, 2. 11 Ez 48, 31 ss. 15 Ez 40, 3. 16 Ez 41, 21.

καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. **17** καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν
τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. **18** καὶ
ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον
ὑάλῳ καθαρῷ. **19** οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ
κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος
χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, **20** ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον,
ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος
χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. **21** καὶ οἱ
δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
διαυγής. **22** καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντο-
κράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. **23** καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει
τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώ-
τισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. **24** καὶ περιπατήσουσιν τὰ
ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν
αὐτῶν εἰς αὐτήν, **25** καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ
γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, **26** καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν
εἰς αὐτήν. **27** καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα
καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον,
ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. **2** ἐν μέσῳ τῆς πλα-
τείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρ-
ποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα
τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. **3** καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι.
καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
λατρεύσουσιν αὐτῷ **4** καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. **5** καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν
φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ

---

17. τεσσαρακ. | ℵ πηχεων 18. και η: και ην η, ℵ* και ην | ενδομησις | ομοια 19. ς ℵ* και οι θεμελ. | ο πρωτος: ℵ ο εις 20. σαρδιος | εννατος | ℵ* τοπαδιον | ℵ* αμεθυστινος, ℵ^c αμεθυσος 21. ℵ και οι ιβ' πυλ. (ℵ^c add ιβ') μαργαρειται | διαυγης: διαφανης 22. οτι ο κυρ. ο θεος 23. φαινωσιν εν αυτη 24. και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι | την δοξαν και την τιμην αυτων 27 ℵ εισελθωσιν | κοινουν και ποιουν | ℵ* ωσει βδελυγμ. | αρνιου: ℵ ουρανου

XXII. 1. καθαρον ποταμον | ℵ om του ante θρονου 2. εντευθεν και εντευθεν, ℵ ενθεν και ενθεν | ς ℵ ποιουν | μηνα: add ενα | αποδιδουν | ℵ τους καρπους et των ξυλων | ℵ om των ante εθν. 3. καταναθεμα | ℵ* om ετι | ℵ om ο 4. επι των: ℵ praem και 5. εσται ετι: εστ. εκει | χρειαν ουκ εχ. | om φωτος ante λυχνου | φωτιζει | om επ

---

18 Zach 2, 5. **19** Es 54, 11 ss. Ex 28, 17 ss. **21** 12. **23** 22, 5. Es 60, 19. **24** Es 60, 3 ss **27** Es 52, 1.
XXII. **1** Ez 47, 1. **2** 2, 7. Ez 47, 7. **3** Zach 14, 11. **4** 7, 3. **5** 21, 23. 25. Dan 7, 27.

βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. **6** καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει. **7** καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ τηρῶν τοὺσ λόγουσ τῆσ προ
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύν-
τοσ μοι ταῦτα. **9** καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελ-
φῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρουντων τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου·
τῷ θεῷ προσκύνησον. **10** καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τῆσ
προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐγγύσ ἐστιν. **11** ὁ ἀδικῶν
ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιοσύνην
ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.

12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ
ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. **13** ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχα-
τοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. **14** μακάριοι οἱ πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν,
ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσ-
έλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν. **15** ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι
καὶ οἱ φονεῖσ καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. **16** ἐγὼ
Ἰησοῦσ ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκκλησίαισ.
ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ ὁ πρωϊνόσ.
17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω·
ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ
βιβλίου τούτου· ἐάν τισ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ
πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· **19** καὶ ἐάν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ
τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆσ προφητείασ ταύτησ, ἀφελεῖ ὁ θεὸσ τὸ μέροσ
αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆσ ζωῆσ καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἁγίασ, τῶν γεγραμ-
μένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε
Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

---

6. om ο ante κυριοσ | τ. πνευμ. των: των αγιων | απεστειλεν: א* add με 7. om και | א^c ερχονται 8. και εγω | ο βλεπ. ταυτα κ. ακουων | επεσον | δεικνυοντοσ 9. ειμι: praem γαρ 10. οτι ο καιροσ 11. και ο ρυπων ρυπωσατω | ο δικ. δικαιωθητω 12. και ιδου | א* αποδοθηναι | εργ. αυτου εσται 13. εγω ειμι το Α και το Ω, αρχ. κ. τελ., ο πρω. κ. ο εσχα. 14. μακαρ. οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου 15. εξω δε | πασ ο φιλων κ. ποιων 16. του δαβιδ | ο πρωϊνοσ: και ορθρινοσ 17. א om το et η | ερχου bis et ερχεσθω: ελθε et ελθετω | και ο θελων λαμβανετω το υδ. 18. συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | επιθη: επιτιθη, א επιθησει | προσ ταυτα | ο θεοσ επ αυτον | om τω 19. εαν: א αν | εαν τισ αφαιρη | λογων: א add τουτων | του βιβλιου: βιβλου | αφελει: αφαιρησει | απο βιβλου τησ ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλιω 20. ταυτα: א* add ειναι | ταχυ· αμην. Ναι ερχου 21. του κυρι. ημων ιησ. χριστου μετ. πα. υμων. Αμην.

---

6 21, 5. 1, 1. **7** 3, 11. **8** 19, 10. **10** 10, 4. Dan 12, 4. **12** Es 40, 10. **13** 1, 8. 21, 6. 7. 14. **15** 21, 8. Phil 3, 2. **16** 5, 5. 2, 28. Es 11, 1. **17** Es 55, 1. **18** 15, 1 ss. **19** Deut 4, 2. **20** 7, 17. **21** Heb 13, 25 sc.

LIPSIAE, TYPIS F. A. BROCKHAUS.

LIPSIAE, IMPRESSIT F. A. BROCKHAUS.